

LAIALATUSLIK MAJANDUS- JA KAUBANDUSLEPING (CETA)
ühelt poolt Kanada ning teiselt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vahel

KANADA

ühelt poolt ning

EUROOPA LIIT,

BELGIA KUNINGRIIK,

BULGAARIA VABARIIK,

TŠEHHI VABARIIK,

TAANI KUNINGRIIK,

SAKSAMAA LIITVABARIIK,

EESTI VABARIIK,

IIRIMAA,

KREEKA VABARIIK,

HISPAANIA KUNINGRIIK,

PRANTSUSMAA VABARIIK,

HORVAATIA VABARIIK,

ITAALIA VABARIIK,

KÜPROSE VABARIIK,

LÄTI VABARIIK,

LEEDU VABARIIK,

LUKSEMBURGI SUURHERTSOGIRIIK,

UNGARI,

MALTA VABARIIK,

MADALMAADE KUNINGRIIK,

AUSTRIA VABARIIK,

POOLA VABARIIK,

PORTUGALI VABARIIK,

RUMEENIA,

SLOVEENIA VABARIIK,

SLOVAKI VABARIIK,

SOOME VABARIIK,

ROOTSI KUNINGRIIK

ning

SUURBRITANNIA JA PÕHJA-IIRI ÜHENDKUNINGRIIK

teiselt poolt,

keda edaspidi koos nimetatakse „lepinguosaliseid“,

kes, otsustades

VEELGI tugevdada oma tihedaid majandussuhteid ning tugineda oma õigustele ja kohustustele, mis tulenevad 15. aprillil 1994. aastal sõlmitud Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) asutamist käsitlevast Marrakechi lepingust ning muudest mitme- ja kahepoolsetest koostöövahenditest,

LUUA kaubandus- ja investeerimistõkete vähendamise või kaotamisega oma kaupadele ja teenustele laiendatud ja turvalise turu,

KEHTESTADA selged, läbipaistvad, prognoositavad ja vastastikku kasulikud eeskirjad, et reguleerida oma kaubandust ja investeringuid,

NING

KINNITADES VEEL KORD oma kindlat tahet järgida demokraatia põhimõtteid ja põhiõigusi, mis on sätestatud 10. detsembril 1948 Pariisis vastu võetud inimõiguste ülddeklaratsioonis, ning jagades arvamust, et massihävitusrelvade levik kujutab endast suurt ohtu rahvusvahelisele julgeolekule,

TUNNISTADES rahvusvahelise julgeoleku, demokraatia, inimõiguste ja õigusriigi põhimõtte tähtsust rahvusvahelise kaubanduse ja majanduskoostöö arendamisel,

TUNNISTADES, et käesoleva lepingu sätetega säilib lepinguosaliste õigus kehtestada oma territooriumil õigusnorme ning lepinguosaliste paindlikkus selliste õiguspäraste poliitikaeesmärkide saavutamisel nagu rahvatervis, ohutus, keskkond, avalik kõlblus ning kultuurilise mitmekesisuse edendamine ja kaitse,

KINNITADES oma kohustusi 20. oktoobril 2005 Pariisis vastu võetud UNESCO *kultuuri väljendusvormide mitmekesisuse ja kaitse edendamise konventsiooni* osalistena ning tunnistades, et riikidel on õigus hoida, arendada ja ellu viia oma kultuuripoliitikat, toetada kultuuri väljendusvormide mitmekesisuse suurendamiseks oma kultuurimajandust ning säilitada oma kultuuriline identiteet, sealhulgas reguleerivate meetmete ja rahalise abi kasutamise kaudu,

TUNNISTADES, et käesoleva lepingu sätted kaitsevad investeringuid ja investoreid seoses nende investeringutega ning on ette nähtud selleks, et elavdada vastastikku kasulikku äritegevust, kahjustamata sealjuures lepinguosaliste õigust kehtestada oma territooriumil avalikkuse huvides õigusnorme,

KINNITADES VEEL KORD oma tahet edendada säästvat arengut ja arendada rahvusvahelist kaubandust viisil, mis aitaks kaasa säästvale arengule majandus-, sotsiaal- ja keskkonnavaldkonnas,

INNUSTADES oma territooriumil või oma jurisdiktsiooni all tegutsevaid ettevõtjaid kinni pidama ettevõtja sotsiaalset vastutust käsitlevatest rahvusvaheliselt tunnustatud suunistest ja põhimõtetest, sealhulgas OECD suunistest hargmaistele ettevõtetele, ning järgima vastutustundliku ettevõtluse parimaid tavasid,

RAKENDADES käesolevat lepingut viisil, mis on kooskõlas lepinguosaliste töö- ja keskkonnaalaste õigusnormide täitmise tagamisega ning tõstab nende töö- ja keskkonnakaitse taset, ning lähtudes oma töö- ja keskkonnaküsimustega seotud rahvusvahelistest kohustustest,

TUNNISTADES tugevat seost innovatsiooni ja kaubanduse vahel ning innovatsiooni tähtsust tulevase majanduskasvu seisukohast ning kinnitades oma tahet soodustada koostöö laiendamist innovatsiooni valdkonnas, nagu ka sellega seotud teadus- ja arendustegevuse ning teaduse ja tehnoloogia valdkonnas, ning edendada asjakohaste avaliku ja erasektori üksuste kaasamist,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

ESIMENE PEATÜKK

Üldmõisted ja algsätted

A jagu

Üldmõisted

Artikkel 1.1

Üldkohaldatavad mõisted

Kui ei ole sätestatud teisiti, kasutatakse käesolevas lepingus järgmisi mõisteid:

„üldkohaldatav haldusotsus“ – haldusotsus või tõlgendus, mida kohaldatakse kõigi üldjuhul selle kohaldamisalasse kuuluvate isikute ja tegelike olukordade suhtes, ning millega luuakse käitumisnorm, kuid mis ei hõlma järgmist:

- a) haldusmenetluses või kohtulaadse asutuse menetluses tehtud määrus või otsus, mida kohaldatakse teise lepinguosalise konkreetse isiku, kauba või teenuse suhtes konkreetset juhul, või
- b) otsus, mis võetakse vastu seoses konkreetse teo või tavaga;

„põllumajandusleping“ – WTO asutamislepingu 1A lisas esitatud *põllumajandusleping*;

„põllumajandustoode“ – põllumajanduslepingu 1. lisas loetletud toode;

„dumpinguvastane leping“ – WTO asutamislepingu 1A lisas esitatud 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe VI artikli rakendamise leping;

„laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu kontaktpunktid“ – artikli 26.5 kohaselt loodud kontaktpunktid („CETA kontaktpunktid“);

„laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomitee“ – artikli 26.1 kohaselt loodud CETA ühiskomitee („CETA ühiskomitee“);

„ÜRO ühtne tooteklassifikaator“ – ajutine ühtne tooteklassifikaator (CPC), mille on kehtestanud ÜRO Statistikaamet, Statistical Papers, Series M, nr 77, *CPC prov*, 1991;

„kultuurimajandus“ – isikud, kes on tegevad järgmistes valdkondades:

- a) raamatute, ajakirjade, perioodikaväljaannete või ajalehtede avaldamine, levitamine või müük trükitud või masinloetaval kujul, välja arvatud juhul, kui mis tahes eespool nimetatud toote trükkimine või ladumine on nende ainus tegevus;
- b) filmi- või videosalvestiste tootmine, levitamine, müük või esitamine;
- c) muusikaliste heli- või videosalvestiste tootmine, levitamine, müük või esitamine;
- d) muusika avaldamine, levitamine või müük trükitud või masinloetaval kujul või
- e) raadioside, mille puhul ülekanded on mõeldud otsevastuvõtuks avalikkusele, ja kõik raadio-, televisiooni- ja kaabelringhäälingu ettevõtjad ning kõik satelliitprogrammeerimise ja eetri võrguteenused;

„tollimaks“ – mis tahes liiki maks või lõiv, mis on kehtestatud kauba impordile või on sellega seotud, sealhulgas lisamaksuna või lisatasuna, mis on kehtestatud impordile või seoses impordiga, kuid ei hõlma järgmist:

- a) lõiv, mis on samaväärne artikli 2.3 („Võrdne kohtlemine“) kohaselt kehtestatud siseriikliku maksuga;
- b) meede, mida rakendatakse kooskõlas GATT 1994 VI või XIX artikli, dumpinguvastase lepingu, üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe VI, XVI ja XXIII artikli tõlgendamise ja kohaldamise kokkuleppe, kaitsemeetmete lepingu või vaidluste lahendamist reguleerivate eeskirjade ja protseduuride käsituslepe artikli 22 kohaselt, või
- c) tasu või muu lõiv, mis on kehtestatud kooskõlas GATT 1994 VIII artikliga;

„**tolliväärtuse määramise leping**“ – WTO asutamislepingu 1A lisas esitatud 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe VII artikli rakendamise leping;

„**päevad**“ – kalendripäevad, sealhulgas nädalavahetused ja pühad;

„**vaidluste lahendamist reguleerivate eeskirjade ja protseduuride käsituslepe**“ – WTO asutamislepingu 2. lisas esitatud vaidluste lahendamist reguleerivate eeskirjade ja protseduuride käsituslepe;

„**ettevõte**“ – kohaldatava õiguse alusel kas kasumi saamiseks või muuks otstarbeks asutatud või muul viisil korraldatud üksus, mis on kas era- või riigi omandis või kontrolli all, sealhulgas äriühing, usaldusühing, täisühing, ainuomandis ettevõte, ühissetevõte või muu ühistu;

„**olemasolev**“ – käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval kehtiv;

„**teenustekaubanduse üldleping**“ – WTO asutamislepingu 1B lisas esitatud *teenustekaubanduse üldleping*;

„**GATT 1994**“ – WTO asutamislepingu 1A lisas esitatud 1994. aasta üldine tolli- ja kaubanduskokkulepe;

„**lepinguosalise kaubad**“ – kodumaised tooted, nagu neid käsitatakse 1994. aasta üldises tolli- ja kaubanduskokkuleppes (GATT 1994), või kaubad, nagu lepinguosalsed võivad otsustada, ja mille hulka kuuluvad selle lepinguosalise päritolustaatusega kaubad;

„**harmoneeritud süsteem**“ – kaupade kirjeldamise ja kodeerimise harmoneeritud süsteem, sealhulgas selle tõlgendamise üldeeskirjad, jaotiste, gruppide ja alamrubriikide märkused;

„**rubriik**“ – neljakohaline arv või neli esimest numbrit arvust, mida kasutatakse harmoneeritud süsteemi nomenklatuuris;

„**meede**“ – lepinguosalise seadus, määrus, eeskiri, menetlus, otsus, haldustegevus, nõue, tava või mis tahes muus vormis meede;

„**elanik**“ – füüsiline isik, kes on kodanik artikli 1.2 määratluse kohaselt või kes on lepinguosalise alaline elanik;

„**pärit**“ – toode vastab päritolureegleid ja -menetlusi käsitlevas protokollis sätestatud päritolureeglitele;

„**lepinguosalsed**“ – ühelt poolt Euroopa Liit või selle liikmesriigid või Euroopa Liit ja selle liikmesriigid Euroopa Liidu lepingust ja Euroopa Liidu toimimise lepingust tuleneva vastava pädevuse piires („ELi lepinguosaline“) ning teiselt poolt Kanada;

„**isik**“ – füüsiline isik või ettevõte;

„**lepinguosalise isik**“ – lepinguosalise elanik või ettevõte;

„**tariifne sooduskohtlemine**“ – käesoleva lepingu kohase tollimaksumäära kohaldamine päritolustaatusega kauba suhtes kooskõlas tariifide kaotamise tabeliga;

„**kaitsemeetmete leping**“ – WTO asutamislepingu 1A lisas esitatud *kaitsemeetmete leping*;

„**sanitaar- ja fütosanitaarmeede**“ – WTO sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete rakendamise lepingu A lisa punktis 1 nimetatud meede;

„**subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete leping**“ – WTO asutamislepingu 1A lisas esitatud *subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete leping*;

„**teenuse osutaja**“ – isik, kes osutab või soovib osutada teenust;

„**sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete leping**“ – WTO asutamislepingu 1A lisas esitatud *sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete rakendamise leping*;

„**riigiettevõte**“ – ettevõte, mida omab või kontrollib lepinguosaline;

„**alamrubriik**“ – kuuekohaline arv või kuus esimest numbrit arvust, mida kasutatakse harmoneeritud süsteemi nomenklatuuris;

„**tariifne klassifitseerimine**“ – kauba või materjali klassifitseerimine harmoneeritud süsteemi gruppi, rubriiki või alamrubriiki;

„**tariifide kaotamise tabel**“ – 2-A lisa („Tollitariifide kaotamine“);

„**tehniliste kaubandustõkete leping**“ – WTO asutamislepingu 1A lisas esitatud *tehniliste kaubandustõkete leping*;

„**territoorium**“ – territoorium, kus kohaldatakse käesolevat lepingut, nagu on sätestatud artiklis 1.3;

„**kolmas riik**“ – riik või territoorium väljaspool käesoleva lepingu geograafilist kohaldamisala;

„**TRIPS leping**“ – WTO asutamislepingu 1C lisas esitatud *intellektuaalomandi õiguste kaubanduspektide leping*;

„**rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsioon**“ – *rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsioon*, mis koostati 23. mail 1969 Viinis;

„**WTO**“ – Maailma Kaubandusorganisatsioon ning

„**WTO asutamisleping**“ – *Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamisleping (Marrakechi leping)*, mis sõlmiti 15. aprillil 1994.

Artikkel 1.2

Lepinguosalisega seotud mõisted

Kui ei ole sätestatud teisiti, kasutatakse käesolevas lepingus järgmisi mõisteid:

„**kodanik**“ –

- a) Kanada puhul füüsiline isik, kes on Kanada õigusaktide kohaselt Kanada kodanik;
- b) ELi lepinguosalise puhul füüsiline isik, kes on liikmesriigi kodanik, ning

„**keskvalitsus**“ –

- a) Kanada puhul Kanada valitsus ning
- b) ELi lepinguosalise puhul Euroopa Liit või selle liikmesriikide valitsused.

Artikkel 1.3

Geografiline kohaldamisala

Kui ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse käesolevat lepingut

a) Kanada suhtes:

- i) Kanada maismaaterritooriumil, õhuruumis, siseveekogudel ja territoriaalmerel;
- ii) Kanada majandusvööndis, nagu on kindlaks määratud tema siseriiklikes õigusaktides kooskõlas *Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni* (koostatud 10. detsembril 1982 Montego Bays) V osaga („UNCLOS“), ning
- iii) Kanada mandrilaval, nagu on kindlaks määratud tema siseriiklikes õigusaktides kooskõlas UNCLOSi VI osaga;

b) Euroopa Liidu suhtes territooriumidel, mille suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu lepingut ja Euroopa Liidu toimimise lepingut, ning nimetatud lepingutes sätestatud tingimustel. Kaupade tariifset sooduskohtlemist käsitlevate sätete suhtes kohaldatakse käesolevat lepingut ka Euroopa Liidu tolliterritooriumi piirkondades, mida käesoleva punkti esimene lause ei hõlma.

B jagu

Algussätted

Artikkel 1.4

Vabakaubanduspiirkonna loomine

Lepinguosalised loovad vabakaubanduspiirkonna kooskõlas GATT 1994 XXIV artikli ja teenustekaubanduse üldlepingu V artikliga.

*Artikkel 1.5***Seos WTO asutamislepingu ja muude lepingutega**

Lepinguosalised kinnitavad üksteise ees oma õigusi ja kohustusi, mis tulenevad WTO asutamislepingust ja muudest lepingutest, mille osalised nad on.

*Artikkel 1.6***Viide muudele lepingutele**

Kui käesolevas lepingus viidatakse muudele lepingutele või õigusaktidele tervikuna või osaliselt või need on esitatud viitena, hõlmavad need viited järgmist:

- a) seotud lisad, protokollid, joonealused märkused, tõlgendavad märkused ja selgitavad märkused ning
- b) järgnevad lepingud, mille osalised lepinguosalisel on, või muudatused, mis on lepinguosalistele siduvad, välja arvatud juhul, kui viide kinnitab kehtivaid õigusi.

*Artikkel 1.7***Viide õigusaktidele**

Kui käesolevas lepingus viidatakse õigusaktidele kas üldiselt või viitega konkreetsele põhikirjale, määrusele või direktiivile, osutab viide õigusaktidele koos nende võimalike muudatustega, kui ei ole märgitud teisiti.

*Artikkel 1.8***Kohustuste ulatus**

1. Lepinguosaline vastutab täiel määral kõigi käesoleva lepingu sätete järgimise eest.
2. Lepinguosaline tagab, et käesoleva lepingu sätete jõustamiseks võetakse kõik vajalikud meetmed, sealhulgas järgides neid kõigil valitsemistasanditel.

*Artikkel 1.9***Veega seotud õigused ja kohustused**

1. Lepinguosalised tunnistavad, et vesi oma loomulikus olekus, kaasa arvatud järvede, jõgede, veehoidlate, põhjaveekihtide ja vesikondade vesi, ei ole kaup ega toode. Seetõttu kohaldatakse sellise vee suhtes ainult kahekümne teist peatükki („Kaubandus ja säästev areng“) ja kahekümne neljandat peatükki („Kaubandus ja keskkond“).
2. Lepinguosalisel on õigus kaitsta ja säilitada oma looduslikke veevarusid. Käesolevas lepingus ei kohusta miski lepinguosalist lubama vee kaubanduslikku kasutamist mis tahes eesmärgil, sealhulgas veevõtt, vee ammutamine või suunamine mahtlastina ekspordiks.
3. Kui lepinguosaline lubab konkreetset veeallikat kaubanduslikult kasutada, teeb ta seda viisil, mis on kooskõlas käesoleva lepinguga.

*Artikkel 1.10***Isikud, kes täidavad delegeeritud valitsemisfunktsioone**

Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, tagab lepinguosaline, et isik, kellele lepinguosaline on delegeerinud mis tahes valitsustasandil seadusandlikud, haldus- ja muud valitsemisfunktsioonid, tegutseb nende funktsioonide täitmisel kooskõlas lepinguosalise kohustustega, mis on sätestatud käesolevas lepingus.

TEINE PEATÜKK

Võrdne kohtlemine ja kaupade turulepääs

Artikkel 2.1

Eesmärk

Lepinguosalised liberaliseerivad järk-järgult kaubavahetuse kooskõlas käesoleva lepingu sätetega alates käesoleva lepingu jõustumisest algava üleminekuperioodi jooksul.

Artikkel 2.2

Kohaldamisala

Käesolevat peatükki kohaldatakse esimeses peatükis („Üldmõisted ja algussätted“) määratletud lepinguosalise kaupadega kauplemise suhtes, välja arvatud juhul, kui käesolevas lepingus on sätestatud teisiti.

Artikkel 2.3

Võrdne kohtlemine

1. Lepinguosalised tagavad teise lepinguosalise kaupade võrdse kohtlemise kooskõlas GATT 1994 III artikliga. Selleks inkorporeeritakse GATT 1994 III artikkel käesolevasse lepingusse ja muudetakse selle osaks.
2. Lõige 1 tähendab, et Kanada muu kui föderaaltasandi valitsus või Euroopa Liidu liikmesriigi keskvalitsus või kohaliku tasandi valitsus kohtleb kaupu vähemalt sama soodsalt kohtlemist, nagu ta kohtleb vastavalt kas Kanada või liikmesriigi otseselt konkureerivaid või asendatavaid kaupu.
3. Käesolevat artiklit ei kohaldata sellise meetme suhtes, sealhulgas meetme jätkuvus, kiire uuendamine või muutmine, mis on võetud seoses Kanada aktsiisimaksudega absoluutsele alkoholile, nagu loetletud Kanada kontsessioonide loendis (tariifiartikkel nr 2207 10 90, V loend), mis on lisatud 15. aprillil 1994 sõlmitud 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe Marrakechi protokollile („Marrakechi protokoll“), mida kasutatakse tootmises 2001. aasta aktsiisiseaduse (*Excise Act, 2001*, S.C. 2002, c. 22) sätete kohaselt.

Artikkel 2.4

Imporditollimaksude vähendamine ja kaotamine

1. Lepinguosalised vähendavad teise lepinguosalise territooriumilt pärit kaupadelt võetavaid tollimakse või kaotavad need vastavalt 2-A lisa esitatud tariifide kaotamise tabelitele. Käesoleva peatüki kohaldamisel tähendab „pärit“ pärinemist kummagi lepinguosalise territooriumilt päritolureegleid ja -menetlusi käsitleva protokolliga kohaselt.
2. Iga kauba puhul on tollimaksu baasmäär, mille suhtes kohaldatakse lõike 1 kohaseid järjestikuseid vähendamisi, 2-A lisa märgitud määr.
3. Kaupade puhul, mille suhtes kohaldatakse 2-A lisa tariifide kaotamise tabelis loetletud tariifseid soodustusi, kohaldab lepinguosaline teise lepinguosalise päritolustaatusega kaupade suhtes selle lepinguosalise tariifitabeli kohaselt arvatud määra ja lepinguosalise kohaldatava enamsoodustusrežiimi määra võrdluses kindlaks määratud väiksemat tollimaksu.

4. Lepinguosalise taotluse korral võivad lepinguosalised konsulteerida, et kaaluda lepinguosalistevahelise impordi suhtes kehtivate tollimaksude kaotamise kiirendamist ja selle ulatuse laiendamist. CETA ühiskomitee otsus kauba tollimaksu kaotamise kiirendamise või tollimaksu kaotamise kohta asendab kõik tollimaksumäärad või astmekategooriad, mis on määratud sellele kaubale 2-A lisa lepinguosaliste tariifitabelite kohaselt, kui lepinguosaline kiidab selle heaks kooskõlas oma kohaldatava õiguslike menetlustega.

Artikkel 2.5

Tollimaksu tagastamise, tollimaksu edasilükkamise ja tollimaksu peatamise programmide piirangud

1. Kui lõigetest 2 ja 3 ei tulene teisiti, siis lepinguosaline ei tagasta, lükka edasi ega peata tollimaksu, mis on makstud või kuulub maksmisele tema territooriumile imporditava päritolustaatuseta kauba pealt selgelt väljendatud tingimusel, et seda kaupa või selle identset, samaväärset või sarnast asendajat kasutatakse materjalina sellise muu kauba tootmisel, mis eksporditakse hiljem teise lepinguosalise territooriumile käesoleva lepingu kohase tariifse sooduskohtlemise alusel.
2. Lõiget 1 ei kohaldata lepinguosalise tollimaksu vähendamise, peatamise või tollimaksust vabastamise alalise või ajutise režiimi suhtes, kui vähendamine, peatamine või vabastus ei ole kauba ekspordimise sõnaselge tingimus.
3. Lõiget 1 ei kohaldata enne, kui käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast on möödunud kolm aastat.

Artikkel 2.6

Ekspordi suhtes kohaldatavad tollimaksud, maksud või muud tasud ja lõivud

Lepinguosaline ei või kehtestada ega säilitada mis tahes tollimakse, makse või muid tasusid ja lõive, mis on kehtestatud või seotud kauba ekspordimisega teisele lepinguosalisele, või mis tahes selliseid riiklikke makse ja tasusid teisele lepinguosalisele eksporditud kaubale, mis on suuremad kui need, mis oleks kehtestatud nimetatud kaupadele, kui need oleksid ette nähtud riigisiseseks müügiks.

Artikkel 2.7

Praeguse olukorra säilitamine

1. Käesoleva lepingu jõustumise korral ei või lepinguosaline suurendada lepinguosalistelt pärit kauba olemasolevat tollimaksu ega kehtestada uut tollimaksu.
2. Olenemata lõikest 1 võib lepinguosaline:
  - a) muuta väljaspool käesolevat lepingut sellisele kaubale kehtivat tariifi, mille suhtes ei taotleta käesoleva lepingu kohaselt soodustariifi;
  - b) suurendada tollimaksu pärast ühepoolset vähendamist 2-A lisa tariifitabelis kehtestatud tasemele või
  - c) säilitada või suurendada tollimaksu, nagu lubatakse käesoleva lepinguga või mis tahes WTO asutamislepingu kohase kokkuleppega.
3. Olenemata lõigetest 1 ja 2 võib ainult Kanada kohaldada eraldi kaitsemeetmeid vastavalt WTO põllumajanduslepingu artiklile 5. Spetsiaalseid kaitsemeetmeid võib kohaldada üksnes seoses kaupadega, mis on klassifitseeritud 2-A lisas esitatud Kanada tariifitabelis. Kõnealuse spetsiaalse kaitsemeetme kasutamine piirdub impordiga, mille suhtes ei kohaldata soodustariifi, ja juhul, kui impordi suhtes on kehtestatud tariifikvoot, impordiga, mis ületab kvoodiväliselt tariifi.

Artikkel 2.8

Tariifse sooduskohtlemise ajutine peatamine

1. Kooskõlas lõigetega 2–5 võib lepinguosaline käesoleva lepingu kohase tariifse sooduskohtlemise ajutiselt peatada seoses teise lepinguosalise isiku eksporditud või toodetud kaubaga, kui lepinguosaline

- a) teeb objektiivsel, kaalukal ja kontrollitaval teabel põhineva uurimise tulemusena järelduse, et teise lepinguosalise isik on süstemaatiliselt rikkunud tollialaseid õigusakte, et saada käesoleva lepingu kohast sooduskohtlemist, või
- b) teeb järelduse, et teine lepinguosaline keeldub süstemaatiliselt ja põhjendamatuult koostööst seoses artikli 6.13 („Koostöö“) lõike 4 kohaste tollialaste õigusaktide rikkumiste uurimisega, ja koostööd taotleval lepinguosalisel on objektiivse, kaaluka ja kontrollitava teabe alusel mõistlik põhjus järeldada, et teise lepinguosalise isik on rikkunud süstemaatiliselt tollialaseid õigusakte, et saada käesoleva lepingu kohast tariifset sooduskohtlemist.

2. Lepinguosaline, kes teeb lõikes 1 nimetatud järelduse, teeb järgmist:

- a) teavitama teise lepinguosalise tolliasutust ning esitama teabe ja tõendid, millel järeldus põhineb;
- b) osalema konsultatsioonides teise lepinguosalise ametiasutustega eesmärgiga jõuda vastastikku vastuvõetava lahenduseni, mis käsitleb probleeme, mille alusel järeldus on tehtud, ning
- c) esitama teise lepinguosalise isikule kirjaliku teatise, mis sisaldab teavet, millel järeldus põhineb.

3. Kui asutused ei ole jõudnud 30 päeva jooksul vastastikku vastuvõetava lahenduseni, edastab järelduse teinud lepinguosaline küsimuse ühise tollikoostöö komiteele.

4. Kui ühise tollikoostöö komitee ei ole küsimust 60 päeva jooksul lahendanud, võib järelduse teinud lepinguosaline ajutiselt peatada käesoleva lepingu kohase tariifse sooduskohtlemise teise lepinguosalise kõnealuse isiku kõnealuse kauba suhtes. Ajutist peatamist ei rakendata kauba suhtes, mis on päeval, mil ajutine peatamine jõustub, juba lepinguosaliste vahel teel.

5. Lõike 1 kohaselt ajutist peatamist rakendav lepinguosaline teeb seda üksnes perioodil, mis on kooskõlas selle lepinguosalise finantshuvidele avalduva mõjuga, mis tuleneb lõike 1 kohaselt tehtud järelduseni viinud olukorrast, ja maksimaalselt kuni 90 päeva. Kui lepinguosalisel on objektiivse, kaaluka ja kontrollitava teabe alusel mõistlik põhjus arvata, et tingimused, mis põhjustasid esialgse peatamise, ei ole 90päevase perioodi möödumisel muutunud, võib see lepinguosaline uuendada peatamist järgmiseks kuni 90 päeva pikkuseks perioodiks. Algse peatamise ja kõigi uuendatud peatamiste üle peetakse korrapäraseid konsultatsioone ühise tollikoostöö komitees.

Artikkel 2.9

Tasud ja muud lõivud

1. Kooskõlas GATT 1994 VIII artikliga ei või lepinguosaline kehtestada ega säilitada lepinguosalise kaubaga või kauba impordi või ekspordiga seotud tasu või lõivu, mis ei ole vastavuses osutatud teenuste maksumusega või mis kujutab endast kodumaiste kaupade kaudset kaitset või impordi või ekspordi maksustamist fiskaalsel eesmärgil.

2. Suurema kindluse huvides ei takista lõige 1 lepinguosalisel kehtestamast tollimaksu või lõivu, mis on sätestatud artikli 1.1 („Üldkohaldatavad mõisted“) mõiste „tollimaks“ punktides a–c.

Artikkel 2.10

Pärast remonti või muutmist uuesti sisenevad kaubad

1. Käesoleva artikli kohaldamisel tähendab remont või muutmine toote mis tahes töötlemist, et parandada töödefekte või olulisi kahjustusi, millega kaasneb toodete algse funktsiooni taastamine, või tagada nende vastavus nende kasutamise tehnilistele nõuetele, milleta toodet ei saaks enam tavapärasel viisil kasutada sel eesmärgil, milleks see oli ette nähtud. Toodete remont või muutmine hõlmab restaureerimist ja hooldust, kuid ei hõlma toimingut või protsessi,
  - a) mis hävitab toote põhiomadused või loob uue või kaubanduslikult erineva toote;
  - b) mis muudab lõpetamata toote valmistooteks või
  - c) mida kasutatakse toote funktsiooni oluliseks muutmiseks.
2. Sõltumata kauba päritolust ei kohalda lepinguosaline tollimaksu kaubale, mis siseneb uuesti tema territooriumile pärast seda, kui kaup on ajutiselt tema territooriumilt eksporditud teise lepinguosalise territooriumile remondiks või muutmiseks, olenemata sellest, kas sellist remonti või muutmist saaks teha selle lepinguosalise territooriumil, kust kaup remondiks või muutmiseks eksporditi, välja arvatud joonealuses märkuses 1 sätestatud juhtumid ⁽¹⁾, ⁽²⁾.
3. Lõiget 2 ei kohaldata tollilattu, vabakaubanduspiirkondadesse või sarnase staatusega piirkondadesse imporditud kauba suhtes, mis eksporditakse seejärel remondiks, kuid mida ei reimpordita tollilattu, vabakaubanduspiirkondadesse või sarnase staatusega piirkondadesse.
4. Sõltumata kauba päritolust ei kohalda lepinguosaline tollimaksu kaubale, mis imporditakse ajutiselt teise lepinguosalise territooriumilt remondi või ümbertegemise eesmärgil ⁽³⁾.

Artikkel 2.11

Impordi- ja ekspordipiirangud

1. Välja arvatud juhul, kui käesolevas lepingus on sätestatud teisiti, ei tohi lepinguosaline kehtestada ega säilitada teise lepinguosalise mis tahes kauba impordile ega teise lepinguosalise territooriumile saadetava kauba ekspordile või ekspordiks müügile ühtegi keeldu ega piirangut, välja arvatud juhul, kui see on kooskõlas GATT 1994 XI artikliga. Selleks inkorporeeritakse GATT 1994 XI artikkel käesolevasse lepingusse ja muudetakse selle osaks.
2. Kui lepinguosaline kehtestab või säilitab keelu või piirangu kauba impordile kolmandast riigist või kauba ekspordile kolmandasse riiki, võib see lepinguosaline:
  - a) piirata kõnealuse kolmanda riigi kauba impordi teise lepinguosalise territooriumilt või keelata selle või
  - b) piirata kauba ekspordi kõnealuse kolmanda riigi territooriumile teise lepinguosalise territooriumi kaudu või keelata selle.
3. Kui lepinguosaline kehtestab või säilitab keelu või piirangu kauba impordile kolmandast riigist, alustavad lepinguosalsed teise lepinguosalise taotlusel arutelu eesmärgiga vältida põhjendamatut sekkumist või teise lepinguosalise hinnakujunduse, turustamis- või levitamiskorra kahjustamist.

⁽¹⁾ Harmoneeritud süsteemi grupi 89 järgmiste kaupade suhtes, mis sisenevad uuesti Kanada territooriumile Euroopa Liidu territooriumilt ja registreeritakse Kanada kaubandusseaduse (*Canada Shipping Act, 2001*) kohaselt, võib Kanada kohaldada sõltumata nende kaupade päritolust selliste kaupade remondi või muutmise väärtusele selliste kaupade tollimaksu määra kooskõlas oma 2-A lisas esitatud tabeliga („Tollitariifide kaotamine“): 8901 10 10, 8901 10 90, 8901 30 00, 8901 90 10, 8901 90 91, 8901 90 99, 8904 00 00, 8905 20 19, 8905 20 20, 8905 90 19, 8905 90 90, 8906 90 19, 8906 90 91, 8906 90 99.

⁽²⁾ Euroopa Liit rakendab käesolevat lõiget määruses (EL) nr 952/2013 sätestatud välistöötlemisprotseduuri kaudu viisil, mis on kooskõlas käesoleva lõikega.

⁽³⁾ Euroopa Liit rakendab käesolevat lõiget määruses (EL) nr 952/2013 sätestatud välistöötlemisprotseduuri kaudu viisil, mis on kooskõlas käesoleva lõikega.

4. Käesolevat artiklit ei kohaldata meetme, sealhulgas selle meetme jätkuvuse, viivitamatu pikendamise või muutmise suhtes seoses järgmisega:
- kõigi puuliikide palkide eksport. Kui lepinguosaline ei nõua enam kolmandasse riiki saadetavatele palkidele ekspordilube, peatab see lepinguosaline lõplikult teisele lepinguosalisele suunatud palkidele ekspordilubade nõudmise;
  - kolme aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist töötlemata kala eksport Newfoundlandi ja Labradori kohaldatavate õigusaktide alusel;
  - Kanada aktsiisimaksud absoluutsele alkoholile, nagu loetletud Marrakechi protokollile lisatud Kanada kontsessioonide loendis (V loend, tariifiartikkel nr 2207 10 90) ning mida kasutatakse tootmises aktsiisiseaduse (Excise Act, 2001, S. C. 2002, c. 22) sätete kohaselt, ning
  - selliste kasutatud sõidukite import Kanadasse, mis ei vasta Kanada ohutus- ja keskkonnanõuetele.

Artikkel 2.12

Muud kaubavahetusega seotud sätted

Lepinguosaline püüab tagada, et teise lepinguosalise kaupa, mis on imporditud ükskõik millisesse paika importiva lepinguosalise territooriumil ja mida seal seaduslikult müüakse või müügis pakutakse, võib müüa või müügis pakkuda ka kogu importiva lepinguosalise territooriumil.

Artikkel 2.13

Kaubavahetuskomitee

- Artikli 26.2 („Erikomiteed“) lõike 1 punkti a alusel loodud kaubavahetuskomitee ülesanded hõlmavad järgmist:
  - edendada kaubavahetust lepinguosaliste vahel, sealhulgas konsultatsioonide kaudu tollimaksude kaotamise kiirendamiseks käesoleva lepingu alusel ja vajaduse korral muudes küsimustes;
  - soovitada CETA ühiskomiteele käesoleva lepingu mis tahes harmoneeritud süsteemi käsitleva sätte muutmist või täiendamist ning
  - tegeleda kiiresti küsimustega, mis on seotud kaupade liikumisega läbi lepinguosaliste saabumissadamate.
- Kaubavahetuskomitee võib esitada CETA ühiskomiteele otsuste eelnõusid, mis käsitlevad kauba tollimaksu kaotamise kiirendamist.
- Artikli 26.2 („Erikomiteed“) lõike 1 punkti a alusel loodud põllumajanduskomitee ülesanded hõlmavad järgmist:
  - tulla kokku 90 päeva jooksul alates lepinguosalise taotlusest;
  - pakkuda lepinguosalistele foorumit käesoleva lepinguga hõlmatud põllumajandustoodetega seotud küsimuste arutamiseks ning
  - pöörduda kaubavahetuskomitee poole kõikide punkti b kohaste lahendamata küsimustega.
- Lepinguosalised võtavad teadmiseks koostöö ja teabevahetuse põllumajandusküsimustes iga-aastase Kanada ja Euroopa Liidu põllumajandusdialoogi raames, mis algatati kirjavahetuse teel 14. juulil 2008. Vajaduse korral võib põllumajandusdialoogi kasutada lõike 3 kohaldamisel.

KOLMAS PEATÜKK

Kaubanduse kaitsemeetmed

A jagu

Dumpinguvastased ja tasakaalustusmeetmed

Artikkel 3.1

Dumpinguvastaseid ja tasakaalustusmeetmeid käsitlevad üldsätted

1. Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma õigusi ja kohustusi, mis tulenevad GATT 1994 VI artiklist, dumpinguvastasest lepingust ning subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingust.
2. Päritolureegleid ja -menetlusi käsitlevat protokollid dumpinguvastaste ja tasakaalustusmeetmete suhtes ei kohaldata.

Artikkel 3.2

Läbipaistvus

1. Lepinguosaline kohaldab dumpinguvastaseid ja tasakaalustusmeetmeid kooskõlas asjakohaste WTO nõuetega, järgides õiglast ja läbipaistvat menetlust.
2. Lepinguosaline tagab, et kõik lõplike meetmete kohaldamise otsustamisel kaalutavad olulised asjaolud avaldatakse täielikult ja arusaadaval kujul kohe pärast ajutiste meetmete kehtestamist ja igal juhul enne lõpliku otsuse tegemist. See ei piira dumpinguvastase lepingu artikli 6.5 ning subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingu artikli 12.4 kohaldamist.
3. Iga huvitatud isikule antakse võimalus kaitsta dumpinguvastaste ja tasakaalustusmeetmete uurimise⁽¹⁾ ajal igati oma huve, tingimusel et see ei põhjusta uurimises põhjendamatuid viivitusi.

Artikkel 3.3

Avaliku huvi arvessevõtmine ja väiksem tollimaks

1. Lepinguosalise ametiasutused analüüsivad lepinguosalise õigusnormide kohaselt esitatud teavet, et teha kindlaks juhud, kus dumpinguvastase või tasakaalustava tollimaksu kehtestamine ei vasta avalikule huvile.
2. Pärast lõikes 1 nimetatud teabe analüüsimist võivad lepinguosalise ametiasutused kooskõlas asjaomase lepinguosalise õigusnormidega otsustada, kas kehtestatava dumpinguvastase või tasakaalustava tollimaksu summa vastab kogu dumpingumarginaalile või subsiidiumi kogusummale või on sellest väiksem.

B jagu

Üleilmsed kaitsemeetmed

Artikkel 3.4

Üleilmseid kaitsemeetmeid käsitlevad üldsätted

1. Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma üleilmsete kaitsemeetmetega seotud õigusi ja kohustusi, mis tulenevad GATT 1994 XIX artiklist ja kaitsemeetmete lepingust.
2. Üleilmsete kaitsemeetmete suhtes ei kohaldata päritolureegleid ja -menetlusi käsitlevat protokollid.

⁽¹⁾ Käesoleva artikli kohaldamisel on **huvitatud isikute** mõiste määratletud dumpinguvastase lepingu artiklis 6.11 ning subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingu artiklis 12.9.

*Artikkel 3.5***Läbipaistvus**

1. Eksportiva lepinguosalise taotluse korral esitab lepinguosaline, kes on algatanud kaitsemeetmeid käsitleva uurimise või kes kavatab võtta ajutisi või lõplikke üleilmseid kaitsemeetmeid, viivitamata:
  - a) kaitsemeetmete lepingu artiklis 12.2 osutatud teabe WTO kaitsemeetmete komitee kindlaks määratud vormis;
  - b) kui see on asjakohane, siis omamaise tootmisharu esitatud kaebuse avaliku versiooni, ning
  - c) avaliku aruande, kus on esitatud kaitsemeetmeid käsitleva uurimise käigus vaadeldud kõikide asjakohaste faktiliste ja õiguslike asjaoludega seotud leiud ja põhjendatud järeldused. Avalikus aruandes analüüsitakse uurimise kaasa toonud tegureid ja kirjeldatakse üldiste kaitsemeetmete kindlaksmääramisel kasutatud meetodit.
2. Kui teavet esitatakse käesoleva artikli kohaselt, teeb importiv lepinguosaline ettepaneku pidada eksportiva lepinguosalisega esitatud teabe läbivaatamiseks konsultatsioone.

*Artikkel 3.6***Lõplike meetmete kehtestamine**

1. Lepinguosaline, kes võtab vastu üleilmsed kaitsemeetmed, püüab kehtestada need viisil, mis kahjustab kahepoolset kaubandust kõige vähem.
2. Importiv lepinguosaline teeb ettepaneku pidada eksportiva lepinguosalisega lõikes 1 nimetatud küsimuse läbivaatamiseks konsultatsioone. Importiv lepinguosaline ei võta meetmeid vastu enne, kui päevast, mil tehti ettepanek pidada konsultatsioone, on möödunud 30 päeva.

C jagu

Üldsätted*Artikkel 3.7***Vaidluste lahendamise korra kohaldamise erand**

Käesoleva peatüki suhtes ei kohaldata kahekümne üheksandat peatükki („Vaidluste lahendamine“).

NELJAS PEATÜKK

Tehnilised kaubandustõkked*Artikkel 4.1***Kohaldamisala ja mõisted**

1. Käesolevat peatükki kohaldatakse lepinguosaliste vahelist kaubavahetust mõjutada võivate tehniliste normide, standardite ja vastavushindamismenetluste väljatöötamise, vastuvõtmise ja kohaldamise suhtes.
2. Käesolevat peatükki ei kohaldata:
  - a) ostuspetsifikatsioonide suhtes, mille valitsusorganid on koostanud valitsusorganite tootmis- või tarbimisnõuete kohta, või
  - b) sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingu A lisa määratletud sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete suhtes.

3. Standardimise ja vastavushindamismenetlustega seotud üldmõisteid kasutatakse üldjuhul Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni süsteemi raames vastu võetud määratluses kindlaks määratud ja rahvusvaheliste standardimisasutuste antud tähenduses, võttes arvesse nende konteksti ning pidades silmas käesoleva peatüki eesmärki, välja arvatud juhul, kui mõiste on määratletud või sellele on antud tähendus käesolevas lepingus, sealhulgas artikli 4.2 kohaselt käesolevasse lepingusse inkorporeeritud tehniliste kaubandustökete lepingu sätetes.
4. Käesolevas peatükis esitatud viited tehnilistele normidele, standarditele ja vastavushindamismenetlustele sisaldavad neisse tehtud muudatusi ja nende eeskirjadesse või nendega hõlmatud toodete loetellu tehtud täiendusi, välja arvatud ebaolulised muudatused ja täiendused.
5. Artikli 1.8 („Kohustuste ulatus“) lõiget 2 ei kohaldata käesolevasse lepingusse inkorporeeritud tehniliste kaubandustökete lepingu artiklite 3, 4, 7, 8 ja 9 suhtes.

Artikkel 4.2

Tehniliste kaubandustökete lepingu inkorporeerimine käesolevasse lepingusse

1. Käesolevasse lepingusse inkorporeeritakse ja selle osaks muudetakse järgmised tehniliste kaubandustökete lepingu sätted:
  - a) artikkel 2 („Tehniliste eeskirjade koostamine, vastuvõtmine ja kohaldamine keskvalitsusorganite poolt“);
  - b) artikkel 3 („Tehniliste eeskirjade koostamine, vastuvõtmine ja kohaldamine kohalike omavalitsusorganite ja valitsusväliste organite poolt“);
  - c) artikkel 4 („Standardite koostamine, vastuvõtmine ja kohaldamine“);
  - d) artikkel 5 („Keskvalitsusorganite kohaldatavad vastavushindamisprotseduurid“);
  - e) artikkel 6 („Vastavushinnangu tunnustamine keskvalitsusorganite poolt“), piiramata lepinguosaliste õigusi ja kohustusi, mis tulenevad vastavushindamise tulemuste vastastikuse tunnustamise protokollist ning ravimite heade tootmistavadega seotud nõuete järgimise ja täitmise tagamise programmi vastastikuse tunnustamise protokollist;
  - f) artikkel 7 („Kohalike omavalitsusorganite kohaldatavad vastavushindamisprotseduurid“);
  - g) artikkel 8 („Valitsusväliste organite kohaldatavad vastavushindamisprotseduurid“);
  - h) artikkel 9 („Rahvusvahelised ja piirkondlikud süsteemid“);
  - i) 1. lisa („Käesoleva lepingu mõisted ja nende määratlused“) ning
  - j) 3. lisa („Standardite koostamise, vastuvõtmise ja kohaldamise tegevusnormistik“).
2. Käesolevasse lepingusse inkorporeeritud sätetes kasutataval mõistel „liikmed“ on käesolevas lepingus sama tähendus kui tehniliste kaubandustökete lepingus.
3. Tehniliste kaubandustökete lepingu artiklite 3, 4, 7, 8 ja 9 puhul võidakse tugineda käesoleva lepingu kahekümne üheksandale peatükile („Vaidluste lahendamine“) juhul, kui üks lepinguosaline leiab, et teine lepinguosaline ei ole nende artiklite alusel saavutanud rahuldavaid tulemusi ja et see on märkimisväärselt kahjustanud tema kaubandushuve. Sellised tulemused on samaväärsed tulemustega, mille saavutamist eeldatakse juhul, kui kõnealuse organ oleks lepinguosaline.

Artikkel 4.3

Koostöö

Lepinguosalised tugevdavad oma koostööd tehniliste normide, standardite, metroloogia, vastavushindamismenetluste, turujärelevalve või -kontrolli ning täitemetmete valdkonnas, et lihtsustada lepinguosaliste vahelist kaubandust, nagu on sätestatud kahekümne esimeses peatükis („Regulatiivne koostöö“). Selle raames võidakse edendada ja elavdada koostööd lepinguosaliste selliste avaliku või erasektori organisatsioonide vahel, kes vastutavad metroloogia, standardimise, katsetamise, sertifitseerimise ja akrediteerimise, turujärelevalve või -kontrolli ning täitemetmete eest, ning eelkõige ärgitada lepinguosaliste akrediteerimise ja vastavushindamisega tegelevaid asutusi osalema koostöös, millega edendatakse vastavushindamise tulemuste heakskiitmist.

*Artikkel 4.4***Tehnilised normid**

1. Lepinguosalised kohustuvad tegema võimalikult suures ulatuses koostööd tagamaks, et nende tehnilised normid oleksid üksteisega kooskõlas. Kui üks lepinguosaline näitab üles huvi sellise tehnilise normi väljatöötamise vastu, mis on oma ulatuse poolest samaväärne või sarnane juba olemas oleva või teise lepinguosalise poolt välja töötatava normiga, esitab kõnealune teine lepinguosaline nimetatud eesmärgi saavutamiseks taotluse korral lepinguosalisele võimaluste piires asjakohase teabe, uuringud ja andmed, millele ta on oma juba vastu võetud või alles välja töötatava tehnilise normi kavandamisel tuginenud. Lepinguosalised tunnistavad, et võib osutuda vajalikuks selgitada konkreetse taotluse ulatust ja selles kokku leppida ning et konfidentsiaalse teabe võib esitamata jätta.

2. Lepinguosaline, kes on kavandanud tehnilise normi, mida ta peab samaväärseks teise lepinguosalise tehnilise normiga, kuna sellel on kokkusobiv eesmärk ja seda kohaldatakse samade toodete suhtes, võib taotleda teiselt lepinguosaliselt selle tehnilise normi samaväärsuse tunnustamist. Lepinguosaline esitab taotluse kirjalikult ja kirjeldab üksikasjalikult põhjusi, miks asjaomast tehnilist normi tuleks pidada samaväärseks, sealhulgas põhjusi, mis on seotud toodetega, mille suhtes normi kohaldatakse. Lepinguosaline, kes ei nõustu tehnilise normi samaväärsusega, esitab teisele lepinguosalisele taotluse korral oma otsuse põhjused.

*Artikkel 4.5***Vastavushindamine**

Lepinguosalised järgivad vastavushindamise tulemuste vastastikuse tunnustamise protokollide ning ravimite heade tootmistavade seotud nõuete järgimise ja täitmise tagamise programmi vastastikuse tunnustamise protokollide.

*Artikkel 4.6***Läbipaistvus**

1. Lepinguosaline tagab, et tehniliste normide ja vastavushindamismenetluste väljatöötamisega seotud läbipaistvuse tagamise menetlused võimaldavad lepinguosalise huvitatud isikutel osaleda asjakohases varajases menetlusetapis, mil on veel võimalik teha muudatusi ja võtta arvesse märkusi, välja arvatud juhul, kui tekivad või võivad tekkida ohutuse, tervise, keskkonnakaitse või riigi julgeolekuga seotud kiireloomulised probleemid. Kui tehniliste normide või vastavushindamismenetluste väljatöötamisega seotud konsultatsiooniprotsess on üldsusele avatud, lubab lepinguosaline teise lepinguosalise isikutel osaleda selles vähemalt sama soodsatel tingimustel, mida ta pakub enda isikutele.

2. Lepinguosalised soodustavad tihedamat koostööd oma territooriumil asuvate standardimisasutuste vahel, et hõlbustada muu hulgas teabe vahetamist oma vastava tegevuse kohta, ning vastastikusele huvile ja vastastikkuse põhimõttele tuginevate standardite ühtlustamist asjaomaste standardimisasutuste kokku lepitavas korras.

3. Lepinguosaline püüab jätta teisele lepinguosalisele pärast kavandatud tehniliste normide ja vastavushindamismenetluste edastamist WTO teadete keskregistrile vähemalt 60 päeva kirjalike märkuste esitamiseks, välja arvatud juhul, kui tekivad või võivad tekkida ohutuse, tervise, keskkonnakaitse või riigi julgeolekuga seotud kiireloomulised probleemid. Kui märkuste esitamise tähtaja pikendamiseks esitatakse mõistlikult põhjendatud taotlus, suhtub lepinguosaline sellesse vastutulelikult.

4. Kui üks lepinguosaline saab teiselt lepinguosaliselt oma kavandatava tehnilise normi või vastavushindamismenetluse kohta märkusi, vastab ta nendele kirjalikult enne tehnilise normi või vastavushindamismenetluse vastuvõtmist.

5. Lepinguosaline avaldab või teeb muul viisil trükitud kujul või elektrooniliselt avalikkusele kättesaadavaks oma vastused või kokkuvõtte vastustest, mille ta andis olulistele laekunud märkustele, hiljemalt päeval, mil ta avaldab vastu võetud tehnilise normi või vastavushindamismenetluse.

6. Lepinguosaline annab teise lepinguosalise taotluse korral teavet vastu võetud või vastu võetava tehnilise normi või vastavushindamismenetluse eesmärkide, õigusliku aluse ja põhjenduste kohta.
7. Lepinguosaline suhtub vastutulelikult teise lepinguosalise mõistlikult põhjendatud taotlusse, mille ta on edastanud enne kavandatava tehnilise normi edastamise järgse märkuste esitamise tähtaja lõppu ning milles ta palub jätta tehnilise normi vastuvõtmise ja selle kohaldatavaks muutumise vahele teatav aeg või seda pikendada, välja arvatud juhul, kui see viivitus ei oleks seatud õiguspäraste eesmärkide saavutamiseks tõhus.
8. Lepinguosaline tagab, et tema vastu võetud tehnilised normid ja vastavushindamismenetlused on ametlikel veebisaitidel avalikkusele kättesaadavad.
9. Kui üks lepinguosaline peab sisenemissadamas kinni teise lepinguosalise territooriumilt imporditud kauba põhjendusega, et kaup ei vasta tehnilisele normile, teatab ta importijale viivitamata kauba kinnipidamise põhjused.

Artikkel 4.7

Peatüki haldamine

1. Lepinguosalised teevad käesolevas peatükis sisalduvates küsimustes koostööd. Lepinguosalised lepivad kokku, et artikli 26.2 lõike 1 punkti a alusel loodud kaubavahetuskomitee:
  - a) haldab käesoleva peatüki rakendamist;
  - b) tegeleb viivitamata küsimusega, mille lepinguosaline tõstatab standardite, tehniliste normide või vastavushindamismenetluste väljatöötamise, vastuvõtmise või kohaldamise kohta;
  - c) hõlbustab ühe lepinguosalise taotluse korral arutelusid teise lepinguosalise korraldatava riski- või ohuhindamise teemal;
  - d) soodustab lepinguosaliste standardimis- ja vastavushindamisasutuste koostööd;
  - e) vahetab teavet standardite, tehniliste normide või vastavushindamismenetluste kohta, sealhulgas kolmandate isikute või rahvusvaheliste organite standardite, normide ja menetluste kohta, kui selleks on vastastikune huvi;
  - f) arvesse võttes arengut WTO tehniliste kaubandustökete komitees või tehniliste kaubandustökete lepingu kohaselt, vaatab käesoleva peatüki läbi ning koostab vajaduse korral CETA ühiskomiteele kaalumiseks soovitusel käesoleva peatüki muutmiseks;
  - g) astub muid samme, mis aitavad lepinguosaliste arvates neil käesolevat peatükki ja tehniliste kaubandustökete lepingut rakendada ning lepinguosalistevahelist kaubandust lihtsustada, ning
  - h) annab CETA ühiskomiteele vajaduse korral aru käesoleva peatüki rakendamisest.
2. Kui lepinguosalised ei suuda mõnda käesoleva peatükiga seotud küsimust kaubavahetuskomitee kaudu lahendada, võib CETA ühiskomitee luua lepinguosalise taotluse korral ajutise tehniliste küsimuste töörühma, et teha kindlaks kaubandust lihtsustavad lahendused. Kui lepinguosaline ei ole nõus teise lepinguosalise taotlusega luua tehniliste küsimuste töörühm, selgitab ta taotluse korral oma otsuse põhjuseid. Tehniliste küsimuste töörühma juhivad lepinguosalised.
3. Kui lepinguosaline on palunud teavet, esitab teine lepinguosaline teabe kooskõlas käesoleva peatüki sätetega mõistliku aja jooksul kas trükitud kujul või elektrooniliselt. Lepinguosaline püüab vastata igale teabenõudele 60 päeva jooksul.

VIIES PEATÜKK

Sanitaar- ja fütosanitaarmeetmed

Artikkel 5.1

Mõisted

1. Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:
  - a) sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingu A lisas esitatud mõisted;
  - b) *codex alimentarius*'e komisjoni egiidi all vastu võetud mõisted;
  - c) Maailma Loomatervise Organisatsiooni (OIE) egiidi all vastu võetud mõisted;
  - d) *rahvusvahelise taimekaitsekonventsiooni* egiidi all vastu võetud mõisted;
  - e) „kaitstav ala“ – Euroopa Liidus paiknev ametlikult määratletud geograafiline piirkond, mis on vaba kindlaksmääratud reguleeritud kahjulikust organismist, hoolimata sellest, et tingimused on tema jaoks soodsad ja et teda leidub muudes Euroopa Liidu osades, ning
  - f) „lepinguosalise pädev asutus“ –5-A lisas nimetatud asutus.
2. Lisaks lõikele 1 tuleb arvestada, et kui *codex alimentarius*'e, OIE ja rahvusvahelise taimekaitsekonventsiooni egiidi all vastu võetud mõistete ning sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingu kohaste mõistete vahel esineb vastuolu, on ülimalikud sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingu mõisted.

Artikkel 5.2

Eesmärgid

Käesoleva peatüki eesmärk on:

- a) kaitsta inimeste, loomade ja taimede elu ja tervist, soodustades samal ajal kaubandust;
- b) kanda hoolt selle eest, et lepinguosaliste sanitaar- ja fütosanitaarmeetmed ei too kaasa põhjendamatu kaubandustõkkeid, ning
- c) edendada sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingu rakendamist.

Artikkel 5.3

Kohaldamisala

Käesolevat peatükki kohaldatakse sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete suhtes, mis võivad otseselt või kaudselt mõjutada lepinguosaliste vahelist kaubandust.

Artikkel 5.4

Õigused ja kohustused

Lepinguosalised kinnitavad oma sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingust tulenevaid õigusi ja kohustusi.

Artikkel 5.5

Piirkondlike tingimustega kohandamine

1. Loomade, loomsete saaduste ja loomsete kõrvalsaaduste kohta kehtib järgmine:
  - a) lepinguosalised tunnistavad piirkondadeks jagamise põhimõtet ja on otsustanud kohaldada seda 5-B lisas loetletud taudide suhtes;
  - b) kui lepinguosalised määravad kindlaks piirkondlike tingimuste tunnustamise põhimõtted ja suunised, lisavad nad need 5-C lissasse;

- c) punkti a kohaldamisel võtab importiv lepinguosaline oma sanitaarmedeteme puhul, mida kohaldatakse eksportiva lepinguosalise suhtes, kelle territooriumi kahjustab 5-B lisas nimetatud taud, aluseks eksportiva lepinguosalise tehtud piirkondadeks jagamise otsuse, tingimusel et importiv lepinguosaline on veendunud, et eksportiva lepinguosalise piirkondadeks jagamise otsus on kooskõlas põhimõtete ja suunistega, mille lepinguosalsed on sätestanud 5-C lisas, ning põhineb asjakohastel rahvusvahelistel standarditel, suunistel ja soovitudel. Importiv lepinguosaline võib kohaldada mis tahes lisameetmeid, et saavutada oma asjakohane sanitaarkaitse tase;
- d) kui lepinguosaline leiab, et tal on seoses mõne 5-B lisas nimetatava taudiga eristaatus, võib ta taotleda selle staatuse tunnustamist. Importiv lepinguosaline võib nõuda elusloomade, loomsete saaduste ja loomsete kõrvalsaaduste importimisel lisatagatist, mis on kooskõlas importiva lepinguosalise tunnustatud staatusega, sealhulgas 5-E lisas kindlaks määratud eritingimustega, ning
- e) lepinguosalsed tunnistavad piirkondadesse jaotamise põhimõtet ja lepivad kokku, et teevad selles küsimuses koostööd.
2. Taimede ja taimsete saaduste kohta kehtib järgmine:
- a) kui importiv lepinguosaline kehtestab või jätab kehtima fütosanitaarmedeteme, tuleb tal võtta muu hulgas arvesse piirkonna kahjuristaatust, milleks võib olla kahjurivaba piirkond, kahjurivaba tootmiskoht, kahjurivaba tootmisrajatis, vähese kahjurilevikuga ala ja kaitstav ala, mille eksportiv lepinguosaline on kindlaks määranud, ning
- b) kui lepinguosalsed määravad kindlaks piirkondlike tingimuste tunnustamise põhimõtted ja suunised, lisavad nad need 5-C lisasse.

Artikkel 5.6

Samaväärsus

1. Importiv lepinguosaline tunnistab eksportiva lepinguosalise sanitaar- ja fütosanitaarmedetmed enda meetmetega samaväärseteks, kui eksportiv lepinguosaline tõendab importivale lepinguosalisele objektiivselt, et tema meetmega saavutatakse importiva lepinguosalise asjakohane sanitaar- ja fütosanitaarkaitse tase.
2. 5-D lisas on sätestatud samaväärsuse kindlaksmääramise, tunnustamise ja säilitamise põhimõtted ja suunised.
3. 5-E lisas on kindlaks määratud järgmine:
- a) piirkond, mille puhul importiv lepinguosaline tunnistab eksportiva lepinguosalise sanitaar- ja fütosanitaarmedetme enda meetmega samaväärseks, ning
- b) piirkond, mille puhul importiv lepinguosaline tunnistab, et kindlaksmääratud eritingimuste täitmine koos eksportiva lepinguosalise sanitaar- ja fütosanitaarmedetmetega võimaldab saavutada importiva lepinguosalise asjakohase sanitaar- ja fütosanitaarkaitse taseme.
4. Käesoleva peatüki kohaldamisel kohaldatakse artiklit 1.7 („Viide õigusaktidele“) vastavalt käesolevale artiklile, 5-D lisale ja 5-E lisa üldistele märkustele.

Artikkel 5.7

Kaubandustingimused

1. Importiv lepinguosaline teeb oma üldised impordile kehtestatud sanitaar- ja fütosanitaarnõuded kõikide kaupade puhul kättesaadavaks. Kui lepinguosalsed tunnistavad ühiselt mõne kauba esmatahtsaks, kehtestab importiv lepinguosaline selle kauba impordile spetsiaalsed sanitaar- ja fütosanitaarnõuded, kui lepinguosalsed ei otsusta teisiti. Kauba esmatahtsuse kindlaksmääramisel teevad lepinguosalsed koostööd, et tagada oma olemasolevate ressursside tõhus haldamine. Neid spetsiaalseid impordinõudeid tuleks kohaldada eksportiva lepinguosalise kogu territooriumil.
2. Vastavalt lõikele 1 algatab importiv lepinguosaline põhjendamatu viivituse vajaliku menetluse, et kehtestada esmatahtsaks tunnustatud kauba jaoks spetsiaalsed sanitaar- ja fütosanitaarnõuded. Pärast spetsiaalsete impordinõuete kehtestamist võtab importiv lepinguosaline põhjendamatu viivituse vajalikud meetmed, et võimaldada kaubandust nende impordinõuete alusel.

3. Impordi suhtes spetsiaalsete sanitaar- ja fütosanitaarnõuete kehtestamiseks astub eksportiv lepinguosaline importiva lepinguosalise taotluse korral järgmised sammud:
- a) esitab kogu importiva lepinguosalise nõutava asjakohase teabe ning
  - b) tagab importivale lepinguosalisele mõistliku juurdepääsu kontrolliks, katseteks ja audititeks ning muudeks asjakohasteks menetlusteks.
4. Kui importival lepinguosalisel on nimekiri ettevõtetest või rajatistest, kes on saanud importimiseks loa, kiidab ta eksportiva lepinguosalise territooriumil asuva ettevõtte või rajatise ilma asjaomase ettevõtte või rajatise eelneva kontrollimiseta heaks, kui:
- a) eksportiv lepinguosaline on taotlenud asjaomasele ettevõttele või rajatisele sellist heakskiitu, esitades asjakohased tagatised, ning
  - b) 5-F lisas sätestatud tingimused on täidetud ja menetlused teostatud.
5. Lisaks lõikele 4 teeb importiv lepinguosaline loa saanud ettevõtete või rajatiste nimekirjad avalikkusele kättesaadavaks.
6. Lepinguosaline võtab reguleeritud kauba saadetise tavaliselt vastu ilma selle eelneva saadetisepõhise tollivormistuse, kui lepinguosalisel ei ole otsustanud teisiti.
7. Importiv lepinguosaline võib nõuda, et eksportiva lepinguosalise asjakohane pädev astutus tõendaks importivale lepinguosalisele objektiivselt, et impordinõuded võidakse täita või on täidetud.
8. Lepinguosalisel peaksid järgima 5-G lisas ette nähtud menetlust impordi suhtes kohaldatavate spetsiaalsete taimetervishoiunõuete kohta.

Artikkel 5.8

Audit ja kontroll

1. Et säilitada kindlustunne käesoleva peatüki rakendamise suhtes, võib lepinguosaline auditeerida ja/või kontrollida tervikuna või osaliselt teise lepinguosalise pädeva asutuse kontrolliprogrammi. Lepinguosaline kannab auditi või kontrolliga seotud kulud ise.
2. Kui lepinguosalisel määravad kindlaks auditi või kontrolli tegemise põhimõtted ja suunised, lisatakse need 5-H lissesse. Kui lepinguosaline teostab Auditi või kontrolli, teeb ta seda vastavalt 5-H lissesse esitatud põhimõtetele ja suunistele.

Artikkel 5.9

Ekspordi sertifitseerimine

1. Kui elusloomade või loomsete saaduste saadetise importimisel nõutakse ametlikku veterinaarsertifikaati ja kui importiv lepinguosaline on tunnistanud eksportiva lepinguosalise sanitaar- ja fütosanitaarmeetme samaväärseks enda meetmega, mida kohaldatakse selliste loomade või loomsete saaduste suhtes, kasutavad lepinguosalisel 5-I lissesse ette nähtud terviseohutuse kinnituse vormi, kui lepinguosalisel ei otsusta teisiti. Lepinguosalisel võivad kasutada kinnituse vormi ka teiste toodete jaoks, kui nad nii otsustavad.
2. 5-I lissesse on sätestatud põhimõtted ja suunised, mis käsitlevad ekspordi sertifitseerimist, sealhulgas elektroonilist sertifitseerimist, sertifikaatide tühistamist või asendamist, keelte kasutamist korda ja kinnituse vormi.

Artikkel 5.10

Impordikontroll ja tasud

1. 5-J lissesse on sätestatud impordikontrolli ja tasusid käsitlevad põhimõtted ja suunised, sealhulgas kontrollide sagedus.

2. Kui impordikontrolli käigus ilmneb mittevastavus olulistele impordinõuetele, peavad importiva lepinguosalise võetavad meetmed põhinema kaasneva riski hindamisel ega tohi piirata kaubandust rohkem, kui on vaja lepinguosalise asjakohase sanitaar- või fütosanitaarkaitse taseme saavutamiseks.
3. Kui vähegi võimalik, teavitab importiv lepinguosaline nõuetele mittevastava saadetise importijat või tema esindajat mittevastavuse põhjustest ning annab võimaluse tehtud otsus läbi vaadata. Importiv lepinguosaline kaalub läbivaatamist hõlbustava asjakohase teabe esitamist.
4. Lepinguosaline võib võtta piirikontrolli tegemisel tekkivate kulude katmiseks tasu, mis ei tohiks ületada kantud kulusid.

Artikkel 5.11

Teavitamine ja teabevahetus

1. Lepinguosaline teavitab põhjendamatu viivitusega teist lepinguosalist järgmisest:
  - a) olulisest muutusest kahjurite või taudide alases olukorras, näiteks 5-B lisas nimetatud taudi olemasolust ja arengust;
  - b) 5-B lisas nimetatud loomataudiga või uue taudiga seotud epidemioloogilise tähtsusega leidudest ning
  - c) olulistest toiduohutuse alastest küsimustest, mis on seotud tootega, millega lepinguosalsed omavahel kauplevad.
2. Lepinguosalsed püüavad vahetada teavet ka muudes asjakohastes küsimustes, mille hulka kuuluvad järgmised küsimused:
  - a) ühe lepinguosalise sanitaar- ja fütosanitaarmeetme muutmine;
  - b) ühe lepinguosalise pädeva asutuse ülesehituse või töökorralduse märkimisväärne muutmine;
  - c) taotluse korral lepinguosalise ametliku kontrolli tulemused ja aruanne tehtud kontrolli tulemuste kohta;
  - d) tagasilükatud või nõuetele mittevastava saadetise korral artiklis 5.10 sätestatud impordikontrolli tulemused ning
  - e) taotluse korral käesoleva peatüki seisukohast asjakohane riskianalüüs või teaduslik arvamus, mille lepinguosaline on koostanud.
3. Kui lõigetes 1 või 2 nimetatud teave on tehtud kooskõlas asjakohaste eeskirjadega kättesaadavaks selle edastamisega WTO teadete keskregistrile või asjakohasele rahvusvahelisele standardimisasutusele, on selle teabe suhtes kohaldatavad lõigete 1 ja 2 nõuded täidetud, kui ühine korralduskomitee ei otsusta teisiti.

Artikkel 5.12

Tehnilised konsultatsioonid

Kui üks lepinguosaline on tõsiselt mures toiduohutuse, taime- või loomatervise või teise lepinguosalise kavandatud või rakendatud sanitaar- ja fütosanitaarmeetme pärast, võib ta taotleda teise lepinguosalisega tehniliste konsultatsioonide pidamist. Taotluse saanud lepinguosaline peaks vastama taotlusele põhjendamatu viivitusega. Lepinguosaline püüab esitada teabe, mis on vajalik selleks, et vältida häireid kaubanduses ja vajaduse korral jõuda vastastikku rahuldava lahenduseni.

Artikkel 5.13

Erakorralised sanitaar- ja fütosanitaarmeetmed

1. Üks lepinguosaline teavitab teist lepinguosalist erakorralisest sanitaar- ja fütosanitaarmeetmest 24 tunni jooksul pärast oma otsust meetet rakendada. Kui lepinguosaline taotleb erakorralise sanitaar- ja fütosanitaarmeetme üle tehniliste konsultatsioonide pidamist, peavad need konsultatsioonid toimuma kümne päeva jooksul pärast erakorralisest sanitaar- ja fütosanitaarmeetmest teatamist. Lepinguosalsed võtavad arvesse kogu tehniliste konsultatsioonide käigus saadud teavet.

2. Tehes otsust saadetise kohta, mis on erakorralise sanitaar- ja fütosanitaarmeetme vastuvõtmise ajal teel ühe lepinguosalise juurest teise juurde, võtab importiv lepinguosaline arvesse eksportiva lepinguosalise õigel ajal esitatud teavet.

Artikkel 5.14

Ühine sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete korralduskomitee

1. Artikli 26.2 lõike 1 punkti d alusel loodud ühisesse sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete korralduskomiteesse („ühine korralduskomitee“) kuuluvad lepinguosaliste reguleerimis- ja kaubandusvaldkonna esindajad, kes vastutavad sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete eest.

2. Ühisel korralduskomiteel on muu hulgas järgmised ülesanded:

- a) jälgida käesoleva peatüki rakendamist, kaaluda käesoleva peatükiga seotud küsimusi ja vaadata läbi kõik küsimused, mis võivad tekkida selle rakendamisel;
- b) anda suuniseid probleemide väljaselgitamiseks, tähtsuse järjekorda seadmiseks, haldamiseks ja lahendamiseks;
- c) käsitleda lepinguosaliste taotlusi muuta impordikontrolli;
- d) vaadata vähemalt kord aastas läbi käesoleva peatüki lisad, eelkõige võttes arvesse käesoleva lepinguga ette nähtud konsultatsioonide käigus tehtud edusamme. Pärast läbivaatamist võib ühine korralduskomitee otsustada käesoleva peatüki lisasid muuta. Lepinguosalisel võivad ühise korralduskomitee otsuse heaks kiita oma vastavate menetluste kohaselt, mis on vajalikud muudatuse jõustumiseks. Otsus jõustub lepinguosaliste poolt kokkulepitud kuupäeval;
- e) jälgida punktis d nimetatud otsuse rakendamist ja punktis d nimetatud meetmete võtmist;
- f) anda võimalus vahetada korrapäraselt teavet seoses lepinguosaliste õigusraamistikuga, sealhulgas sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete puhul aluseks võetud teadusliku ja riskihindamisega, ning
- g) koostada dokument, kus on üksikasjalikult kirjeldatud, millises seisus on lepinguosaliste vahelised arutelud, kus käsitletakse konkreetsete sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete samaväärsuse tunnustamiseks tehtavat tööd, ja säilitada seda dokumenti.

3. Ühine korralduskomitee võib muu hulgas:

- a) teha kindlaks võimalused kahepoolse kaasatuse suurendamiseks, sealhulgas suhete edendamiseks, mis võib hõlmata ametnike vahetust;
- b) arutada kavandatava sanitaar- ja fütosanitaarmeetme muutmist või selle muutmise ettepanekut varajases etapis;
- c) aidata lepinguosalistel sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingu rakendamist paremini mõista ning edendada lepinguosalistevahelist koostööd mitmepoolsetel foorumitel, sealhulgas WTO sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete komitees ja vajaduse korral rahvusvahelistes standardimisatustes, arutusel olevates sanitaar- ja fütosanitaarküsimustes, või
- d) selgitada varajases etapis välja ja võtta arutusele algatused, mis on seotud sanitaar- ja fütosanitaarküsimustega ja mille puhul oleks kasu koostööst.

4. Ühine korralduskomitee võib luua konkreetsete sanitaar- ja fütosanitaarküsimuste käsitlemiseks töörühmad, kuhu kuuluvad lepinguosaliste eksperdid.

5. Lepinguosaline võib pöörduda mis tahes sanitaar- ja fütosanitaarküsimusega ühise korralduskomitee poole. Ühine korralduskomitee peaks tegelema küsimusega nii kiiresti kui võimalik.

6. Kui ühine korralduskomitee ei ole suuteline küsimust kiiresti lahendada, annab ta lepinguosalise taotluse korral sellest viivitamata teada CETA ühiskomiteele.

7. Ühine korralduskomitee tuleb kokku ja kehtestab oma tööprogrammi hiljemalt 180 päeva ning oma töökorra hiljemalt aasta pärast käesoleva lepingu jõustumist, kui lepinguosalisel ei otsusta teisiti.
8. Pärast oma avakoosolekut tuleb ühine korralduskomitee kokku vastavalt vajadusele, tavaliselt korra aastas. Ühine korralduskomitee võib otsustada pidada oma koosolekuid video- või telekonverentsi vormis ning käsitleda küsimusi ka väljaspool kohtumisi kirja teel.
9. Ühine korralduskomitee annab igal aastal oma tegevusest ja tööprogrammist aru CETA ühiskomiteele.
10. Käesoleva lepingu jõustumisel määrab lepinguosaline kontaktpunkti, et kooskõlastada ühise korralduskomitee tegevuskava ning hõlbustada teabevahetust sanitaar- ja fütosanitaarküsimustes, ning teatab sellest kirjalikult teisele lepinguosaliselisele.

KUUES PEATÜKK

Tollimenetluse ja kaubanduse lihtsustamine

Artikkel 6.1

Eesmärgid ja põhimõtted

1. Lepinguosalised tunnustavad tollimenetluse ja kaubanduse lihtsustamise olulisust arenevas üleilmses kaubanduskeskkonnas.
2. Lepinguosalised teevad võimalikult suures ulatuses koostööd ja vahetavad teavet, sealhulgas parimate tavade kohta, et edendada käesoleva lepinguga ette nähtud kaubandust lihtsustavate meetmete kohaldamist ja järgimist.
3. Kaubandust lihtsustavad meetmed ei tohi kahjustada mehhanisme, millega kaitstakse isikut lepinguosalise õigusnormide täitmise tõhusa tagamise ja järgimise kaudu.
4. Impordi-, ekspordi- ja transiidinõuded ning -menetlused ei tohi olla halduslikult koormavamad või kaubandust piiravamad, kui on vajalik õiguspäraste eesmärkide saavutamiseks.
5. Impordi-, ekspordi- ja transiidinõuete ja -menetluste aluseks on kehtivad rahvusvahelised kaubandus- ja tollimeetmed ning -standardid, välja arvatud juhul, kui need oleksid seotud õiguspäraste eesmärkide saavutamiseks sobimatud või ebatõhusad.

Artikkel 6.2

Läbipaistvus

1. Lepinguosaline avaldab või teeb muul viisil, sealhulgas elektrooniliselt, kättesaadavaks oma õigusaktid, eeskirjad, kohtuotsused ja haldusstrateegiad, mis on seotud kaupade impordi või ekspordi suhtes kohaldatavate nõuetega.
2. Lepinguosaline püüab avaldada, sealhulgas internetis, tolliküsimustega seotud kavandatavad õigusnormid ja haldusstrateegiad ning anda huvitatud isikutele võimaluse esitada enne nende vastuvõtmist märkusi.
3. Lepinguosaline määrab või säilitab ühe või mitu kontaktpunkti, kes tegelevad huvitatud isikute tolliteemaliste päringutega, ning avaldab internetis selliste päringute tegemise korda käsitleva teabe.

Artikkel 6.3

Kauba vabastamine

1. Lepinguosaline võtab kauba tõhusaks vabastamiseks vastu või säilitab lihtsustatud tollimenetlused, et lihtsustada liikmesriikide vahelist kaubandust ning vähendada importijate ja eksportijate kulusid.

2. Lepinguosaline tagab, et nende lihtsustatud menetlustega:
  - a) võimaldatakse vabastada kaup ajavahemiku jooksul, mis ei ole pikem kui on vajalik lepinguosalise õigusaktide järgimise tagamiseks;
  - b) võimaldatakse vabastada kaup ja võimaluste piires ka kontrollitav või reguleeritud kaup esimeses sihtkohas;
  - c) püütakse võimaldada vabastada kaup erakorralise kontrollimise vajaduse korral viivitamata;
  - d) võimaldatakse importijal või tema esindajal eemaldada kaup tollikontrollist enne tollimaksude, maksude ja tasude lõplikku kindlaksmääramist ja tasumist. Lepinguosaline võib enne kauba vabastamist nõuda, et importija esitaks piisava tagatise, mis on garantii või rahalise tagatise kujul või mõnes muus asjakohases vormis, ning
  - e) nähakse kooskõlas tema õigusaktidega ette lihtsustatud dokumenteerimisnõuded, mida kohaldatakse lepinguosalise kindlaksmääratud väikese väärtusega kauba sisenemisel.
3. Vajaduse korral võib lepinguosaline nõuda oma lihtsustatud menetluste raames sisenemisejärgse arvepidamise ja kontrollimise käigus põhjalikuma teabe esitamist.
4. Lepinguosaline võimaldab vabastada kauba kiirkorras ning näeb võimaluse ja vajaduse korral ette
  - a) teabe elektroonilise esitamise ja töötlemise enne kauba füüsilist kohalejõudmist, et kaup oleks võimalik saabumisel vabastada, kui ei ole kindlaks tehtud ühtki riski või kui ei tule teha ühtki pistelist kontrolli, ning
  - b) teatavate kaupade tollivormistuse võimalikult väheste dokumentidega.
5. Lepinguosaline tagab võimaluste piires, et tema piiri- ning muu impordi- ja ekspordikontrolliga tegelevad asutused ja ametid teevad kaubanduse lihtsustamiseks koostööd ja kooskõlastavad oma tegevust, ühtlustades muu hulgas impordi- ja ekspordiantmete ja -dokumentide kohta kehtivaid nõudeid ning määrates ühekordseks saadetiste dokumentide ja füüsiliseks kontrollimiseks kindla koha.
6. Lepinguosaline tagab võimaluste piires, et tema kauba suhtes kohaldatavad impordi- ja ekspordinõuded on kaubanduse lihtsustamise huvides kooskõlastatud, olenemata sellest, kas neid nõudeid haldab mõni amet või seda teeb kõnealuse ameti nimel tolliasutus.

Artikkel 6.4

Tolliväärtuse määramine

1. Tolliväärtuse määramise lepinguga reguleeritakse lepinguosaliste vahelise kaubanduse suhtes kohaldatavat tolliväärtuse määramist.
2. Lepinguosalised teevad koostööd, et saavutada tolliväärtuse määramise küsimustes ühine lähenemisviis.

Artikkel 6.5

Kaupade klassifitseerimine

Käesoleva lepingu kohases lepinguosalistevahelises kaubanduses kasutatav kaupade klassifikatsioon on esitatud lepinguosalise tariifinomenklatuuris kooskõlas harmoneeritud süsteemiga.

Artikkel 6.6

Tasud ja lõivud

Lepinguosaline avaldab või teeb muul viisil, sealhulgas elektrooniliselt, kättesaadavaks teabe oma tolliasutuse kehtestatud tasude ja lõivude kohta. See teave hõlmab kohaldatavate tasude ja lõivude suurust, tasu või lõivu nõudmise konkreetset põhjust, vastutava ametiasutuse nime ning makse tegemise aega ja viisi. Lepinguosaline ei kohalda uusi või muudetud tasusid ja lõive enne, kui ta on selle teabe avaldanud või muul viisil kättesaadavaks teinud.

*Artikkel 6.7***Riskijuhtimine**

1. Lepinguosaline tugineb oma kauba inspekteerimise, vabastamise ja sisenemisjärgse kontrollimise menetlustes riskihindamise põhimõtetele, mitte ei nõua, et iga pakutava saadetise vastavust impordinõuetele tuleb põhjalikult kontrollida.
2. Lepinguosaline võtab kauba suhtes kohaldatavad impordi-, ekspordi- ja transiidinõuded ja -menetlused vastu, kohaldab neid riskijuhtimise põhimõtete alusel ning keskendub nõuetelevastavuse meetmete võtmisel tehingutele, millele tuleb tähelepanu pöörata.
3. Lõiked 1 ja 2 ei takista lepinguosalist tegemast kvaliteedi- ja vastavuskontrolli, mis võib nõuda ulatuslikumat uurimist.

*Artikkel 6.8***Automatiseerimine**

1. Lepinguosaline kasutab kaubanduse, sealhulgas lepinguosaliste vahelise kaubanduse lihtsustamiseks kauba vabastamise menetlust kiirendavat infotehnoloogiat.
2. Lepinguosaline:
  - a) püüab teha elektrooniliselt kättesaadavaks kauba importimiseks või eksportimiseks vajalikud tolliblanketid;
  - b) lubab kooskõlas oma õigusaktidega esitada neid tolliblankette elektroonilisel kujul ning
  - c) näeb võimaluse korral oma tolliasutuse kaudu ette elektroonilise teabevahetuse oma kaubandusringkonnaga.
3. Lepinguosaline püüab:
  - a) välja töötada või säilitada omavahel täielikult ühendatud ühtse liidese süsteemid, et hõlbustada tollialaste ja muude õigusaktidega kauba piiriüleseks liikumiseks nõutava teabe ühtset elektroonilist esitamist, ning
  - b) töötada välja andmeelemendid ja -protsessid kooskõlas Maailma Tolliorganisatsiooni andmemudeliga ning sellega seotud Maailma Tolliorganisatsiooni soovitude ja suunistega.
4. Lepinguosalised püüavad teha koostööd koostalitlevate elektrooniliste süsteemide väljatöötamisel, võttes sealhulgas arvesse Maailma Tolliorganisatsioonis tehtavat tööd, et lihtsustada lepinguosalistevahelist kaubandust.

*Artikkel 6.9***Eelotsused**

1. Lepinguosaline väljastab kirjaliku taotluse korral kooskõlas oma õigusaktidega eelotsused tariifse klassifitseerimise kohta.
2. Lepinguosaline avaldab kooskõlas oma konfidentsiaalsusnõuetega näiteks internetis tariifse klassifitseerimise eelotsuseid käsitleva teabe, mis on oluline tariifse klassifitseerimise eeskirjade mõistmiseks ja kohaldamiseks.
3. Kaubanduse lihtsustamiseks käsitlevad lepinguosalisel oma kahepoolses dialoogis korrapäraselt muudatusi, mida nad on teinud oma vastavates õigusaktides ja rakendusmeetmetes lõigetes 1 ja 2 nimetatud küsimustega seoses.

*Artikkel 6.10***Läbivaatamine ja edasikaebamine**

1. Lepinguosaline tagab, et kauba impordi suhtes võetud haldusmeede või tehtud ametlik otsus on võimalik viivitamata läbi vaadata kohtus, vahekohtus või haldusvaidluste komisjonis või haldusmenetluse raames.

2. Sellise haldusmenetluse kohaselt tegutsev kohus või ametnik on kõnealuse otsuse väljastanud ametnikust või asutusest sõltumatu ning tal on pädevus otsus kehtima jätta, otsust muuta või see vastavalt lepinguosalise õigusaktidele tühistada.
3. Enne kui isikul palutakse taotleda õiguskaitset ametlikumal või kohtu tasandil, pakuvad lepinguosalised võimalust edasikaebamiseks või läbivaatamiseks haldustasandil, mis on algse meetme või otsuse eest vastutavast ametnikust või asutusest sõltumatu.
4. Lepinguosaline annab artikli 6.9 kohase eelotsuse saanud isikule sisuliselt samasuguse õiguse tolliasutuse tehtud eelotsuste läbivaatamiseks ja nende edasikaebamiseks, kui nad annavad importijatele oma territooriumil.

Artikkel 6.11

Karistused

Lepinguosaline tagab oma tolliõiguses, et selle õiguse rikkumise eest määratavad karistused on proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad ning nende kohaldamine ei too kaasa põhjendamatu viivitusi.

Artikkel 6.12

Konfidentsiaalsus

1. Lepinguosaline käsitleb kooskõlas oma õigusaktidega rangelt konfidentsiaalsena kogu käesoleva peatüki alusel saadud teavet, mis on laadilt konfidentsiaalne või mis on esitatud konfidentsiaalselt, ning kaitseb seda avalikustamise eest, mis võib kahjustada teabe esitanud isiku konkurentsiseisundit.
2. Kui lõikes 1 nimetatud teabe saanud või hankinud lepinguosaline on kohustatud selle oma õigusaktide alusel avalikustama, teavitab ta sellest asjaomase teabe esitanud lepinguosalist või isikut.
3. Lepinguosaline tagab, et käesoleva peatüki alusel kogutud konfidentsiaalset teavet ei kasutata muul otstarbel kui tolliküsimuste haldamiseks ja selles valdkonnas kehtivate õigusnormide täitmise tagamiseks, välja arvatud kõnealuse konfidentsiaalse teabe esitanud lepinguosalise või isiku loal.
4. Lepinguosaline võib lubada kasutada käesoleva peatüki alusel kogutud teavet haldus- või kohtumenetlustes või kohtulaadsete asutuste menetlustes, mis on algatatud sellepärast, et käesoleva peatükki rakendamise seotud tollialaseid õigusakte ei ole järgitud. Lepinguosaline teatab teabe esitanud lepinguosalisele või isikule teabe sellisest kasutamisest ette.

Artikkel 6.13

Koostöö

1. Lepinguosalised jätkavad koostööd rahvusvahelistel foorumitel, nagu Maailma Tolliorganisatsioon, et saavutada vastastikku tunnustatud eesmärgid, sealhulgas need, mis on sätestatud Maailma Tolliorganisatsiooni maailmakaubanduse tagamise ja lihtsustamise standardite raamistikus.
2. Lepinguosalised vaatavad korrapäraselt läbi kaubanduse lihtsustamist käsitlevad asjakohased rahvusvahelised algatused, sealhulgas ÜRO Kaubandus- ja Arengukonverentsi ning ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni välja töötatud kaubanduse lihtsustamise soovitude kokkuvõtte, et teha kindlaks valdkonnad, kus edasine ühistegevus lihtsustaks lepinguosaliste vahelist kaubandust ja aitaks saavutada ühised mitmepoolsed eesmärgid.
3. Lepinguosalised teevad koostööd kooskõlas 4. detsembril 1997 Ottawas sõlmitud *Euroopa Ühenduse ja Kanada vahelise tollikoostöö ja tolliküsimustes vastastikuse abistamise lepinguga* („Kanada ja ELi tollikoostööleping“).

4. Lepinguosalised abistavad Kanada ja ELi tollikoostöölepingu kohaselt üksteist tolliküsimustes, sealhulgas küsimustes, mis on seotud lepinguosalise tollialaste õigusaktide arvatava rikkumisega, nagu see on määratletud kõnealuses lepingus, ja käesoleva lepingu rakendamisega.

Artikkel 6.14

Ühine tollikoostöö komitee

1. Ühine tollikoostöö komitee, kellele on antud artikli 26.2 („Erikomiteed“) lõike 1 punkti c kohaselt volitused tegutseda CETA ühiskomitee egiidi all erikomiteena, tagab käesoleva peatüki, päritolureegleid ja -menetlusi käsitleva protokolliga, artikli 20.43 („Piiril võetavate meetmete kohaldamisala“) ja artikli 2.8 („Tariifse sooduskohtlemise ajutine peatamine“) nõuetekohase toimimise. Ühine tollikoostöö komitee uurib nende kohaldamisel tekkivaid küsimusi kooskõlas käesoleva lepingu eesmärkidega.
2. Käesoleva lepinguga hõlmatud küsimuste käsitlemiseks kuuluvad ühisesse tollikoostöö komiteesse tolli-, kaubandus- või muude pädevate asutuste esindajad, nii nagu lepinguosalised seda vajalikuks peavad.
3. Lepinguosaline tagab, et tema ühise tollikoostöö komitee koosolekul osalevatel esindajatel on koosoleku päevakorrapunktidele vastavad eksperditeadmised. Päritolureeglite ja -menetlustega seotud küsimuste käsitlemiseks võib ühine tollikoostöö komitee kokku tulla erikoosseisus kas päritolureeglitega tegeleva ühise tollikoostöö komiteena või päritolumenetlusega tegeleva ühise tollikoostöö komiteena.
4. Ühine tollikoostöö komitee võib koostada resolutsioone, soovitusi või arvamusi ning esitada CETA ühiskomiteele otsuse eelnõusid, mida ta peab vajalikuks, et saavutada ühised eesmärgid ning käesoleva peatükiga, päritolureegleid ja -menetlusi käsitleva protokolliga, artikliga 20.43 („Piiril võetavate meetmete kohaldamisala“) ja artikliga 2.8 („Tariifse sooduskohtlemise ajutine peatamine“) loodud mehhanismide korralik toimimine.

SEITSMES PEATÜKK

Subsiidiumid

Artikkel 7.1

Subsiidiumi mõiste

1. Käesoleva lepingu kohaldamisel tähendab **subsiidium** kaubavahetusega seotud meetet, mis vastab subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingu artikli 1 lõikes 1 sätestatud tingimustele.
2. Subsiidium kuulub käesoleva peatüki kohaldamisalasse üksnes juhul, kui see on eripärane subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingu artikli 2 tähenduses.

Artikkel 7.2

Läbipaistvus

1. Iga kahe aasta järel teatab üks lepinguosaline teisele lepinguosalisele iga oma territooriumil antud või säilitatud subsiidiumi kohta järgmist:
  - a) subsiidiumi õiguslik alus;
  - b) subsiidiumi vorm ning
  - c) subsiidiumi suurus või subsiidiumi jaoks eelarvest eraldatud summa.

2. Subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingu artikli 25 lõike 1 kohaste teadete esitamiseks WTOle loetakse lõikes 1 esitatud nõue täidetuks.
3. Lepinguosaline esitab teise lepinguosalise taotluse korral viivitamata teavet ja vastab küsimustele konkreetsete juhtumite kohta, kus valitsus on andnud toetust, mis on seotud teenustekaubandusega tema territooriumil.

Artikkel 7.3

Subsiidiumide ja valitsuse toetuse teemalised konsultatsioonid muudes valdkondades kui põllumajandus ja kalandus

1. Kui üks lepinguosaline leiab, et teise lepinguosalise antud subsiidium või konkreetne juhtum, kus valitsus on andnud seoses teenustekaubandusega toetust, kahjustab või võib kahjustada tema huve, võib ta väljendada teisele lepinguosalisele oma muret ja taotleda sel teemal konsultatsioone. Taotlusele vastav lepinguosaline kaalub seda taotlust igakülgselt ja heasoovlikult.
2. Konsultatsioonide käigus võib üks lepinguosaline taotleda lisateavet teise lepinguosalise antud subsiidiumi või konkreetse juhtumi kohta, kus valitsus on andnud seoses teenustekaubandusega toetust, sealhulgas selle poliitikaeesmärgi ja suuruse ning meetmete kohta, mis võeti selleks, et piirata selle võimalikku moonutavat mõju kaubandusele.
3. Konsultatsioonide põhjal püüab taotlusele vastav lepinguosaline kõrvaldada kahjuliku mõju, mida subsiidium või konkreetne juhtum, kus valitsus on andnud seoses teenustekaubandusega toetust, avaldab nõude esitanud lepinguosalise huvidele, või vähendada seda mõju nii palju kui võimalik.
4. Käesolevat artiklit ei kohaldada põllumajandus- ja kalandustoodete suhtes ning see ei piira artiklite 7.4 ja 7.5 kohaldamist.

Artikkel 7.4

Konsultatsioonid põllumajandus- ja kalandustoodetega seotud subsiidiumide üle

1. Lepinguosalistel on ühine eesmärk teha kokkuleppe saavutamiseks koostööd, et:
  - a) edendada WTOs veelgi põllumajandustoodetega kauplemisel kohaldatavaid mitmepoolseid põhimõtteid ja eeskirju ning
  - b) aidata välja töötada üleilmne mitmepoolne lahendus seoses kalandussubsiidiumidega.
2. Kui üks lepinguosaline leiab, et teise lepinguosalise antud subsiidium või valitsuse toetus kahjustab või võib kahjustada tema põllumajandus- või kalandustoodetega seotud huve, võib ta väljendada teisele lepinguosalisele oma muret ja taotleda sel teemal konsultatsioone.
3. Taotlusele vastav lepinguosaline kaalub taotlust igakülgselt ja heasoovlikult ning annab endast parima, et kõrvaldada kahjulik mõju, mida subsiidium või valitsuse toetuse andmine avaldab nõude esitanud lepinguosalise põllumajandus- ja kalandustoodetega seotud huvidele, või vähendada seda mõju nii palju kui võimalik.

Artikkel 7.5

Põllumajandustoodete ekspordisubsiidiumid

1. Käesolevas artiklis kasutatakse järgmisi mõisteid:
  - a) „**ekspordisubsiidium**“ – põllumajanduslepingu artikli 1 punktis e määratletud ekspordisubsiidium, ning
  - b) „**tariifi täielik kaotamine**“ – tariifikvootide olemasolu korral kas kvoodikohase või kvooti ületava tariifi kaotamine.

2. Lepinguosaline ei kohalda ega jäta kehtima ekspordisubsiidiumi põllumajandustootele, mida eksporditakse või mis sisaldub tootes, mida eksporditakse teise lepinguosalise territooriumile, pärast seda, kui teine lepinguosaline on selle põllumajandustoote suhtes kohaldatava tariifi, sealhulgas oma tariifitabelid, kooskõlas 2-A lisaga („Tollitariifide kaotamine“) kohe või pärast üleminekuperioodi täielikult kaotanud.

Artikkel 7.6

Konfidentsiaalsus

Kui teavet esitatakse käesoleva peatüki alusel, ei ole lepinguosaline kohustatud avaldama konfidentsiaalset teavet.

Artikkel 7.7

Audiovisuaalteenuste ja kultuurimajanduse valdkonna subsiidiumide ja valitsuse toetuse väljajätmine

Ühtki käesoleva lepingu sätet ei kohaldata subsiidiumide või valitsuse toetuse suhtes, mida antakse Euroopa Liidu audiovisuaalteenuste ja Kanada kultuurimajanduse valdkonnas.

Artikkel 7.8

Seos WTO asutamislepinguga

Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma õigusi ja kohustusi, mis tulenevad GATT 1994 VI artiklist, subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingust ning põllumajanduslepingust.

Artikkel 7.9

Vaidluste lahendamine

Käesoleva peatüki artiklite 7.3 ja 7.4 suhtes ei kohaldata käesoleva lepingu kohast vaidluste lahendamise korda.

KAHEKSAS PEATÜKK

Investeeringud

A jagu

Mõisted ja kohaldamisala

Artikkel 8.1

Mõisted

Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„**valitsuse funktsioonide täitmisega seotud tegevus**“ – tegevus, mis ei toimu kaubanduslikel alustel ega ühe või mitme ettevõtjaga konkureerides;

„**õhusõidukite remondi- ja hooldusteenused**“ – tegevus, mis on seotud õhusõiduki või õhusõiduki osaga, kui õhusõiduk on liiklusest kõrvaldatud ja need ei hõlma niinimetatud liinihooldust;

„**lennujaamateenused**“ – lennujaamataristu, sealhulgas terminalide, lennuradade, ruleerimisteede ja perroonide, parkimisrajatiste ning lennujaamasiseste transpordisüsteemide käitamine või haldamine kas tasuta eest või lepingu alusel. Suurema kindluse huvides ei sisalda lennujaamateenused lennujaamade või lennujaama maade omandiõigust või nendesse investeerimist ega juhataste täidetavaid ülesandeid. Lennujaamateenused ei hõlma aeronavigatsiooniteenuseid;

„**arestimine**“ – vaidluses osaleva poole vara konfiskeerimine otsuse täitmise kindlustamiseks või tagamiseks;

„arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenused“ – teenuse osutamine selliste arvutisüsteemide abil, mis sisaldavad teavet lennuettevõtjate sõiduplaanide, piletite kättesaadavuse, piletihindade ja hinnareeglite kohta, ja mille kaudu on võimalik teha broneeringuid või väljastada pileteid;

„konfidentsiaalne või kaitstud teave“ –

- a) konfidentsiaalne äriteave või
- b) teave, mis on kaitstud üldsusele avalikustamise eest;
  - i) kostja teabe korral: kostja õiguse kohaselt;
  - ii) muu teabe korral: õigusaktide või eeskirjade kohaselt, mille kohaldamise sellise teabe avalikustamise suhtes määrab kohus;

„käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringud“ – lepinguosalise puhul investeering, mis

- a) on tehtud tema territooriumil;
- b) on tehtud kooskõlas investeeringu tegemise ajal kohaldatava õigusega;
- c) on otse või kaudselt teise lepinguosalise investori omandis või kontrolli all ning
- d) on olemas käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval või on tehtud või saadud pärast seda;

„vaidluses osalev pool“ – investor, kes algatab menetluse F jao kohaselt, või kostja. F jao kohaldamisel ja piiramata artikli 8.14 sätteid ei hõlma mõiste „investor“ lepinguosalist;

„vaidluses osalevad pooled“ – investor ja kostja;

„ettekirjutus“ – korraldus, millega keelatakse meede või piiratakse seda;

„ettevõtte“ – artiklis 1.1 („Üldkohaldatavad mõisted“) määratletud ettevõtte ning ettevõtte esindus või filiaal;

„maapealne teenindus“ – teenuse osutamine tasu eest või lepingu alusel järgmistes valdkondades: maapealne juhtimine ja järelevalve, sealhulgas lastimise kontroll, sideteenused; reisijate teenindamine, pagasi-, kauba- ja postikäitlus; kütuse- ja õlikäitlus; liinihooldus, lennutegevus ja meeskonna juhtimine; maapealne transport või toitlustusteenused. Maapealse teeninduse hulka ei kuulu turvateenused või tsentraliseeritud lennujaamataristu käitamine või haldamine, nagu pagasi käitlemise süsteemid, jäätõrjerajatised, kütuse jaotussüsteemid või lennujaamasisesed transpordisüsteemid;

„ICSID“ – Rahvusvaheline Investeeringuvaidluste Lahendamise Keskus;

„ICSIDi lisavõimaluste eeskirjad“ – *Rahvusvahelise Investeeringuvaidluste Lahendamise Keskuse sekretariaadi menetluste haldamise lisavõimalusi reguleerivad eeskirjad*;

„ICSIDi konventsioon“ – 18. märtsil 1965 Washingtonis koostatud riikide ja muude riikide kodanike investeeringuvaidluste lahendamise konventsioon;

„intellektuaalomandi õigused“ – autoriõigus ja kaasnevad õigused, kaubamärgiõigused, geograafiliste tähiste õigused, tööstusdisainilahenduste õigused, patendiõigused, mikrolülituste topoloogia õigused, avalikustamata teabe kaitsega seotud õigused ja sordikaitse, ning kui lepinguosalise õiguses nähakse need ette, siis ka kasulike mudelite õigused. CETA ühiskomitee võib oma otsusega lisada sellele määratlusele muud liiki intellektuaalomandi kategooriaid;

„**investeering**“ – igasugune vara, mida investor omab või kontrollib otse või kaudselt, millel on investeeringu tunnused, teatav kestus ja muud omadused, näiteks kapitali või muude ressursside paigutamise kohustus, tulu- või kasumiootus või riski võtmine. Investeering võib esineda näiteks järgmistes vormides:

- a) ettevõtte;
- b) aktsiad, osakud ja muud ettevõtte omakapitalis osaluse vormid;
- c) võlakirjad, lihtvõlakirjad ja muud ettevõtte võlainstrumendid;
- d) laen ettevõttele;
- e) mis tahes muu osalus ettevõttes;
- f) osalus, mis tuleneb järgmisest:
  - i) lepinguosalise õiguse või lepingu alusel antud kontsessioon, sealhulgas loodusvarade otsimiseks, kultiveerimiseks, kaevandamiseks või kasutamiseks,
  - ii) kasutusvalmis lahenduse, ehituse, tootmise või tulude jagamise leping või
  - iii) muud sarnased lepingud;
- g) intellektuaalomandi õigused;
- h) muu vallasvara, materiaalne või immateriaalne, või kinnisvara ja sellega seotud õigused;
- i) lepingukohased rahalised nõuded või tegevusega seotud nõuded;

Suurema kindluse huvides ei hõlma **rahalsed nõuded** järgmist:

- a) rahalsed nõuded, mis tulenevad kaubanduslepingutest füüsilise isiku või ettevõtte kaupade või teenuste müümiseks lepinguosalise territooriumil füüsilisele isikule või ettevõttele teise lepinguosalise territooriumil;
- b) selliste lepingute riigisisene rahastamine või
- c) alapunktiga a või b seotud mis tahes määrus, kohtuotsus või vahekohtuotsus.

Investeeringut tulu käsitatakse investeeringuna. Varade investeerimise või reinvesteeringu vormi muutus ei mõjuta nende investeeringuna kvalifitseerimist;

„**investor**“ – lepinguosaline, lepinguosalise füüsiline isik või ettevõtte (välja arvatud filiaal või esindus), kelle eesmärk on teha investeering, kes teeb investeeringu või kes on teinud investeeringu teise lepinguosalise territooriumil;

Käesoleva määratluse kohaldamisel on **lepinguosalise ettevõtte**:

- a) ettevõtte, mis on asutatud või korraldatud selle lepinguosalise õiguse alusel ja millel on selle lepinguosalise territooriumil oluline äritegevus, või
- b) ettevõtte, mis on asutatud või korraldatud selle lepinguosalise õiguse alusel ja mida kas otse või kaudselt omab või kontrollib selle lepinguosalise füüsiline isik või punktis a nimetatud ettevõtte;

„**kohapealne ettevõtte**“ – juriidiline isik, mis on asutatud või korraldatud kostja õiguse alusel ja mida teise lepinguosalise investor omab või kontrollib kas otse või kaudselt;

„**füüsiline isik**“ –

- a) Kanada puhul füüsiline isik, kes on Kanada kodanik või alaline elanik, ning
- b) ELi lepinguosalise puhul füüsiline isik, kellel on ühe Euroopa Liidu liikmesriigi kodakondsus selle vastavate õigusaktide kohaselt, ja Läti puhul ka alaliselt Läti Vabariigis elav füüsiline isik, kes ei ole Läti Vabariigi ega ühegi teise riigi kodanik, kuid kellel on Läti Vabariigi õigusnormide kohaselt õigus saada mittekodaniku pass;

Füüsilist isikut, kes on Kanada kodanik ja kellel on ühe Euroopa Liidu liikmesriigi kodakondsus, peetakse ainult selle lepinguosalise füüsiliseks isikuks, kelle kodakondsus on peamine ja tegelikult kasutatav;

Füüsilist isikut, kes on ühe Euroopa Liidu liikmesriigi kodanik või on Kanada kodanik ja kes on ka teise lepinguosalise alaline elanik, peetakse vajaduse korral ainult selle lepinguosalise füüsiliseks isikuks, kelle kodakondsus tal on;

„New Yorgi konventsioon“ – 10. juunil 1958 New Yorgis sõlmitud välisriigi vahekohtu otsuste tunnustamise ja täitmise ÜRO konventsioon;

„lepinguosaline, kes vaidluses ei osale“ – Kanada, kui kostja on Euroopa Liit või Euroopa Liidu liikmesriik, või Euroopa Liit, kui kostja on Kanada;

„kostja“ – Kanada, või Euroopa Liidu puhul kas Euroopa Liidu liikmesriik või Euroopa Liit artikli 8.21 kohaselt;

„tulu“ – kõik investeringust või reinvesteringust saadud summad, sealhulgas kasum, litsentsitasu ja intressid või muud tasud ning loonustasud;

„õhutranspordi teenuste müük ja turustamine“ – asjaomase lennuettevõtja võimalus vabalt müüa ja turustada oma õhutransporditeenuseid, sealhulgas kõik turustamise aspektid, nagu turu-uuringud, reklaam ja turustamine, kuid see ei sisalda õhutransporditeenuste hinnakujundust ega kohaldatavaid tingimusi;

„kolmanda isiku poolne rahastamine“ – mis tahes rahastamine füüsilise või juriidilise isiku poolt, kes ei ole vaidluses osalev pool, kuid kes sõlmib vaidluses osalev poolega kokkuleppe, et rahastada osaliselt või täielikult menetluse kulud kas annetuse või toetuse vormis või tasu eest, mis sõltub vaidluse tulemusest;

„kohus“ – artikli 8.27 kohaselt loodud kohus;

„UNCITRALi vahekohtumenetluse eeskirjad“ – ÜRO rahvusvahelise kaubandusõiguse komisjoni (UNCITRAL) vastu võetud vahekohtueeskirjad ning

„UNCITRALi läbipaistvuseeskirjad“ – ÜRO rahvusvahelise kaubandusõiguse komisjoni (UNCITRAL) vastu võetud läbipaistvuseeskirjad, mida kohaldatakse lepingul põhinevate investori ja riigi vaheliste vahekohtumenetluste suhtes.

Artikkel 8.2

Kohaldamisala

1. Käesolevat peatükki kohaldatakse meetme suhtes, mille lepinguosaline on oma territooriumil ⁽¹⁾ vastu võtnud seoses järgmisega:

- a) teise lepinguosalise investor;
- b) käesoleva lepinguga hõlmatud investering ning
- c) seoses artikliga 8.5 mis tahes investeringu tema territooriumil.

2. Seoses käesoleva lepinguga hõlmatud investeringu ⁽²⁾ tegemise või saamisega ei kohaldata B jagu ja C jagu meetme suhtes, mis on seotud järgmisega:

- a) lennuteenused või lennuteenustega seotud tugiteenused ja muud teenused, mida osutatakse lennutranspordi vahenditega, ⁽³⁾ välja arvatud:
  - i) õhusõidukite remondi- ja hooldusteenused;
  - ii) õhuveoteenuste müük ja turustamine;

⁽¹⁾ Suurema kindluse huvides kohaldatakse käesoleva peatüki kohustusi majandusvööndis ja mandrilaval, nagu on sätestatud 10. detsembril 1982 Montego Bays sõlmitud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsioonis:

- a) Kanada majandusvööndis ja mandrilaval, nagu on sätestatud artikli 1.3 („Geograafiline kohaldamisala“) punktis a, ning
- b) mille suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu lepingut ja Euroopa Liidu toimimise lepingut, nagu on sätestatud artikli 1.3 („Geograafiline kohaldamisala“) punktis b.

⁽²⁾ Suurema kindluse huvides tuleb märkida, et lepinguosaline võib säilitada käesoleva lepinguga hõlmatud investeringu tegemise või saamise suhtes kohaldatavad meetmed ja jätkata selliste meetmete kohaldamist käesoleva lepinguga hõlmatud investeringu suhtes pärast selle tegemist või saamist.

⁽³⁾ Need teenused hõlmavad teenuseid, mille puhul õhusõidukit kasutatakse eritegevuse teostamiseks sektorites, sealhulgas põllumajandus, ehitus, fotograafia, järelevalve, kaardistamine, metsandus, vaatlustegevus ja patrullimine või reklaam, kui eritegevust viib läbi isik, kes vastutab õhusõiduki käitamise eest.

- iii) arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenused;
  - iv) maapealne teenindus;
  - v) lennujaamateenused või
- b) tegevus, mida tehakse valitsuse funktsioonide täitmisel.
3. Eli lepinguosalise puhul ei kohaldata B jagu ja C jagu audiovisuaalteenustega seotud meetme suhtes. Kanada puhul ei kohaldata B jagu ja C jagu kultuurimajandusega seotud meetme suhtes.
4. Käesoleva peatüki kohaselt võib investor esitada nõudeid ainult kooskõlas artikliga 8.18 ja kooskõlas menetlustega, mis on sätestatud F jaos. B jaos sätestatud kohustusega seotud nõuded jäetakse C jao kohaldamisalast välja. C jao kohased nõuded seoses käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringu tegemise või saamisega jäetakse välja F jao kohaldamisalast. D jagu kohaldatakse ainult käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringu suhtes ja investori suhtes seoses tema käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringuga.
5. Käesolev peatükk ei mõjuta lepinguosaliste 17. detsembril 2009 Brüsselis ja 18. detsembril 2009 Ottawas sõlmitud *Kanada ning Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahelise lennutranspordilepingu* kohaseid õigusi ja kohustusi.

Artikkel 8.3

Seos teiste peatükkidega

1. Käesolevat peatükki ei kohaldata lepinguosalise kehtestatud või säilitatavate meetmete suhtes määral, mil meetmeid kohaldatakse kolmeteistkümnenenda peatükiga („Finantsteenused“) hõlmatud investorite või nende investeeringute suhtes.
2. Lepinguosalise nõue, et teise lepinguosalise teenuse osutaja peaks tema territooriumil teenuse osutamise tingimusena esitama võlakirja või muud liiki rahalise tagatise, ei muuda iseenesest käesolevat peatükki kohaldatavaks meetmete suhtes, mille lepinguosaline on seoses selle piiriülese teenuse osutamisega kehtestanud või säilitanud. Käesolevat peatükki kohaldatakse meetmete suhtes, mille lepinguosaline on seoses antud võlakirja või finantstagatise vastu võtnud või säilitanud, määral, milles selline võlakiri või finantstagatis on käesoleva lepinguga hõlmatud investeering.

B jagu

Investeeringute tegemine

Artikkel 8.4

Turulepääs

1. Seoses teise lepinguosalise investori turulepääsuga ettevõtete asutamise kaudu ei kehtesta lepinguosaline ega säilita kogu oma territooriumi hõlmavat või riikliku, provintsi, territoriaalse, piirkondliku või kohaliku tasandi haldusmeetet,
- a) millega piiratakse
    - i) nende ettevõtete arvu, kes võivad teostada konkreetset majandustegevust, kas arvuliste kvootide, monopolide, ainuettevõtjate või majandusvajaduste testi nõudega;
    - ii) tehingute või vara üldväärtust arvuliste kvootide või majandusvajaduste testi nõudega;
    - iii) tehingute kogu arvu või üldmahtu, väljendatuna kinnitatud arvuliste ühikutena kvootides või majandusvajaduste testi nõudena ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ Lõike 1 punkti a alapunktid i, ii ja iii ei hõlma meetmeid, mis on võetud põllumajandustoote tootmise piiramiseks.

- iv) väliskapitali osalust, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kokkuarvestatud välisinvesteeringute kogusummana, või
  - v) selliste füüsiliste isikute koguarvu, keda võib rakendada teatavas sektoris või keda ettevõtte võib rakendada ja kes on vajalikud ning otseselt seotud konkreetse majandustegevusega, arvuliste kvootide või majandusvajaduste testi nõudega, või
- b) mis piirab või nõuab teatud liiki juriidilist isikut või ühissettevõtet, mille kaudu ettevõtte võib majandustegevusega tegeleda.
2. Suurema kindluse huvides on lõikega 1 kooskõlas järgmine:
- a) meede, mis käsitleb tsoneerimis- ja planeerimismääruseid, mis mõjutavad maakasutuse arengut, või muu samalaadne meede;
  - b) meede, mis nõuab taristu omandiõiguse eraldamist selle taristu kaudu pakutavate kaupade või osutatavate teenuste omandiõigusest, et tagada aus konkurents, näiteks energeetika, transpordi ja telekommunikatsiooni valdkonnas;
  - c) meede, mis piirab ausa konkurentsi tagamiseks omandiõiguse koondumist;
  - d) meede, mille eesmärk on tagada loodusvarade ja keskkonna kaitse ja säilitamine, sealhulgas antavate kontsessioonide kättesaadavuse, arvu ja ulatuse piirang ning moratooriumi või keelu kehtestamine;
  - e) meede, mis piirab tehniliste või füüsiliste piirangute tõttu antud lubade arvu, näiteks telekommunikatsiooni spekter ja sagedused, või
  - f) meede, millega nõutakse, et teatud protsentuaalsel osal ettevõtte aktsionäridest, omanikest, partneritest või direktoritest oleks teatud kutsealane kvalifikatsioon või nad tegutseksid teatud kutsealal, nagu advokaadid või raamatupidajad.

Artikkel 8.5

Tulemuslikkusnõuded

1. Lepinguosaline ei kehtesta ega pööra täitmisele järgmisi nõudeid ega pööra täitmisele kohustust või kokkulepet seoses mis tahes selliste investeeringute tegemise, saamise, laiendamise, suunamise ja juhtimisega oma territooriumil, mille eesmärk on:
- a) eksportida kaupa või teenust teatud tasemel või teatava protsendimäärana ulatuses;
  - b) saavutada omamaise sisu teatud tase või protsendimäär;
  - c) osta ja kasutada oma territooriumil toodetud kaupa või osutatud teenust või anda eelis sellisele kaubale või teenusele või osta kaupa või teenust oma territooriumil asuvatelt füüsilistelt isikutelt või ettevõtetelt;
  - d) siduda impordi maht või väärtus ekspordi mahu või väärtusega või selle investeeringuga seotud välisvaluuta sissevoolu summaga;
  - e) piirata sellise kauba või teenuse müüki oma territooriumil, mida investeeringu abil toodetakse või osutatakse, sidudes sellise müügi oma ekspordi mahu või väärtusega või välisvaluuta tuludega;
  - f) kanda tehnoloogia, tootmisprotsess või muu omandiõigusega kaitstud teave üle füüsilisele isikule või ettevõttele oma territooriumil või
  - g) tarnida investeeringu abil toodetud kaupa või osutatud teenust ainult lepinguosalise territooriumilt konkreetsele piirkondlikule või maailmaturule.

2. Lepinguosaline ei sea seoses mis tahes investeeringute tegemise, saamise, laiendamise, juhtimise, suunamise või toimimisega oma territooriumil eelise saamise või jätkuva saamise tingimuseks ühegi järgmise nõude täitmist:
- saavutada omamaise sisu teatud tase või protsendimäär;
  - osta, kasutada või anda eelis oma territooriumil toodetud kaubale või osta kaupa oma territooriumil asuvalt tootjalt;
  - siduda impordi maht või väärtus ekspordi mahu või väärtusega või selle investeeringuga seotud välisvaluuta sissevoolu summaga või
  - piirata sellise kauba või teenuse müüki oma territooriumil, mida investeeringu abil toodetakse või osutatakse, sidudes sellise müügi oma ekspordi mahu või väärtusega või välisvaluuta tuludega;
3. Lõige 2 ei takista lepinguosalisel seoses investeeringuga oma territooriumil seada eelise saamise või jätkuva saamise tingimuseks vastavust nõudele paigutada tootmine oma territooriumile, pakkuda oma territooriumil teenust, koolitada või kasutada töötajaid, ehitada või laiendada teatud rajatisi või viia läbi uurimis- ja arendustegevust.
4. Lõike 1 punkti f ei kohaldata, kui nõude esitab või kohustuse või kokkuleppe pöörab täitmisele kohus, haldusvaidluste komisjon või konkurentsiamet konkurentsioiguse rikkumise heastamiseks.
5. Järgmisi sätteid ei kohaldata:
- lõike 1 punkte a, b ja c ning lõike 2 punkte a ja b ei kohaldata kauba või teenuse tingimustele vastavuse nõuete suhtes seoses osalemisega ekspordi edendamises ja välisabi programmides;
  - käesolevat artiklit ei kohaldata lepinguosaliste hangete suhtes, mille eesmärk on osta kaupa või teenust valitsuse funktsioonide täitmiseks, mitte äriotstarbeliseks edasimüügiks või kasutamiseks äriotstarbeliseks müügiks ette nähtud kauba tarnimisel või teenuse osutamisel, olenemata sellest, kas kõnealune hange on „käesoleva lepinguga hõlmatud hange“ artikli 19.2 („Kohaldamisala“) tähenduses.
6. Suurema kindluse huvides ei kohaldata lõike 2 punkte a ja b importiva lepinguosalise kehtestatud nõuete suhtes, mis on seotud soodustariifidele või sooduskvootidele kvalifitseerumiseks vajaliku kauba sisuga.
7. Käesolev artikkel ei piira lepinguosaliste Maaailma Kaubandusorganisatsiooni ees võetud kohustusi.

C jagu

Mittediskrimineeriv kohtlemine

Artikkel 8.6

Võrdne kohtlemine

- Lepinguosaline kohtleb teise lepinguosalise investorit ja käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringut vähemalt sama soodsalt, nagu ta kohtleb sarnases olukorras oma investoreid ja nende investeeringuid seoses nende investeeringute tegemise, omandamise, laiendamise, toimimise, juhtimise, hooldamise, kasutamise, nendest kasu saamise ning müügi ja kättesaadavusega oma territooriumil.
- Lepinguosalise lõike 1 kohaselt võimaldatud kohtlemine tähendab Kanada muu kui föderaaltasandi valitsuse puhul vähemalt sama soodsat kohtlemist nagu kõige soodsam kohtlemine sarnases olukorras, mida see valitsus on võimaldanud Kanada investoritele oma territooriumil ja selliste investorite investeeringutele.
- Lepinguosalise lõike 1 kohaselt võimaldatud kohtlemine tähendab Euroopa Liidu liikmesriigi valitsuse või piirkondliku valitsuse puhul vähemalt sama soodsat kohtlemist nagu kõige soodsam kohtlemine sarnases olukorras, mida see valitsus või piirkondlik valitsus on võimaldanud ELi investoritele oma territooriumil ja selliste investorite investeeringutele.

*Artikkel 8.7***Enamsoodustusrežiim**

1. Lepinguosaline kohtleb teise lepinguosalise investorit ja käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringut vähemalt sama soodsalt, nagu ta kohtleb sarnases olukorras kolmanda riigi investoreid ja nende investeeringuid seoses nende investeeringute tegemise, omandamise, laiendamise, toimimise, juhtimise, hooldamise, kasutamise, nendest kasu saamise ning müügi ja kättesaadavusega oma territooriumil.
2. Suurema kindluse huvides tähendab lepinguosalise lõike 1 kohaselt võimaldatud kohtlemine Kanada muu kui föderaaltasandi valitsuse puhul või Euroopa Liidu liikmesriigi valitsuse puhul kohtlemist, mida nimetatud valitsus võimaldab sarnases olukorras investoritele oma territooriumil ja selliste kolmanda riigi investorite investeeringutele.
3. Lõiget 1 ei kohaldata lepinguosalise võimaldatud kohtlemise suhtes, millega nähakse ette, sealhulgas kolmanda riigiga sõlmitud kokkuleppe või lepingu kaudu, millega tunnustatakse katse- ja analüüsiteenuste ja teenuseosutajate akrediteerimist, remondi- ja hooldusteenuste ja teenuseosutajate akrediteerimise tunnustamine ning nende akrediteeritud teenuste tulemuste või nende teenuseosutajate tehtud töö ja töötulemuste tingimustele vastavuse sertifitseerimine.
4. Suurema kindluse huvides ei hõlma lõigetes 1 ja 2 nimetatud „kohtlemine“ investori ja riigi vaheliste investeeringuvaidluste lahendamise menetlusi, mis on ette nähtud teiste rahvusvaheliste investeerimislepingutega ja teiste kaubanduslepingutega. Teistes rahvusvahelistes investeerimislepingutes ja teistes kaubanduslepingutes sätestatud olulised kohustused ei kujuta endast iseenesest „kohtlemist“ ega saa seega põhjustada käesoleva artikli rikkumist, lepinguosalise nende kohustuste alusel kehtestatud ja säilitatavate meetmete puudumist.

*Artikkel 8.8***Kõrgem juhtkond ja juhatus**

Lepinguosaline ei nõua, et selle lepinguosalise ettevõtte, mis on samuti käesoleva lepinguga hõlmatud investeering, nimetaks kõrgemasse juhtkonda või juhatusse füüsilised isikud, kellel on teatav kodakondsus.

*D jagu***Investeeringute kaitse***Artikkel 8.9***Investeeringud ja reguleerivad meetmed**

1. Käesoleva peatüki kohaldamiseks kinnitavad lepinguosalised veel kord oma õigust kehtestada oma territooriumil õigusnorme ja tagada nende täitmine, et saavutada sellised õiguspärased poliitikaeesmärgid nagu rahvatervise, ohutuse, keskkonna ja avaliku kõlbluse kaitse, sotsiaal- ja tarbijakaitse ning kultuurilise mitmekesisuse edendamine ja kaitse.
2. Suurema kindluse huvides ei kujuta pelk asjaolu, et lepinguosaline kehtestab õigusnorme, sealhulgas tehes muudatusi oma õigusaktidesse, viisil, mis mõjub investeeringule kahjulikult või on vastuolus investori ootustega, sealhulgas kasumiootustega, käesoleva jao kohase kohustuse rikkumist.
3. Suurema kindluse huvides ei kujuta lepinguosalise otsus mitte kehtestada, uuendada või säilitada subsidiumi:
  - a) juhul, kui tal ei ole seadusest või lepingust tulenevat kohustust subsidiumi kehtestada, uuendada või säilitada, või
  - b) kooskõlas subsidiumi kehtestamise, uuendamise või säilitamise suhtes kohaldatavate mis tahes tingimustega käesoleva jao sätete rikkumist.

4. Suurema kindluse huvides ei tõlgendata ühtki käesoleva jao sätet selliselt, et see takistab lepinguosalisel lõpetada subsiidiumi andmine ⁽¹⁾ või nõuda subsiidiumi tagasimaksmist, kui selline meede on vajalik lepinguosalistevahelistest rahvusvahelistest kohustustest kinni pidamiseks või kui sellise korralduse on andnud pädev kohus, haldusvaidluste komisjon või muu pädev asutus, ⁽²⁾ ega tõlgendata ka viisil, mis kohustab lepinguosalist maksma investorile hüvitist.

Artikkel 8.10

Investorite ja käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringute kohtlemine

1. Lepinguosaline tagab oma territooriumil teise lepinguosalise käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringutele ja investoritele õiglase ja võrdse kohtlemise ning täieliku kaitse ja turvalisuse kooskõlas lõigetega 2–7.
2. Lepinguosaline rikub lõikes 1 nimetatud õiglase ja võrdse kohtlemise kohustust, kui meede või meetmete sari sisaldab:
  - a) kohtuliku arutamise mittevõimaldamist kriminaal-, tsiviil- või haldusmenetlustes;
  - b) nõuetekohase menetluse olulist rikkumist, sealhulgas läbipaistvusnõude oluline rikkumine kohtu- ja haldusmenetlustes;
  - c) ilmset omavoli;
  - d) sihipärast diskrimineerimist ilmselgelt õigusvastastel alustel, nagu sugu, rass või usulised veendumused;
  - e) investorite väärkohtlemist, nagu sundimine, mõjutamine ja ahistamine, või
  - f) lepinguosaliste kooskõlas käesoleva artikli lõikega 3 vastu võetud õiglase ja võrdse kohtlemise kohustuse mis tahes muude aspektide rikkumist.
3. Lepinguosalised vaatavad õiglase ja võrdse kohtlemise kohustuse sisu korrapäraselt või lepinguosalise taotlusel läbi. Artikli 26.2 („Erikomiteed“) lõike 1 punkti b alusel loodud teenuste ja investeeringute komitee võib välja töötada asjaomased soovitusel ja esitada need CETA ühiskomiteele otsuse tegemiseks.
4. Kohaldades eespool nimetatud õiglase ja võrdse kohtlemise kohustust, võib kohus võtta arvesse, kas lepinguosaline esitas eesmärgiga stimuleerida käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringut investorile sellise konkreetse kirjelduse, mis tekitas õiguspärase ootuse ja millele investor tugines otsustamisel, kas teha või säilitada käesoleva lepinguga hõlmatud investeering, kuid millest lepinguosaline hiljem kinni ei pidanud.
5. Suurema kindluse huvides tähendab „täielik kaitse ja turvalisus“ lepinguosalise kohustusi seoses investorite ja käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringute füüsilise turvalisusega.
6. Suurema kindluse huvides ei kujuta käesoleva lepingu või eraldi rahvusvahelise lepingu muu sätte rikkumine käesoleva artikli rikkumist.
7. Suurema kindluse huvides ei tähenda iseenesest asjaolu, et meetmega rikutakse siseriiklikku õigust, käesoleva artikli rikkumist. Et kindlaks teha, kas meetmega on rikutud käesolevat artiklit, peab kohus kaaluma, kas lepinguosaline on tegutsenud vastuolus lõikes 1 sätestatud kohustustega.

Artikkel 8.11

Kahjude hüvitamine

Olenemata artikli 8.15 lõike 5 punktist b võimaldab lepinguosaline teise lepinguosalise investoritele, kelle käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringud kannatavad kahju relvakonflikti, rahvarahutuste, erakorralise seisukorra või loodusõnnetuse tõttu tema territooriumil, vähemalt sama soodsat kohtlemist, nagu ta võimaldab oma investoritele või kolmanda riigi investoritele, vastavalt sellele, mis on asjaomasele investorile soodsam seoses tagastamise, kahju hüvitamise, kompenseerimise või muu lahendusega.

⁽¹⁾ Euroopa Liidus hõlmab subsiidium riigiabi, nagu on see on määratletud ELi õiguses.

⁽²⁾ Euroopa Liidus on pädev asutus vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 108 Euroopa Komisjon.

Artikkel 8.12

Sundvõõrandamine

1. Lepinguosaline ei natsionaliseeri ega sundvõõranda käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringuid ei otse ega kaudselt meetmete kaudu, millel on samaväärne toime natsionaliseerimise või sundvõõrandamisega („sundvõõrandamine“), välja arvatud:

- a) avalikes huvides;
- b) nõuetekohase menetluse kohaselt;
- c) mittediskrimineerival viisil ning
- d) makstes kiire, piisava ja tõhusa hüvitise.

Suurema kindluse huvides tõlgendatakse käesolevat lõiget kooskõlas 8-A lisaga.

2. Lõikes 1 nimetatud hüvitis võrdub sundvõõrandatud investeeringu õiglase turuväärtusega ajal, mis vahetult eelnes sundvõõrandamise või eelseisva sundvõõrandamise teatavaks tegemisele, vastavalt sellele, kumb toimus enne. Õiglase turuväärtuse määramise hindamiskriteeriumid hõlmavad ettevõtte väärtust tegutseva ettevõtena, vara väärtust, sealhulgas materiaalse vara deklareeritud maksuväärtust, ja muid asjakohaseid kriteeriume.

3. Hüvitis sisaldab ka intressi, mida arvutatakse turupõhise intressimäära alusel alates sundvõõrandamise kuupäevast kuni hüvitise maksmise kuupäevani ning selleks, et see oleks investori jaoks kulutasuv, makstakse see ja kantakse üle viivitamata investori osutatud riiki ja selle riigi vääringus, mille elanik investor on, või mis tahes vabalt konverteeritavas valuutas, mille investor on heaks kiitnud.

4. Asjaomasel investoril on õigus nõuda, et lepinguosalise kohus või muu pädev ja sõltumatu asutus vaataks sundvõõrandava lepinguosalise õiguse kohaselt tema nõude viivitamata läbi ja hindaks investeeringut kooskõlas käesoleva artikli põhimõtetega.

5. Käesolevat artiklit ei kohaldata intellektuaalomandi õigustega seotud sundlitsentside väljaandmise suhtes määral, mil selline väljaandmine on kooskõlas intellektuaalomandi õiguste kaubanduspektide lepinguga.

6. Suurema kindluse huvides ei kujuta endast sundvõõrandamist intellektuaalomandi õiguste tühistamine, piiramine või loomine ulatuses, milles need meetmed on kooskõlas intellektuaalomandi õiguste kaubanduspektide lepingu ja kahekümnenda peatükiga („Intellektuaalomandi õigused“). Lisaks ei kujuta endast sundvõõrandamist see, kui määratakse kindlaks, et need meetmed ei ole kooskõlas intellektuaalomandi õiguste kaubanduspektide lepingu ja kahekümnenda peatükiga („Intellektuaalomandi õigused“).

Artikkel 8.13

Ülekanded

1. Lepinguosaline lubab teha kõiki käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringuga seotud ülekandeid piirangute või viivituseeta vabalt konverteeritavas valuutas, kohaldades ülekande tegemise kuupäeval turul kehtivat vahetuskurssi. Sellised ülekanded hõlmavad järgmist:

- a) sissemaksed kapitali, näiteks põhi- ja täiendavad vahendid investeeringu säilitamiseks, arendamiseks või suurendamiseks;
- b) kasum, dividendid, intressid, kapitalitulu, litsentsitasud, haldustasud, tehnilise abi ja muud tasud või muud liiki tulud või käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringust saadud muud summad;
- c) tulud käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringu või selle osa müügist või likvideerimisest;
- d) investori sõlmitud lepingu või käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringu alusel tehtud maksed, sealhulgas laenulepingu kohaselt tehtud maksed;

- e) artiklite 8.11 ja 8.12 kohaselt tehtud maksed;
  - f) seoses investeringuga töötavate välisriigi töötajate töötasu ja muud tasud ning
  - g) F jao kohase korralduse alusel tehtud kahjumaksed.
2. Lepinguosaline ei nõua oma investoritelt teise lepinguosalise territooriumil tehtud investeringutest tulenevate või nendega seotud sissetuleku, tulu, kasumi või muude summade ülekandmist ega karista neid, kui nad seda ei tee.
3. Ühtegi käesoleva artikli sätet ei tõlgendata viisil, mis takistab lepinguosalisel kohaldada oma seadusi erapooletul ja mittediskrimineerival viisil, ja mitte viisil, mis oleks ülekannete varjatud piiramine, seoses järgmisega:
- a) maksejõuetus või pankrot või võlausaldajate õiguste kaitse;
  - b) väärtpaberite emiteerimine või nendega kauplemine;
  - c) kriminaalkuriteod või süüteod;
  - d) finantsaruandlus või arvepidamine, kui on vaja abistada õiguskaitseorganeid või finantsjärelevalveasutusi ning
  - e) kohtumenetlustes tehtud kohtuotsuste täitmine.

Artikkel 8.14

Nõudeõiguse üleminek

Kui lepinguosaline või lepinguosalise asutus teeb makse võetud kohustuste, garantii või kindlustuslepingu alusel, mille ta on sõlminud seoses ühe oma investori teise lepinguosalise territooriumil tehtud investeringuga, tunnistab teine lepinguosaline, et lepinguosalisel või tema asutusel on igas olukorras seoses investeringuga samad õigused, mis investoril. Neid õigusi võib kasutada lepinguosaline või lepinguosalise asutus või investor, kui lepinguosaline või lepinguosalise asutus annab selleks loa.

E jagu

Reservatsioonid ja erandid

Artikkel 8.15

Reservatsioonid ja erandid

1. Artikleid 8.4–8.8 ei kohaldata järgmise suhtes:
- a) olemasolev mittevastav meede, mida lepinguosaline rakendab:
    - i) Euroopa Liidu tasandil, nagu on sätestatud tema I lisa loendis;
    - ii) riiklikul tasandil, nagu see lepinguosaline on sätestanud oma I lisa loendis;
    - iii) provintsi, territoriaalsel või piirkondlikul haldustasandil, nagu see lepinguosaline on sätestanud oma I lisa loendis, või
    - iv) kohaliku omavalitsuse tasandil;
  - b) punktis a nimetatud mittevastava meetme jätkamine või kiire uuendamine või
  - c) punktis a nimetatud mittevastava meetme muutmine sel määral, et muudatus ei vähenda meetme, nagu see oli olemas vahetult enne muutmist, vastavust artiklitele 8.4–8.8.
2. Artikleid 8.4–8.8 ei kohaldata meetme suhtes, mille lepinguosaline kehtestab või säilitab seoses sektori, allsektori või tegevusega, nagu on sätestatud tema II lisa loendis.

3. Ilma et see piiraks artikleid 8.10 ja 8.12, ei võta lepinguosaline pärast käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva vastu tema II lisa loendiga hõlmatud meetet või meetmeid, mis nõuab kas otse või kaudselt, et teise lepinguosalise investor müüks või võõrandaks muul viisil kodakondsuse tõttu investeeringu, mis oli olemas meetme või meetmete jõustumise ajal.
4. Intellektuaalomandi õigustega seoses võib lepinguosaline teha erandi artikli 8.5 lõike 1 punktist f, artiklitest 8.6 ja 8.7, kui see on lubatud intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepinguga, sealhulgas kõik osutatud lepingu muudatused, mis kehtivad mõlema lepinguosalise suhtes, ning intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu erandid, mis on vastu võetud WTO asutamislepingu IX artikli kohaselt.
5. Artikleid 8.4, 8.6, 8.7 ja 8.8 ei kohaldata järgmise suhtes:
- a) lepinguosalise hanked, mille eesmärk on osta kaupa või teenust valitsuse ülesannete täitmiseks, mitte äriotstarbeliseks edasimüügiks või kasutamiseks äriotstarbeliseks müügiks ette nähtud kauba tarnimisel või teenuse osutamisel, olenemata sellest, kas kõnealune hange on „käesoleva lepinguga hõlmatud hange“ artikli 19.2 („Kohaldamisala“) tähenduses, või
- b) subsiidiumid või valitsuse toetus, mis on seotud lepinguosalise pakutavate teenuste kaubandusega.

Artikkel 8.16

Eeliste keelamine

Lepinguosaline võib keelata teise lepinguosalise investorile, kes on selle lepinguosalise ettevõtte, ja selle investori investeeringutele käesoleva peatüki kohased eelised, kui:

- a) ettevõtet omab või kontrollib kolmanda riigi investor ning
- b) keelav lepinguosaline võtab vastu kolmanda riigi suhtes meetme või säilitab meetet, mis
- i) on seotud rahvusvahelise rahu ja julgeoleku tagamisega ning
- ii) millega keelatakse tehingud ettevõttega, või mida rikutaks või millest hiilitaks kõrvale, kui ettevõttele või tema investeeringule antaks käesolevas peatükis sätestatud eelised.

Artikkel 8.17

Ametlikud nõuded

Olenemata artiklitest 8.6 ja 8.7 võib lepinguosaline nõuda, et teise lepinguosalise investor või tema käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringu objekt annaks asjaomase investeeringu kohta rutiinset teavet üksnes teavitamise või statistilistel eesmärkidel, tingimusel et need nõuded on põhjendatud ega ole ülemäära koormavad. Lepinguosaline kaitseb konfidentsiaalset või kaitstud teavet avalikustamise eest, mis kahjustaks investori või käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringu konkurentsivõimet. Käesolev lõige ei takista lepinguosalisel hankida või avalikustada teavet teisiti, kohaldades oma õigusnorme õiglaselt ja heas usus.

F jagu

Investori ja riigi vaheliste investeeringuvaidluste lahendamine

Artikkel 8.18

Kohaldamisala

1. Ilma et see piiraks lepinguosaliste kahekümne üheksanda peatüki („Vaidluste lahendamine“) kohaseid õigusi ja kohustusi, võib lepinguosalise investor esitada käesoleva jao kohaselt moodustatud kohtule nõude seoses asjaoluga, et teine lepinguosaline on rikkunud kohustust seoses järgmisega:
- a) C jagu seoses käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringu laiendamise, suunamise, juhtimise, hooldamise, säilitamise, sellest kasu saamise ning müügi või võõrandamisega või

b) D jagu,

kui investor väidab, et on kandnud väidetava rikkumise tagajärjel kahju.

2. Lõike 1 punkti a kohaseid nõudeid seoses käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringu laiendamisega võib esitada ainult ulatuses, milles meede on seotud käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringu olemasoleva äritegevusega ja mille tagajärjel on investor kandnud seoses käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringuga kahju.

3. Suurema kindluse huvides ei ole investoril õigust esitada nõuet käesoleva jao kohaselt, kui investeering on tehtud valeandmete edastamise, varjamise, korrupsiooni või sellise käitumise kaudu, mis kujutab endast protsessi kuritarvitamist.

4. Lepinguosalise emiteeritud võlakirjade ümberkorraldamisega seotud nõude võib esitada käesoleva jao alusel ainult kooskõlas 8-B lisaga.

5. Käesoleva jao kohaselt moodustatud kohus ei tee otsuseid nõuete kohta, mis ei kuulu käesoleva artikli kohaldamisalasse.

Artikkel 8.19

Konsultatsioonid

1. Vaidlus lahendatakse võimaluse korral vastastikuse kokkuleppe teel. Niisuguse lahenduse võib kokku leppida igal ajal, sealhulgas pärast nõude esitamist artikli 8.23 kohaselt. Kui vaidluses osalevad pooled ei ole leppinud kokku pikemat ajavahemikku, peetakse konsultatsioone 60 päeva jooksul alates konsultatsioonitaotluse esitamisest lõike 4 alusel.

2. Kui vaidluses osalevad pooled ei lepi kokku teisiti, on konsultatsioonide toimumise koht

a) Ottawa, kui vaidlustatud meetmed on Kanada meetmed;

b) Brüssel, kui vaidlustatud meetmete hulgas on Euroopa Liidu meede, või

c) Euroopa Liidu liikmesriigi pealinn, kui vaidlustatud meetmed on ainult liikmesriigi meetmed.

3. Vaidluses osalevad pooled võivad pidada konsultatsioone videokonverentsi vahendusel või vajaduse korral muude vahendite abil, näiteks juhul, kui investor on väike või keskmise suurusega ettevõtja.

4. Investor esitab teisele lepinguosalisele konsultatsioonitaotluse, milles märgitakse:

a) investori nimi ja aadress, ja kui selline taotlus esitatakse kohapealse ettevõtte nimel, siis kohapealse ettevõtte nimi, aadress ja registreerimiskoht;

b) kui investoreid on rohkem kui üks, siis iga investori nimi ja aadress, ning kui kohapealseid ettevõtteid on rohkem kui üks, iga kohapealse ettevõtte nimi, aadress ja registreerimiskoht;

c) käesoleva lepingu sätted, mida on väidetavalt rikutud;

d) nõude õiguslik ja faktiline alus, sealhulgas vaidlusalused meetmed, ning

e) esitatud nõudmised ja väidetava kahju hinnanguline suurus.

Konsultatsioonide pidamise taotlus sisaldab tõendeid selle kohta, et investor on teise lepinguosalise investor ja ta omab või kontrollib investeeringut, sealhulgas vajaduse korral, et ta omab või kontrollib kohapealset ettevõtet, kelle nimel taotlus esitatakse.

5. Lõikes 4 sätestatud konsultatsioonitaotluse nõuded täidetakse piisava üksikasjalikkusega, et võimaldada kostjal konsultatsioonides tõhusalt osaleda ja oma kaitse ette valmistada.

6. Konsultatsioonitaotlus tuleb esitada järgmise tähtaja jooksul:
  - a) kolm aastat pärast kuupäeva, mil investor või kohapealne ettevõtte sai või oleks pidanud saada esimest korda teada väidetavast rikkumisest, ning sai teada, et investor või kohapealne ettevõtte on kandnud selle tõttu kahju, või
  - b) kaks aastat pärast seda, kui investoril või kohapealsel ettevõttel ei ole enam õigust esitada nõuet või hagi lepinguosalise õiguse alusel, või kui selline menetlus on muul viisil lõppenud, ja igal juhul mitte hiljem kui 10 aasta möödumisel kuupäevast, mil investor või kohapealne ettevõtte sai või oleks pidanud saada esimest korda teada väidetavast rikkumisest, ning sai teada, et investor on kandnud selle tõttu kahju.
7. Konsultatsioonitaotlus, mis käsitleb Euroopa Liidu või Euroopa Liidu liikmesriigi väidetavat rikkumist, saadetakse Euroopa Liidule.
8. Kui investor ei ole esitanud artikli 8.23 kohast nõuet kohtumenetluse algatamiseks 18 kuu jooksul alates konsultatsioonitaotluse esitamisest, loetakse, et investor on võtnud tagasi oma konsultatsioonitaotluse ja teate, milles nõutakse kostja otsust, ning ei esita käesoleva jao alusel nõuet seoses samade meetmetega. Seda ajavahemikku võib vaidluses osalevate poolte kokkuleppel pikendada.

Artikkel 8.20

Lepitus

1. Vaidluses osalevad pooled võivad igal ajal kokku leppida, et kasutavad lepitust.
2. Lepituse kasutamine ei piira kummagi vaidluses osaleva poole õiguslikku seisundit või käesoleva peatüki kohaseid õigusi ning seda reguleerivad vaidluspoolte vahel kokku lepitud eeskirjad, sealhulgas, teenuste ja investeeringute komitee artikli 8.44 lõike 3 punkti c kohaselt vastu võetud lepituseeskirjad, kui need on olemas.
3. Vahendaja määratakse vaidluses osalevate poolte kokkuleppel. Vaidluses osalevad pooled võivad taotleda ka seda, et vahendaja nimetaks ICSIDI peasekretär.
4. Vaidluses osalevad pooled püüavad jõuda vaidluse lahendamiseni 60 päeva jooksul alates vahendaja määramisest.
5. Kui vaidluses osalevad pooled on nõus kasutama lepitust, ei kohaldata artikli 8.19 lõiget 6 ja artikli 8.19 lõiget 8 alates päevast, mil vaidluses osalevad pooled leppisid kokku lepituse kasutamises, kuni päevani, mil vaidluses osalev pool otsustab lepituse lõpetada. Vaidluses osaleva poole otsus vahendamise lõpetada edastatakse kirja teel vahendajale ja teisele vaidluses osalevale poolele.

Artikkel 8.21

Kostja määramine vaidluste korral Euroopa Liidu või selle liikmesriikidega

1. Kui vaidlust ei ole võimalik lahendada 90 päeva jooksul alates konsultatsioonitaotluse esitamisest, kui taotlus puudutab käesoleva lepingu väidetavat rikkumist Euroopa Liidu või Euroopa Liidu liikmesriigi poolt ja investor kavatses esitada kooskõlas artikliga 8.23 nõude, saadab investor Euroopa Liidule teate, milles taotleb kostja määramist.
2. Lõike 1 kohases teates näidatakse ära meetmed, mille suhtes investor kavatses nõude esitada.
3. Euroopa Liit teavitab pärast otsuse tegemist investorit, kas kostja on Euroopa Liit või Euroopa Liidu liikmesriik.

4. Kui investorit ei ole teavitatud määramisest 50 päeva jooksul alates kõnealuse otsuse taotlust sisaldava teate kättetoimetamist,
  - a) on kostja liikmesriik, kui teates näidatud meetmed on üksnes Euroopa Liidu liikmesriigi meetmed;
  - b) on kostja Euroopa Liit, kui teates näidatud meetmed sisaldavad Euroopa Liidu meetmeid.
5. Investor võib esitada artikli 8.23 kohase nõude lõikega 3 tehtud otsuse alusel, ja kui investorile ei ole sellisest otsusest teatatud, lõike 4 kohaldamise alusel.
6. Kui kooskõlas lõikega 3 või 4 on kostja Euroopa Liit või Euroopa Liidu liikmesriik, ei või Euroopa Liit ega Euroopa Liidu liikmesriik väita, et nõue on vastuvõetamatu, kohtul puudub pädevus või muul viisil esitada nõude või otsuse suhtes vastuväiteid põhjendusel, et kostja ei olnud kooskõlas artikliga 3 nõuetekohaselt määratud või kindlaks määratud lõike 4 kohaldamise alusel.
7. Kohtu jaoks on kostja määramine kooskõlas lõikega 3 siduv; kui investorile ei ole sellisest otsusest teatatud, siis kohaldatakse lõiget 4.

Artikkel 8.22

Kohtule nõude esitamise menetluslikud ja muud nõuded

1. Investor võib esitada artikli 8.23 kohase nõude ainult siis, kui ta:
  - a) edastab kostjale koos nõude esitamisega oma nõusoleku vaidluse lahendamiseks kohtus kooskõlas käesolevas jaos sätestatud menetlustega;
  - b) ootab vähemalt 180 päeva pärast konsultatsioonitaotluse esitamist ja vajaduse korral vähemalt 90 päeva alates kostja määramist sisaldava teate esitamist;
  - c) on täitnud kostja määramise taotlust sisaldava teatega seotud nõuded;
  - d) on täitnud konsultatsioonitaotlusega seotud nõuded;
  - e) ei määra oma nõudes kindlaks meedet, mida ei olnud määratud kindlaks tema konsultatsioonitaotluses;
  - f) võtab tagasi nõude või loobub hagi, mis on esitatud siseriikliku või rahvusvahelise õiguse alusel seoses meetmega, mis väidetavalt kujutab endast tema nõudes nimetatud rikkumist, ning
  - g) loobub oma õigusest esitada nõue või esitada hagi siseriikliku või rahvusvahelise õiguse alusel seoses meetmega, mis väidetavalt kujutab endast tema nõudes nimetatud rikkumist.
2. Kui artikli 8.23 kohane nõue esitatakse kohapealsele ettevõttele tekitatud kahju tõttu või seoses huvidega kohapealse ettevõttes, mida investor omab või kontrollib kas otseselt või kaudselt, kohaldatakse lõike 1 punktide f ja g nõudeid nii investori kui ka kohapealse ettevõtte suhtes.
3. Lõike 1 punktide f ja g ning lõike 2 nõudeid ei kohaldata kohapealse ettevõtte suhtes, kui kostja või investori vastuvõttev riik on jätnud investori ilma kohapealse ettevõtte kontrollist või on muul viisil takistanud kohapealsel ettevõttel kõnealuseid nõudeid täita.
4. Kostja taotluse korral loobub kohus pädevusest, kui investor või kohapealne ettevõtte ei täida lõigete 1 ja 2 nõudeid.
5. Loobumine kooskõlas lõike 1 punktiga g või lõikega 2, kui see on kohaldatav, kaotab kehtivuse:
  - a) kui kohus lükkab nõude tagasi, kuna lõike 1 või 2 nõuded ei ole täidetud, või muul menetluslikul või pädevusega seotud põhjusel;

- b) kui kohus jätab nõude rahuldamata kooskõlas artikliga 8.32 või 8.33 või
- c) kui investor võtab oma nõude tagasi kooskõlas artikli 8.23 lõike 2 alusel kohaldatavate eeskirjadega 12 kuu jooksul alates kohtukoosseisu moodustamisest.

Artikkel 8.23

Nõude esitamine kohtule

1. Kui vaidlust ei ole lahendatud konsultatsioonide teel, võib kooskõlas käesoleva jaoga esitada nõude:
  - a) lepinguosalise investor enda nimel või
  - b) lepinguosalise investor selle kohapealse ettevõtte nimel, mida ta omab või kontrollib kas otse või kaudselt.
2. Nõude võib esitada järgmiste eeskirjade kohaselt:
  - a) ICSIDi konventsioon ja vahekohtumenetluse eeskirjad;
  - b) ICSIDi lisavõimaluste eeskirjad, kui ei kohaldata punkti a kohaseid menetlustingimusi;
  - c) UNCITRALi vahekohtueeskirjad või
  - d) vaidluses osalevate poolte kokkuleppel muud eeskirjad.
3. Kui investor teeb ettepaneku kasutada lõike 2 punkti d kohaseid eeskirju, vastab kostja investori ettepanekule 20 päeva jooksul alates ettepaneku saamisest. Kui vaidluses osalevad pooled ei ole eeskirjades 30 päeva jooksul alates ettepaneku saamisest kokku leppinud, võib investor esitada nõude lõike 2 punktis a, b või c sätestatud eeskirjade alusel.
4. Suurema kindluse huvides vastab lõike 1 punkti b kohaselt esitatud nõue ICSIDi konventsiooni artikli 25 lõike 1 tingimustele.
5. Investor võib teha nõude esitamisel ettepaneku, et nõude peaks läbi vaatama üksainus kohtu liige. Kostja kaalub seda taotlust heasoovlikult, eriti siis, kui investor on väike või keskmise suurusega ettevõtja või nõutav hüvitis või kahju on suhteliselt väike.
6. Lõike 2 alusel kohaldatavad eeskirjad on eeskirjad, mis kehtivad päeval, mil nõue või nõuded esitatakse kohtusse kooskõlas käesoleva jaoga, arvestades käesolevas jaos sätestatud konkreetseid eeskirju, mida täiendavad artikli 8.44 lõike 3 punkti b kohaselt vastu võetud eeskirjad.
7. Nõue vaidluse lahendamiseks esitatakse kooskõlas käesoleva jaoga juhul, kui:
  - a) ICSIDi peasekretär on saanud kätte ICSIDi konventsiooni artikli 36 lõike 1 kohase taotluse;
  - b) ICSIDi sekretariaat on saanud kätte ICSIDi lisavõimaluste eeskirjade C tariifitabeli artikli 2 kohase taotluse;
  - c) kostja on saanud kätte UNCITRALi vahekohtueeskirjade artikli 3 kohase teate või
  - d) kostja on saanud kätte taotluse või teate menetluse algatamise kohta kooskõlas lõike 2 punkti d alusel kokku lepitud eeskirjadega.
8. Lepinguosaline teatab teisele lepinguosalisele investori käesoleva jao kohaste teadete ja muude dokumentide kohaletoomise kohta. Lepinguosaline tagab, et see teave avalikustatakse.

*Artikkel 8.24***Muu rahvusvahelise lepingu kohased menetlused**

Kui nõue esitatakse kooskõlas käesoleva jao ja muu rahvusvahelise lepinguga ning:

- a) kui mitu hüvitist võivad kattuda või
- b) teisel rahvusvahelisel nõudel võib olla oluline mõju käesoleva jao kohaselt esitatud nõude lahendusele,

peatab kohus pärast vaidluses osalevate poolte ärakuulamist nii kiiresti kui võimalik oma menetlused või tagab muul viisil, et tema otsuses, korralduses või määruses võetakse arvesse muu rahvusvahelise lepingu alusel algatatud menetlusi.

*Artikkel 8.25***Nõusolek vaidluse lahendamiseks kohtus**

1. Kostja annab nõusoleku vaidluse lahendamiseks kohtus kooskõlas käesolevas jaos sätestatud menetlustega.
2. Lõike 1 kohane nõusolek ja nõude esitamine kohtule kooskõlas käesoleva jaoga vastab tingimustele, mis on esitatud:
  - a) vaidluses osalevate poolte kirjalikku nõusolekut käsitlevas ICSIDi konventsiooni artiklis 25 ja ICSIDi lisavõimaluste eeskirjade loendi C II peatükis ning
  - b) New Yorgi konventsiooni II artiklis kirjaliku kokkuleppe kohta.

*Artikkel 8.26***Kolmanda isiku poolne rahastamine**

1. Kolmanda isiku poolse rahastamise korral avalikustab vaidluses osalev pool, kelle kulusid rahastatakse, teisele osapoolle ja kohtule kolmandast isikust rahastaja nime ja aadressi.
2. Need andmed tuleb avalikustada nõude esitamise ajal või kui rahastamiskokkuleppe sõlmitakse, annetus tehakse või toetus antakse pärast nõude esitamist, siis kohe pärast kokkuleppe sõlmimist, annetuse tegemist või toetuse andmist.

*Artikkel 8.27***Kohtu moodustamine**

1. Käesoleva jao sätete kohaselt moodustatud kohus teeb otsused artikli 8.23 kohaselt esitatud nõuete kohta.
2. CETA ühiskomitee määrab käesoleva lepingu jõustumisel kohtu viisteist liiget. Viis kohtu liiget on Euroopa Liidu liikmesriikide elanikud, viis Kanada elanikud ⁽¹⁾ ja viis kolmandate riikide elanikud.
3. CETA ühiskomitee võib otsustada suurendada või vähendada kohtu liikmete arvu kuni kolm korda. Lisaliikmed määratakse samadel, lõikes 2 sätestatud alustel.
4. Kohtu liikmed omavad kutseoskusi, mida nõutakse nende asjaomastes riikides määramisel kohtunikuametisse, või on tunnustatud pädevusega juristid. Nad on tõestanud oma rahvusvahelise avaliku õiguse alaseid teadmisi. Soovitavalt on neil teadmised eelkõige rahvusvahelise investeerimisõiguse, rahvusvahelise kaubandusõiguse ja rahvusvahelistest investeerimis- või rahvusvahelistest kaubanduslepingutest tulenevate vaidluste lahendamise valdkonnas.

⁽¹⁾ Selle asemel võib kumbki lepinguosaline teha ettepaneku määrata kuni viis mis tahes lepinguosalise elanikust kohtu liiget. Sellisel juhul käsitatakse seesuguseid kohtu liikmeid käesoleva artikli kohaldamisel selle lepinguosalise elanikena, kes tegi nende määramise ettepaneku.

5. Käesoleva jao kohaselt määratud kohtu liikmete ametiaeg on viis aastat ja seda ametiaega saab pikendada ühe korra. Vahetult pärast käesoleva lepingu jõustumist määratava 15 isiku hulgast loosi teel välja valitava 7 isiku ametiaeg pikeneb siiski kuue aastani. Vabad ametikohad täidetakse nende tekkides. Isik, kes on määratud asendama kohtu liiget, kelle ametiaeg ei ole lõppenud, on ametis oma eelkäija ülejäänud ametiaja jooksul. Põhimõtteliselt võib kohtukoosseisus tegutsev kohtu liige jätkata oma ametiaja lõppedes kohtukoosseisus oma ülesannete täitmist seni, kuni on tehtud lõplik otsus.
6. Kohus menetleb juhtumeid kohtukoosseisudes, mis koosnevad kolmest kohtu liikmest, kellest üks on Euroopa Liidu liikmesriigi kodanik, üks Kanada kodanik ja üks kolmanda riigi kodanik. Kohtukoosseisu eesistuja on kolmanda riigi kodanikust kohtu liige.
7. 90 päeva jooksul pärast nõude esitamist artikli 8.23 kohaselt määrab kohtu eesistuja kohtu liikmed, kes moodustavad rotatsiooni korras juhtumeid menetleva kohtukoosseisu, kandes hoolt selle eest, et kohtukoosseis on juhuslik ja ettearvamatu ning andes kohtukoosseisus tegutsemiseks võrdsed võimalused kõikidele kohtu liikmetele.
8. Kohtu eesistuja ja ase-eesistuja vastutavad korralduslike küsimuste eest ning määratakse ametisse kaheks aastaks loosi teel kolmandate riikide kodanikest kohtu liikmete seast. Nad täidavad ülesandeid rotatsiooni korras järjestuses, mille määrab loosi teel kindlaks CETA ühiskomitee esimees. Kui eesistuja ei ole kättesaadav, asendab teda ase-eesistuja.
9. Olenemata lõikest 6 võivad vaidluses osalevad pooled kokku leppida, et juhtumit menetleb vaid üks kohtu liige, kes määratakse juhuslikkuse alusel kolmandate riikide elanike seast. Kostja kaalub heasoovlikult hageja taotlust lasta juhtumit menetleda vaid ühel kohtu liikmel, eriti kui hageja on väike või keskmise suurusega ettevõtja või kui nõutav hüvitis või kahjutasu on võrdlemisi väike. Selline taotlus tuleb esitada enne kohtukoosseisu kindlaksmääramist.
10. Kohus võib töötada välja oma töökorra.
11. Kohtu liikmed tagavad, et nad on kättesaadavad ja võimelised täitma käesolevas jaos sätestatud ülesandeid.
12. Et tagada kohtu liikmete kättesaadavus, makstakse neile CETA ühiskomitee kindlaks määratavat igakuist käsiraha.
13. Lõikes 12 nimetatud käsiraha maksavad võrdselt mõlemad lepinguosalisel ICSIDI sekretariaadi hallatavale kontole. Juhul kui üks lepinguosaline jätab käsiraha maksmata, võib teine lepinguosaline otsustada maksta selle ise. Kõik sellised lepinguosalise võlgnevused kuuluvad tasumisele koos asjakohase intressiga.
14. Välja arvatud juhul kui CETA ühiskomitee teeb lõike 15 kohase otsuse, on nõude menetlemiseks moodustatud kohtukoosseisu liikmete tasud ja kulud, välja arvatud lõikes 12 nimetatud tasud, ICSIDI konventsiooni haldus- ja finantseeskirjade 14. eeskirja punkti 1 kohaselt kindlaks määratud ja nõude esitamise kuupäeval kehtivad tasud ja kulud, mille kohus jagab vaidluses osalevate poolte vahel kooskõlas artikli 8.39 lõikega 5.
15. CETA ühiskomitee võib oma otsusega muuta käsiraha ning muud tasud ja kulud korrapäraseks palgaks ning määrata kindlaks kohaldatava korra ja tingimused.
16. ICSIDI sekretariaat tegutseb kohtu sekretariaadina ja pakub kohtule asjakohast tuge.
17. Kui CETA ühiskomitee ei ole määranud lõike 2 kohaselt kohtu liikmeid 90 päeva jooksul alates päevast, mil esitati nõue vaidluse lahendamiseks, määrab ICSIDI peasekretär ükskõik kumma vaidluses osaleva poole taotlusel kohtukoosseisu, mis koosneb kolmest kohtu liikmest, välja arvatud juhul, kui vaidluses osalevad pooled on kokku leppinud, et juhtumit menetleb vaid üks kohtu liige. ICSIDI peasekretär teeb kohtu liikmete seast valiku juhuslikkuse alusel. ICSIDI peasekretär ei tohi määrata kohtukoosseisu eesistujaks Kanada või Euroopa Liidu liikmesriigi elanikku, välja arvatud juhul, kui vaidluses osalevad pooled on kokku leppinud teisiti.

Artikkel 8.28

Apellatsioonikohus

1. Käesolevaga moodustatakse apellatsioonikohus, et vaadata läbi käesoleva jao alusel tehtud otsused.
2. Apellatsioonikohus võib kohtu otsuse kehtima jätta või seda muuta või selle tühistada:
  - a) kohaldatava õiguse kohaldamisel või tõlgendamisel esinenud vigade korral;
  - b) asjaolude, sealhulgas asjakohase siseriikliku õiguse hindamisel esinenud ilmsete vigade korral;
  - c) ICSIDI konventsiooni artikli 52 lõike 1 punktides a–e sätestatud põhjustel, kui need põhjused ei ole hõlmatud käesoleva sätte punktidega a ja b.
3. Apellatsioonikohtu liikmed määratakse CETA ühiskomitee otsusega samal ajal lõikes 7 nimetatud otsuse tegemisega.
4. Apellatsioonikohtu liikmed vastavad artikli 8.27 lõike 4 nõuetele ja järgivad artiklit 8.30.
5. Juhtumi menetlemiseks moodustatud apellatsioonikohtu koosseis koosneb kolmest juhuslikkuse alusel määratud apellatsioonikohtu liikmest.
6. Apellatsioonikohtu menetluste suhtes kohaldatakse artikleid 8.36 ja 8.38.
7. CETA ühiskomitee võtab viivitamata vastu otsuse, milles on kindlaks määratud järgmised apellatsioonikohtu tegevusega seotud halduslikud ja korralduslikud üksikasjad:
  - a) haldustoetus;
  - b) edasikaebuste esitamise ja menetlemise kord ning kord juhtumi saatmiseks tagasi kohtusse, et tehtud otsust vajaduse korral kohandada;
  - c) kord apellatsioonikohtus ja juhtumi menetlemiseks moodustatud apellatsioonikohtu koosseisus vabanenud ametikoha täitmiseks;
  - d) apellatsioonikohtu liikmetele makstav tasu;
  - e) edasikaebuste kuludega seotud sätted;
  - f) apellatsioonikohtu liikmete arv ning
  - g) mis tahes muud üksikasjad, mida CETA ühiskomitee peab vajalikuks apellatsioonikohtu tõhusaks toimimiseks.
8. Teenuste ja investeringute komitee kontrollib korrapäraselt apellatsioonikohtu toimimist ning võib esitada CETA ühiskomiteele soovitusi. CETA ühiskomitee võib lõikes 7 nimetatud otsuse vajaduse korral läbi vaadata.
9. Lõikes 7 nimetatud otsuse vastuvõtmisel:
  - a) võib vaidluses osalev pool kaevata käesoleva jao kohaselt tehtud otsuse edasi apellatsioonikohtusse 90 päeva jooksul pärast asjaomase otsuse tegemist;
  - b) ei tohi vaidluses osalev pool taotleda käesoleva jao kohaselt tehtud otsuse läbivaatamist, tühistamist, muutmist või mis tahes muu sarnase menetluse algatamist;

- c) ei käsitata artikli 8.39 kohaselt tehtud otsust lõplikuna ega astuta ühtki sammu otsuse täitmisele pööramiseks enne, kui:
- i) kohtuotsuse tegemisest on möödunud 90 päeva ja ühtki edasikaebust ei ole esitatud;
  - ii) esitatud edasikaebus on tagasi lükatud või tagasi võetud või
  - iii) apellatsioonikohtu otsuse tegemisest on möödunud 90 päeva ja apellatsioonikohus ei ole saatnud juhtumit tagasi kohtusse;
- d) käsitatakse apellatsioonikohtu lõplikku otsust artikli 8.41 kohaldamisel lõpliku otsusena ning
- e) ei kohaldata artikli 8.41 lõiget 3.

Artikkel 8.29

Mitmepoolse investeerimiskohtu moodustamine ja apellatsioonimehhanismi loomine

Lepinguosalised astuvad koos teiste kaubanduspartneritega samme investeringuvaidluste lahendamise eesmärgil mitmepoolse investeerimiskohtu moodustamiseks ja apellatsioonimehhanismi loomiseks. Sellise mitmepoolse mehhanismi loomisel võtab CETA ühiskomitee vastu otsuse, milles nähakse ette, et käesoleva jao kohased investeringuvaidlused lahendatakse kooskõlas mitmepoolse mehhanismiga, ja teeb asjakohased üleminekuga seotud korraldused.

Artikkel 8.30

Eetika

1. Kohtu liikmed on sõltumatud. Nad ole seotud ühegi valitsusega ⁽¹⁾. Nad ei võta vaidlusega seotud küsimustes vastu juhiseid üheltki organisatsioonilt ega valitsuselt. Nad ei osale ühegi sellise vaidluse menetlemisel, mille puhul tekib otsene või kaudne huvide konflikt. Nad täidavad Rahvusvahelise Advokaatide Assotsiatsiooni suuniseid huvide konfliktide kohta rahvusvahelises vahekohtumenetluses või artikli 8.44 lõike 2 alusel vastu võetud täiendavaid eeskirju. Lisaks hoiduvad nad enda ametisse nimetamise korral tegutsemisest nõustaja, vaidluses osaleva poole määratud eksperdi või tunnistajana mis tahes pooleliolevas või uues käesoleva lepingu või ükskõik millise muu rahvusvahelise lepingu kohases investeringuvaidluses.

2. Kui vaidluses osalev pool leiab, et kohtukoosseisu liikme puhul esineb huvide konflikt, võib ta kutsuda Rahvusvahelise Kohtu presidendi tegema otsust asjaomase kohtukoosseisu liikme ametisse nimetamise vaidlustamise kohta. Vaidlustamisteade esitatakse Rahvusvahelise Kohtu presidendile 15 päeva jooksul alates päevast, mil kohtukoosseis tehti vaidluses osalevale poolele teatavaks, või 15 päeva jooksul alates päevast, mil vaidluses osalev pool sai teada asjaomastest asjaoludest, kui on põhjust arvata, et vaidluses osalev pool ei võinud neist teada kohtukoosseisu moodustamise ajal. Vaidlustamisteates esitatakse vaidlustamise põhjused.

3. Kui asjaomane kohtukoosseisu liige ei ole 15 päeva jooksul alates vaidlustamisteatest otsustanud kohtukoosseisust tagasi astuda, võib Rahvusvahelise Kohtu president teha pärast vaidluses osalevate poolte esildiste kättesaamist ja kohtu liikmele märkuste esitamise võimaluse andmist vaidlustamise kohta otsuse. Rahvusvahelise Kohtu president püüab teha otsuse ning teatada selle vaidluses osalevatele pooltele ja teistele kohtukoosseisu liikmetele 45 päeva jooksul alates vaidlustamisteate saamisest. Kohtu liikme diskvalifitseerimise või tagasiastumise tulemusel vabanenud ametikoht täidetakse viivitamata.

4. Kohtu eesistuja põhjendatud soovitusel või oma ühisel algatusel võivad lepinguosalised kõrvaldada CETA ühiskomitee otsusega kohtust mõne kohtukoosseisu liikme, kui tema käitumine ei ole kooskõlas lõikes 1 sätestatud kohustustega ja ei võimalda lasta tal jätkata kohtukoosseisu liikmena.

⁽¹⁾ Suurema kindluse huvides tuleb märkida, et asjaolu, et isik saab valitsuselt tasu, ei muuda asjaomast isikut iseenesest sobimatuks.

*Artikkel 8.31***Kohaldatav õigus ja tõlgendamine**

1. Käesoleva jao alusel moodustatud kohus kohaldab oma otsuse tegemisel käesolevat lepingut, nagu on tõlgendatud vastavalt rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsioonile ning muudele lepinguosaliste vahel kohaldatavatele rahvusvahelise õiguse eeskirjadele ja põhimõtetele.
2. Kohtul puudub pädevus otsustada lepinguosalise siseriikliku õiguse alusel käesoleva lepinguga väidetavalt vastuolus oleva meetme seaduslikkuse üle. Suurema kindluse huvides tuleb märkida, et kohus võib selle kindlaksmääramisel, kas meede on kooskõlas käesoleva lepinguga, vaadelda vajaduse korral lepinguosalise siseriikliku õigust muude asjaolude hulgas. Seda tehes lähtub kohus sellest, kuidas on siseriikliku õigust valdavalt tõlgendanud asjaomase lepinguosalise kohtud või ametiasutused, ning kohtu esitatud siseriikliku õiguse tõlgendused ei ole asjaomase lepinguosalise kohtutele ega ametiasutustele siduvad.
3. Kui seoses tõlgendamise küsimustega tekib tõsiseid probleeme, mis võivad mõjutada investeringut, soovitab teenuste ja investeringute komitee kooskõlas artikli 8.44 lõike 3 punktiga a CETA ühiskomiteele käesoleva lepingu tõlgenduste vastuvõtmist. CETA ühiskomitee vastu võetud tõlgendus on käesoleva jao alusel moodustatud kohtule siduv. CETA ühiskomitee võib otsustada, et tõlgendusel on siduv mõju alates konkreetsest kuupäevast.

*Artikkel 8.32***Ilmselt põhjendamatud nõuded**

1. Kostja võib hiljemalt 30 päeva pärast kohtukoosseisu moodustamist ja igal juhul enne selle esimest istungit esitada vastuväite, et tegemist on ilmselt põhjendamatu nõudega.
2. Vastuväidet ei esitata lõike 1 alusel, kui kostja on esitanud vastuväite kooskõlas artikliga 8.33.
3. Kostja selgitab vastuväite alust võimalikult täpselt.
4. Käesoleva artikli kohase vastuväite saamise korral peatab kohus sisulise menetlemise ja koostab ajakava, et kaaluda seda vastuväidet kooskõlas oma ajakavaga, et arutada kõiki muid eelküsimusi.
5. Kohus, olles andnud vaidluses osalevatele pooltele võimaluse esitada oma märkused, teeb oma esimesel istungil või kohe selle järel otsuse, esitades selle põhjendused. Seda tehes eeldab kohus, et väidetavad faktid on õiged.
6. Käesolev artikkel ei piira kohtu õigust käsitleda eelküsimusena muid vastuväiteid või kostja õigust esitada menetluse käigus vastuväide, et tegemist on põhjendamatu nõudega.

*Artikkel 8.33***Õiguslikult põhjendamatud nõuded**

1. Ilma et see piiraks kohtu õigust käsitleda eelküsimusena muid vastuväiteid või kostja õigust esitada sobival ajal mis tahes muid vastuväiteid, käsitleb kohus eelküsimusena kõiki kostja vastuväiteid ja võtab nende suhtes vastu otsuse, kas artikli 8.23 kohaselt esitatud nõue või selle osa on õiguslikus mõttes selline nõue, mille kohta ei saaks kooskõlas käesoleva jaoga teha otsust hageja kasuks, isegi kui väidetavad faktid olid oletatavasti õiged.

2. Lõike 1 kohane vastuväide tuleb esitada kohtule hiljemalt päeval, mille kohus on määranud kostjale vastuse andmiseks.
3. Kui vastuväide on esitatud artikli 8.32 kohaselt, võib kohus keelduda käsitlemast lõike 1 alusel esitatud vastuväidet käesolevas artiklis sätestatud menetluse kohaselt, võttes arvesse nimetatud vastuväite asjaolusid.
4. Lõike 1 kohase vastuväite saamise korral ja vajaduse korral pärast otsuse tegemist kooskõlas artikliga 3 peatab kohus sisulise menetlemise ja koostab ajakava, et kaaluda seda vastuväidet kooskõlas oma ajakavaga, et arutada kõiki muid eelküsimusid, ning teeb vastuväite kohta otsuse või kohtuotsuse, esitades selle põhjendused.

Artikkel 8.34

Ajutised kaitsemeetmed

Kohus võib määrata ajutised kaitsemeetmed vaidluses osaleva poole õiguste kaitsmiseks või kohtu pädevuse täielikuks tagamiseks, sealhulgas määrus säilitada vaidluses osaleva poole valduses või kontrolli all olevaid tõendeid või kaitsta kohtu pädevust. Kohus ei määra arestimist ega kohusta kohaldama meetet, mis väidetavalt kujutab endast artiklis 8.23 nimetatud rikkumist. Käesoleva artikli kohaldamisel sisaldab määrus soovitusi.

Artikkel 8.35

Loobumine

Kui pärast nõude esitamist kooskõlas käesoleva jaoga ei astu investor menetluse käigus 180 järjestikuse päeva või ajavahemiku jooksul, mille vaidluses osalevad pooled võivad kokku leppida, mingeid samme, loetakse, et investor on oma nõude tagasi võtnud ja menetlusest loobunud. Kohus võtab kostja taotlusel ja pärast vaidluses osalevate poolte teavitamist vastu määruse, millega võetakse loobumine teadmiseks. Pärast määruse vastuvõtmist lõpevad kohtu volitused.

Artikkel 8.36

Menetluse läbipaistvus

1. Selle jao kohase menetluse suhtes kohaldatakse käesoleva peatükiga muudetud UNCITRALi läbipaistvuseeskirju.
2. Konsultatsioonitaotlus, teade, millega taotletakse kostja määramist, teade kostja määramise kohta, kokkulepe kasutada lepitust, teade kavatsuse kohta kohtu liige taandada, otsus kohtu liikme taandamise kohta ja liitmise taotlus lisatakse nende dokumentide nimekirja, mis tehakse üldsusele kättesaadavaks kooskõlas UNCITRALi läbipaistvuseeskirjade artikli 3 lõikega 1.
3. Asitõendid lisatakse dokumentide nimekirja, mis tehakse üldsusele kättesaadavaks kooskõlas UNCITRALi läbipaistvuseeskirjade artikli 3 lõikega 2.
4. Olenemata UNCITRALi läbipaistvuseeskirjade artiklist 2 teeb Kanada või Euroopa Liit enne kohtu moodustamist üldsusele õigeaegselt kättesaadavaks lõike 2 kohased asjaomased dokumendid, toimetades nõuetekohaselt konfidentsiaalse või kaitstud teabe. Need dokumendid võib teha üldsusele kättesaadavaks, edastades need andmehoidlasse.

5. Istungid on üldsusele avatud. Kohus määrab vaidluses osalevate pooltega konsulteerides asjakohase logistilise korralduse, et hõlbustada üldsuse juurdepääsu sellistele istungitele. Kui kohus otsustab, et on vajadus kaitsta konfidentsiaalset või kaitstud teavet, teeb ta asjakohased korraldused, et pidada sellist kaitset nõudev istungi osa kinnisena.

6. Käesoleva peatükiga ei nõuta kostjalt, et ta varjaks üldsuse eest teavet, mis tuleb tema õigusnormide kohaselt avalikustada. Kostja peaks kohaldama neid õigusnorme tundlikul viisil, et kaitsta avalikustamise eest teavet, mis on määratud kindlaks kui konfidentsiaalne või kaitstud teave.

Artikkel 8.37

Teabevahetus

1. Seoses menetlusega võib vaidluses osalev pool avaldada teistele isikutele, sealhulgas tunnistajatele ja ekspertidele, selliseid toimetamata dokumente, mida ta peab vajalikuks käesoleva jao kohase menetluse käigus. Vaidluses osalev pool tagab, et need isikud kaitsevad nendes dokumentides sisalduvat konfidentsiaalset või kaitstud teavet.

2. Käesolev leping ei takista kostjal avalikustada vastavalt vajadusele kas Euroopa Liidu, Euroopa Liidu liikmesriikide või piirkondlike omavalitsuste ametnikele selliseid toimetamata dokumente, mida ta peab vajalikuks käesoleva jao kohase menetluse käigus. Kostja tagab, et need ametnikud kaitsevad nendes dokumentides sisalduvat konfidentsiaalset või kaitstud teavet.

Artikkel 8.38

Lepinguosaline, kes vaidluses ei osale

1. Kostja edastab 30 päeva jooksul pärast konfidentsiaalse või kaitstud teabe saamist või kohe pärast sellist teavet käsitleva vaidluse lahendamist lepinguosalisele, kes vaidluses ei osale:

a) artikli 8.23 kohaselt esitatud nõude; liitmistaotluse ja muud dokumendid, mis on lisatud sellistele dokumentidele;

b) taotluse korral:

i) avaldused, seletuskirjad, resümeed, taotlused ja muud esildised, mille vaidluses osalev pool on esitanud kohtule;

ii) kohtule kooskõlas UNCITRALi läbipaistvuseeskirjade artikliga 4 tehtud kirjalikud esildised;

iii) kohtu istungite protokollid või ära kirjad, kui need on kättesaadavad, ning

iv) kohtu määrused, korraldused ja otsused ning

c) selle lepinguosalise taotlusel ja kulul, kes vaidluses ei osale, kõik kohtule esitatud tõendid või osa tõenditest, välja arvatud juhul, kui nõutud tõendid on tehtud üldsusele kättesaadavaks.

2. Pärast konsulteerimist vaidluses osalevate pooltega aktsepteerib kohus või võib paluda lepinguosaliselt, kes vaidluses ei osale, suulist või kirjalikku teavet käesoleva lepingu tõlgendamise kohta. Lepinguosaline, kes vaidluses ei osale, võib osaleda käesoleva jao kohaselt toimival istungil.

3. Kohus ei tee löike 2 kohase teabe puudumisest mingeid järeldusi.

4. Kohus tagab, et vaidluses osalevatele pooltele antakse mõistlik võimalus oma märkuste esitamiseks sellelt lepinguosaliselt, kes vaidluses ei osale, saadud käesolevat lepingut käsitleva teabe kohta.

*Artikkel 8.39***Lõplik otsus**

1. Kui kohus teeb kostja vastu lõpliku otsuse, võib kohus määrata kas eraldi või koos üksnes järgmist:
  - a) rahaline kahjutasu ja kõik kohaldatavad intressid;
  - b) sel juhul sätestatakse määrukses, et kostja võib maksta rahalise kahjutasu, mis võrdub sundvõõrandatud investeeringu õiglase turuväärtusega ajal, mis vahetult eelnes sundvõõrandamise või eelseisva sundvõõrandamise teatavastegemisele, vastavalt sellele, kumb oli varasem, ja mis tahes kohaldatav intress kuni tagastamiseni, mis määratakse kindlaks kooskõlas artikliga 8.12.
2. Kooskõlas lõigetega 1 ja 5, kui nõue esitatakse artikli 8.23 lõike 1 punkti b kohaselt,
  - a) sätestatakse rahalise kahjutasu ja kõigi kohaldatavate intresside määramisega, et summa makstakse kohapealsele ettevõttele;
  - b) sätestatakse vara tagastamise määramisega, et tagastamine tehakse kohapealsele ettevõttele;
  - c) kulude määramisega investori kasuks sätestatakse, et need makstakse investorile, ning
  - d) sätestatakse otsusega, et see on tehtud isiku, välja arvatud isiku, kes esitas loobumise avalduse kooskõlas artikliga 8.22, õigusi piiramata; see võib olla rahaline kahjutasu või lepinguosalise õiguse kohaselt antud vara.
3. Rahalised kahjutasud ei ole suuremad kui investori või, kui see on kohaldatav, kohapealse ettevõtte kantud kahju, millest on maha arvatud kõik juba määratud varasemad kahjutasud või hüvitised. Rahalise kahjutasu arvutamiseks vähendab kohus ka kahjutasusid, et võtta arvesse vara tagastamist või meetme tühistamist või muutmist.
4. Kohus ei määra karistava iseloomuga kahjutasusid.
5. Kohus annab korralduse, et menetluse kulud kannab vaidluse kaotanud pool. Erandkorras võib kohus jagada kulud vaidluses osalevate poolte vahel, kui ta otsustab, et selline jaotamine on antud nõude asjaolusid arvestades asjakohane. Muud mõistlikud kulud, sealhulgas õigusabi ja esindamisega seotud kulud, kannab vaidluse kaotanud pool, välja arvatud juhul, kui kohus otsustab, et selline jaotus on nõude asjaolusid arvestades ebamõistlik. Kui ainult osa väiteid on olnud kohtus edukad, kohandatakse kulud proportsionaalselt nõuete edukate osade arvu või ulatusega.
6. CETA ühiskomitee kaalub selliste lisaeeskirjade vastuvõtmist, millega vähendada füüsilisest isikust või väikesest ja keskmise suurusega ettevõtjast hagejate finantskoormust. Sellistes lisaeeskirjades võib eeskätt arvesse võtta selliste hagejate rahalisi vahendeid ja taotletud hüvitise suurust.
7. Kohus ja vaidluses osalevad pooled annavad endast kõik, et tagada vaidluse lahendamise menetluse õigeaegne läbiviimine. Kohus teeb oma lõpliku otsuse 24 kuu jooksul alates nõude esitamisest kooskõlas artikliga 8.23. Kui kohus vajab lõpliku otsuse tegemiseks lisaega, esitab ta vaidluses osalevatele pooltele viivituse põhjused.

*Artikkel 8.40***Kahjutasu või muu hüvitamine**

Kostja ei esita ja kohus ei aktsepteeri vastuväidet, vastunõuet, vastuhagi või tasaarvestamise õigust või sarnast väidet, et investor või kohapealne ettevõtte on saanud või saab kahjutasu või muud hüvitist kindlustus- või tagatislepingu alusel seoses kogu käesoleva jaos kohaselt algatatud vaidluses nõutava hüvitise või osaga sellest hüvitisest.

*Artikkel 8.41***Otsuse täitmisele pööramine**

1. Kooskõlas käesoleva jaoga tehtud otsus on vaidluses osalevatele pooltele ja seoses asjaomase juhtumiga siduv.
2. Kooskõlas lõikega 3 tunnustab vaidluses osalev pool otsust viivitamata ja täidab seda.
3. Vaidluses osalev pool ei taotle lõpliku otsuse täitmisele pööramist, kuni:
  - a) ICSIDi konventsiooni kohaselt tehtud lõpliku otsuse korral:
    - i) otsuse tegemisest on möödunud 120 päeva ja ükski vaidluses osalev pool ei ole taotlenud otsuse muutmist või tühistamist või
    - ii) otsuse täitmisele pööramine on peatatud ja muutmis- või tühistamismenetlus on lõpule viidud;
  - b) ICSIDi lisavõimaluste eeskirjade, UNCITRALi vahekohtueeskirjade või muude artikli 8.23 lõike 2 punkti d alusel kohaldatavate eeskirjade kohase lõpliku otsuse korral:
    - i) otsuse tegemisest on möödunud 90 päeva ja ükski vaidluses osalev pool ei ole alustanud otsuse muutmise, kehtetuks tunnistamise või tühistamise menetlust või
    - ii) otsuse täitmisele pööramine on peatatud ja kohus on otsuse muutmise, kehtetuks tunnistamise või tühistamise taotluse tagasi lükanud või vastu võtnud ja edasi ei kaevata.
4. Otsuse täitmist reguleeritakse kohtuotsuste täitmist käsitlevate õigusaktidega, mis kehtivad kohas, kus täitmist taotletakse.
5. Käesoleva jao kohane lõplik otsus on vahekohtuotsus, mida peetakse seotuks nõuetega, mis tulenevad ärisuhtest või -tehingust New Yorgi konventsiooni I artikli kohaldamisel.
6. Suurema kindluse huvides liigitub käesoleva jao kohaselt tehtud lõplik otsus ICSIDi konventsiooni IV peatüki 6. jaoga hõlmatud otsuseks, kui nõue on esitatud artikli 8.23 lõike 2 punkti a kohaselt,.

*Artikkel 8.42***Lepinguosaliste roll**

1. Lepinguosaline ei esita rahvusvahelist nõuet seoses artikli 8.23 kohaselt esitatud nõudega, välja arvatud juhul, kui teine lepinguosaline ei ole selles vaidluses tehtud otsusest kinni pidanud ja seda täitnud.
2. Lõige 1 ei välista kahekümne üheksanda peatüki („Vaidluste lahendamine“) kohase vaidluse lahendamise võimalust seoses üldkohaldatava meetmega isegi siis, kui selle meetmega on väidetavalt rikutud käesolevat lepingut seoses konkreetse investeringuga, mille suhtes on esitatud nõue kooskõlas artikliga 8.23, ning see ei piira artikli 8.38 kohaldamist.
3. Lõige 1 ei välista mitteametlikku teabevahetust, mille ainus eesmärk on kergendada vaidluse lahendamist.

*Artikkel 8.43***Nõuete liitmine**

1. Kui kahel või enamal nõudel, mis on esitatud eraldi vastavalt artiklile 8.23, on ühiseid õiguslikke küsimusi või fakte ning need tulenevad samadest sündmustest või asjaoludest, võib vaidluses osalev pool või võivad vaidluses osalevad pooled ühiselt taotleda eraldi kohtukoosseisu moodustamist kooskõlas käesoleva artikliga ja taotleda, et see kohtukoosseis teeks otsuse liitmise kohta („liitmistaotlus“).

2. Liitmist taotlev vaidluses osalev pool edastab kõigepealt teate vaidluses osalevatele pooltele, keda ta soovib kõnealuse otsusega hõlmata.

3. Kui lõike 2 kohaselt teavitatud vaidluses osalevad pooled on jõudnud kokkuleppele liitmisotsuse taotlemises, võivad nad esitada eraldi kohtukoosseisu moodustamise ja liitiskorralduse ühistaotluse kooskõlas käesoleva artikliga. Kui lõike 2 kohaselt teavitatud vaidluses osalevad pooled ei ole jõudnud kokkuleppele liitmisotsuse taotlemises 30 päeva jooksul alates teatamisest, võib vaidluses osalev pool esitada eraldi kohtukoosseisu moodustamise ja liitmisotsuse taotluse kooskõlas käesoleva artikliga.

4. Taotlus saadetakse kirjalikult kohtu eesistujale ja kõigile vaidluses osalev pooltele, keda soovitakse otsusega hõlmata, ja selles esitatakse:

a) nende vaidluses osalevate poolte nimed ja aadressid, keda soovitakse otsusega hõlmata;

b) nõuded või nende osad, mida soovitakse otsusega hõlmata, ning

c) taotletava otsuse põhjendused.

5. Rohkem kui ühte kostjat hõlmava liitmisotsuse jaoks, on vaja kõigi kostjate nõusolekut.

6. Käesoleva artikli kohase menetluse suhtes kohaldatavad eeskirjad määratakse kindlaks järgmiselt:

a) kui kõik nõuded, mille kohta liitiskorraldust taotletakse, on esitatud vaidluse lahendamiseks samade eeskirjade kohaselt kooskõlas artikliga 8.23, kohaldatakse neid eeskirju;

b) kui nõuded, mille kohta liitiskorraldust taotletakse, ei ole esitatud vaidluse lahendamiseks samade eeskirjade alusel:

i) võivad investorid eeskirjad ühiselt kokku leppida kooskõlas artikli 8.23 lõikega 2 või

ii) kui investorid ei lepi kohaldatavates eeskirjades kokku 30 päeva jooksul alates päevast, mil kohtu eesistuja sai liitmistaotluse, kohaldatakse UNCITRALi vahekohtueeskirju.

7. Kohtu eesistuja moodustab pärast liitmistaotluse saamist ja kooskõlas artikli 8.27 lõike 7 nõuetega uue kohtukoosseisu („liidetud kohtukoosseis“), kes on pädev menetlema tervikuna või osaliselt teatud või kõiki ühise liitmistaotlusega hõlmatud nõudeid.

8. Kui liidetud kohtukoosseis on pärast vaidluses osalevate poolte ärakuulamist veendunud, et kohtule artikli 8.23 kohaselt esitatud nõude puhul on tegemist ühise õigusliku küsimuse või faktiga, mis tuleneb samadest sündmustest või asjaoludest, ning liitmine teeniks nõuete õiglase ja tõhusa lahendamise huve kõige paremini, sealhulgas otsuste ühtsuse saavutamine, võib liidetud kohtukoosseis saada korraldusega pädevuse kas osade või kõigi nõuete suhtes kas tervikuna või osaliselt.

9. Kui liidetud kohtukoosseis on saanud pädevuse kooskõlas lõikega 8, võib investor, kes esitas nõude artikli 8.23 alusel ja kelle nõuet ei ole liidetud, esitada kohtule kirjaliku taotluse, et see lisataks sellisele korraldusele, tingimusel et taotlus vastab lõikes 4 sätestatud nõuetele. Liidetud kohtukoosseis väljastab sellise korralduse, kui ta on veendunud, et lõike 8 tingimused on täidetud ja sellise taotluse esitamine ei koorma liigselt ega kahjusta ebaõiglase vaidluses osalevaid pooli ega häiri põhjendamatult menetlust. Enne korralduse väljastamist konsulteerib liidetud kohtukoosseis vaidluses osalevate pooltega.

10. Vaidluses osaleva poole taotlusel võib käesoleva artikli kohaselt moodustatud liidetud kohtukoosseis kuni oma lõike 8 kohase otsuseni anda korralduse, et artikli 8.27 lõike 7 alusel määratud kohtukoosseisu menetlus peatataks, välja arvatud juhul, kui viimati nimetatud kohus on oma menetluse juba katkestanud.

11. Artikli 8.27 lõike 7 alusel määratud kohtukoosseis loobub pädevusest seoses nõuetega või nende osadega, mille suhtes käesoleva artikli alusel moodustatud liidetud kohtukoosseis on saanud pädevuse.
12. Käesoleva artikli alusel moodustatud liidetud kohtukoosseisu otsus seoses selliste nõuetega või nende osadega, mille suhtes ta on saanud pädevuse, on artikli 8.27 lõike 7 alusel määratud kohtukoosseis jaoks siduv seoses selliste nõuete või nende osadega.
13. Investor võib tagasi võtta käesoleva jao kohase nõude, mille suhtes kohaldatakse liitmist, ja sellist nõuet ei tohi esitada teist korda artikli 8.23 alusel. Kui ta teeb seda hiljemalt 15 päeva jooksul pärast liitmisteate saamist, ei takista tema varem esitatud nõue investori vaidluse lahendamist muude kui käesoleva jao sätete kohaselt.
14. Investori taotlusel võib liidetud kohtukoosseis võtta selliseid meetmeid, mida ta peab vajalikuks, et kaitsta selle investori konfidentsiaalset või kaitstud teavet seoses teiste investoritega. Need meetmed võivad hõlmata konfidentsiaalsetest või kaitstud teavet sisaldavatest dokumentidest toimetatud versioonide esitamist teistele investoritele või kokkuleppeid pidada istungeid osaliselt kinnisena.

Artikkel 8.44

Teenuste ja investeeringute komitee

1. Teenuste ja investeeringute komitee annab lepinguosalistele võimaluse konsultatsioonideks käesoleva peatükiga seotud küsimustes, sealhulgas:
    - a) raskused, mis võivad tekkida käesoleva peatüki rakendamisel;
    - b) käesoleva peatüki võimalikud parandused, arvestades eelkõige kogemusi ja suundumusi teistes rahvusvahelistes foorumites ning võttes aluseks lepinguosaliste muud lepingud.
  2. Teenuste ja investeeringute komitee võtab lepinguosaliste nõusolekul ja pärast oma vastavate sisenõuete ja -menetluste täitmist vastu kohtu liikmete tegevusjuhendi, mida kohaldatakse käesolevast peatükist tulenevates vaidlustes ja mis võivad asendada kohaldatavaid eeskirju või neid täiendada, ning need võivad käsitleda muu hulgas järgmisi teemasid:
    - a) avalikustamiskohustused;
    - b) kohtu liikmete sõltumatus ja erapooletus ning
    - c) konfidentsiaalsus.
- Lepinguosalised teevad kõik endast sõltuva tagamaks, et tegevusjuhend võetakse vastu hiljemalt esimesel päeval pärast käesoleva lepingu ajutise kohaldamise algust või jõustumist, ning igal juhul hiljemalt kaks aastat pärast seda kuupäeva.
3. Teenuste ja investeeringute komitee võib lepinguosaliste nõusolekul ja pärast oma vastavate sisenõuete ja -menetluste täitmist teha järgmist:
    - a) anda laiaulatuslikule majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomiteele soovitus võtta vastu käesoleva lepingu tõlgendused kooskõlas artikli 8.31 lõikega 3;
    - b) võtta vastu ja muuta eeskirju, millega täiendatakse kohaldatavaid vaidluste lahendamise eeskirju, ja muuta läbipaistvust käsitlevaid kohaldatavaid eeskirju. Need eeskirjad ja muudatused on käesoleva jao alusel moodustatud kohtule siduvad;
    - c) võtta vastu vahendamise eeskirju, mida saavad kasutada vaidluses osalevad pooled, nagu on osutatud artiklis 8.20;

- d) anda CETA ühiskomiteele soovitus võtta vastu artikli 8.10 lõike 3 kohase õiglase ja võrdse kohtlemise täiendavaid elemente ning
- e) esitada CETA ühiskomiteele soovitusi apellatsioonikohtu toimimise kohta kooskõlas artikli 8.28 lõikega 8.

Artikkel 8.45

Väljätmine

Käesoleva jao ja kahekümne üheksanda peatüki („Vaidluste lahendamine“) vaidluste lahendamise sätteid ei kohaldata 8-C lisas nimetatud küsimuste suhtes.

ÜHEKSAS PEATÜKK

Piiriülene teenustekaubandus

Artikkel 9.1

Mõisted

Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„õhusõidukite remondi- ja hooldusteenused“ – tegevus, mis on seotud õhusõiduki või õhusõiduki osaga, kui õhusõiduk on liiklusest kõrvaldatud ja need ei hõlma niinimetatud liinihooldust;

„lennujaamateenused“ – lennujaamataristu, sealhulgas terminalide, lennuradade, ruleerimisteede ja perroonide, parkimisrajatiste ning lennujaamasiseste transpordisüsteemide käitamine või haldamine kas tasu eest või lepingu alusel. Suurema kindluse huvides ei sisalda lennujaamateenused lennujaamade või lennujaama maade omandiõigust või nendesse investeerimist ega juhatuse täidetavaid ülesandeid. Lennujaamateenused ei hõlma aeronavigatsiooniteenuseid;

„arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenused“ – teenuse osutamine selliste arvutisüsteemide abil, mis sisaldavad teavet lennuettevõtjate sõiduplaanide, piletite kättesaadavuse, pilethindade ja hinnareeglite kohta, ja mille kaudu on võimalik teha broneeringuid või väljastada pileteid;

„piiriülene teenustekaubandus“ ehk **„teenuste piiriülene osutamine“** – teenuse osutamine:

- a) lepinguosalise territooriumilt teise lepinguosalise territooriumile või
- b) lepinguosalise territooriumil teise lepinguosalise teenuse tarbijale,

kuid see ei hõlma teenuse osutamist lepinguosalise territooriumil teise lepinguosalise isiku poolt.

„maapealne teenindus“ – teenuse osutamine tasu eest või lepingu alusel järgmistes valdkondades: maapealne juhtimine ja järelevalve, sealhulgas lastimise kontroll ja sideteenused; reisijate teenindamine, pagasi-, kauba- ja postikäitlus; kütuse- ja õlikäitlus; liinihooldus, lennutegevus ja meeskonna juhtimine; maapealne transport või toitlustusteenused. Maapealse teeninduse hulka ei kuulu turvateenused või tsentraliseeritud lennujaamataristu käitamine või haldamine, nagu pagasi käitlemise süsteemid, jäätõrjerajatised, kütuse jaotussüsteemid või lennujaamasisesed transpordisüsteemid;

„õhutranspordi teenuste müük ja turustamine“ – asjaomase lennuettevõtja võimalus vabalt müüa ja turustada oma õhutransporditeenuseid, sealhulgas kõik turustamise aspektid, nagu turu-uuringud, reklaam ja turustamine, kuid see ei sisalda õhutransporditeenuste hinnakujundust ega kohaldatavaid tingimusi, ning

„teenused, mida osutatakse valitsuse funktsioonide täitmisel“ – kõik teenused, mida ei osutata äriatel alustel ega ühe või mitme teenuseosutajaga konkureerides.

Artikkel 9.2

Kohaldamisala

1. Käesolevat peatükki kohaldatakse sellise meetme suhtes, mille lepinguosaline on vastu võtnud või mida ta säilitab ja mis mõjutab teise lepinguosalise teenuseosutaja piiriülest teenustekaubandust, sealhulgas meede, mis mõjutab
  - a) teenuse tootmist, jaotamist, turustamist, müüki ja kätetoimetamist;
  - b) teenuse ostmist, kasutamist või selle eest maksmist ning
  - c) seoses teenuse osutamisega selliste teenuste kättesaadavust ja kasutamist, mida tuleb pakkuda avalikkusele.
2. Käesolevat peatükki ei kohaldata meetme suhtes, mis mõjutab:
  - a) teenuseid, mida osutatakse valitsuse funktsioonide täitmisel;
  - b) Euroopa Liidu puhul audiovisuaalseid teenuseid;
  - c) Kanada puhul kultuurimajandust;
  - d) artiklis 13.1 („Mõisted“) määratletud finantsteenuseid;
  - e) lennuteenuseid, lennuteenustega seotud tugiteenuseid ja muid teenuseid, mida osutatakse lennutranspordi vahenditega, ⁽¹⁾ välja arvatud:
    - i) õhusõidukite remondi- ja hooldusteenused;
    - ii) õhuveoteenuste müük ja turustamine;
    - iii) arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenused;
    - iv) maapealne teenindus;
    - v) lennujaamateenused;
  - f) lepinguosalise hanget, mille eesmärk on osta kaupu või teenuseid valitsuse ülesannete täitmiseks, mitte äriotstarbelise edasimüügi eesmärgil või kasutamiseks äriotstarbeliseks müügiks ette nähtud kaupade tarnimisel või teenuste osutamisel, olenemata sellest, kas kõnealune hange on „käesoleva lepinguga hõlmatud hange“ artikli 19.2 lõike 2 („Kohaldamisala“) tähenduses, või
  - g) subsiidiumi või muud valitsuse toetust, mis on seotud lepinguosalise pakutavate teenuste piiriülese kaubandusega.
3. Käesolevat peatükki ei mõjuta lepinguosaliste 17. detsembril 2009 Brüsselis ja 18. detsembril 2009 Ottawas sõlmitud Kanada ning Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahelise lennutranspordilepingu kohaseid õigusi ja kohustusi.
4. Käesoleva peatükiga ei panda lepinguosalisele kohustust seoses teise lepinguosalise elanikuga, kes soovib alalist juurdepääsu tema tööturule või tööhõivele tema territooriumil, ega anta kõnealusele elanikule õigusi seoses juurdepääsu või tööhõivega.

Artikkel 9.3

Võrdne kohtlemine

1. Lepinguosaline tagab teise lepinguosalise teenuseosutajatele ja teenustele vähemalt sama soodsa kohtlemise, nagu ta tagab sarnases olukorras oma teenuseosutajatele ja teenustele.
2. Suurema kindluse huvides tähendab lepinguosalise võimaldatud lõike 1 kohane kohtlemine Kanada muu kui föderaaltasandi valitsuse puhul või Euroopa Liidu liikmesriigi valitsuse puhul vähemalt sama soodsat kohtlemist nagu kõige soodsam kohtlemine sarnases olukorras, mida see valitsus võimaldab oma teenuseosutajatele ja teenustele.

⁽¹⁾ Need teenused hõlmavad teenuseid, mille puhul õhusõidukit kasutatakse eritegevuse teostamiseks sektorites, sealhulgas põllumajandus, ehitus, fotograafia, järelevalve, kaardistamine, metsandus, vaatlustegevus ja patrullimine või reklaam, kui eritegevust viib läbi isik, kes vastutab õhusõiduki käitamise eest.

Artikkel 9.4

Ametlikud nõuded

Artikkel 9.3 ei takista lepinguosalisel vastu võtta või säilitada meetet, mis näeb ette ametlikud nõuded seoses teenuse osutamisega, tingimusel et selliseid nõudeid ei rakendata viisil, mis kujutaks endast meelevaldset või õigustamatut diskrimineerimist. Nimetatud meetmed hõlmavad järgmisi nõudeid:

- a) saada litsents, registreering, sertifitseerimine või luba, et osutada teenust, või teatud kutseala liikmesuse nõue, näiteks erialaorganisatsiooni liikmeks võtmise taotlemine või osalemine erialaorganisatsioonide liikmete kollektiivses hüvitusfondis;
- b) teenuseosutajale kehtestatud nõue omada kohalikku esindajat või kohalikku aadressi;
- c) rääkida riigikeelt või omada juhiluba või
- d) et teenuseosutaja:
  - i) annaks võlakirja või muu rahalise tagatise;
  - ii) avaks või teeks makseid usalduskontole;
  - iii) omaks teatud liiki ja teatud summaga kindlustust;
  - iv) annaks muid sarnaseid tagatise või
  - v) tagaks juurdepääsu andmetele.

Artikkel 9.5

Enamsoodustusrežiim

1. Lepinguosaline tagab teise lepinguosalise teenuseosutajatele ja teenustele vähemalt sama soodsa kohtlemise, nagu on tagatud sarnases olukorras kolmanda riigi teenuseosutajatele ja teenustele.
2. Suurema kindluse huvides tähendab lepinguosalise lõike 1 kohane kohtlemine Kanada muu kui föderaaltasandi valitsuse puhul või Euroopa Liidu liikmesriigi valitsuse puhul kohtlemist, mille nimetatud valitsus tagab sarnases olukorras oma territooriumil kolmanda riigi teenustele või teenuseosutajatele.
3. Lõiget 1 ei kohaldata lepinguosalise olemasolevate või tulevaste selliste meetmete kohase kohtlemise suhtes, millega nähakse ette, sealhulgas kolmanda riigiga sõlmitud kokkuleppe või lepingu kaudu, millega tunnustatakse katse- ja analüüsiteenuste ja teenuseosutajate akrediteerimist, remondi- ja hooldusteenuste ja teenuseosutajate akrediteerimise tunnustamine ning nende akrediteeritud teenuste tulemuste või nende teenuseosutajate tehtud töö ja töötulemuste tingimustele vastavuse sertifitseerimine.

Artikkel 9.6

Turulepääs

Lepinguosaline ei võta vastu ega säilita kogu oma territooriumi hõlmavat või riikliku, provintsi, territoriaalse, piirkondliku või kohaliku tasandi haldusmeetet, millega piiratakse:

- a) teenuseosutajate arvu kas arvuliste kvootide, monopolide, teenuse ainuosutajate või majandusvajaduste testi nõude näol;
- b) teenustealaste tehingute või vara üldväärtust arvuliste kvootide või majandusvajaduste testi nõude näol või
- c) teenustealaste tehingute koguarvu või teenuste üldmahtu, väljendatuna kinnitatud arvuliste ühikutena kvootides või majandusvajaduste testi nõudena.

*Artikkel 9.7***Reservatsioonid**

1. Artikleid 9.3, 9.5 ja 9.6 ei kohaldata järgmise suhtes:
  - a) olemasolev mittevastav meede, mida lepinguosaline rakendab:
    - i) Euroopa Liidu tasandil, nagu on sätestatud tema I lisa loendis;
    - ii) riiklikul tasandil, nagu see lepinguosaline on sätestanud oma I lisa loendis;
    - iii) provintsi, territoriaalsel või piirkondlikul haldustasandil, nagu see lepinguosaline on sätestanud oma I lisa loendis, või
    - iv) kohaliku omavalitsuse tasandil.
  - b) punktis a nimetatud mittevastava meetme jätkamine või kiire uuendamine või
  - c) punktis a nimetatud mittevastava meetme muutmine sel määral, et muudatus ei vähenda meetme, nagu see oli olemas vahetult enne muutmist, vastavust artiklitele 9.3, 9.5 ja 9.6.
2. Artikleid 9.3, 9.5 ja 9.6 ei kohaldata meetme suhtes, mille lepinguosaline kehtestab või säilitab seoses sektori, allsektori või tegevusega, nagu on sätestatud tema II lisa loendis.

*Artikkel 9.8***Eeliste keelamine**

Lepinguosaline võib keelata teise lepinguosalise teenuseosutajale, kes on selle lepinguosalise ettevõtte, ja selle teenuseosutaja teenustele käesoleva peatüki kohased eelised, kui:

- a) ettevõtet omab või kontrollib kolmanda riigi teenuseosutaja ning
- b) keelav lepinguosaline võtab vastu kolmanda riigi suhtes meetme või säilitab meedet, mis:
  - i) on seotud rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamisega ning
  - ii) millega keelatakse tehingud ettevõttega, või mida rikutaks või millest hiilitaks kõrvale, kui ettevõttele või tema investeringule antaks käesolevas peatükis sätestatud eelised.

*KÜMNES PEATÜKK****Füüsiliste isikute ajutine sisenemine lepinguosalise territooriumile ja seal viibimine ärilisel eesmärgil****Artikkel 10.1***Mõisted**

Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„lepingulised teenuseosutajad“ – füüsilised isikud, kelle on tööle võtnud lepinguosalise ettevõtte, kes ei oma tegevuskohta teise lepinguosalise territooriumil ning kes on sõlminud heauskse lepingu (muul viisil kui CPC 872 kohase agentuuri kaudu) teise lepinguosalise tarbijale sellise teenuse osutamiseks, mis eeldab tema töötajate ajutist viibimist viimati nimetatud lepinguosalise territooriumil, et täita teenuse osutamise lepingut;

„ettevõtte“ – artiklis 8.1 („Mõisted“) määratletud ettevõtte;

„sõltumatud spetsialistid“ – teenuste osutamise tegelevad füüsilised isikud, kes on lepinguosalise territooriumil registreeritud füüsilisest isikust ettevõtjad, kes ei oma tegevuskohta teise lepinguosalise territooriumil ning kes on sõlminud heauskse lepingu (muul viisil kui CPC 872 kohase agentuuri kaudu) teise lepinguosalise tarbijale sellise teenuse osutamiseks, mis eeldab füüsilise isiku ajutist viibimist viimati nimetatud lepinguosalise territooriumil, et täita teenuse osutamise lepingut;

„võtmeisikud“ – investeerimise eesmärgil ärivisiidil olevad isikud, investori või ettevõtjasiseselt üleviidud töötajad:

- a) **„investeerimise eesmärgil ärivisiidil olevad isikud“** – juhi või spetsialisti ametikohal töötavad füüsilised isikud, kes vastutavad ettevõtte asutamise eest, kuid ei tee tehinguid otse üldsusega ega saa töötasu vastuvõtva lepinguosalise territooriumil asuvast allikast;
- b) **„investorid“** – füüsilised isikud, kes teevad oma järelevalve- või täidesaatvate volituste piires investeeringu või arendavad või haldavad investeeringut, mille jaoks asjaomased isikud või asjaomased isikud palganud ettevõtte on eraldanud märkimisväärse koguse kapitali või on seda tegemas, ning
- c) **„ettevõtjasiseselt üleviidud töötajad“** – füüsilised isikud, kes on vähemalt ühe aasta olnud lepinguosalise ettevõtte töötajad või osanikud ning kes viiakse ajutiselt üle teise lepinguosalise territooriumil asuvasse ettevõttesse (mis võib olla lepinguosalise ettevõtte tütar-ettevõtte, filiaal või emaettevõtte). Kõnealune füüsiline isik peab kuuluma ühte allpool loetletud kategooriasse:

i) **„juhtivtöötajad“** – ettevõttes juhtival kohal töötavad füüsilised isikud, kes:

- A) peasjalikult suunavad ettevõtte haldamist või juhivad ettevõtet, selle osakonda või allüksust ning
- B) omavad otsuste tegemisel suurt mänguruumi, mis võib hõlmata õigust töötajaid tööle võtta ja neid töölt vabastada või võtta muid personaliga seotud meetmeid (anda ametikõrgendust või lubada töölt lahkuda), ning
- I) kelle tegevust üldiselt jälgivad või juhivad vaid peamiselt äriühingu kõrgema astme juhid, juhatus või aktsionäride nõukogu või samalaadne organ või
- II) kes teostavad järelevalvet ja kontrolli teiste järelevalve-, kutse- või juhtimistegevusega seotud töötajate töö üle ning omavad kaalutlusõigust ettevõtte igapäevase tegevusega seotud küsimustes, või

ii) **„spetsialistid“** – ettevõttes töötavad füüsilised isikud, kellel on:

- A) harukordsed teadmised ettevõtte toodete või teenuste kohta ja nende kasutamise kohta rahvusvahelistel turgudel või
- B) kõrgetasemelised oskused või teadmised seoses ettevõtte tööprotsesside ja -korraldusega, nagu tootmine, uurimiseadmed, töövõtted või juhtimine.

Oskuste või teadmiste hindamisel võtavad lepinguosalised arvesse sellist suutlikkust, mis on ebatavaline ja erineb konkreetse sektoris tavaliselt esinevast suutlikkusest ning mida ei ole lihtne teisele füüsilisele isikule kiiresti üle anda. Selline suutlikkus on omandatud tänu spetsiaalsele akadeemilisele kvalifikatsioonile või ulatuslikele ettevõttes saadud kogemused, või

iii) **„kõrgharidusega praktikandid“** – füüsilised isikud:

- A) kellel on kõrgharidus ning
- B) kes viiakse karjäärivõimaluste edendamiseks või äritegevuse korralduse ja meetoditega seotud väljaõppe saamiseks ajutiselt üle teise lepinguosalise territooriumil asuvasse ettevõttesse, ning

„äriisil eesmärgil riiki sisenevad ja riigis viibivad füüsilised isikud“ – võtmeisikud, lepingulised teenuseosutajad, sõltumatud spetsialistid või lühiajalisel ärivisiidil olevad isikud, kes on lepinguosalise kodanikud.

Artikkel 10.2

Eesmärk ja kohaldamisala

1. Käesolev peatükk kajastab lepinguosaliste vahelisi sooduskaubandussuhteid ning ühist eesmärki hõlbustada teenustekaubandust ja investeerimist, lubades füüsilistel isikutel siseneda äriisil eesmärgil ajutiselt lepinguosalise territooriumile ja seal ajutiselt viibida ning tagades protsessi läbipaistvuse.

2. Käesolevat peatükki kohaldatakse meetmete suhtes, mille lepinguosaline on vastu võtnud või kehtima jätnud seoses võtmeisikute, lepinguliste teenuseosutajate, sõltumatute spetsialistide ja lühiajalisel ärvisiidil olevate isikute oma territooriumile ajutise sisenemise ja seal ajutise viibimisega. Käesolevat peatükki ei kohaldata meetmete suhtes, mis mõjutavad füüsilisi isikuid, kes püüavad pääseda lepinguosalise tööturule, ega ka kodakondsuse ning alalise elu- või töökohaga seotud meetmete suhtes.
3. Ükski käesoleva peatüki säte ei takista lepinguosalist kohaldamast meetmeid, millega reguleeritakse füüsiliste isikute ajutist sisenemist tema territooriumile või nende ajutist viibimist tema territooriumil, sealhulgas meetmeid, mida on vaja tema piiride puutumatus kaitseks ja füüsiliste isikute korrakohase liikumise tagamiseks üle tema piiride, tingimusel et neid meetmeid ei kohaldata viisil, mis muudaks olematuks või vähendaks kasu, mida lepinguosaline saab käesoleva peatüki tingimuste kohaselt. Ainuüksi asjaolu, et mõne riigi füüsilistelt isikutelt nõutakse viisat ja teiste riikide füüsilistelt isikutelt seda ei nõuta, ei tohi pidada käesoleva peatüki kohase kasu olematuks muutmiseks või vähendamiseks.
4. Niivõrd, kuivõrd käesoleva peatüki kohaseid kohustusi ei võeta, kohaldatakse endiselt kõiki muid lepinguosaliste õigusaktides kehtestatud riiki sisenemise ja seal viibimisega seotud nõudeid, sealhulgas neid, mis käsitlevad riigis viibimise kestust.
5. Olenemata käesoleva peatüki sätetest kohaldatakse jätkuvalt kõiki lepinguosaliste õigusaktides kehtestatud tööhõive- ja sotsiaalkindlustusmeetmetega seotud nõudeid, sealhulgas miinimumpalka ja palgaalaseid kollektiivlepinguid käsitlevaid õigusnorme.
6. Käesolevat peatükki ei kohaldata juhul, kui ajutise riiki sisenemise ja ajutise riigis viibimise eesmärk või tagajärg on sekkumine tööturu osapoolte vaidlusesse või läbirääkimistesse või sellise vaidluse või selliste läbirääkimiste tulemuse mõjutamine muul moel või sekkumine sellises vaidluses või sellistes läbirääkimistes osalevate füüsiliste isikute töölevõtmisse.

Artikkel 10.3

Üldised kohustused

1. Lepinguosaline lubab kooskõlas käesoleva peatükiga ajutiselt siseneda ärilisel eesmärgil oma territooriumile teise lepinguosalise füüsilistel isikutel, kes järgivad lepinguosalise sisserändemeetmeid, mida kohaldatakse ajutise riiki sisenemise suhtes.
2. Lepinguosaline kohaldab oma käesoleva peatüki sätetega seotud meetmeid kooskõlas artikli 10.2 lõikega 1 ning ta kohaldab neid meetmeid eeskätt selleks, et vältida käesoleva lepingu kohase kaupade või teenustega kauplemise või investeerimistegevuse põhjendamatu vähendamist või edasilükkamist.
3. Lepinguosaline tagab, et ajutise riiki sisenemise taotluste menetlemise tasud on mõistlikud ja vastavuses kantud kuludega.

Artikkel 10.4

Teabe esitamine

1. Lisaks kahekümne seitsmendale peatükile („Läbipaistvus“) ja tunnistades, kui oluline on lepinguosaliste jaoks teise lepinguosalise territooriumile ajutist sisenemist käsitleva teabe läbipaistvus, teeb lepinguosaline hiljemalt 180 päeva pärast käesoleva lepingu jõustumist teisele lepinguosalisele kättesaadavaks selgitavad materjalid käesoleva peatüki kohasel teise lepinguosalise territooriumile ajutisel sisenemisel kohaldatavate nõuete kohta, mis võimaldab teise lepinguosalise äritegelastel nende nõuete tutvuda.
2. Kui lepinguosaline kogub ja säilitab andmeid käesoleva peatüki alusel teise lepinguosalise territooriumile ajutise sisenemise kohta äritegelaste kategooriate kaupa, teeb lepinguosaline selle teabe taotluse korral kättesaadavaks teisele lepinguosalisele kooskõlas eraelu puutumatus ja isikuandmete kaitset käsitlevate õigusaktidega.

*Artikkel 10.5***Kontaktpunktid**

1. Lepinguosalised määravad kindlaks järgmised kontaktpunktid:

a) Kanadas:

direktor

ajutisi elanikke käsitlev poliitika

sisserände haru

Kanada kodakondsus- ja sisserändeministeerium

b) Euroopa Liidus:

peadirektor

kaubanduse peadirektoraat

Euroopa Komisjon

c) Euroopa Liidu liikmesriikides 10-A lisa loetletud kontaktpunktid või nende vastavad õigusjärglased.

2. Kanada ja Euroopa Liidu kontaktpunktid ning vajaduse korral Euroopa Liidu liikmesriikide kontaktpunktid vahetavad kooskõlas artikliga 10.4 teavet ning nende esindajad kohtuvad ettenähtud korras, et arutada käesoleva peatükiga seotud küsimusi, nagu:

a) käesoleva peatüki rakendamine ja haldamine, sealhulgas lepinguosaliste tavade teise lepinguosalise territooriumile ajutise sisenemise lubamisel;

b) ühiste kriteeriumide väljatöötamine ja vastuvõtmine ning tõlgendused käesoleva peatüki rakendamiseks;

c) meetmete väljatöötamine, et hõlbustada veelgi äritegelaste ajutist sisenemist teise lepinguosalise territooriumile, ning

d) CETA ühiskomitee soovitusel käesoleva peatüki kohta.

*Artikkel 10.6***Teistes peatükkides sätestatud kohustused**

1. Käesoleva lepinguga ei kehtestata lepinguosalisele mingeid kohustusi seoses lepinguosalise sisserändemeetmetega, välja arvatud juhul, kui see on eraldi sätestatud käesolevas peatükis ja kahekümne seitsmendas peatükis („Läbipaistvus“).

2. Piiramata mis tahes otsust lubada teise lepinguosalise füüsilistel isikutel ajutiselt siseneda teise lepinguosalise territooriumile käesoleva peatüki tingimustel, sealhulgas sellise loa alusel ette nähtud viibimise kestust:

a) inkorporeeritakse artikkel 9.3 („Võrdne kohtlemine“) ja artikkel 9.6 („Turulepääs“) kooskõlas artikliga 9.4 („Ametlikud nõuded“) ja artikliga 9.2 („Kohaldamisala“), kuid mitte artikli 9.2 lõike 2 punktiga d, käesolevasse peatükki ja muudetakse selle osaks ning neid kohaldatakse järgmistesse kategooriatesse kuuluvate teise lepinguosalise territooriumil ärilisel eesmärgil viibivate füüsiliste isikute kohtlemisel:

i) võtmeisikud ning

ii) lepingulised teenuseosutajad ja sõltumatud spetsialistid kõikides 10-E lisa loetletud sektorites, ning

- b) inkorporeeritakse artikkel 9.5 („Enamsoodustusrežiim“) kooskõlas artikliga 9.4 („Ametlikud nõuded“) ja artikliga 9.2 („Kohaldamisala“), kuid mitte artikli 9.2 lõike 2 punktiga d, käesolevasse peatükki ja muudetakse selle osaks ning seda kohaldatakse järgmistesse kategooriatesse kuuluvate teise lepinguosalise territooriumil ärilisel eesmärgil viibivate füüsiliste isikute kohtlemisel:
- i) võtmeisikud, lepingulised teenuseosutajad ja sõltumatud spetsialistid ning
  - ii) artiklis 10.9 nimetatud lühiajalisel ärivisiidil olevad isikud.
3. Suurema kindluse huvides kohaldatakse lõiget 2 selliste asjakohastesse kategooriatesse kuuluvate teise lepinguosalise territooriumil ärilisel eesmärgil viibivate füüsiliste isikute kohtlemisel, kes osutavad kolmeteistkümnenda peatüki („Finantsteenused“) artiklis 13.1 („Mõisted“) määratletud teenuseid. Lõiget 2 ei kohaldata meetmete suhtes, mis on seotud lepinguosalise või kolmanda riigi füüsilistele isikutele ajutise sisenemise loa andmisega.
4. Kui lepinguosaline on sätestanud I, II või III lisas esitatud kohustuste tariifitabelis reservatsiooni, kohaldatakse asjaomast reservatsiooni ka lõike 2 suhtes niivõrd, kui võrd reservatsiooniga ette nähtud või lubatud meede mõjutab teise liikmesriigi territooriumil ärilisel eesmärgil viibivate füüsiliste isikute kohtlemist.

Artikkel 10.7

Võtmeisikud

1. Lepinguosaline lubab kooskõlas 10-B lisas loetletud reservatsioonide ja eranditega teise lepinguosalise võtmeisikutel siseneda ajutiselt oma territooriumile ja seal ajutiselt viibida.
2. Lepinguosaline ei võta vastu ega säilita piiranguid oma territooriumile ajutiselt siseneda lubatavate teise lepinguosalise võtmeisikute hulgale ei arvuliselt ega majandusvajaduste testi nõudena.
3. Lepinguosaline lubab investeerimise eesmärgil ärivisiidil olevatel isikutel ajutiselt siseneda oma territooriumile, nõudmata tööloaba või muud sarnase otstarbega eelneva heakskiidu menetlust.
4. Lepinguosaline lubab ajutiselt töötada oma territooriumil teise lepinguosalise ettevõtjasiseselt üleviidud töötajatel ja investoritel.
5. Võtmeisikute lubatav viibimise kestus on järgmine:
  - a) ettevõtjasiseselt üleviidud töötajad (spetsialistid ja juhtival kohal töötavad isikud): kolm aastat või lepingu kestus (olenevalt sellest, kumb on lühem), mida võib oma territooriumile ajutist sisenemist ja seal viibimist lubava lepinguosalise äranägemisel pikendada kuni 18 kuud ⁽¹⁾;
  - b) ettevõtjasiseselt üleviidud töötajad (kõrgharidusega praktikandid): üks aasta või lepingu kestus (olenevalt sellest, kumb on lühem);
  - c) investorid: üks aasta, mida võib oma territooriumile ajutist sisenemist ja seal viibimist lubava lepinguosalise äranägemisel pikendada;
  - d) investeerimise eesmärgil ärivisiidil olevad isikud: 90 päeva iga kuuekuulise ajavahemiku jooksul ⁽²⁾.

Artikkel 10.8

Lepingulised teenuseosutajad ja sõltumatud spetsialistid

1. Lepinguosaline lubab kooskõlas 10-E lisaga teise lepinguosalise lepingulistel teenuseosutajatel ajutiselt siseneda oma territooriumile ja seal viibida järgmistel tingimustel:
  - a) füüsilised isikud peavad tegelema teenuse pakkumisega ajutiselt, olles sellise ettevõtte töötaja, mis on sõlminud teenuslepingu mitte rohkem kui 12 kuuks. Kui teenuslepingu kestus on üle 12 kuu, kehtivad käesolevas peatükis sätestatud kohustused üksnes lepingu esimese 12 kuu jooksul;
  - b) teise lepinguosalise territooriumile sisenevad füüsilised isikud peavad olema pakkunud neid teenuseid asjaomaseid teenuseid pakkuva ettevõtte töötajana vähemalt teise lepinguosalise territooriumile sisenemise taotluse esitamisele vahetult eelnenud aasta jooksul ning neil peab olema kõnealuse taotluse esitamise seisuga vähemalt kolmeaastane erialane töökogemus ⁽³⁾ lepinguga hõlmatud sektoris;

⁽¹⁾ Selle peatüki alusel lubatud viibimise kestust ei võeta arvesse kodakondsuse taotlemisel Euroopa Liidu liikmesriigis.

⁽²⁾ See ei piira õigusi, mille Euroopa Liidu liikmesriigid on andnud Kanadale kahepoolse viisanõudest loobumise raames.

⁽³⁾ Erialane töökogemus peab olema omandatud pärast täisealiseks saamist.

- c) teise lepinguosalise territooriumile sisenevatel füüsilistel isikutel peab olema:
- i) kõrgharidus või kvalifikatsioon, mis näitab samaväärsel tasemel teadmisi ⁽¹⁾ ning
  - ii) kutsekvalifikatsioon, kui seda nõutakse teatud tegevusalal tegutsemiseks vastavalt selle lepinguosalise õigusnormidele või nõuetele, kus teenust osutatakse;
- d) füüsilised isikud ei tohi teise lepinguosalise territooriumil viibimise ajal saada teenuste osutamise eest muud tasu kui see töötasu, mida maksab ettevõtte lepinguliste teenuseosutajate tööandjana;
- e) käesoleva artikliga ette nähtud ajutine sisenemine lepinguosalise territooriumile ja seal viibimine on seotud üksnes lepinguga hõlmatud teenuste osutamisega. Artiklis 11.1 („Mõisted“) määratletud asjakohane asutus võib anda ettenähtud korras vastastikuse tunnustamise lepingu kaudu või muul viisil õiguse kasutada selle lepinguosalise kutsenimetust, kus teenust osutatakse, ning
- f) teenusleping peab olema kooskõlas lepingu täitmise kohaks oleva lepinguosalise õigusnormide ja muude õiguslike nõuetega ⁽²⁾.

2. Lepinguosaline lubab kooskõlas 10-E lisaga teise lepinguosalise sõltumatutel spetsialistidel ajutiselt siseneda oma territooriumile ja seal viibida järgmistel tingimustel:

- a) füüsilised isikud peavad tegelema teenuse pakkumisega ajutiselt ja teise lepinguosalise territooriumil registreeritud füüsilisest isikust ettevõtjana, kes on sõlminud teenuslepingu mitte rohkem kui 12 kuuks. Kui teenuslepingu kestus on üle 12 kuu, kehtivad käesolevas peatükis sätestatud kohustused üksnes lepingu esimese 12 kuu jooksul;
- b) teise lepinguosalise territooriumile sisenevatel füüsilistel isikutel peab olema teise lepinguosalise territooriumile sisenemise taotluse esitamise seisuga vähemalt kuueaastane erialane töökogemus lepinguga hõlmatud sektoris;
- c) teise lepinguosalise territooriumile sisenevatel füüsilistel isikutel peab olema:
- i) kõrgharidus või kvalifikatsioon, mis näitab samaväärsel tasemel teadmisi ⁽³⁾ ning
  - ii) kutsekvalifikatsioon, kui seda nõutakse teatud tegevusalal tegutsemiseks vastavalt selle lepinguosalise õigusnormidele või nõuetele, kus teenust osutatakse;
- d) käesoleva artikliga ette nähtud ajutine sisenemine lepinguosalise territooriumile ja seal viibimine on seotud üksnes lepinguga hõlmatud teenuste osutamisega. Artiklis 11.1 („Mõisted“) määratletud asjakohane asutus võib anda ettenähtud korras vastastikuse tunnustamise lepingu kaudu või muul viisil õiguse kasutada selle lepinguosalise kutsenimetust, kus teenust osutatakse, ning
- e) teenusleping peab olema kooskõlas lepingu täitmise kohaks oleva lepinguosalise õigusnormide ja muude õiguslike nõuetega.

3. Lepinguosaline ei kehtesta ega säilita piiranguid riigi territooriumile ajutiselt siseneda lubatavate teise lepinguosalise lepinguliste teenuseosutajate ja sõltumatute spetsialistide hulgale ei arvuliselt ega majandusvajaduste testi nõudena, kui 10-E lisas ei ole sätestatud teisiti.

⁽¹⁾ Kui kõrgharidus või kvalifikatsioon ei ole omandatud selle lepinguosalise territooriumil, kus teenust osutatakse, võib asjaomane lepinguosaline hinnata, kas see on tema territooriumil nõutava kõrgharidusega samaväärne. Sellise samaväärsuse hindamisel kohaldavad lepinguosalised 10-C lisa kooskõlas 10-E lisa reservatsioonidega.

⁽²⁾ Suurema kindluse huvides peab ettevõtte olema võtnud füüsilise isiku tööle selle teenuslepingu täitmiseks, mille alusel taotletakse luba siseneda ajutiselt lepinguosalise territooriumile.

⁽³⁾ Kui kõrgharidus või kvalifikatsioon ei ole omandatud selle lepinguosalise territooriumil, kus teenust osutatakse, võib asjaomane lepinguosaline hinnata, kas see on tema territooriumil nõutava kõrgharidusega samaväärne. Sellise samaväärsuse hindamisel kohaldavad lepinguosalised 10-C lisa kooskõlas 10-E lisa reservatsioonidega.

4. Lepingulised teenuseosutajad ja sõltumatud spetsialistid võivad viibida lepinguosalise territooriumil kokku kuni 12 kuud (lepinguosalise äranägemisel võib seda aega pikendada) iga 24kuulise ajavahemiku või lepingu kehtivusaja jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem.

Artikkel 10.9

Lühiajalisel ärivisiidil olevad isikud

1. Lepinguosaline lubab kooskõlas 10-B lisaga teise lepinguosalise lühiajalisel ärivisiidil olevatel isikutel ajutiselt siseneda oma territooriumile ja seal viibida 10-D lisas loetletud tegevuse sooritamiseks, tingimusel et kõnealused isikud:

- a) ei müü kaupa või teenust otse üldsusele;
- b) ei saa töötasu selle lepinguosalise territooriumil asuvast allikast, kus nad lühiajaliselt ärivisiidil viibivad, ning
- c) ei tegele teenuse osutamisega lepingu raames, mille on sõlminud ühelt poolt ettevõtte, kes ei ole äriliselt esindatud selle lepinguosalise territooriumil, kus lühiajalisel ärivisiidil olev isik ajutiselt viibib, ja teiselt poolt kõnealusel territooriumil asuv tarbija, välja arvatud 10-D lisas sätestatud juhul.

2. Lepinguosaline lubab ajutiselt siseneda oma territooriumile lühiajalisel ärivisiidil olevatel isikutel, nõudmata töölouba või muud sarnase otstarbega eelneva heakskiidu menetlust.

3. Lühiajalisel ärivisiidil olevad isikud võivad viibida lepinguosalise territooriumil kuni 90 päeva iga kuuekuulise ajavahemiku jooksul ⁽¹⁾.

Artikkel 10.10

Kohustuste läbivaatamine

Lepinguosalised kaaluvad viie aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist oma artiklites 10.7–10.9 sätestatud kohustuste ajakohastamist.

ÜHETEISTKÜMNES PEATÜKK

Kutsekvalifikatsioonide vastastikune tunnustamine

Artikkel 11.1

Mõisted

Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„jurisdiktsioon“ – Kanada ning iga selle provintsi ja territooriumi territoorium või Euroopa Liidu iga liikmesriigi territoorium, kui käesolevat lepingut kohaldatakse nende territooriumide suhtes kooskõlas artikliga 1.3 („Geograafiline kohaldamisala“);

„läbirääkimisi pidav üksus“ – lepinguosalise isik või organ, kellele on antud õigus või volitus pidada kutsekvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamise lepingu üle läbirääkimisi;

„erialane töökogemus“ – ametikohustuste tõhus ja seaduslik täitmine;

⁽¹⁾ See ei piira õigusi, mille Euroopa Liidu liikmesriigid on andnud Kanadale kahepoolse viisanõudest loobumise raames.

„**kutsekvalifikatsioon**“ – haridust tõendava dokumendiga ja/või erialase töökogemusega tõendatud kvalifikatsioon;

„**asjakohane asutus**“ – asutus või organ, mis on õigus- või haldusnormide kohaselt määratud tunnustama kvalifikatsioone ja väljastama lube teatud kutsealal töötamiseks teatud jurisdiktsioonis, ning

„**reguleeritud kutseala**“ – kutsetegevus, millel tegutsemiseks, sealhulgas kutsenimetuse kasutamiseks, tuleb omada tulenevalt õigus- või haldusnormidest spetsiaalset kutsekvalifikatsiooni.

Artikkel 11.2

Eesmärk ja kohaldamisala

1. Käesolevas peatükis kehtestatakse raamistik, et lihtsustada õiglast, läbipaistvat ja järjekindlat lepinguosaliste kutsekvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamise korda, ning sätestatakse üldised tingimused läbirääkimiste pidamiseks kutsekvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamise üle.
2. Käesolevat peatükki kohaldatakse kutsealade suhtes, mis on reguleeritud mõlema lepinguosalise territooriumil, sealhulgas kõikides või teatavates Euroopa Liidu liikmesriikides ning kõikides või teatavates Kanada provintsidel ja kõikidel või teatavatel territooriumidel.
3. Lepinguosaline ei tunnusta kutsekvalifikatsiooni viisil, mis mõjuks teenuseosutajale tegevusloa andmise või teenuseosutaja litsentseerimise või sertifitseerimise kriteeriumide kohaldamisel diskrimineerivalt või mis kujutaks endast teenustekaubanduse varjatud piiramist.
4. Käesoleva peatüki kohaselt sõlmitud vastastikuse tunnustamise lepingut kohaldatakse kogu Euroopa Liidu ja Kanada territooriumil.

Artikkel 11.3

Läbirääkimised kutsekvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamise lepingu üle

1. Lepinguosaline kutsub oma asjakohaseid asutusi või vajaduse korral oma kutseühinguid üles koostama ja esitama artikli 26.2 lõike 1 punkti b alusel loodud ühisele kutsekvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamise komiteele („vastastikuse tunnustamise ühiskomitee“) ühised soovitusel kavandatavate vastastikuse tunnustamise lepingute kohta.
2. Soovitusel tuleks hinnata vastastikuse tunnustamise lepingu võimalikku väärtust, lähtudes sellistest kriteeriumidest nagu turu avatuse olemasolev tase, sektori vajadused ja ärivõimalused, näiteks vastastikuse tunnustamise lepingust tõenäoliselt kasu saavate spetsialistide arv, teiste vastastikuse tunnustamise lepingute olemasolu asjaomasel sektoris, ning eeldatavast kasust majanduse ja äritegevuse arengu seisukohast. Lisaks tuleks selles hinnata lepinguosaliste litsentseerimis- või kvalifitseerimiskorra kokkusobivust ning lähenemisviisi, mida kavatakse rakendada läbirääkimistel vastastikuse tunnustamise lepingu üle.
3. Vastastikuse tunnustamise ühiskomitee vaatab soovitusel mõistliku aja jooksul läbi, et tagada selle kooskõla käesoleva peatüki nõuetega. Kui need nõuded on täidetud, määrab vastastikuse tunnustamise ühiskomitee kindlaks läbirääkimiste pidamise korra ja lepinguosalised teavitavad sellest oma asjakohaseid asutusi.
4. Läbirääkimisi pidavad üksused alustavad seejärel läbirääkimisi ja esitavad vastastikuse tunnustamise lepingu eelnõu vastastikuse tunnustamise ühiskomiteele.
5. Seejärel vaatab vastastikuse tunnustamise ühiskomitee kõnealuse lepingu eelnõu läbi, et tagada selle kooskõla käesoleva lepinguga.
6. Kui vastastikuse tunnustamise leping on vastastikuse tunnustamise ühiskomitee meelest käesoleva lepinguga kooskõlas, võtab vastastikuse tunnustamise ühiskomitee kõnealuse lepingu vastu oma otsusega, mille tingimuseks on see, et lepinguosaline teavitab vastastikuse tunnustamise ühiskomiteed seejärel oma vastavate riigisiseste nõuete täitmisest. Otsus muutub lepinguosalistele siduvaks pärast seda, kui lepinguosaline on vastastikuse tunnustamise ühiskomiteele vastava teate edastanud.

*Artikkel 11.4***Tunnustamine**

1. Vastastikuse tunnustamise lepinguga ette nähtud kutsekvalifikatsiooni tunnustamine võimaldab teenuseosutajal tegutseda oma kutsealal vastuvõtva lepinguosalise jurisdiktsioonis vastastikuse tunnustamise lepingus sätestatud tingimustel.
2. Kui lepinguosaline tunnustab vastastikuse tunnustamise lepingu alusel teise lepinguosalise teenuseosutaja kutsekvalifikatsiooni, kohtlevad vastuvõtva lepinguosalise jurisdiktsiooni asjakohased asjaomast teenuseosutajat vähemalt sama soodsalt, kui nad kohtleksid sarnases olukorras sarnast teenuseosutajat, kelle kutsekvalifikatsioon on sertifitseeritud või tõendatud lepinguosalise enda jurisdiktsioonis.
3. Vastastikuse tunnustamise lepingu kohase tunnustamise tingimuseks ei saa seada seda, et:
  - a) teenuseosutaja peab vastama teatavale kodakondsus- või mis tahes vormis elukohanõudele või
  - b) teenuseosutaja peab olema omandanud hariduse või kogemuse või läbinud koolituse lepinguosalise enda jurisdiktsioonis.

*Artikkel 11.5***Kutsekvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamise ühiskomitee**

Artikli 11.3 rakendamise eest vastutav kutsekvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamise ühiskomitee:

- a) koosneb Kanada ja Euroopa Liidu esindajatest, kes seda ka ühiselt juhivad ning kes ei tohi olla artikli 11.3 lõikes 1 nimetatud asjakohaste asutuste ja kutseühingute liikmed. Kõnealuste esindajate nimekiri kinnitatakse kirjavahetuse teel;
- b) tuleb kokku aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist ja seejärel vajaduse korral või siis, kui otsustatakse;
- c) määrab kindlaks oma töökorra;
- d) hõlbustab teabe vahetamist reguleeritud kutsealade tegevuslubade, litsentsimise või sertifitseerimisega seotud standardeid ja kriteeriume käsitlevate õigusnormide, eeskirjade, tegevuspõhimõtete ja tavade kohta;
- e) teeb avalikult kättesaadavaks vastastikuse tunnustamise lepingute alaseid läbirääkimisi ja kõnealuste lepingute rakendamist käsitleva teabe;
- f) annab laialulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomiteele aru vastastikuse tunnustamise lepingute teemaliste läbirääkimiste edenemisest ja kõnealuste lepingute rakendamisest ning
- g) annab vajaduse korral teavet ja täiendab 11-A lisas sätestatud suuniseid.

*Artikkel 11.6***Vastastikuse tunnustamise lepingute üle läbirääkimiste pidamise ja kõnealuste lepingute sõlmimise suunised**

Kutsekvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamise saavutamise raamistiku osana on lepinguosalised sätestanud 11-A lisas mittesiduvad suunised vastastikuse tunnustamise lepingute üle läbirääkimiste pidamiseks ja kõnealuste lepingute sõlmimiseks.

*Artikkel 11.7***Kontaktpunktid**

Lepinguosaline määrab käesoleva peatüki haldamiseks ühe või mitu kontaktpunkti.

KAHETEISTKÜMNES PEATÜKK

Siseriiklikud õigusnormid

Artikkel 12.1

Mõisted

Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„tegevusloa andmine“ – isikule loa andmine teenuse osutamiseks või mis tahes muus majandustegevuses osalemiseks;

„pädev asutus“ – lepinguosalise valitsus- või valitsusväline asutus, kes täidab ülesandeid, mille on talle delegeerinud lepinguosalise mis tahes valitsus, kes annab tegevusloa;

„litsentsimismenetlused“ – haldus- või menetlusnormid, sealhulgas litsentsi muutmiseks või uuendamiseks, mida tuleb järgida, et näidata vastavust litsentsimisnõuetele;

„litsentsimisnõuded“ – olulised nõuded (muud kui kvalifikatsiooninõuded), mida tuleb loa saamiseks, muutmiseks või uuendamiseks järgida;

„kvalifikatsioonimenetlused“ – haldus- või menetlusnormid, mida tuleb kvalifikatsiooninõuetele vastavuse näitamiseks järgida ning

„kvalifikatsiooninõuded“ – pädevusega seotud sisulised nõuded, mida tuleb loa saamiseks, muutmiseks või uuendamiseks järgida.

Artikkel 12.2

Kohaldamisala

1. Käesolevat peatükki kohaldatakse lepinguosalise vastuvõetud või säilitatava litsentsimisnõudeid, litsentsimismenetlusi, kvalifikatsiooninõudeid või kvalifikatsioonimenetlusi käsitleva meetme suhtes, mis mõjutab järgmist:

- a) artiklis 9.1 („Mõisted“) määratletud teenuste piiriülene osutamine;
- b) teenuse osutamine või muu majandustegevus, mis toimub ärilise esindatuse kaudu teise lepinguosalise territooriumil, sealhulgas niisuguse esindatuse loomine, ning
- c) teenuse osutamine teise lepinguosalise füüsilise isiku kaudu lepinguosalise territooriumil kooskõlas artikli 10.6 („Teistes peatükkides sätestatud kohustused“) lõikega 2.

2. Käesolevat peatükki ei kohaldata litsentsimisnõuete, litsentsimismenetluste, kvalifikatsiooninõuete või kvalifikatsioonimenetluste suhtes seoses järgmisega:

- a) olemasolev mittevastav meede, mille lepinguosaline on vastu võtnud või mida ta säilitab, nagu on sätestatud tema I lisa loendis, või
- b) seoses ühega järgmistest sektoritest või tegevustest:
  - i) Kanada puhul kultuurimajandus ja tema II lisa loendis sätestatud sotsiaalteenused, põlisrahvastega seotud küsimused, vähemustega seotud küsimused, hasartmängu- ja kihlveoteenused ning vee kogumine, puhastamine ja veevarustus, ning
  - ii) ELi lepinguosalise puhul audiovisuaalteenused ning tema II lisa loendis sätestatud tervishoiu-, haridus- ja sotsiaalteenused, hasartmängu- ja kihlveoteenused, ⁽¹⁾ ning vee kogumine, puhastamine ja veevarustus.

⁽¹⁾ Välja arvatud Malta.

Artikkel 12.3

Litsentsimis- ja kvalifikatsiooninõuded ja -menetlused

1. Lepinguosaline tagab, et litsentsimisnõuded, kvalifikatsiooninõuded, litsentsimismenetlused või kvalifikatsioonimenetlused, mille lepinguosaline vastu võtab, põhinevad kriteeriumidel, mis välistavad pädevate asutuste hindamisõiguse kasutamise meelevaldselt või oma äranägemise järgi.
2. Lõikes 1 osutatud kriteeriumid on:
  - a) selged ja läbipaistvad;
  - b) objektiivsed ning
  - c) eelnevalt kindlaks määratud ja avalikustatud.
3. Lepinguosalised tunnistavad, et ministrile määratud kohustuslik kaalutusõigus seoses avalikes huvides loa andmise otsustamisega ei ole vastuolus lõike 2 punktiga c, tingimusel et seda õigust kasutatakse kooskõlas kohaldatava põhikirja esemega, mitte meelevaldselt, ja et selle kasutamine ei ole teisiti vastuolus käesoleva lepinguga.
4. Lõiget 3 ei kohaldata erialateenuste litsentsimisnõuete või kvalifikatsiooninõuete suhtes.
5. Lepinguosaline tagab, et luba antakse niipea, kui pädev asutus teeb kindlaks, et loa andmise tingimused on täidetud, ja kui luba on antud, et luba jõustub põhjendamatu viivitusega kooskõlas selles kirjeldatud tingimustega.
6. Lepinguosaline säilitab või asutab kohtud, vahekohtud, haldusvaidluste komisjonid või menetlused, millega nähakse ette kahju kannatanud investori taotluse korral, nagu on määratletud artiklis 8.1 („Mõisted“) või kahju kannatanud teenusepakkuja taotluse korral, nagu on määratletud artiklis 1.1 („Üldkohaldatavad mõisted“), teenuse osutamist või muud majandustegevust mõjutavate haldusotsuste kiire läbivaatamine, ja kui see on põhjendatud, siis asjakohased abinõud. Kui sellised menetlused ei ole sõltumatud ametist, kellele on antud asjaomase haldusotsuse tegemise ülesanne, tagab lepinguosaline, et menetlusi kohaldatakse viisil, mis kindlustab objektiivse ja erapooletu läbivaatamise.
7. Lepinguosaline tagab, et litsentsimismenetlused või kvalifikatsioonimenetlused, mille lepinguosaline vastu võtab või mida ta säilitab, on võimalikult lihtsad ega muuda teenuse osutamist või muud majandustegevust põhjendamatuult keeruliseks.
8. Loatasu, mida taotleja peab võib-olla seoses oma loataotlusega maksma, on mõistlik ja vastab tehtud kulutustele ning see ei piira iseenesest teenuse osutamist või muud majandustegevust.
9. Loatasud ei sisalda oksjonitasusid, ressursimakse, litsentsitasusid, makseid pakkumise või muu mittediskrimineerival viisil kontsessiooni andmise eest või kohustuslikke makseid universaalteenuse osutamise eest.
10. Lepinguosaline tagab, et litsentsimismenetlused või kvalifikatsioonimenetlused, mida pädev asutus loa andmise protsessis kasutab, ja pädeva asutuse otsused on erapooletud kõigi taotlejate suhtes. Pädev asutus peaks tegema oma otsused sõltumatult ja eelkõige ei tohiks ta olla aruandekohustuslik ühegi isiku ees, kes osutab niisugust teenust või tegeleb muu sellise majandustegevusega, mille jaoks luba nõutakse.
11. Kui olemas on konkreetset taotlustele loa andmise ajavahemikud, antakse taotlejale mõistlik aeg taotluse esitamiseks. Pädev asutus alustab taotluse menetlemist põhjendamatu viivitusega. Võimaluse korral tuleks taotlusi vastu võtta elektroonilisel kujul sarnastel autentsustingimustel nagu paber kandjal avaldusi.
12. Kui seda peetakse asjakohaseks, tuleks originaaldokumentide asemel vastu võtta kinnitatud koopiaid.

13. Lepinguosaline tagab, et loataotluse menetlemine, sealhulgas lõpliku otsuse vastuvõtmine, toimub pärast täieliku taotluse esitamist mõistliku aja jooksul. Lepinguosaline peaks kehtestama taotluse menetlemise tavapärase tähtaja.
14. Taotleja nõudel annab lepinguosalise pädev asutus põhjendamatu viivitusega teada, millises menetlusjärgus taotlus on.
15. Kui taotlust peetakse mittetäielikuks, teavitab lepinguosalise pädev asutus mõistliku aja jooksul taotlejat, teeb teatavaks, millist lisateavet tuleb esitada, ning annab taotlejale võimaluse puudused kõrvaldada.
16. Kui lepinguosalise pädev asutus lükkab taotluse tagasi, teavitab ta sellest taotlejat põhjendamatu viivitusega kirjalikult. Taotleja nõudmisel teavitab lepinguosalise pädev asutus taotlejat taotluse tagasilükkamise põhjustest ning määrab tähtaja kaebuse esitamiseks otsuse vastu või otsuse läbivaatamise taotlemiseks. Taotlejal peaks olema lubatud esitada taotlus mõistliku tähtaja jooksul uuesti.

KOLMETEISTKÜMNES PEATÜKK

Finantsteenused

Artikkel 13.1

Mõisted

Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„lepinguosalise piiriüleste finantsteenuste osutaja“ – lepinguosalise isik, kes osaleb finantsteenuste osutamises lepinguosalise territooriumil ja kes soovib osutada või osutab finantsteenuseid selle teenuse piiriülese pakkumise kaudu;

„finantsteenuste piiriülene osutamine“ või **„finantsteenuste piiriülene kaubandus“** – finantsteenuste osutamine:

- a) lepinguosalise territooriumilt teise lepinguosalise territooriumile või
- b) lepinguosalise territooriumil selle lepinguosalise isiku poolt teise lepinguosalise isikule,

kuid see ei hõlma teenuse osutamist lepinguosalise territooriumil investeringu kaudu sellel territooriumil;

„finantseerimisasutus“ – ettevõtja, kes tegeleb ühe või mitme tegevusega, mis on määratletud käesolevas artiklis finantsteenustena, kui ettevõtja on reguleeritud või tema üle tehakse järelevalvet seoses nende teenuste osutamisega finantseerimisasutusena selle lepinguosalise õiguse kohaselt, kelle territooriumil on tema asukoht, sealhulgas filiaal selle finantsteenuste osutaja lepinguosalise territooriumil, mille peakontorid asuvad teise lepinguosalise territooriumil;

„teise lepinguosalise finantseerimisasutus“ – lepinguosalise territooriumil asuv finantseerimisasutus, sealhulgas filiaal, mida kontrollib teise lepinguosalise isik;

„finantsteenused“ – rahalise iseloomuga teenus, sealhulgas kindlustus ja kindlustusega seotud teenused, pangandus- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) ning rahalise iseloomuga teenusega seotud teenused või abiteenused. Finantsteenused hõlmavad järgmisi tegevusi:

- a) kindlustus ja kindlustusega seotud teenused
  - i) otsekindlustus (sealhulgas kaaskindlustus):
    - A) elukindlustus või
    - B) kahjukindlustus;
  - ii) edasikindlustus ja retrotsessioon;
  - iii) kindlustuse vahendamine, nagu näiteks tegevus maaklerina ja kindlustusagendina, või
  - iv) kindlustuse abiteenused, nagu konsulteerimis- ja aktuaariteenused, riskihindamis- ja kahjukäsitlusteenused, ning

- b) panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus):
- i) hoiuste ja muude tagasimakstavate vahendite vastuvõtmine üldsuselt;
  - ii) kõik laenuühid, sealhulgas tarbijakrediit, hüpoteeklaen, faktooring ja äritehingute finantseerimine;
  - iii) kapitalirent;
  - iv) kõik makse- ja arveldusteenused, sealhulgas krediit-, makse- ja deebetkaardid, reisirahakid ja pangavekslid;
  - v) tagatised ja kohustused;
  - vi) kauplemine oma või klientide nimel kas börsil, reguleerimata väärtpaberiturul või muul moel:
    - A) rahaturu instrumentidega (sealhulgas tšekid, arved, hoiusertifikaadid);
    - B) välisvaluutaga;
    - C) tuletistoodetega, sealhulgas futuuride ja optsioonidega;
    - D) vahetuskursside ja intressimäära instrumentidega, kaasa arvatud selliste finantsinstrumentidega nagu vahetustehingud ja intressiforvardid;
    - E) vabalt võõrandatavate väärtpaberitega või
    - F) muude vabalt kaubeldavate instrumentide ja finantsvaradega, sealhulgas väärismetallikangidega;
  - vii) osalemine igat liiki väärtpaberite emissioonides, sealhulgas väärtpaberite emissiooni garanteerimine ja väärtpaberite agendina paigutamine (kas riiklikus või erasektoris) ja sellega seotud teenuste osutamine;
  - viii) rahaturumaakleri tegevus;
  - ix) vara haldamine, nagu raha- ja väärtpaberiportfelli haldamine, kõik kollektiivsete investeeringute valitsemise vormid, pensionifondi haldamine, hooldus-, hoiustamis- ja usaldusteenused;
  - x) finantsvarade, sealhulgas väärtpaberite, tuletistoodete ja teiste vabalt kaubeldavate maksevahenditega seotud arveldus- ja kliiringteenused;
  - xi) finantsteabe vahendamine ja edasiandmine ning finantsandmete töötlemine ja asjakohase tarkvara pakkumine või
  - xii) nõustamine, vahendamine ja muud finantsabiteenused, mis on seotud igasuguse alapunktides i–xi loetletud tegevusega, sealhulgas krediidinfo ja -analüüs, investeeringute ja väärtpaberiportfelliga seotud uuringud ja nõustamine, samuti nõustamine äriühingute omandamise ja restruktureerimise ning strateegia valdkonnas;

„finantsteenuste osutaja“ – lepinguosalise isik, kes osaleb finantsteenuse pakkumises selle lepinguosalise territooriumil; see mõiste ei hõlma avaliku sektori asutusi;

„investeering“ – investeering artikli 8.1 („Mõisted“) määratluse kohaselt, välja arvatud käesoleva peatüki kohaldamisel seoses selles artiklis osutatud mõistetega „laenu“ ja „võlainstrumentid“:

- a) finantseerimisasutusele antud laen või finantseerimisasutuse emiteeritud võlainstrument on selles finantseerimisasutuses investeering ainult siis, kui lepinguosaline, kelle territooriumil on finantseerimisasutuse asukoht, käsitab seda regulatiivse kapitalina, ning
- b) finantseerimisasutuse antud laen või finantseerimisasutusele kuuluv võlainstrument, mis ei ole punktis a osutatud finantseerimisasutusele antud laen või finantseerimisasutuse võlainstrument, ei ole investeering;
suurema kindluse huvides tuleb märkida, et
- c) kaheksandat peatükki „Investeeringud“ kohaldatakse laenu või võlainstrumenti suhtes käesoleva peatükiga hõlmatud ulatuses; ning
- d) piiriüleste finantsteenuste osutaja antud laen või talle kuuluv võlainstrument, mis ei ole finantseerimisasutusele antud laen või finantseerimisasutuse võlainstrument, on investeering kaheksanda peatüki („Investeeringud“) tähenduses, kui see laen või võlainstrument vastab artiklis 8.1 („Mõisted“) sätestatud investeeringute kriteeriumidele;

„investor“ – artiklis 8.1 („Mõisted“) määratletud investor;

„uus finantsteenus“ – finantsteenus, mida ei osutata lepinguosalise territooriumil, kuid mida osutatakse teise lepinguosalise territooriumil, ja see hõlmab finantsteenuse osutamise kõiki uusi vorme või sellise finantstoote müüki, mida ei müüda lepinguosalise territooriumil;

„lepinguosalise isik“ – artiklis 1.1 („Üldkohaldatavad mõisted“) määratletud lepinguosalise isik, kusjuures suurema kindluse huvides tuleb öelda, et see ei hõlma kolmanda riigi ettevõtte filiaali;

„avaliku sektori asutus“ –

- a) lepinguosalise valitsus, keskpang või rahandusasutus või lepinguosalise omanduses olev või tema kontrollitav üksus, mille peamine ülesanne on täita valitsuse või valitsustegevusega seotud funktsioone, välja arvatud peamiselt kaubanduslikel tingimustel finantsteenuseid osutav institutsioon, või
- b) erasektori üksus, mis täidab funktsioone, mis on tavaliselt keskpangal või rahandusasutusel, ning

„iseregulatsiooni organ“ – valitsusväline asutus, sealhulgas väärtpaberi- või futuuribörs või -turg, arveldusasutus või muu organisatsioon või ühendus, kes teostab oma või delegeeritud regulatiiv- või järelevalvevolitusi finantsteenuste osutajate või finantseerimisasutuste suhtes.

Artikkel 13.2

Kohaldamisala

1. Käesolevat peatükki kohaldatakse meetme suhtes, mille lepinguosaline on vastu võtnud või mida ta säilitab seoses järgmisega:

- a) teise lepinguosalise finantseerimisasutused;
- b) teise lepinguosalise investor, selle investori investeering teise lepinguosalise territooriumil asuvas finantseerimisasutuses ning
- c) finantsteenuste piiriülene kaubandus.

2. Suurema kindluse huvides kohaldatakse kaheksanda peatüki („Investeeringud“) sätteid järgmise suhtes:

- a) meede, mis on seotud lepinguosalise investoriga, selle investori investeeringuga finantsteenuste osutajasse, mis ei ole finantseerimisasutus, ning
- b) muu kui finantsteenuste osutamisega seotud meede, mis on seotud lepinguosalise investoriga või selle investori investeeringuga finantseerimisasutuses.

3. Artiklid 8.10 („Investorite ja käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringute kohtlemine“), 8.11 („Kahjude hüvitamine“), 8.12 („Sundvõõrandamine“), 8.13 („Ülekanded“), 8.14 („Nõudeõiguse üleminek“), 8.16 („Eeliste keelamine“) ja 8.17 („Ametlikud nõuded“) inkorporeeritakse käesolevasse peatükki ja muudetakse selle osaks.

4. Kaheksanda peatüki F jagu („Investori ja riigi vaheliste investeeringuvaidluste lahendamine“) inkorporeeritakse käesolevasse peatükki ja muudetakse selle osaks üksnes nõuete puhul, milles väidetakse, et lepinguosaline on rikkunud artiklit 13.3 või 13.4 seoses finantseerimisasutuse laiendamise, suunamise, tegevuse, hooldamise, kasutamise, kasusaamise ja müügi või võõrandamisega või investeeringuga finantseerimisasutuses, või artiklit 8.10 („Investorite ja käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringute kohtlemine“), artiklit 8.11 („Kahjude hüvitamine“), 8.12 („Sundvõõrandamine“), artiklit 8.13 („Ülekanded“) või artiklit 8.16 („Eeliste keelamine“).

5. Käesolevat peatükki ei kohaldata meetme suhtes, mille lepinguosaline on vastu võtnud või mida ta säilitab seoses järgmisega:

- a) tegevus või teenused, mis moodustavad riikliku pensioni- või sotsiaalkindlustussüsteemi osa, või

- b) tegevus või teenused lepinguosalise nimel lepinguosalise tagatisega või lepinguosalise rahalisi ressursse kasutades, sealhulgas tema avaliku sektori asutused,

välja arvatud see, et käesolevat peatükki kohaldatakse ulatuses, milles lepinguosaline lubab oma finantseerimisasutustel punktis a või b osutatud tegevust teostada või teenuseid osutada, konkureerides avaliku sektori asutuse või finantseerimisasutusega.

6. Kaheteistkümnend peatükk („Siseriiklikud õigusnormid“) inkorporeeritakse käesolevasse peatükki ja muudetakse selle osaks. Suurema kindluse huvides kohaldatakse artiklit 12.3 („Litsentsimis- ja kvalifikatsiooninõuded ja -menetlused“) lepinguosalise finantsjärelevalveasutuste kohustusliku kaalutusõiguse teostamise suhtes.

7. Käesoleva peatüki lõikesse 6 inkorporeeritud kaheteistkümnenda peatüki („Siseriiklikud õigusnormid“) sätteid ei kohaldata litsentsimisnõuete, litsentsimismenetluste, kvalifikatsiooninõuete või kvalifikatsioonimenetluste suhtes:

- a) mittevastava meetme kohaselt, mille Kanada on vastu võtnud või mida ta säilitab, nagu on sätestatud tema III-A lisa loendis;
- b) mittevastava meetme kohaselt, mille Euroopa Liit on vastu võtnud või mida ta säilitab, nagu on sätestatud tema I lisa loendis, ulatuses, milles niisugune meede seostub finantsteenustega, ning
- c) nagu on sätestatud artikli 12.2 lõike 2 punktis b („Kohaldamisala“), ulatuses, milles niisugune meede seostub finantsteenustega.

Artikkel 13.3

Võrdne kohtlemine

1. Artikkel 8.6 („Võrdne kohtlemine“) inkorporeeritakse käesolevasse peatükki ja muudetakse selle osaks ning seda kohaldatakse teise lepinguosalise finantseerimisasutuste ja investorite kohtlemise ning nende investeeringute suhtes finantseerimisasutustes.

2. Kohtlemine, mida lepinguosaline võimaldab oma investoritele ja oma investorite investeeringutele artikli 8.6 („Võrdne kohtlemine“) kohaselt, tähendab kohtlemist, mis on tagatud tema oma finantseerimisasutustele ja tema oma investorite investeeringutele finantseerimisasutustes.

Artikkel 13.4

Enamsoodustusrežiim

1. Artikkel 8.7 („Enamsoodustusrežiim“) inkorporeeritakse käesolevasse peatükki ja muudetakse selle osaks ning seda kohaldatakse teise lepinguosalise finantseerimisasutuste ja investorite kohtlemise ning nende investeeringute suhtes finantseerimisasutustes.

2. Kohtlemine, mida lepinguosaline võimaldab kolmanda riigi investoritele ja kolmanda riigi investorite investeeringutele artikli 8.7 („Enamsoodustusrežiim“) lõigete 1 ja 2 kohaselt, tähendab kohtlemist, mis on tagatud kolmanda riigi finantseerimisasutustele ja kolmanda riigi investorite investeeringutele finantseerimisasutustes.

Artikkel 13.5

Usaldatavusmeetmete tunnustamine

1. Käesoleva peatükiga hõlmatud meetme kohaldamisel võib lepinguosaline tunnustada kolmanda riigi usaldatavusmeetet. Niisugune tunnustamine võib:

- a) olla antud ühepoolseti;

- b) saavutatud ühtlustamise või muude vahendite kaudu või
- c) põhineda kolmanda riigiga sõlmitud lepingul või kokkuleppel.
2. Usaldatavusmeedet tunnustav lepinguosaline annab teisele lepinguosalisele piisava võimaluse tõendada, et esinevad asjaolud, milles on või saab olema samaväärne regulatsioon, järelevalve, regulatsiooni rakendamine, ja näeb vajaduse korral ette lepinguosaliste vahel teabe jagamise menetlused.
3. Kui lepinguosaline tunnustab usaldatavusmeedet lõike 1 punkti c kohaselt ja esinevad lõikes 2 nimetatud asjaolud, annab lepinguosaline teisele lepinguosalisele piisava võimaluse pidada läbirääkimisi lepingu või kokkuleppega ühinemise üle või rääkida läbi võrreldava lepingu või kokkuleppe üle.

Artikkel 13.6

Turulepääs

1. Lepinguosaline ei võta vastu ega säilita seoses teise lepinguosalise finantseerimisasutusega või seoses turulepääsuga teise lepinguosalise investori poolse finantseerimisasutuse asutamise kaudu kogu oma territooriumi hõlmavat või riikliku, provintsi, territoriaalse, piirkondliku või kohaliku tasandi meetet,
- a) millega piiratakse
- i) finantseerimisasutuste arvu kas arvuliste kvootide, monopolide, teenuse ainuosutajate või majandusvajaduste testi nõude näol;
  - ii) finantsteenuste tehingute või vara üldväärtust arvuliste kvootide või majandusvajaduste testi nõude näol;
  - iii) finantsteenuste alaste tehingute koguarvu või finantsteenuste üldmahtu, väljendatuna kinnitatud arvuliste ühikutena kvootides või majandusvajaduste testi nõudena;
  - iv) väliskapitali osalust, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana finantseerimisasutustes või üksiku välisinvesteeringu või kokkuarvestatud välisinvesteeringute kogusummana finantseerimisasutustes, või
  - v) selliste füüsiliste isikute koguarvu, keda võib rakendada teatavas finantsteenuste sektoris või keda finantseerimisasutus võib rakendada ja kes on vajalikud ning otseselt seotud konkreetse finantsteenusega, arvuliste kvootide või majandusvajaduste testi nõude näol, või
- b) mis piirab või nõuab teatud liiki juriidilist isikut või ühissettevõtet, mille kaudu finantseerimisasutus võib majandustegevusega tegeleda.
2. Artikli 8.4 („Turulepääs“) lõige 2 inkorporeeritakse käesolevasse artiklisse ja muudetakse selle osaks.
3. Suurema õiguskindluse huvides kehtib järgmine:
- a) lepinguosaline võib kehtestada tähtaegu, tingimusi ja menetlusi lubamaks ärilise kohaloleku loomist ja laiendamist, kui see ei ole vastuolus lepinguosalise lõike 1 kohase kohustusega ja on vastavuses käesolevas peatükis sätestatud ülejäänud kohustustega, ning
- b) käesolev artikkel ei takista lepinguosalisel nõudmast, et finantseerimisasutus osutaks teatud finantsteenuseid eraldi juriidilise isiku kaudu, kui lepinguosalise õiguse kohaselt ei tohi finantseerimisasutuse pakutavaid finantsteenuseid osutada ühe ja sama üksuse kaudu.

Artikkel 13.7

Finantsteenuste piiriülene osutamine

1. Artiklid 9.3 („Võrdne kohtlemine“), 9.4 („Ametlikud nõuded“) ja 9.6 („Turulepääs“) inkorporeeritakse käesolevasse peatükki ja muudetakse selle osaks ning neid kohaldatakse nende piiriüleste finantsteenuste osutajate kohtlemise suhtes, kes osutavad 13-A lisa kirjeldatud finantsteenuseid.

2. Kohtlemine, mida lepinguosaline võimaldab oma teenuseosutajatele ja teenustele artikli 9.3 („Võrdne kohtlemine“) lõike 2 kohaselt, tähendab kohtlemist, mis on tagatud tema oma finantsteenuste osutajatele ja finantsteenustele.
3. Meetmed, mida lepinguosaline ei tohi vastu võtta või säilitada seoses teise lepinguosalise teenuseosutajate ja teenustega artikli 9.6 („Turulepääs“) kohaselt, tähendavad meetmeid seoses teise lepinguosalise finantsteenuseid osutavate piiriüleste finantsteenuste osutajatega.
4. Artikkel 9.5 („Enamsoodustusrežiim“) inkorporeeritakse käesolevasse peatükki ja muudetakse selle osaks ning seda kohaldatakse teise lepinguosalise piiriüleste finantsteenuste osutajate kohtlemise suhtes.
5. Kohtlemine, mille lepinguosaline on võimaldanud kolmanda riigi teenuseosutajatele ja teenustele artikli 9.5 („Enamsoodustusrežiim“) kohaselt, tähendab kohtlemist, mida võimaldatakse kolmanda riigi finantsteenuste osutajatele ja kolmanda riigi finantsteenustele.
6. Lepinguosaline lubab oma territooriumil asuval isikul ja elanikul sõltumata asukohast osta finantsteenust teise lepinguosalise piiriüleste finantsteenuste osutajalt, kelle asukoht on nimetatud teise lepinguosalise territooriumil. See kohustus ei nõua, et lepinguosaline lubaks niisugustel ettevõtjatel tegeleda oma territooriumil äritegevusega või müügipakkumisi teha. Käesoleva artikli kohaldamisel võib lepinguosaline määratleda mõisted „äritegevusega tegelema“ ja „müügipakkumiste tegemine“ kooskõlas lõikega 1.
7. 13-A lisas nimetatud finantsteenuste puhul lubab lepinguosaline teise lepinguosalise piiriüleste finantsteenuste osutajal asjaomase reguleeriva asutuse taotluse või teate korral osutada vajaduse korral finantsteenuseid mis tahes uue tarnevormi kaudu või müüa finantstoodet, mida ei müüda lepinguosalise territooriumil, kui esimene lepinguosaline lubab oma finantsteenuste osutajatel osutada niisugust teenust või müüa niisugust toodet oma õiguse kohaselt sarnases olukorras.

Artikkel 13.8

Kõrgem juhtkond ja juhatus

Lepinguosaline ei nõua, et teise lepinguosalise finantseerimisasutus nimetaks kõrgemasse juhtkonda või juhatusse füüsilised isikud, kellel on teatav kodakondsus.

Artikkel 13.9

Tulemuslikkusnõuded

1. Lepinguosalsed räägivad läbi tulemuslikkusnõuete põhimõtted, nagu need, mis on esitatud artiklis 8.5 („Tulemuslikkusnõuded“) seoses investeringutega finantseerimisasutustesse.
2. Kui pärast kolme aasta möödumist käesoleva lepingu jõustumisest ei ole lepinguosalsed neid põhimõtteid kokku leppinud, inkorporeeritakse artikkel 8.5 („Tulemuslikkusnõuded“) lepinguosalise taotluse korral käesolevasse peatükki ja muudetakse selle osaks ning seda kohaldatakse investeringutele investeerimisasutustes. Selle kohaldamisel tähendab mõiste „investeering“ artiklis 8.5 („Tulemuslikkusnõuded“) investeeringut finantseerimisasutusse tema territooriumil.
3. 180 päeva jooksul pärast lepinguosalsite edukaid läbirääkimisi tulemuslikkusnõuete põhimõtete üle lõike 1 kohaselt või pärast lepinguosalise taotlust inkorporeerida artikkel 8.5 („Tulemuslikkusnõuded“) käesolevasse peatükki kooskõlas lõikega 2 võib lepinguosaline oma loendit vajaduse korral muuta. Iga muudatus peab piirduma reservatsioonide märkimisega seoses selliste olemasolevate meetmetega, mis ei vasta käesoleva peatüki kohasele tulemuslikkusnõuete kohustusele Kanada puhul tema III lisa A jao loendis ja Euroopa Liidu puhul tema I lisa loendis. Artikli 13.10 lõiget 1 kohaldatakse selliste meetmete suhtes seoses tulemuslikkusnõuete põhimõtetega, mis räägiti läbi lõike 1 või artikli 8.5 („Tulemuslikkusnõuded“) alusel, nagu need on inkorporeeritud käesolevasse peatükki lõike 2 kohaselt.

Artikkel 13.10

Reservatsioonid ja erandid

1. Artikleid 13.3, 13.4, 13.6 ja 13.8 ei kohaldata järgmise suhtes:
  - a) olemasolev mittevastav meede, mida lepinguosaline rakendab:
    - i) Euroopa Liidu tasandil, nagu on sätestatud tema I lisa loendis;
    - ii) riiklikul tasandil, nagu Kanada on sätestanud oma III lisa loendi A jaos, või Euroopa Komisjon oma I lisa loendis;
    - iii) provintsi, territoriaalsel või piirkondlikul tasandil, nagu Kanada on sätestanud oma III lisa loendi A jaos, või Euroopa Komisjon oma I lisa loendis, või
    - iv) kohaliku omavalitsuse tasandil;
  - b) punktis a nimetatud mittevastava meetme jätkamine või kiire uuendamine või
  - c) punktis a nimetatud mittevastava meetme muutmine sel määral, et muudatus ei vähenda meetme, nagu see oli olemas vahetult enne muutmist, vastavust artiklitele 13.3, 13.4, 13.6 või 13.8.
2. Artiklit 13.7 ei kohaldata järgmise suhtes:
  - a) olemasolev mittevastav meede, mida lepinguosaline rakendab:
    - i) Euroopa Liidu tasandil, nagu on sätestatud tema I lisa loendis;
    - ii) riiklikul tasandil, nagu Kanada on sätestanud oma III lisa loendi A jaos, või Euroopa Komisjon oma I lisa loendis;
    - iii) provintsi, territoriaalsel või piirkondlikul tasandil, nagu Kanada on sätestanud oma III lisa loendi A jaos, või Euroopa Komisjon oma I lisa loendis, või
    - iv) kohaliku omavalitsuse tasandil;
  - b) punktis a nimetatud mittevastava meetme jätkamine või kiire uuendamine või
  - c) punktis a nimetatud mittevastava meetme muutmine sel määral, et muudatus ei vähenda meetme, nagu see oli olemas käesoleva lepingu jõustumise ajal, vastavust artiklile 13.7.
3. Artikleid 13.3, 13.4, 13.6, 13.7 ja 13.8 ei kohaldata meetme suhtes, mille Kanada võtab vastu või mida ta säilitab seoses oma III lisa loendi B jaos sätestatud finantsteenustega, või meetme suhtes, mille Euroopa Liit võtab vastu või mida ta säilitab seoses oma II lisa loendis sätestatud finantsteenustega.
4. Kui lepinguosaline on sätestanud oma I või II lisa loendis reservatsiooni artiklite 8.4 („Turulepääs“), 8.5 („Tulemuslikkusnõuded“), 8.6 („Võrdne kohtlemine“), 8.7 („Enamsoodustusrežiim“), 8.8 („Kõrgem juhtkond ja juhatus“), 9.3 („Võrdne kohtlemine“), 9.5 („Enamsoodustusrežiim“) või 9.6 („Turulepääs“) suhtes, kujutab reservatsioon ühtlasi reservatsiooni artikli 13.3, 13.4, 13.6, 13.7 või 13.8 suhtes või mis tahes tulemuslikkusnõuete põhimõtete suhtes, mis on läbi räägitud artikli 13.9 lõike 1 alusel või inkorporeeritud käesolevasse peatükki artikli 13.9 lõike 2 kohaselt, ulatuses, milles reservatsioonis sätestatud meede, sektor, allsektor või tegevus on hõlmatud käesoleva peatükiga.
5. Lepinguosaline ei võta pärast käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva vastu meedet või meetmeid, mis on hõlmatud Kanada III lisa loendi B jaoga või Euroopa Liidu II lisa loendiga ja millega nõutakse kas otse või kaudselt, et teise lepinguosalise investor müüks või võõrandaks muul viisil kodakondsuse tõttu investeringu, mis oli olemas meetme või meetmete jõustumise ajal.

6. Seoses intellektuaalomandi õigustega võib lepinguosaline teha erandi artiklitest 13.3 ja 13.4 ja mis tahes tehnoloogiasiiret käsitlevast põhimõttest seoses tulemuslikkusnõuetega, mis on läbi räägitud artikli 13.9 lõike 1 alusel või inkorporeeritud käesolevasse peatükki artikli 13.9 lõike 2 kohaselt, kui erand on intellektuaalomandi õiguste kaubanduspektide lepinguga lubatud, sealhulgas WTO asutamislepingu artikli IX kohaselt vastu võetud intellektuaalomandi õiguste kaubanduspektide lepingu erandid.

7. Artikleid 13.3, 13.4, 13.6, 13.7, 13.8 ja 13.9 ei kohaldata järgmise suhtes:

- a) lepinguosalise hanked, mille eesmärk on osta kaupa või teenust valitsuse ülesannete täitmiseks, mitte äriotstarbeliseks edasimüügiks või kasutamiseks äriotstarbeliseks müügiks ette nähtud kauba tarnimisel või teenuse osutamisel, olenemata sellest, kas kõnealune hange on „käesoleva lepinguga hõlmatud hange“ artikli 19.2 („Kohaldamisala“) tähenduses, või
- b) subsiidiumid või valitsuse toetus, mis on seotud lepinguosalise pakutavate teenuste kaubandusega.

Artikkel 13.11

Tõhus ja läbipaistev õigusnormide kehtestamine ja nende täitmise tagamine

1. Lepinguosaline tagab, et kõiki üldkohaldatavaid meetmeid, mille suhtes kohaldatakse käesolevat peatükki, rakendatakse mõistlikult, objektiivselt ja erapooletult.

2. Lepinguosaline tagab, et tema käesoleva peatükiga hõlmatud küsimustega seotud õigusnormid, menetlused ja üldkohaldatavad haldusotsused avaldatakse viivitamata või tehakse muul viisil kättesaadavaks, et huvitatud isik ja teine lepinguosaline saaksid nendega tutvuda. Võimaluse korral lepinguosaline:

- a) avaldab eelnevalt meetmed, mille ta kavatseb vastu võtta;
- b) annab huvitatud isikule ja teisele lepinguosalisele piisava võimaluse esitada selliste kavandatavate meetmete kohta märkusi ning
- c) jätab mõistliku aja meetmete lõpliku avaldamise ja nende jõustumise kuupäeva vahele.

Käesoleva peatüki kohaldamisel asendavad need nõuded artiklis 27.1 („Avaldamine“) sätestatud nõuded.

3. Lepinguosaline säilitab või kehtestab asjakohased mehhanismid, et vastata mõistliku aja jooksul huvitatud isiku päringule käesoleva peatükiga hõlmatud üldkohaldatavate meetmete kohta.

4. Reguleeriv asutus teeb haldusotsuse finantseerimisasutuse investori, piiriüleste finantsteenuste osutaja või teise lepinguosalise finantseerimisasutuse täidetud finantsteenuse osutamise taotluse kohta mõistliku aja jooksul, mis on põhjendatav taotluse keerukuse ja taotluse menetlemiseks kehtestatud tavapärase ajaga. Kanada puhul on mõistlik ajavahemik 120 päeva. Reguleeriv asutus teavitab taotlejat viivitamata otsusest. Kui otsust ei ole võimalik teha mõistliku aja jooksul, teavitab reguleeriv asutus sellest viivitamata taotlejat ja püüab võtta otsuse vastu võimalikult kiiresti. Suurema kindluse huvides ei peeta taotlust nõuetekohaselt täidetuks seni, kuni on peetud kõik asjaomased arutelud ja reguleeriv asutus on saanud kogu vajaliku teabe.

Artikkel 13.12

Iseregulatsiooni organid

Kui lepinguosaline nõuab, et teise lepinguosalise finantseerimisasutus või piiriüleste finantsteenuste osutaja peab olema selleks, et osutada selle lepinguosalise territooriumil finantsteenust, iseregulatsiooni organi liige, osalema selles või tal peab olema sellele juurdepääs, või annab privileegi või eelise, kui finantsteenust osutatakse iseregulatsiooni organi kaudu, tagab nõude esitanud lepinguosaline, et iseregulatsiooni organ järgib käesolevas peatükis sätestatud kohustusi.

*Artikkel 13.13***Makse- ja arveldussüsteemid**

Lepinguosaline annab tingimustel, millega tagatakse võrdne kohtlemine, teise lepinguosalise finantsteenuste osutajale, kes on asutatud tema territooriumil, juurdepääsu lepinguosalise või lepinguosalise delegeeritud volituste alusel valitsuse funktsioone täitva üksuse makse- ja arveldussüsteemidele ning tavalises äritegevuses kättesaadavatele ametlikele rahastamis- ja refinantseerimisallikatele Käesoleva artikliga ei anta juurdepääsu lepinguosalise viimase instantsi laenajatele.

*Artikkel 13.14***Uued finantsteenused**

1. Lepinguosaline lubab teise lepinguosalise finantseerimisasutusel osutada kõiki uusi finantsteenuseid, mida esimene lepinguosaline lubaks osutada oma finantsasutustel sarnases olukorras oma õiguse kohaselt asjaomase reguleeriva asutuse taotlusel, või vajaduse korral teavitades asjaomast reguleerivat asutust.
2. Lepinguosaline võib määrata institutsioonilise ja juriidilise vormi, mille kaudu võib osutada uut finantsteenust, ja võib nõuda teenuse osutamiseks luba. Kui luba on vajalik, tehakse otsus mõistliku aja jooksul ja loa andmisest võib keelduda üksnes usaldatavusnõuetega seonduvatel põhjustel.
3. Käesolev artikkel ei takista lepinguosalise finantseerimisasutusel taotleda, et teine lepinguosaline kaaluks loa andmist sellise finantsteenuse osutamiseks, mida ei osutata kummagi lepinguosalise territooriumil. Niisuguse taotluse suhtes kohaldatakse selle lepinguosalise õigust, kes taotluse saab, ja selle suhtes ei kohaldata käesolevas artiklis sätestatud kohustusi.

*Artikkel 13.15***Teabe edastamine ja töötlemine**

1. Lepinguosaline lubab teise lepinguosalise finantseerimisasutusel või piiriüleste finantsteenuste osutajal edastada andmetöötluseks oma territooriumile ja sealt välja teavet elektroonilises või muus vormis, kui töötlemine on vajalik finantseerimisasutuse või piiriüleste finantsteenuste osutaja tavapärase äritegevuse käigus.
2. Lepinguosaline säilitab asjakohased eraelu kaitse meetmed, eelkõige seoses isikuandmete edastamisega. Kui finantsteabe ülekandmine hõlmab isikuandmeid, toimuvad niisugused ülekanded kooskõlas selle lepinguosalise territooriumil isikuandmete kaitset reguleerivate õigusaktidega, kust ülekanne lähtub.

*Artikkel 13.16***Usaldatavusnõuetega seotud erand**

1. Käesolev leping ei takista lepinguosalisel võtta vastu või säilitada mõistlikke meetmeid usaldatavusnõuetega seotud kaalutlustel, sealhulgas:
  - a) investorite, hoiustajate, kindlustusvõtjate või selliste isikute kaitseks, kelle suhtes finantseerimisasutusel, piiriüleste finantsteenuste osutajal või finantsteenuste osutajal on usaldussuhtest tulenev kohustus;
  - b) finantseerimisasutuse, piiriüleste finantsteenuste osutaja või finantsteenuste osutaja turvalisuse, usaldatavuse, terviklikkuse või rahalise vastutuse säilitamiseks või
  - c) lepinguosalise rahandussüsteemi terviklikkuse ja stabiilsuse tagamiseks.

2. Ilma et see piiraks finantsteenuste piiriülese kaubanduse usaldatavusnõuete kohaldamist, võib lepinguosaline nõuda teise lepinguosalise piiriüleste finantsteenuste osutajate ja finantsinstrumentide registreerimist.
3. Koosõlas artiklitega 13.3 ja 13.4 võib lepinguosaline keelata usaldatavusnõuetega seotud kaalutlustel teatud finantsteenuse või -tegevuse. Niisugust keeldu ei kohaldata kõigi finantsteenuste suhtes või terve finantsteenuste allsektori, näiteks panganduse suhtes.

Artikkel 13.17

Konkreetsed erandid

1. Käesolevat lepingut ei kohaldata meetmete suhtes, mida avaliku sektori asutus võtab raha- ja vahetuskursipoliitika raames. Käesolev lõige ei mõjuta lepinguosalise artiklites 8.5 („Tulemuslikkusnõuded“), 8.13 („Ülekanded“) või 13.9 sätestatud kohustusi.
2. Käesoleva lepingu alusel ei nõuta lepinguosaliselt üksiktarbijate, piiriüleste finantsteenuste osutajate, finantseerimisasutustega seotud või mis tahes muu sellise konfidentsiaalse teabe andmist või sellisele teabele juurdepääsu võimaldamist, mille avalikustamise korral sekkutaks konkreetsetesse õigus-, järelevalve- või õiguskaitse küsimustesse või mis oleks muul viisil vastuolus avalike huvidega või kahjustaks konkreetsete ettevõtete õigustatud ärihuve.

Artikkel 13.18

Finantsteenuste komitee

1. Artikli 26.2 („Erikomiteed“) lõike 1 punkti f kohaselt loodud finantsteenuste komiteesse kuuluvad finantsteenuste poliitika eest vastutavate asutuste esindajad, kellel on eriteadmised käesoleva peatükiga hõlmatud valdkonnas. Kanada esindaja komitees on Kanada rahandusministeeriumi (*Department of Finance Canada*) või selle õigusjärglase ametnik.
2. Finantsteenuste komitee võtab otsused vastu vastastikusel kokkuleppel.
3. Finantsteenuste komitee koguneb kord aastas või siis, kui komitee otsustab, ja:
  - a) teostab järelevalvet käesoleva peatüki rakendamise üle;
  - b) peab finantsteenuste sektori reguleerimise alast dialoogi eesmärgiga parandada lepinguosaliste reguleerivate raamistike vastastikust tundmist ja teha koostööd rahvusvaheliste standardite väljatöötamisel, mille näiteks on 13-C lisas olev kokkulepe finantsteenuste sektori reguleerimist käsitleva dialoogi kohta, ning
  - c) rakendab artiklit 13.21.

Artikkel 13.19

Konsultatsioonid

1. Lepinguosaline võib taotleda konsultatsioone teise lepinguosalisega mis tahes käesolevast lepingust tulenevas küsimuses, mis mõjutab finantsteenuseid. Teine lepinguosaline suhtub taotlusesse mõistvalt.
2. Lepinguosaline tagab, et lõike 1 kohaste konsultatsioonide korral kuuluvad tema delegatsiooni käesoleva peatükiga hõlmatud valdkonnas asjakohaste eriteadmistega ametnikud. Kanada puhul tähendab see Kanada rahandusministeeriumi (*Department of Finance Canada*) või selle õigusjärglase ametnikke.

Artikkel 13.20

Vaidluste lahendamine

1. Käesolevast peatükist tulenevate vaidluste lahendamise suhtes kohaldatakse käesoleva artikliga muudetud kahekümne üheksandat peatükki („Vaidluste lahendamine“).

2. Kui lepinguosalisel ei jõua käesolevast peatükist tuleneva vaidluse lahendamiseks moodustatava vahekohtu koosseisus kokkuleppele, kohaldatakse artiklit 29.7 („Vahekohtu koosseis“). Kõiki viiteid artikli 29.8 kohaselt koostatud nimekirjale („Vahekohtunike nimekiri“) käsitatakse viitena käesoleva artikli alusel koostatud vahekohtunike nimekirjale.

3. CETA ühiskomitee võib koostada nimekirja vähemalt 15 isikust, kes on valitud välja nende objektiivsuse, usaldusväärsuse ja otsustusvõime järgi ning kes soovivad ja saavad täita vahekohtuniku ülesandeid. Nimekiri koosneb kolmest osanimekirjast: kummagi lepinguosalise osanimekiri ning osanimekiri eesistujakandidaatidest, kes ei ole kummagi lepinguosalise elanikud. Igasse osanimekirja kantakse vähemalt viis isikut. CETA ühiskomitee võib nimekirja igal ajal läbi vaadata ning tagab, et nimekiri on kooskõlas käesoleva artikliga.

4. Nimekirja kantud vahekohtunikel peavad olema finantsteenuseid käsitlevate õigusaktide või eeskirjadega või nende toimimisega seotud eriteadmised või kogemus, mis võib hõlmata finantsteenuste osutajaid käsitlevaid eeskirju. Esimehe ülesandeid täitvatel vahekohtunikel peavad olema ka kogemused vaidluste lahendamise menetlustes nõustaja, vaidluskomisjoni liikme või vahekohtunikuna. Vahekohtunikud on sõltumatud, täidavad oma ülesandeid üksikisikuna ega tohi vastu võtta juhtnõore üheltki organisatsioonilt või valitsuselt. Nad järgivad 29-B lisa („Tegevusjuhend“) tegevusjuhendit.

5. Kui vahekohus leiab, et meede ei ole kooskõlas käesoleva lepinguga ja meede:

- a) mõjutab finantsteenuste sektorit ja muid sektoreid, võib nõude esitanud lepinguosaline peatada finantsteenuste sektoris eelised, millel on samaväärne mõju lepinguosalise finantsteenuste sektoris võetud meetmega, või
- b) kui meede mõjutab ainult muud kui finantsteenuste sektorit, ei peata nõude esitanud lepinguosaline eeliseid finantsteenuste sektoris.

Artikkel 13.21

Finantsteenustega seotud investeringuvaidluste lahendamine

1. Käesoleva artikli ja 13-B lisaga muudetud kaheksanda peatüki F jagu („Investori ja riigi vaheliste investeringuvaidluste lahendamine“) kohaldatakse järgmise suhtes:

- a) investeringuvaidlused, mis puudutavad meetmeid, mille suhtes kohaldatakse käesolevat peatükki ja milles investor väidab, et lepinguosaline on rikkunud artikleid 8.10 („Investorite ja käesoleva lepinguga hõlmatud investeringute kohtlemine“), 8.11 („Kahjude hüvitamine“), 8.12 („Sundvõõrandamine“), 8.13 („Ülekanded“), 8.16 („Eeliste keelamine“), 13.3 või 13.4, või
- b) kaheksanda peatüki F jao („Investori ja riigi vaheliste investeringuvaidluste lahendamine“) alusel algatatud investeringuvaidlused, milles tuginetakse artikli 13.16 lõikele 1.

2. Juhul kui tegemist on lõike 1 punkti a kohase investeringuvaidlusega või kui kostja tugineb artikli 13.16 lõikele 1, moodustatakse 60 päeva jooksul alates nõude esitamisest vastavalt artiklile 8.23 („Nõude kohtusse esitamise menetluslikud ja muud nõuded“) kooskõlas artikli 8.27 („Kohtu moodustamine“) lõikega 7 kohtukoosseis artikli 13.20 lõike 3 kohaselt koostatud nimekirja alusel. Kui kostja otsustab 60 päeva jooksul alates nõude esitamisest seoses muu kui lõike 1 punkti a kohase investeringuvaidlusega tugineda artikli 13.16 lõikele 1, algab artikli 8.27 („Kohtu moodustamine“) lõike 7 kohase kohtukoosseisu moodustamise suhtes kohaldatav ajavahemik kuupäeval, mil kostja otsustab tugineda artikli 13.16 lõikele 1. Kui CETA ühiskomitee ei ole kohtu liikmeid artikli 8.27 („Kohtu moodustamine“) lõikes 17 sätestatud aja jooksul artikli 8.27 („Kohtu moodustamine“) lõike 2 kohaselt määranud, võib iga vaidluses osalev pool taotleda, et artikli 13.20 kohaselt koostatud nimekirjast valiks vahekohtu liikmed Rahvusvaheline Investeringuvaidluste Lahendamise Keskuse („ICSID“) peasekretär. Kui nimekirja ei ole nõude artikli 8.23 („Nõude esitamine kohtule“) kohase esitamise kuupäevaks artikli 13.20 alusel koostatud, valib ICSIDI peasekretär vahekohtu liikmed nende isikute hulgast, keda üks või mõlemad lepinguosalisel kooskõlas artikliga 13.20 pakuvad.

3. Kostja võib edastada küsimuse kirjalikult finantsteenuste komiteele otsuse saamiseks selle kohta, kas – ja jaatava vastuse puhul, siis millises ulatuses – on artikli 13.16 lõike 1 kohane erand nõude suhtes kehtiv kaitse. Kõnealune esildis tuleb teha hiljemalt päeval, mille kohus on kostjale määranud vastuse andmiseks. Kui kostja edastab küsimuse finantsteenuste komiteele käesoleva lõike alusel, peatatakse kaheksanda peatüki F jaos („Investori ja riigi vaheliste investeringuvaidluste lahendamine“) nimetatud ajavahemik või kohtumenetlus.

4. Lõike 3 kohase esildise korral võib CETA ühiskomitee juhul, kui olukord seda nõuab, ühiselt otsustada, kas ja millisel määral on artikli 13.16 lõige 1 nõude suhtes kehtiv kaitse. Finantsteenuste komitee või CETA ühiskomitee edastab ühisotsuse koopia investorile ja kohtule, kui viimane on moodustatud. Kui ühisotsusest järeldub, et artikli 13.16 lõige 1 on kehtiv kaitse kõigile nõude osadele täies ulatuses, peetakse investorit nõudest loobunuks ja kohtumenetlus lõpetatakse kooskõlas artikliga 8.35 („Loobumine“). Kui ühisotsusest järeldub, et artikli 13.16 lõige 1 pakub kehtivat kaitset ainult nõude osadele, on ühisotsus seoses kõnealuste nõude osadega kohtu jaoks siduv. Sel juhul ei kohaldata enam lõikes 3 kirjeldatud perioodide või kohtumenetluse peatamist ja investor võib jätkata nõude ülejäänud osade esitamist.

5. Kui CETA ühiskomitee ei ole teinud ühisotsust kolme kuu jooksul alates ajast, mil finantsteenuste komitee küsimuse edastas, ei kohaldata enam lõikes 3 nimetatud perioodide või kohtumenetluse peatamist ja investor võib oma nõude esitamist jätkata.

6. Kostja taotluse korral otsustab kohus kõigepealt, kas ja millises ulatuses kujutab artikli 13.16 lõige 1 kehtivat kaitset nõude suhtes. Kui kostja seda taotlust ei esita, ei piira see kostja õigust esitada artikli 13.16 lõige 1 kaitsena menetluse hilisemas etapis. Kohus ei arvesta negatiivse asjaoluna tõsiasi, et finantsteenuste komitee või CETA ühiskomitee ei ole kooskõlas 13-B lisaga ühisotsuses kokku leppinud.

NELJATEISTKÜMNES PEATÜKK

Rahvusvahelised mereveoteenused

Artikkel 14.1

Mõisted

Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„tollivormistusteenused“ ehk **„tollimaakleri teenused“** – kaubasaadetiste impordi, ekspordi või transiidiga seotud tolliformaalsuste sooritamine tasu eest või lepingu alusel, olenemata sellest, kas need teenused on teenuste osutaja põhitegevus või täiendavad seda;

„konteinerjaama- ja depooteenused“ – konteinerite hoiustamine, nende laadimine, tühjaks laadimine, remontimine või saadetise jaoks kättesaadavaks muutmine sadamaaladel või sisemaal;

„uksest ukseni või mitmeliigiline transport“ – veose transport, mille korral kasutatakse rohkem kui üht veoliiki ning mis toimub ühe veodokumendi alusel ning hõlmab rahvusvahelist merevedu;

„fiderteenused“ – rahvusvahelise veose ette- ja edasivedu meritsi, sealhulgas konteinerlast- ja tükikaubavedu, kuivlast- või vedellastvedu, lepinguosalise territooriumil asuvate sadamate vahel. Suurema kindluse huvides võivad fiderteenused Kanada puhul hõlmata transporti mere ja sisevete vahel, kui siseveed tähendavad tolliseaduses (*Customs Act*, R.S.C. 1985, c.1 ((2nd Supp.)) määratletud vesi;

„rahvusvaheline veos“ – veos, mida transporditakse lepinguosalise ja teise lepinguosalise või kolmanda riigi sadama vahel merelaevadega või ühe Euroopa Liidu liikmesriigi sadama ja teise Euroopa Liidu liikmesriigi sadama vahel;

„rahvusvahelised mereveoteenused“ – reisijate või lasti transport merelaevadega ühe lepinguosalise sadama ja teise lepinguosalise või kolmanda riigi sadama vahel või ühe Euroopa Liidu liikmesriigi sadama ja teise Euroopa Liidu liikmesriigi sadama vahel, samuti ka otselepingud teiste transporditeenuste osutajatega, eesmärgiga tagada uksest ukseni või mitmeliigiline transport, kuid mitte selliste muude transporditeenuste osutamine;

„rahvusvahelise mereveoteenuse osutajad“ –

- a) lepingosalise artiklis 1.1 („Üldkohaldatavad mõisted“) määratletud ettevõtte ning niisuguse üksuse mis tahes filiaal või
- b) artiklis 1.1 („Üldkohaldatavad mõisted“) määratletud kolmanda riigi ettevõtte, mis kuulub lepinguosalise elanikele või on nende kontrolli all, kui nende laevad on registreeritud kooskõlas selle lepinguosalise õigusaktidega ja sõidavad selle lepinguosalise lipu all, või
- c) kolmanda riigi ettevõtte filiaal, mille oluline äritegevus toimub lepinguosalise territooriumil ja mis tegeleb rahvusvaheliste mereveoteenuste osutamisega. Suurema kindluse huvides ei kohaldata niisuguse filiaali suhtes kaheksandat peatükki („Investeeringud“);

„laevade agenteerimisteenused“ – ühe või mitme laevaliini või laevandusettevõtja ärihuvide esindamine agendina teatavas geograafilises piirkonnas järgmistel eesmärkidel:

- a) meretranspordi ja seotud teenuste turustamine ja müük pakkumise tegemisest arve esitamiseni, meretranspordi veokirjade väljastamine ettevõtjate nimel, vajalike abiteenuste ost ja edasimüük, dokumentide koostamine ja äriteabe andmine ning
- b) ettevõtjate nimel tegutsemine, korraldades vajaduse korral laevade sadamaskäike või lasti vastuvõtmist;

„meretranspordi abiteenused“ – mereveoste käitlemisteenused, tollivormistusteenused, konteinerjaama- ja depooteenused, laevade agenteerimisteenused, mereveoste ekspedeerimisteenused ning hoiustamis- ja laoteenused;

„mereveoste käitlemisteenused“ – järgmiste toimingute teostamine, korraldamine ja järelevalve:

- a) laeva lastimine ja lossimine;
- b) kauba kinnitamine ja lahtivõtmine ning
- c) kauba vastuvõtt, väljastamine ja hoiustamine enne lastimist või pärast lossimist,

mida teevad stividorettevõtted või terminali käitavad ettevõtted, välja arvatud otsene kaitöötajate tegevus, juhul kui nende töö on korraldatud stividor- ja terminaliettevõtetest sõltumatult;

„mereveoste ekspedeerimisteenused“ – vedude korraldamine ja järelevalve lastisaatjate nimel selliste teenuste osutamise kaudu nagu transpordi ja sellega seotud teenuste korraldamine, lasti tihendamine ja pakkimine, dokumentide koostamine ja äriteabe andmine;

„hoiustamis- ja laoteenused“ – külmutatud või jahutatud kaupade ladustamine, vedelike või gaaside ladustamine ning muud hoiustamis- ja laoteenused.

Artikkel 14.2

Kohaldamisala

1. Käesolevat peatükki kohaldatakse meetme suhtes, mille lepinguosaline on vastu võtnud või mida ta säilitab seoses rahvusvaheliste mereveoteenustega ⁽¹⁾. Suurema kindluse huvides kohaldatakse niisuguse meetme suhtes vajaduse korral ka kaheksandat peatükki („Investeeringud“) ja üheksandat peatükki („Piiriülene teenustekaubandus“).

⁽¹⁾ Käesolevat peatükki ei kohaldata lepinguosalise õiguse alusel määratletud kalalaevade suhtes.

2. Suurema kindluse huvides ei võta lepinguosaline vastu ega säilita lisaks artiklitele 8.6 („Võrdne kohtlemine“), 8.7 („Enamsoodustusrežiim“), 9.3 („Võrdne kohtlemine“) ja 9.5 („Enamsoodustusrežiim“) meedet seoses järgmisega:

- a) rahvusvahelist mereveeteenust osutav laev, mis sõidab teise lepinguosalise lipu all ⁽¹⁾, või
- b) teise lepinguosalise rahvusvahelise mereveeteenuse osutaja,

kes tagab kohtlemise, mis on vähem soodne kui kohtlemine, mille see lepinguosaline tagab sarnases olukorras oma laevadele või rahvusvahelise mereveeteenuse osutajatele või laevadele või kolmanda riigi rahvusvahelise mereveeteenuse osutajatele seoses järgmisega:

- a) juurdepääs sadamatele;
- b) taristu kasutamine ja sadamateenused, nagu pukseerimine ja lootsimine;
- c) meretranspordi abiteenuste kasutamine ning kaasnevate tasude ja lõivude kehtestamine;
- d) juurdepääs tollirajatistele või
- e) kaikohtade ning peale- ja mahalaadimisrajatiste kasutamine ⁽²⁾.

Artikkel 14.3

Kohustused

1. Lepinguosaline lubab teise lepinguosalise rahvusvahelise mereveeteenuse osutajatel ümber paigutada talle kuuluvaid või renditud tühje konteinereid, mida veetakse selle lepinguosalise sadamate vahel muul kui tulu saamise eesmärgil.
2. Lepinguosaline lubab teise lepinguosalise rahvusvahelise mereveeteenuse osutajatel osutada fiiderteenuseid selle lepinguosalise sadamate vahel.
3. Lepinguosaline ei võta vastu ega säilita kolmanda riigiga lasti jagamise kokkulepet, mis käsitleb mis tahes rahvusvahelisi mereveeteenuseid, sealhulgas kuiv- ja vedellasti ning liinilaevandust.
4. Lepinguosaline ei võta vastu ega säilita meedet, mis nõuab, et kogu rahvusvaheline veos või osa sellest transporditaks ainult lepinguosalise territooriumil registreeritud laevadega või laevadega, mis kuuluvad selle lepinguosalise elanikele või on nende kontrolli all.
5. Lepinguosaline ei võta vastu ega säilita meedet, mis takistab teise lepinguosalise rahvusvaheliste mereveeteenuste osutajatel sõlmida otselepinguid teiste transporditeenuse osutajatega uksest ukseni või mitmeliigilise transpordi teostamiseks.

Artikkel 14.4

Reservatsioonid

1. Artiklit 14.3 ei kohaldata järgmise suhtes:
  - a) olemasolev mittevastav meede, mida lepinguosaline rakendab:
    - i) Euroopa Liidu tasandil, nagu on sätestatud tema I lisa loendis;
    - ii) riiklikul tasandil, nagu see lepinguosaline on sätestanud oma I lisa loendis;

⁽¹⁾ Käesoleva peatüki kohaldamisel tähendab lepinguosalise lipu all sõitmine Euroopa Liidu puhul Euroopa Liidu liikmesriigi lipu all sõitmist.

⁽²⁾ Käesolevat peatükki ei kohaldata laevade või rahvusvahelise mereveeteenuse osutajate suhtes, kelle suhtes kohaldatakse 22. novembril 2009 Roomas sõlmitud lepingut, milles käsitletakse sadamariigi meetmeid ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks.

- iii) provintsi, territoriaalsel või piirkondlikul haldustasandil, nagu see lepinguosaline on sätestanud oma I lisa I loendis, või
  - iv) kohaliku omavalitsuse tasandil;
- b) punktis a nimetatud mittevastava meetme jätkamine või kiire uuendamine või
- c) punktis a nimetatud mittevastava meetme muutmine sel määral, et muudatus ei vähenda meetme, nagu see oli olemas vahetult enne muutmist, vastavust artiklile 14.3.
2. Artiklit 14.3 ei kohaldata meetme suhtes, mille lepinguosaline kehtestab või säilitab seoses sektori, allsektori või tegevusega, nagu on sätestatud tema II lisa loendis.

VIIETEISTKÜMNES PEATÜKK

Telekommunikatsioon

Artikkel 15.1

Mõisted

Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„toitelink“ – link raadio- või televisiooniringhäälingu signaalide edastamiseks saadete tootmisega tegelevatele keskustele;

„kulupõhine“ – põhineb kuludel ning võib hõlmata eri vahendite või teenuste puhul eri kuluarvestusmeetodeid;

„ettevõtte“ – artiklis 8.1 („Mõisted“) määratletud ettevõtte;

„olulised vahendid“ – üldkasutatavate telekommunikatsioonivõrkude või -teenuste vahendid:

- a) mida pakub ainult üks või valdavalt üks teenuseosutaja või piiratud arv teenuseosutajaid ning
- b) mille asendamine teenuse osutamisel ei ole majanduslikult või tehniliselt teostatav;

„telekommunikatsioonivõrkude vastastikune sidumine“ – üldkasutatavate telekommunikatsioonivõrkude pakkujate ja telekommunikatsiooniteenuste osutajate ühendamine, mis võimaldab ühe teenuseosutaja teenuste kasutajatel suhelda teise teenuseosutaja teenuste kasutajatega ning kasutada teise teenuseosutaja teenuseid;

„ettevõttesisene side“ – telekommunikatsioon, mille abil ettevõtte suhtleb kas ettevõtte siseselt või oma tütarettevõtete, filiaalide ja lepinguosalise õiguse kohaselt sidusettevõtetega, kuid mis ei hõlma kaubanduslikke või mittekaubanduslikke teenuseid, mida osutatakse ettevõtetele, kes ei ole tütarettevõtted, filiaalid või sidusettevõtted, või mida pakutakse klientidele või võimalikele klientidele. Käesoleva määratluse kohaldamisel tõlgendatakse mõisteid „tütarettevõtte“, „filiaal“ ja vajaduse korral „sidusettevõtte“ nii, nagu lepinguosalsed on need määratlenud;

„püsiliinid“ – telekommunikatsioonivahendid kahe või enama määratud punkti vahel, mis on eraldatud kasutamiseks konkreetsele kliendile või teistele konkreetse kliendi valitud kasutajatele;

„peamine teenuseosutaja“ – teenuseosutaja, kellel on võimalus olulisel määral mõjutada asjaomasel üldkasutatavate telekommunikatsioonivõrkude või -teenuste turul osalemise tingimusi (hinda ja pakkumist), kuna ta:

- a) omab kontrolli oluliste vahendite üle või
- b) saab kasutada oma turuseisundit;

„telekommunikatsioonivõrgu lõpp-punkt“ – füüsiline punkt, kus kasutajatele antakse juurdepääs üldkasutatavale telekommunikatsioonivõrgule;

„numbri liikuvus“ – üldkasutatavate telekommunikatsiooniteenuste lõppkasutajate võimalus säilitada sarnaste üldkasutatavate telekommunikatsiooniteenuste osutajaid vahetades samas asukohas samad telefoninumbriid, ilma et see kahjustaks teenuse kvaliteeti, usaldusväarsust või mugavust;

„üldkasutatav telekommunikatsioonivõrk“ – avalik telekommunikatsioonitaristu, mis võimaldab edastada signaale võrgu kindlaksmääratud lõpp-punktide vahel;

„üldkasutatav telekommunikatsiooniteenus“ – telekommunikatsiooniteenus, mille osutamist avalikkusele lepinguosaline selgesõnaliselt või tegelikult nõuab ning mille hulka kuulub tarbijainfo ülekandmine reaalajas kahe või enama punkti vahel tarbijainfo vormi või sisu muutmata. Siia võivad muu hulgas kuuluda telefonsideteenused, pakettkommuteeritud andmesideteenused, ahelkommuteeritud andmesideteenused, teleksiteenused, telegraafiteenused, faksiteenused, eraviisiliselt renditavate liinide teenused ning mobiil- ja personaalsideteenused ja -süsteemid;

„reguleeriv asutus“ – organ, kes vastutab telekommunikatsioonisektori reguleerimise eest;

„telekommunikatsiooniteenused“ – kõik teenused, mis sisaldavad elektromagnetiliste signaalide saatmist ja vastuvõtmist, kuid mis ei hõlma majandustegevust, mis seisneb sisu edastamises telekommunikatsioonivahendite kaudu, ning

„kasutaja“ – ettevõtte või füüsilise isik, kes kasutab või soovib kasutada üldkasutatavat telekommunikatsiooniteenust.

Artikkel 15.2

Kohaldamisala

1. Käeolevat peatükki kohaldatakse meetmete suhtes, mille lepinguosaline on vastu võtnud või kehtima jätnud seoses telekommunikatsioonivõrkude või -teenustega, kooskõlas lepinguosalise õigusega piirata teenuse osutamist vastavalt I või II lisa loendis sätestatud reservatsioonidele.
2. Käeolevat peatükki ei kohaldata lepinguosalise meetme suhtes, mis mõjutab üldsusele mõeldud raadio- või televisioonisadete edastamist ükskõik millise telekommunikatsioonivahendi, sealhulgas kaabel- või ringhäälingulevi kaudu. Suurema kindluse huvides kohaldatakse käeolevat peatükki toitelingi suhtes.
3. Käeoleva peatüki alusel ei saa:
  - a) nõuda lepinguosaliselt, et ta volitaks teise lepinguosalise teenuseosutajat looma, rajama, soetama, rentima või käitama muid telekommunikatsioonivõrke või pakkuma muid telekommunikatsiooniteenuseid kui need, mis on käesolevas lepingus kindlaks määratud, või
  - b) nõuda lepinguosaliselt, et ta looks, rajaks, soetaks, rendiks või käitaks telekommunikatsioonivõrke või pakuks telekommunikatsiooniteenuseid, mida avalikkusele üldiselt ei pakuta, ega nõuda lepinguosaliselt, et ta kohustaks teenuseosutajat seda tegema.

Artikkel 15.3

Juurdepäas üldkasutatavatele telekommunikatsioonivõrkudele ja -teenustele ning nende kasutamine

1. Lepinguosaline tagab, et teise lepinguosalise ettevõtetele võimaldatakse juurdepäas üldkasutatavatele telekommunikatsioonivõrkudele või -teenustele ning nende kasutamine mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel, sealhulgas pidades silmas kvaliteeti ning tehnilisi standardeid ja kirjeldusi⁽¹⁾. Lepinguosalsed kohaldavad seda kohustust muu hulgas lõigetes 2–6 sätestatud viisil.
2. Lepinguosaline tagab, et teise lepinguosalise ettevõtetele on juurdepäas igale tema territooriumi piires või piiriülel pakutavale üldkasutatavale telekommunikatsioonivõrgule ja -teenusele, sealhulgas püsiliinidele, ning võimalus neid võrke ja teenuseid kasutada; seepärast kannab lepinguosaline hoolt selle eest, et kõnealustel ettevõtetele on kooskõlas lõigetega 5 ja 6 lubatud:
  - a) osta või rentida ja liita lõpp- või muid seadmeid, mis ühendatakse üldkasutatavasse telekommunikatsioonivõrku;
  - b) siduda eraviisiliselt renditud või eraomandis olevad liinid asjaomase lepinguosalise üldkasutatavate telekommunikatsioonivõrkude ja -teenustega või teise ettevõtte renditud või omandis olevate liinidega;

⁽¹⁾ „Mittediskrimineeriv“ tähendab ettevõtte kohtlemist vähemalt sama soodsalt, kui koheldaks ükskõik millist teist sarnases olukorras sarnaseid üldkasutatavaid telekommunikatsioonivõrke või -teenuseid kasutatavat ettevõtet.

- c) kasutada enda valikul kasutusprotokolle ning
- d) täita lülitus-, signaaliedastus- ja töötlemisfunktsioone.

3. Lepinguosaline tagab, et teise lepinguosalise ettevõtte võivad kasutada üldkasutatavaid telekommunikatsioonivõrke ja -teenuseid tema territooriumil või piiriülevalt teabe edastamiseks, sealhulgas kõnealuste ettevõtete ettevõttesisesel sidel jaoks, ning juurdepääsemiseks mõlema lepinguosalise territooriumil andmebaasides sisalduvale või muul viisil masinloetaval kujul salvestatud teabele.

4. Lisaks artiklile 28.3 („Ülderandid“) ja olenemata lõikest 3 võtab lepinguosaline asjakohaseid meetmeid, et kaitsta:

- a) üldkasutatavate telekommunikatsiooniteenuste turvalisust ja konfidentsiaalsust ning
- b) üldkasutatavate telekommunikatsiooniteenuste kasutajate eraelu puutumatumist,

tingimusel et neid meetmeid ei kohaldata viisil, mis mõjaks meelevaldse või põhjendamatu diskrimineerimisena või kujutaks endast kaubanduse varjatud piiramist.

5. Lepinguosaline tagab, et üldkasutatavatele telekommunikatsioonivõrkudele või -teenustele ligipääsuks ning nende kasutamiseks ei kehtestata muid tingimusi peale nende, mis on vajalikud selleks, et:

- a) tagada üldkasutatavate telekommunikatsioonivõrkude pakkujate ja telekommunikatsiooniteenuste osutajate avaliku teenuse osutamise kohustuste täitmine, eriti nende suutlikkus teha oma võrgud ja teenused avalikkusele üldiselt kättesaadavaks;
- b) kaitsta üldkasutatavate telekommunikatsioonivõrkude ja -teenuste tehnilist terviklikkust või
- c) tagada, et teise lepinguosalise teenuseosutajad ei osuta teenuseid, mis on piiratud lepinguosalise I või II lisa loendis sätestatud reservatsioonidega.

6. Tingimused üldkasutatavatele telekommunikatsioonivõrkudele ja -teenustele ligipääsu ning nende kasutamise tingimused vastavad lõikes 5 sätestatud kriteeriumidele, võivad need sisaldada:

- a) kõnealuste teenuste edasimüügi või jagatud kasutamise piiranguid;
- b) nõuet kasutada selleks, et selliste võrkude ja teenustega ühineda, kindlaksmääratud tehnilisi liideseid, sealhulgas liideseprotokolle;
- c) vajaduse korral nõudeid kõnealuste teenuste koostalitluseks;
- d) lõppseadmete või muude võrguga liidetavate seadmete tüübikinnitust ning tehnilisi nõudeid, mis käsitlevad selliste seadmete ühendamist võrkudega;
- e) piiranguid eraviisiliselt renditud või eraomandis olevate liinide ühendamisel kõnealuste võrkude ja teenustega või teise ettevõtte renditud või omandis olevate liinidega ning
- f) teatamist, registreerimist ja litsentsimist.

Artikkel 15.4

Peamiste teenuseosutajate suhtes kohaldatavad konkurentsi tagamise meetmed

1. Lepinguosaline jätab kehtima asjakohased meetmed, et takistada teenuseosutajaid, kes üksi või üheskoos on peamine teenuseosutaja, alustamast või jätkamast konkurentsivastast tegevust.

2. Lõikes 1 nimetatud konkurentsivastase tegevuse hulka kuulub:

- a) konkurentsivastane ristsubsideerimine;
- b) konkurentidelt saadud teabe kasutamine konkurentsivastasel viisil ning
- c) sellise olulisi vahendeid käsitleva tehnilise teabe ja asjakohase kommertsteabe varjamine teiste teenuseosutajate eest, mis on neile teenuste osutamiseks vajalik.

*Artikkel 15.5***Juurdepäas olulistele vahenditele**

1. Lepinguosaline tagab, et tema territooriumil asuv peamine teenuseosutaja teeb oma olulised vahendid, mille hulka võivad kuuluda võrguelemendid ning kasutuse tugisüsteemid ja -struktuurid, teise lepinguosalise telekommunikatsiooni-teenuste osutajatele kättesaadavaks mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel ning kulupõhiste tasumääradega.
2. Lepinguosaline võib kooskõlas oma õigusaktidega kindlaks määrata tema territooriumil kättesaadavaks tehtavad olulised vahendid.

*Artikkel 15.6***Telekommunikatsioonivõrkude vastastikune sidumine**

1. Lepinguosaline tagab, et tema territooriumil asuv peamine teenuseosutaja annab võimaluse telekommunikatsioonivõrkude vastastikuseks sidumiseks:
  - a) igas võrgu punktis, kus see on tehniliselt teostatav;
  - b) mittediskrimineerivatel tingimustel, sealhulgas kohaldades mittediskrimineerivaid tehnilisi standardeid ja kirjeldusi ning tasumäärasid;
  - c) kvaliteediga, mis ei ole halvem kui see, mida võimaldatakse omaenda sarnastele teenustele või mitteseotud teenuseosutajate sarnastele teenustele või tütarettevõtjate või muude sidusettevõtjate sarnastele teenustele;
  - d) õigel ajal, läbipaistvate ja mõistlike tingimuste (sealhulgas tehnilised standardid ja kirjeldused) ning kulupõhiste tasumääradega, pidades silmas majanduslikku tasuvust, ning piisavalt eraldatult, et teenuseosutaja ei peaks maksma võrgu osade või vahendite eest, mida ta ei vaja teenuse osutamiseks, ning
  - e) taotluse korral lisaks võrgu lõpp-punktidele, mida pakutakse enamikule kasutajatest, ka muudes punktides tasu eest, milles kajastuvad vajalike lisarajatiste ehitamise kulud.
2. Teenuseosutajal, kellel on volitus pakkuda telekommunikatsiooniteenuseid, on õigus pidada teiste üldkasutatavate telekommunikatsioonivõrkude pakkujate ja telekommunikatsiooniteenuste osutajatega läbirääkimisi uue telekommunikatsioonivõrkude vastastikuse sidumise lepingu üle. Lepinguosaline tagab, et peamiselt teenuseosutajalt nõutakse telekommunikatsioonivõrkude vastastikuse sidumise standardpakkumise koostamist või telekommunikatsioonivõrkude vastastikuse sidumise lepingute üle teiste telekommunikatsioonivõrkude pakkujatega ja telekommunikatsiooniteenuste osutajatega läbirääkimiste pidamist.
3. Lepinguosaline tagab, et telekommunikatsiooniteenuste osutajad, kes saavad telekommunikatsioonivõrkude vastastikuse sidumise lepingute üle peetavate läbirääkimiste käigus mõnelt teiselt selliselt teenuseosutajalt teavet, kasutavad seda teavet üksnes sel eesmärgil, mille jaoks see anti, ning peavad alati kinni edastatud või salvestatud teabe konfidentsiaalsuse tagamise nõudest.
4. Lepinguosaline tagab, et avalikustatakse menetlused, mida kohaldatakse peamise teenuseosutajaga telekommunikatsioonivõrkude vastastikusel sidumisel.
5. Lepinguosaline tagab, et peamine teenuseosutaja avalikustab kas oma telekommunikatsioonivõrkude vastastikuse sidumise lepingud või telekommunikatsioonivõrkude vastastikuse sidumise standardpakkumise, kui see on asjakohane.

*Artikkel 15.7***Telekommunikatsiooniteenuste osutamise luba**

Lepinguosaline peaks tagama, et telekommunikatsiooniteenuste osutamise loa andmisel järgitakse võimaluse korral lihtsat teatamismenetlust.

*Artikkel 15.8***Universaalteenus**

1. Kummalgi lepinguosalisel on õigus kindlaks määrata, millist universaalteenuse osutamise kohustust ta soovib säilitada.
2. Lepinguosaline tagab, et igat universaalteenusega seotud meedet, mille ta vastu võtab või kehtima jätab, hallatakse läbipaistval, mittediskrimineerival ja konkurentsi suhtes neutraalsel viisil. Samuti tagab Lepinguosaline, et ükski universaalteenuse osutamise kohustus, mille ta kehtestab, ei oleks koormavam, kui on vaja lepinguosalise kindlaks määratud universaalteenuse jaoks.
3. Kõikidel teenuseosutajatel peaks olema võimalus taotleda universaalteenuse pakkumise õigust. Universaalteenuse osutaja määramisel tagab lepinguosaline, et valik tehakse tõhusal, läbipaistval, objektiivsel ja mittediskrimineerival viisil.

*Artikkel 15.9***Piiratud ressursid**

1. Lepinguosaline haldab oma menetlusi, millega jaotatakse ja kasutatakse piiratud ressursse, sealhulgas raadiosagedusi, numbreid ja trasside rajamise õigusi, objektiivselt, õigeaegselt, läbipaistvalt ja mittediskrimineerivalt.
2. Olenemata artiklist 8.4 („Turulepääs“) ja artiklist 9.6 („Turulepääs“) võib lepinguosaline võtta vastu või jätta kehtima meetme, millega eraldatakse ja antakse üle spektriosa ja hallatakse sagedusi. Seega jääb kummalegi lepinguosalisele õigus kehtestada ja viia ellu oma spektri ja sageduste haldamise poliitika, millega võidakse piirata üldkasutatavate telekommunikatsiooniteenuste osutajate arvu. Samuti jääb kummalegi lepinguosalisele õigus eraldada sagedusalasid, võttes arvesse praeguseid ja tulevase vajadusi.
3. Lepinguosaline avalikustab teabe eraldatud sagedusalade hetkeseisu kohta, kuid ei ole kohustatud üksikasjalikult kirjeldama valitsuse erikasutuseks eraldatud sagedusi.

*Artikkel 15.10***Numbri liikuvus**

Lepinguosaline tagab, et tema territooriumil asuvad üldkasutatavate telekommunikatsiooniteenuste osutajad tagavad mõistlikel tingimustel numbri liikuvuse.

*Artikkel 15.11***Reguleeriv asutus**

1. Lepinguosaline tagab, et tema reguleeriv asutus on telekommunikatsioonivõrkude ja -seadmete pakkujatest või telekommunikatsiooniteenuste osutajatest õiguslikult eraldiseisev ja funktsionaalselt sõltumatu, sealhulgas juhul, kui lepinguosaline säilitab telekommunikatsioonivõrkude pakkuja või telekommunikatsiooniteenuste osutaja üle omandiõiguse või kontrolli.
2. Lepinguosaline tagab, et tema reguleeriva asutuse otsused ja menetlused on kõikide turuosaliste suhtes erapooletud ning et neid hallatakse läbipaistvalt ja õigeaegselt.
3. Lepinguosaline tagab, et tema reguleerival asutusel on sektori reguleerimiseks piisavad volitused, sealhulgas volitus:
  - a) nõuda telekommunikatsioonivõrkude pakkujate või telekommunikatsiooniteenuste osutajatelt ükskõik millist teavet, mida reguleeriv asutus peab vajalikuks oma kohustuste haldamiseks, ning

- b) pöörata täitmisele oma otsused, mis on seotud artiklites 15.3–15.6 sätestatud kohustustega, rakendades asjakohaseid karistusi, mille hulka võivad kuuluda rahalised karistused, korrigeerivad korraldused ning litsentsi kehtivuse peatamine või litsentsi tühistamine.

Artikkel 15.12

Telekommunikatsioonialaste vaidluste lahendamine

Pöördumine reguleeriva asutuse poole

1. Lisaks artiklile 27.3 („Haldusmenetlused“) ja artiklile 27.4 („Läbivaatamine ja edasikaebamine“) tagab lepinguosaline, et:

- a) ettevõtetal on võimalus pöörduda õigeaegselt lepinguosalise reguleeriva asutuse poole, et lahendada artiklitega 15.3–15.6 hõlmatud küsimustes tekkinud vaidlusi üldkasutatavate telekommunikatsioonivõrkude pakkujate või telekommunikatsiooniteenuste osutajatega, kes lepinguosalise õigusaktide alusel kuuluvad asjaomase reguleeriva asutuse jurisdiktsiooni. Vajaduse korral teeb reguleeriv asutus vaidluse lahendamiseks mõistliku aja jooksul siduva otsuse, ning
- b) teise lepinguosalise telekommunikatsioonivõrkude pakkujatel või telekommunikatsiooniteenuste osutajatel, kes taotlevad lepinguosalise territooriumil juurdepääsu olulistele vahenditele või telekommunikatsioonivõrkude vastastikust sidumist peamise teenuseosutajaga, on võimalus pöörduda mõistliku ja avalikult kindlaks määratud aja jooksul reguleeriva asutuse poole, et lahendada vaidlusi, mis on tekkinud kõnealuse peamise teenuseosutajaga seoses telekommunikatsioonivõrkude vastastikuse sidumise või juurdepääsu asjakohaste tingimuste ja tasumääradega.

Reguleeriva asutuse otsuste edasikaebamine ja läbivaatamine

2. Lepinguosaline tagab, et ettevõtte, kelle huve on reguleeriva asutuse otsus kahjustanud, võib pöörduda otsuse läbivaatamiseks erapooletu ja sõltumatu kohtu või kohtulaadsele organi või haldusasutuse poole, nagu on ette nähtud lepinguosalise õigusaktides. Kohus või kohtulaadne organ või haldusasutus esitab ettevõttele oma otsuse kirjaliku põhjenduse. Lepinguosaline tagab, et reguleeriv asutus täidab need otsused, mis on edasi kaevatud või mille puhul on taotletud täiendavat läbivaatamist.

3. Kohtuliku läbivaatamise taotlus ei anna alust reguleeriva asutuse otsus täitmata jätta, välja arvatud juhul, kui asjaomane kohtuasutus peatab kõnealuse otsuse täitmise.

Artikkel 15.13

Läbipaistvus

1. Lisaks artiklile 27.1 („Avaldamine“) ja artiklile 27.2 („Teabe esitamine“) ning teistele käesoleva peatüki sätetele, mis käsitlevad teabe avaldamist, avalikustab lepinguosaline:

- a) hõlpsasti juurdepääsetaval ja arusaadaval kujul reguleeriva asutuse ülesanded, eriti juhul, kui kõnealused ülesanded on määratud mitmele organile;
- b) oma meetmed, mis on seotud üldkasutatavate telekommunikatsioonivõrkude või -teenustega, sealhulgas:
- i) oma reguleeriva asutuse eeskirjad koos nende eeskirjade alusega,
  - ii) tariifid ning muud teenuste tingimused,
  - iii) tehniliste liideste kirjeldused,
  - iv) tingimused lõpp- või muude seadmete liitmiseks üldkasutatavasse telekommunikatsioonivõrku,
  - v) võimalikud teatamist, loa taotlemist, registreerimist või litsentsimist käsitlevad nõuded ning
- c) teabe organite kohta, kes vastutavad standarditega seotud meetmete ettevalmistamise, muutmise ja vastuvõtmise eest.

*Artikkel 15.14***Kohaldamisest hoidumine**

Lepinguosalised tunnistavad konkurentsile rajatud turu olulisust õiguspärase avaliku poliitika eesmärkide saavutamisel telekommunikatsiooniteenuste valdkonnas. Selleks võib lepinguosaline oma õigusaktides ette nähtud ulatuses keelduda eeskirja kohaldamisest telekommunikatsiooniteenuse suhtes, kui turuanalüüs näitab, et tõhus konkurents on saavutatud.

*Artikkel 15.15***Seos teiste peatükkidega**

Kui selle peatüki ja mõne muu käesoleva lepingu peatüki vahel esineb vastuolu, on ülimuslik käesolev peatükk.

*KUUETEISTKÜMNES PEATÜKK***E-kaubandus***Artikkel 16.1***Mõisted**

Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„**tarne**“ – arvutiprogramm, tekst, video, pilt, helisalvestis või mõni muu digitaalselt kodeeritud tarne ning

„**e-kaubandus**“ – kaubandus, mis toimub ainuüksi telekommunikatsiooniseadmete kaudu või ühiselt nii telekommunikatsiooniseadmete kui ka muude info- ja kommunikatsioonitehnoloogia seadmete kaudu.

*Artikkel 16.2***Eesmärk ja kohaldamisala**

1. Lepinguosalised tunnistavad, et e-kaubandus suurendab majanduskasvu ja kauplemisvõimalusi paljudes sektorites, ning kinnitavad WTO eeskirjade kohaldatavust e-kaubanduse suhtes. Lepinguosalised lepivad kokku, et edendavad omavahelise e-kaubanduse arengut, eelkõige tehes käesoleva peatüki sätete alusel koostööd e-kaubanduse valdkonnas tekkivates küsimustes.

2. Käesoleva peatükiga ei kehtestata lepinguosalistele kohustust lubada elektrooniliselt edastatud tarnet, välja arvatud juhul, kui see on kooskõlas lepinguosalistega mõne muu käesoleva lepingu sätte kohaste kohustustega.

*Artikkel 16.3***Elektrooniliste tarnete suhtes kohaldatavad tollimaksud**

1. Lepinguosaline ei kehtesta elektrooniliselt edastatava tarne kohta tollimaksu, tasu või lõivu.

2. Suurema kindluse huvides ei takista lõige 1 lepinguosalist kehtestamast elektrooniliselt edastatavatele tarnetele riiklikku maksu või muud riiklikku lõivu, tingimusel et see maks või lõiv kehtestatakse viisil, mis on kooskõlas käesoleva lepinguga.

*Artikkel 16.4***Usaldus ja kindlustunne e-kaubanduse suhtes**

Lepinguosaline peaks vastu võtma või jätma kehtima õigusnormid või haldusmeetmed, et kaitsta e-kaubanduse kasutajate isikuandmeid, ning võtab seda tehes nõuetekohaselt arvesse rahvusvahelisi andmekaitsestandardeid, mille on kehtestanud asjakohased rahvusvahelised organisatsioonid, kuhu mõlemad lepinguosalised kuuluvad.

*Artikkel 16.5***Üldsätted**

Võttes arvesse e-kaubanduse potentsiaali sotsiaalse ja majandusliku arengu soodustamise vahendina, tunnistavad lepinguosalised, kui tähtis on:

- a) nende riiklike õigusraamistike selgus, läbipaistvus ja prognoositavus e-kaubanduse võimalikult ulatuslikul arendamisel;
- b) koostalitlusvõime, uuendusmeelsus ja konkurents e-kaubanduse lihtsustamisel ning
- c) väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks e-kaubanduse kasutamise lihtsamaks muutmine.

*Artikkel 16.6***E-kaubanduse teemaline dialoog**

1. Tunnistades e-kaubanduse üleilmset olemust, lepivad lepinguosalised kokku, et jätkavad e-kaubanduse vallas esile kerkivates küsimustes dialoogi, käsitledes muu hulgas järgmist:

- a) üldsusele välja antud e-allkirjade sertifikaatide tunnustamine ning piiriüleste sertimisteenuste hõlbustamine;
- b) lepitusteenuse osutajate vastutus teabe edastamise või salvestamise eest;
- c) soovimatute elektrooniliste kommertsteadete käsitlemine ning
- d) isikuandmete kaitse ning tarbijate ja ettevõtjate kaitsmine pettusel põhinevate ja eksitavate kaubandustavade eest e-kaubanduse valdkonnas.

2. Lõikes 1 nimetatud dialoog võib seisneda teabe vahetamises lepinguosaliste kõnealuseid küsimusi käsitlevate õigusnormide ja muude meetmete kohta ning selliste õigusnormide ja muude meetmete rakendamisel saadud kogemuste jagamises.

3. Tunnistades e-kaubanduse üleilmset olemust, kinnitavad lepinguosalised, et e-kaubanduse arengu edendamiseks on tähtis osaleda aktiivselt mitmepoolsetel foorumitel.

*Artikkel 16.7***Seos teiste peatükkidega**

Kui selle peatüki ja mõne muu käesoleva lepingu peatüki vahel esineb vastuolu, on ülimuslik kõnealune muu peatükk.

SEITSMETEISTKÜMNES PEATÜKK

Konkurentsipoliitika

Artikkel 17.1

Mõisted

Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„konkurentsivastane äritegevus“ – konkurentsivastased lepingud, konkurentide kooskõlastatud tavad või kokkulepped, turgu valitseva ettevõtja konkurentsivastased tavad ja olulise konkurentsivastase mõjuga ühinemised ning

„üldist majandushuvi pakkuv teenus“ – teenus, mida Euroopa Liidus tavapäraistes turutingimustes tegutseval ettevõtjal ei ole võimalik pakkuda rahuldavalt ning sellistel tingimustel, nagu hind, objektiivsed kvaliteediomadused, teenuse jätkuvus ja kättesaadavus, mis on kooskõlas avaliku huviga. Riik peab üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise tegema ülesandeks ühele või mitmele ettevõtjale avaliku teenuse osutamise kujul, määrates kindlaks asjaomaste ettevõtjate ja riigi kohustused.

Artikkel 17.2

Konkurentsipoliitika

1. Lepinguosalised tunnistavad vaba ja moonutamata konkurentsi tähtsust oma kaubandussuhetes. Lepinguosalised tunnistavad, et konkurentsivastane äritegevus võib kahjustada turgude nõuetekohast toimimist ning vähendada kaubanduse liberaliseerimisest tulenevat kasu.
2. Lepinguosalised võtavad asjakohaseid meetmeid, et keelustada konkurentsivastane äritegevus, tunnistades, et sellised meetmed aitavad saavutada käesoleva lepingu eesmärke.
3. Lepinguosalised teevad koostööd küsimustes, mis on seotud konkurentsivastase äritegevuse keelustamisega vabakaubanduspiirkonnas, kooskõlas 17. juunil 1999 Bonnis sõlmitud *Euroopa Ühenduste ja Kanada valitsuse vahelise lepinguga nende konkurentsioiguse kohaldamise kohta*.
4. Lõikes 2 nimetatud meetmed on kooskõlas läbipaistvuse, diskrimineerimisest hoidumise ja õiglase menetluse põhimõttega. Konkurentsioiguse kohaldamisest tehtavad erandid on läbipaistvad. Üks lepinguosaline teeb teisele lepinguosalisele kättesaadavaks avaliku teabe selliste oma konkurentsioiguse alusel ette nähtud erandite kohta.

Artikkel 17.3

Konkurentsipoliitika kohaldamine ettevõtjate suhtes

1. Lepinguosaline tagab, et artikli 17.2 lõikes 2 nimetatud meetmeid kohaldatakse lepinguosaliste suhtes tema õigusnormidega nõutavas ulatuses.
2. Suurema õiguskindluse huvides kehtib järgmine:
  - a) Kanadas on konkurentsiseadus (*Competition Act*, R.S.C. 1985, c. C-34) siduv ja seda kohaldatakse äriühingute suhtes, kes on Kanada või mõne Kanada provintsi õiguse alusel Tema Majesteedi esindajad, seoses äriühingu äritegevusega tegelikus või võimalikus konkurentsivastastes isikutega, sellises ulatuses, nagu seda kohaldataks juhul, kui äriühing ei oleks Tema Majesteedi esindaja. Selliste esindajate hulka võivad kuuluda riigiettevõtted, monopolid ning eri-, ainu- või eelisõiguse saanud ettevõtted ning
  - b) Euroopa Liidus kohaldatakse riigiettevõtete, monopolide ning ettevõtete suhtes, kellele on antud eri- või eelisõigused, Euroopa Liidu konkurentsieeskirju. Ettevõtete suhtes, kellele on tehtud ülesandeks üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine või kes on kasumit taotlevad monopolid, kohaldatakse neid eeskirju siiski sel määral, kui võrd selliste eeskirjade rakendamine ei takista õiguslikult ega tegelikult neile määratud konkreetsete ülesannete täitmist.

Artikkel 17.4

Vaidluste lahendamine

Käesoleva peatüki sätete suhtes ei kohaldata mitte ühtegi käesoleva lepingu kohast vaidluste lahendamise viisi.

KAHEKSATEISTKÜMNES PEATÜKK

Riigiettevõtted, monopolid ja eri- või eelisõiguse saanud ettevõtted

Artikkel 18.1

Mõisted

Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„hõlmatud üksus“ –

- a) monopol;
- b) asja või teenust pakkuv ettevõtja, kes on üks neist vähestest asju või teenuseid pakkuvatest ettevõtjatest, keda lepinguosaline on vormiliselt või tegelikult volitanud või kelle asutanud ning kelle seas lepinguosaline sisuliselt hoiab oma territooriumil ära konkurentsi;
- c) üksus, kellele lepinguosaline on andnud vormiliselt või tegelikult kaupa tarnimise või teenuse pakkimise eri- või eelisõiguse, mis mõjutab suurel määral mõne teise ettevõtte suutlikkust tarnida sama kaupa või osutada sama teenust samas geograafilises piirkonnas sisuliselt samaväärsetes tingimustes ning võimaldab üksusel pääseda tervikuna või osaliselt konkurentsivõimest või turupiirangutest (¹⁾), või
- d) riigiettevõtte;

„määramine“ – monopoli kehtestamine või lubamine või selle laiendamine, et hõlmata veel mõni kaup või teenus;

„ärikaalutlustest lähtuv“ – kooskõlas üldkasutatavate äritavadega, millest asjaomase valdkonna erakapitalil põhinev ettevõtte lähtub ning

„mittediskrimineeriv kohtlemine“ – käesolevas lepingus sätestatud võrdne kohtlemine või enamsoodustusrežiim olenevalt sellest, kumma tingimused on paremad.

Artikkel 18.2

Kohaldamisala

1. Lepinguosalisel kinnitavad oma õigusi ja kohustusi, mis tulenevad GATT 1994 XVII artikli lõigetest 1–3, 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe XVII artikli tõlgendamise lepingust ning teenustekaubanduse üldlepingu VIII artikli lõigetest 1 ja 2, mis inkorporeeritakse käesolevasse lepingusse ja muudetakse selle osaks.

2. Käesolevat peatükki ei kohaldata lepinguosaliste hangete suhtes, mille eesmärk on osta kaup või teenust valitsuse funktsioonide täitmiseks, mitte äriotstarbeliseks edasimüügiks või kasutamiseks äriotstarbeliseks müügiks ette nähtud kauba tarnimisel või teenuse osutamisel, olenemata sellest, kas kõnealune hange on „käesoleva lepinguga hõlmatud hange“ artikli 19.2 („Kohaldamisala“) tähenduses.

(¹) Suurema kindluse huvides ei kujuta napi ressursi jagamiseks objektiivsete, proportsionaalsete ja mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel üksikutele ettevõtetele litsentsi andmine erioigust.

3. Artikleid 18.4 ja 18.5 ei kohaldata artiklis 8.2 („Kohaldamisala“) ja artiklis 9.2 („Kohaldamisala“) nimetatud valdkondade suhtes.

4. Artikleid 18.4 ja 18.5 ei kohaldata hõlmatud üksuse meetme suhtes, mille korral rakendatakse asjaomase lepinguosalise I, II või III lisas esitatud loendis sätestatud võrdse kohtlemise või enamsoodustusrežiimi rakendamise kohustuse reservatsiooni, juhul kui see lepinguosaline oleks vastu võtnud või säilitanud sama meetme.

Artikkel 18.3

Riigiettevõtted, monopolid ning eri- või eesõiguse saanud ettevõtted

1. Ilma et see piiraks lepinguosaliste käesoleva lepingu kohaseid õigusi ja kohustusi, ei takista käesolevas peatükis sätestatu kumbagi lepinguosalist asutamast või säilitamast riigiettevõtet või monopoli ega andmast mõnele ettevõttele eri- või eelisõigusi.

2. Lepinguosalised ei nõua hõlmatud üksuselt tegutsemist viisil, mis on vastuolus käesoleva lepinguga, ega soodusta sellist tegutsemist.

Artikkel 18.4

Mittediskrimineeriv kohtlemine

1. Lepinguosaline tagab, et hõlmatud üksus kohtleb tema territooriumil kauba või teenuste ostmisel või müümisel käesoleva lepinguga hõlmatud investeringut, teise lepinguosalise kaupa või teise lepinguosalise teenuseosutajat mittediskrimineerivalt.

2. Kui artikli 18.1 punktides b–d esitatud mõiste „hõlmatud üksus“ määratluses kirjeldatud üksus tegutseb kooskõlas artikli 18.5 lõikega 1, leitakse, et lepinguosaline, kelle territooriumil asjaomane hõlmatud üksus asub, on täitnud kõnealuse üksuse puhul lõikes 1 sätestatud kohustused.

Artikkel 18.5

Ärikaalutlused

1. Lepinguosaline tagab, et hõlmatud üksus lähtub tema territooriumil kaupade ostmisel ja müümisel, sealhulgas hinna, kvaliteedi, kättesaadavuse, turustatavuse, veo ning muude ostu- ja müügitingimuste puhul, nagu ka teenuste ostmisel ja pakumisel, ärikaalutlustest, ka juhul, kui ta pakub selliseid kaupu või teenuseid teise lepinguosalise investorile või teise lepinguosalise investori investeringu tulemusel.

2. Tingimusel, et käesoleva lepinguga hõlmatud üksuse tegevus on kooskõlas artikliga 18.4 ja seitsmeteistkümnenda peatükiga („Konkurentsipoliitika“), ei kohaldata lõikes 1 nimetatud kohustusi:

a) monopoli puhul selle eesmärgi täitmisel, mille jaoks monopol on loodud või mille jaoks on talle antud eri- või eelisõigused, näiteks avaliku teenuse osutamise kohustus või regionaalareng, või

b) riigiettevõtte puhul tema avalike ülesannete täitmisel.

ÜHEKSATEISTKÜMNES PEATÜKK

Riigihanked

Artikkel 19.1

Mõisted

Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„**kommertskaubad või -teenused**“ – kaubad või teenused, mida tavaliselt müüakse või pakutakse müügiks turul valitsusvälistele ostjatele ja mida sellised ostjad ostavad tavaliselt turult valitsemisega mitteseotud eesmärkidel;

„**ehitustöö**“ – teenus, mille eesmärk on mis tahes vahenditega ehitada hooneid ja tsiviilrajatisi ÜRO ühtse tooteklassifikaatori (CPC) 51. alajao tähenduses;

„elektrooniline oksjon“ – elektrooniliste seadmete abil toimuv järkjärguline protsess, mille käigus ettevõtjad esitavad uue pakkumuse, hankemenetluse hindamiskriteeriumide kohase muu mõõdetava väärtuse või mõlemad, ning mille tulemusel tekib või muutub pakkumuste pingerida;

„kirjalikult“ või **„kirjalik“** – sõnade ja numbritega esitatud väljend, mida saab lugeda ja taasesitada ning hiljem edastada. Mõiste võib hõlmata elektrooniliselt edastatavat ja salvestatavat teavet;

„piiratud hankemenetlus“ – hankemenetlus, mille puhul hankija võtab ühendust tema enda väljavalitud ettevõtja või ettevõtjatega;

„meede“ – hankija seadus, eeskiri, kord, haldussuunis, tava või mis tahes meede, mis on seotud käesoleva lepinguga hõlmatud hankega;

„korduvkasutatav loetelu“ – loetelu, mida hankija kavatseb korduvalt kasutada ja mis sisaldab nende ettevõtjate andmeid, kelle hankija on tunnistanud loetellu kandmise tingimustele vastavaks;

„kavandatud hanke teade“ – hankija avaldatud teade, milles kutsutakse huvitatud ettevõtjaid esitama osalemistaotlust, pakkumust või mõlemat;

„korvamismeetmed“ – tingimused või kohustused, mis edendavad kohalikku arengut või parandavad lepinguosalise maksebilanssi, näiteks kodumaise osaluse, tehnoloogia litsentsimise ning investeerimis-, vastuostu- jms toimingute ja nõuete abil;

„avatud hankemenetlus“ – hankemenetlus, mille puhul võivad pakkumuse esitada kõik huvitatud ettevõtjad;

„isik“ – artiklis 1.1 („Üldkohaldatavad mõisted“) määratletud isik;

„hankija“ – üksus, kelle suhtes käesoleva peatükiga seoses kohaldatakse lepinguosalise turule lubatud kaupade ja teenuste loetelu 19-1, 19-2 või 19-3 lisa;

„kvalifitseeritud ettevõtja“ – ettevõtja, kelle hankija on tunnistanud osalemistingimustele vastavaks;

„valikpakkumismenetlus“ – hankemenetlus, mille puhul hankija kutsub pakkumusi esitama üksnes kvalifitseeritud ettevõtjaid;

„teenused“ – hõlmab ehitustöid, kui ei ole sätestatud teisiti;

„standard“ – dokument, mille on heaks kiitnud tunnustatud asutus ning millega nähakse üldiseks ja korduvaks kasutamiseks ette tooteid ja teenuseid ning nendega seotud protsesse ja tootmismeetodeid käsitlevad eeskirjad, suunised või omadused, mille järgimine ei ole kohustuslik. Standard võib sisaldada või käsitleda ka üksnes kauba, teenuse, tootmistehnoloogia või -meetodi terminoloogiat, sümboleid, pakendamise-, tähistamis- või märgistusnõudeid;

„ettevõtja“ – isik või isikute rühm, kes pakub või saab pakkuda kaupu ja teenuseid, ning

„tehniline kirjeldus“ – hanketingimus, milles on:

- a) kehtestatud hangitavate asjade või teenuste omadused, sealhulgas kvaliteedi, toime, ohutuse ja mõõtmete nõuded, või kaupade tootmise ja teenuste osutamise protsessid ja viisid, või
- b) käsitletakse toote või teenuse suhtes kehtivat terminoloogiat, sümboleid, pakendamise-, tähistamis- või märgistusnõudeid.

Artikkel 19.2

Kohaldamisala

Käesoleva peatüki kohaldamine

1. Käesolevat peatükki kohaldatakse kõikide käesoleva lepinguga hõlmatud hankega seotud meetmete suhtes, sõltumata sellest, kas see hange korraldatakse terveniisti või osaliselt elektrooniliselt või mitte.

2. Käesolevas peatükis tähendab „käesoleva lepinguga hõlmatud hange“ valitsuse ülesannete täitmiseks teostatavat hanget:

- a) mille puhul hangitakse kaupu, teenuseid või mõlemat:
  - i) nagu on kindlaks määratud käesoleva peatükiga seotud lepinguosaliste turule lubatud kaupade ja teenuste loetelu lisades, ning
  - ii) hanke eesmärk ei ole äriotstarbeline müük või edasimüük või kasutamine äriotstarbeliseks müügiks või edasimüügiks ette nähtud kaupade tootmisel või teenuste osutamisel;
- b) mis toimub mis tahes lepingulisel alusel, sealhulgas ostmise, liisimise ja rentimise või üürimise teel koos väljaostuvõimalusega või ilma selleta;
- c) mille maksumus, hinnatuna vastavalt lõigetele 6–8, on artikli 19.6 kohase teate avaldamise ajal võrdne käesoleva peatükiga seotud lepinguosalise turule lubatud kaupade ja teenuste loetelu lisades sätestatud piirmääraga või sellest suurem;
- d) mille teostab hankija ning
- e) mida ei ole lõikes 3 või käesoleva peatükiga seotud lepinguosalise turule lubatud kaupade ja teenuste loetelu lisades sätestatud kohaldamisalast muul moel välja arvatud.

3. Kui käesoleva peatükiga seotud lepinguosalise turule lubatud kaupade ja teenuste loetelu lisades ei ole sätestatud teisiti, ei kohaldata käesolevat peatükki järgmise suhtes:

- a) maa, olemasolevate hoonete ja muu kinnisvara või nendega seotud õiguste omandamine või rentimine;
- b) lepinguosalise lepinguvälised kokkulepped või mis tahes vormis antav abi, sealhulgas koostöölepingud, toetused, laenud, paigutused omakapitali, tagatised ja maksusoodustused;
- c) fiskaalasutuse teenuste ja depoteenuste, reguleeritud finantseerimisasutuste likvideerimis- ja juhtimisteenuste või riigivõla, sealhulgas laenude, riigi võlakirjade, vekslite ja muude väärtpaberite müügi, tagasiostu või levitamisega seotud teenuste hange või soetamine;
- d) riiklikud töölepingud;
- e) hanked, mis korraldatakse:
  - i) spetsiaalselt rahvusvahelise abi, sealhulgas arenguabi andmiseks;
  - ii) erimenetluse või -klausli alusel, mis on sätestatud sõjaväeüksuste paiknemist käsitlevas rahvusvahelises lepingus või mis on seotud mõne projekti ühise rakendamise lepingule alla kirjutatud riikide poolt, või
  - iii) rahvusvahelise organisatsiooni erimenetluse või klausli alusel või mida rahastatakse rahvusvahelise toetuse, laenu või muu abiga, juhul kui kohaldatav menetlus või klausel ei ole käesoleva peatükiga kooskõlas.

4. Käesoleva peatüki kohane hange on iga Kanada ja Euroopa Liidu turule lubatud kaupade ja teenuste loeteludega hõlmatud hange, mille puhul lepinguosaliste kohustused on sätestatud järgmiselt:

- a) 19-1 lisa – keskkvalitusasutused, kelle hankeid käesolev peatükk hõlmab;
- b) 19-2 lisa – piirkondlikud valitsusasutused, kelle hankeid käesolev peatükk hõlmab;
- c) 19-3 lisa – kõik muud üksused, kelle hankeid käesolev peatükk hõlmab;
- d) 19-4 lisa – käesoleva peatükiga hõlmatud kaubad;
- e) 19-5 lisa – käesoleva peatükiga hõlmatud teenused peale ehitustööde;
- f) 19-6 lisa – käesoleva peatükiga hõlmatud ehitustööd;
- g) 19-7 lisa – üldised märkused ning
- h) 19-8 lisa – käesoleva peatüki avaldamise viis.

5. Kui hankija nõuab käesoleva lepinguga hõlmatud hankega seoses, et isik, keda ei ole nimetatud käesoleva peatükiga seotud lepinguosalise turule lubatud kaupade ja teenuste loetelu lisades, korraldaks hanke vastavalt konkreetsetele tingimustele, kohaldatakse selliste tingimuste suhtes artiklit 19.4 *mutatis mutandis*.

Eeldatava maksumuse määramine

6. Kui hankija hindab hanke maksumust eesmärgiga teha kindlaks, kas tegemist on käesoleva lepinguga hõlmatud hankega, siis ta:

- a) ei jaga hanget mitmeks hankeks ning ei vali ega kasuta selle maksumuse hindamiseks erilisi hindamismeetodeid selleks, et kõnealune hange või selle osa jääks käesoleva peatüki kohaldamisalast välja, ning
- b) arvestab hanke hinnangulise maksimaalse kogumaksumuse hanke kogu kestuse kohta, olenemata sellest, kas leping sõlmitakse ühe või enama ettevõtjaga, võttes arvesse kõiki tasustamise vorme, sealhulgas:
  - i) lisa-, teenus-, vahendustasusid ja intresse ning
  - ii) kui hankes on ette nähtud optsoonivõimalus, siis kõnealuste optsoonide kogumaksumust.

7. Kui hanke üksiknõude tulemusena sõlmitakse rohkem kui üks leping või sõlmitakse lepingud eraldi osade suhtes („korduvlepingud“), võetakse hinnangulise maksimaalse kogumaksumuse arvutamisel aluseks järgmine:

- a) eelneva 12 kuu jooksul või hankija eelneva eelarveaasta jooksul sõlmitud sama tüüpi kauba või teenuse korduvlepingute maksumus, mida on võimaluse korral korrigeeritud, et võtta arvesse prognoositud muutusi järgmise 12 kuu jooksul hangitavate kaupade ja teenuste koguses ja maksumuses, või
- b) algse lepingu sõlmimisele järgneva 12 kuu jooksul või hankija eelarveaasta jooksul hangitava sama tüüpi kauba või teenuse korduvlepingute hinnanguline maksumus.

8. Kauba või teenuse hanke puhul liisimise, rentimise või üürimise teel või hangete puhul, mille koguhind ei ole kindlaks määratud, on hindamise alus järgmine:

- a) tähtajalise lepingu puhul:
  - i) kui lepingu kestus on 12 kuud või vähem, siis hinnanguline maksimaalne maksumus kogu kestuse jooksul, või
  - ii) kui lepingu kestus ületab 12 kuud, siis hinnanguline maksimaalne kogumaksumus, sealhulgas mis tahes hinnanguline jääkmaksumus;
- b) tähtajatute lepingute puhul hinnanguline kuumakse, mis on korrutatud 48ga, ning
- c) kui ei ole kindel, kas leping sõlmitakse tähtajalise lepinguna, kohaldatakse alapunkti b.

Artikkel 19.3

Julgeoleku- ja ülderandid

1. Ühtki käesoleva peatüki sätet ei tõlgendata selliselt, et see takistab lepinguosalisel võtta meetmeid või jätta avalikustamata teave, kui ta peab seda vajalikuks, et kaitsta oma olulisi julgeolekuhuve:

- a) relvade, laskemoona ⁽¹⁾ või sõjavarustuse hankimisel;
- b) riigi julgeoleku seisukohast hädavajalike hangete puhul või
- c) riigikaitse seisukohast.

⁽¹⁾ Käesolevas artiklis kasutatavat väljendit „laskemoon“ peetakse samaväärseks väljendiga „lahingumoon“.

2. Vastavalt nõudele, et selliseid meetmeid ei kohaldata viisil, mis põhjustab samasugustes tingimustes oleva lepinguosalise meelevaldset või põhjendamatu diskrimineerimist või rahvusvahelise kaubanduse varjatud piiramist, ei tõlgendata ühtki käesoleva peatüki sätet selliselt, et see takistab lepinguosalist kehtestamast selliseid meetmeid ja tagamast nende täitmist, mis on:

- a) vajalikud avaliku kõlbluse, korra ja turvalisuse kaitseks;
- b) vajalikud inimeste, loomade või taimede elu ja tervise kaitseks;
- c) vajalikud intellektuaalomandi kaitseks või
- d) seotud puudega isikutega, heategevusinstitutionidega või vangide tööga seotud kaupade ja teenustega.

Artikkel 19.4

Üldpõhimõtted

Diskrimineerimiskeeld

1. Lepinguosaline, sealhulgas tema hankijad, kohtleb iga käesoleva lepinguga hõlmatud hankega seotud meetme puhul teise lepinguosalise kaupu ja teenuseid ning teise lepinguosalise ettevõtjaid, kes selliseid kaupu ja teenuseid pakuvad, kohe ja tingimusteta vähemalt sama soodsalt, kui asjaomane lepinguosaline, sealhulgas tema hankijad, kohtleb oma kaupu, teenuseid ja ettevõtjaid. Suurema kindluse huvides hõlmab selline kohtlemine:

- a) Kanadas kaupade, teenuste ja ettevõtjate kohtlemist vähemalt sama soodsalt, kui provintsi või territooriumi, sealhulgas selle hankijad, kohtleb provintsis või territooriumil asuvaid kaupu, teenuseid ja ettevõtjaid, ning
- b) Euroopa Liidus kaupade, teenuste ja ettevõtjate kohtlemist vähemalt sama soodsalt, kui liikmesriigi või liikmesriigi piirkond, sealhulgas selle hankijad, kohtleb selles liikmesriigis või piirkonnas asuvaid kaupu, teenuseid ja ettevõtjaid.

2. Käesoleva lepinguga hõlmatud hangetega seotud meetme puhul lepinguosalisel, sealhulgas tema hankijad:

- a) ei kohtle mõnda kohapealset ettevõtjat selle välismaise kuuluvuse või omandiõiguse määra põhjal vähem soodsalt kui teisi kohapealseid ettevõtjaid ega
- b) diskrimineeri kohapealset ettevõtjat selle alusel, et kaubad või teenused, mida see ettevõtja konkreetse hanke jaoks pakub, pärinevad teiselt lepinguosaliselt.

Elektrooniliste vahendite kasutamine

3. Kui käesoleva lepinguga hõlmatud hange korraldatakse elektrooniliselt, peab hankija:

- a) tagama, et hanke korraldamisel kasutatakse muu hulgas autentimiseks ja andmete krüptimiseks üldkättesaadavaid infotehnoloogiasüsteeme ja tarkvara, mis võimaldavad koostalitlust muude üldkättesaadavate infotehnoloogiasüsteemide ja tarkvaraga, ning
- b) rakendama mehhanisme, millega tagatakse osalemistaotluste ja pakkumuste terviklus, sealhulgas fikseeritakse nende esitamise aeg, ning välistatakse neile loata juurdepääs.

Hanke korraldamine

4. Hankija korraldab käesoleva lepinguga hõlmatud hanke läbipaistvalt ja erapooletult ning:

- a) kasutab kooskõlas käesoleva peatükiga selliseid meetodeid nagu avatud hankemenetlus, valikhankemenetlus ja piiratud hankemenetlus;
- b) väldib huvide konflikte ning
- c) väldib korrupsiooni.

Päritolureeglid

5. Käesoleva lepinguga hõlmatud hanke puhul ei kohaldata lepinguosaline teise lepinguosalise territooriumilt imporditavate kaupade ega osutatavate teenuste suhtes muid päritolureegleid kui need, mida lepinguosaline kohaldab samal ajal tavapärase kaubanduse raames sama lepinguosalise territooriumilt samade kaupade impordi või samade teenuste osutamise suhtes.

Korvamismeetmed

6. Käesoleva lepinguga hõlmatud hanke puhul ei taotle, arvesta, kehtesta ega jõusta lepinguosaline, sealhulgas tema hankijad, korvamismeetmeid.

Meetmed, mis ei ole hangetele eriomased

7. Lõikeid 1 ja 2 ei kohaldata tolli- ega muude maksude suhtes, mis on kehtestatud impordile või seoses impordiga, selliste maksude kogumise meetodi suhtes, muude impordieeskirjade ja -formaalsuste suhtes ega muude teenuste-kaubandust mõjutavate meetmete suhtes kui käesoleva lepinguga hõlmatud hankeid reguleerivad meetmed.

*Artikkel 19.5***Teave hankesüsteemi kohta**

1. Lepinguosaline:
  - a) avaldab viivitamata õigusnormid, kohtuotsused, üldkohaldatavad haldusotsused, õigusaktidest tulenevad standardsed lepinguklauslid, millele viidatakse hanketeadetes ja -dokumentides, samuti käesoleva lepinguga hõlmatud hanke menetluse, ning kõik tehtavad muudatused laia levikuga ja avalikkusele pidevalt kättesaadavas ametlikult määratud elektroonilises või pabermeedias, ning
  - b) selgitab neid taotluse korral teisele lepinguosalisele.
2. Lepinguosaline loetleb oma turule lubatud kaupade ja teenuste loetelu 19-8 lisas:
  - a) elektroonilised ja paberväljaanded, kus ta avaldab lõikes 1 kirjeldatud teabe;
  - b) elektroonilised ja paberväljaanded, kus ta avaldab käesoleva peatüki artiklis 19.6, artikli 19.8 lõikes 7 ja artikli 19.15 lõikes 2 nõutud teated, ning
  - c) veebisaidi aadressi (veebisaitide aadressid), kus ta avaldab:
    - i) oma hankestatistika vastavalt artikli 19.15 lõikele 5 või
    - ii) oma teated sõlmitud hankelepingute kohta vastavalt artikli 19.15 lõikele 6.
3. Lepinguosaline teavitab riigihankekomiteed viivitamata igast muudatusest 19-8 lisas esitatud teda käsitlevas teabes.

*Artikkel 19.6***Teated***Kavandatud hanke teade*

1. Hankija avaldab iga käesoleva lepinguga hõlmatud hanke kohta kavandatud hanke teate, välja arvatud artiklis 19.12 kirjeldatud asjaoludel.

Kõik kavandatud hanke teated on lõike 2 kohase ühtse juurdepääsupunkti kaudu elektroonilisel teel otse ja tasuta kättesaadavad. Teated võib avaldada ka ajakohases laia levikuga paberväljaandes ja need jäävad avalikkusele kättesaadavaks vähemalt teates märgitud aja lõpuni.

Lepinguosaline loetleb asjakohased elektroonilised ja paberväljaanded 19-8 lisas.

2. Lepinguosaline võib kohaldada 19-2 ja 19-3 lisas nimetatud üksuste suhtes, kes ei ole valmis osalema lõikes 1 nimetatud ühtse juurdepääsupunkti kasutamises, alates käesoleva lepingu jõustumisest kuni viieaastast ülemineku-perioodi. Kõnealused üksused esitavad sellisel üleminekuperioodil oma kavandatud hanke teated – juhul kui need on elektrooniliselt kättesaadavad – tasuta ligipääsetava internetiportaali linkide kaudu, mis on loetletud 19-8 lisas.

3. Kui käesolevas peatükis ei ole sätestatud teisiti, sisaldab kavandatud hanke teade järgmist:

- a) hankija nimi ja aadress ning muud andmed, mis on vajalikud temaga kontakteerumiseks ning kõikide vajalike hankedokumentide saamiseks, ning vajaduse korral nende hind ja maksetingimused;
- b) hanke kirjeldus, sealhulgas hangitavate kaupade ja teenuste laad ja kogus või kui täpne kogus ei ole teada, siis eeldatav kogus;
- c) korduvlepingute puhul võimaluse korral edaspidiste kavandatud hanke teadete avaldamise aeg;
- d) mis tahes optioonide kirjeldus;
- e) kaupade tarnimise ja teenuste osutamise ajakava või lepingu kestus;
- f) kasutatav hankemeetod ning teave selle kohta, kas tegemist on läbirääkimistega hanke või elektroonilise oksjoniga;
- g) vajaduse korral hankes osalemise taotluste esitamise aadress ja tähtpäev;
- h) pakkumuste esitamise aadress ja tähtpäev;
- i) keel või keeled, milles võib esitada pakkumuse või osalemistaotluse, juhul kui need võib esitada muus keeles kui hankija lepinguosalise ametlik keel;
- j) ettevõtjatele kehtestatud osalemistingimuste loetelu koos lühikirjeldustega, sealhulgas nõuded konkreetsetele dokumentidele ja tõenditele, mida ettevõtjad peavad osalemisega seoses esitama, kui neid nõudeid ei ole esitatud kõikidele huvitatud ettevõtjatele kavandatud hanke teatega samal ajal kättesaadavaks tehtud hankedokumentides;
- k) ettevõtjate valiku kriteeriumid ja vajaduse korral hankes osalema lubatavate ettevõtjate arv, kui hankija kavatses vastavalt artiklile 19.8 kutsuda hankes osalema piiratud arvu kvalifitseeritud ettevõtjaid, ning
- l) märge, et hange on hõlmatud käesoleva peatükiga.

Kokkuvõtlik teade

4. Iga kavandatava hanke puhul avaldab hankija koos kavandatud hanke teatega inglise- või prantsuskeelse vabalt kättesaadava kokkuvõtliku teate. Kokkuvõtlik teade sisaldab vähemalt järgmist teavet:

- a) hanke sisu;
- b) pakkumuse esitamise lõpptähtpäev või – vajaduse korral – hankes osalemise või korduskasutatavasse loetellu kandmise taotluse esitamise lõpptähtpäev ning
- c) aadress, kust saab taotleda hankedokumente.

Hankeplaani teadaanne

5. Hankijatel soovitatakse avaldada igal eelarveaastal 19-8 lisas loetletud elektroonilises ja võimaluse korral paberväljaandes võimalikult varakult teade hankeplaanide kohta („hankeplaani teadaanne“). Hankeplaani teadaanne avaldatakse ka 19-8 lisas loetletud ühtse juurdepääsupunkti veebisaidil kooskõlas lõikega 2. Selline teade peaks sisaldama hanke sisu ja eeldatavat kavandatud hanke teate avaldamise kuupäeva.

6. 19-2 või 19-3 lisaga hõlmatud hankija võib kasutada hankeplaani teadaannet kavandatud hanke teatena, tingimusel et hankeplaani teadaanne sisaldab lõikes 3 osutatud teavet ulatuses, mis on hankijale kättesaadav, ja märget, et huvitatud ettevõtjad peaksid väljendama hankijale oma huvi hanke vastu.

*Artikkel 19.7***Osalemistingimused**

1. Hankija esitab hankes osalemiseks ainult need tingimused, mis on olulised tagamaks, et ettevõtja vastab õiguslikult ja finantsiliselt hanke nõuetele ning on äri- ja tehniliselt suutlik asjaomast hankelepingut täitma.

2. Osalemistingimuste kindlaksmääramisel hankija:

- a) ei esita tingimust, et hankes osalemiseks peab ettevõtja olema eelnevalt sõlminud mõne lepinguosalise hankijaga ühe või mitu lepingut;
- b) võib nõuda asjaomast varasemat kogemust, kui see on hanke nõuete seisukohast tähtis, ning
- c) ei nõua, et hanke tingimus oleks asjaomane varasem kogemus lepinguosalise territooriumil.

3. Hinnates, kas ettevõtja vastab osalemistingimustele, hankija:

- a) hindab ettevõtja finantsilist, äri- ja tehnilist suutlikkust vastavalt tema äritegevusele hankija lepinguosalise territooriumil ja väljaspool seda ning
- b) lähtub hindamisel hankija poolt hanketeates või hankedokumentides eelnevalt sätestatud tingimustest.

4. Tõendusmaterjali olemasolu korral võib lepinguosaline, sealhulgas tema hankijad, kõrvaldada hankemenetlusest ettevõtja sellistel põhjustel nagu:

- a) pankrot;
- b) valeandmete esitamine;
- c) olulised või püsivad puudused ühe või mitme varasema lepingu sisuliste nõuete või kohustuste täitmisel;
- d) lõplik süüdimõistmine rasketes kuri- või väärtegudes;
- e) eksimine ametialaste käitumisreeglite vastu või tegevus või tegevusetus, mis vähendab ettevõtja äri- usaldusväärst, või
- f) maksude maksmata jätmine.

*Artikkel 19.8***Ettevõtjate kvalifitseerimine***Registreerimissüsteemid ja kvalifikatsioonimenetlused*

1. Lepinguosaline, sealhulgas tema hankija, võib kasutada ettevõtjate registreerimise süsteemi, mille kaudu huvitatud ettevõtjad on kohustatud registreeruma ja esitama teatavat teavet.

2. Lepinguosaline tagab, et:
  - a) tema hankijad teevad jõupingutusi kvalifikatsioonimenetluste erinevuste minimeerimiseks ning
  - b) kui tema hankijad kasutavad registreerimissüsteemi, teevad nad jõupingutusi registreerimissüsteemide erinevuste minimeerimiseks.
3. Lepinguosaline, sealhulgas tema hankijad, ei võta vastu ega kasuta registreerimissüsteemi või kvalifikatsioonimenetlust, mille eesmärk on tekitada või mille tõttu tekivad teise lepinguosalise ettevõtjatele asjatud takistused hankes osalemiseks.

Valikhankemenetlus

4. Kui hankija kavatseb kasutada valikhankemenetlust, tuleb tal:
  - a) esitada kavandatud hanke teates vähemalt käesoleva peatüki artikli 19.6 lõike 3 punktides a, b, f, g, j, k ja l nimetatud teave ning kutsuda ettevõtjaid üles esitama osalemistaotlusi ning
  - b) esitada pakkumuste esitamise tähtaja alguseks kvalifitseeritud ettevõtjatele, keda ta teavitab vastavalt artikli 19.10 lõike 3 punktile b, vähemalt artikli 19.6 lõike 3 punktides c, d, e, h ja i osutatud teave.
5. Hankija lubab konkreetses hankes osaleda kõigil kvalifitseeritud ettevõtjatel, välja arvatud juhul, kui hankija teatab kavandatud hanke teates, et hankes lubatakse osalema vaid piiratud arv ettevõtjaid, ning esitab ettevõtjate arvu piiramise kriteeriumid.
6. Kui hankedokumente ei tehta alates lõikes 4 osutatud teate avaldamise kuupäevast avalikult kättesaadavaks, tagab hankija, et need tehakse kõikidele lõike 5 kohaselt väljavalitud kvalifitseeritud ettevõtjatele kättesaadavaks ühel ajal.

Korduskasutatavad loetelud

7. Hankija võib pidada korduskasutatavat ettevõtjate loetelu, tingimusel et teade, millega huvitatud isikuid kutsutakse taotlema enda loetellu kandmist:
  - a) avaldatakse igal aastal ning
  - b) on selle elektroonilise avaldamise korral pidevalt kättesaadav asjakohase meediakanali kaudu, mis on loetletud 19-8 lisas.
8. Lõikega 7 ette nähtud teade hõlmab järgmist:
  - a) nende kaupade ja teenuste või kauba- ja teenusekategoriate kirjeldus, mille puhul loetelu võidakse kasutada;
  - b) osalemistingimused, millele ettevõtjad peavad loetellu kandmiseks vastama, ning meetodid, mida hankija kasutab ettevõtja tingimustele vastamise kontrollimiseks;
  - c) hankija nimi ja aadress ning muud andmed, mida on vaja temaga kontakteerumiseks ning kõigi vajalike loeteluga seotud dokumentide saamiseks;
  - d) loetelu kehtivusaeg ja selle kehtivuse pikendamise või lõpetamise viis või, kui kehtivusaega ei esitata, märge selle kohta, millisel viisil teatatakse loetelu kasutamise lõpetamisest, ning
  - e) märge, et loetelu võib kasutada käesoleva lepinguga hõlmatud hanke puhul.

9. Kui korduvkasutatav loetelu kehtib kuni kolm aastat, võib hankija lõikest 7 olenemata avaldada lõikes 7 osutatud teate ainult üks kord, nimelt loetelu kehtivusaaja algul, tingimusel et:

- a) teates esitatakse loetelu kehtivusaeg ja teatatakse, et rohkem teateid ei avaldata, ning
- b) teade avaldatakse elektrooniliselt ja see on kogu kehtivusaaja jooksul pidevalt kättesaadav.

10. Hankija lubab ettevõtjatel taotleda igal ajal enda kandmist korduskasutatavasse loetellu ja kannab kõik kvalifitseeritud ettevõtjad loetellu mõistlikult lühikese aja jooksul.

11. Kui ettevõtja, kes ei ole kantud korduskasutatavasse loetellu, esitab korduskasutataval loetelul põhineval hankel osalemise taotluse ja kõik nõutud dokumendid artikli 19.10 lõikes 2 sätestatud ajavahemiku jooksul, peab hankija seda taotlust kaaluma. Hankija ei jäta ettevõtjat hankemenetlusest kõrvale selle tõttu, et hankijal ei ole piisavalt aega taotlust kaaluda, välja arvatud erijuhul, kui hankija ei suuda hanke keerukuse tõttu lõpetada taotluse kaalumist pakkumuste esitamiseks lubatud ajavahemiku jooksul.

19-2 ja 19-3 lisaga hõlmatud hankijad

12. 19-2 või 19-3 lisaga hõlmatud hankija võib kasutada teadet, milles ettevõtjaid kutsutakse üles taotlema korduskasutatavasse loetellu kandmist, kavandatud hanke teatena, kui:

- a) see teade avaldatakse kooskõlas lõikega 7 ja see sisaldab lõikes 8 nõutud teavet ning kogu artikli 19.6 lõikes 3 nõutud teavet, mis on kättesaadav, ning märget, et asjaomane teade kujutab endast kavandatud hanke teadet või et edaspidi saavad korduskasutatava loetelu alla kuuluvate hangete teateid ainult korduskasutatavasse loetellu kuuluvad ettevõtjad, ning
- b) hankija esitab ettevõtjatele, kes on talle teatanud oma huvist konkreetse hanke vastu, kiiresti piisavalt teavet, mis võimaldab neil hinnata oma huvi hankes osaleda, sealhulgas kogu ülejäänud teabe, mida nõutakse artikli 19.6 lõikes 3, niivõrd kui see teave on kättesaadav.

13. 19-2 või 19-3 lisaga hõlmatud hankija võib võimaldada ettevõtjal, kes on vastavalt lõikele 10 taotlenud enda kandmist korduskasutatavasse loetellu, esitada asjaomase hanke raames pakkumuse, kui hankijale jääb piisavalt aega, et kindlaks teha, kas ettevõtja vastab osalemistingimustele.

Teave hankija otsuste kohta

14. Hankija teatab hankes osalemise taotluse või korduskasutatavasse loetellu kandmise taotluse esitanud ettevõtjale viivitamata oma otsuse tema taotluse kohta.

15. Kui hankija lükkab ettevõtja hankes osalemise või korduskasutatavasse loetellu kandmise taotluse tagasi, ei tunnista teda enam kvalifitseerunuks või kustutab ta korduskasutatavast loetelust, teatab ta sellest ettevõtjale viivitamata ja esitab ettevõtja taotlusel talle viivitamata oma otsuse kirjaliku põhjenduse.

Artikkel 19.9

Tehnilised kirjeldused ja hankedokumendid

Tehnilised kirjeldused

1. Hankija ei koosta, ei võta vastu ega kohalda tehnilisi kirjeldusi ega nõua ühegi vastavushindamismenetluse kasutamist, millega luuakse või võidakse luua tarbetuid tõkkeid rahvusvahelisele kaubandusele.

2. Hangitavate kaupade ja teenuste tehnilisi kirjeldusi koostades peab hankija võimaluse korral:
  - a) esitama tehnilises kirjelduses pigem tulemuslikkuse nõuded ja funktsionaalsed nõuded kui disaini või tunnuste kirjelduse ning
  - b) võtma tehnilise kirjelduse aluseks rahvusvahelised standardid, kui need on olemas, või riiklikud tehnilised normid, tunnustatud riiklikud standardid või ehituseeskirjad.
3. Kui tehnilistes kirjeldustes kasutatakse disaini või tunnuste kirjelduse näitajaid, peaks hankija lisama võimaluse korral hankedokumentidesse näiteks sõnad „või samaväärne“ näitamaks, et ta võtab arvesse samaväärsete kaupade ja teenuste pakkumusi, kui need vastavad selgelt hanke tingimustele.
4. Hankija ei koosta tehnilisi kirjeldusi, mis sisaldavad konkreetse kaubamärgi või kaubanime, patendi, autoriõiguse, disainilahenduse või tüübi, teatava päritolu, tootja või ettevõtjaga seotud nõudeid või viiteid, välja arvatud juhul, kui hankeeset ei ole võimalik muul viisil piisavalt täpselt või arusaadavalt kirjeldada, ja tingimusel et hankija lisab hankedokumentidesse näiteks sõnad „või samaväärne“.
5. Hankija ei või konkurentsi piiraval viisil küsida ega vastu võtta nõuandeid, mida võidakse kasutada teatava hanke tehnilise kirjelduse koostamisel või vastuvõtmisel, sellisel isikult, kellel võivad olla kõnealuse hankega seotud ärihuvid.
6. Suurema kindluse huvides võib lepinguosaline, sealhulgas tema hankija, koostada, vastu võtta või kohaldada vastavalt käesolevale artiklile tehnilisi kirjeldusi loodusvarade kaitse edendamiseks või keskkonnakaitseks.

Hankedokumendid

7. Hankija esitab ettevõtjatele hankedokumendid, mis sisaldavad kogu vajalikku teavet, et ettevõtjad saaksid koostada ja esitada nõuetele vastava pakkumuse. Kui seda ei ole juba tehtud kavandatud hanke teates, esitatakse kõnealustes dokumentides täielik kirjeldus järgmisest:
  - a) hange, sealhulgas kaupade või teenuste laad ja kogus või kui täpne kogus ei ole teada, siis eeldatav kogus, ning täidetavad nõuded muu hulgas tehnilise kirjelduse, vastavushindamise, plaanide, jooniste ja juhendite kohta;
  - b) ettevõtjate osalemistingimused, sealhulgas nimekirja teabest ja dokumentidest, mis ettevõtja peab seoses osalemistingimustega esitama;
  - c) kõik hindamiskriteeriumid, mida hankija kohaldab lepingu sõlmimisel, ning kõnealuste kriteeriumide osakaal, kui hind ei ole ainus kriteerium;
  - d) kui hankija korraldab hanke elektrooniliselt, siis mis tahes autentimis- ja andmete krüptimise nõuded või muud nõuded seoses teabe elektroonilise esitamisega;
  - e) kui hankija korraldab elektroonilise oksjoni, siis oksjoni pidamise eeskirjad, sealhulgas teave selle kohta, milliseid pakkumuse koostisosi hinnatakse;
  - f) kui pakkumused avatakse avalikult, siis nende avamise kuupäev, kellaeg ja koht ning vajaduse korral pakkumuste avamisele lubatud isikute nimekiri;
  - g) muud nõuded, sealhulgas maksetingimused ja pakkumuse esitamise viisile seatud piirangud, näiteks kas pakkumused tuleb esitada elektrooniliselt või paber kandjal, ning
  - h) kaupade kohaletoometamise ja teenuse osutamise kuupäevad.

8. Hangitavate kaupade kohaletoimetamise või teenuste osutamise kuupäeva kehtestamisel võtab hankija arvesse selliseid tegureid nagu hanke keerukus, allhangete eeldatav maht ning realistlik aeg kaupade tootmiseks, laost väljastamiseks ja tarnekohast transportimiseks või teenuste osutamiseks.

9. Kavandatud hanke teates või hankedokumentides sätestatud hindamiskriteeriumid võivad muu hulgas sisaldada hinda ja muid kulutegureid, kvaliteediandmeid, tehnilist väärtust, keskkonnanäitajaid ja tarnetingimusi.

10. Hankija peab viivitamata:

- a) tegema hankedokumendid kättesaadavaks, kandmaks hoolt selle eest, et huvitatud ettevõtjatel on piisavalt aega nõuetekohase pakkumuse esitamiseks;
- b) esitama hankedokumendid taotluse korral igale huvitatud ettevõtjale ning
- c) vastama huvitatud või hankes osaleva ettevõtja esitatud mõistlikele päringutele, tingimusel et küsitud teave ei anna kõnealusele ettevõtjale eelist teiste ettevõtjate ees.

Muudatused

11. Kui hankija muudab enne lepingu sõlmimist kavandatud hanke teates või osalevatele ettevõtjatele esitatud hankedokumentides sätestatud kriteeriume või nõudeid või kui ta muudab või avaldab uuesti hanketeate või hankedokumendid, edastab ta kirjalikult kõik sellised muudatused või muudetud või uuesti avaldatud teate või hankedokumendid

- a) kõikidele teabe muutmise või uuesti avaldamise ajal hankes osalevatele ettevõtjatele, kui need ettevõtjad on hankijale teada, kõikidel muudel juhtudel aga samal viisil, kui ta esitas algse teabe, ning
- b) piisavalt varakult, et ettevõtjatel oleks aega oma pakkumusi vajaduse korral muuta ja need uuesti esitada.

Artikkel 19.10

Tähtajad

Üldsätted

1. Hankija jätab oma mõistlikest vajadustest lähtudes ettevõtjatele piisavalt aega, et koostada ja esitada osalemistaotlused ja nõuetele vastavad pakkumused, võttes seejuures arvesse selliseid tegureid nagu:

- a) hanke laad ja keerukus;
- b) allhangete eeldatav maht ning
- c) juhul kui ei kasutata elektroonilisi vahendeid, siis ka aeg, mis kulub pakkumuse edastamiseks kodu- ja välismaalt.

Tähtajad ja nende võimalik pikendamine on kõikidele huvitatud või osalevatele ettevõtjatele ühesugused.

Tähtajad

2. Valikhankemenetlust kasutav hankija määrab osalemistaotluste esitamise tähtaja, mis üldjuhul ei ole lühem kui 25 päeva alates kavandatud hanke teate avaldamise kuupäevast. Kui hankija poolt nõuetekohaselt põhjendatud kiireloomulistel juhtudel ei saa sellist tähtaega kasutada, võib seda lühendada kuni 10 päevani.

3. Välja arvatud lõigetes 4, 5, 7 ja 8 sätestatud juhtudel, kehtestab hankija osalemistaotluste esitamiseks kuni 40 päevase tähtaja alates:

- a) kavandatud hanke teate avaldamise kuupäevast avatud hanke puhul või
- b) päevast, mil hankija teatab ettevõtjatele, et nad kutsutakse esitama pakkumusi, olenemata sellest, kas kasutatakse korduskasutatavat loetelu või mitte, valikhankemenetluse kasutamise korral.

4. Hankija võib lühendada lõike 3 kohast pakkumuste esitamise tähtaega vähemalt 10 päevani, kui:

- a) hankija on avaldanud hankeplaani teadaande, mida on kirjeldatud artikli 19.6 lõikes 5, vähemalt 40 päeva ja kuni 12 kuud enne kavandatud hanke teates avaldamist, kusjuures hankeplaani teadaandes on esitatud järgmine teave:
  - i) hanke kirjeldus;
  - ii) pakkumuse või osalemistaotluse esitamise ligikaudne tähtaeg;
  - iii) märge, et huvitatud ettevõtjad peaksid väljendama hankijale oma huvi hanke vastu;
  - iv) aadress, kust saab hankedokumente, ning
  - v) kogu kättesaadav teave, mida nõutakse artikli 19.6 lõike 3 alusel kavandatud hanke teate puhul;
- b) hankija märgib korduvat laadi hangete puhul algses kavandatud hanke teates, et järgmistes teadetes sätestatakse pakkumuste esitamise tähtajad vastavalt käesolevale lõikele, või
- c) lõike 3 kohast pakkumuste esitamise tähtaega ei saa hankija poolt nõuetekohaselt põhjendatud kiireloomulistel juhtudel kasutada.

5. Hankija võib lühendada lõike 3 kohast pakkumuste esitamise tähtaega viie päeva võrra igal järgmisel põhjusel:

- a) kavandatud hanke teade avaldatakse elektrooniliselt;
- b) kõik hankedokumendid tehakse alates kavandatud hanke teate avaldamise kuupäevast elektrooniliselt kättesaadavaks ning
- c) hankija võimaldab teha pakkumusi elektrooniliselt.

6. Lõikest 5 lähtumise korral ja koostoimes lõikega 4 ei või lõike 3 kohane pakkumuste esitamise tähtaeg olla mingil juhul lühem kui 10 päeva alates kavandatud hanke teate avaldamisest.

7. Hankija võib kommertskaupade või -teenuste või nende mõlema ostmise korral, olenemata muudest käesoleva artikli sätetest, lühendada lõike 3 kohast pakkumuste esitamise tähtaega vähemalt 13 päevani, kui ta avaldab elektrooniliselt ühel ja samal ajal nii kavandatud hanke teate kui ka hankedokumendid. Kui hankija võimaldab lisaks teha kommertskaupade ja -teenuste pakkumusi elektrooniliselt, võib ta lühendada lõike 3 kohast tähtaega kuni 10 päevani.

8. Kui 19-2 või 19-3 lisaga hõlmatud hankija on valinud kõik kvalifitseeritud ettevõtjad või osa neist, võib pakkumuste esitamise tähtaja kehtestada kokkuleppel valitud ettevõtjatega. Sellise kokkuleppe puudumise korral peab tähtaeg olema vähemalt 10 päeva.

*Artikkel 19.11***Läbirääkimine**

1. Lepinguosaline võib sätestada, et tema hankijad peavad ettevõtjatega läbirääkimisi:
  - a) kui hankija on artikli 19.6 lõike 3 alusel nõutavas kavandatud hanke teates osutanud kavatsusele pidada läbirääkimisi või
  - b) kui hindamisel ilmneb, et ükski pakkumus ei ole kavandatud hanke teates või hankedokumentides sätestatud hindamiskriteeriumide kohaselt selgelt kõige soodsam.
2. Hankija:
  - a) tagab, et läbirääkimistel osalevate ettevõtjate kõrvalejätmine toimub kavandatud hanke teates või hankedokumentides sätestatud hindamiskriteeriumide kohaselt, ning
  - b) määrab pärast läbirääkimiste lõppu allesjäänud osalevatele ettevõtjatele ühise tähtpäeva uute või muudetud pakkumuste esitamiseks.

*Artikkel 19.12***Piiratud hankemenetlus**

1. Tingimusel, et hankija ei kasuta käesolevat sätet konkurentsi vältimiseks ettevõtjate vahel või viisil, millega diskrimineeritakse teise lepinguosalise ettevõtjaid või kaitstakse omamaiseid ettevõtjaid, võib ta kasutada piiratud hankemenetlust ja otsustada mitte kohaldada artikleid 19.6–19.8, artikli 19.9 lõikeid 7–11 ning artikleid 19.10, 19.11, 19.13 ja 19.14 järgmiste asjaolude korral:
  - a) kui:
    - i) ei ole esitatud ühtegi pakkumust või ükski ettevõtja ei ole esitanud osalemistaotlust;
    - ii) ei ole esitatud ühtegi hankedokumentide olulistele nõuetele vastavat pakkumust;
    - iii) ükski ettevõtja ei ole vastanud osalemistingimustele või
    - iv) esitatud pakkumuste puhul on ilmnenu konkurentide kokkumäng ning eeldusel, et hankedokumentides esitatud nõudeid ei ole oluliselt muudetud;
  - b) kui kaupu või teenuseid saab tarnida üksnes konkreetne ettevõtja ja puuduvad mõistlikud alternatiivsed või asenduskaubad või -teenused ühel järgmistest põhjustest:
    - i) kunstiteose hankimine,
    - ii) patente, autoriõiguste ja muude ainuõiguste kaitsmine või
    - iii) konkurentsi puudumine tehnilistel põhjustel;
  - c) kui algne ettevõtja tarnib lisaks selliseid kaupu või teenuseid, mis ei olnud esialgse hanke ese, ning kui sellise ettevõtja vahetamine:
    - i) ei ole võimalik majanduslikel või tehnilistel põhjustel, mis tulenevad näiteks nõudest, et kaubad või teenused peavad olema omavahel vahetatavad või koostalitlusvõimelised olemasolevate seadmete, tarkvara, teenuste ja paigaldistega, mis on tarnitud või osutatud esialgse hanke raames, ning
    - ii) põhjustaks hankijale suurt ebamugavust või märkimisväärseid lisakulusid;
  - d) kui see on hädavajalik siis, kui olukorra kiireloomulisuse tõttu, mis on tingitud sündmustest, mida hankija ei võinud ette näha, ei ole avatud hanke või valikhankemenetluse korras olnud võimalik saada kaupu või teenuseid õigeaegselt;
  - e) kui kaubad ostetakse kaubabörsilt;

- f) kui hankija hangib prototüüpi või esimest toodet või teenust, mis töötatakse välja tema tellimusel teatava teadusuuringu, katsetuse, uurimise või uusarenduse raames ja vastava lepingu alusel. Esimese toote või teenuse uusarendamine võib hõlmata piiratud ulatuses tootmist või teenuse osutamist, et võtta arvesse kohapealse katsetamise tulemusi ja tõestada, et kaup või teenus sobib masstootmiseks või -osutamiseks kooskõlas kvaliteedistandarditega, kuid ei hõlma masstootmist või -osutamist eesmärgiga saavutada kaubanduslik tasuvus või katta teadus- ja arendustööde kulud;
- g) kui ostud tehakse üksnes lühikest aega kehtival eriti soodsatel tingimustel, mis tulenevad erakorralisest realiseerimisest, näiteks likvideerimisest või pankrotist, mitte aga tavaliste ostude korral tavapärasest ettevõtjatest, või
- h) kui leping sõlmitakse ideekonkursi võitjaga, tingimused et:
- i) konkursi korraldus vastas käesoleva peatüki põhimõtetele, eelkõige seoses kavandatud hanke teate avaldamisega, ning
  - ii) konkursil osalejaid hindab sõltumatu komisjon eesmärgiga selgitada välja võitja, kellega sõlmitakse leping.
2. Hankija koostab iga lõike 1 alusel sõlmitud lepingu kohta kirjaliku aruande. Aruanne sisaldab hankija nime, hangitud kaupade või teenuste maksumust ja laadi ning märkust lõikes 1 kirjeldatud asjaolude ja tingimuste kohta, mis õigustavad piiratud hankemenetluse kasutamist.

Artikkel 19.13

Elektroonilised oksjonid

Kui hankija kavatses käesoleva lepinguga hõlmatud hanke korraldada elektroonilise oksjonina, esitab ta igale osalejale enne elektroonilise oksjoni algust:

- a) teabe automaatse hindamismeetodi kohta, mida kasutatakse pakkumuste pingerea koostamiseks ja muutmiseks oksjoni käigus, sealhulgas hankedokumentides sätestatud hindamiskriteeriumidele vastava matemaatilise valemi;
- b) pakkumuse elementide esialgse hindamise tulemused, kui leping kavatakse sõlmida kõige soodsama pakkumuse tegijaga, ning
- c) muu olulise teabe oksjoni korraldamise kohta.

Artikkel 19.14

Pakkumuste läbivaatamine ja lepingute sõlmimine

Pakkumuste läbivaatamine

1. Hankija võtab pakkumused vastu, avab need ja vaatab need läbi menetluste kohaselt, millega tagatakse hankemenetluse õiglus ja erapooletus ning pakkumuste konfidentsiaalsus.
2. Hankija ei karista ühtegi ettevõtjat selle eest, et sai tema pakkumuse kätte pärast pakkumuste esitamise tähtaega, kui hilinemine on tingitud üksnes hankija väärast tegevusest.
3. Kui hankija pakub ühele ettevõtjale võimalust parandada pakkumuste avamise ja lepingu sõlmimise otsustamise vahelisel ajal tahtmatud vormivead, tuleb tal sama võimalust pakkuda kõikidele osalevatele ettevõtjatele.

Lepingute sõlmimine

4. Et pakkumust saaks lepingu sõlmimise üle otsustamisel arvesse võtta, peab see olema tehtud kirjalikult, vastama avamise ajal teadetes ja hankedokumentides sätestatud olulistele nõuetele ja pärinema ettevõtjalt, kes vastab osalemistingimustele.
5. Välja arvatud juhul, kui hankija jõuab järeldusele, et lepingu sõlmimine ei ole avalikes huvides, sõlmib ta lepingu ettevõtjaga, kes on hankija hinnangul suuteline täitma lepingutingimusi ja kes ainuüksi teadetes ja hankedokumentides sätestatud hindamiskriteeriumide kohaselt on esitanud:
  - a) soodsaima pakkumuse või
  - b) juhul, kui hind on ainus kriteerium, siis madalaima hinnaga pakkumuse.
6. Kui hankijale esitatakse pakkumus, mille hind on teiste pakkumustega võrreldes tavatult madal, võib ta kontrollida, kas ettevõtja vastab osalemistingimustele ja on suuteline lepingutingimusi täitma.
7. Hankija ei tee valikuid, ei tühistata hanget ega muuda sõlmitud lepinguid viisil, mis ei ole kooskõlas käesolevast peatükist tulenevate kohustustega.

*Artikkel 19.15***Hanketeabe läbipaistvus***Ettevõtjatele esitatav teave*

1. Hankija teatab osalevatele ettevõtjatele viivitamata sellest, kelle ta on kuulutanud hanke võitjaks, ja teeb seda ettevõtja taotluse korral kirjalikult. Kooskõlas artikli 19.6 lõigetega 2 ja 3 esitab hankija hanke kaotanud ettevõtjale taotluse korral selgituse selle kohta, miks ei valitud tema pakkumust ja millised olid võitnud pakkumuse eelised.

Teabe avaldamine sõlmitud lepingu kohta

2. Hankija avaldab hiljemalt 72 päeva pärast iga käesoleva peatükiga hõlmatud lepingu sõlmimist teate 19-8 lisas loetletud asjakohases paber- või elektroonilises väljaandes. Kui teade avaldatakse üksnes elektroonilises väljaandes, peab teave jääma mõistlikuks ajaks vabalt kättesaadavaks. Teade sisaldab vähemalt järgmist teavet:
  - a) hangitud kaupade või teenuste kirjeldus;
  - b) hankija nimi ja aadress;
  - c) eduka ettevõtja nimi ja aadress;
  - d) eduka pakkumuse maksumus või lepingu sõlmimisel arvesse võetud kõrgeima ja madalaima hinnaga pakkumus;
  - e) lepingu sõlmimise kuupäev ning
  - f) kasutatud hankemeetod ja juhul, kui vastavalt artiklile 19.12 kasutati piiratud hankemenetlust, siis selle kasutamist õigustavate asjaolude kirjeldus.

Dokumentide ja aruannete säilitamine ning elektrooniline jälgitavus

3. Hankija säilitab vähemalt kolm aastat alates lepingu sõlmimisest:
  - a) dokumendid ja aruanded käesoleva lepinguga hõlmatud hankega seotud hankemenetluste ja sõlmitud lepingute kohta, sealhulgas artikli 19.12 alusel nõutavad aruanded, ning
  - b) andmed, millega tagatakse käesoleva lepinguga hõlmatud hanke elektroonilise korraldamise asjakohane jälgitavus.

Statistiliste andmete kogumine ja esitamine

4. Lepinguosaline kogub ja esitab riigihankekomiteele statistilised andmed oma käesoleva peatükiga hõlmatud lepingute kohta. Igas aruandes käsitletakse ühte aastat, aruanne esitatakse kahe aasta jooksul pärast aruandlusperioodi lõppu ja see sisaldab järgmist:

a) 19-1 lisas nimetatud hankijate kohta:

- i) kõigi selliste hankijate käesoleva peatükiga hõlmatud lepingute arv ja kogumaksumus;
- ii) iga sellise hankija sõlmitud käesoleva peatükiga hõlmatud lepingute arv ja kogumaksumus, esitatuna kauba- või teenusekategoriate kaupa vastavalt rahvusvaheliselt tunnustatud ühtsele klassifitseerimissüsteemile, ning
- iii) iga sellise hankija poolt piiratud hankemenetluse raames sõlmitud käesoleva peatükiga hõlmatud lepingute arv ja kogumaksumus;

b) 19-2 ja 19-3 lisas nimetatud hankijate puhul kõigi selliste hankijate sõlmitud käesoleva peatükiga hõlmatud lepingute arv ja kogumaksumus, esitatuna lisade kaupa, ning

c) kui andmeid ei ole võimalik esitada, siis hinnangud punktides a ja b nõutud andmete kohta koos selgitusega hinnangute koostamisel kasutatud meetodi kohta.

5. Kui lepinguosaline avaldab oma statistika ametlikul veebisaidil viisil, mis on kooskõlas lõikega 4, võib ta riigihankekomisjonile andmete edastamise asemel esitada lingi veebisaidile koos juhistega, mida on vaja selliste andmete kättesaamiseks ja kasutamiseks.

6. Kui lepinguosaline nõuab, et lõike 2 kohased sõlmitud lepinguid käsitlevad teated tuleb avaldada elektrooniliselt, ja kui sellised teated on avalikkusele kättesaadavad ühe andmebaasi kaudu vormis, mis võimaldab käesoleva peatükiga hõlmatud lepinguid analüüsida, võib lepinguosaline riigihankekomiteele andmete edastamise asemel esitada lingi veebisaidile koos juhistega, mida on vaja selliste andmete kättesaamiseks ja kasutamiseks.

*Artikkel 19.16***Teabe avalikustamine***Teabe esitamine lepinguosalistele*

1. Teise lepinguosalise taotluse korral annab lepinguosaline viivitamata teavet, mis võimaldab kindlaks teha, kas hange korraldati õiglaselt, erapooletult ja käesoleva peatüki kohaselt, sealhulgas teabe võitnud pakkumuse näitajate ja suhteliste eeliste kohta. Kui kõnealuse teabe avalikustamine võib mõjutada tulevasi hankeid, avaldab teabe saanud lepinguosaline selle teistele ettevõtjatele alles pärast nõupidamist teabe esitanud lepinguosalisega ja tema nõusolekul.

Teabe avalikustamata jätmine

2. Olenemata käesoleva peatüki muudest sätetest ei anna lepinguosaline ega tema hankija konkreetsele ettevõtjale teavet, mis võib kahjustada ettevõtjatevahelist õiglast konkurentsi.

3. Ühtki käesoleva peatüki sätet ei tõlgendata selliselt, et lepinguosaline, sealhulgas tema hankijad, ametiasutused ja järelevalveasutused, peaks avalikustama konfidentsiaalset teavet, kui avalikustamine võib:

a) kahjustada õiguskorda;

b) kahjustada õiglast konkurentsi ettevõtjate vahel;

- c) kahjustada konkreetsete isikute õigustatud ärihuve, sealhulgas nende intellektuaalomandi kaitset, või
- d) oleks muul viisil vastuolus avalike huvidega.

Artikkel 19.17

Siseriiklik läbivaatamise kord

1. Lepinguosaline kehtestab õigeaegse, tõhusa, läbipaistva ja mittediskrimineeriva haldusliku või kohtuliku läbivaatamise korra, mille abil ettevõtja võib vaidlustada:

- a) käesoleva peatüki sätete rikkumise või
- b) juhul kui ettevõtjal ei ole lepinguosalise riiklike õigusaktide alusel õigust käesoleva peatüki sätete rikkumist otseselt vaidlustada, siis nende meetmete eiramise, mille lepinguosaline on võtnud käesoleva peatüki rakendamiseks,

seoses käesoleva lepinguga hõlmatud hankega, mille suhtes ettevõtjal on või on olnud huvi. Vaidlustamise kord on kirjalik ja see tehakse üldiselt kättesaadavaks.

2. Kui ettevõtja esitab seoses käesoleva lepinguga hõlmatud hankega, mille vastu tal on või on olnud huvi, kaebuse lõikes 1 nimetatud rikkumise või eiramise kohta, kutsub hanget korraldava hankija lepinguosaline hankijat ja ettevõtjat üles leidma lahenduse omavaheliste konsultatsioonide teel. Hankija vaatab sellised kaebused läbi erapooletult ja õigel ajal ning nii, et see ei mõjuta ettevõtja osalemist käimasolevates ega tulevastes hangetes ega tema õigust taotleda parandusmeetmete võtmist haldusliku või kohtuliku läbivaatamismenetluse kaudu.

3. Igale ettevõtjale võimaldatakse vaide ettevalmistamiseks ja esitamiseks piisav aeg kestusega vähemalt kümme päeva alates hetkest, mil ettevõtja sai või oleks pidanud saama teada vaide aluseks olevast asjaolust.

4. Selleks asutab või määrab lepinguosaline vähemalt ühe erapooletu haldus- või kohtuasutuse, mis on tema hankijatest sõltumatu ning mis võtab vastu ja vaatab läbi ettevõtjate vaided seoses käesoleva lepinguga hõlmatud hangetega.

5. Kui vaide vaatab esimesena läbi muu kui lõikes 4 osutatud asutus, tagab lepinguosaline, et ettevõtjal on võimalik algne otsus edasi kaevata erapooletule haldus- või kohtuasutusele, kes ei sõltu hankijast, kelle hanget ta vaidlustab.

6. Lepinguosaline tagab, et kui läbivaatav organ ei ole kohus, on võimalik tema otsused kohtusse edasi kaevata või et kehtivad menetlused, millega tagatakse, et:

- a) hankija vastab vaidele kirjalikult ja esitab läbivaatavale organile kõik asjakohased dokumendid;
- b) menetlusosalistel on õigus ärakuulamisele, enne kui läbivaatav organ teeb vaidluses otsuse;
- c) menetlusosalistel on õigus võtta endale esindaja ja saatja;
- d) menetlusosalistel on õigus osaleda kõikides menetlustoimingutes;
- e) menetlusosalistel on õigus taotleda avalikku menetlust ja kutsuda tunnistajaid ning
- f) läbivaatav organ teeb otsused või esitab soovitused viivitamata ja kirjalikult ning põhjendab iga otsust või soovitust.

7. Lepinguosaline kehtestab või säilitab menetlused, mille kohaselt:
- võetakse kiiresti ajutisi meetmeid, et ettevõtjal oleks võimalik hankes edasi osaleda. Sellised ajutised meetmed võivad põhjustada hankeprotsessi peatamise. Menetlusega võib ette näha, et selliste meetmete kohaldamise üle otsustamisel võib arvesse võtta meetmete ülekaalukalt ebasoodsaid tagajärgi asjakohastele huvidele, sealhulgas avalikele huvidele. Meetmete võtmata jätmist põhjendatakse kirjalikult ning
  - juhul, kui läbivaatav organ tuvastab lõikes 1 nimetatud rikkumise või eiramise, võetakse parandusmeetmeid või korvatakse tekkinud kahju, mida võib piirata pakkumuse ettevalmistus- või vaidlustamiskuludega või mõlemaga.
8. Hiljemalt kümme aastat pärast käesoleva lepingu jõustumist alustavad lepinguosaliselised läbirääkimisi, et parandada veelgi õiguskaitsevahendite kvaliteeti, sealhulgas kehtestada võimalik kohustus võtta kasutusele või säilitada lepingueelsed õiguskaitsevahendid.

Artikkel 19.18

Kohaldamisala muutmine ja korrigeerimine

1. Lepinguosaline võib muuta või korrigeerida oma käesoleva peatüki lisasid.

Muudatused

2. Kui lepinguosaline muudab käesoleva peatüki lisa, peab ta:
- esitama selle kohta kirjaliku teate teisele lepinguosalisele ning
  - esitama teates ettepaneku teha teise lepinguosalise jaoks sobivad kompenseerivad kohandused, mis võimaldaksid säilitada kohaldamisala tasemel, mis on võrreldav muutmiseelse tasemega.
3. Olenemata lõike 2 punktist b ei ole lepinguosalisel vaja pakkuda kompenseerivat kohandust, kui:
- muudatuse mõju on väike või
  - muudatus on seotud üksusega, mille üle lepinguosaline on sisuliselt kaotanud kontrolli või mõju.
4. Kui teine lepinguosaline ei ole nõus, et:
- lõike 2 punkti b alusel pakutav kohandus on piisav, et säilitada kohaldamisala vastastikku kokku lepitud ulatusega võrreldavas ulatuses;
  - muudatuse mõju on väike või
  - muudatus on seotud lõike 3 punkti b kohaselt üksusega, mille üle lepinguosaline on sisuliselt kaotanud kontrolli või mõju,

peab ta esitama vastuväite 45 päeva jooksul alates lõike 2 punktis a osutatud teate saamisest või vastasel juhul loetakse, et ta on kohanduse või muudatusega nõus, sealhulgas käesoleva lepingu kahekümne üheksanda peatüki („Vaidluste lahendamine“) kohaldamisel.

Korrigeerimine

5. Järgmisi lepinguosalise lisade tehtavaid muudatusi käsitatakse korrigeerimisena, tingimusel et need ei mõjuta käesoleva lepinguga ette nähtud vastastikku kokku lepitud kohaldamisala:
- üksuse nime muutmine;
  - lisas loetletud kahe või enama üksuse ühinemine ning
  - lisas loetletud üksuse jagunemine kaheks või enamaks üksuseks, mis kõik lisatakse samas lisas loetletud üksustele.

6. Lepinguosaline teavitab pärast käesoleva lepingu jõustumist oma lisade kavandatud korrigeerimise korral teist lepinguosalist iga kahe aasta tagant kooskõlas WTO asutamislepingu 4. lisas sisalduvas riigihangete lepingus sätestatud teavitamistsükliga.

7. Lepinguosaline võib esitada teisele lepinguosalisele vastuväite kavandatud korrigeerimise kohta 45 päeva jooksul pärast kõnealust teavitamist. Vastuväite esitamise korral esitab lepinguosaline põhjendused selle kohta, miks kavandatud korrigeerimise puhul ei ole tema arvates tegemist käesoleva artikli lõikes 5 sätestatud muudatusega, ning kirjeldab kavandatud korrigeerimise mõju käesoleva lepinguga ette nähtud vastastikku kokku lepitud kohaldamisalale. Kui 45 päeva jooksul pärast teavitamist ei ole kirjalikku vastuväidet esitatud, leitakse, et lepinguosaline on kavandatud korrigeerimisega nõus.

Artikkel 19.19

Riigihankekomitee

1. Artikli 26.2 lõike 1 punkti e alusel loodud riigihankekomitee koosneb mõlema lepinguosalise esindajatest ja tuleb vajaduse korral kokku selleks, et anda lepinguosalistele võimalus pidada nõu käesoleva peatüki toimimisega või selle eesmärkide edendamisega seotud küsimuses ja täita muid ülesandeid, mille lepinguosalsed võivad komiteele määrata.

2. Riigihankekomitee koguneb lepinguosalise taotluse korral selleks, et:

- a) käsitleda riigihangetega seotud küsimusi, mille lepinguosaline on komiteele edastanud;
- b) vahetada teavet lepinguosaliste riigihankevõimaluste kohta;
- c) arutada muid käesoleva peatüki toimimisega seotud küsimusi ning
- d) kaaluda koordineeritud tegevuse edendamist, et hõlbustada lepinguosaliste territooriumil ettevõtjate juurdepääsu hankevõimalustele. Selle tegevuse hulka võivad kuuluda teavitamisüritused, mille eesmärk on eelkõige parandada elektroonilist juurdepääsu lepinguosaliste hankekorda käsitlevale avalikkusele kättesaadavale teabele, ning algatused, millega hõlbustada juurdepääsu väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks.

3. Lepinguosaline esitab kooskõlas artikliga 19.15 riigihankekomiteele igal aastal käesoleva lepinguga hõlmatud hangetega seotud statistilised andmed.

KAHEKÜMNES PEATÜKK

Intellektuaalomand

A jagu

Üldsätted

Artikkel 20.1

Eesmärgid

Käesoleva peatüki eesmärk on:

- a) hõlbustada innovaatiliste ja loominguliste toodete tootmist ja turustamist ning teenuste osutamist lepinguosaliste vahel ning
- b) saavutada ja tagada kohane ja tõhus intellektuaalomandi õiguskaitse.

*Artikkel 20.2***Kohustuste iseloom ja ulatus**

1. Käesoleva peatüki sätted täiendavad lepinguosaliste vahel intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepinguga kokku lepitud õigusi ja kohustusi.
2. Lepinguosaline võib vabalt valida sobivad meetodid käesoleva lepingu sätete rakendamiseks oma õigussüsteemis ja -praktikas.
3. Käesoleva lepinguga ei kehtestata ühtegi kohustust seoses vahendite jaotamisega intellektuaalomandi õiguskaitsese tagamise ja üldise õiguskorra tagamise vahel.

*Artikkel 20.3***Rahvatervise aspektid**

1. Lepinguosalisel tunnistavad 14. novembril 2001 WTO ministrite konverentsil vastu võetud *intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingut ja tervisekaitset käsitleva Doha deklaratsiooni* („Doha deklaratsioon“) tähtsust. Käesoleva lepingu kohaste õiguste ja kohustuste tõlgendamisel tagavad lepinguosalisel kooskõla selle deklaratsiooniga.
2. Lepinguosalisel aitavad kaasa Doha deklaratsiooni lõiget 6 käsitleva *WTO peanõukogu 30. augusti 2003. aasta otsuse ning 6. detsembril 2005 Genfis vastu võetud protokoll* (millega muudetakse intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingut) rakendamisele ja järgivad neid.

*Artikkel 20.4***Ammendumine**

Käesolev peatükk ei mõjuta lepinguosaliste vabadust otsustada, kas ja millistel tingimustel kohaldatakse intellektuaalomandi õiguste ammendumist.

*Artikkel 20.5***Teabe avalikustamine**

Käesoleva peatükiga ei nõuta lepinguosaliselt niisuguse teabe avalikustamist, mis oleks vastuolus tema õigusnormidega või mis ei kuulu tema teabele juurdepääsu ja eraelu puutumatuset käsitlevate õigusnormide kohaselt avalikustamisele.

B jagu

Intellektuaalomandi õiguste standardid*Artikkel 20.6***Mõisted**

Käesolevas artiklis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„**ravim**“ – toode, mis sisaldab keemilist toimeainet, bioloogilist toimeainet, vaktsiini või radiofarmatseutilist preparaati, ja mida toodetakse, müüakse või esitatakse kasutamiseks

- a) haiguse, häire või haigusliku seisundi või selle sümptomite meditsiiniliseks diagnoosimiseks, ravimiseks või leevendamiseks ja ennetamiseks või
- b) füsioloogiliste funktsioonide taastamiseks, korrigeerimiseks või modifitseerimiseks.

A alajagu

Autoriõigus ja seotud õigused

Artikkel 20.7

Antav kaitse

1. Lepinguosalised täidavad järgmisi rahvusvahelisi lepinguid:
  - a) 24. juulil 1971 Pariisis koostatud *Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooni* artiklid 2–20;
  - b) 20. detsembril 1996 Genfis sõlmitud *WIPO autoriõiguse lepingu* artiklid 1–14;
  - c) 20. detsembril 1996 Genfis sõlmitud *WIPO esituste ja fonogrammide lepingu* artiklid 1–23 ning
  - d) 26. oktoobril 1961 Roomas koostatud *teose esitaja, fonogrammitootja ja ringhäälinguorganisatsiooni kaitse rahvusvahelise konventsiooni* artiklid 1–22.
2. Lõikes 1 nimetatud lepingutega lubatud ulatuses ei piira käesolev peatükk lepinguosaliste õigust piirata intellektuaalomandi kaitset, mis on seotud selliste esitustega, mida ta käsitab fonogrammina talletatud esitusteks.

Artikkel 20.8

Ringhääling ja edastamine üldsusele

1. Lepinguosaline näeb esitajatele ette ainuõiguse lubada või keelata oma esituste ülekandmine ringhäälingus kaablita vahendite abil ja nende edastamine üldsusele, kui esitus ise ei ole ülekantav esitus ja kui see ei ole tehtud salvestuse põhjal.
2. Lepinguosaline tagab, et kasutaja tasub ühekordse õiglase tasu, kui kommertseesmärkidel avaldatud fonogrammi või sellise fonogrammi reproduktsiooni kasutatakse ülekandmiseks kaablita vahendite abil või muul moel üldsusele edastamiseks, ning samuti, et kõnealune tasu jagatakse asjaomaste esitajate ja fonogrammi tootjate vahel. Esitajate ja fonogrammitootjate vahelise lepingu puudumise korral võib lepinguosaline sätestada tingimused, mille kohaselt see tasu nende vahel jagatakse.

Artikkel 20.9

Tehniliste meetmete kaitse

1. Käesoleva artikli kohaldamisel tähendavad **tehnilised meetmed** mis tahes tehnoloogiat, seadet või komponenti, mille eesmärk tavapärase toimimise puhul on takistada või piirata toiminguid seoses teoste, esituste ja fonogrammidega, mille kasutamiseks ei ole autorid, esitajad või fonogrammitootjad luba andnud, vastavalt lepinguosalise õiguses sätestatule. Ilma et see piiraks lepinguosalise õiguses sätestatud autoriõiguse või kaasnevate õiguste ulatust, peetakse tehnoloogilisi meetmeid tõhusaks, kui autorid, esitajad või fonogrammitootjad kontrollivad kaitsitud teoste, esituste või fonogrammide kasutamist asjaomase juurdepääsu kontrolli või kaitsevahendi abil, nagu krüpteerimine või skrambleerimine või kopeerimise kontrollmehhanism, mis täidab kaitse-eesmärki.
2. Lepinguosaline näeb ette küllaldase õiguskaitsse ja mõjusad õiguskaitsvahendid sellistest tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmise vastu, mida autorid, esitajad või fonogrammitootjad kasutavad oma õiguste teostamisega seoses ja mis piiravad nende teoste, esituste või fonogrammidega seotud selliseid toiminguid, mida asjaomased autorid, esitajad või fonogrammitootjad või õigusaktid ei luba.

3. Lõikes 2 nimetatud piisava õiguskaitse ja mõjusate õiguskaitsevahendite tagamiseks pakub lepinguosaline kaitset vähemalt järgmise vastu:

a) oma õigusaktides sätestatud ulatuses:

- i) kui rikkuja hoiab mõjusatest tehnilistest meetmetest ebaseaduslikult kõrvale, kusjuures ta on või peab põhjendatult olema oma rikkumisest teadlik, ning
- ii) kui avalikult turustatakse seadet või toodet, sh arvutiprogrammi, või teenust, mille abil on võimalik kõrvale hoida mõjusatest tehnilistest meetmetest, ning

b) kui toodetud, imporditud või turustatud seade või toode, sh arvutiprogramm, või osutatud teenus;

- i) on loodud või toodetud peamiselt eesmärgiga hoida kõrvale mõjusatest tehnilistest meetmetest või
- ii) on ilma muu märkimisväärse kaubandusliku otstarbeta peale tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmise.

4. Lõike 3 kohaselt tähendab väljend „õigusaktides sätestatud ulatuses“, et lepinguosaline võib rakendada punkti a alapunkte i ja ii paindlikult.

5. Lõigete 2 ja 3 rakendamisel ei ole lepinguosaline kohustatud nõudma, et tarbijaelektronika, telekommunikatsiooniseadmete või arvutitoote osade ja komponentide disainilahendus või disainilahendus ja valimine vastaks mis tahes konkreetsele tehnilisele meetmele, kuni toode ei ole muul viisil vastuolus selle lepinguosalise meetmetega nende lõigete rakendamiseks. Selle sätte eesmärk on rõhutada, et käesolev leping ei nõua lepinguosaliselt oma õiguses koostalitlusvõime kohustuslikuks muutmist: info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ettevõtetel ei ole kohustust projekteerida teatud tehnilistele meetmetele vastavaid seadmeid, tooteid, komponente või teenuseid.

6. Lõike 2 kohase küllaldase õiguskaitse ja mõjusate õiguskaitsevahendite tagamise korral võib lepinguosaline vastu võtta ja säilitada lõigete 2 ja 3 sätete rakendusmeetmete asjakohaseid piiranguid või erandeid. Lõigetes 2 ja 3 sätestatud kohustused ei piira lepinguosalise õiguse kohaseid autoriõiguse või kaasnevate õiguste rikkumisega seotud õigusi, piiranguid, erandeid või ja kaitsemehhanisme.

Artikkel 20.10

Õiguste teostamist käsitleva teabe kaitsmine

1. Käesoleva artikli kohaldamisel tähendab „**õiguste teostamist käsitlev teave**“ järgmist:

- a) teave, mille alusel tehakse kindlaks teos, esitus või fonogramm, teose autor, teose esitaja või fonogrammitootja või teose, esituse või fonogrammiga seotud mis tahes õiguste omaja;
- b) teave teose, esituse või fonogrammi kasutamise tingimuste kohta või
- c) mis tahes numbrid või koodid, mis esindavad punktides a ja b kirjeldatud teavet,

kui mis tahes sellest teabest on lisatud teose, esituse või fonogrammi koopiale või ilmneb seoses teose, esituse või fonogrammi üldsusele edastamise või kättesaadavaks tegemisega.

2. Õiguste teostamist käsitleva elektroonilise teabe kaitsmiseks näevad lepinguosalisel ette piisava õiguskaitse ja tõhusad õiguskaitsevahendid iga isiku vastu, kes teadlikult ja ilma loata paneb toime mis tahes järgmise teo või kelle puhul võib seoses tsiviilõiguslike kaitsevahenditega põhjendatult eeldada, et ta on teadlik, et tegu põhjustab, võimaldab, hõlbustab või varjab autoriõiguse või sellega kaasnevate õiguste rikkumist:

- a) õiguste teostamist käsitleva elektroonilise teabe kõrvaldamine või muutmine või
- b) teoste, esituste või fonogrammide koopiate levitamine, import levitamise eesmärgil, ülekandmine ringhäälingus, edastamine või üldsusele kättesaadavaks tegemine, teades, et õiguste teostamist käsitlev elektrooniline teave on kõrvaldatud või et seda on ilma loata muudetud.

3. Lõike 2 kohaselt küllaldase õiguskaitsse ja mõjusate õiguskaitsvahendite tagamise korral võib lepinguosaline vastu võtta ja säilitada lõike 2 sätete rakendusmeetmete asjakohaseid piiranguid või erandeid. Lõikes 2 sätestatud kohustused ei piira lepinguosalise õiguse kohaseid autoriõiguse või kaasnevate õiguste rikkumisega seotud õigusi, piiranguid, erandeid ja kaitsemehhanisme.

Artikkel 20.11

Vahendusteenuste osutajate vastutus

1. Kooskõlas teiste käesoleva artikli lõigetega kehtestab lepinguosaline oma õigusaktides piirangud või erandid seoses teenuseosutajate vastutusega, kui nad tegutsevad vahendajatena, autoriõiguste ja sellega kaasnevate õiguste rikkumiste korral, mis toimuvad sidevõrkudes või nende kaudu, seoses nende teenuste osutamise või kasutamisega.

2. Lõikes 1 nimetatud piirangud või erandid:

a) hõlmavad vähemalt järgmisi funktsioone:

i) teabemajutus veebimajutusteenuste kasutaja taotlusel;

ii) vahemällu salvestamine automaatprotsessi kaudu, kui teenuse osutaja:

A) ei muuda seda teavet muudel kui tehnilistel põhjustel;

B) tagab, et kõik teabe vahemällu salvestamisega seotud nõuded, mis on kindlaks määratud üldtunnustatud viisil, mida tööstusharu ettevõtted laialdaselt tunnustavad ja kasutavad, on täidetud, ning

C) ei takista kasutamast seaduslikku tehnoloogiat, mida tööstusharu ettevõtted laialdaselt tunnustavad ja kasutavad, et saada andmeid teabe kasutamise kohta, ning

iii) pelk edastamine, mis koosneb vahendite pakkumisest kasutaja antud teabe edastamiseks või sidevõrgule juurdepääsu vahendite pakkumisest, ning

b) võib hõlmata ka muid funktsioone, sealhulgas teabe otsinguvahendi pakkumine, automaatne koopiategemine autoriõigustega kaitstud materjalist ning nende edastamine.

3. Käesolevas artiklis nimetatud piirangute või erandite kõlblikkus ei pruugi olla sõltuvuses teenuseosutaja järelevalvest oma teenuste üle või rikkumisele osutavate faktide tulemuslikust otsimisest.

4. Lepinguosaline võib oma siseriiklikus õiguses ette näha tingimused teenuseosutajatele käesolevas artiklis sätestatud piirangutele või eranditele kvalifitseerumiseks. Ilma et see piiraks eespool sätestatud, võib lepinguosaline kehtestada asjakohased menetlused väidetavast rikkumisest tõhusaks teatamiseks ja tõhusa vastuteate esitamiseks nende jaoks, kelle materjal on vea või valesti tuvastamise tõttu eemaldatud või keelatud.

5. Käesolev artikkel ei piira lepinguosalise õiguses sisalduvate muude kaitsmeetmete, piirangute ja erandite kättesaadavust autoriõiguse või kaasnevate õiguste rikkumise korral. Käesolev artikkel ei mõjuta kohtu või haldusasutuse võimalust nõuda kooskõlas lepinguosalise õigussüsteemiga teenuseosutajalt rikkumise lõpetamist või ennetamist.

Artikkel 20.12

Videokaamera salvestamine

Lepinguosaline võib ette näha kriminaalmenetlused ja karistused, mida kohaldatakse kooskõlas tema õigusnormidega isiku vastu, kes ilma teatrijuhi või kinematograafiateose autoriõiguse omaja loata teeb koopia sellest teosest või selle osast teose linastusel üldsusele avatud kinofilmide näitamise rajatistes.

B alajagu

Kaubamärgid

Artikkel 20.13

Rahvusvahelised lepingud

Lepinguosaline teeb kõik mõistlikud jõupingutused, et järgida 27. märtsil 2006 Singapuris sõlmitud *kaubamärgiõiguse Singapuri lepingu* artikleid 1–22 ja ühineda 27. juunil 1989 Madridis vastu võetud *märkide rahvusvahelise registreerimise Madridi kokkuleppe protokolliga*.

Artikkel 20.14

Registreerimismenetlus

Lepinguosaline näeb ette kaubamärkide registreerimise süsteemi, milles kaubamärgi registreerimisest keeldumise põhjused esitatakse kirjalikult taotlejale, kellel on võimalus keeldumine vaidlustada ja kaevata lõplik keeldumine kohtusse. Lepinguosaline näeb ette võimaluse esitada vastulaused kas kaubamärgi registreerimise taotluste vastu või registreeritud kaubamärkide vastu. Lepinguosaline koostab kaubamärgi registreerimise taotluste ja registreeritud kaubamärkide üldsusele kättesaadava elektroonilise andmebaasi.

Artikkel 20.15

Erandid kaubamärgiga antavatest õigustest

Piiratud erandina kaubamärgiga kaasnevatest õigustest lubab lepinguosaline kirjeldavate terminite, sealhulgas geograafiliste tähiste mõistlikku kasutamist. Mõistliku kasutamise kindlaksmääramisel arvestatakse kaubamärgi omaniku ja kolmandate isikute seaduslikke huve. Lepinguosaline võib ette näha muid piiratud erandeid, tingimusel et selliste erandite korral arvestatakse kaubamärgi omaniku ja kolmandate isikute seaduslikke huve.

C alajagu

Geograafilised tähised

Artikkel 20.16

Mõisted

Käesolevas alajaos kasutatakse järgmisi mõisteid:

„**geograafiline tähis**“ – tähis, mis osutab, et põllumajandustoode või toiduaine on pärit lepinguosalise territooriumilt või selle territooriumi teatud piirkonnast või paikkonnast, kui toote konkreetne omadus, maine või mõni muu omadus on olulisel määral seostatav selle geograafilise päritoluga, ning

„**tootekategooria**“ – 20-C lisa loetletud tootekategooria.

Artikkel 20.17

Kohaldamisala

Käesolevat alajagu kohaldatakse geograafiliste tähistes suhtes, mis näitavad 20-C lisa loetletud tootekategooriatesse kuuluvate toodete päritolu.

Artikkel 20.18

Loetletud geograafilised tähised

Käesoleva alajao kohaldamisel:

- a) on 20-A lisa A osas loetletud tähiste puhul tegemist geograafiliste tähistega, mis näitavad, et toode on pärit Euroopa Liidu territooriumilt või selle territooriumi piirkonnast või paikkonnast, ning
- b) 20-A lisa B osas loetletud tähiste puhul on tegemist geograafiliste tähistega, mis näitavad, et toode on pärit Kanada territooriumilt või selle territooriumi piirkonnast või paikkonnast.

Artikkel 20.19

20-A lisa loetletud geograafiliste tähiste kaitse

1. Pärast tutvumist teise lepinguosalise geograafiliste tähistega kaitseb lepinguosaline neid vastavalt käesolevas alajaos sätestatud kaitsetasemele.
2. Lepinguosaline näeb ette õiguslikud abinõud, mis võimaldavad huvitatud isikel takistada:
  - a) teise lepinguosalise 20-A lisa loetletud geograafiliste tähiste kasutamist toote puhul, mis kuulub 20-A lisa selle geograafilise tähise jaoks sätestatud tootekategooriasse ja mis:
    - i) ei pärine 20-A lisa selle geograafilise tähise jaoks sätestatud päritolukohast või
    - ii) pärineb 20-A lisa selle geograafilise tähise jaoks sätestatud päritolukohast, kuid seda ei toodetud või valmistatud kooskõlas teise lepinguosalise õigusnormidega, mida kohaldataks juhul, kui toode oleks ette nähtud tarbimiseks teise lepinguosalise territooriumil;
  - b) iga sellise abinõu kasutamist kauba tähistamisel või tutvustamisel, mis näitab või lubab oletada, et kõnealune kaup pärineb muult geograafiliselt alalt kui sealt, kust ta tegelikult pärit on, eksitades üldsust kauba geograafilise päritolu suhtes, ning
  - c) igasugust muud kasutamist, mis kujutab endast kõlvatut konkurentsi 14. juulil 1967 Stockholmis vastu võetud *tööstusomandi kaitse Pariisi konventsiooni* (1967) artikli 10a tähenduses.
3. Lõike 2 punktis a nimetatud kaitse antakse ka siis, kui on märgitud kauba tegelik geograafiline päritolu või geograafilist tähist kasutatakse tõlkes või nimetusele lisatakse sellised väljendid nagu „liik“, „tüüp“, „stiil“, „imitatsioon“, „meetod“ või muud sarnased väljendid.
4. Lepinguosaline tagab haldusmeetmetega õiguskaitse lepinguosalise õigusnormidega sätestatud ulatuses, et keelata isikul toiduaine tootmine, ettevalmistamine, pakendamine, märgistamine, müük või importimine või reklaamimine viisil, mis on väär, petlik või eksitav või võib luua väära mulje selle päritolu kohta.
5. Kooskõlas lõikega 4 näeb lepinguosaline ette haldusmeetmed seoses toodete märgistamist käsitlevate kaebustega, sealhulgas seoses nende esitamise viisil, mis on väär, petlik või eksitav või võib luua väära mulje selle päritolu kohta.
6. Niisuguse kaubamärgi registreerimisest, mis sisaldab teise lepinguosalise 20-A lisa loetletud geograafilist tähist või koosneb sellest, keeldutakse või see tunnistatakse *ex officio* kehtetuks, kui seda lubavad lepinguosalise õigusaktid, või kui seda taotleb huvitatud isik seoses tootega, mis kuulub 20-A lisa selle geograafilise tähise jaoks sätestatud tootekategooriasse ja mis ei pärine 20-A lisa selle geograafilise tähise jaoks sätestatud päritolukohast.

7. Vastavalt käesolevale alajaole ei ole kohustust kaitsta geograafilisi tähiseid, mida ei kaitsta või mille kaitse on lõpetatud nende päritolukohas või mille kasutamisest seal kohas on loobutud. Kui 20-A lisas loetletud geograafilise tähise kaitse on selle päritolukohas lõpetatud või selle kasutamisest on seal loobutud, teavitab vastav lepinguosaline teist lepinguosalist ja taotleb tühistamist.

Artikkel 20.20

Homonüümsed geograafilised tähised

1. Kui lepinguosaliste samasse tootekategooriasse kuuluvate toodete geograafilised tähised on homonüümsed, määratleb lepinguosaline otstarbekohased tingimused, mille alusel homonüümseid nimetusi üksteisest eristatakse, arvestades vajadust tagada asjaomaste tootjate õiglane kohtlemine ning pidades silmas, et tarbijaid ei eksitataks.

2. Kui lepinguosaline teeb kolmanda riigiga peetavate läbirääkimiste kontekstis ettepaneku kaitsta geograafilist tähist, mis märgib toote pärinemist kolmandast riigist, tuleb juhul, kui see tähis on homonüümne teise lepinguosalise 20-A lisas loetletud geograafilise tähisega ja kui toode kuulub teise lepinguosalise homonüümse geograafilise tähise jaoks 20-A lisas sätestatud tootekategooriasse, teist lepinguosalist teavitada ja anda võimalus esitada oma märkused, enne kui geograafiline tähis saab kaitse.

Artikkel 20.21

Erandid

1. Olenemata artikli 20.19 lõikest 2 ja artikli 20.19 lõikest 3 ei pea Kanada ette nägema õiguslikke abinõusid, mis võimaldavad huvitatud isikutel takistada kasutamast termineid, mis on loetletud 20-A lisa A osas ja mis on märgistatud ühe tärniga, ⁽¹⁾ kui sellistele terminitele on lisatud sellised väljendid nagu „liik“, „tüüp“, „stiil“, „imitatsioon“ ja muud sarnased väljendid ning need esinevad koos asjaomase toote geograafilise tähise loetava ja nähtava märgistusega.

2. Olenemata artikli 20.19 lõikest 2 ja artikli 20.19 lõikest 3 ei takista 20-A lisa A osas loetletud ja ühe tärniga ⁽²⁾ märgistatud geograafiliste tähist kaitse ühegi niisuguse tähise kasutamist Kanada territooriumil mis tahes isikute poolt, sealhulgas nende õigusjärglased ja pärijad, kes kasutasid neid tähiseid kaubanduslikul eesmärgil seoses klassi „juust“ toodetega enne 18. oktoobrit 2013.

3. Olenemata artikli 20.19 lõikest 2 ja artikli 20.19 lõikest 3 ei takista 20-A lisa A osas loetletud ja kahe tärniga märgistatud geograafiliste tähist kaitse ühegi niisuguse tähise kasutamist mis tahes isikute poolt, sealhulgas nende õigusjärglased ja pärijad, kes kasutasid seda tähist kaubanduslikul eesmärgil seoses klassi „värsked, külmutatud ja töödeldud liha“ toodetega vähemalt viis aastat enne 18. oktoobrit 2013. Kõigi teiste isikute, sealhulgas nende õigusjärglaste ja pärijate suhtes, kes kasutasid neid tähiseid kaubanduslikul eesmärgil seoses klassi „värsked, külmutatud ja töödeldud liha“ toodetega vähem kui viis aastat enne 18. oktoobrit 2013, kohaldatakse alates käesoleva artikli jõustumisest viie aasta pikkust üleminekuaga, mille jooksul eespool nimetatud tähise kasutamist ei takistata.

4. Olenemata artikli 20.19 lõikest 2 ja artikli 20.19 lõikest 3 ei takista 20-A lisa A osas loetletud ja kolme tärniga märgistatud geograafiliste tähist kaitse ühegi niisuguse tähise kasutamist mis tahes isikute poolt, sealhulgas nende õigusjärglased ja pärijad, kes kasutasid neid tähiseid kaubanduslikul eesmärgil seoses vastavalt klasside „kuivsoolatud liha“ ja „juustud“ toodetega vähemalt kümme aastat enne 18. oktoobrit 2013. Kõigi teiste isikute, sealhulgas nende õigusjärglaste ja pärijate suhtes, kes kasutasid neid tähiseid kaubanduslikul eesmärgil seoses vastavalt klasside „kuivsoolatud liha“ ja „juustud“ toodetega vähem kui kümme aastat enne 18. oktoobrit 2013, kohaldatakse alates käesoleva artikli jõustumisest viie aasta pikkust üleminekuaga, mille jooksul eespool nimetatud tähise kasutamist ei takistata.

⁽¹⁾ Suurema kindluse huvides kohaldatakse seda lõiget ka termini „Feta“ suhtes.

⁽²⁾ Suurema kindluse huvides kohaldatakse seda lõiget ka termini „Feta“ suhtes.

5. Kui kaubamärki taotleti või see registreeriti heauskselt või kui õigused kaubamärgile omandati heauskse kasutamise kaudu lepinguosalise territooriumil enne lõikes 6 sätestatud kohaldatavat kuupäeva, et piira käesoleva alajao rakendamiseks kõnealuse lepinguosalise territooriumil vastu võetud meetmed registreeritud kaubamärgi või kaubamärgi kasutamise õiguse kõlblikkust või kehtivust põhjusel, et kaubamärk on identne või sarnane geograafilise tähisega.
6. Lõike 5 kohaldamisel on kohaldatav kuupäev:
- käesoleva lepingu allkirjastamise kuupäeval 20-A lisas loetletud geograafiliste tähistega seoses käesoleva alajao jõustumise kuupäev või
  - pärast käesoleva lepingu allkirjastamise kuupäeva 20-A lissasse kantud geograafiliste tähistega seoses artikli 20.22 kohaselt kuupäev, millal geograafiline tähis lisatakse.
7. Kui geograafilise tähise tõlge on identne tavalises keelepruugis kasutatava terminiga või sisaldab seda, näiteks toote üldnimetus lepinguosalise territooriumil, või kui geograafiline tähis ei ole identne, kuid sisaldab sellist terminit, ei piira käesoleva alajao sätted ühegi isiku õigust kasutada seda terminit seoses kõnealuse tootega selle lepinguosalise territooriumil.
8. Miski ei takista kasutamast lepinguosalise territooriumil seoses mis tahes tootega taimesordi või loomatõu tavapärasest nime, mis on olemas selle lepinguosalise territooriumil käesoleva alajao jõustumise kuupäeval.
9. Lepinguosaline võib näha ette, et kõik käesoleva alajao põhjal esitatavad nõuded kaubamärgi kasutamise või registreerimise kohta tuleb esitada kas viie aasta jooksul pärast seda, kui kaitstud tähise kahjustav kasutamine on saanud üldiselt teatavaks selle lepinguosalise territooriumil või pärast kaubamärgi registreerimise kuupäeva selle lepinguosalise territooriumil, kui see kuupäev eelneb kahjustava kasutamise teatavaks saamise kuupäevale selle lepinguosalise territooriumil, ja tingimusel, et kaubamärk on selleks kuupäevaks avaldatud ja geograafilist tähist ei ole kasutatud ega registreeritud petmise eesmärgil.
10. Käesoleva alajao sätted ei piira ühegi isiku õigust kasutada kaubanduses tema enda või tema ärilise eelkäija nime, välja arvatud juhul, kui niisugust nime kasutatakse viisil, mis eksitab avalikkust.
11. a) Käesoleva alajao sätted ei piira ühegi isiku õigust kasutada või registreerida Kanadas kaubamärki, mis sisaldab 20-B lisa A osas loetletud termineid või koosneb nendest terminitest, ning
- b) punkti a ei kohaldata 20-B lisa A osas loetletud terminite suhtes seoses mis tahes kasutamisega, mis eksitaks avalikkust kauba geograafilise päritolu suhtes.
12. 20-B lisa A osas loetletud terminite Kanadas kasutamise suhtes käesoleva alajao sätteid ei kohaldata.
13. Lõigetes 2–4 nimetatud klassidesse jagamine ei hõlma geograafilise tähise enda kasutamiseõiguse üleandmist.

Artikkel 20.22

20-A lisa muudatused

- Artikli 26.1 („CETA ühiskomitee“) alusel loodud CETA ühiskomitee, kes tegutseb laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu geograafiliste tähistekomitee konsensuse ja soovitusel alusel, võib otsustada muuta 20-A lisa geograafiliste tähistekomitee lisamisega või selliste geograafiliste tähistekomitee eemaldamisega, mille kaitse on lõpetatud või mille kasutamisest nende päritolukohas on loobutud.
- Põhimõtteliselt ei lisata geograafilist tähist 20-A lisa A osasse, kui see on nimi, mis käesoleva lepingu allkirjastamise kuupäeval on kantud Euroopa Liidu asjaomasesse registrisse staatusega „registreeritud“ seoses Euroopa Liidu liikmesriigiga.

3. Geograafilist tähist, mis näitab konkreetse lepinguosalise territooriumilt pärineva toote päritolu, ei kanta 20-A lisasse:
- a) kui see on identne kaubamärgiga, mis on registreeritud teise lepinguosalise territooriumil seoses samade või sarnaste toodetega, või kaubamärgiga, mille õigused on omandatud teise lepinguosalise territooriumil heauskselt ja samade või sarnaste toodete kohta on esitatud taotlus;
  - b) kui see on identne teise lepinguosalise territooriumil olemasoleva taimesordi või loomatõu tavapärase nimega või
  - c) kui see on identne tavalises keelepruugis kasutatava terminiga, näiteks sellise toote üldnimetus teise lepinguosalise territooriumil.

Artikkel 20.23

Muu kaitse

Käesoleva alajao sätted ei piira õigust taotleda geograafilise tähise tunnustamist ja kaitset lepinguosalise asjaomaste õigusnormide kohaselt.

D alajagu

Disainilahendused

Artikkel 20.24

Rahvusvahelised lepingud

Lepinguosaline teeb mõistlikke jõupingutusi, et ühineda 2. juulil 1999 Genfis sõlmitud *tööstusdisainilahenduste rahvusvahelise registreerimise Haagi kokkuleppe Genfi redaktsiooniga*.

Artikkel 20.25

Seos autoriõigusega

Disainilahenduse õiguse sisu võib olla kaitstud autoriõigust käsitlevate õigusaktidega, kui sellise kaitse tingimused on täidetud. Sellise kaitse ulatuse ja andmise tingimused, sealhulgas nõutav algupärasuse tase, määrab asjaomane lepinguosaline.

E alajagu

Patendid

Artikkel 20.26

Rahvusvahelised lepingud

Lepinguosaline teeb mõistlikke jõupingutusi, et järgida 1. juunil 2000 Genfis sõlmitud *patendiõiguse lepingu* artikleid 1–14 ja artiklit 22.

Artikkel 20.27

Sui generis kaitse ravimitele

1. Käesolevas artiklis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„**aluspatent**“ – patent, mis kaitseb toodet, toote valmistusprotsessi või toote kasutamist ja mille sellise patendi omanik, mida võib käsitleda aluspatendina, esitab kui aluspatendi *sui generis* kaitse andmiseks, ning

„**toode**“ – ravimi toimeaine või toimeainete kombinatsioon.

2. Lepinguosaline näeb patendiomaniku või tema õigusjärglase taotlusel ette *sui generis* kaitse perioodi seoses tootega, mis on kaitstud kehtiva aluspatendiga, tingimusel et täidetud on järgmised tingimused:

- a) on antud luba viia toode kõnealuse lepinguosalise turule ravimina (käesolevas artiklis „müügiluba“);
- b) toote suhtes ei ole veel kohaldatud *sui generis* kaitse perioodi ning
- c) punktis a nimetatud müügiluba on esimene luba toote ravimina selle lepinguosalise turule laskmiseks.

3. Lepinguosaline võib:

- a) kehtestada *sui generis* kaitse perioodi ainult siis, kui müügiloa esimene taotlus esitatakse kõnealuse lepinguosalise kehtestatud mõistliku tähtaja jooksul ning
- b) määrata vähemalt 60 päeva pikkuse tähtaja alates kuupäevast, mil anti esimene müügiluba *sui generis* kaitse perioodi taotluse esitamiseks. Kui esimene müügiluba antakse enne patendi andmist, näeb lepinguosaline ette vähemalt 60 päeva pikkuse perioodi alates patendi andmisest, mille jooksul võib esitada käesoleva artikli kohase kaitse perioodi taotluse.

4. Kui toode on kaitstud ühe aluspatendiga, hakkab *sui generis* kaitse periood kehtima aluspatendi seaduses ette nähtud tähtaja lõppemisel.

Kui toode on kaitstud rohkem kui ühe patendiga, mis võib olla aluspatent, näeb lepinguosaline ette ainult ühe *sui generis* kaitse perioodi, mis hakkab kehtima aluspatendi seaduses ette nähtud tähtaja lõppemisel,

- a) kui kõik patendid, mis võivad olla aluspatendid, kuuluvad ühele ja samale isikule, *sui generis* kaitse perioodi taotleva isiku valikul, ning
- b) kui patendid, mis võivad olla aluspatendid, ei kuulu ühele ja samale isikule, ja kui sellest tulenevad *sui generis* kaitse perioodi vastukäivad taotlused, patendiomanike kokkuleppel.

5. Lepinguosaline sätestab, et *sui generis* kaitse periood võrdub ajavahemikuga, mis lõpeb aluspatendi taotluse esitamise kuupäeva ja esimese müügiloa kuupäeva vahelisel ajal, mida lühendatakse viie aasta võrra.

6. Olenemata lõikest 5 ja piiramata *sui generis* kaitse perioodi võimalikku pikendamist lepinguosalise poolt stiimuli või soodustusena uuringu tegemiseks teatud rahvastikurühmades, nagu lapsed, ei tohi *sui generis* kaitse periood olla pikem kui kaks kuni viis aastat, mille määrab lepinguosaline.

7. Lepinguosaline võib sätestada, et *sui generis* kaitse periood lõpeb siis:

- a) kui *sui generis* kaitse saaja loobub sellest või
- b) kui ettenähtud haldustasud ei ole makstud.

Lepinguosaline võib lühendada *sui generis* kaitse perioodi proportsionaalselt kõigi põhjendamatute viivitustega, mis tulenevad taotleja tegevusetusest pärast müügiloa taotlemist, kui aluspatendi omanik on müügiloa taotleja või sellega seotud üksus.

8. Aluspatendiga antud kaitse piires laiendatakse *sui generis* kaitset ainult müügilooaga hõlmatud ravimile ja selle toote mis tahes kasutamiseks ravimina, millele on antud luba enne *sui generis* kaitse lõppemist. Kooskõlas eelmise lausega annab *sui generis* kaitse samad õigused nagu patent ning sellele kehtivad samad piirangud ja kohustused.

9. Olenemata lõigetest 1–8 võib lepinguosaline piirata ka kaitse ulatust, sätestades erandid toodete valmistamisele, kasutamisele, müügiks pakkumisele, müügile või impordile ekspordi eesmärgil kaitse kehtivusaja jooksul.

10. Lepinguosaline võib tühistada *sui generis* kaitse aluspatendi kehtetusega seotud põhjustel, sealhulgas siis, kui see patent on kaotanud kehtivuse enne seaduses ette nähtud tähtaja lõppemist või aluspatent tühistatakse või piiratakse seda sel määral, et toode, millele kaitse anti, ei ole enam aluspatendi nõudlusega kaitstud, või müügiloa või vastava turu jaoks antud müügiloa tühistamisega seotud põhjustel või kui kaitse anti vastuolus lõike 2 sätetega.

Artikkel 20.28

Ravimite patendiga sidumise mehhanismid

Kui lepinguosaline tugineb patendiga sidumise mehhanismidele, mille kohaselt müügilubade andmine (või vastavusteed või vms) geneerilistele ravimitele on seotud olemasoleva patendikaitsega, peab ta tagama, et kõigile menetlusosalistele on tagatud samaväärne ja tõhus edasikaebamise õigus.

F alajagu

Andmekaitse

Artikkel 20.29

Ravimitega seotud avalikustamata andmete kaitse

1. Kui lepinguosaline nõuab uusi keemilisi ühendeid⁽¹⁾ sisaldavate ravimite müügiloa (käesolevas artiklis „luba“) andmise tingimusena avalikustamata uuringuandmete või muude selliste andmete esitamist, mis on vajalikud otsustamiseks, kas nende toodete kasutamine on ohutu ja tõhus, peab lepinguosaline niisuguseid andmeid avalikustamise eest kaitsma, kui nende andmete koostamine nõuab märkimisväärseid pingutusi, välja arvatud juhul, kui avalikustamine on vajalik üldsuse kaitseks või kui võetakse meetmeid, et tagada andmete kaitse ebaausa kommertskasutuse eest.

2. Lepinguosaline tagab, et lõike 1 kohaste andmete puhul, mis esitatakse lepinguosalisele pärast käesoleva lepingu jõustumist:

- a) ükski muu isik peale isiku, kes andmed esitas, ei või ilma tema loata kasutada neid andmeid loataotlust toetavate andmetena vähemalt kuueaastase ajavahemiku jooksul alates kuupäevast, mil lepinguosaline andis loa isikule, kes esitas andmed loa saamiseks, ning
- b) lepinguosaline ei anna luba ühelegi isikule, kes kasutab niisuguseid andmeid, vähemalt kaheksa aasta pikkuse ajavahemiku jooksul alates kuupäevast, mil lepinguosaline andis loa isikule, kes esitas andmed loa saamiseks, välja arvatud juhul, kui andmed esitanud isik seda lubab.

Kooskõlas käesoleva lõikega ei ole kummalgi lepinguosalisel piiranguid selliste toodete puhul lühendatud loataotlusmenetluste rakendamiseks bioekvivalentsuse ja biosaadavuse uuringute alusel.

Artikkel 20.30

Taimekaitsevahenditega seotud andmete kaitse

1. Lepinguosaline määrab enne taimekaitsevahendi turule laskmiseks loa admisel (käesolevas artiklis „luba“) kindlaks ohutus- ja tõhususnõuded.

⁽¹⁾ Suurema kindluse huvides hõlmab mõiste „keemiline ühend“ seoses andmekaitsega Kanada puhul radiofarmatseutilist biopreparaati, mida reguleeritakse Kanada toidu- ja ravimieeskirjade kohaselt uue ravimina.

2. Lepinguosaline näeb ette piiratud ajavahemiku jooksul andmekaitse esimest korda loa saamiseks esitatud katse- või uuringuandmete. Lepinguosaline sätestab, et selle ajavahemiku jooksul ei kasutata katse- või uuringuandmeid ühegi teise sellise isiku kasuks, kelle eesmärk on saada luba, välja arvatud juhul, kui esitatakse tõendid esimese loa omaniku selge nõusoleku kohta.
3. Katse- või uuringuaruanne peaks olema vajalik loa saamiseks või loa muutmiseks, et lubada kasutamist mõnel teisel põllukultuuril.
4. Kummagi lepinguosalise andmekaitse periood on vähemalt kümme aastat alates esimese loa väljastamise kuupäevast selle lepinguosalise territooriumil seoses katse- või uuringuaruandega, mis toetab uuele toimeainele loa andmist, ja andmetega, mis toetavad toimeainet sisaldava lõpptoote samaaegset registreerimist. Kaitse kestust võib pikendada eesmärgiga toetada väheohtlikele taimekaitsevahenditele ja vähe levinud või väikese kasvupinnaga kultuuridele loa andmist.
5. Lepinguosaline võib kehtestada ka loa muutmist või uuendamist toetava katse- või uuringuaruande andmekaitse nõuded või rahalise hüvitamise nõuded.
6. Lepinguosaline kehtestab eeskirjad, et vältida dubleerivaid katseid selgroogsete loomadega. Kõiki taotlejaid, kes kavatsevad teha katseid ja uuringuid selgroogsete loomadega, tuleks julgustada võtma vajalikke meetmeid, et kontrollida, kas selliseid katseid või uuringuid ei ole juba tehtud või alustatud.
7. Lepinguosaline peaks julgustama iga uut taotlejat ja iga uut asjaomaste müügilubade hoidjat tegema kõiki jõupingutusi selgroogsetega seotud katsete ja uuringute jagamise tagamiseks. Katse- ja uuringuaruannete jagamisega seotud kulud tuleb kindlaks määrata õiglasel, läbipaistval ja mittediskrimineerival viisil. Taotleja on kohustatud jagama ainult sellise teabega seotud kulusid, mille ta peab esitama müügiloa saamise nõuetele vastamiseks.
8. Asjaomase loa omajal või omajatel on õigus saada hüvitist kulude õiglase osa eest, mida nad kandsid seoses katse- või uuringuaruandega, mis toetas loa andmist taotlejale, kes tugines sellistele katse- ja uuringuaruannetele, et saada luba uuele taimekaitsevahendile. Lepinguosaline võib suunata asjaomased pooled lahendama probleeme siduva otsuse saamiseks vahekohtus vastavalt oma õigusnormidele.

G alajagu

Taimesordid

Artikkel 20.31

Taimesordid

Lepinguosaline teeb koostööd, et edendada ja tugevdada taimsortide kaitset 2. detsembril 1961 Pariisis vastu võetud rahvusvahelise uute taimsortide kaitse konventsiooni 1991. aasta akti alusel.

C jagu

Intellektuaalomandi õiguskaitse tagamine

Artikkel 20.32

Üldised kohustused

1. Lepinguosaline tagab, et intellektuaalomandi õiguskaitse tagamise menetlused on õiglased ja erapooletud ning need ei ole ülemäära keerukad või kulukad ega sisalda sobimatuid tähtaegu või põhjendamatuid viivitusi. Menetlusi rakendatakse viisil, mis võimaldab vältida tõkete loomist seaduslikule kaubandusele ja pakkuda meetmeid nende kaitsemenetluste kuritarvitamise vastu.

2. Käesoleva jao sätete rakendamisel võtab lepinguosaline arvesse rikkumise raskuse, kolmandate isikute huvide ning kohaldatavate meetmete, õiguskaitsevahendite ja karistuste vahelise proportsionaalsuse vajadust.
3. Artiklid 20.33–20.42 on seotud tsiviilõigusliku kaitsega.
4. Kui ei ole sätestatud teisiti, tähendab mõiste „**intellektuaalomandi õigused**“ artiklite 20.33–20.42 kohaldamisel intellektuaalomandi kõiki kategooriaid, mille suhtes kohaldatakse intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu II osa 1.–7. jagu.

Artikkel 20.33

Õigustatud hagejad

Lepinguosaline tunnistab, et artiklites 20.34–20.42 sätestatud meetmete ja õiguskaitsevahendite kohaldamist on õigus nõuda järgmistel isikutel:

- a) intellektuaalomandi õiguste omajad vastavalt lepinguosalise õigusaktide sätetele;
- b) kõik teised kõnealuseid õigusi teostama volitatud isikud, kui nendel isikutel on kooskõlas lepinguosalise õigusega õigus kasutada õiguskaitsevahendeid;
- c) intellektuaalomandi õiguste kollektiivse haldamise organisatsioonid, kes on intellektuaalomandi õiguste omajate üldtunnustatud esindajad, kui nendel organisatsioonidel on kooskõlas lepinguosalise õigusega õigus kasutada õiguskaitsevahendeid, ning
- d) kutselised intellektuaalomandi kaitse organisatsioonid, kes on intellektuaalomandi õiguste omajate üldtunnustatud esindajad, kui nendel organisatsioonidel on kooskõlas lepinguosalise õigusega õigus kasutada õiguskaitsevahendeid.

Artikkel 20.34

Tõendid

Lepinguosaline tagab, et intellektuaalomandi õiguse väidetava kaubandusliku ulatusega rikkumise korral on õigusasutustel õigus nõuda vajaduse korral ja pärast taotluse saamist, tema õigusega ette nähtud asjaomase teabe esitamist, sealhulgas vastaspoole kontrolli all olevaid panga-, finants- või äridokumente, tingimusel et konfidentsiaalset teavet kaitstakse.

Artikkel 20.35

Tõendite säilitamise meetmed

1. Lepinguosaline tagab, et isegi enne juhtumi sisulise menetluse algust võivad õigusasutused selle üksuse taotluse korral, kes esitab piisavad tõendid oma väidete toetuseks, et tema intellektuaalomandi õigust on rikutud või seda hakatakse rikkuma, nõuda kiireid ja tõhusaid ajutisi meetmeid, et säilitada olulist tõendusmaterjali väidetava rikkumise kohta, tingimusel et konfidentsiaalset teavet kaitstakse.
2. Lepinguosaline võib sätestada, et lõikes 1 nimetatud meetmed hõlmavad üksikasjalikku kirjeldust kas proovide võtmisega või ilma selleta või väidetava rikkumisega seotud kaupade füüsilist arestimist ning asjakohastel juhtudel materjalide ja seadmete, mida kasutati nende kaupade tootmisel või turustamisel, ja nendega seotud dokumentide arestimist. Õigusasutustel on õigus võtta vajaduse korral neid meetmeid, kuulamata ära teist poolt, eriti kui mis tahes viivitus tõenäoliselt tekitaks õiguste omajale korvamatut kahju või kui on ilmne tõendite hävitamise oht.

*Artikkel 20.36***Õigus teabele**

Ilma et see piiraks privileege, teabeallika konfidentsiaalsuse kaitset või isikuandmete töötlemist käsitlevate õigusnormide kohaldamist, tagab lepinguosaline, et intellektuaalomandi õiguskaitse tagamisega seotud tsiviilkohtumenetluses on tema õigusasutustel õigus nõuda õiguserikkujalt või oletatavalt õiguserikkujalt, et ta esitaks õiguste omaja põhjendatud taotluse korral õiguste omajale või õigusasutustele vastavalt kohaldatavatele õigusnormidele vähemalt tõendite kogumise eesmärgil asjakohase teabe, mida õiguserikkuja või eeldatav õiguserikkuja valdab või kontrollib. Kõnealune teave võib hõlmata teavet isikute kohta, kes on seotud rikkumise või oletatava rikkumise mis tahes aspektiga, ning teavet õigust rikkuvate või eeldatavalt rikkuvate kaupade ja teenuste tootmise vahendite või turustuskanalite kohta, sh kolmandate isikute kohta, kes on oletatavasti kaasatud selliste kaupade või teenuste tootmisse ja turustamisse.

*Artikkel 20.37***Ajutised meetmed ja ettevaatusabinõud**

1. Lepinguosaline tagab, et tema õigusasutustel on õigus määrata kiireid ja tõhusaid ajutisi meetmeid ja ettevaatusabinõusid, sealhulgas ajutised ettekirjutused isiku vastu või vajaduse korral kolmanda isiku vastu, kui see kuulub asjaomase õigusasutuse pädevusse, et vältida intellektuaalomandi õiguse rikkumise tekkimist, ja eelkõige selleks, et vältida rikkumise seotud kaupade sattumist turustuskanalitesse.
2. Lepinguosaline tagab, et tema õigusasutustel on õigus arestida või muul viisil kinni pidada intellektuaalomandi õiguse rikkumises kahtlustatavad kaubad, et takistada nende sisenemist turustuskanalitesse või nende liikumist seal.
3. Lepinguosaline tagab, et intellektuaalomandi väidetava kommertseesmärgil rikkumise korral võivad õigusasutused anda kooskõlas lepinguosalise õigusaktidega korralduse arestida väidetava õiguserikkuja vara, sealhulgas blokeerida tema pangakontod ja muud varad. Selleks võivad õigusasutused nõuda vajaduse korral panga-, finants- ja äridokumente või juurdepääsu asjaomastele andmetele.

*Artikkel 20.38***Muud õiguskaitsevahendid**

1. Lepinguosaline tagab, et õigusasutused võivad hageja taotluse korral, ilma et see piiraks õiguste rikkumisest õiguste omajale tuleneda võiva kahju hüvitamise nõuet, ning mis tahes hüvitist maksmata, anda korralduse turustuskanalitest püsivalt kõrvaldada või hävitada kaubad, mis on tunnistatud intellektuaalomandi õigust rikkuvaks. Lepinguosaline tagab, et õigusasutustel on vajaduse korral õigus anda korraldus hävitada materjalid ja seadmed, mida peamiselt kasutati õigusi rikkuvate kaupade valmistamiseks. Selliste taotluste kaalumisel tuleb silmas pidada rikkumise raskuse ja määratud õigusliku kaitsevahendi proportsionaalsust, samuti kolmandate isikute huve.
2. Lepinguosaline tagab, et õigusasutustel on õigus anda korraldus, et lõikes 1 nimetatud õiguskaitsevahendeid kasutatakse õiguserikkuja kulul, välja arvatud seda välistavate erandlike asjaolude korral.

*Artikkel 20.39***Ettekirjutused**

1. Lepinguosaline tagab, et intellektuaalomandi õiguskaitse tagamisega seotud tsiviilkohtumenetlustes on tema õigusasutustel õigus anda lepinguosalisele korraldus rikkumine lõpetada ning muu hulgas nõuda sellelt lepinguosaliselt või vajaduse korral kolmandalt isikult, kui see kuulub asjaomase õigusasutuse jurisdiktsiooni alla, et ta takistaks intellektuaalomandi õigust rikkuvate kaupade sissepääsu turustuskanalitesse.

2. Olenemata käesoleva jao muudest sätetest, mis käsitlevad õiguste kasutamist valitsuse või valitsuse volitatud kolmandate isikute poolt ilma õiguste omaja loata, võib lepinguosaline piirata sellise kasutuse vastaseid võimalikke õiguskaitsevahendeid hüvitise maksimisega tingimusel, et lepinguosalised järgivad intellektuaalomandi õiguste kaubanduspektide lepingu II osa sätteid, mis sellist kasutamist otseselt käsitlevad. Muudel juhtudel kohaldatakse käesolevas jaos ettenähtud õiguskaitsevahendeid, või kui need kaitsevahendid on vastuolus lepinguosalise õigusega, peab võimaldatama selgitavaid otsuseid ja piisavat hüvitamist.

*Artikkel 20.40***Kahju hüvitamine**

1. Lepinguosaline tagab, et
  - a) tsiviilkohtumenetlustes on tema õigusasutustel õigus kohustada õiguserikkujat, kes teadis või pidi teadma, et ta osaleb intellektuaalomandi õiguste rikkumises, maksma õiguste omajale:
    - i) kahjuhüvitist, mis oleks piisav hüvitamaks kahju, mida õiguste omaja on kannatanud rikkumise tõttu, või
    - ii) õiguserikkumisest saadud kasumi, mis on seostatav rikkumisega, ja mis vastab eeldatavasti punktis i nimetatud kahjuhüvitise summale, ning
  - b) intellektuaalomandi õiguste rikkumisest tuleneva kahjuhüvitise summa kindlaksmääramisel on õigusasutustel lubatud võtta väärtuse hindamisel muu hulgas arvesse iga põhjendatud väidet, millele õiguste omaja tugineb, kaasa arvatud saamata jäänud tulu.
2. Alternatiivina lõikele 1 võib lepinguosaline ette näha hüvitise maksmise, näiteks litsentsitasu või lõivu, et hüvitada õiguste omajale tema intellektuaalomandi loata kasutamise.

*Artikkel 20.41***Kohtukulud**

Lepinguosaline tagab, et intellektuaalomandi õiguskaitse tagamisega seotud tsiviilkohtumenetluste puhul on tema õigusasutustel vajaduse korral õigus kohustada kaotajat tasuma kohtuasja võitnud poole kohtukulud ja muud kulud, nagu on ette nähtud selle lepinguosalise õiguse kohaselt.

*Artikkel 20.42***Autorsuse ja omandiõiguse presumpatsioon**

1. Autoriõigust või kaasnevaid õigusi käsitlevates tsiviilkohtumenetlustes käsitatakse kirjandus- või kunstiteose autorina isikut, kelle puhul on vastupidiste tõendite puudumise korral piisav, kui tema nimi esineb teosel tavapärasel viisil, ja sellest tulenevalt antakse talle õigus algatada rikkumise suhtes kohtuasi. Vastupidise tõestus võib hõlmata registreerimist.
2. Lõiget 1 kohaldatakse *mutatis mutandis* autoriõigustega kaasnevate õiguste omajate autoriõigusega kaitstud teoste suhtes.

D jagu

Piiril võetavad meetmed*Artikkel 20.43***Piiril võetavate meetmete kohaldamisala**

1. Käesolevas artiklis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„võltsitud geograafilise tähisega kaubad“ – artikli 20.17 kohased kaubad, mis kuuluvad ühte 20-C lisas loetletud tootekategooriasse, sealhulgas pakend, mis kannab ilma loata geograafilist tähist, mis on identne selliste kaupadega seoses nõuetekohaselt registreeritud või muul viisil kaitstud geograafilise tähisega ja millega rikutakse kõnealuse geograafilise tähise omaniku õigusi vastavalt selle lepinguosalise õigusnormidele, kus piiril võetavate meetmete menetlust kohaldatakse;

„võltsitud kaubamärgiga kaubad“ – kaubad, sealhulgas pakend, mis kannab ilma loata kaubamärki, mis on identne selliste kaupade suhtes nõuetekohaselt registreeritud kaubamärgiga või mida ei saa oluliste tunnuste poolest sellisest kaubamärgist eristada ja mis rikub kõnealuse kaubamärgi omaniku õigusi vastavalt selle lepinguosalise õigusnormidele, kus piiril võetavate meetmete menetlusi kohaldatakse;

„eksportsaadetised“ – kaubasaadetised, mis tuleb viia lepinguosalise territooriumilt väljapoole seda territooriumi, välja arvatud tollitransiidis ja ümberlaadimisel olevad saadetised;

„importsaadetised“ – kaubasaadetised, mis tuuakse lepinguosalise territooriumile väljastpoolt seda territooriumi asuvast kohast, kuni kaubad jäävad tolli kontrolli alla, sealhulgas kaubad, mis tuuakse territooriumile vabatsiooni või tollilattu, välja arvatud tollitransiidis ja ümberlaadimisel olevad saadetised;

„autoriõigusi rikkuvad kaubad“ – kaubad, mis on õiguste omaja või õiguste omaja volitatud isiku nõusolekuta tehtud koopiad tootjariigis ja mis on valmistatud otse või kaudselt tootest, mille puhul selle koopia valmistamine oleks kujutanud autoriõiguse või kaasneva õiguse rikkumist selle lepinguosalise õigusnormide kohaselt, kus piiril võetavate meetmete menetlusi kohaldatakse;

„tollitransiidis olevad saadetised“ – kaubasaadetised, mis sisenevad lepinguosalise territooriumile väljaspool tema territooriumi asuvast kohast ja on saanud tolliasutustelt loa transpordiks pideva tollikontrolli all saabumistolliasutusest väljumistolliasutusse territooriumilt väljumise eesmärgil. Tollitransiidis olevaid saadetisi, mis lubatakse järgnevalt emaldada tollikontrollist territooriumilt väljumata, käsitatakse importsaadetistena, ning

„ümberlaadimine“ – kaubasaadetised, mis viiakse tollikontrolli all importivast transpordivahendist üle ekspordivasse transpordivahendisse ühe tolliasutuse piires, mis on nii imporditolliasutus kui ka eksporditolliasutus.

2. Käesolevas jaos olevaid viiteid intellektuaalomandi õiguste rikkumisele tuleb tõlgendada nii, et need osutavad võltsitud kaubamärgiga kaupadele, autoriõigust rikkuvatele kaupadele või võltsitud geograafilise tähisega kaupadele.

3. Lepinguosalised on seisukohal, et puudub kohustus kohaldada käesolevas jaos esitatud menetlusi kaupade suhtes, mis on lastud teises riigis turule õiguste omaja nõusolekul.

4. Lepinguosaline kehtestab või säilitab import- ja eksportsaadetistega seotud menetlused, mille kohaselt õiguste omaja võib taotleda, et lepinguosalise pädevad asutused peatavad intellektuaalomandi õiguse rikkumises kahtlustatavate kaupade vabastamise või peavad selle kinni.

5. Lepinguosaline kehtestab või säilitab import- ja eksportsaadetistega seotud menetlused, mille kohaselt tema pädevad asutused võivad tegutseda omal algatusel, et peatada ajutiselt intellektuaalomandi õiguse rikkumises kahtlustatavate kaupade vabastamine või pidada need kinni, et anda õiguste omajatele võimalus lõike 4 kohaselt ametlikult abi paluda.

6. Lepinguosaline võib sõlmida kokkuleppe ühe või mitme kolmanda riigiga, et kehtestada ühised julgeolekuga seotud tollivormistatusmenetlused. Sellise korra põhiste ühiste tollimenetluste kohaselt vormistatud kaupu peetakse vastavaks lõigetele 4 ja 5 tingimusel, et asjaomasel lepinguosalisel on nende lõigete järgimiseks õigusasutus.
7. Lepinguosaline võib vastu võtta või säilitada lõigetes 4 ja 5 nimetatud menetlused seoses ümberlaadimiste ja tollitransiidis olevate saadetistega.
8. Lepinguosaline võib vabastada käesoleva artikli kohaldamisest reisijate isiklikus pagasis olevad väikesed kaubakogused, mis ei ole kaubanduslikku laadi, või väikesaadetistega saadetavad väikesed kaubakogused, mis ei ole kaubanduslikku laadi.

Artikkel 20.44

Õiguste omaja taotlus

1. Lepinguosaline tagab, et tema pädevad asutused nõuavad õiguste omajalt, kes taotleb artiklis 20.43 kirjeldatud menetlust, piisava tõendusmaterjali esitamist, veenmaks pädevaid asutusi, et lepinguosalise menetlusi sätestavate õigusaktide kohaselt on esmapilgul tegemist intellektuaalomandi õiguste omaja õiguse rikkumisega, ning sellise piisava teabe andmist, mida õiguste omaja mõistliku eelduse kohaselt teab, et teha kahtlusalused kaubad pädevate asutuste jaoks mõistlikult äratuntavaks. Kohustus anda piisavat teavet ei tohi põhjendamatult takistada artiklis 20.43 kirjeldatud menetluse kasutamist.
2. Lepinguosaline näeb ette taotlused artiklis 20.43 loetletud, tema territooriumil tollikontrollis olevate intellektuaalomandi õiguse rikkumises kahtlustatavate kaupade vabastamise peatamiseks või nende kinnipidamiseks. Kohustuse suhtes näha ette sellised taotlused kohaldatakse artikli 20.43 lõikes 4 ja artikli 20.43 lõikes 5 nimetatud menetluste tagamise kohustust. Pädevad asutused võivad ette näha sellised taotlused, mida kohaldatakse mitme saadetise suhtes. Lepinguosaline võib sätestada, et õiguste omaja taotluse korral võidakse tollikontrollis kahtlusaluste kaupade vabastamise peatamise või nende kinnipidamise taotlust kohaldada valitud sisenemis- ja väljumispunktides.
3. Lepinguosaline tagab, et tema pädevad ametiasutused teatavad taotlejale mõistliku aja jooksul, kas nad on taotluse aktsepteerinud. Kui lepinguosalise pädevad ametiasutused on taotluse aktsepteerinud, teatavad nad taotlejale ka taotluse kehtivusaja.
4. Lepinguosaline võib lubada oma pädevatel ametiasutustel juhul, kui taotluse esitaja on kuritarvitanud artiklis 20.43 kirjeldatud menetlust või kui selleks on põhjendatud vajadus, taotluse tagasi lükata, selle peatada või tühistada.

Artikkel 20.45

Teabe saamine õiguste omajalt

Lepinguosaline lubab oma pädevatel ametiasutustel nõuda õiguste omajalt asjakohast teavet, mis aitaks kõnealustel ametiasutustel võtta piiril meetmeid, millele on osutatud käesolevas jaos. Samuti võib lepinguosaline anda õiguste omajale loa esitada sellist teavet lepinguosalise pädevatele ametiasutustele.

*Artikkel 20.46***Kautsjon või võrdväärne tagatis**

1. Lepinguosaline tagab, et tema pädevatel ametiasutustel on õigus nõuda, et õiguste omaja, kes taotleb artiklis 20.43 kirjeldatud menetlusi, tasuks mõistliku kautsjoni või esitaks võrdväärse tagatise, kaitsmaks kostjat ja pädevaid ametiasutusi ning vältimaks kuritarvitusi. Lepinguosaline tagab, et niisugune kautsjon või võrdväärne tagatis ei takistaks põhjendamatult kõnealuste menetluste kasutamist.
2. Lepinguosaline võib näha ette, et selline tagatis võib olla võlakirja vormis, mille tingimuseks on, et see hoiab kostjat mis tahes kahju eest, mis johtub kaupade vabastamise peatamisest või nende kinnipidamisest juhul, kui pädevad asutused otsustavad, et kaubad ei ole seotud rikkumisega. Lepinguosaline võib ainult erandjuhtudel või kohtumääruse kohaselt lubada kostjal saada oma valdusse kahtlusalused kaubad, andes võlakirja või muu tagatise.

*Artikkel 20.47***Rikkumise kindlakstegemine**

Lepinguosaline võtab vastu või säilitab menetlused, mille alusel tema pädevad ametiasutused võivad otsustada mõistliku aja jooksul pärast artiklis 20.43 kirjeldatud menetluste algatamist, kas kahtlusaluste kaupade puhul rikutakse intellektuaalomandi õigusi.

*Artikkel 20.48***Õiguskaitsevahendid**

1. Lepinguosaline tagab, et tema pädevatel ametiasutustel on õigus nõuda kaupade hävitamist pärast artikli 20.47 kohast otsust, et kaupade puhul rikutakse intellektuaalomandi õigusi. Juhul kui selliseid kaupu ei hävitata, tagab lepinguosaline, välja arvatud erandjuhtudel, et sellised kaubad kõrvaldatakse turustuskanalitest viisil, mis välistab igasuguse kahju tekitamise õiguste omajale.
2. Võltsitud kaubamärgiga kaupade puhul on ebaseaduslikult lisatud kaubamärgi kõrvaldamine ainult erandjuhul piisav selleks, et lubada selliseid kaupu turustuskanalitesse.
3. Lepinguosaline võib anda oma pädevatele ametiasutustele õiguse määrata halduskaristus, kui on tehtud artikli 20.47 kohane otsus, et kaupade puhul rikutakse intellektuaalomandi õigusi.

*Artikkel 20.49***Erikoostöö piiril võetavate meetmete valdkonnas**

1. Lepinguosaline on nõus tegema koostööd teise lepinguosalisega, et lõpetada rahvusvaheline kauplemine intellektuaalomandi õigusi rikkuvate kaupadega. Sel eesmärgil rajab lepinguosaline kontaktpunktid ja on valmis vahetama teavet õigusi rikkuvate kaupadega kauplemise kohta. Lepinguosaline edendab eelkõige intellektuaalomandi õigusi rikkuvate kaupadega kauplemist käsitlevat teabevahetust ja koostööd oma ja teise lepinguosalise tolliasutuste vahel.
2. Lõikes 1 osutatud koostöö võib sisaldada teabe vahetamist õiguste omajatelt saadava teabe vastuvõtmise mehhanismide, parimate tavade ja kogemuste kohta seoses riskijuhtimisstrateegiatega, samuti teavet, et aidata tuvastada rikkumises kahtlustavate kaupade saadetisi.
3. Käesoleva jao kohast koostööd tehakse kooskõlas asjakohaste rahvusvaheliste lepingutega, mis on mõlemale lepinguosalisele siduvad. Artiklis 6.14 („Ühine tollikoostöö komitee“) osutatud ühine tollikoostöö komitee seab prioriteedid ja näeb ette piisavad menetlused käesoleva jao kohase koostöö tegemiseks lepinguosaliste pädevate ametiasutuste vahel.

E jagu

Koostöö

Artikkel 20.50

Koostöö

1. Lepinguosaline on nõus tegema koostööd teise lepinguosalisega, et toetada käesoleva peatüki kohaselt võetud ülesannete ja kohustuste täitmist. Koostöövaldkondade hulka kuulub teabe või kogemuste vahetamine järgmise kohta:
  - a) intellektuaalomandi, sealhulgas geograafiliste tähiste kaitse ja nende õiguskaitse tagamine, ning
  - b) vastavate kollektiivse esindamise organisatsioonide vahelise koostöö korra kehtestamine.
2. Kooskõlas lõikega 1 nõustub lepinguosaline alustama ja pidama tõhusat dialoogi, et arutada käesoleva peatükiga hõlmatud intellektuaalomandi kaitse ja selle õiguskaitse tagamisega seotud teemasid ning muid asjakohaseid küsimusi.

KAHEKÜMNE ESIMENE PEATÜKK

Regulatiivne koostöö

Artikkel 21.1

Kohaldamisala

Käesolevat peatükki kohaldatakse lepinguosaliste reguleerivate asutuste selliste reguleerivate meetmete väljatöötamise, läbivaatamise ja metodoloogiliste aspektide suhtes, mis on hõlmatud muu hulgas tehniliste kaubandustõkete lepingu, sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingu, GATT 1994, teenustekaubanduse üldlepingu ning käesoleva lepingu neljanda peatüki („Tehnilised kaubandustõkked“), viienda peatüki („Sanitaar- ja fütosanitaarmeetmed“), üheksanda peatüki („Piiriülene teenustekaubandus“), kahekümne teise peatüki („Kaubandus ja säästev areng“), kahekümne kolmanda peatüki („Kaubandus ja töö“) ja kahekümne neljanda peatükiga („Kaubandus ja keskkond“).

Artikkel 21.2

Põhimõtted

1. Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma õigusi ja kohustusi seoses tehniliste kaubandustõkete lepingu, sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingu, GATT 1994 ja teenustekaubanduse üldlepingu kohaste reguleerivate meetmetega.
2. Lepinguosalised on seadnud sihiks tagada kõrgetasemeline inimeste, loomade või taimede elu ja tervise kaitse ning keskkonnakaitse kooskõlas tehniliste kaubandustõkete lepingu, sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingu, GATT 1994, teenustekaubanduse üldlepingu ja käesoleva lepinguga.
3. Lepinguosalised tunnistavad oluliste kaubanduspartneritega nii kahepoolset kui ka mitmepoolset tehtava regulatiivse koostöö tähtsust. Kui see on võimalik ja vastastikku kasulik, lähenevad lepinguosalised regulatiivsele koostööle alati viisil, mis võimaldab osaleda ka teistel rahvusvahelistel kaubanduspartneritel.
4. Piiramata lepinguosaliste võimalusi tegeleda oma reguleeriva, seadusandliku ja poliitikaalase tegevusega, on lepinguosalised võtnud nõuks arendada regulatiivset koostööd vastastikust huvi silmas pidades veelgi, et:
  - a) hoida ära ja kõrvaldada tarbetud kaubandus- ja investeerimistõkked;
  - b) parandada konkurentsi- ja innovatsioonikliimat, püüeldes sealhulgas õigusnormide kokkusobivuse, samaväärsuse tunnustamise ja lähendamise poole, ning

- c) edendada läbipaistvaid, tõhusaid ja tulemuslikke reguleerimisprotsesse, mis toetavad avaliku poliitika eesmärke ja aitavad reguleerivatel asutustel täita oma ülesandeid, sealhulgas teabevahetuse soodustamise ja parimate tavade tõhusama kasutamise kaudu.
5. Käesoleva peatükiga asendatakse 21. detsembril 2004 Brüsselis koostatud Kanada valitsuse ja Euroopa Komisjoni vaheline regulatiivse koostöö ja läbipaistvuse raamistik ning reguleeritakse tegevust, mida viidi varem ellu kõnealuses raamistikus.
6. Lepinguosalised teevad regulatiivset koostööd vabatahtlikkuse alusel. Suurema kindluse huvides ei nõuta lepinguosalistelt osalemist konkreetses regulatiivses koostöös ning nad võivad koostööst keelduda või loobuda. Kui üks lepinguosaline keeldub tegemast regulatiivset koostööd või loobub sellest, peaks ta siiski olema valmis oma otsuse põhjuseid teisele lepinguosalisele selgitama.

Artikkel 21.3

Regulatiivse koostöö eesmärgid

Regulatiivse koostöö eesmärk on muu hulgas:

- a) aidata kaitsta inimeste elu, tervist ja ohutust, loomade või taimede elu ja tervist ning keskkonda:
- i) kasutades paremini rahvusvahelisi vahendeid sellistes valdkondades nagu teadusuuringud, turustamiseelne läbivaatamine ja riskianalüüs, et tegeleda kohalikul, riigi ja rahvusvahelisel tasandil oluliste reguleerimisega seotud küsimustega, ning
  - ii) täiendades teabebaasi, mida reguleerimisega tegelevad osakonnad kasutavad riskide tuvastamisel, hindamisel ja juhtimisel;
- b) suurendada usaldust, süvendada regulatiivse juhtimise vastastikust mõistmist ning saada osa üksteise eksperdi-teadmistega kaasnevatest eelistest ja üksteise väljavaadetest, et:
- i) parandada õigusaktide ettepanekute kavandamist ja koostamist;
  - ii) edendada õigusnormide koostamisel ja kehtestamisel läbipaistvust ja prognoositavust;
  - iii) parandada õigusnormide tõhusust;
  - iv) teha kindlaks alternatiivsed vahendid;
  - v) tunnistada õigusnormide mõju;
  - vi) vältida tarbetuid erinevusi õigusnormides ning
  - vii) parandada õigusnormide rakendamist ja järgimist;
- c) lihtsustada kahepoolset kaubandust ja investeerimist viisil:
- i) mis tugineb olemasolevale koostöökorraldusele;
  - ii) millega vähendatakse tarbetuid erinevusi õigusnormides ning
  - iii) millega tehakse kindlaks uued meetodid, kuidas teha konkreetses valdkondades koostööd;
- d) aidata suurendada tööstuse konkurentsivõimet ja tõhusust viisil, millega:
- i) viiakse halduskulud võimaluse korral miinimumini;
  - ii) vähendatakse võimaluse korral dubleerivaid õigusnõudeid ja nendest tulenevaid nõuete järgimise kulusid ning
  - iii) püüeldakse kokkusobivate reguleerimisühenduste poole, kui see on võimalik ja vajalik:
    - A) rakendades reguleerimisühenduste, mis on tehnoloogiliselt neutraalsed, ning
    - B) tunnustades samaväärsust või edendades lähendamist.

Artikkel 21.4

Regulatiivse koostöö raames toimuv tegevus

Lepinguosalised püüavad täita artiklis 21.3 sätestatud eesmärgi, tegeledes regulatiivse koostööga, mille raames võidakse:

- a) osaleda käimasolevates regulatiivset juhtimist käsitlevates kahepoolsetes aruteludes, et näiteks:
  - i) arutleda õigusreformi ja selle mõju üle lepinguosaliste vahelistele suhetele;
  - ii) teha kindlaks saadud õppetunnid;
  - iii) uurida vajaduse korral alternatiivseid reguleerimismeetodeid ning
  - iv) vahetada reguleerivate vahendite, sealhulgas reguleerivate mõjuhinnangute, riskihindamise ning õigusnormide järgimise ja täitmise tagamise strateegiate puhul saadud kogemusi;
- b) konsulteerida vajaduse korral üksteisega ja vahetada teavet kogu õigusnormide väljatöötamise protsessi vältel. See konsulteerimine ja teabevahetus peaks algama kõnealusel protsessis võimalikult vara;
- c) jagada mitteavalikku teavet niivõrd, kui võrd seda teavet tohib teha teavet esitava lepinguosalise kohaldatavate eeskirjade alusel kättesaadavaks välisriikide valitsustele;
- d) jagada teavet kavandatavate tehniliste normide või sanitaar- ja fütosanitaarnõuete kohta, mis võivad mõjutada kaubandust teise lepinguosalisega, võimalikult varajases etapis, et oleks võimalik arvesse võtta märkusi ja muudatusettepanekuid;
- e) esitada teise lepinguosalise taotluse korral kavandatud normi või nõude koopia kooskõlas kohaldatavate eraelu puutumatus käsitlevate õigusaktidega ning jätta huvitatud isikutele piisavalt aega kirjalike märkuste esitamiseks;
- f) vahetada teavet kaalutavate reguleerivate meetmete või muudatuste kohta võimalikult varajases etapis, et:
  - i) mõista põhimõtteid, millest lepinguosaline on lähtunud õiguslike valikute tegemisel, sealhulgas vahendi valimisel, ning uurida võimalusi, kuidas lähendada lepinguosalisi paremini õigusnormide eesmärkide püstitamise ja nende kohaldamisala määramise küsimuses. Sellega seoses peaksid lepinguosalised käsitlema ka õigusnormide, standardite ja vastavushindamise seost; ning
  - ii) võrrelda õigusaktide ettepanekute analüüsimisel kasutatavaid meetodeid ja eeldusi, sealhulgas vajaduse korral analüüsida iga kavandatava olulise alternatiivse regulatiivse nõude või lähenemisviisi tehnilist või majanduslikku rakendatavust ja kasulikkust, pidades silmas taotletavat eesmärki. See teabevahetus võib hõlmata ka õigusnormide järgimise strateegiaid ja mõjuhinnanguid, sealhulgas õigusakti ettepaneku ja kaalutavate kavandatavate oluliste alternatiivsete regulatiivsete nõuete või lähenemisviiside kulutõhususe võrdlust;
- g) uurida võimalusi, kuidas vähendada õigusnormide tarbetuid erinevusi nii palju kui võimalik:
  - i) korraldades selleks samaaegse või ühise riskihindamise ja regulatiivse mõju hindamise, kui see on teostatav ja vastastikku kasulik;
  - ii) jõudes ühtlustatud, samaväärse või kokkusobiva lahenduseni või
  - iii) kaaludes konkreetsetel juhtudel vastastikust tunnustamist;
- h) teha koostööd küsimustes, mis on seotud rahvusvaheliste standardite, suuniste ja soovitude väljatöötamise, vastuvõtmise, rakendamise ja ajakohastamisega;
- i) uurida, kas on asjakohane ja võimalik koguda samu või sarnaseid andmeid selliste probleemide laadi, ulatuse ja sageduse kohta, mis võivad anda põhjust regulatiivseks tegevuseks, kui see lihtsustab nende probleemide kohta statistiliselt oluliste otsuste tegemist;
- j) võrrelda korrapäraselt andmekogumistavasid;

- k) uurida, kas on asjakohane ja võimalik kasutada samu või sarnaseid eeldusi ja meetodeid, mida teine lepinguosaline kasutab selleks, et analüüsida andmeid ja hinnata reguleerimise kaudu lahendatavaid probleeme eesmärgiga:
  - i) vähendada erinevusi probleemide väljaselgitamisel ning
  - ii) suurendada tulemuste sarnasust;
- l) võrrelda korrapäraselt analüütilisi eeldusi ja meetodeid;
- m) vahetada teavet õigusnormide haldamise, rakendamise ja täitmise tagamise kohta, samuti vahendite kohta, millega saavutada nende järgimine ja seda mõõta;
- n) viia ellu koostööpõhiste teadusuuringute tegevuskavasid, et:
  - i) vähendada dubleerivaid teadusuuringuid;
  - ii) koguda väiksemate kuludega rohkem teavet;
  - iii) koguda parimaid andmeid;
  - iv) luua vajaduse korral ühine teadusbaas;
  - v) käsitleda kõige pakilisemaid reguleerimisprobleeme järjekindlamalt ja tulemuskeskemalt ning
  - vi) vähendada nii palju kui võimalik tarbetuid erinevusi uutes õigusaktide ettepanekutes, parandades samal ajal tulemuslikumalt tervise, ohutuse ja keskkonna kaitset;
- o) korraldada õigusnormide või strateegiate rakendamisjärgset läbivaatamist;
- p) võrrelda kõnealuse rakendamisjärgse läbivaatamise käigus kasutatud meetodeid ja eeldusi;
- q) vajaduse korral teha üksteisele kättesaadavaks kõnealuse rakendamisjärgse läbivaatamise tulemuste kokkuvõtted;
- r) leida sobiv lahendus, et vähendada õigusnormides esinevate erinevuste kahjulikku mõju kahepoolsele kaubandusele ja investeerimisele lepinguosalise kindlaks määratud sektorites, sealhulgas vajaduse korral suurema lähendamise, vastastikuse tunnustamise, kaubandust ja investeringuid moonutavate reguleerimisvahendite kasutamise minimeerimise ning rahvusvaheliste nõuete, sealhulgas vastavushindamisnõuete ja -suuniste kasutamise kaudu, või
- s) vahetada teavet, eksperditeadmisi ja kogemusi loomade heaolu kohta, et edendada selles valdkonnas lepinguosaliste vahelist koostööd.

Artikkel 21.5

Reguleerivate meetmete kokkusobivus

Lepinguosaliste reguleerivate meetmete ühtlustamise ja vastavusseviimise hõlbustamiseks võtab lepinguosaline vajaduse korral arvesse teise lepinguosalise sama või sarnase sisuga reguleerivaid meetmeid või algatusi. Lepinguosalisi ei takistata võtmast vastu teistsuguseid reguleerivaid meetmeid või ellu viimast teistsuguseid algatusi põhjustel, mille hulka kuuluvad lepinguosalisele eriomased teistsugused institutsioonilised ja õiguslikud käsitusviisid, asjaolud, väärtused või prioriteedid.

Artikkel 21.6

Regulatiivse koostöö foorum

1. Vastavalt artikli 26.2 („Erikomiteed“) lõike 1 punktile h luuakse regulatiivse koostöö foorum („foorum“), et hõlbustada ja edendada lepinguosaliste regulatiivset koostööd kooskõlas käesoleva peatükiga.
2. Foorumil on järgmised ülesanded:
  - a) pakkuda võimalust arutada vastastikust huvi pakkuvaid õiguspoliitika probleeme, mille lepinguosalisel on kindlaks teinud muu hulgas kooskõlas artikliga 21.8 peetud konsultatsioonide käigus;
  - b) aidata konkreetsel reguleerival asutusel selgitada välja võimalikud koostööpartnerid ja anda neile selle jaoks asjakohased vahendid, näiteks konfidentsiaalsuslepingute näidised;

- c) vaadata läbi pooleliolevad või kavandatavad õigusloomealased algatused, mis võivad pakkuda lepinguosalise meelest väljaajateid koostööks. Selline läbivaatamine, mida tehakse reguleerivate osakondade ja ametitega konsulteerides, peaks toetama käesoleva peatüki rakendamist, ning
  - d) soodustada kahepoolsete koostöömeetmete väljatöötamist kooskõlas artikliga 21.4 ning vaadata reguleerivatelt osakondadelt ja ametitelt saadud teabe põhjal läbi konkreetsetes sektorites ellu viidud regulatiivse koostöö algatustega seotud edusammud, saavutused ja parimad tavad.
3. Foorumit juhivad üheskoos Kanada valitsuse aseminister või temaga samaväärne kõrge esindaja ja Euroopa Komisjoni peadirektor või temaga samaväärne kõrge esindaja ning foorumisse kuuluvad lepinguosaliste asjakohased ametnikud. Lepinguosalised võivad vastastikusel kokkuleppel kutsuda foorumi koosolekutele teisi huvitatud isikuid.
4. Foorum:
- a) määrab oma esimesel käesoleva lepingu jõustumise järgsel kokkusaamisel kindlaks oma pädevuse, menetlused ja töökava;
  - b) tuleb kokku aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist ning seejärel vähemalt kord aastas, kui lepinguosalised ei otsusta teisiti, ning
  - c) annab CETA ühiskomiteele vajaduse korral aru käesoleva peatüki rakendamisest.

Artikkel 21.7

Lepinguosaliste edasine koostöö

1. Kooskõlas artikli 21.6 lõike 2 punktiga c ning selleks, et oleks võimalik jälgida tulevasi õigusloomealaseid projekte ja selgitada välja regulatiivse koostöö võimalused, vahetavad lepinguosalised korrapäraselt teavet oma vastutusalasse kuuluvate pooleliolevate ja kavandatavate õigusloomealaste projektide kohta. Vajaduse korral peaks see teave hõlmama tõenäoliselt kavandatavaid või vastu võetavaid uusi tehnilisi norme ja olemasolevate tehniliste normide muudatusi.
2. Et hõlbustada regulatiivset koostööd, võivad lepinguosalised vahetada kindlaks määratud korras oma ametnikke.
3. Lepinguosalised püüavad teha koostööd ja jagada vabatahtlikkuse alusel teavet toiduks mittekasutatavate toodete ohutuse valdkonnas. See koostöö või teabevahetus võib olla seotud eeskätt:
  - a) teaduslike, tehniliste ja õiguslike küsimustega, et aidata parandada toiduks mittekasutatavate toodete ohutust;
  - b) tervise ja ohutuse seisukohast oluliste esilekerkivate probleemidega, mis kuuluvad lepinguosalise pädevusse;
  - c) standardimistegevusega;
  - d) turujärelevalve ja täitemeetmetega;
  - e) riskihindamismeetodite ja toodete katsetamisega ning
  - f) toote kooskõlastatud tagasinõudmise või muude sarnaste meetmetega.
4. Lepinguosalised võivad kehtestada vastastikuse teabevahetuse tarbekaupade ohutuse ning võetavate ennetus-, piiramis- ja parandusmeetmete kohta. Eeskätt võib Kanada saada juurdepääsu valitud teabele, mis on pärit Euroopa Liidu kiire teabevahetuse süsteemist RAPEX või selle õigusjärglasest, tarbekaupade puhul, mida on nimetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. detsembri 2001. aasta direktiivis 2001/95/EÜ üldise tooteohutuse kohta. Euroopa Liit võib saada piiravate meetmete ja toodete tagasinõudmise kohta varajasi hoiatusi Kanada tarbekaupadega seotud juhtumitest teatamise süsteemist, mida nimetatakse RADARiks, või selle õigusjärglasest tarbekaupade puhul, mis on määratletud Kanada tarbekaupade ohutuse seaduses (*Canada Consumer Product Safety Act*, S.C. 2010, c. 21), ja kosmeetikatoodete puhul, mis on määratletud toidu- ja ravimiseaduses (*Food and Drugs Act*, R.S.C. 1985, c. F-27). See vastastikune teabevahetus toimub korras, mille raames sätestatakse lõikes 5 nimetatud meetmed.

5. Enne kui lepinguosalisel vahetavad esimest korda lõike 4 kohaselt teavet, kannavad nad hoolt selle eest, et kaubavahetuskomitee kiidab heaks selle teabevahetuse jaoks vajalikud meetmed. Lepinguosalisel tagavad, et nendes meetmetes määratakse kindlaks vahetatava teabe liik, teabe vahetamise kord ning konfidentsiaalust ja isikuandmete kaitset käsitlevate eeskirjade kohaldamine.
6. Kaubavahetuskomitee kiidab lõike 5 kohased meetmed heaks ühe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest, välja arvatud juhul, kui lepinguosalisel otsustavad seda tähtaega pikendada.
7. Lepinguosalisel võivad lõikes 5 nimetatud meetmeid muuta. Kaubavahetuskomitee peab kõik meetmete muudatused heaks kiitma.

Artikkel 21.8

Konsultatsioonid erasektori üksustega

Et saada käesoleva peatüki rakendamise seotud küsimustes valitsusväliseid seisukohti, võib lepinguosaline või võivad lepinguosalisel konsulteerida vajaduse korral sidusrühmade ja huvitatud isikutega, sealhulgas akadeemiliste ringkondade, mõttekodade, vabaühenduste, ettevõtjate, tarbijate ja muude organisatsioonide esindajatega. Need konsultatsioonid võib korraldada ükskõik millisel lepinguosalis(t) e meelest sobival viisil.

Artikkel 21.9

Kontaktpunktid

1. Käesoleva peatükiga seotud küsimustes on lepinguosalisel vahelise teabevahetuse kontaktpunktid:
  - a) Kanada puhul välis-, kaubandus- ja arenguministeeriumi tehniliste tökete ja normide osakond või selle õigusjärglane ning
  - b) Euroopa Liidu puhul Euroopa Komisjoni siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEde peadirektoraadi rahvusvaheliste suhete üksus või selle õigusjärglane.
2. Kontaktpunkti ülesanne on konsulteerida vajaduse korral oma vastavate reguleerivate osakondade ja ametitega ning kooskõlastada nendega käesoleva peatüki alusel esile kerkivaid küsimusi.

KAHEKÜMNE TEINE PEATÜKK

Kaubandus ja säästev areng

Artikkel 22.1

Kontekst ja eesmärgid

1. Lepinguosalisel tuletavad meelde 1992. aasta Rio deklaratsiooni keskkonnahoidliku arengu põhimõtete kohta, 1992. aasta keskkonna- ja arenguprogrammi Agenda 21, 2002. aastal Johannesburgis toimunud säästva arengu teemalisel tippkohtumisel vastu võetud säästvat arengut käsitlevat deklaratsiooni ja selle rakenduskava, ÜRO Majandus- ja Sotsiaalnõukogu ministrite 2006. aasta deklaratsiooni, mis käsitleb täieliku ja tootliku tööhõive ning kõigile inimväärse töö tagamist soodustava keskkonna loomist riigi ja rahvusvahelisel tasandil ning selle mõju säästvale arengule, ning ILO 2008. aasta deklaratsiooni sotsiaalse õigluse kohta õiglase üleilmastumise nimel. Lepinguosalisel tunnistavad, et majanduslik ja sotsiaalne areng ning keskkonnakaitse on omavahel sõltuvuses olevad ja üksteist tugevdavad säästva arengu osad, ning kinnitavad veel kord oma kohustust edendada rahvusvahelise kaubanduse arengut nii, et see aitaks saavutada säästva arengu eesmärki praeguste ja tulevaste inim põlvete hüvanguks.
2. Lepinguosalisel rõhutavad, et kasulik on käsitada kaubandusega seotud töö- ja keskkonnaküsimusi osana üleilmsest lähenemisviisist kaubandusele ja säästvale arengule. Seepärast lepivad lepinguosalisel kokku, et käesoleva lepingu raames tuleb arvesse võtta kahekümne kolmanda peatüki („Kaubandus ja töö“) ja kahekümne neljanda peatüki („Kaubandus ja keskkond“) kohaseid õigusi ja kohustusi.

3. Sellega seoses võtavad lepinguosalisel kahekümne kolmanda peatüki („Kaubandus ja töö“) ja kahekümne neljanda peatüki („Kaubandus ja keskkond“) rakendamise kaudu eesmärgiks:
- edendada oma töö-, keskkonna- ja kaubanduspoliitika ja -meetmete kooskõlastamise ja lõimimise tõhustamise kaudu säästvat arengut;
  - edendada lepinguosaliste dialoogi ja koostööd, et arendada oma kaubandus- ja majandussuhteid viisil, mis toetab nende töö- ja keskkonnakaitsemeetmeid ja -standardeid, ning kinnitada oma keskkonna- ja töökaitse-eesmärke kaubandussuhete raames, mis on vabad, avatud ja läbipaistvad;
  - tõhustada kummagi lepinguosalise töö- ja keskkonnaalaste õigusnormide täitmise tagamist ning kinnipidamist rahvusvahelistest töö- ja keskkonnaalastest lepingutest;
  - edendada kaubandus-, töö- ja keskkonnaküsimuste reguleerimisel mõjuhindamise, sidusrühmadega peetavate konsultatsioonide ja muude selliste vahendite igakülget kasutamist ning ärgitada ettevõtjaid, kodanikuühiskonna organisatsioone ja kodanikke kujundama välja ja rakendama tavasid, mis aitavad saavutada säästva arengu eesmärke, ning
  - edendada avalikku konsultatsiooni ja üldsuse osalemist käesoleva lepingu alusel esile kerkivate säästva arengu küsimuste arutamises ning asjakohaste õigusaktide ja strateegiate väljatöötamises.

Artikkel 22.2

Läbipaistvus

Lepinguosalised rõhutavad, et on tähtis tagada läbipaistvus, mis on vajalik üldsuse osalemise edendamiseks, ja avalikustada käesoleva peatüki raames teave kooskõlas käesoleva peatüki ja kahekümnenda seitsmenda peatüki („Läbipaistvus“) sätetega ning artiklitega 23.6 („Avalik teave ja avalikkuse teadlikkus“) ja 24.7 („Avalik teave ja avalikkuse teadlikkus“).

Artikkel 22.3

Koostöö ja säästvat arengut toetava kaubanduse edendamine

- Lepinguosalised tunnistavad rahvusvahelise koostöö väärtust säästva arengu eesmärgi saavutamisel ning majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonnaalaste arengu- ja kaitsealgete ning -meetmete lõimimisel rahvusvahelisel tasandil. Seepärast lepivad lepinguosalisel kokku, et peavad dialoogi ja konsulteerivad üksteisega kaubandusega seotud ühist huvi pakkuvates säästva arengu küsimustes.
- Lepinguosalised kinnitavad veel kord, et kaubandus peaks edendama säästvat arengut. Seepärast püüavad lepinguosalisel soodustada kaubandust ning majandusvooge ja -tasasid, mis aitavad edendada inimväärset tööd ja keskkonnakaitset, muu hulgas:
  - kutsudes üles välja töötama ja kasutama vabatahtlikke kavu, mis on seotud kaupade ja teenuste säästva tootmisega, nagu ökomärgise süsteem ja õiglase kaubanduse kavad;
  - kutsudes ettevõtjaid üles arendama ja rakendama ettevõtja sotsiaalse vastutusega seotud vabatahtlikke parimaid tavasid, näiteks OECD suuniseid hargmaistele ettevõtetele, et suurendada majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonnaalaste eesmärkide sidusust;
  - toetades säästlikkusega seotud kaalutluste lisamist avaliku ja erasektori tarbimisotsustesse ning
  - edendades keskkonnatoimega seotud eesmärkide ja standardite väljatöötamist, kehtestamist, ajakohastamist või täiustamist.

3. Lepinguosalised tunnistavad vajadust käsitleda konkreetseid säästva arengu küsimusi, hinnates sidusrühmade arvamusi arvestades võimalike meetmete potentsiaalset majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnamõju. Seepärast kohustub lepinguosaline läbi vaatama, jälgima ja hindama käesoleva lepingu rakendamise mõju säästvale arengule oma territooriumil, et selgitada välja vajadus meetmete järele, mis võib käesoleva lepinguga seoses tekkida. Lepinguosalised võivad korraldada ühiseid hindamisi. Neid hindamisi korraldatakse viisil, mida on kohandatud vastavalt lepinguosaliste tavadele ja tingimustele, lepinguosaliste vastavate osalusprotsesside ja käesoleva lepingu alusel kehtestatud protsesside kaudu.

Artikkel 22.4

Institutsioonilised mehhanismid

1. Artikli 26.2 („Erikomiteed“) lõike 1 punkti g alusel loodud kaubanduse ja säästva arengu komiteesse kuuluvad lepinguosaliste kõrgetasemelised esindajad, kes vastutavad käesoleva peatükiga, kahekümne kolmanda peatükiga („Kaubandus ja töö“) ja kahekümne neljanda peatükiga („Kaubandus ja keskkond“) hõlmatud küsimuste eest. Kaubanduse ja säästva arengu komitee teostab järelevalvet nimetatud peatükkide rakendamise üle, jälgib sealhulgas koostööd ja seda, kuidas vaadatakse läbi käesoleva lepingu mõju säästvale arengule, ning tegeleb terviklikul viisil lepinguosaliste ühistes huvides olevate küsimustega, mis on seotud majandusliku ja sotsiaalse arengu ning keskkonnakaitse vaheliste seostega. Kahekümne kolmanda peatüki („Kaubandus ja töö“) ja kahekümne neljanda peatüki („Kaubandus ja keskkond“) puhul võib kaubanduse ja säästva arengu komitee täita oma ülesandeid ka eristungite kaudu, kuhu tulevad kokku nimetatud peatükkidega seotud küsimuste eest vastutavad osalejad.

2. Kaubanduse ja säästva arengu komitee tuleb kokku aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist ja seejärel nii sageli, kui lepinguosalised seda vajalikuks peavad. Nende koosolekute või eristungite kavandamisel ja korraldamisel vastutavad lepinguosaliste vahelise teabevahetuse eest artiklis 23.8 („Institutsioonilised mehhanismid“) ja artiklis 24.13 („Institutsioonilised mehhanismid“) nimetatud kontaktpunktid.

3. Iga kaubanduse ja säästva arengu komitee korralise koosoleku või eristungi raames toimub kohtumine avalikkusega, kus arutatakse asjaomaste peatükkide rakendamise seotud küsimusi, kui lepinguosalised ei otsusta teisiti.

4. Kaubanduse ja säästva arengu komitee edendab läbipaistvust ja üldsuse osalemist. Sel eesmärgil:

a) avalikustatakse kõik kaubanduse ja säästva arengu komitee otsused ja aruanded, kui komitee ei otsusta teisiti;

b) esitab kaubanduse ja säästva arengu komitee käesoleva peatükiga, sealhulgas selle rakendamise seotud küsimustes artiklis 22.5 nimetatud kodanikuühiskonna foorumile uuendatud teavet. Iga kodanikuühiskonna foorumi seisukoht ja arvamus esitatakse lepinguosalistele otse või artikli 28.3 („Institutsioonilised mehhanismid“) lõikes 3 ja artiklis 24.13 („Institutsiooniline raamistik“) nimetatud konsultatsioonimehhanismide kaudu. Kaubanduse ja säästva arengu komitee annab kord aastas aru selle teabevahetuse alusel võetud järelemeetmete kohta;

c) annab kaubanduse ja säästva arengu komitee kord aastas aru kõikidest käsitletavatest küsimustest kooskõlas artikli 24.7 („Avalik teave ja avalikkuse teadlikkus“) lõikega 3 või artikli 23.8 („Institutsioonilised mehhanismid“) lõikega 4.

Artikkel 22.5

Kodanikuühiskonna foorum

1. Lepinguosalised toetavad ühist kodanikuühiskonna foorumit, kuhu kuuluvad lepinguosaliste territooriumil loodud kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajad, sealhulgas artikli 23.8 („Institutsioonilised mehhanismid“) lõikes 3 ja artiklis 24.13 („Institutsioonilised mehhanismid“) nimetatud konsultatsioonimehhanismides osalejad, et pidada dialoogi käesoleva lepingu säästva arengu alaste tahkude teemal.

2. Kodanikuühiskonna foorum kutsutakse kokku kord aastas, kui lepinguosalisel ei lepi kokku teisiti. Lepinguosalisel edendavad asjaomaste huvide, sealhulgas sõltumatute esinduslike tööandjate, ametiühingute, töö- ja äriorganisatsioonide, keskkonnarühmituste ning vajaduse korral ka teiste kodanikuühiskonna organisatsioonide tasakaalustatud esindatust. Lepinguosalisel võivad hõlbustada osalemist ka virtuaalsete vahendite abil.

KAHEKÜMNE KOLMAS PEATÜKK

Kaubandus ja töö

Artikkel 23.1

Kontekst ja eesmärgid

1. Lepinguosalisel tunnistavad rahvusvahelise tööhõive- ja tööküsimuste alase koostöö ning lepingute olulisust, sest need on rahvusvahelise kogukonna vastus üleilmastumisest tulenevatele majanduslike, tööhõivealastele ja sotsiaalsetele probleemidele ja võimalustele. Lepinguosalisel tunnistavad panust, mida rahvusvaheline kaubandus saaks anda täieliku ja tootliku tööhõive ja kõigile inimväärse töö tagamiseks, ning kohustuvad vajaduse korral konsulteerima ja tegema koostööd vastastikust huvi pakkuvates kaubandusega seotud töö- ja tööhõiveküsimustes.

2. Kinnitades, kui väärtuslik on inimväärse töö tagamisel tööõiguse põhireegleid ja kõrgetasemelist töökaitset ning nende tulemuslikku rakendamist hõlmava poliitika suurem sidusus, tunnistavad lepinguosalisel nende valdkondade võimalikku kasulikku mõju majanduslikule tasuvusele, innovatsioonile ja tootlikkusele, sealhulgas eksporditegevusele. Sellega seoses tunnistavad lepinguosalisel ka seda, et on tähtis pidada töötajate ja tööandjate ning nende organisatsioonide ja valitsuste vahel tööküsimusi käsitlevat sotsiaaldialoogi, ning kohustuvad sellist dialoogi edendama.

Artikkel 23.2

Õigus kehtestada õigusnorme ja kaitsetase

Tunnistades lepinguosalisel õigust kehtestada oma tööalased prioriteedid ja töökaitse tase ning võtta vastu või muuta vastavalt oma õigusnorme ja tegevuspõhimõtteid viisil, mis on kooskõlas lepinguosalisel rahvusvaheliste kohustustega töövaldkonnas, sealhulgas käesoleva peatüki kohaste kohustustega, püüavad lepinguosalisel kanda hoolt selle eest, et kõnealuste õigusnormide ja tegevuspõhimõtete tagatakse kõrgetasemeline töökaitse ja edendatakse seda, ning jätkata selliste õigusnormide ja tegevuspõhimõtete täiustamist eesmärgiga seista hea kõrgetasemelise töökaitse eest.

Artikkel 23.3

Mitmepoolsed tööstandardid ja -lepingud

1. Lepinguosalisel tagab, et tema tööõiguses ja -tavades nähakse ette allpool loetletud tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste kaitse. Lepinguosalisel kinnitavad oma kohustust austada, edendada ja rakendada allpool nimetatud põhimõteteid ja õigusi kooskõlas Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) liikmete kohustustega ja kohustustega, mis tulenevad ILO tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste deklaratsioonist ja selle järgimismehhanismist, mille Rahvusvaheline Töökonverents võttis vastu 1998. aastal oma 86. istungil:

- a) ühinemisvabadus ja kollektiivlääbirääkimiste õiguse tegelik tunnustamine;
- b) kõigi sunniviisilise töö vormide kaotamine;
- c) lapstööjõu kasutamise tegelik kaotamine ning
- d) tööhõive ja kutsealaga seotud diskrimineerimise kaotamine.

2. Lepinguosaline tagab, et tema tööõiguses ja -tavades edendatakse ILO inimväärse töö tegevuskavas sisalduvaid allpool nimetatud eesmärke kooskõlas ILO deklaratsiooniga sotsiaalse õigluse kohta õiglase üleilmastumise nimel, mille Rahvusvaheline Töökongress võttis vastu 2008. aastal oma 97. istungil, ja kooskõlas teiste rahvusvaheliste kohustustega:

- a) töötervishoid ja tööohutus, sealhulgas tööõnnetuse või kutsuhaiguse ennetamine ja hüvitise maksmine sellise õnnetuse või haiguse korral;
- b) vastuvõetavate tööõiguslike miinimumstandardite kehtestamine palgatöötajatele, sealhulgas neile, kes ei ole hõlmatud kollektiivlepinguga, ning
- c) diskrimineerimiskeeld seoses töötingimustega, sealhulgas võõrtöötajate puhul.

3. Lõike 2 punkti a kohaselt tagavad lepinguosalised, et nende tööõiguses ja -tavades nähakse ette töötajate tervise ja ohutusega arvestavate töötingimuste kaitse, sõnastades sealhulgas aluspõhimõtteid edendavad strateegiad, mille eesmärk on ennetada töö tõttu või töö käigus juhtuvaid õnnetusi ja tekkivaid vigastusi ning töötada välja ennetav ohutus- ja tervisekultuur, kus kõige tähtsamal kohal on ennetustegevus. Kavandades ja rakendades meetmeid, mille eesmärk on kaitsta tervist ja tagada ohutus tööl, võtavad lepinguosalised arvesse olemasolevat asjakohast teaduslikku ja tehnilist teavet ning asjakohaseid rahvusvahelisi standardeid, suuniseid või soovitusi, kui need meetmed võivad mõjutada kaubandust või investeeringuid lepinguosaliste vahel. Lepinguosalised tunnistavad, et olemasolevate või võimalike ohtude korral või selliste tingimuste esinemisel, mis põhjustavad mõistlike eelduste kohaselt füüsilisele isikule vigastuse või haiguse, ei tohi lepinguosaline kasutada täieliku teadusliku kindluse puudumist põhjusena, miks lükata kulutõhusate kaitsemeetmete võtmist edasi.

4. Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma kohustust rakendada kogu oma territooriumil oma õigusaktides ja tavades tõhusalt peamisi ILO konventsioone, mille Kanada ja liikmesriigid on ratifitseerinud. Lepinguosalised jätkavad pidevat pingutamist selle nimel, et ratifitseerida peamised ILO konventsioonid, kui nad ei ole seda veel teinud. Lepinguosalised vahetavad teavet selle kohta, milline on olukord ja areng peamiste ja esmatähtsate ning ka muude selliste ILO konventsioonide ratifitseerimisel, mis on ILO liigituse järgi ajakohased.

Artikkel 23.4

Kaitsetaseme säilitamine

1. Lepinguosalised tunnistavad, et on sobimatu soodustada kaubandust või investeeringuid oma tööõiguse ja -standarditega ettenähtud kaitse taseme alandamise teel.
2. Lepinguosaline ei tohi loobuda oma tööõiguse ja -standardite järgimisest või teha sellest erandeid ega teha ettepanekut loobumiseks või erandite tegemiseks, et soodustada kaubandust või investeeringu paigutamist, omandamist, laiendamist või säilitamist oma territooriumil.
3. Lepinguosaline ei jäta tõhusalt tagamata oma tööõiguse ja -standardite täitmist järjepideva või korduva tegevuse või tegevusetuse kaudu, et soodustada kaubandust või investeeringuid.

Artikkel 23.5

Õigusnormide täitmise tagamise menetlused, haldusmenetlused ja haldusmeetmete läbivaatamine

1. Artikli 23.4 kohaselt edendab lepinguosaline oma tööõiguse normide järgimist ja tagab tõhusalt nende täitmise, muu hulgas:
  - a) omades kooskõlas oma rahvusvaheliste kohustustega tööinspeksiooni, et tagada töötingimuste ja töötajate kaitsega seotud selliste õigusnormide rakendamine, mille täitmise tagavad tööinspektorid, ning
  - b) tagades haldus- ja kohtumenetluse kättesaadavuse isikutele, kellel on konkreetse küsimusega seoses seaduslik huvi, või, kui isiku väitel on rikutud lepinguosalise õiguses ette nähtud õigust, et võimaldada võtta tööõiguse rikkumise suhtes tõhusaid meetmeid, sealhulgas kohaldada asjakohaseid õiguskaitsevahendeid.

2. Lepinguosalised tagavad kooskõlas oma õigusega, et lõike 1 punktis b nimetatud menetlus ei ole põhjendamatult keeruline ega ülemäära kulukas, ei sisalda ebamõistlikke tähtaegu või põhjendamatuid viivitusi, pakub vajaduse korral õiguskaitsset ning on õiglane ja erapooletu, muu hulgas:

- a) teatades kostjatele mõistliku aja jooksul menetluse algatamisest, sealhulgas kirjeldades menetluse laadi ja nõude alust;
- b) andes menetlusosalistele piisava võimaluse toetada või kaitsta oma seisukohti, sealhulgas esitada enne lõpliku otsuse tegemist teavet või tõendeid;
- c) nähes ette, et lõplikud otsused vormistatakse kirjalikult ja et neis esitatavad asjakohased põhjendused põhinevad teabel või tõenditel, mille kohta menetlusosalised said võimaluse avaldada arvamust, ning
- d) andes haldusmenetluse osalistele võimaluse paluda õigusaktidega kindlaks määratud kohtunikul lõplik haldusotsus mõistliku aja jooksul läbi vaadata ja kui see on põhjendatud, siis seda parandada, tagades sealjuures kohtuniku sõltumatuse ja erapooletuse.

Artikkel 23.6

Avalik teave ja avalikkuse teadlikkus

1. Lisaks artikli 27.1 („Avaldamine“) kohastele kohustustele soodustavad lepinguosalised avalikku mõttevahetust valitsusväliste osalejatega ja nende seas selliste tegevuspõhimõtete väljatöötamisel ja kindlaksmääramisel, mille tulemusena võtab kummagi lepinguosalise avaliku sektori asutus vastu tööalase õigusakti või standardi.

2. Lepinguosalised parandavad avalikkuse teadlikkust oma tööõigusest ja -standarditest ning nende täitmise tagamisest ja vastavusmenetlustest, tagades sealhulgas teabe kättesaadavuse ja astudes samme, et parandada töötajate, tööandjate ja nende esindajate teadmisi ja teabest arusaamist.

Artikkel 23.7

Koostöö

1. Lepinguosalised kohustuvad tegema koostööd, et edendada käesoleva peatüki eesmärkide saavutamist, näiteks:

- a) vahetades teavet ühist huvi pakkuvate küsimustega seotud parimate tavade ning asjakohaste ürituste, ettevõtmiste ja algatuste kohta;
- b) tehes koostööd rahvusvahelistel foorumitel, kus tegeldakse kaubandus- ja töövaldkonnas, sealhulgas eelkõige WTOs ja ILOs, oluliste küsimustega;
- c) edendades rahvusvahelisel tasandil ja kohaldades tõhusalt artikli 23.3 lõikes 1 nimetatud tööalaseid aluspõhimõtteid ja põhiõigusi ning ILO inimväärse töö tegevuskava;
- d) pidades oma vastavate kaubanduslepingute ja nende rakendamise raames dialoogi ja jagades teavet tööalaste õigusnormide kohta;
- e) uurides koostöövõimalusi kolmandate isikutega seotud algatuste puhul ning
- f) tehes koostööd mõnes muus asjakohaseks peetavas vormis.

2. Lepinguosalised kaaluvad koostöövaldkondade kindlaksmääramisel ja koostöö tegemisel kõiki töötajate, tööandjate ja kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajate esitatud arvamusi.

3. Lepinguosalised võivad seada sisse koostöö ILO ja teiste pädevate rahvusvaheliste või piirkondlike organisatsioonidega, et kasutada käesoleva peatüki eesmärkide saavutamiseks nende eksperditeadmisi ja vahendeid.

*Artikkel 23.8***Institutsioonilised mehhanismid**

1. Lepinguosaline määrab ameti, kes on käesoleva peatüki rakendamisel teise lepinguosalise jaoks kontaktpunktiks, sealhulgas seoses:
  - a) artikli 23.7 kohaste koostööprogrammide ja -meetmetega;
  - b) artikli 23.9 kohase esildiste ja teadete vastuvõtmisega ning
  - c) teisele lepinguosalisele, eksperdikomisjonidele ja avalikkusele esitatava teabega.
2. Lepinguosaline teavitab teist lepinguosalist kirjalikult lõikes 1 nimetatud kontaktpunktist.
3. Oma korraliste koosolekute või käesoleva peatükiga hõlmatud küsimuste eest vastutavate osalejatega eriistungite kaudu artikli 26.2 („Erikomiteed“) lõike 1 punkti g alusel loodud kaubanduse ja säästva arengu komitee:
  - a) teostab järelevalvet käesoleva peatüki rakendamise üle ja vaatab läbi selle alusel tehtud edusammud, sealhulgas käesoleva peatüki toimimise ja tõhususe, ning
  - b) arutab kõiki muid käesoleva peatüki kohaldamisalasse jäävaid küsimusi.
4. Lepinguosaline kutsub kokku uue tööküsimuste või säästva arengu riikliku nõuanderühma või konsulteerib olemasolevate rühmadega, et küsida käesoleva peatükiga seotud küsimustes arvamust või nõu. Sellesse rühma kuuluvad kodanikuühiskonna sõltumatud esindusorganisatsioonid ning neis on tasakaalustatult esindatud tööandjad, ametiühingud, töö- ja äriorganisatsioonid ning vajaduse korral muud asjakohased sidusrühmad. Töörühm võib esitada omal algatusel arvamusi ja soovitusi kõikide käesoleva peatükiga seotud küsimuste kohta.
5. Lepinguosaline on valmis vastu võtma üldsuse esildisi küsimustes, mis on seotud käesoleva peatükiga, sealhulgas teateid selle rakendamisel esinevate probleemide kohta, ning võtab neid nõuetekohaselt arvesse. Lepinguosaline teavitab nendest esildistest oma riiklikke tööküsimuste või säästva arengu nõuanderühmi.
6. Lepinguosalised võtavad arvesse ILO tegevust, et edendada lepinguosaliste ja ILO vahelist koostööd ja sidusust.

*Artikkel 23.9***Konsultatsioonid**

1. Lepinguosaline võib taotleda konsultatsioone teise lepinguosalisega käesoleva peatüki alusel esile kerkiates küsimustes, esitades teise lepinguosalise kontaktpunktile kirjaliku taotluse. Lepinguosaline kirjeldab oma taotluses selgelt vaidlusalust küsimust, täpsustab selle üksikasjad ja esitab lühikokkuvõtte käesoleva peatüki kohastest nõuetest. Konsultatsioone alustatakse viivitamata pärast seda, kui lepinguosaline on esitanud sellekohase taotluse.
2. Konsultatsioonidel esitab lepinguosaline teisele lepinguosalisele kooskõlas oma konfidentsiaalseid isikuandmeid ja konfidentsiaalset äriteavet käsitlevate õigusnormidega piisavalt enda valduses olevat teavet, et tõstatatud küsimusi oleks võimalik põhjalikult uurida.
3. Kui see on asjakohane ja mõlemad lepinguosalised on sellega nõus, võivad nad küsida ükskõik millisel isikult, organisatsioonilt või asutuselt, sealhulgas ILOlt, teavet või arvamust, mis võib aidata esile kerkinud küsimust uurida.
4. Kui üks lepinguosaline leiab, et küsimust tuleb veel arutada, võib ta taotleda küsimuse arutamiseks kaubanduse ja säästva arengu komitee kokkukutsumist, esitades teise lepinguosalise kontaktpunktile kirjaliku taotluse. Kaubanduse ja säästva arengu komitee tuleb viivitamata kokku ja püüab küsimuse lahendada. Vajaduse korral küsib komitee artiklis 23.8 nimetatud konsultatsioonimehhanismide kaudu nõu lepinguosaliste riiklikelt tööküsimuste või säästva arengu nõuanderühmadelt.

5. Lepinguosaline teeb avalikkusele kättesaadavaks iga lahenduse või otsuse, milleni käesoleva artikli alusel arutatava küsimuse puhul jõutakse.

Artikkel 23.10

Ekspertkomisjon

1. Iga küsimuse puhul, mida ei ole artikli 23.9 kohaste konsultatsioonide abil rahuldavalt lahendatud, võib lepinguosaline 90 päeva pärast artikli 23.9 lõike 1 kohase konsultatsioonitaotluse vastuvõtmist taotleda asjaomase küsimuse uurimiseks ekspertkomisjoni kokkukutsumist, esitades teise lepinguosalise kontaktpunktile kirjaliku taotluse.

2. Lepinguosalised kohaldavad kooskõlas käesoleva peatüki sätetega 29-A ja 29-B lisas sätestatud töökorda ja tegevusjuhendit, kui nad ei otsusta teisiti.

3. Ekspertkomisjon koosneb kolmest liikmest.

4. Lepinguosalised konsulteerivad üksteisega, et leppida kokku ekspertkomisjoni koosseis kümne tööpäeva jooksul pärast seda, kui vastutav lepinguosaline sai taotluse moodustada ekspertkomisjon. Nõuetekohast tähelepanu pööratakse selle tagamisele, et komisjoni liikmekandidaadid vastaksid lõikes 7 sätestatud nõuetele ja et neil oleks konkreetses küsimuses asjakohased ekspertideadmised.

5. Kui lepinguosalised ei suuda teha otsust ekspertkomisjoni koosseisu kohta lõikes 4 kindlaks määratud aja jooksul, kohaldatakse lõikes 6 ette nähtud nimekirja suhtes artikli 29.7 („Vahekohtu koosseis“) lõigetega 3–7 ette nähtud valikumenetlust.

6. Kaubanduse ja säästva arengu komitee koostab oma esimesel käesoleva lepingu jõustumise järgsel koosolekul nimekirja vähemalt üheksast isikust, kes on valitud välja nende objektiivsuse, usaldusväärsuse ja otsustusvõime järgi ning kes soovivad ja saavad täita ekspertkomisjoni liikme ülesandeid. Lepinguosaline nimetab ekspertkomisjoni liikmekandidaatide nimekirja jaoks vähemalt kolm isikut. Samuti nimetavad lepinguosalised vähemalt kolm isikut, kes ei ole kummagi lepinguosalise kodanikud ning kes soovivad ja saavad täita ekspertkomisjoni esimehe ülesandeid. Kaubanduse ja säästva arengu komitee tagab, et nimekiri on alati täielik.

7. Ekspertkomisjoni liikmekandidaatidel peavad olema eriteadmised või kogemused tööõiguse valdkonnas, teistes käesolevas peatükis käsitletud küsimustes või rahvusvahelistest lepingutest tulenevate vaidluste lahendamise alal. Nad peavad olema sõltumatud, täitma oma ülesandeid üksikisikuna ega tohi seoses vaidlusaluse küsimusega vastu võtta juhtnõore üheltki organisatsioonilt ega valitsuselt. Nad ei tohi olla seotud kummagi lepinguosalise valitsusega ja peavad järgima lõikes 2 nimetatud tegevusjuhendit.

8. Kui lepinguosalised ei otsusta teisiti, on viie päeva jooksul pärast ekspertkomisjoni liikmete väljavalimist ekspertkomisjoni pädevuses:

„vaadata kahekümne kolmanda peatüki („Kaubandus ja töö“) asjakohaseid sätteid arvesse võttes läbi ekspertkomisjoni moodustamise taotluses nimetatud küsimus ja esitada kooskõlas kahekümne kolmanda peatüki artikliga 23.10 („Ekspertkomisjon“) aruanne, milles esitatakse soovitud küsimuse lahendamiseks“.

9. Artiklis 23.3 sätestatud mitmepoolsete lepingutega seotud küsimustes peaks ekspertkomisjon küsima teavet ILOlt, sealhulgas asjakohaseid olemasolevaid tõlgendamist käsitlevaid suuniseid, järeldusi või otsuseid, mille ILO on vastu võtnud (¹).

10. Ekspertkomisjon võib nõuda ja vastu võtta kirjalikke esildisi või muud teavet isikutelt, kellel on asjakohast teavet või eriteadmised.

(¹) Lepinguosalised kohaldavad seda sätet kooskõlas 29-A lisas sätestatud vahekohtu töökorra eeskirjaga 42.

11. Ekspertdikomisjon esitab lepinguosalistele vahearuaande ja lõpparuande, mis sisaldab tuvastatud asjaolusid, asjaomases küsimuses tehtud otsuseid, sealhulgas otsust selle kohta, kas vastutav lepinguosaline on toiminud kooskõlas oma käesolevast peatükist tulenevate kohustustega, ning ekspertdikomisjoni järelduste, otsuste ja soovitude põhjendusi. Ekspertdikomisjon esitab lepinguosalistele vahearuaande 120 päeva jooksul pärast viimase ekspertdikomisjoni liikme valimist või siis, kui lepinguosalisel on otsustanud. Lepinguosalisel võivad esitada ekspertdikomisjonile vahearuaande kohta märkusi 45 päeva jooksul pärast aruaande esitamist. Pärast nende märkuste kaalumist võib ekspertdikomisjon oma aruaande läbi vaadata või korraldada mis tahes edasise uurimise, mida ta peab asjakohaseks. Ekspertdikomisjon esitab lepinguosalistele lõpparuande 60 päeva jooksul pärast vahearuaande esitamist. Lepinguosalisel teevad lõpparuande avalikkusele kättesaadavaks 30 päeva jooksul pärast selle esitamist.

12. Kui ekspertdikomisjoni lõpparuandes on otsustatud, et lepinguosaline ei ole toiminud kooskõlas oma käesolevast peatükist tulenevate kohustustega, alustavad lepinguosalisel arutelusid ja püüavad teha kolme kuu jooksul pärast lõpparuande esitamist kindlaks asjakohased meetmed või vajaduse korral leppida kokku vastastikku rahuldavas tegevuskavas. Nende arutelude käigus võtavad lepinguosalisel arvesse lõpparuannet. Taotlusele vastav lepinguosaline teavitab aega viitmata oma tööküsimuste või säästva arengu nõuanderühmi ja nõue esitanud lepinguosalist oma otsusest ükskõik millise rakendatava meetme kohta. Nõude esitanud lepinguosaline teavitab aega viitmata oma tööküsimuste või säästva arengu nõuanderühmi ja vastutavat lepinguosalist ükskõik millisest muust meetmest, mille ta võib otsustada lõpparuande järeelmeetmena võtta, et soodustada küsimuse lahendamist viisil, mis on kooskõlas käesoleva lepinguga. Kaubanduse ja säästva arengu komitee kontrollib lõpparuande ja ekspertdikomisjoni soovitude järgimist. Lepinguosalistel tööküsimuste või säästva arengu nõuanderühmad ja kodanikuühiskonna foorum võivad esitada kaubanduse ja säästva arengu komiteele selle kohta oma tähelepanekuid.

13. Kui lepinguosalisel jõuavad pärast ekspertdikomisjoni loomist asjaomases küsimuses mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduseni, teavitavad nad sellest lahendusest kaubanduse ja säästva arengu komiteed ja ekspertdikomisjoni. Selle teate saamisel ekspertdikomisjoni menetlus lõpetatakse.

Artikkel 23.11

Vaidluste lahendamine

1. Käesoleva peatükiga seotud vaidluste lahendamisel võivad lepinguosalisel kasutada üksnes käesolevas peatükis sätestatud eeskirju ja menetlusi.

2. Lepinguosalisel teevad kõik endast oleneva, et jõuda vastastikku rahuldava lahenduseni. Lepinguosalisel võivad igal ajal kasutada vaidluse lahendamiseks häid teeneid, vahendust või lepitust.

3. Lepinguosalisel mõistavad, et käesoleva peatükiga hõlmatud kohustused on siduvad ja kuuluvad täitmisele artikliga 23.10 ette nähtud vaidluste lahendamise menetluse kaudu. Sellega seoses arutavad lepinguosalisel kaubanduse ja säästva arengu komitee koosolekul käesoleva peatüki rakendamise tõhusust, kummagi lepinguosalist poliitilisi arengusuundi, edusamme rahvusvaheliste lepingute vallas ning sidusrühmade arvamusi, nagu ka artiklis 23.10 sätestatud vaidluste lahendamise menetluse võimalikku läbivaatamist.

4. Lahkarvamuse tekkimisel lõike 3 alusel võib lepinguosaline taotleda artiklis 23.9 sätestatud korras konsultatsioone, et vaadata läbi artikliga 23.10 ette nähtud vaidluste lahendamist käsitlevad sätted eesmärgiga jõuda asjaomases küsimuses mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduseni.

5. Kaubanduse ja säästva arengu komitee võib soovitada CETA ühiskomiteel teha käesoleva peatüki asjakohastes sätetes muudatusi kooskõlas artikliga 30.2 („Muudatused“) kehtestatud muutmismenetlusega.

KAHEKÜMNE NELJAS PEATÜKK

Kaubandus ja keskkond

Artikkel 24.1

Mõisted

Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„keskkonnaõigus“ – lepinguosalise õigusnorm, sealhulgas õigus- või haldusnorm, või muu õiguslikult siduv meede, mille eesmärk on kaitsta keskkonda, sealhulgas ennetada inimese elu või tervist ohustavat keskkonnamõju, näiteks sätted, mille eesmärk on:

- a) ennetada, vähendada või kontrollida keskkonnast tulenevate saasteainete eraldumist, vallandumist või heidet keskkonda;
- b) käidelda kemikaale ja jäätmeid või jagada nendega seotud teavet või
- c) säilitada elusloodus, sealhulgas ohustatud liigid, nende elupaigad ja kaitsealad, ning neid kaitsta,

kuid mitte lepinguosalise meede, mis on seotud üksnes töötaja tervise ja ohutusega, mille suhtes kohaldatakse kahekümne kolmandat peatükki („Kaubandus ja töö“), ega lepinguosalise meede, mille eesmärk on hallata loodusvarade säilimist või põlisrahvaste loodusvarade kogumise tavasid.

Artikkel 24.2

Kontekst ja eesmärgid

Lepinguosalised tunnistavad, et keskkond on üks säästva arengu tugisambaid ja et kaubandus võib toetada säästvat arengut. Lepinguosalised rõhutavad, et tõhustatud koostöö keskkonna kaitsmisel ja säilitamisel:

- a) edendab säästvat arengut;
- b) tõhustab lepinguosaliste keskkonnaalast juhtimist;
- c) tugineb rahvusvahelistele keskkonnalepingutele, mille osalised nad on, ning
- d) täiendab käesoleva lepingu eesmärke.

Artikkel 24.3

Õigus kehtestada õigusnorme ja kaitsetase

Lepinguosalised tunnistavad üksteise õigust kehtestada oma keskkonnaalased prioriteedid ja keskkonnakaitse tase ning võtta vastu või muuta vastavalt oma õigusnorme ja tegevuspõhimõtteid viisil, mis on kooskõlas mitmepoolsete keskkonnalepingutega, mille osalised nad on, ja käesoleva lepinguga. Lepinguosalised püüavad kanda hoolt selle eest, et kõnealuste õigusnormide ja tegevuspõhimõtete tagatakse kõrgetasemeline keskkonnakaitse ja edendatakse seda, ning püüavad jätkata selliste õigusnormide ja tegevuspõhimõtete ning kaitsetaseme parandamist.

Artikkel 24.4

Mitmepoolsed keskkonnalepingud

1. Lepinguosalised tunnistavad mitmepoolse keskkonnaalase juhtimise ja lepingute väärtust, sest need on rahvusvahelise kogukonna vastus üleilmsetele või piirkondlikele keskkonnaprobleemidele, ning rõhutavad vajadust suurendada kaubandus- ja keskkonnapoliitika, -eeskirjade ja -meetmete vastastikust täiendavust.

2. Lepinguosaline kinnitab veel kord oma kohustust rakendada kogu oma territooriumil oma õigusaktides ja tavades tõhusalt mitmepoolseid keskkonnalepinguid, mille osaline ta on.
3. Lepinguosalised kohustuvad pidama vajaduse korral konsultatsioone ja tegema koostööd mitmepoolsete keskkonnalepingutega seotud vastastikust huvi pakkuvates keskkonnaküsimustes ja eriti kaubandusega seotud küsimustes. See hõlmab kohustust vahetada teavet, mis on seotud:
  - a) selliste mitmepoolsete keskkonnalepingute rakendamisega, mille osaline lepinguosaline on;
  - b) mitmepoolsete keskkonnalepingute teemaliste käimasolevate läbirääkimistega ning
  - c) lepinguosalise seisukohaga uute mitmepoolsete keskkonnalepingute osaliseks saamise kohta.
4. Lepinguosalised tunnistavad oma õigust kohaldada artiklit 28.3 („Ülderandid“) keskkonnameetmete suhtes, sealhulgas nende mitmepoolsete keskkonnalepingute kohaselt võetud meetmete suhtes, mille osalised nad on.

Artikkel 24.5

Kaitsetaseme säilitamine

1. Lepinguosalised tunnistavad, et on sobimatu soodustada kaubandust või investeeringuid oma keskkonnaõiguses ettenähtud kaitse taseme alandamise teel.
2. Lepinguosaline ei tohi loobuda oma keskkonnavalaste õigusnormide järgimisest või teha nendest erandeid ega pakkuda sellist loobumist või erandite tegemist, et soodustada kaubandust või investeeringu paigutamist, omandamist, laiendamist või säilitamist oma territooriumil.
3. Lepinguosaline ei jäta tõhusalt tagamata oma keskkonnavalaste õigusnormide täitmist järjepideva või korduva tegevuse või tegevusetuse kaudu, et soodustada kaubandust või investeeringuid.

Artikkel 24.6

Juurdepääs õiguskaitsevahenditele ja menetluslikele tagatistele

1. Vastavalt artiklis 24.5 sätestatud kohustustele:
  - a) kannab lepinguosaline kooskõlas oma õigusega hoolt selle eest, et tema ametiasutused, kelle pädevusse kuulub keskkonnavalaste õigusnormide täitmise tagamine, võtavad nõuetekohaselt arvesse väidetavaid keskkonnaõiguse rikkumisi, millele on juhtinud tähelepanu tema territooriumil elav või asutatud huvitatud isik, ning
  - b) tagab haldus- ja kohtumenetluse kättesaadavuse isikutele, kellel on konkreetse küsimusega seoses seaduslik huvi, või, kui isiku väitel on rikutud lepinguosalise õiguses ette nähtud õigust, et võimaldada võtta keskkonnaõiguse rikkumise suhtes tõhusaid meetmeid, sealhulgas kohaldada asjakohaseid õiguskaitsevahendeid.
2. Lepinguosaline tagab kooskõlas oma õigusega, et lõike 1 punktis b nimetatud menetlus ei ole põhjendamatult keeruline ega ülemäära kulukas, ei sisalda ebamõistlikke tähtaegu või põhjendamatuid viivitusi, pakub vajaduse korral õiguskaitset ning on õiglane, erapooletu ja läbipaistev, muu hulgas:
  - a) teatades kostjatele mõistliku aja jooksul menetluse algatamisest, sealhulgas kirjeldades menetluse laadi ja nõude alust;
  - b) andes menetlusosalistele piisava võimaluse toetada või kaitsta oma seisukohti, sealhulgas esitada enne lõpliku otsuse tegemist teavet või tõendeid;

- c) nähes ette, et lõplikud otsused vormistatakse kirjalikult ja et neis esitatavad asjakohased põhjendused põhinevad teabel või tõenditel, mille kohta menetlusosalised said võimaluse avaldada arvamust, ning
- d) andes haldusmenetluse osalistele võimaluse paluda õigusaktidega kindlaks määratud kohtunikul lõplik haldusotsus mõistliku aja jooksul läbi vaadata ja kui see on põhjendatud, siis seda parandada, tagades sealjuures kohtuniku sõltumatuse ja erapooletuse.

Artikkel 24.7

Avalik teave ja avalikkuse teadlikkus

1. Lisaks artiklile 27.1 („Avaldamine“) soodustavad lepinguosalised avalikkuse laiapõhjalist kaasamist ja nende seas selliste tegevuspõhimõtete väljatöötamisel ja kindlaksmääramisel, mille tulemusena võtab kummagi lepinguosalise avaliku sektori asutus vastu keskkonnavalase õigusakti.
2. Lepinguosalised edendavad avalikkuse teadlikkust oma keskkonnavalastest õigusnormidest ning nende täitmise tagamisest ja vastavusmenetlustest, tagades sealhulgas teabe kättesaadavuse sidusrühmadele.
3. Lepinguosaline on valmis vastu võtma üldsuse esildisi küsimustes, mis on seotud käesoleva peatükiga, sealhulgas teateid selle rakendamisel esinevate probleemide kohta, ning võtab neid nõuetekohaselt arvesse. Lepinguosaline teavitab nendest esildistest artikli 24.13 lõikes 5 nimetatud konsultatsioonimehhanismide kaudu oma vastavaid kodanikuühiskonna organisatsioone.

Artikkel 24.8

Teaduslik ja tehniline teave

1. Kavandades ja rakendades keskkonnakaitsealaseid meetmeid, mis võivad mõjutada kaubandust või investeringuid lepinguosaliste vahel, võtab lepinguosaline arvesse asjakohast teaduslikku ja tehnilist teavet ning asjakohaseid rahvusvahelisi nõudeid, suuniseid või soovitusi.
2. Lepinguosalised tunnistavad, et tõsiste või pöördumatute kahjustuste ohu korral ei tohiks lepinguosaline kasutada täieliku teadusliku kindluse puudumist põhjusena, miks lükata edasi kulutõhusate keskkonnaseisundi halvenemise vältimise meetmete võtmist.

Artikkel 24.9

Keskkonnakaitset soodustav kaubandus

1. Lepinguosalised on otsustanud teha jõupingutusi, et lihtsustada ja edendada kauplemist keskkonnapuudete ja teenustega ning nendesse investeerimist, sealhulgas nende kaupade ja teenustega seotud mittetariifsete tõkete vähendamise kaudu.
2. Lepinguosalised pööravad kooskõlas oma rahvusvaheliste kohustustega erilist tähelepanu tõkete kaotamise hõlbustamisele kliimamuutuste leevendamise seisukohast oluliste kaupade ja teenustega kauplemisel või neisse investeerimisel ning eeskätt taastuenergia toodetega ja taastuenergiaga seotud teenustega kauplemisel või neisse investeerimisel.

Artikkel 24.10

Kauplemine metsasaadustega

1. Lepinguosalised tunnistavad, et on oluline metsa kaitsta ja säästvalt majandada, pidades silmas metsa keskkonnanfunktsioone ning majanduslikke ja sotsiaalseid võimalusi, mida mets pakub praegustele ja tulevastele inimpõlvetele, ning tagada turulepääs metsasaaduste jaoks, mis on kogutud metsa üles töötava riigi õiguse kohaselt ja säästvalt majandatud metsast.

2. Selleks kohustuvad lepinguosalisel viisil, mis on kooskõlas nende rahvusvaheliste kohustustega:
  - a) soodustama kauplemist metsasaadustega, mis on pärit säästvalt majandatud metsast ja kogutud kooskõlas metsa üles töötava riigi õigusega;
  - b) vahetama teavet ja vajaduse korral tegema koostööd metsa säästvat majandamist edendavate algatuste raames, sealhulgas selliste algatuste raames, mis on kavandatud võitluseks ebaseadusliku raie ja sellega seotud kaubandusega;
  - c) edendada 3. märtsil 1973 Washingtonis allkirjastatud loodusliku loomastiku ja taimestiku ohustatud liikidega rahvusvahelise kaubanduse konventsiooni tõhusat kohaldamist puuliikide suhtes, mis leitakse olevat ohus, ning
  - d) tegema vajaduse korral koostööd rahvusvahelistel foorumitel, kus tegeldakse metsa kaitse ja säästva majandamisega.
3. Lepinguosalised arutavad lõikes 2 nimetatud küsimusi sõltuvalt pädevusvaldkonnast kas kaubanduse ja säästva arengu komitees või kahekümne viiendas peatükis („Kahepoolsed dialoogid ja koostöö“) nimetatud metsasaaduste alase kahepoolse dialoogi raames.

Artikkel 24.11

Kauplemine kalandus- ja vesiviljelustoodetega

1. Lepinguosalised tunnistavad kala- ja vesiviljelusvarude kaitse ning säästva ja vastutustundliku majandamise olulisust ning nende mõju keskkonnavalde, majanduslike ja sotsiaalsete võimaluste pakkumisel praegustele ja tulevastele põlvkondadele.
2. Selleks kohustuvad lepinguosalisel viisil, mis on kooskõlas nende rahvusvaheliste kohustustega:
  - a) vastu võtma või säilitama tõhusad seire-, kontrolli- ja järelevalvemeetmed, näiteks vaatluskavad, laevaseiresüsteemid, ümberlaadimise kontrolli, inspeksioonid merel, sadamariigi kontrolli ja kaasnevad karistused, mille eesmärk on kaitsta kalavarusid ja ära hoida ülepiiki;
  - b) võtma vastu või säilitama meetmed ja tegema koostööd, et võidelda ebaseadusliku, teatamata jäetud või reguleerimata kalapiiüigiga, sealhulgas vajaduse korral vahetama teavet sellise piiki kohta lepinguosaliste vetes ning selliste strateegiatega ja meetmetega rakendamise kohta, millega jäetakse sellisel viisil piütud tooted kaubavoogudest ja kalakasvanduste tegevusest kõrvale;
  - c) tegema koostööd piirkondlike kalavarude majandamise organisatsioonidega, kus lepinguosalisel on kas liikmed, vaatlejad või koostööd tegevad konventsiooniga ühinemata riigid, ja vajaduse korral nende organisatsioonide sees, et saavutada hea juhtimistava, toetades sealhulgas teaduspõhiseid otsuseid ja nende täitmist kõnealustes organisatsioonides, ning
  - d) edendada keskkonna suhtes vastutustundliku ja majanduslikult konkurentsivõimelise vesiviljelussektori arengut.

Artikkel 24.12

Koostöö keskkonnaküsimustes

1. Lepinguosalised tunnistavad tõhustatud koostöö tähtsust käesoleva peatüki eesmärkide saavutamise edendamisel ja kohustuvad tegema koostööd vastastikust huvi pakkuvates kaubandusega seotud keskkonnaküsimustes, nagu:
  - a) käesoleva lepingu võimalik mõju keskkonnale ja viisid, kuidas sellist mõju suurendada, ennetada või leevendada, võttes arvesse lepinguosaliste koostatud mõjuhindanguid;
  - b) tegevus nii kaubandus- kui ka keskkonnapoliitika seisukohast oluliste küsimustega tegelevatel rahvusvahelistel foorumitel, sealhulgas eelkõige WTOs, OECDs ning ÜRO Keskkonnaprogrammi ja mitmepoolsete keskkonnalepingute raames;
  - c) ettevõtja sotsiaalse vastutuse ja aruandekohustuse keskkonnavalde mõõde, sealhulgas rahvusvaheliselt tunnustatud suuniste rakendamine ja järelemeetmed;

- d) keskkonnaalaste eeskirjade ja standardite mõju kaubandusele ning kaubandus- ja investeerimiseeskirjade mõju keskkonnale, sealhulgas keskkonnaalaste eeskirjade ja strateegiate väljatöötamisele;
  - e) praeguse ja tulevase rahvusvahelise kliimamuutuste režiimi ning leevendamise ja kohanemisega seotud riiklike kliimastrateegiate ja -programmide kaubandusega seotud aspektid, sealhulgas küsimused, mis on seotud CO₂-turgudega, kliimale avalduva kaubanduse kahjuliku mõju vähendamise viisidega ning vahenditega, mille abil suurendada energiatõhusust ning edendada vähese CO₂-heitega ja muu keskkonnahoidliku tehnoloogia väljatöötamist ja kasutuselevõttu;
  - f) kauplemine keskkonnakaupade ja -teenustega ning neisse investeerimine, sealhulgas keskkonnahoidlik tehnoloogia ja keskkonnahoidlikud tavad, taastuvenergia, energiatõhusus ning vee kasutamine, kaitsmine ja käitlemine;
  - g) koostöö elurikkuse kaitse ja säästva kasutamise kaubandusalaste aspektide vallas;
  - h) kaupade olemusringi haldamise edendamine, sealhulgas CO₂-arvestus, kasutuselt kõrvaldatud seadmete käitlemine, laiendatud tootjavastutus, ringlussevõtt ja jäätmete vähendamine ning muud parimad tavad;
  - i) parem arusaamine majandustegevuse ja turujõudude mõjust keskkonnale ning
  - j) arvamuste vahetamine mitmepoolsete keskkonnalepingute ja rahvusvaheliste kaubanduseeskirjade seoste kohta.
2. Lisaks lõikele 1 võib koostöö toimuda meetmete ja vahendite kaudu, mille hulka võivad kuuluda tehniline koostöö, teabe ja parimate tavade vahetamine, teadusprojektid, uuringud, aruanded, konverentsid ja õpikojad.

3. Lepinguosalised võtavad oma koostöö kindlaksmääramisel ja elluviimisel arvesse avalikkuse ja huvitatud sidusrühmade arvamusi ja tagasisidet ning võivad vajaduse korral kaasata selliseid sidusrühmi oma koostöösse.

Artikkel 24.13

Institutsioonilised mehhanismid

1. Lepinguosaline määrab ameti, kes on käesoleva peatüki rakendamisel teise lepinguosalise jaoks kontaktpunktiks, sealhulgas seoses:
  - a) artikli 24.12 kohaste koostööprogrammide ja -meetmetega;
  - b) artikli 24.7 lõike 3 kohaste esildiste ja teadete vastuvõtmisega ning
  - c) teisele lepinguosalisele, eksperdikomisjonidele ja avalikkusele esitatava teabega.
2. Lepinguosaline teavitab teist lepinguosalist kirjalikult lõikes 1 nimetatud kontaktpunktist.
3. Oma korraliste koosolekute või käesoleva peatükiga hõlmatud küsimuste eest vastutavate osalejatega eristungite kaudu artikli 26.2 („Erikomiteed“) lõike 1 punkti g alusel loodud kaubanduse ja säästva arengu komitee:
  - a) teostab järelevalvet käesoleva peatüki rakendamise üle ja vaatab läbi selle alusel tehtud edusammud;
  - b) arutab ühist huvi pakkuvaid küsimusi ning
  - c) arutab lepinguosaliste ühise otsuse korral kõiki muid käesoleva peatüki kohaldamisalasse kuuluvaid küsimusi.
4. Lepinguosalised võtavad arvesse asjakohaste mitmepoolsete keskkonnaorganisatsioonide või -asutuste tegevust, et edendada lepinguosaliste ja kõnealuste organisatsioonide või asutuste vahelist koostööd ja sidusust.

5. Lepinguosaline kasutab olemasolevaid konsultatsioonimehhanisme, nagu siseriiklikud nõuanderühmad, või loob uued, et küsida käesoleva peatükiga seotud küsimustes arvamust või nõu. Sellistesse konsultatsioonimehhanismidesse kuuluvad kodanikuühiskonna sõltumatud esindusorganisatsioonid ning neis on tasakaalustatult esindatud keskkonnanühmitused, äriorganisatsioonid ja vajaduse korral muud asjakohased sidusrühmad. Selliste konsultatsioonimehhanismide kaudu võivad sidusrühmad esitada omal algatusel arvamusi ja soovitusi kõikide käesoleva peatükiga seotud küsimuste kohta.

Artikkel 24.14

Konsultatsioonid

1. Lepinguosaline võib taotleda konsultatsioone teise lepinguosalisega käesoleva peatüki alusel esile kerkiates küsimustes, esitades teise lepinguosalise kontaktpunktile kirjaliku taotluse. Lepinguosaline kirjeldab oma taotluses selgelt vaidlusalust küsimust, täpsustab selle üksikasjad ja esitab lühikokkuvõtte käesoleva peatüki kohastest nõuetest. Konsultatsioone alustatakse viivitamata pärast seda, kui lepinguosaline on esitanud sellekohase taotluse.

2. Konsultatsioonide käigus esitab lepinguosaline teisele lepinguosalisele kooskõlas oma õigusnormidega, mis käsitlevad konfidentsiaalse või ärisaladusena käsitletava teabe kaitset, piisavalt enda valduses olevat teavet, et tõstatatud küsimusi oleks võimalik põhjalikult uurida.

3. Kui see on asjakohane ja mõlemad lepinguosalised on sellega nõus, võivad nad küsida ükskõik millisel isikult, organisatsioonilt või asutuselt, sealhulgas asjakohaselt rahvusvaheliselt organisatsioonilt või asutuselt, teavet või arvamust, mis võib aidata vaidlusalust küsimust uurida.

4. Kui üks lepinguosaline leiab, et küsimust tuleb veel arutada, võib ta taotleda küsimuse arutamiseks kaubanduse ja säästva arengu komitee kokkukutsumist, esitades teise lepinguosalise kontaktpunktile kirjaliku taotluse. Kaubanduse ja säästva arengu komitee tuleb viivitamata kokku ja püüab küsimuse lahendada. Vajaduse korral küsib komitee artikli 24.13 lõikes 5 nimetatud konsultatsioonimehhanismi kaudu nõu lepinguosaliste kodanikuühiskonna organisatsioonidelt.

5. Lepinguosaline teeb avalikkusele kättesaadavaks iga lahenduse või otsuse, milleni käesoleva artikli alusel arutatavas küsimuses jõutakse.

Artikkel 24.15

Ekspertkomisjon

1. Iga küsimuse puhul, mida ei ole artikli 24.14 kohaste konsultatsioonide abil rahuldavalt lahendatud, võib lepinguosaline 90 päeva pärast artikli 24.14 lõike 1 kohase konsultatsioonitaotluse vastuvõtmist taotleda asjaomase küsimuse uurimiseks ekspertkomisjoni kokkukutsumist, esitades teise lepinguosalise kontaktpunktile kirjaliku taotluse.

2. Lepinguosalised kohaldavad kooskõlas käesoleva peatüki sätetega 29-A ja 29-B lisa sätetatud töökorda ja tegevusjuhendit, kui nad ei otsusta teisiti.

3. Ekspertkomisjon koosneb kolmest liikmest.

4. Lepinguosalised konsulteerivad üksteisega, et leppida kokku ekspertkomisjoni koosseis kümne tööpäeva jooksul pärast seda, kui vastutav lepinguosaline sai taotluse moodustada ekspertkomisjon. Nõuetekohast tähelepanu pööratakse selle tagamisele, et komisjoni liikmekandidaadid vastaksid lõikes 7 sätetatud nõuetele ja et neil oleks konkreetses küsimuses asjakohased eksperditeadmised.

5. Kui lepinguosalised ei suuda teha otsust ekspertkomisjoni koosseisu kohta lõikes 4 kindlaks määratud aja jooksul, kohaldatakse lõikes 6 ette nähtud nimekirja suhtes artikli 29.7 („Vahekohtu koosseis“) lõigete 3–7 ette nähtud valikumenetlust.

6. Kaubanduse ja säästva arengu komitee koostab oma esimesel käesoleva lepingu jõustumise järgsel koosolekul nimekirja vähemalt üheksast isikust, kes on valitud välja nende objektiivsuse, usaldusvärsuse ja otsustusvõime järgi ning kes soovivad ja saavad täita komisjoni liikme ülesandeid. Lepinguosaline nimetab eksperdikomisjoni liikmekandidaatide nimekirja jaoks vähemalt kolm isikut. Samuti nimetavad lepinguosalisel vähemalt kolm isikut, kes ei ole kummagi lepinguosalise elanikud ning kes soovivad ja saavad täita eksperdikomisjoni esimehe ülesandeid. Kaubanduse ja säästva arengu komitee tagab, et nimekiri on alati täielik.

7. Eksperdikomisjoni liikmekandidaatidel peavad olema eriteadmised või kogemused keskkonnaõiguse valdkonnas, teistes käesolevas peatükis käsitletud küsimustes või rahvusvahelistest lepingutest tulenevate vaidluste lahendamise alal. Nad peavad olema sõltumatus, täitma oma ülesandeid üksikisikuna ega tohi seoses vaidlusaluse küsimusega vastu võtta juhtnööre üheltki organisatsioonilt ega valitsuselt. Nad ei tohi olla seotud kummagi lepinguosalise valitsustega ja peavad järgima lõikes 2 nimetatud tegevusjuhendit.

8. Kui lepinguosalisel ei otsusta teisiti, on viie päeva jooksul pärast eksperdikomisjoni liikmete valimist eksperdikomisjoni pädevuses:

„vaadata kahekümne neljanda peatüki („Kaubandus ja keskkond“) asjakohaseid sätteid arvesse võttes läbi eksperdikomisjoni moodustamise taotluses nimetatud küsimus ja esitada kooskõlas kahekümne neljanda peatüki („Kaubandus ja keskkond“) artikliga 24.15 („Eksperdikomisjon“) aruanne, milles esitatakse soovitud küsimuse lahendamiseks“.

9. Artiklis 24.4 sätestatud mitmepoolsete keskkonnalepingutega seotud küsimustes peaks eksperdikomisjon küsima arvamust ja teavet nende lepingute alusel loodud asjakohastelt asutustelt, sealhulgas asjakohaseid olemasolevaid tõlgendamist käsitlevaid suuniseid, järeldusi või otsuseid, mille need asutused on vastu võtnud ⁽¹⁾.

10. Eksperdikomisjon esitab lepinguosalistele vahearuaande ja lõpparuande, mis sisaldab tuvastatud asjaolusid, asjaomases küsimuses tehtud otsuseid, sealhulgas otsust selle kohta, kas vastutav lepinguosaline on toiminud kooskõlas oma käesoleva peatüki kohaste kohustustega, ning eksperdikomisjoni järelduste, otsuste ja soovitude põhjendusi. Eksperdikomisjon esitab lepinguosalistele vahearuaande 120 päeva jooksul pärast viimase eksperdikomisjoni liikme valimist või siis, kui lepinguosalisel on otsustanud. Lepinguosalised võivad esitada eksperdikomisjonile vahearuaande kohta märkusi 45 päeva jooksul pärast aruaande esitamist. Pärast nende märkuste kaalumist võib eksperdikomisjon oma aruaande läbi vaadata või korraldada mis tahes edasise uurimise, mida ta peab asjakohaseks. Eksperdikomisjon esitab lepinguosalistele lõpparuande 60 päeva jooksul pärast vahearuaande esitamist. Lepinguosalised teevad lõpparuande avalikkusele kättesaadavaks 30 päeva jooksul pärast selle esitamist.

11. Kui eksperdikomisjoni lõpparuandes on otsustatud, et lepinguosaline ei ole toiminud kooskõlas oma käesolevast peatükist tulenevate kohustustega, alustavad lepinguosalisel arutelusid ja püüavad teha kolme kuu jooksul pärast lõpparuande esitamist kindlaks asjakohase meetme või vajaduse korral leppida kokku vastastikku rahuldavas tegevuskavas. Nende arutelude käigus võtavad lepinguosalisel arvesse lõpparuannet. Taotlusele vastav lepinguosaline teavitab artikli 24.13 lõikes 5 nimetatud konsultatsioonimehhanismide kaudu õigeaegselt oma kodanikuühiskonna organisatsiooni ja nõude esitanud lepinguosalist oma otsusest ükskõik millise rakendatava meetme kohta. Kaubanduse ja säästva arengu komitee jälgib lõpparuande ja eksperdikomisjoni soovitude järgimist. Kodanikuühiskonna organisatsioonid võivad artikli 24.13 lõikes 5 nimetatud konsultatsioonimehhanismide kaudu ja kodanikuühiskonna foorum võib esitada kaubanduse ja säästva arengu komiteele selle kohta oma tähelepanekuid.

12. Kui lepinguosalisel jõuavad pärast eksperdikomisjoni loomist asjaomases küsimuses mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduseni, teavitavad nad sellest lahendusest kaubanduse ja säästva arengu komiteed ja eksperdikomisjoni. Selle teate saamisel eksperdikomisjoni menetlus lõpetatakse.

Artikkel 24.16

Vaidluste lahendamine

1. Käesoleva peatükiga seotud vaidluste lahendamisel saavad lepinguosalisel kasutada üksnes käesolevas peatükis sätestatud eeskirju ja menetlusi.

2. Lepinguosalised teevad kõik endast oleneva, et jõuda vastastikku rahuldava lahenduseni. Lepinguosalised võivad igal ajal kasutada vaidluse lahendamiseks häid teeneid, lepitust või vahendust.

⁽¹⁾ Lepinguosalised kohaldavad seda sätet kooskõlas 29-A lisas sätestatud vahekohtu töökorra eeskirjaga 43.

KAHEKÜMNE VIIES PEATÜKK

Kahepoolsed dialoogid ja koostöö

Artikkel 25.1

Eesmärgid ja põhimõtted

1. Tuginedes oma väljakujunenud koostööle ja ühistele väärtustele, lepivad lepinguosalised kokku, et hõlbustavad koostööd ühist huvi pakkuvates küsimustes, sealhulgas:
  - a) tugevdades biotehnoloogia turulepääsu küsimustes peetava dialoogi kaudu kahepoolset koostööd biotehnoloogia valdkonnas;
  - b) edendades ja hõlbustades metsasaaduste alase kahepoolse dialoogi kaudu kahepoolset dialoogi ja teabevahetust metsasaadustega kauplemise küsimustes;
  - c) püüdes seada sisse ja säilitada toorainete alase kahepoolse dialoogi kaudu tõhusa koostöö toorainetega seotud küsimustes ning
  - d) soodustades tõhustatud koostööd teaduse, tehnoloogia, uurimistegevuse ja innovatsiooniga seotud küsimustes.
2. Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, peetakse kahepoolseid dialooge põhjendamatu viivitusega, kui üks lepinguosaline või CETA ühiskomitee seda taotleb. Dialooge juhivad ühiselt Kanada ja Euroopa Liidu esindajad. Kohtumiste ajakava ja päevakorra lepivad kokku dialoogi kaasjuhid.
3. Kahepoolse dialoogi kaasjuhid teavitavad CETA ühiskomiteed kahepoolse dialoogi ajakavast ja päevakorrast piisavalt aegsasti enne kohtumiste algust. Kahepoolse dialoogi kaasjuhid annavad vajaduse korral või CETA ühiskomitee taotlusel kõnealusele ühiskomiteele aru dialoogi tulemustest ja järeldustest. Dialoogi algatamine ega pidamine ei takista kumbagi lepinguosalist pöördumast mis tahes küsimusega otse CETA ühiskomitee poole.
4. CETA ühiskomitee võib otsustada muuta ülesannet, millega dialoogi raames tegeletakse, võtta selle ülesande täitmise enda peale või lõpetada dialoogi pidamise.
5. Lepinguosalisel võivad teha CETA ühiskomitee nõusolekul kahepoolset koostööd ka teistes käesoleva lepinguga hõlmatud valdkondades.

Artikkel 25.2

Dialoog biotehnoloogia turulepääsu teemal

1. Lepinguosalisel lepivad kokku, et koostöö ja teabevahetus biotehnoloogiatoodetega seotud küsimustes on vastastikustes huvides. Selline koostöö ja teabevahetus toimuvad vastastikust huvi pakkuvates põllumajandusliku biotehnoloogia turulepääsu küsimustes peetava kahepoolse dialoogi raames, mis algatati mõlemat poolt rahuldava lahendusena, milleni Kanada ja Euroopa Liit jõudsid 15. juulil 2009 pärast WTO vaidlust teemal „Euroopa Ühendused – biotehnoloogiatoodete heakskiitmist ja turustamist mõjutavad meetmed“ (WT/DS292). Kahepoolne dialoog hõlmab kõiki lepinguosalistele vastastikust huvi pakkuvaid asjakohaseid küsimusi, mille hulka kuuluvad:
  - a) biotehnoloogiatoodete heakskiitmine lepinguosalistel territooriumil ja vajaduse korral tulevased toodete heakskiitmise taotlused, mis on kooskõlas kummagi lepinguosalise kaubandushuvidega;
  - b) kaubanduslikud ja majanduslikud väljavaated biotehnoloogiatoodete tulevaseks heakskiitmiseks;
  - c) biotehnoloogiatoodete erineval ajal heakskiitmise või loata toodete juhusliku levitamise mõju kaubandusele ja selle suhtes võetavad asjakohased meetmed;

- d) biotehnoloogiaga seotud meetmed, mis võivad mõjutada lepinguosaliste vahelist kaubandust, sealhulgas Euroopa Liidu liikmesriikide meetmed;
  - e) uued õigusaktid biotehnoloogia valdkonnas ning
  - f) parimad tavad biotehnoloogiaalaste õigusaktide rakendamisel.
2. Lepinguosalised märgivad, et biotehnoloogia valdkonnas tehtava koostöö puhul on tähtsad ka järgmised ühised eesmärgid:
- a) vahetada teavet biotehnoloogiatoodetega seotud ühist huvi pakkuvate poliitiliste, õiguslike ja tehniliste küsimuste, eeskätt riskihindamissüsteemide ja -menetluste kohta, mida kasutatakse geneetiliselt muundatud organismide kasutamise otsuse tegemisel;
  - b) edendada tõhusaid teaduspõhiseid biotehnoloogiatoodete heakskiitmise menetlusi;
  - c) teha rahvusvahelisel tasandil koostööd biotehnoloogiaga seotud küsimustes, nagu vähene geneetiliselt muundatud organismide sisaldus, ning
  - d) osaleda regulatiivses koostöös, et viia miinimumini biotehnoloogiatoodetega seotud reguleerimistavade kahjulik mõju kaubandusele.

Artikkel 25.3

Kahepoolne dialoog metsasaaduste teemal

1. Lepinguosalised lepivad kokku, et kahepoolne dialoog, koostöö ning teabe ja arvamuste vahetamine asjakohaste õigusnormide ja tegevuspõhimõtete kohta ning metsasaadustega seotud tootmise, nendega kauplemise ja nende tarbimise seisukohast olulistes küsimustes on vastastikusel huvil. Lepinguosalised lepivad kokku, et selline dialoog, koostöö ja teabevahetus toimub metsasaaduste teemal peetava kahepoolse dialoogi raames ning hõlmab järgmist:
  - a) asjakohaste õigusnormide, tegevuspõhimõtete ja standardite ning katsetamis-, sertifitseerimis- ja akrediteerimisnõuete väljatöötamine, vastuvõtmine ja rakendamine ning nende võimalik mõju lepinguosalistevahelisele metsasaadustega kauplemisele;
  - b) lepinguosaliste algatused, mis on seotud metsa säästva majandamise ja metsahaldusega;
  - c) mehhanismid, millega tagatakse metsasaaduste seaduslik või säästev päritolu;
  - d) metsasaaduste pääs lepinguosaliste või muudele turgudele;
  - e) väljavaated, mis on seotud mitme- ja mõnepoolsete organisatsioonide ja protsessidega, milles lepinguosalisel osalevad ja millega püütakse edendada metsa säästvat majandamist või võidelda ebaseadusliku raiega;
  - f) artiklis 24.10 („Kauplemine metsasaadustega“) nimetatud küsimused ning
  - g) muud metsasaadustega seotud küsimused, milles lepinguosalisel on kokku leppinud.
2. Metsasaaduste teemal peetava kahepoolse dialoogi raames tulla kokku aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist ja seejärel kooskõlas artikli 25.1 lõikega 2.
3. Lepinguosalised lepivad kokku, et kaubanduse ja säästva arengu komitee aruteludel võidakse tugineda metsasaaduste teemal peetava kahepoolse dialoogi raames toimuvatele aruteludele.

Artikkel 25.4

Kahepoolne dialoog toorainete teemal

1. Tunnistades eeskirja- ja teaduspõhise avatud, mittediskrimineeriva ja läbipaistva kaubanduskeskkonna tähtsust, püüavad lepinguosalisel alustada ja teha tõhusat koostööd toorainete valdkonnas. Selle koostöö puhul hõlmavad toorained mineraale, metalle ja tööstuslikult kasutatavaid põllumajandustooteid.

2. Toorainete teemal peetav kahepoolne dialoog hõlmab kõiki vastastikust huvi pakkuvaid asjakohaseid küsimusi, sealhulgas eesmärgiga:
- anda lepinguosalistele võimalus arutada toorainete valdkonnas tehtavat koostööd, edendada toorainete ning toorainetega seotud teenuste ja investeeringute turulepääsu ning vältida toorainekaubanduses mittetariifseid tõkkeid;
  - parandada toorainete valdkonnas vastastikust mõistmist, et vahetada toorainete teemal teavet parimate tavade ja lepinguosalistate reguleerimis põhimõtete kohta;
  - soodustada tegevust, mis toetab ettevõtja sotsiaalset vastutust kooskõlas rahvusvaheliselt tunnustatud nõuetega, nagu OECD suunised hargmaistele ettevõtetele ning konflikt- ja riskipiirkondadest pärit mineraalide vastutustundlikke tarneahelaid käsitlevad OECD hoolsuskohustuse suunised, ning
  - hõlbustada vajaduse korral konsultatsioone, mille raames käsitletakse lepinguosalistate seisukohti mõne- või mitmepoolsetel foorumitel, kus võidakse tõstatada ja arutada toorainetega seotud küsimusi.

Artikkel 25.5

Tõhustatud koostöö teaduse, tehnoloogia, teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas

- Lepinguosalised tunnistavad teaduse, tehnoloogia, teadusuuringute ja innovatsiooni ning rahvusvaheliste kaubandussuhete ja investeeringute vastastikust sõltuvust tööstusliku konkurentsivõime ning sotsiaalse ja majandusliku heaolu edendamisel.
- Tuginedes sellele ühisele arusaamale, lepivad lepinguosalistad kokku, et tugevdavad oma koostööd teaduse, tehnoloogia, teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas.
- Lepinguosalised püüavad soodustada, arendada ja hõlbustada koostööd vastastikkuse alusel, toetades või täiendades Halifaxis 17. juunil 1995 sõlmitud *Euroopa Ühenduste ja Kanada vahelist teadus- ja tehnoloogiakoostöö lepingut*. Lepinguosalised lepivad kokku, et võtavad koostöö tegemisel aluseks järgmised põhimõtted:
  - tegevus on kasulik mõlemale lepinguosalisele;
  - lepinguosalistad lepivad kokku tegevuse ulatuses ja parameetrites ning
  - tegevuse puhul tuleks arvesse võtta erasektori ja teadusasutuste tähtsat rolli teaduse, tehnoloogia, teadusuuringute ja innovatsiooni arendamisel ning nendega seotud kaupade ja teenuste turuleviimisel.
- Lepinguosalised tunnistavad ka seda, kui oluline on teaduse, tehnoloogia, teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas tõhustatud koostöö, näiteks meetmed, mille on algatanud, välja töötanud või ellu viinud hulk sidusrühmi, sealhulgas Kanada föderaalvalitsus, Kanada provintsid ja territooriumid ning Euroopa Liit ja selle liikmesriigid.
- Lepinguosalised kutsuvad kooskõlas oma õigusaktidega erasektorit, teadusasutusi ja kodanikuühiskonda üles osalema oma territooriumil koostööd edendavas tegevuses.

KAHEKÜMNE KUUES PEATÜKK

Haldus- ja institutsioonilised sätted

Artikkel 26.1

CETA ühiskomitee

- Lepinguosalised moodustavad CETA ühiskomitee, kuhu kuuluvad Euroopa Liidu ja Kanada esindajad. CETA ühiskomitee kaasesistujad on Kanada rahvusvahelise kaubanduse minister ja kaubanduse eest vastutav Euroopa Komisjoni liige või nende esindajad.

2. CETA ühiskomitee tuleb kokku kord aastas või lepinguosalise taotluse korral. CETA ühiskomitee lepib kokku oma koosolekute ajakava ja päevakorra.

3. CETA ühiskomitee vastutab kõikide küsimuste eest, mis on seotud kaubanduse ja investeringutega lepinguosaliste vahel ning käesoleva lepingu rakendamise ja kohaldamisega. Lepinguosaline võib pöörduda CETA ühiskomitee poole igas käesoleva lepingu rakendamise ja tõlgendamisega seotud küsimuses või muus lepinguosaliste vahelises kaubandus- ja investeerimisküsimuses.

4. CETA ühiskomitee:

a) jälgib ja hõlbustab käesoleva lepingu rakendamist ja kohaldamist ning edendab selle üldiste eesmärkide saavutamist;

b) teostab järelevalvet kõikide erikomiteede ja muude käesoleva lepingu alusel loodud organite tegevuse üle;

c) ilma et see piiraks kaheksanda peatüki („Investeeringud“), kahekümne teise peatüki („Kaubandus ja säästev areng“), kahekümne kolmanda peatüki („Kaubandus ja töö“), kahekümne neljanda peatüki („Kaubandus ja keskkond“) ja kahekümne üheksanda peatüki („Vaidluste lahendamine“) kohaldamist, otsib sobivaid viise ja meetodeid, et ennetada probleeme, mis võivad tekkida käesoleva lepinguga hõlmatud valdkondades, ja lahendada vaidlusi, mis võivad tekkida käesoleva lepingu tõlgendamisel või kohaldamisel;

d) võtab vastu oma töökorra;

e) teeb artikli 26.3 kohaselt otsuseid ning

f) arutab kõiki muid käesoleva lepinguga hõlmatud valdkondadega seotud huvipakkuvaid küsimusi.

5. CETA ühiskomitee võib:

a) delegeerida ülesandeid artikli 26.2 kohaselt loodud erikomiteedele;

b) vahetada teavet kõikide huvitatud isikutega, sealhulgas erasektori ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega;

c) kaaluda käesolevas lepingus ette nähtud viisil muudatuste tegemist või nendega nõus olla;

d) uurida lepinguosaliste vahelise kaubanduse arengut ja kaaluda viise, kuidas veelgi edendada nendevahelisi kaubandussuhteid;

e) võtta vastu käesoleva lepingu sätete tõlgendusi, mis on kaheksanda peatüki F jao („Investori ja riigi vaheliste investeringuvaidluste lahendamine“) ja kahekümne üheksanda peatüki („Vaidluste lahendamine“) alusel moodustatud kohtutele siduvad;

f) esitada soovitusi, et edendada kaubanduse ja investeringute laiendamist käesolevas lepingus kavandatud viisil;

g) muuta artikli 26.2 kohaselt loodud erikomiteedele määratud ülesandeid, võtta need ülesanded enda kanda või saata ükskõik millise neist erikomiteedest laiali;

h) luua erikomiteesid ja algatada kahepoolseid dialooge, et aidata erikomiteel täita oma ülesandeid, ning

i) võtta oma ülesannete täitmisel muid lepinguosaliste kokku lepitud meetmeid.

Artikkel 26.2

Erikomiteed

1. Käesolevaga luuakse järgmised erikomiteed või punktis c nimetatud ühise tollikoostöö komiteele antakse volitused tegutseda CETA ühiskomitee egiidi all:

- a) kaubavahetuskomitee, kes tegeleb kaubavahetust, tariife, tehnilisi kaubandustõkkeid, vastavushindamise tulemuste vastastikuse tunnustamise protokolliga ja kaupadega seotud intellektuaalomandiõigusi käsitlevate küsimustega. Lepinguosalise taotluse korral, asjaomase erikomitee palvel või CETA ühiskomitees toimuvat arutelu ette valmistades võib kaubavahetuskomitee käsitleda ka küsimusi, mis kerkivad esile päritolureeglite, päritolumenetluste, tolli, kaubanduse lihtsustamise ja piiril võetavate meetmete, sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete, riigihangete või regulatiivse koostöö valdkonnas, kui see aitab lahendada küsimust, mida asjakohane erikomitee ei suuda muidu lahendada. Kaubavahetuskomitee juurde luuakse ka põllumajanduskomitee, veinide ja kangete alkoholsete jookide komitee ning ravimitealane valdkondlik ühiskomitee, kes annavad oma tegevusest aru kaubavahetuskomiteele;
- b) teenuste ja investeeringute komitee, kes tegeleb piiriüleste teenustekaubandust, investeeringuid, ajutist importi, e-kaubandust ja teenustega seotud intellektuaalomandiõigusi käsitlevate küsimustega. Lepinguosalise taotluse korral, asjaomase erikomitee palvel või CETA ühiskomitees toimuvat arutelu ette valmistades võib teenuste ja investeeringute komitee käsitleda ka küsimusi, mis kerkivad esile finantsteenuste või riigihangete valdkonnas, kui see aitab lahendada küsimust, mida asjakohane erikomitee ei suuda muidu lahendada.

Teenuste ja investeeringute komitee juurde luuakse kutsekvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamise ühiskomitee, kes annab oma tegevusest aru teenuste ja investeeringute komiteele;

- c) 4. detsembril 1997 Ottawas sõlmitud 1998 aasta *Euroopa Ühenduse ja Kanada vahelise tollikoostöö ja tolliküsimustes vastastikuse abistamise lepingu* alusel loodud ühine tollikoostöö komitee, kes tegeleb käesoleva lepingu alusel päritolureegleid, päritolumenetlusi, tollimenetluste ja kaubanduse lihtsustamist, piiril võetavaid meetmeid ja tariifse sooduskohtlemise ajutist peatamist käsitlevate küsimustega;
- d) ühine sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete korralduskomitee, kes tegeleb sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete küsimustega;
- e) riigihankekomitee, kes tegeleb riigihangete küsimustega;
- f) finantsteenuste komitee, kes tegeleb finantsteenuste küsimustega;
- g) kaubanduse ja säästva arengu komitee, kes tegeleb säästva arengu küsimustega;
- h) regulatiivse koostöö foorum, kes tegeleb regulatiivse koostöö küsimustega, ning
- i) laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu geograafiliste tähistekomitee, kes tegeleb geograafiliste tähistekomitee küsimustega.

2. Lõike 1 kohaselt loodud erikomiteed tegutsevad kooskõlas lõigetega 3–5.

3. Lõike 1 kohaselt loodud erikomiteede volitused ja ülesanded on määratud üksikasjalikumalt kindlaks käesoleva lepingu asjakohastes peatükkides ja protokollides.

4. Kui käesoleva lepinguga ei ole ette nähtud teisiti või kui erikomitee kaasesistujad ei otsusta teisiti, tulevad erikomiteed kokku kord aastas. Lepinguosalise või CETA ühiskomitee taotluse korral võib pidada lisakoosolekuid. Neid juhivad ühiselt Kanada ja Euroopa Liidu esindajad. Erikomiteed lepivad kokku oma koosolekute ajakava ja päevakorra. Nad kehtestavad töökorra ja muudavad seda vajaduse korral. Erikomiteed võivad esitada CETA ühiskomiteele vastuvõtmiseks otsuse eelnõusid või teha otsuseid, kui see on käesoleva lepinguga ette nähtud.

5. Lepinguosaline tagab, et erikomitee koosolekul on iga päevakorras oleva küsimuse arutamisel esindatud kõik pädevad asutused, keda lepinguosaline peab asjakohaseks, ning et iga küsimust arutavad piisaval tasemel eksperdid.

6. Erikomiteed teavitavad CETA ühiskomiteed oma koosolekute ajakavast ja päevakorrast piisavalt varakult enne koosolekute toimumist ning annavad kõnealusele ühiskomiteele teada iga oma koosoleku tulemustest ja järeldest. Erikomitee loomine ega olemasolu ei takista lepinguosalist pöördumast mis tahes küsimusega otse CETA ühiskomitee poole.

Artikkel 26.3

Otsuste tegemine

1. CETA ühiskomiteel on õigus teha käesoleva lepingu eesmärkide saavutamiseks otsuseid kõikides küsimustes, kui see on ette nähtud käesoleva lepinguga.
2. CETA ühiskomitee otsused on lepinguosalistele siduvad, tingimusel et täidetud on kõik vajalikud siseriiklikud nõuded ja menetlused, ning nende rakendamise tegevused lepinguosalised. CETA ühiskomitee võib esitada ka asjakohaseid soovitusi.
3. CETA ühiskomitee teeb oma otsuse ja esitab oma soovitusel lepinguosaliste vastastikusel nõusolekul.

Artikkel 26.4

Teabevahetus

Kui üks lepinguosaline esitab CETA ühiskomiteele või mõnele käesoleva lepingu alusel loodud erikomiteele teavet, mida peetakse tema õigusnormide alusel konfidentsiaalseks või avalikustamise eest kaitstud teabeks, käsitleb teine lepinguosaline seda teavet konfidentsiaalsena.

Artikkel 26.5

CETA kontaktpunktid

1. Lepinguosaline määrab viivitamata CETA kontaktpunkti ning teavitab sellest teist lepinguosalist 60 päeva jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist.
2. CETA kontaktpunktid:
  - a) jälgivad kõikide käesoleva lepingu alusel loodud institutsiooniliste organite tegevust, sealhulgas selliste organite õigusjärglastega seotud teabevahetust;
  - b) kooskõlastavad komitee koosolekute jaoks tehtavaid ettevalmistusi;
  - c) jälgivad vajaduse korral CETA ühiskomitee tehtud otsuste täitmist;
  - d) kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, siis võtavad vastu kõik teated ja kogu teabe, mis esitatakse käesoleva lepingu kohaselt, ning hõlbustavad vajaduse korral lepinguosalistevahelist teabevahetust kõikides käesoleva lepinguga hõlmatud küsimuses;
  - e) vastavad kooskõlas artikliga 27.2 („Teabe esitamine“) kõikidele teabenõuetele ning
  - f) kaaluvad kõiki muid küsimusi, mis võivad mõjutada käesoleva lepingu toimimist, kui CETA ühiskomitee on volitanud neid seda tegema.
3. CETA kontaktpunktid vahetavad teavet ettenähtud korras.

*Artikkel 26.6***Koosolekud**

1. Käesolevas peatükis nimetatud koosolekud peaksid toimuma asjakohaste isikute kohtumise vormis. Lepinguosalised võivad leppida kokku ka kohtumises video- või telekonverentsi vahendusel.
2. Lepinguosalised püüavad kokku saada 30 päeva jooksul pärast seda, kui üks lepinguosaline saab teiselt lepinguosaliselt taotluse kohtuda.

*KAHEKÜMNE SEITSMES PEATÜKK***Läbipaistvus***Artikkel 27.1***Avaldamine**

1. Lepinguosaline tagab, et tema käesoleva lepinguga hõlmatud küsimustega seotud õigusnormid, eeskirjad, menetlused ja üldkohaldatavad haldusotsused avaldatakse viivitamata või tehakse muul viisil kättesaadavaks, et huvitatud isikud ja teine lepinguosaline saaksid nendega tutvuda.
2. Võimaluse korral lepinguosaline:
  - a) avaldab eelnevalt meetmed, mille ta kavatseb vastu võtta, ning
  - b) annab huvitatud isikutele ja teisele lepinguosalisele piisava võimaluse esitada selliste kavandatavate meetmete kohta märkusi.

*Artikkel 27.2***Teabe esitamine**

1. Lepinguosaline esitab teise lepinguosalise taotluse korral võimaluse piires viivitamata teavet ja vastab küsimustele, mis on seotud ükskõik millise olemasoleva või kavandatava meetmega, mis mõjutab olulisel määral käesoleva lepingu toimimist.
2. Käesoleva artikli kohaselt esitatud teave ei sõltu sellest, kas meede on kooskõlas käesoleva lepinguga.

*Artikkel 27.3***Haldusmenetlused**

Et tagada käesoleva lepinguga hõlmatud küsimusi mõjutava üldkohaldatava meetme järjepidev, erapooletu ja mõistlik haldamine, kannab lepinguosaline hoolt selle eest, et tema haldusmenetlused, millega kohaldatakse artiklis 27.1 nimetatud meetmeid teise lepinguosalise konkreetse isiku, kauba või teenuse suhtes:

- a) võimaldavad teatada teise lepinguosalise isikule, keda menetlus otseselt mõjutab, mõistliku aja jooksul ja vastavalt siseriiklikule korrale menetluse algatamisest, sealhulgas kirjeldada menetluse laadi, nimetada menetluse algatamise õigusliku aluse ja kirjeldada üldiselt vaidlusaluseid küsimusi;
- b) annavad punktis a nimetatud isikutele piisava võimaluse esitada fakte ja väiteid oma seisukoha toetuseks enne lõpliku haldusmeetme rakendamist, kui aeg, menetluse laad ja avalik huvi seda võimaldavad, ning
- c) viiakse läbi kooskõlas lepinguosalise õigusega.

*Artikkel 27.4***Läbivaatamine ja edasikaebamine**

1. Lepinguosalised asutavad või säilitavad kohtu- või kohtulaadsed asutused või haldusvaidluste komisjonid või kehtestavad asjakohased menetlused, et käesoleva lepinguga hõlmatud küsimustega seotud lõplikud haldusmeetmed viivitama läbi vaadata ja vajaduse korral neid muuta. Lepinguosaline tagab, et tema kohtud on erapooletud ja sõltumatud ametist või asutusest, kelle ülesanne on võtta halduslikke täitemeetmeid, ning et neil ei ole olulist huvi küsimuse lahenduse suhtes.
2. Lepinguosaline tagab, et lõikes 1 nimetatud kohtutes või menetlustes antakse menetlusosalistele õigus saada:
  - a) piisav võimalus toetada või kaitsta oma vastavaid seisukohti ning
  - b) otsus, mis põhineb tõenditel ja esitatud andmetel, või kui lepinguosalise õigusaktides seda nõutakse, siis haldusasutuse kogutud andmetel.
3. Lepinguosalised tagavad, et selliseid otsuseid rakendab asjaomase haldusmeetmega seotud amet või asutus ja et nendega reguleeritakse asjaomase ameti või asutuse tegevust, kusjuures selliseid otsuseid võib lepinguosalise õigusaktide alusel edasi kaevata või uuesti läbi vaadata.

*Artikkel 27.5***Läbipaistvuse suurendamise alane koostöö**

Lepinguosalised lepivad kokku, et teevad koostööd kahepoolsetel, piirkondlikel ja mitmepoolsetel foorumitel, leidmaks viise, kuidas suurendada rahvusvahelise kaubanduse ja investeringute läbipaistvust.

KAHEKÜMNE KAHEKSAS PEATÜKK

Erandid*Artikkel 28.1***Mõisted**

Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„elukoht“ – maksuresidentsus;

„maksukonventsioon“ – konventsioon topeltmaksustamise vältimiseks või muu rahvusvaheline maksustamisleping või -kokkulepe ning

„maks“ ja **„maksumeede“** – aktsiisimaks, kuid see ei hõlma:

- a) artiklis 1.1 („Üldmõisted“) määratletud tollimaksu ning
- b) artiklis 1.1 („Üldmõisted“) esitatud tollimaksu määratluse erandite b või c all loetletud meetmeid.

*Artikkel 28.2***Lepinguosalisega seotud mõisted**

Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„konkurentsiasutus“ –

- a) Kanada puhul konkurentsivolinik või tema õigusjärglane, kellest on teatatud teisele lepinguosalisele CETA kontaktpunktide kaudu, ning
- b) Euroopa Liidu puhul Euroopa Komisjon vastavalt oma Euroopa Liidu konkurentsioiguse kohastele kohustustele;

„konkurentsioigus“ –

- a) Kanada puhul konkurentsiseadus (*Competition Act*, R.S.C. 1985, c. C-34) ning
- b) Euroopa Liidu puhul 13. detsembri 2007. aasta *Euroopa Liidu toimimise lepingu* artiklid 101, 102 ja 106 ning nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle ning nende rakendusmäärused või muudatused ning

„konkurentsioiguse alusel kaitstud teave“ –

- a) Kanada puhul teave, mis kuulub konkurentsiseaduse (*Competition Act*, R.S.C. 1985, c. C-34) 29. jao kohaldamisalasse, ning
- b) Euroopa Liidu puhul teave, mis kuulub nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 (asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieskirjade rakendamise kohta) artikli 28 või nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 139/2004 (kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle) artikli 17 kohaldamisalasse.

*Artikkel 28.3***Ülderandid**

1. Artikli 30.8 („Muude olemasolevate lepingute lõpetamine, peatamine või inkorporeerimine“) lõike 5, teise peatüki („Võrdne kohtlemine ja kaupade turulepääs“), viienda peatüki („Sanitaar- ja fütosanitaarmed“), kuuenda peatüki („Tollimenetluste ja kaubanduse lihtsustamine“), päritolureegleid ja päritolumenetlusi käsitleva protokollini ning kaheksanda peatüki („Investeeringud“) B jao („Investeeringute tegemine“) ja C jao („Mittediskrimineeriv kohtlemine“) kohaldamiseks inkorporeeritakse käesolevasse lepingusse ja muudetakse selle osaks GATT 1994 XX artikkel. Lepinguosalised mõistavad, et GATT 1994 XX artikli punktis b nimetatud meetmed hõlmavad keskkonnameetmeid, mis on vajalikud inimeste, loomade või taimede elu ja tervise kaitseks. Lepinguosalised mõistavad, et GATT 1994 XX artikli punkti g kohaldatakse meetmete suhtes, mida võetakse taastumatute elus ja eluta loodusvarade kaitseks.

2. Üheksanda peatüki („Piiriülene teenustekaubandus“), kümnenda peatüki („Füüsiliste isikute ajutiselt lepinguosalise territooriumile sisenemine ja seal viibimine ärilisel eesmärgil“), kahesteistkümnenda peatüki („Siseriiklikud õigusnormid“), kolmeteistkümnenda peatüki („Finantsteenused“), neljateistkümnenda peatüki („Rahvusvahelised mereveeteenused“), viieteistkümnenda peatüki („Telekommunikatsioon“), kuueteistkümnenda peatüki („E-kaubandus“) ning kaheksanda peatüki („Investeeringud“) B jao („Investeeringute tegemine“) ja C jao („Mittediskrimineeriv kohtlemine“) kohaldamisel ning tingimusel, et selliseid meetmeid ei kohaldata viisil, mis põhjustab meelevaldset või põhjendamatut diskrimineerimist samasugustes tingimustes olevate lepinguosaliste vahel või rahvusvahelise teenustekaubanduse varjatut piiramist, ei tõlgendata ühtki käesoleva lepingu sätet selliselt, et see takistab lepinguosalisel võtta vastu selliseid meetmeid või tagada selliste meetmete täitmist, mis on vajalikud:

- a) avaliku julgeoleku või kõlbluse kaitseks või avaliku korra tagamiseks ⁽¹⁾;
- b) inimeste, loomade või taimede elu ja tervise kaitseks ⁽²⁾ või
- c) selleks, et tagada kooskõla käesoleva lepingu sätetega kokkusobivate õigusnormidega, sealhulgas sellistega, mis käsitlevad:
  - i) kelmuste ja pettuste takistamist või lepingute rikkumise tagajärgede menetlemist,
  - ii) isikute eraelu kaitset isikuandmete töötlemisel ja levitamisel ning isiklike andmetike ja kontode konfidentsiaalsuse kaitset või
  - iii) ohutust.

⁽¹⁾ Avaliku julgeoleku ja avaliku korra erandeid võib kohaldada üksnes juhul, kui esineb tõeline ja piisavalt tõsine oht, mis kahjustab mõnd ühiskonna põhihuvi.

⁽²⁾ Lepinguosalised mõistavad, et punktis b nimetatud meetmed hõlmavad keskkonnameetmeid, mis on vajalikud inimeste, loomade või taimede elu ja tervise kaitseks.

Artikkel 28.4

Kapitali liikumise ja maksete ajutised kaitsemeetmed

1. Kui kapitali liikumine ja maksed, sealhulgas ülekanded, erandlikel asjaoludel põhjustavad või ähvardavad põhjustada Euroopa Liidu majandus- ja rahaliidu toimimises tõsiseid raskusi, võib Euroopa Liit kehtestada kuni 180 päevaks selliste raskuste kõrvaldamiseks hädavajalikud kaitsemeetmed.
2. Meetmed, mille Euroopa Liit löike 1 kohaselt kehtestab, ei tohi põhjustada Kanada või tema investori meelevaldset või põhjendamatut diskrimineerimist võrreldes kolmanda riigi või tema investoriga. Euroopa Liit teatab neist meetmetest viivitamata Kanadale ja esitab niipea kui võimalik selliste meetmete kaotamise ajakava.

Artikkel 28.5

Piirangud tõsiste maksebilansiraskuste ja väliste finantsraskuste korral

1. Kui Kanadal või Euroopa Liidu liikmesriigil, kes ei ole Euroopa majandus- ja rahaliidu liige, on tõsiseid maksebilansiraskusi või väliseid finantsraskusi või kui sellised raskused teda ohustavad, võib ta võtta või säilitada piiravaid meetmeid kapitali liikumise või maksete, sealhulgas ülekannete suhtes.
2. Lõikes 1 nimetatud meetmed:
  - a) ei võimalda kohelda lepinguosalist vähem soodsalt kui samasuguses olukorras olevat kolmandat riiki;
  - b) on olema vastavuses 22. juulil 1944. aastal Bretton Woodsis koostatud *Rahvusvahelise Valuutafondi põhikirjaga*, kui see on kohaldatav;
  - c) ei kahjusta põhjendamatult lepinguosalise kaubanduslikke, majanduslikke ega finantshuvisid;
  - d) on ajutised, need kaotatakse lõikes 1 kirjeldatud olukorra paranedes järk-järgult ja neid ei kehtestata kauemaks kui 180 päeva. Kui lepinguosaline taotleb äärmiselt erandlike asjaolude ilmnemisel meetmete kehtestamist kauemaks kui 180 päevaks, konsulteerib ta selle kavandatava pikendamise küsimuses eelnevalt teise lepinguosalisega.
3. Lepinguosaline võib oma maksebilansi või välise finantspositsiooni kaitseks võtta piiravaid meetmeid kaupadega kauplemise suhtes. Sellised meetmed on kooskõlas GATT 1994ga ja 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe maksebilansisätete käsitusleppega, mis sisaldub WTO asutamislepingu 1A lisas.
4. Lepinguosaline võib oma maksebilansi või välise finantspositsiooni kaitseks võtta piiravaid meetmeid teenuste-kaubanduse suhtes. Sellised meetmed on kooskõlas teenustekaubanduse üldlepinguga.
5. Lepinguosaline, kes kehtestab või säilitab lõikes 1 nimetatud meetme, teatab sellest viivitamata teisele lepinguosalisemale ja esitab niipea kui võimalik selle kaotamise ajakava.
6. Käesoleva artikli kohaste piirangute vastuvõtmise või säilitamise korral peetakse CETA ühiskomitees lepinguosaliste vahel kiiresti konsultatsioone, kui selliseid konsultatsioone ei peeta juba mõnel käesoleva lepingu välisel foorumil. Käesoleva peatüki alusel peetavatel konsultatsioonidel hinnatakse meetmete võtmise põhjutanud maksebilansiraskusi või väliseid finantsraskusi, võttes muu hulgas arvesse järgmisi tegureid:
  - a) raskuste laad ja ulatus;
  - b) majanduslik ja kaubanduslik väliskeskkond või
  - c) alternatiivsete parandusmeetmete olemasolu.

7. Lõike 6 kohaste konsultatsioonide käigus uuritakse piiravate meetmete vastavust lõigetele 1–4. Lepinguosalised aktsepteerivad kõiki Rahvusvahelise Valuutafondi esitatud statistilisi ja muid andmeid välisvaluuta, valuutareservide ja maksebilansi kohta ning nad võtavad järelduste tegemisel aluseks kõnealuse fondi hinnangu asjaomase lepinguosalise maksebilansi ja välise finantsolukorra kohta.

Artikkel 28.6

Riiklik julgeolek

Ühtki käesoleva lepingu sätet ei tõlgendata selliselt, et see:

- a) kohustab lepinguosalist esitama teavet või võimaldama juurdepääsu teabele, kui ta leiab, et teabe avalikustamine oleks vastuolus tema oluliste julgeolekuhuvidega, või
- b) takistab lepinguosalist võtmast meetet, mida ta peab vajalikuks oma oluliste julgeolekuhuvide kaitsmiseks:
  - i) seoses relvade, laskemoona ja sõjavarustuse tootmise või nendega kauplemisega ning seoses muude kaupade ja materjalide, teenuste ja tehnoloogiaga seotud kauplemise ja tehingutega ning majandustegevusega, mis toimub otseselt või kaudselt relvajõudude või mõne muu julgeolekuasutuse varustamiseks ⁽¹⁾;
  - ii) sõja ajal või muus rahvusvaheliste suhete kriisiolukorras või
  - iii) seoses lõhustuvate ja ühinevate tuumamaterjalidega või ainetega, millest neid saadakse, või
- c) takistab lepinguosalisi võtmast mis tahes meetet, et täita rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamiseks oma rahvusvahelisi kohustusi.

Artikkel 28.7

Maksustamine

1. Ühtki käesoleva lepingu sätet ei tõlgendata selliselt, et see takistaks lepinguosalisi vastu võtmast või säilitamast maksimeedet, millega tehakse vahet isikutel, kes ei ole ühesuguses olukorras, eeskätt oma elukoha poolest või selle koha poolest, kuhu nad on investeerinud oma kapitali.
2. Ühtki käesoleva lepingu sätet ei tõlgendata selliselt, et see takistaks lepinguosalisi vastu võtmast või säilitamast maksimeedet, mille eesmärk on takistada maksudest kõrvalehoidmist vastavalt lepinguosaliste maksuõigusele või maksukonventsioonidele.
3. Käesolev leping ei mõjuta lepinguosaliste maksukonventsioonidest tulenevaid õigusi ja kohustusi. Käesoleva lepingu ja maksukonventsiooni vahelise vastuolu korral on ülimuslik kõnealune konventsioon.
4. Ühtki käesoleva lepingu sätet ega ühtki käesoleva lepingu alusel vastu võetud korra sätet ei kohaldata:
  - a) lepinguosalise maksimeetme suhtes, millega tagatakse äriühingule või äriühingu aktsionärile soodsam maksustamine seetõttu, et äriühing kuulub tervikuna või osaliselt otseselt või kaudselt ühele või mitmele investorile, kes on kõnealuse lepinguosalise elanikud, või on tervikuna või osaliselt otseselt või kaudselt selliste investorite kontrolli all;
  - b) lepinguosalise maksimeetme suhtes, millega antakse eelis seoses panusega meetmesse, millega nähakse ette maksude edasilükkamine või maksudest erandi tegemine pensioni, pensionile jäämise, säästude, hariduse, tervise, puude või muu sarnase tõttu, või sellisest meetmest saadava tuluga, tingimusel et selline meede jääb asjaomase lepinguosalise pideva kontrolli alla;
  - c) lepinguosalise maksimeetme suhtes, millega antakse konkreetse teenuse ostmise või tarbimisega seotud eelis, tingimusel et asjaomast teenust osutatakse asjaomase lepinguosalise territooriumil;

⁽¹⁾ Käesolevas artiklis kasutatav väljend „relvade, laskemoona ja sõjavarustusega kauplemine“ on samaväärne väljendiga „relvade, lahingumoonaga ja sõjatarvikutega kauplemine“.

- d) lepinguosalise maksumeetme suhtes, mille eesmärk on tagada maksude võrdne ja tõhus kehtestamine või kogumine, sealhulgas meetme suhtes, mille lepinguosaline võtab eesmärgiga tagada kooskõla oma maksusüsteemiga;
- e) maksumeetme suhtes, millega antakse eelis valitsusele, osale valitsusest või isikule, kes on otseselt või kaudselt valitsuse omandis, valitsuse kontrolli all või valitsuse asutatud;
- f) olemasoleva mittevastava maksumeetme suhtes, mida lõiked 1 ja 2 ning lõike 4 punktid a–e ei hõlma, sellise meetme võtmise jätkamise või meetme viivitamatu uuendamise suhtes või sellise meetme muutmise suhtes, tingimusel et muutmine ei vähenda seda kooskõla käesoleva lepingu sätetega, mis esines meetme puhul vahetult enne selle muutmist.

5. Suurema kindluse huvides ei tähenda asjaolu, et maksumeede kujutab endast olemasoleva maksumeetme olulist muudatust, jõustub selle väljakuulutamisel, selgitab olemasoleva maksumeetme ettenähtud kohaldamist või avaldab ootamatut mõju investorile või käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringule, iseenesest artikli 8.10 („Investorite ja käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringute kohtlemine“) rikkumist.

6. Artiklit 8.7 („Enamsoodustusrežiim“), artiklit 9.5 („Enamsoodustusrežiim“) ja artiklit 13.4 („Enamsoodustusrežiim“) ei kohaldata eelse suhtes, mille lepinguosaline on andnud vastavalt maksukonventsioonile.

7. a) Kui investor esitab kooskõlas artikliga 8.19 („Konsultatsioonid“) konsultatsioonitaotluse, väites, et maksumeetmega rikutakse kaheksanda peatüki („Investeeringud“) C jao („Mittediskrimineeriv kohtlemine“) või D jao („Investeeringute kaitse“) kohast kohustust, võib kostja otsustada pidada selles küsimuses konsultatsioone, mille käigus lepinguosalsed otsustavad ühiselt, kas:

- i) see meede on maksumeede;
- ii) selle meetmega, kui see leitakse olevat maksumeede, rikutakse kaheksanda peatüki („Investeeringud“) C jao („Mittediskrimineeriv kohtlemine“) või D jao („Investeeringute kaitse“) kohast kohustust, või
- iii) käesoleva lepingu kohaste väidetavalt rikutud kohustuste ja maksukonventsiooni kohaste kohustuste vahel on vastuolu.

b) Punkti a kohane konsultatsioonide pidamise otsus tuleb teha hiljemalt päeval, mille kohus on kostjale määranud vastuse andmiseks. Kui kostja otsustab pidada konsultatsioone, siis kaheksanda peatüki („Investeeringud“) F jaos („Investori ja riigi vaheliste investeeringuvaidluste lahendamine“) kindlaks määratud tähtaegade või menetluste kohaldamine peatatakse. Kui 180 päeva jooksul pärast konsultatsioonide pidamise otsust ei ole lepinguosalsed leppinud kokku küsimuse kaalumises või suutnud teha ühist otsust, siis lõpeb tähtaegade või menetluste kohaldamise peatamine ja investor võib esitada oma nõude.

c) Punkti a kohaselt tehtud lepinguosalsed ühine otsus on kohtule siduv.

d) Lepinguosaline tagab, et tema delegatsioonis, mis osaleb punkti a kohaselt korraldatavatel konsultatsioonidel, on isikud, kellel on käesoleva artikliga hõlmatud küsimustes vajalikud eksperditeadmised, sealhulgas asjakohaste maksuasutuste esindajad. Kanadas on sellisteks isikuteks *Department of Finance Canada* ametnikud.

8. Suurema kindluse huvides kehtib järgmine:

a) „**lepinguosalise maksumeede**“ – ükskõik millisel lepinguosalise valitsustasandil vastu võetud maksumeede ning

b) „**lepinguosalise elanik**“ – riigi tasandist madalamate valitsustasandite meetmete puhul kas selle valitsustasandi jurisdiktsiooni alla kuuluv elanik või lepinguosalise osaks oleva föderaalüksuse elanik.

Artikkel 28.8

Teabe avalikustamine

1. Käesoleva lepinguga ei nõuta, et lepinguosalsed esitaksid teavet või võimaldaksid juurdepääsu teabele, mis takistaks avalikustamise korral õigusnormide täitmise tagamist või mille avalikustamine on lepinguosalise õigusega keelatud või piiratud.

2. Käesoleva lepingu kohase vaidluste lahendamise menetluse raames
  - a) ei pea lepinguosaline esitama teavet ega võimaldama juurdepääsu teabele, mis on tema konkurentsioiguse normide kohaselt kaitstud, ning
  - b) kummagi lepinguosalise konkurentsiasutus ei pea esitama teavet ega võimaldama juurdepääsu siseteabele ega muul viisil avalikustamise eest kaitstud teabele.

Artikkel 28.9

Kultuurivaldkonnas kohaldatavad erandid

Lepinguosalised tuletavad meelde kultuurivaldkonnas kohaldatavaid erandeid, mis on sätestatud seitsmenda peatüki („Subsiidiumid“), kaheksanda peatüki („Investeeringud“), üheksanda peatüki („Piiriülene teenustekaubandus“), kaheteistkümneenda peatüki („Siseriiklikud õigusnormid“) ja üheksateistkümneenda peatüki („Riigihanked“) asjakohastes sätetes.

Artikkel 28.10

WTO peatamisotsused

Lepinguosalised lepivad kokku, et kui käesolevas lepingus sätestatud õigus või kohustus dubleerib WTO asutamislepingu kohast õigust või kohustust, siis käsitatakse meetet, mis on kooskõlas WTO asutamislepingu IX artikli alusel vastu võetud WTO peatamisotsusega, kooskõlas olevana käesoleva lepingu dubleeriva sättega.

KAHEKÜMNE ÜHEKSAS PEATÜKK

Vaidluste lahendamine

A jagu

Algussätted

Artikkel 29.1

Koostöö

Lepinguosalised püüavad käesoleva lepingu tõlgendamises ja kohaldamises alati kokku leppida ning annavad koostöö ja konsultatsioonide kaudu endast kõik, et jõuda vastastikku rahuldava lahenduseni ükskõik millises küsimuses, mis võib mõjutada käesoleva lepingu toimimist.

Artikkel 29.2

Kohaldamisala

Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse käesolevat peatükki kõikide käesoleva lepingu sätete tõlgendamise või kohaldamisega seotud vaidluste suhtes.

Artikkel 29.3

Vaidluste lahendamise organi valik

1. Käesoleva peatüki vaidluste lahendamise sätteid ei piira muude, näiteks WTO asutamislepingu kohaste, või ükskõik millises teises lepingus, mille osalised lepinguosalisel on, sätestatud vaidluste lahendamise menetluse kasutamist.

2. Olenemata lõikest 1, kui kohane kohustus on sisuliselt samaväärne kohustusega, mis tuleneb WTO asutamislepingust või ükskõik millisest teisest lepingust, mille osalised lepinguosalisel on, ei või lepinguosaline taotleda seoses sellise kohustuse rikkumisega hüvitist kahes kohtus. Kui vaidluste lahendamise menetlus on ühe lepingu alusel juba algatatud, ei esita lepinguosaline nõuet hüvitise saamiseks teise lepingu sisuliselt samaväärse kohustuse rikkumise eest, välja arvatud juhul, kui valitud kohus ei suuda menetluslikel või jurisdiktsioonist tulenevatel põhjustel kõnealuse kohustuse rikkumise kohta otsust teha.

3. Lõike 2 kohaldamisel:

- a) loetakse WTO asutamislepingu kohane vaidluste lahendamise menetlus algatatuks lepinguosalise taotlusega moodustada vaidluste lahendamist reguleerivate eeskirjade ja protseduuride käsituselepe artikli 6 kohane vahekohtus;
- b) loetakse käesoleva peatüki kohane vaidluste lahendamise menetlus algatatuks lepinguosalise taotlusega moodustada käesoleva lepingu artikli 29.6 kohane vahekohtus ning
- c) loetakse ükskõik millise teise lepingu kohane vaidluste lahendamise menetlus algatatuks lepinguosalise taotlusega moodustada kooskõlas kõnealuse lepingu sätetega vaidluste lahendamise vahekohtus või kohus.

4. Ükski käesoleva lepingu säte ei takista lepinguosalist peatamast lepingust tulenevate kohustuste täitmist WTO vaidluste lahendamise organi loal. Lepinguosaline ei või tugineda WTO asutamislepingule, et takistada teist lepinguosalist peatamast käesoleva peatüki kohaste kohustuste täitmine.

B jagu

Konsultatsioonid ja lepitus

Artikkel 29.4

Konsultatsioonid

1. Lepinguosaline võib taotleda kirjalikult konsultatsioone teise lepinguosalisega ükskõik millises artiklis 29.2 nimetatud küsimuses.
2. Nõude esitanud lepinguosaline edastab teisele lepinguosalisele taotluse, märkides nõude esitamise põhjused, vaidlusalustatud meetme ja nõude õigusliku aluse.
3. Kooskõlas lõikega 4 alustavad lepinguosalisel konsultatsioone 30 päeva jooksul alates hetkest, kui vastutav lepinguosaline taotluse kätte sai.
4. Kiireloomulistel juhtudel, sealhulgas seoses kergesti riknevate kaupade või hooajakaupade või -teenustega, mis kaotavad kiiresti oma kaubandusliku väärtuse, algavad konsultatsioonid 15 päeva jooksul alates sellest, kui vastutav lepinguosaline sai taotluse kätte.
5. Lepinguosalisel teevad kõik endast oleneva, et jõuda konsultatsioonide teel vastastikku rahuldava lahenduseni. Selleks lepinguosaline:
  - a) esitab piisavalt teavet, et vaidlusalust küsimust oleks võimalik põhjalikult uurida;
  - b) kaitseb konsultatsioonidel vahetatavat konfidentsiaalset või ärisaladusena käsitatavat teavet, nagu nõuab teavet esitav lepinguosaline, ning
  - c) teeb kättesaadavaks oma valitsusasutuste või muude reguleerivate asutuste töötajad, kellel on konsultatsioonidel käsitletavas küsimuses eksperditeadmised.
6. Konsultatsioonid on konfidentsiaalsed ega piira menetlusosaliste käesolevast peatükist tulenevaid õigusi.
7. Konsultatsioonid toimuvad vastutava lepinguosalise territooriumil, kui lepinguosalisel ei lepi kokku teisiti. Konsultatsioonid võivad toimuda asjaomaste isikute kohtumise vormis või muul viisil, milles lepinguosalisel on kokku leppinud.
8. Lepinguosalise poolt esitatud meetme ettepanekut võib käsitleda käesoleva artikli kohastel konsultatsioonidel, kuid selle suhtes ei või kohaldada artikli 29.5 kohast lepitust või C jao kohast vaidluste lahendamise menetlust.

*Artikkel 29.5***Lepitus**

Lepinguosalised võivad kasutada meetme osas lepitust, kui meede kahjustab kaubandust ja investeringuid lepinguosaliste vahel. Lepitusmenetlus on sätestatud 29-C lisas.

C jagu

Vaidluste lahendamise menetlus ja vahekohtu otsuse täitmine

A alajagu

Vaidluste lahendamise menetlus

*Artikkel 29.6***Vahekohtu moodustamise taotlus**

1. Kui lepinguosalised ei lepi kokku teistsi, siis juhul, kui artiklis 29.4 nimetatud küsimus ei ole lahendatud:

- a) 45 päeva jooksul pärast konsultatsioonitaotluse saamist või
- b) 25 päeva jooksul pärast konsultatsioonitaotluse saamist artikli 29.4 lõikes 4 nimetatud küsimuste puhul,

võib nõude esitanud lepinguosaline edastada asjaomase küsimuse vahekohtule, esitades vastutavale lepinguosalisele kirjaliku taotluse moodustada vahekohus.

2. Nõude esitanud lepinguosaline nimetab oma kirjalikus taotluses vaidlusaluse meetme ja nõude õigusliku aluse ning selgitab, kuidas rikutakse sellise meetmega artiklis 29.2 osutatud sätteid.

*Artikkel 29.7***Vahekohtu koosseis**

- 1. Vahekohus koosneb kolmest vahekohtunikust.
- 2. Lepinguosalised peavad konsultatsioone, et leppida kokku vahekohtu koosseis kümne tööpäeva jooksul pärast seda, kui vastutav lepinguosaline sai taotluse moodustada vahekohus.
- 3. Kui lepinguosalised ei suuda leppida kokku vahekohtu koosseisus lõikes 2 ette nähtud aja jooksul, võib kumbki lepinguosaline paluda CETA ühiskomitee esimehel või tema esindajal valida vahekohtunikud artikli 29.8 alusel koostatud nimekirjast loosi teel. Üks vahekohtunik valitakse nõude esitanud lepinguosalise osanimekirjast, üks vastutava lepinguosalise osanimekirjast ja üks vahekohtu eesistujate osanimekirjast. Kui lepinguosalised on leppinud kokku ühes või enamas vahekohtunikus, valitakse ülejäänud vahekohtunikud kohaldatavast vahekohtunike osanimekirjast sama menetluse alusel. Kui lepinguosaliste kokku lepitud vahekohtunik, kes ei ole eesistuja, ei ole kummagi lepinguosalise elanik, valitakse eesistuja ja teine vahekohtunik eesistujate osanimekirjast.
- 4. CETA ühiskomitee esimees või tema esindaja valib vahekohtunikud nii ruttu kui võimalik ja tavaliselt viie tööpäeva jooksul pärast ühelt lepinguosaliselt lõikes 3 osutatud taotluse saamist. Esimees või tema esindaja annab mõlema lepinguosalise esindajatele piisava võimaluse viibida loosimise juures. Üks esimeestest võib korraldada loosimise ise, kui teist esimeest teavitati loosimise kuupäevast, kellaajast ja kohast, kuid ta ei väljendanud nõusolekut selles osaleda lõikes 3 nimetatud taotluse saamisele järgneva viie tööpäeva jooksul.

5. Vahekohtu moodustamise kuupäev on päev, mil valitakse viimane kolmest vahekohtunikust.
6. Kui lõike 3 kohase taotluse esitamise ajaks ei ole artiklis 29.8 sätestatud nimekirja koostatud või kui see ei sisalda piisavalt nimesid, valitakse kolm vahekohtunikku loosi teel vahekohtunike kandidaatide seast, kelle üks või mõlemad lepinguosalisel on esitanud kooskõlas artikli 29.8 lõikega 1.
7. Vahekohtunik asendatakse üksnes 29-A lisa punktides 21–25 sätestatud põhjustel ja korras.

Artikkel 29.8

Vahekohtunike nimekiri

1. CETA ühiskomitee koostab oma esimesel käesoleva lepingu jõustumise järgsel koosolekul nimekirja vähemalt 15 isikust, kes on valitud nende objektiivsuse, usaldusväärsuse ja otsustusvõime järgi ning kes soovivad ja saavad täita vahekohtuniku ülesandeid. Nimekiri koosneb kolmest osanimekirjast: kummagi lepinguosalise osanimekiri ning osanimekiri eesistujakandidaatidest, kes ei ole kummagi lepinguosalise elanikud. Igasse osanimekirja kantakse vähemalt viis isikut. CETA ühiskomitee võib nimekirja igal ajal läbi vaadata ning tagab, et nimekiri on kooskõlas käesoleva artikliga.
2. Vahekohtunikel peavad olema rahvusvahelise kaubandusõiguse alased eriteadmised. Ka eesistujana tegutseval vahekohtunikul peavad olema kogemused, mis on saadud vahekohtu liikme või nõustajana käesoleva lepingu kohaldamisalasse kuuluvate küsimustega seotud vaidluste lahendamise menetlustes. Vahekohtunikud on sõltumatud, täidavad oma ülesandeid üksikisikuna, ei võta vastu võtta juhtnööre üheltki organisatsioonilt ega valitsuselt ega ole seotud kummagi lepinguosalise valitsusega ning nad järgivad 29-B lisas esitatud tegevusjuhendit.

Artikkel 29.9

Vahekohtu vahearuanne

1. Vahekohus esitab lepinguosalistele vahearuanne 150 päeva jooksul pärast vahekohtu moodustamist. Aruanne sisaldab:
  - a) tuvastatud asjaolusid ning
  - b) otsust selle kohta, kas vastutav lepinguosaline on täitnud oma käesolevast lepingust tulenevaid kohustusi.
2. Lepinguosaline võib esitada vahekohtule kirjalikke märkusi vahearuanne kohta vahekohtu poolt määratud aja jooksul. Pärast märkuste kaalumist võib vahekohus:
  - a) oma aruande läbi vaadata või
  - b) korraldada mis tahes lisauurimise, mida ta peab vajalikuks.
3. Vahekohtu vahearuanne on konfidentsiaalne.

Artikkel 29.10

Vahekohtu lõpparuanne

1. Kui lepinguosalisel ei lepi kokku teisiti, esitab vahekohus vastavalt käesolevale peatükile aruande. Vahekohtu lõpparuandes esitatakse tuvastatud asjaolud, teave käesoleva lepingu asjakohaste sätete kohaldatavuse kohta ning vahekohtu tuvastatud asjaolude ja tehtud järelduste põhjendused. Vahekohtu lõpparuandes esitatud otsus on lepinguosalistele siduv.

2. Vahekohus esitab lepinguosalistele ning CETA ühiskomiteele lõpparuande 30 päeva jooksul pärast vahearuarande esitamist.
3. Lepinguosaline teeb vahekohtu lõpparuande avalikkusele kättesaadavaks kooskõlas 29-A lisa punktiga 39.

Artikkel 29.11

Kiireloomulised menetlused

Kiireloomuliste juhtumite korral, sealhulgas seoses kergesti riknevate kaupade või hooajakaupade või -teenustega, mis kaotavad kiiresti oma kaubandusliku väärtuse, teevad vahekohus ja lepinguosalistes kõik võimaliku, et menetlust võimalikult palju kiirendada. Vahekohus püüab esitada lepinguosalistele vahearuarande 75 päeva jooksul pärast vahekohtu moodustamist ja lõpparuande 15 päeva jooksul pärast vahearuarande esitamist. Lepinguosalise taotluse korral teeb vahekohus kümne päeva jooksul pärast taotluse saamist eelotsuse selle kohta, kas ta peab juhtumit kiireloomuliseks.

B alajagu

Otsuse täitmine

Artikkel 29.12

Vahekohtu lõpparuandes esitatud otsuse täitmine

Taotlusele vastav lepinguosaline võtab meetmed, mis on vajalikud vahekohtu lõpparuandes esitatud otsuse täitmiseks. Hiljemalt 20 päeva pärast seda, kui lepinguosalistes on saanud vahekohtu lõpparuande, teatab vastutav lepinguosaline teisele lepinguosalisele ning CETA ühiskomiteele oma kavatsustest seoses kõnealuse otsuse täimisega.

Artikkel 29.13

Lõpparuandes esitatud otsuse täitmise mõistlik tähtaeg

1. Kui kõnealust otsust ei ole võimalik kohe täita, teatab vastutav lepinguosaline nõude esitanud lepinguosalisele ning CETA ühiskomiteele hiljemalt 20 päeva pärast seda, kui lepinguosalistes on saanud vahekohtu lõpparuande, kui palju aega ta vajab aruandes esitatud otsuse täitmiseks.
2. Kui lepinguosalistes ei suuda vahekohtu lõpparuandes esitatud otsuse täitmiseks vajalikus mõistlikus tähtajas kokku leppida, võib nõude esitanud lepinguosaline 20 päeva jooksul pärast seda, kui vastutav lepinguosaline on saanud lõikes 1 nimetatud teate, esitada vahekohtule kirjaliku taotluse määrata mõistlik tähtaeg. Sellisest taotlusest tuleb teavitada samal ajal teist lepinguosalist ning CETA ühiskomiteed. Vahekohus esitab oma otsuse lepinguosalistele ning CETA ühiskomiteele 30 päeva jooksul pärast taotluse esitamist.
3. Mõistlikku tähtaega võib lepinguosalistes vastastikusel kokkuleppel pikendada.
4. Kui pool mõistlikust tähtajast on möödunud, arutab kohustuv lepinguosaline nõude esitanud lepinguosalise taotlusel vastutav lepinguosaline vahekohtu lõpparuandes sätestatud otsuse täitmise meetmeid.
5. Taotlusele vastav lepinguosaline teatab teisele lepinguosalisele ning CETA ühiskomiteele enne mõistliku tähtaja möödumist meetmetest, mida ta on võtnud vahekohtu lõpparuandes esitatud otsuse täitmiseks.

Artikkel 29.14

Ajutised meetmed otsuse täitmata jätmise korral

1. Kui:
  - a) vastutav lepinguosaline ei teata kooskõlas artikliga 29.12 oma kavatsusest täita vahekohtu lõpparuandes esitatud otsust või ei nimeta artikli 29.13 lõike 1 alusel aega, mida ta vajab kõnealuse otsuse täitmiseks;
  - b) vastutav lepinguosaline ei teata enne mõistliku tähtaja möödumist ühestki vahekohtu lõpparuandes esitatud otsuse täitmiseks võetud meetmest või

c) vahekohtus, mis on vastavalt lõikele 6 seoses otsuse täitmise uuesti kokku kutsutud, leiab, et otsuse täitmiseks võetud meede ei sobi kokku lepinguosalise kohustustega, mis tulenevad artiklis 29.2 osutatud sätetest,

on nõude esitanud lepinguosalisel õigus peatada vastastikuste kohustuste täitmine või nõuda kahju hüvitamist. Vastastikuste kohustuste peatamise ja kahju hüvitamise ulatust arvestatakse alates kuupäevast, mil vahekohtu lõpparuanne tehti lepinguosalistele teatavaks.

2. Enne kohustuste täitmise peatamist teavitab nõude esitanud lepinguosaline vastutavat lepinguosalist ning CETA ühiskomiteed oma vastavast kavatsusest, teatades muu hulgas nende kohustuste ulatuse, mille täitmise ta kavatses peatada.

3. Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, võib kohustuste täitmise peatamine olla seotud ükskõik millise artiklis 29.2 nimetatud sättega ning selle ulatus peab olema samaväärne kasu olematuks muutumise ja vähenemisega, mille tõi kaasa rikkumine.

4. Nõude esitanud lepinguosaline võib peatada kohustuste täitmise kümme tööpäeva pärast seda, kui vastutav lepinguosaline sai lõikes 2 nimetatud teate, välja arvatud juhul, kui lepinguosaline on taotlenud lõigete 6 ja 7 alusel vahekohtumenetluse algatamist.

5. Kui lepinguosaliste vahel tekib vaidlus küsimuses, kas artiklis 29.2 nimetatud sätete järgimiseks on võetud mõni meede või kas see meede vastab osutatud sätetele („vastavusega seotud vaidlus“) või kas kohustuste täitmise peatamise ulatus on samaväärne kasu olematuks muutumise ja vähenemisega, mille tõi kaasa rikkumine („samaväärsusega seotud vaidlus“), pöörduetakse vahekohtusse.

6. Lepinguosaline võib vahekohtu uuesti kokku kutsuda, esitades vahekohtule, teisele lepinguosalisele ning CETA ühiskomiteele kirjaliku taotluse. Vastavusega seotud vaidluse korral kutsub vahekohtu uuesti kokku nõude esitanud lepinguosaline. Samaväärsusega seotud vaidluse korral kutsub vahekohtu uuesti kokku vastutav lepinguosaline. Kui vaidlus esineb nii vastavuse kui ka nende samaväärsusega seoses, teeb vahekohtus enne samaväärsusega seotud vaidluse kohta otsuse tegemist otsuse vastavusega seotud vaidluse kohta.

7. Vahekohtus teatab oma otsusest lepinguosalistele ning CETA ühiskomiteele:

- a) vastavusega seotud vaidluse korral 90 päeva jooksul pärast taotlust vahekohtus uuesti kokku kutsuda;
- b) samaväärsusega seotud vaidluse korral 30 päeva jooksul pärast taotlust vahekohtus uuesti kokku kutsuda;
- c) nii vastavuse kui ka samaväärsusega seotud vaidluse korral 120 päeva jooksul pärast taotlust vahekohtus uuesti kokku kutsuda.

8. Nõude esitanud lepinguosaline ei peata kohustuste täitmist enne, kui lõigete 6 ja 7 alusel uuesti kokku kutsutud vahekohtus on teinud oma otsuse. Kohustuste täitmise peatamine peab olema kooskõlas vahekohtu otsusega.

9. Kohustuste täitmise peatamine peab olema ajutine ja seda kohaldatakse üksnes seni, kuni meede, mis on leitud olevat kokkusobimatu artiklis 29.2 osutatud sätetega, on tühistatud või muudatuste abil kõnealuste sätetega artikli 29.15 kohaselt kooskõlla viidud või kuni lepinguosalised on vaidluse lahendanud.

10. Nõude esitanud lepinguosaline võib igal ajal taotleda, et vastutav lepinguosaline pakuks ajutist hüvitist, ja vastutav lepinguosaline peab sellise pakkumise tegema.

Artikkel 29.15

Vahekohtu otsuse täitmiseks võetud meetme läbivaatamine pärast kohustuste täitmise peatamist

1. Kui vastutav lepinguosaline võtab meetmeid vahekohtu lõpparuandes esitatud otsuse täitmiseks pärast seda, kui nõude esitanud lepinguosaline on peatanud kohustuste täitmise, teavitab vastutav lepinguosaline sellest teist lepinguosalist ning CETA ühiskomiteed ning taotleb, et taotluse esitanud lepinguosaline alustaks taas kohustuste täitmist.

2. Kui lepinguosalised ei jõua 60 päeva jooksul pärast teate saamist kokkuleppele teatatud meetme kooskõlas artiklis 29.2 osutatud sätetega, taotleb nõude esitanud lepinguosaline kirjalikult vahekohtult selles küsimuses otsuse tegemist. Sellisest taotlusest tuleb teavitada samal ajal teist lepinguosalist ning CETA ühiskomiteed. Vahekohtu lõpparuandes esitatud otsusest teatatakse lepinguosalistele ning CETA ühiskomiteele 90 päeva jooksul pärast taotluse esitamist. Kui vahekohtus leiab, et otsuse täitmiseks võetud meede on kooskõlas artiklis 29.2 osutatud sätetega, tuleb kohustuste täitmise peatamine lõpetada.

D jagu

Üldsätted

Artikkel 29.16

Töökord

Käesoleva peatüki kohast vaidluste lahendamise menetlust reguleeritakse 29-A lisas sätestatud töökorraga, kui lepinguosalisel ei lepi kokku teisiti.

Artikkel 29.17

Üldised tõlgendamiseeskirjad

Vahekohus tõlgendab käesoleva lepingu sätteid vastavalt rahvusvahelise avaliku õiguse tõlgendamise tavadele, sh rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsioonile. Vahekohus võtab arvesse ka asjakohaseid tõlgendusi, mis on esitatud WTO vaidluste lahendamise organi poolt vastu võetud vahekohtute otsustes ja apellatsioonikogu otsustes.

Artikkel 29.18

Vahekohtu otsused

Vahekohtu otsustega ei tohi suurendada ega vähendada käesoleva lepinguga ette nähtud õigusi ja kohustusi.

Artikkel 29.19

Mõlemat lepinguosalist rahuldav lahendus

Lepinguosalised võivad mis tahes ajal leida käesoleva peatükiga hõlmatud vaidlusele mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduse. Nad teavitavad sellisest lahendusest CETA ühiskomiteed ja vahekohut. Mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduseni jõudmisest teavitamisel lõpetab vahekohus oma töö ja menetlus lõpetatakse.

KOLMEKÜMNES PEATÜKK

Lõppsätted

Artikkel 30.1

Käesoleva lepingu lahutamatud osad

Käesoleva lepingu protokollid, lisad, deklaratsioonid, ühisdeklaratsioonid, kokkulepped ja joonealused märkused on selle lahutamatud osad.

Artikkel 30.2

Muudatused

1. Lepinguosalised võivad käesoleva lepingu muutmises kirjalikult kokku leppida. Muudatus jõustub pärast seda, kui lepinguosalisel on vahetanud kirjalikud teated, mis tõendavad, et nad on täitnud oma vastavad kohaldatavad siseriiklikud nõuded ja viinud lõpule menetlused, mis on vajalikud muudatuse jõustumiseks, või lepinguosalisel poolt kokku lepitud kuupäeval.

2. Olenemata lõikest 1 võib CETA ühiskomitee otsustada muuta käesoleva lepingu protokolle ja lisasid. Lepinguosalisel võib CETA ühiskomitee otsuse heaks kiita oma vastavate siseriiklike nõuete ja menetluste kohaselt, mis on vajalikud muudatuse jõustumiseks. Otsus jõustub lepinguosaliste poolt kokku lepitud kuupäeval. Seda menetlust ei kohaldata I, II ja III lisa muudatuste ning kaheksanda peatüki („Investeeringud“), üheksanda peatüki („Piiriüleste teenustekaubandus“), kümnennda peatüki („Füüsiliste isikute ajutiselt lepinguosalise territooriumile sisenemine ja seal viibimine ärilisel eesmärgil“) ja kolmeteistkümnennda peatüki („Finantsteenused“) lisade muudatuste suhtes, välja arvatud 10-A lisa („Euroopa Liidu liikmesriikide kontaktpunktide loetelu“).

Artikkel 30.3

Soodustuste kasutamine

Lepinguosalisel vahetavad kümne aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist kvartaliandmeid harmoneeritud süsteemi gruppide 1–97 tariifridade tasandil selliste kaupade impordi kohta teiselt lepinguosaliselt, mille suhtes kehtivad enamsoodustusrežiimis kohaldatavad tariifimäärad ja käesoleva lepingu kohased soodustariifid. Kui lepinguosalisel ei otsusta teisiti, pikendatakse seda ajavahemikku viie aasta võrra ja lepinguosalisel võib seda hiljem veelgi pikendada.

Artikkel 30.4

Jooksevkonto

Lepinguosalisel annavad loa teha vabalt konverteeritavas valuutas ja kooskõlas 22. juulil 1944 Bretton Woodsis koostatud *Rahvusvahelise Valuutafondi põhikirja* VIII artikliga lepinguosaliste vahel kõiki makseid ja ülekandeid, mis on seotud maksebilansi jooksevkontoga.

Artikkel 30.5

Kapitali liikumine

Lepinguosalisel konsulteerivad teineteisega, et hõlbustada omavahelist kapitali liikumist, jätkates oma poliitika rakendamist seoses kapitali ja finantskontode liberaliseerimisega ning toetades pikaajaliste investeeringute stabiilset ja turvalist raamistikku.

Artikkel 30.6

Eraõigus

1. Ühtegi käesoleva lepingu sätet ei tõlgendata nii, et sellega saaks isikutele anda muid õigusi või määrata muid kohustusi, kui need, mis on lepinguosalistele antud rahvusvahelise õiguse alusel, ega viisil, mis võimaldab käesolevale lepingule tugineda otse lepinguosalise siseriiklikus õigussüsteemis.

2. Lepinguosaline ei näe oma siseriikliku õiguse kohaselt ette nõudeõigust teise lepinguosalise vastu põhjusel, et teise lepinguosalise meede on vastuolus käesoleva lepinguga.

Artikkel 30.7

Jõustumine ja ajutine kohaldamine

1. Lepinguosalisel kiidavad käesoleva lepingu heaks kooskõlas oma siseriiklike nõuete ja menetlustega.
2. Käesolev leping jõustub teise kuu esimesel päeval pärast seda, kui lepinguosalisel on edastanud teineteisele kirjaliku teate, et nad on täitnud asjaomased siseriiklikud nõuded ja viinud lõpule menetlused, või kuupäeval, milles lepinguosalisel kokku lepivad.
3. a) Lepinguosalisel võib käesolevat lepingut ajutiselt kohaldada alates selle kuu esimesest päevast, mis järgneb päevale, mil lepinguosalisel on teineteisele teatanud, et on täidetud nende käesoleva lepingu ajutiseks kohaldamiseks vajalikud siseriiklikud nõuded ja lõpule viidud menetlused, või muul kuupäeval, milles lepinguosalisel kokku lepivad.

- b) Kui lepinguosaline ei kavatse teatavat käesoleva lepingu sätet ajutiselt kohaldada, teavitab ta kõigepealt teist lepinguosalist sätetest, mida ajutiselt ei kohaldata, ja teeb ettepaneku alustada viivitamata konsultatsioone. Teine lepinguosaline võib 30 päeva jooksul pärast teate saamist esitada vastuväite, mis juhul käesolevat lepingut ajutiselt ei kohaldata, või esitada oma teate käesoleva lepingu samaväärsete sätete kohta, mida ta ei kavatse ajutiselt kohaldada, kui selliseid sätteid on. Kui teine lepinguosaline esitab 30 päeva jooksul alates teisest teatisest vastuväite, siis käesolevat lepingut ajutiselt ei kohaldata.

Sätteid, millest lepinguosaline ei pea teatama, kohaldab see lepinguosaline ajutiselt alates hilisemale teatele järgneva kuu esimesest päevast või mõnest muust kuupäevast, milles lepinguosalsed võivad kokku leppida tingimusel, et lepinguosalsed on edastanud teineteisele punktis a nimetatud teated.

- c) Lepinguosaline võib lõpetada käesoleva lepingu ajutise kohaldamise, saates teisele lepinguosalisele kirjaliku teate. Selline lõpetamine jõustub sellisele teatele järgneva teise kuu esimesel päeval.
- d) Kui käesolevat lepingut või selle teatavaid sätteid kohaldatakse ajutiselt, käsitavad lepinguosalsed mõistet „käesoleva lepingu jõustumine“ nii, et see tähendab ajutise kohaldamise kuupäeva. CETA ühiskomitee ja muud käesoleva lepingu kohaselt loodud organid võivad käesoleva lepingu ajutise kohaldamise ajal täita oma ülesandeid. Kõik nende ülesannete täitmisel vastu võetud otsused kaotavad kehtivuse, kui käesoleva lepingu ajutine kohaldamine lõpetatakse punkti c alusel.

4. Kanada esitab käesoleva artikli kohased teated Euroopa Liidu Nõukogu peasekretariaadile või selle õigusjärglasele. Euroopa Liit esitab käesoleva artikli kohased teated Kanada välis-, kaubandus- ja arenguministeeriumile või selle õigusjärglasele.

Artikkel 30.8

Muude olemasolevate lepingute lõpetamine, täitmise peatamine või inkorporeerimine

1. 30-A lisas loetletud lepingud kaotavad kehtivuse ning need asendab ja tühistab käesolev leping. 30-A lisas loetletud lepingute lõpetamine jõustub alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval.

2. Olenemata lõikest 1 võib esitada 30-A lisas loetletud lepingu kohase nõude kooskõlas lepingus sätestatud eeskirjade ja menetlustega:

a) kui nõudega seotud kohtlemine lepiti kokku siis, kui leping ei olnud lõpetatud, ning

b) lepingu lõpetamise kuupäevast ei ole möödas rohkem kolm aastat.

3. Muudetud *alkohoolsete jookidega kauplemist käsitlev Euroopa Majandusühenduse ja Kanada vaheline leping*, mis sõlmiti 28. veebruaril 1989 Brüsselis („Alkohoolsete jookidega kauplemist käsitlev 1989. aasta leping“), ja *Euroopa Ühenduse ja Kanada vaheline veini ja piiritusjookidega kauplemist käsitlev kokkulepe*, mis sõlmiti 16. septembril 2003 Niagara-on-the-Lake'is („Veine ja piiritusjooke käsitlev 2003. aasta kokkulepe“), inkorporeeritakse käesolevasse lepingusse ja saavad selle osaks 30-B lisaga tehtud muudatustega.

4. Alkohoolsete jookidega kauplemist käsitlev 1989. aasta leping või veine ja piiritusjooke käsitlev 2003. aasta kokkulepe, mida on muudetud ja mis inkorporeeritakse käesolevasse lepingusse, on ülimuslikud nende lepingute sätete ja mis tahes teiste käesoleva lepingu sätete vaheliste vastuolude ulatuses.

5. *Euroopa Ühenduse ja Kanada vahelise vastastikuse tunnustamise leping* („vastastikuse tunnustamise leping“), mis sõlmiti 14. mail 1998 Londonis, lõpetatakse alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast. Neljanda peatüki („Tehnilised kaubandustõkked“) ajutise kohaldamise korral peatatakse kooskõlas artikli 30.7 lõike 3 punktiga a vastastikuse tunnustamise lepingu täitmine ning sellest tulenevad õigused ja kohustused alates ajutise kohaldamise kuupäevast. Kui ajutine kohaldamine lõpetatakse, kaotab vastastikuse tunnustamise lepingu täitmise peatamine kehtivuse.

6. Lepinguosalised tunnustavad saavutusi, milleni on jõutud Euroopa Ühenduse ja Kanada valitsuse vahel sõlmitud elusloomade ja loomsete toodetega kauplemisel inimeste ja loomade tervise kaitseks võetavaid sanitaarmedmeid käsitleva kokkuleppega, mis sõlmiti 17. detsembril 1998 Ottawas („veterinaarkokkulepe“), ning kinnitavad oma kavatsust seda tööd käesoleva lepingu raames jätkata. Veterinaarkokkulepe lõpetatakse alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast. Viienda peatüki („Sanitaar- ja fütosanitaarmedid“) ajutise kohaldamise korral peatatakse kooskõlas artikli 30.7 lõike 3 punktiga a veterinaarkokkuleppe täitmine ning sellest tulenevad õigused ja kohustused alates ajutise kohaldamise kuupäevast. Kui ajutine kohaldamine lõpetatakse, kaotab veterinaarkokkuleppe täitmise peatamine kehtivuse.

7. Artikli 30.7 lõike 3 punktis d esitatud mõiste „käesoleva lepingu jõustumine“ määratlust käesoleva artikli suhtes ei kohaldata.

Artikkel 30.9

Lõpetamine

1. Lepinguosaline võib käesolevast lepingust taganeda, edastades kirjaliku teate lõpetamise kohta Euroopa Liidu Nõukogu peasekretariaadile ning Kanada välis-, kaubandus- ja arenguministeeriumile või nende vastavatele õigusjärglastele. Käesolev leping lõpetatakse 180 päeva pärast kõnealuse teate kuupäeva. Lepinguosaline, kes esitab lõpetamisteate, edastab teate koopia ka CETA ühiskomiteele.

2. Olenemata lõikest 1 kehtivad juhul, kui käesolev leping lõpetatakse, kaheksanda peatüki („Investeeringud“) sätted 20 aasta pikkuse perioodi jooksul pärast käesoleva lepingu lõpetamise kuupäeva endiselt enne seda kuupäeva tehtud investeeringute suhtes.

Artikkel 30.10

Euroopa Liidu uute liikmesriikide ühinemine

1. Euroopa Liit teavitab Kanadat igast riigi esitatud taotlusest Euroopa Liiduga ühineda.
2. Läbirääkimiste ajal Euroopa Liidu ja ühineda sooviva riigi vahel teeb Euroopa Liit järgmist:
  - a) esitab Kanada taotluse korral võimalikult suures ulatuses kogu teabe käesoleva lepinguga hõlmatud mis tahes küsimuse kohta ning
  - b) võtab arvesse kõiki Kanada tõstatatud probleeme.
3. Euroopa Liit teavitab Kanadat igast Euroopa Liiduga ühinemise jõustumisest.
4. Piisavalt aegsasti enne riigi Euroopa Liiduga ühinemise kuupäeva uurib CETA ühiskomitee ühinemise mõju käesolevale lepingule ja teeb otsused vajalike muudatuste või üleminekumeetmete kohta.
5. Iga uus Euroopa Liidu liikmesriik ühineb käesoleva lepinguga alates Euroopa Liiduga ühinemise kuupäevast selleks Euroopa Liiduga ühinemise aktis oleva klausliga. Kui Euroopa Liiduga ühinemise aktis ei ole sätet liikmesriigi automaatse ühinemise kohta käesoleva lepinguga, ühineb asjaomane Euroopa Liidu liikmesriik käesoleva lepinguga nii, et annab ühinemisakti hoiule Euroopa Liidu Nõukogu peasekretariaati ning Kanada välis-, kaubandus- ja arenguministeeriumisse või nende õigusjärglastele.

Artikkel 30.11

Autentsed tekstid

Käesolev leping on koostatud kahes eksemplaris bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi ja ungari keeles, kusjuures kõik versioonid on võrdselt autentsed.

Съставено в Брюксел на тридесети октомври през две хиляди и шестнадесета година.
Hecho en Bruselas, el treinta de octubre de dos mil dieciséis.
V Bruselu dne třicátého října dva tisíce šestnáct.
Udfærdiget i Bruxelles den tredivte oktober to tusind og seksten.
Geschehen zu Brüssel am dreißigsten Oktober zweitausendsechzehn.
Kahe tuhande kuueistkümnenda aasta oktoobrikuu kolmekümnendal päeval Brüsselis.
Έγινε στις Βρυξέλλες, στις τριάντα Οκτωβρίου δύο χιλιάδες δεκαέξι.
Done at Brussels on the thirtieth day of October in the year two thousand and sixteen.
Fait à Bruxelles, le trente octobre deux mille seize.
Sastavljeno u Bruxellesu tridesetog listopada godine dvije tisuće šesnaeste.
Fatto a Bruxelles, addì trenta ottobre duemilasedici.
Briselē, divi tūkstoši sešpadsmitā gada trīsdesmitajā oktobrī.
Priimta du tūkstančiai šešioliktų metų spalio trisdešimtą dieną Bruselyje.
Kelt Brüsszelben, a kétézer-tizenhatodik év október havának harmincadik napján.
Magħmul fi Brussell, fit-tletin jum ta' Ottubru fis-sena elfejn u sittax.
Gedaan te Brussel, dertig oktober tweeduizend zestien.
Sporządzono w Brukseli dnia trzydziestego października roku dwa tysiące szesnastego.
Feito em Bruxelas, em trinta de outubro de dois mil e dezasseis.
Íntocmit la Bruxelles la treizeci octombrie două mii șaisprezece.
V Bruseli tridsiateho oktobra dvetisícšestnást.
V Bruslju, dne tridesetega oktobra leta dva tisoč šestnajst.
Tehty Brysselissä kolmantenakymmenentenä päivänä lokakuuta vuonna kaksituhattakuusitoista.
Som skedde i Bryssel den trettionde oktober år tjugohundrasexton.

Voor het Koninkrijk België
Pour le Royaume de Belgique
Für das Königreich Belgien

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

Za Českou republiku

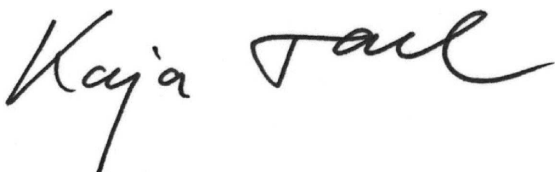
For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

Eesti Vabariigi nimel

Thar cheann Na hÉireann

For Ireland

Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

A handwritten signature in black ink, appearing to read "J. Dastis". The signature is written in a cursive style with a large, sweeping flourish at the end.

Pour la République française

A handwritten signature in black ink, consisting of a series of connected, wavy lines that do not clearly form any recognizable letters.

Za Republiku Hrvatsku

A handwritten signature in black ink, appearing to be a stylized name or set of initials.

Per la Repubblica italiana

A handwritten signature in black ink, consisting of two distinct, stylized shapes that resemble the letters "M" and "M".

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, circular flourish followed by a series of connected, wavy lines.

Latvijas Republikas vārdā –

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Sanita Oslandis". The signature is written in a cursive style.

Lietuvos Respublikos vardu

Pour la Grand-Duché de Luxembourg

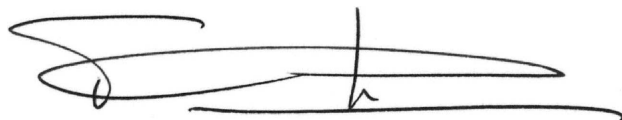
Magyarország részéről

Għar-Repubblika ta' Malta

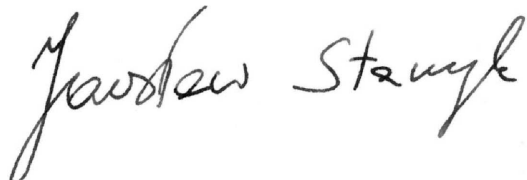
Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Für die Republik Österreich

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Pela República Portuguesa

Pentru România

Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta

För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

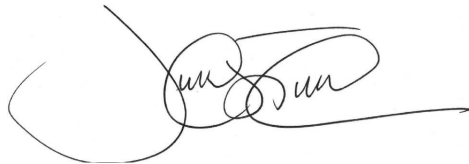
For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

За Европейския съюз
Por la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Za Evropsku uniju
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā –
Europos Sąjungos vardu
Az Európai Unió részéről
Għall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Antonio' or similar, written in a cursive style.

For Canada
Pour le Canada

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Jean' or similar, written in a cursive style.

2-A LISA

TOLLITARIIFIDE KAOTAMINE

1. Käesolevas lisas, sealhulgas selles sisalduvas iga lepinguosalise tariifitabelis, tähendab aasta 1 ajavahemikku, mis algab käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval ja lõpeb lepingu jõustumise kalendriaasta 31. detsembril. Aasta 2 algab käesoleva lepingu jõustumise kuupäevale järgneval 1. jaanuaril, iga järgmine tariifi vähendamine jõustub iga järgmise aasta 1. jaanuaril.
2. Kui käesolevas lisas ei ole sätestatud teisiti, kaotavad lepinguosalsed käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval kõik tollimaksud, mida kohaldatakse teise lepinguosalise territooriumilt imporditud, harmoneeritud süsteemi 1.–97. peatüki päritolustaatusega kaupadele, mille suhtes kehtib enamsoodustusrežiimi tollimaksumäär.
3. Tollimaksude kaotamise korral mõlema lepinguosalise poolt vastavalt artiklile 2.4 kohaldatakse käesolevas lisas esitatud iga lepinguosalise tariifitabelis loetletud teise lepinguosalise päritolustaatusega kaupade suhtes järgmisi üleminekukategooriaid:
  - a) lepinguosalise tariifitabelis üleminekukategooria A alla kuuluvate päritolustaatusega kaupade tollimaksud kaotatakse käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval;
  - b) lepinguosalise tariifitabelis üleminekukategooria B alla kuuluvate päritolustaatusega kaupade tollimaksud kaotatakse nelja võrdse etapi käigus alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast ning sellised kaubad muutuvad tollimaksuvabaks alates neljanda jõustumisjärgse aasta 1. jaanuarist;
  - c) lepinguosalise tariifitabelis üleminekukategooria C alla kuuluvate kaupade tollimaksud kaotatakse kuue võrdse etapi käigus alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast ning sellised kaubad muutuvad tollimaksuvabaks alates kuuenda jõustumisjärgse aasta 1. jaanuarist;
  - d) lepinguosalise tariifitabelis üleminekukategooria D alla kuuluvate kaupade tollimaksud kaotatakse kaheksa võrdse etapi käigus alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast ning sellised kaubad muutuvad tollimaksuvabaks alates kaheksanda jõustumisjärgse aasta 1. jaanuarist.

Suurema kindluse tagamiseks juhul, kui Euroopa Liit kohaldab tollimaksu koodide 1001 11 00 ja 1001 19 00 alla kuuluvate toodete, koodi ex 1001 99 00 alla kuuluva kõrgekvaliteedilise pehme nisu ning koodide 1002 10 00 ja 1002 90 00 alla kuuluvate toodete suhtes sellisel tasemel ja viisil, et asjaomase teravilja impordihind koos tollimaksuga ei oleks kõrgem kui sel ajal kehtiv sekkumishind või kehtiva süsteemi muutmise korral sel ajal kehtiv toetushind, mida on suurendatud 55 %, nagu on sätestatud komisjoni 20. juuli 2010. aasta määruses (EL) nr 642/2010 (nõukogu määruse (EÜ) nr 1234/2007⁽¹⁾ rakenduseeskirjade kohta teraviljasektori imporditollimaksude osas), kohaldab Euroopa Liit iga arvatud tollimaksu suhtes, mida oleks kohaldatud eespool nimetatud määruse kohaselt, tollitariifi kaotamise üleminekukategooriat järgmiselt:

Aasta	Kohaldatav tollimaks
1	87,5 % määruse (EL) nr 642/2010 kohaselt arvatatud tollimaksust
2	75 % määruse (EL) nr 642/2010 kohaselt arvatatud tollimaksust
3	62,5 % määruse (EL) nr 642/2010 kohaselt arvatatud tollimaksust
4	50 % määruse (EL) nr 642/2010 kohaselt arvatatud tollimaksust
5	37,5 % määruse (EL) nr 642/2010 kohaselt arvatatud tollimaksust
6	25 % määruse (EL) nr 642/2010 kohaselt arvatatud tollimaksust
7	12,5 % määruse (EL) nr 642/2010 kohaselt arvatatud tollimaksust
8 ja iga järgmine aasta	0 % määruse (EL) nr 642/2010 kohaselt arvatatud tollimaksust (tollimaksuvaba)

⁽¹⁾ ELTL 187, 21.7.2010, lk 5.

- e) lepinguosalise tariifitabelis üleminekukategooria S kalla kuuluvate päritolustaatusega kaupade tollimaksud kaotatakse kolme võrdse etapi käigus alates viie aasta möödumisest käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast ning sellised kaubad muutuvad tollimaksuvabaks alates kaheksanda jõustumisjärgse aasta 1. jaanuarist;
- f) lepinguosalise tariifitabeli üleminekukategooria „AV0+EP“ kirjetes esitatud päritolustaatusega kaupade tollimaksude väärtuseline komponent kaotatakse käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval; tollitariifi kaotamist kohaldatakse ainult väärtuselise tollimaksu suhtes; nende päritolustaatusega kaupade suhtes kohaldatakse ka edaspidi sisenemishinnast tulenevat koguselist tollimaksu ning
- g) lepinguosalise tariifitabelis üleminekukategooria E alla kuuluvate päritolustaatusega kaupade tollimakse ei kaotata.
4. Baasmäär, mida kasutatakse kaubaartikli vahepealse tollimaksumäära kindlaksmääramiseks, on 9. juunil 2009 kohaldatud enamsoodustusrežiimi tollimaksumäär.
5. Selleks et kaotada tollimaksud vastavalt artiklile 2.4, ümardatakse vahepealsed tollimaksumäärad allapoole vähemalt lähima kümnendikuni protsendipunktist või juhul, kui tollimaksu väljendatakse rahaühikutes, vähemalt lähima tuhandikuni lepinguosalise ametlikust rahaühikust.

Tariifkvoodid

6. Iga käesoleva lepingu kohaselt määratud tariifikvoodi haldamiseks aastal 1 arvutavad lepinguosalsed asjaomase tariifikvoodi mahu selliselt, et lahutavad proportsionaalse kvoodimahu, mis vastab ajavahemikule 1. jaanuari ja käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva vahel. Sellisel viisil arvutatud kvoodimaht tehakse kättesaadavaks käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval.

Töödeldud garneelide üleminekukvoot

7. a) Käesoleva lisa Euroopa Liidu tariifitabelis märkega „TQShrimps“ varustatud ja alapunktis d nimetatud kirjetes esitatud päritolustaatusega kaupade järgmised üldkogused on tollimaksuvabad allpool täpsustatud aastatel:

Aasta	Aastane üldkogus (tonnides ⁽¹⁾)
1–7	23 000

(¹) Netomassina.

b) Euroopa Liit:

- i) haldab seda tariifikvooti saabumise järjekorras teenindamise põhimõttel;
- ii) haldab seda tariifikvooti kalendriaasta alusel, tehes kogu kvoodimahu kättesaadavaks iga aasta 1. jaanuaril, ning
- iii) ei kehtesta tariifikvoodi kohaldamise või kasutamise tingimusena imporditud kauba lõppkasutusele piiranguid.
- c) Päritolureeglite ja päritolumenetluste protokollis 5. lisa (Tootepõhised päritolureeglid) 1. liite (Päritolukvoodid) B jao kohaselt Kanadast eksporditud töödeldud või konserveeritud garneele ja krevette ei impordita selle tariifikvoodi alusel Euroopa Liitu.
- d) Alapunkte a ja b kohaldatakse järgmistel tariifiridadel klassifitseeritud töödeldud garneelide suhtes: 1605 29 00, 1605 21 90, ex 0306 16 10, ex 0306 17 10, ex 0306 26 10 ja ex 0306 27 10, välja arvatud kontaktpakendis kogumahuga kuni 2 kg.

Külmutatud tursa üleminekukvoot

8. a) Käesoleva lisa Euroopa Liidu tariifitabelis märkega „TQCod“ varustatud ja alapunktis c nimetatud kirjetes esitatud päritolustaatusega kaupade järgmised üldkogused on tollimaksuvabad allpool täpsustatud aastatel:

Aasta	Aastane üldkogus (tonnides ⁽¹⁾)
1–7	1 000

(¹) Netomassina.

- b) Euroopa Liit:

- i) haldab seda tariifikvooti saabumise järjekorras teenindamise põhimõttel;
  - ii) haldab seda tariifikvooti kalendriaasta alusel, tehes kogu kvoodimahu kättesaadavaks iga aasta 1. jaanuaril, ning
  - iii) ei kehtesta tariifikvoodi kohaldamise või kasutamise tingimusena imporditud kauba lõppkasutusele konkreetseid piiranguid.
- c) Seda punkti kohaldatakse tariifiridadel 0304 71 90 ja 0304 79 10 klassifitseeritud külmutatud tursa suhtes.

Madala ja keskmise kvaliteediga pehme nisu üleminekukvoot

9. a) Käesoleva lisa Euroopa Liidu tariifitabelis märkega „TQCW“ varustatud ja alapunktis d nimetatud kirjetes esitatud päritolustaatusega kaupade järgmised üldkogused on tollimaksuvabad allpool täpsustatud aastatel:

Aasta	Aastane üldkogus (tonnides)
1–7	100 000

- b) Euroopa Liit haldab seda tariifikvooti komisjoni 30. oktoobri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 1067/2008 tingimuste kohaselt.
- c) Eespool esitatud tollimaksuvabad üldkogused sisaldavad alates aastast 1 Kanadale eraldatud 38 853 tonni, nagu on sätestatud komisjoni määruses (EÜ) nr 1067/2008.
- d) Seda punkti kohaldatakse tariifireal ex 1001 99 00 klassifitseeritud muu kui kõrge kvaliteediga pehme nisu suhtes.

Suhkrumaisi tariifikvoot

10. a) Käesoleva lisa Euroopa Liidu tariifitabelis märkega „TQSC“ varustatud ja alapunktis c nimetatud kirjetes esitatud päritolustaatusega kaupade järgmised üldkogused on tollimaksuvabad allpool täpsustatud aastatel:

Aasta	Aastane üldkogus (tonnides ⁽¹⁾)
1	1 333
2	2 667
3	4 000
4	5 333

Aasta	Aastane üldkogus (tonnides ⁽¹⁾)
5	6 667
6 ja iga järgmine aasta	8 000

(¹) Netomassina.

b) Euroopa Liit:

- i) haldab seda tariifikvooti saabumise järjekorras teenindamise põhimõttel ning
  - ii) haldab seda tariifikvooti kalendriaasta alusel, tehes kogu kvoodimahu kättesaadavaks iga aasta 1. jaanuaril.
- c) Seda punkti kohaldatakse järgmiste tariifiridade suhtes: 0710 40 00 (kasutatav ainult nii kaua, kuni kaotatakse kõnealuse kauba tollimaks asjaomase kaubaartikli suhtes käesoleva lisa Euroopa Liidu tariifitabelis kohaldatava üleminekukategooria kohaselt) ja 2005 80 00.

Piisoni tariifikvoot

11. a) Käesoleva lisa Euroopa Liidu tariifitabelis märkega „TQB3“ varustatud ja alapunktis d nimetatud kirjetes esitatud päritolustaatusga kaupade järgmised üldkogused on tollimaksuvabad allpool täpsustatud aastatel:

Aasta	Aastane üldkogus (tonnides –rümbe massi ekvivalendina)
1 ja iga järgmine aasta	3 000

- b) Imporditud koguste arvutamisel tuleb kasutada punktis 21 esitatud teisendustegureid, et teisendada toote kaal rümbe massi ekvivalendiks.

c) Euroopa Liit:

- i) haldab seda tariifikvooti saabumise järjekorras teenindamise põhimõttel ning
  - ii) haldab seda tariifikvooti kalendriaasta alusel, tehes kogu kvoodimahu kättesaadavaks iga aasta 1. jaanuaril.
- d) Seda punkti kohaldatakse järgmistel tariifiridadel klassifitseeritud piisoniliha suhtes:

ex 0201 10 00, ex 0201 20 20, ex 0201 20 30, ex 0201 20 50, ex 0201 20 90, ex 0201 30 00,
 ex 0202 10 00, ex 0202 20 10, ex 0202 20 30, ex 0202 20 50, ex 0202 20 90, ex 0202 30 10,
 ex 0202 30 50, ex 0202 30 90, ex 0206 10 95, ex 0206 29 91, ex 0210 20 10, ex 0210 20 90,
 ex 0210 99 51, ex 0210 99 59

Värske või jahutatud veise- ja vasikaliha tariifikvoot

12. a) Käesoleva lisa Euroopa Liidu tariifitabelis märkega „TQB1“ varustatud ja alapunktis f nimetatud kirjetes esitatud päritolustaatusga kaupade järgmised üldkogused on tollimaksuvabad allpool täpsustatud aastatel:

Aasta	Aastane üldkogus (tonnides –rümbe massi ekvivalendina)
1	5 140
2	10 280

Aasta	Aastane üldkogus (tonnides –rümbe massi ekvivalendina)
3	15 420
4	20 560
5	25 700
6 ja iga järgmine aasta	30 840

- b) Tabelis esitatud tollimaksuvabasid üldkoguseid suurendatakse alates aastast 1 toote kaalus väljendatuna 3 200 tonni võrra (4 160 tonni rümbe massi ekvivalendina); see tuleneb nõukogu 13. juuli 2009. aasta määruse (EÜ) nr 617/2009 (millega avatakse kõrgekvaliteedilise veiseliha autonoomne imporditariifikvoot) kohaldamisest.
- c) Imporditud koguste arvutamisel tuleb kasutada punktis 21 esitatud teisendustegureid, et teisendada toote kaal rümbe massi ekvivalendiks.
- d) Euroopa Liit haldab seda tariifikvooti, sealhulgas alapunktis b nimetatud täiendavaid koguseid, kas tariifikvootide haldamise deklaratsioonis kirjeldatud impordilitsentside süsteemi abil või nagu lepinguosaliste vahel kokku lepitud.
- e) Olenemata alapunktist d kohaldatakse käesoleva punkti suhtes punkte 19 ja 20.
- f) Seda punkti kohaldatakse järgmistel tariifiridadel klassifitseeritud veise- ja vasikaliha suhtes:
- ex 0201 10 00, ex 0201 20 20, ex 0201 20 30, ex 0201 20 50, ex 0201 20 90, ex 0201 30 00 ja ex 0206 10 95.

Külmutatud või muu veise- ja vasikaliha tariifikvoot

13. a) Käesoleva lisa Euroopa Liidu tariifitabelis märkega „TQB2“ varustatud ja alapunktis e nimetatud kirjetes esitatud päritolustaatusega kaupade järgmised üldkogused on tollimaksuvabad allpool täpsustatud aastatel:

Aasta	Aastane üldkogus (tonnides –rümbe massi ekvivalendina)
1	2 500
2	5 000
3	7 500
4	10 000
5	12 500
6 ja iga järgmine aasta	15 000

- b) Imporditud koguste arvutamisel tuleb kasutada punktis 21 esitatud teisendustegureid, et teisendada toote kaal rümbe massi ekvivalendiks.
- c) Euroopa Liit haldab seda tariifikvooti kas tariifikvootide haldamise deklaratsioonis kirjeldatud impordilitsentside süsteemi abil või nagu lepinguosaliste vahel kokku lepitud.

- d) Olenemata alapunktist c kohaldatakse käesoleva punkti suhtes punkte 19 ja 20.
- e) Seda punkti kohaldatakse järgmistel tariifiridadel klassifitseeritud veise- ja vasikaliha suhtes:

ex 0202 10 00, ex 0202 20 10, ex 0202 20 30, ex 0202 20 50, ex 0202 20 90, ex 0202 30 10,
ex 0202 30 50, ex 0202 30 90, ex 0206 29 91, ex 0210 20 10, ex 0210 20 90, ex 0210 99 51 ja
ex 0210 99 59.

Kvaliteetse värske, jahutatud või külmutatud veiseliha tariifikvoot

14. Selliste päritolustaatusega kaupade puhul, mis eksporditakse Kanadast ja imporditakse Euroopa Liitu Euroopa Liidu kehtiva kvaliteetse värske, jahutatud või külmutatud veiseliha WTO tariifikvoodi raames, mida kohaldatakse kombineeritud nomenklatuuri tariifirubriikide ex 0201 ja ex 0202 ja kombineeritud nomenklatuuri tariifiridade ex 0206 10 95 ja ex 0206 29 91 toodete suhtes ning mis on toote kaalus väljendatuna 11 500 tonni, nagu sätestatud komisjoni 21. juuni 2013. aasta rakendusemääruses (EL) nr 593/2013, kaotatakse tollimaksud käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval.

Sealiha tariifikvoot

15. a) Käesoleva lisa Euroopa Liidu tariifitabelis märkega „TQP“ varustatud ja alapunktis f nimetatud kirjetes esitatud päritolustaatusega kaupade järgmised üldkogused on tollimaksuvabad allpool täpsustatud aastatel:

Aasta	Aastane üldkogus (tonnides –rümbe massi ekvivalendina)
1	12 500
2	25 000
3	37 500
4	50 000
5	62 500
6 ja iga järgmine aasta	75 000

- b) Tabelis esitatud aastaseid tollimaksuvabasid üldkoguseid suurendatakse alates aastast 1 toote kaalus väljendatuna 4 624 tonni võrra (5 549 tonni rümbe massi ekvivalendina) vastavalt kogusele, mis on Kanadast pärit sealiha puhul Euroopa Liidu WTO tariifikvoodiga kindlaks määratud.
- c) Imporditud koguste arvutamisel tuleb kasutada punktis 21 esitatud teisendustegureid, et teisendada toote kaal rümbe massi ekvivalendiks.
- d) Euroopa Liit haldab seda tariifikvooti, sealhulgas alapunktis b nimetatud täiendavaid koguseid, mis on Kanadast pärit sealiha puhul Euroopa Liidu WTO tariifikvoodiga kindlaks määratud, kas tariifikvootide haldamise deklaratsioonis kirjeldatud impordilitsentside süsteemi abil või nagu lepinguosaliste vahel kokku lepitud.
- e) Olenemata alapunktist d kohaldatakse käesoleva punkti suhtes punkte 19 ja 20.
- f) Seda punkti kohaldatakse järgmiste tariifiridade suhtes:

0203 12 11, 0203 12 19, 0203 19 11, 0203 19 13, 0203 19 15, 0203 19 55, 0203 19 59, 0203 22 11,
0203 22 19, 0203 29 11, 0203 29 13, 0203 29 15, 0203 29 55, 0203 29 59, 0210 11 11, 0210 11 19,
0210 11 31 ja 0210 11 39.

Juustu tariifikvoot

16. a) Käesoleva lisa Kanada tariifitabelis märkega „TRQ Cheese“ varustatud ja alapunktis d nimetatud kirjetes esitatud päritolustaatusega kaupade järgmised üldkogused on tollimaksuvabad allpool täpsustatud aastatel:

Aasta	Aastane üldkogus (tonnides ⁽¹⁾)
1	2 667
2	5 333
3	8 000
4	10 667
5	13 333
6 ja iga järgmine aasta	16 000

(¹) Netomassina.

- b) Kanada haldab seda tariifikvooti kas tariifikvootide haldamise deklaratsioonis kirjeldatud impordilitsentside süsteemi abil või nagu lepinguosaliste vahel kokku lepitud.
- c) Olenemata alapunktist b kohaldatakse käesoleva punkti suhtes punkte 19 ja 20.
- d) Seda punkti kohaldatakse järgmiste tariifiridade suhtes:

0406 10 10, 0406 20 11, 0406 20 91, 0406 30 10, 0406 40 10, 0406 90 11, 0406 90 21, 0406 90 31, 0406 90 41, 0406 90 51, 0406 90 61, 0406 90 71, 0406 90 81, 0406 90 91, 0406 90 93, 0406 90 95 ja 0406 90 98.

Tööstusliku juustu tariifikvoot

17. a) Käesoleva lisa Kanada tariifitabelis märkega „TRQ Industrial Cheese“ varustatud ja alapunktis d nimetatud kirjetes esitatud päritolustaatusega kaupade järgmised üldkogused on tollimaksuvabad allpool täpsustatud aastatel:

Aasta	Aastane üldkogus (tonnides ⁽¹⁾)
1	283
2	567
3	850
4	1 133
5	1 417
6 ja iga järgmine aasta	1 700

(¹) Netomassina.

- b) Kanada haldab seda tariifikvooti kas tariifikvootide haldamise deklaratsioonis kirjeldatud impordilitsentside süsteemi abil või nagu lepinguosaliste vahel kokku lepitud.
- c) Olenemata alapunktist b kohaldatakse käesoleva punkti suhtes punkte 19 ja 20.
- d) Seda punkti kohaldatakse ainult tööstusliku juustu suhtes, mis tähendab lahtiselt imporditud juustu (ei ole jaemüügiks), mida kasutatakse koostisosana edasisel toiduainete töötlemisel (teisene tootmine) ja mis on klassifitseeritud järgmistel tariifriidadel:

ex 0406 10 10, ex 0406 20 11, ex 0406 20 91, ex 0406 30 10, ex 0406 40 10, ex 0406 90 11, ex 0406 90 21, ex 0406 90 31, ex 0406 90 41, ex 0406 90 51, ex 0406 90 61, ex 0406 90 71, ex 0406 90 81, ex 0406 90 91, ex 0406 90 93, ex 0406 90 95 ja ex 0406 90 98.

WTO juustu tariifikvoot

18. Kanada eraldab Euroopa Liidule käesoleva lepingu kohaldamise aastast 1 alates 800 tonni Kanada 20 411 866 kilo suurusest WTO juustu tariifikvoodist.

Alakasutuse meede

19. Punktides 12, 13, 15, 16 ja 17 sätestatud tariifikvoodid:

- a) Kui tariifikvooti ei kasutata ära, mis tähendab, et lepinguosaline impordib tegelikult teatava aasta tariifikvoodi alusel alla 75 % aastasest üldkogusest, kohtuvad lepinguosalisel emma-kumma lepinguosalise taotlusel artikli 26.2 lõike 1 punkti a (Erikomiteed) kohaselt moodustatud põllumajanduskomitee raames, et kiiresti käsitleda alakasutuse põhjuseid või muid küsimusi, mis mõjutavad tariifikvoodi tõrgeteta toimimist.
- b) Kui tariifikvooti ei kasutata ära kolmel järjestikusel aastal, mis tähendab, et lepinguosaline impordib tegelikult teatava aasta tariifikvoodi alusel alla 75 % aastasest üldkogusest ning alakasutus ei ole seotud asjaomase kauba vähete varude või vähese nõudlusega, siis hallatakse tariifikvooti järgmisel aastal (järgmistel aastatel) saabumise järjekorras teenindamise põhimõttel. Selleks et tõestada varude vähesust või vähest nõudlust, tõestab lepinguosaline kvantitatiivsete näitajate abil selgelt, et ekspordiriigis puuduvad tariifikvoodi täitmiseks piisavad varud või et importival turul ei suudetud kvoodijärgset kogust ära tarbida. Kui lepinguosalisel ei jõua alakasutuse põhjustes kokkuleppele, lahendab küsimuse lepinguosalise taotlusel vahekohus, kes teeb siduva otsuse.
- c) Kui pärast alapunktis b osutatud alakasutust kasutatakse kahel järjestikusel aastal tariifikvoot täielikult ära, mis tähendab, et lepinguosaline impordib tegelikult teatava aasta tariifikvoodi alusel üle 90 % aastasest üldkogusest, võivad lepinguosalisel kaaluda impordilitsentside süsteemi taastamist, olles eelnevalt üksteisega konsulteerinud selle vajalikkuse ja teostatavuse küsimuses ning arutanud süsteemi üksikasju.

Läbivaatamisklausel

20. a) Lepinguosalised vaatavad punktides 12, 13, 15, 16 ja 17 esitatud tariifikvootide üleminekuajaperioodi keskel ja lõpus või lepinguosalise põhjendatud taotluse korral mis tahes muul ajal läbi kõnealuste tariifikvootide haldamise süsteemi toimimise, võttes arvesse eelkõige selle tulemuslikkust kvootide kasutamise tagamisel, turutingimusi ning majandustegevuses osalejate ja lepinguosaliste jaoks süsteemiga seotud halduskoormust.
- b) Punktides 16 ja 17 esitatud tariifikvootide läbivaatamine vastavalt alapunktile a sisaldab ka uusi turuletulijaid võimaldavat eraldamismeetodit.
- c) Punktides 12, 13 ja 15 esitatud tariifikvootide läbivaatamine vastavalt alapunktile a sisaldab ka alapunktis a osutatud läbivaatus ka lepinguosaliste osalisusel toimunud muude kaubanduslääbirääkimiste raames kolmanda riigiga sama kauba suhtes kokku lepitud tariifikvoodi haldamise üksikasjade tagajärgi ning pakub eksportivale lepinguosalisele võimalust võtta kaustusele mõnes muus lepingus kokku lepitud menetlus. Konkurentsitingimused Põhja-Ameerikas on läbivaatamise oluline osa.

Teisendustegurid

21. Punktides 11, 12, 13 ja 15 esitatud tariifikvootide suhtes kasutatakse järgmisi teisendustegureid, et teisendada toote kaal rümba massi ekvivalendiks.

a) Punktides 11, 12 ja 13 sätestatud tariifikvoodid:

Tariifirida	Tariifirea kirjeldus (ainult näitlikustamise eesmärgil)	Teisendustegur
0201 10 00	Veise värsked või jahutatud rümbad või poolrümbad	100 %
0201 20 20	Veise komplekteeruvad ees- ja tagaveerandid, kondiga, värsked või jahutatud	100 %
0201 20 30	Veise poolitamata või poolitatud eesveerandid, kondiga, värsked või jahutatud	100 %
0201 20 50	Veise poolitamata või poolitatud tagaveerandid, kondiga, värsked või jahutatud	100 %
0201 20 90	Veiste jaotustükid, värsked või jahutatud, kontidega (v.a rümbad ja poolrümbad, komplekteeruvad ees- ja tagaveerandid, eesveerandid ja tagaveerandid)	100 %
0201 30 00	Värsked või jahutatud veiseliha, kondita	130 %
0206 10 95	Veise paks vaheliha ja õhuke vaheliha, värsked või jahutatud (v.a farmaatsiatoodete tooraineks)	100 %
0202 10 00	Külmutatud veise rümbad ja poolrümbad	100 %
0202 20 10	Külmutatud veise komplekteeruvad ees- ja tagaveerandid, kondiga	100 %
0202 20 30	Külmutatud veise poolitamata või poolitatud eesveerandid, kondiga	100 %
0202 20 50	Külmutatud veise poolitamata või poolitatud tagaveerandid, kondiga	100 %
0202 20 90	Veiste jaotustükid, külmutatud, kontidega (v.a rümbad ja poolrümbad, komplekteeruvad ees- ja tagaveerandid, eesveerandid ja tagaveerandid)	100 %
0202 30 10	Külmutatud veise kontideta eesveerandid, terved või tükeldatud kuni viieks tükiks, kusjuures iga eesveerand moodustab ühe ploki; komplekteeruvad ees- ja tagaveerandid moodustavad kaks ploki, millest üks on terve või kuni viieks tükiks lõigatud eesveerand, teine on tagaveerand ilma sisefileeta, ühes tükis	130 %
0202 30 50	Külmutatud veise kontideta õlatükid, abaluuga turjatükid ja rinnatükid	130 %
0202 30 90	Külmutatud kontideta veiseliha (v.a eesveerandid, terved või tükeldatud kuni viieks tükiks, kusjuures iga eesveerand moodustab ühe ploki; komplekteeruvad ees- ja tagaveerandid moodustavad kaks ploki, millest üks on terve või kuni viieks tükiks lõigatud eesveerand, teine on tagaveerand ilma sisefileeta, ühes tükis)	130 %

Tariifirida	Tariifirea kirjeldus (ainult näitlikustamise eesmärgil)	Teisendustegur
0206 29 91	Külmutatud veise söödav paks vaheliha ja õhuke vaheliha (v.a farmaatsiatoodete tooraineks)	100 %
0210 20 10	Veiseliha, soolatud, soolvees, kuivatatud või suitsutatud, kondiga	100 %
0210 20 90	Kontideta veiseliha, soolatud, soolvees, kuivatatud või suitsutatud	135 %
0210 99 51	Veise söödav paks vaheliha ja õhuke vaheliha, soolatud, soolvees, kuivatatud või suitsutatud	100 %
0210 99 59	Veise söödav rups, soolatud, soolvees, kuivatatud või suitsutatud (v.a paks vaheliha ja õhuke vaheliha)	100 %

b) Punktis 15 sätestatud tariifikvoot:

Tariifirida	Tariifirea kirjeldus (ainult näitlikustamise eesmärgil)	Teisendustegur
0203 12 11	Värsked või jahutatud kodusea tagaosad ja nende jaotustükid, kondiga	100 %
0203 12 19	Värsked või jahutatud kodusea abatükid ja nende jaotustükid, kondiga	100 %
0203 19 11	Värsked või jahutatud kodusea eesosad ja nende jaotustükid	100 %
0203 19 13	Värsked või jahutatud kodusea seljatükid ja nende jaotustükid	100 %
0203 19 15	Värsked või jahutatud kodusea kõhutükid (lābikasvanud) ja nende jaotustükid	100 %
0203 19 55	Kodusea kondita liha, värsked või jahutatud (v.a kõhutükid ja nende jaotustükid)	120 %
0203 19 59	Värsked või jahutatud kodusea liha, kontidega (v.a rūmbad ja poolrūmbad, tagaosad, abatükid ja nende jaotustükid ning eesosad, seljatükid, kõhutükid ja nende jaotustükid)	100 %
0203 22 11	Külmutatud kodusea tagaosad ja nende jaotustükid, kondiga	100 %
0203 22 19	Külmutatud kodusea abatükid ja nende jaotustükid, kondiga	100 %
0203 29 11	Külmutatud kodusea eesosad ja nende jaotustükid	100 %
0203 29 13	Külmutatud kodusea seljatükid ja nende jaotustükid, kondiga	100 %
0203 29 15	Külmutatud kodusea kõhutükid (lābikasvanud) ja nende jaotustükid	100 %

Tariifirida	Tariifirea kirjeldus (ainult näitlikustamise eesmärgil)	Teisendustegur
0203 29 55	Külmutatud kodusea liha, kondita (v.a kõhutükid ja nende jaotustükid)	120 %
0203 29 59	Külmutatud kodusea liha, kondiga (v.a rümbad ja poolrümbad, tagaosad, abatükid ja nende jaotustükid ning eesosad, seljatükid, kõhutükid ja nende jaotustükid)	100 %
0210 11 11	Kodusea tagaosad ja nende jaotustükid, soolatud või soolvees, kondiga	100 %
0210 11 19	Kodusea abatükid ja nende jaotustükid, soolatud või soolvees, kondiga	100 %
0210 11 31	Kodusea tagaosad ja nende jaotustükid, kuivatatud või suitsutatud, kondiga	120 %
0210 11 39	Kodusea abatükid ja nende jaotustükid, kuivatatud või suitsutatud, kondiga	120 %

2-A LISA

Kanada tariifitabel

Tariifikood	Kirjeldus	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
0105 11 22	Broilerid omamaiseks toodanguks: kvoodiväline tariif	238 %, kuid mitte rohkem kui 30,8 ¢ tükk	E	SSG
0105 94 92	Muud: kvoodiväline tariif	238 %, kuid mitte vähem kui 1,25 \$/kg	E	SSG
0105 99 12	Kalkunid: kvoodiväline tariif	154,5 %, kuid mitte vähem kui 1,60 \$/kg	E	SSG
0207 11 92	Muud: kvoodiväline tariif	238 %, kuid mitte vähem kui 1,67 \$/kg	E	SSG
0207 12 92	Muud: kvoodiväline tariif	238 %, kuid mitte vähem kui 1,67 \$/kg	E	SSG
0207 13 92	Muud: kvoodiväline tariif, kondiga	249 %, kuid mitte vähem kui 3,78 \$/kg	E	SSG
0207 13 93	Muud: kvoodiväline tariif, kondita	249 %, kuid mitte vähem kui 6,74 \$/kg	E	SSG
0207 14 22	Maks: kvoodiväline tariif	238 %, kuid mitte vähem kui 6,45 \$/kg	E	SSG
0207 14 92	Muud: kvoodiväline tariif, kondiga	249 %, kuid mitte vähem kui 3,78 \$/kg	E	SSG
0207 14 93	Muud: kvoodiväline tariif, kondita	249 %, kuid mitte vähem kui 6,74 \$/kg	E	SSG
0207 24 12	Pea ja sisikonnata kalkun, edasitöötlemiseks: kvoodiväline tariif	154,5 %, kuid mitte vähem kui 2,11 \$/kg	E	SSG
0207 24 92	Muud: kvoodiväline tariif	154,5 %, kuid mitte vähem kui 1,95 \$/kg	E	SSG
0207 25 12	Edasitöötlemiseks: kvoodiväline tariif	154,5 %, kuid mitte vähem kui 2,11 \$/kg	E	SSG
0207 25 92	Muud: kvoodiväline tariif	154,5 %, kuid mitte vähem kui 1,95 \$/kg	E	SSG
0207 26 20	Kvoodiväline tariif, kondiga	165 %, kuid mitte vähem kui 2,94 \$/kg	E	SSG
0207 26 30	Kvoodiväline tariif, kondita	165 %, kuid mitte vähem kui 4,82 \$/kg	E	SSG

Tariifikood	Kirjeldus	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
0207 27 12	Maks: kvoodiväline tariif	154,5 %, kuid mitte vähem kui 4,51 \$/kg	E	SSG
0207 27 92	Muud: kvoodiväline tariif, kondiga	165 %, kuid mitte vähem kui 2,94 \$/kg	E	SSG
0207 27 93	Muud: kvoodiväline tariif, kondita	165 %, kuid mitte vähem kui 4,82 \$/kg	E	SSG
0209 90 20	Liigist <i>Gallus domesticus</i> kanade rasv, kvoodiväline tariif	249 %, kuid mitte vähem kui 6,74 \$/kg	E	SSG
0209 90 40	Kalkunirasv, kvoodiväline tariif	165 %, kuid mitte vähem kui 4,82 \$/kg	E	SSG
0210 99 12	Kodulinnuliha: kanadelt liigist <i>Gallus domesticus</i> , kvoodiväline tariif, kondiga	249 %, kuid mitte vähem kui 5,81 \$/kg	E	SSG
0210 99 13	Kodulinnuliha: kanadelt liigist <i>Gallus domesticus</i> , kvoodiväline tariif, kondita	249 %, kuid mitte vähem kui 10,36 \$/kg	E	SSG
0210 99 15	Kodulinnuliha: kalkuniliha, kvoodiväline tariif, kondiga	165 %, kuid mitte vähem kui 3,67 \$/kg	E	SSG
0210 99 16	Kodulinnuliha: kalkuniliha, kvoodiväline tariif, kondita	165 %, kuid mitte vähem kui 6,03 \$/kg	E	SSG
0401 10 20	Kvoodiväline tariif	241 %, kuid mitte vähem kui 34,50 \$/hl	E	SSG
0401 20 20	Kvoodiväline tariif	241 %, kuid mitte vähem kui 34,50 \$/hl	E	SSG
0401 40 20	Kvoodiväline tariif	292,5 %, kuid mitte vähem kui 2,48 \$/kg	E	SSG
0401 50 20	Kvoodiväline tariif	292,5 %, kuid mitte vähem kui 2,48 \$/kg	E	SSG
0402 10 20	Kvoodiväline tariif	201,5 %, kuid mitte vähem kui 2,01 \$/kg	E	SSG
0402 21 12	Piim: kvoodiväline tariif	243 %, kuid mitte vähem kui 2,82 \$/kg	E	SSG
0402 21 22	Rõõsk koor: kvoodiväline tariif	295,5 %, kuid mitte vähem kui 4,29 \$/kg	E	SSG

Tariifikood	Kirjeldus	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
0402 29 12	Piim: kvoodiväline tariif	243 %, kuid mitte vähem kui 2,82 \$/kg	E	SSG
0402 29 22	Rõõsk koor: kvoodiväline tariif	295,5 %, kuid mitte vähem kui 4,29 \$/kg	E	SSG
0402 91 20	Kvoodiväline tariif	259 %, kuid mitte vähem kui 78,9 ¢/kg	E	SSG
0402 99 20	Kvoodiväline tariif	255 %, kuid mitte vähem kui 95,1 ¢/kg	E	SSG
0403 10 20	Kvoodiväline tariif	237,5 %, kuid mitte vähem kui 46,6 ¢/kg	E	SSG
0403 90 12	Petipiimapulber: kvoodiväline tariif	208 %, kuid mitte vähem kui 2,07 \$/kg	E	SSG
0403 90 92	Muud: kvoodiväline tariif	216,5 %, kuid mitte vähem kui 2,15 \$/kg	E	SSG
0404 10 22	Vadakupulber: kvoodiväline tariif	208 %, kuid mitte vähem kui 2,07 \$/kg	E	SSG
0404 10 90	Muud	11 %	C	
0404 90 20	Kvoodiväline tariif	270 %, kuid mitte vähem kui 3,15 \$/kg	E	SSG
0405 10 20	Kvoodiväline tariif	298,5 %, kuid mitte vähem kui 4,00 \$/kg	E	SSG
0405 20 20	Kvoodiväline tariif	274,5 %, kuid mitte vähem kui 2,88 \$/kg	E	SSG
0405 90 20	Kvoodiväline tariif	313,5 %, kuid mitte vähem kui 5,12 \$/kg	E	SSG
0406 10 10	Kvoodijärgne tariif	3,32 ¢/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 10 20	Kvoodiväline tariif	245,5 %, kuid mitte vähem kui 4,52 \$/kg	E	SSG
0406 20 11	Cheddar ja Cheddari tüüpi: kvoodijärgne tariif	2,84 ¢/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 20 12	Cheddar ja Cheddari tüüpi: kvoodiväline tariif	245,5 %, kuid mitte vähem kui 3,58 \$/kg	E	SSG
0406 20 91	Muud: kvoodijärgne tariif	3,32 ¢/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese

Tariifikood	Kirjeldus	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
0406 20 92	Muud: kvoodiväline tariif	245,5 %, kuid mitte vähem kui 5,11 \$/kg	E	SSG
0406 30 10	Kvoodijärgne tariif	3,32 €/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 30 20	Kvoodiväline tariif	245,5 %, kuid mitte vähem kui 4,34 \$/kg	E	SSG
0406 40 10	Kvoodijärgne tariif	3,32 €/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 40 20	Kvoodiväline tariif	245,5 %, kuid mitte vähem kui 5,33 \$/kg	E	SSG
0406 90 11	Cheddar ja Cheddari tüüpi: kvoodijärgne tariif	2,84 €/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 90 12	Cheddar ja Cheddari tüüpi: kvoodiväline tariif	245,5 %, kuid mitte vähem kui 3,53 \$/kg	E	SSG
0406 90 21	Camembert ja Camemberti tüüpi: kvoodijärgne tariif	3,32 €/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 90 22	Camembert ja Camemberti tüüpi: kvoodiväline tariif	245,5 %, kuid mitte vähem kui 5,78 \$/kg	E	SSG
0406 90 31	Brie ja Brie tüüpi: kvoodijärgne tariif	3,32 €/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 90 32	Brie ja Brie tüüpi: kvoodiväline tariif	245,5 %, kuid mitte vähem kui 5,50 \$/kg	E	SSG
0406 90 41	Gouda ja Gouda tüüpi: kvoodijärgne tariif	3,32 €/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 90 42	Gouda ja Gouda tüüpi: kvoodiväline tariif	245,5 %, kuid mitte vähem kui 4,23 \$/kg	E	SSG
0406 90 51	Provolone ja Provolone tüüpi: kvoodijärgne tariif	3,32 €/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 90 52	Provolone ja Provolone tüüpi: kvoodiväline tariif	245,5 %, kuid mitte vähem kui 5,08 \$/kg	E	SSG
0406 90 61	Mozzarella ja Mozzarella tüüpi: kvoodijärgne tariif	3,32 €/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese

Tariifikood	Kirjeldus	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
0406 90 62	Mozzarella ja Mozzarella tüüpi: kvoodiväline tariif	245,5 %, kuid mitte vähem kui 3,53 \$/kg	E	SSG
0406 90 71	Swiss/Emmental ja Swiss/Emmentali tüüpi: kvoodijärgne tariif	3,32 €/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 90 72	Swiss/Emmental ja Swiss/Emmentali tüüpi: kvoodiväline tariif	245,5 %, kuid mitte vähem kui 4,34 \$/kg	E	SSG
0406 90 81	Gruyère ja Gruyère'i tüüpi: kvoodijärgne tariif	3,32 €/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 90 82	Gruyère ja Gruyère'i tüüpi: kvoodiväline tariif	245,5 %, kuid mitte vähem kui 5,26 \$/kg	E	SSG
0406 90 91	Muud: Havarti ja Havarti tüüpi, kvoodijärgne tariif	3,32 €/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 90 92	Muud: Havarti ja Havarti tüüpi, kvoodiväline tariif	245,5 %, kuid mitte vähem kui 4,34 \$/kg	E	SSG
0406 90 93	Muud: Parmesan ja Parmesani tüüpi, kvoodijärgne tariif	3,32 €/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 90 94	Muud: Parmesan ja Parmesani tüüpi, kvoodiväline tariif	245,5 %, kuid mitte vähem kui 5,08 \$/kg	E	SSG
0406 90 95	Muud: Romano ja Romano tüüpi, kvoodijärgne tariif	3,32 €/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 90 96	Muud: Romano ja Romano tüüpi, kvoodiväline tariif	245,5 %, kuid mitte vähem kui 5,15 \$/kg	E	SSG
0406 90 98	Muud: muud, kvoodijärgne tariif	3,32 €/kg	A	TRQ Cheese, TRQ Industrial Cheese
0406 90 99	Muud: muud, kvoodiväline tariif	245,5 %, kuid mitte vähem kui 3,53 \$/kg	E	SSG
0407 11 12	Inkubeerimiseks, broileritele: kvoodiväline tariif	238 %, kuid mitte vähem kui 2,91 \$/tosin	E	SSG
0407 11 92	Muud: kvoodiväline tariif	163,5 %, kuid mitte vähem kui 79,9 €/tosin	E	SSG
0407 21 20	Kvoodiväline tariif	163,5 %, kuid mitte vähem kui 79,9 €/tosin	E	SSG

Tariifikood	Kirjeldus	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
0407 90 12	Liiki <i>Gallus domesticus</i> kuuluvate kanade munad: kvoodiväline tariif	163,5 %, kuid mitte vähem kui 79,9 ¢/tosin	E	SSG
0408 11 20	Kvoodiväline tariif	6,12 \$/kg	E	SSG
0408 19 20	Kvoodiväline tariif	1,52 \$/kg	E	SSG
0408 91 20	Kvoodiväline tariif	6,12 \$/kg	E	SSG
0408 99 20	Kvoodiväline tariif	1,52 \$/kg	E	SSG
0603 11 00	Roosid	10,5 %	B	
0603 13 10	Cymbidium	16 %	B	
0603 13 90	Muud	12,5 %	B	
0603 14 00	Krüsanteemid	8 %	B	
1003 10 12	Linnastamiseks: kvoodiväline tariif	94,5 %	C	
1003 90 12	Linnastamiseks: kvoodiväline tariif	94,5 %	C	
1107 10 12	Terved: kvoodiväline tariif	157,00 \$/tonn	C	
1107 10 92	Muud: kvoodiväline tariif	160,10 \$/tonn	C	
1107 20 12	Kokku: kvoodiväline tariif	141,50 \$/tonn	C	
1108 13 00	Kartulitärklis	10,5 %	C	
1517 10 20	Kvoodiväline tariif	82,28 ¢/kg	E	SSG
1517 90 22	Võiasendajad: kvoodiväline tariif	218 %, kuid mitte vähem kui 2,47 \$/kg	E	SSG
1601 00 22	Kanadest liigist <i>Gallus domesticus</i> , muud kui konservikarpides või klaaspurkides: muud kui prakeeritud munakanad, kvoodiväline tariif	238 %	E	SSG
1601 00 32	Kalkunilihast, muud kui konservikarpides või klaaspurkides: kvoodiväline tariif	154,5 %	E	SSG

Tariifikood	Kirjeldus	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
1602 20 22	Pasteet, kanadest liigist <i>Gallus domesticus</i> , v.a konservikarpides või klaaspurkides: kvoodiväline tariif	238 %	E	SSG
1602 20 32	Pasteet, kalkunitest, v.a konservikarpides või klaaspurkides: kvoodiväline tariif	154,5 %	E	SSG
1602 31 13	Valmiseined: muu, kvoodiväline tariif, kondiga	169,5 %, kuid mitte vähem kui 3,76 \$/kg	E	SSG
1602 31 14	Valmiseined: muu, kvoodiväline tariif, kondita	169,5 %, kuid mitte vähem kui 6,18 \$/kg	E	SSG
1602 31 94	Muud: muu, kvoodiväline tariif, kondiga	165 %, kuid mitte vähem kui 3,67 \$/kg	E	SSG
1602 31 95	Muud: muu, kvoodiväline tariif, kondita	165 %, kuid mitte vähem kui 6,03 \$/kg	E	SSG
1602 32 13	Valmiseined: muu, kvoodiväline tariif, kondiga	253 %, kuid mitte vähem kui 5,91 \$/kg	E	SSG
1602 32 14	Valmiseined: muu, kvoodiväline tariif, kondita	253 %, kuid mitte vähem kui 10,54 \$/kg	E	SSG
1602 32 94	Muud: muu, kvoodiväline tariif, kondiga	249 %, kuid mitte vähem kui 5,81 \$/kg	E	SSG
1602 32 95	Muud: muu, kvoodiväline tariif, kondita	249 %, kuid mitte vähem kui 10,36 \$/kg	E	SSG
1701 91 90	Muud	30,86 \$/tonn	S	
1701 99 90	Muud	30,86 \$/tonn	S	
1806 20 22	Šokolaadijäätisesegu või piimajäätisesegu: kvoodiväline tariif	265 %, kuid mitte vähem kui 1,15 \$/kg	E	SSG
1806 90 12	Šokolaadijäätisesegu või piimajäätisesegu: kvoodiväline tariif	265 %, kuid mitte vähem kui 1,15 \$/kg	E	SSG
1901 20 12	Pakendis kaaluga kuni 11,34 kg: sisaldab piimarasva üle 25 %, jaemüügiks pakendamata, kvoodiväline tariif	246 %, kuid mitte vähem kui 2,85 \$/kg	E	SSG

Tariifikood	Kirjeldus	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
1901 20 22	Lahtiselt või pakendis kaaluga üle 11,34 kg: sisaldab piimarasva üle 25 %, jaemüügiks pakendamata, kvoodiväline tariif	244 %, kuid mitte vähem kui 2,83 \$/kg	E	SSG
1901 90 32	Toiduained rubriikidesse 04.01–04.04 kuuluvatest kaupadest, mis sisaldavad piimakuivaineid üle 10 %, kuid alla 50 % massist: Jäätisesegud või piimajäätisesegud, kvoodiväline tariif	267,5 %, kuid mitte vähem kui 1,16 \$/kg	E	SSG
1901 90 34	Toiduained rubriikidesse 04.01–04.04 kuuluvatest kaupadest, mis sisaldavad piimakuivaineid üle 10 %, kuid alla 50 % massist: Muud, jaemüügiks pakendamata, kvoodiväline tariif	250,5 %, kuid mitte vähem kui 2,91 \$/kg	E	SSG
1901 90 52	Toiduained rubriikidesse 04.01–04.04 kuuluvatest kaupadest, mis sisaldavad piimakuivaineid üle 50 % massist: jäätisesegud või piimajäätisesegud, kvoodiväline tariif	267,5 %, kuid mitte vähem kui 1,16 \$/kg	E	SSG
1901 90 54	Toiduained rubriikidesse 04.01–04.04 kuuluvatest kaupadest, mis sisaldavad piimakuivaineid üle 50 % massist: muud, jaemüügiks pakendamata, kvoodiväline tariif	250,5 %, kuid mitte vähem kui 2,91 \$/kg	E	SSG
2105 00 92	Muud: kvoodiväline tariif	277 %, kuid mitte vähem kui 1,16 \$/kg	E	SSG
2106 90 32	Piim, koor või võiasendajad ja valmistised, mis sobivad kasutamiseks võiasendajatena: piim, koor või võiasendajad, piimatootte sisaldusega vähemalt 50 % massist, kvoodiväline tariif	212 %, kuid mitte vähem kui 2,11 \$/kg	E	SSG
2106 90 34	Piim, koor või võiasendajad ja valmistised, mis sobivad kasutamiseks võiasendajatena: valmistised, mis sisaldavad piimarasva üle 15 % massist, kuid mille piimatootte sisaldus on alla 50 %, sobivad kasutamiseks võiasendajatena, kvoodiväline tariif	212 %, kuid mitte vähem kui 2,11 \$/kg	E	SSG
2106 90 52	Munatooted: kvoodiväline tariif	1,45 \$/kg	E	SSG

Tariifikood	Kirjeldus	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
2106 90 94	Muud: piimatooto sisaldusega vähemalt 50 % massist, kvoodiväline tariif	274,5 %, kuid mitte vähem kui 2,88 \$/kg	E	SSG
2202 90 43	Piima sisaldavad joogid: muud, piimatooto sisaldusega vähemalt 50 % massist, jaemüügiks pakendamata, kvoodiväline tariif	256 %, kuid mitte vähem kui 36,67 \$/hl	E	SSG
2309 90 32	Täissöödad ja söödalisandid, sisaldavad kontsentraate: sisaldavad rasvata piimakuivainet vähemalt 50 % massist, kvoodiväline tariif	205,5 %, kuid mitte vähem kui 1,64 \$/kg	E	SSG
3502 11 20	Kvoodiväline tariif	6,12 \$/kg	E	SSG
3502 19 20	Kvoodiväline tariif	1,52 \$/kg	E	SSG
8702 10 10	Vähemalt 16 inimese veoks, k.a juht	6,1 %	C	
8702 10 20	10–15 inimese veoks, k.a juht	6,1 %	C	
8702 90 10	Rohkem kui 16 inimese veoks, k.a juht	6,1 %	C	
8702 90 20	10–15 inimese veoks, k.a juht	6,1 %	C	
8703 21 90	Muud	6,1 %	C	
8703 22 00	Silindrite töömahuga üle 1 000 cm ³ , kuid mitte üle 1 500 cm ³	6,1 %	D	
8703 23 00	Silindrite töömahuga üle 1 500 cm ³ , kuid mitte üle 3 000 cm ³	6,1 %	D	
8703 24 00	Silindrite töömahuga üle 3 000 cm ³	6,1 %	D	
8703 31 00	Silindrite töömahuga kuni 1 500 cm ³	6,1 %	D	
8703 32 00	Silindrite töömahuga üle 1 500 cm ³ , kuid mitte üle 2 500 cm ³	6,1 %	D	
8703 33 00	Silindrite töömahuga üle 2 500 cm ³	6,1 %	D	

Tariifikood	Kirjeldus	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
8703 90 00	Muud	6,1 %	C	
8704 21 90	Muud	6,1 %	B	
8704 22 00	Täismassiga üle 5 t, kuid mitte üle 20 t	6,1 %	B	
8704 23 00	Täismassiga üle 20 t	6,1 %	B	
8704 31 00	Täismassiga kuni 5 t	6,1 %	B	
8704 32 00	Täismassiga üle 5 t	6,1 %	B	
8901 10 10	Pikkusega üle 294,13 m ja laiusel üle 32,31 m	25 %	D	
8901 10 90	Muud	25 %	D	
8901 30 00	Külmutuslaevad, v.a alamrubriigis 8901 20 nimetatud	25 %	B	
8901 90 10	Lahtised laevad	15 %	B	
8901 90 91	Muud: pikkusega üle 294,13 m ja laiusel üle 32,31 m	25 %	B	
8901 90 99	Muud: muud	25 %	B	
8904 00 00	Vedurpuksiirid ja tõukurpuksiirid	25 %	D	
8905 20 19	Puurplatvormid: muud	20 %	B	
8905 20 20	Tootmisplatvormid	25 %	B	
8905 90 19	Puurimisalused, puurimistankerid ja ujuvad puurimisplatvormid: muud	20 %	B	
8905 90 90	Muud	25 %	B	
8906 90 19	Lahtised laevad: muud	15 %	B	
8906 90 91	Muud: pikkusega üle 294,13 m ja laiusel üle 32,31 m	25 %	B	
8906 90 99	Muud: muud	25 %	B	

Euroopa Liidu tariifitabel

Tariifikood (CN2015)	CN2015 kirjeldus (vt märkus 1)	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
0105 11 91	---- munaliihid	52 €/1 000 p/st	E	
0105 11 99	---- muud	52 €/1 000 p/st	E	
0105 94 00	-- kanad liigist <i>Gallus domesticus</i>	20,9 €/100 kg/net	E	
0105 99 30	--- kalkunid	23,8 €/100 kg/net	E	
0201 10 00	- rümbad ja poolrümbad	12,8 + 176,8 €/100 kg/net	E	TQB1, TQB3
0201 20 20	-- komplekteeruvad ees- ja tagaveerandid	12,8 + 176,8 €/100 kg/net	E	TQB1, TQB3
0201 20 30	-- rümpade või poolrümpade poolitamata või poolitatud eesveerandid	12,8 + 141,4 €/100 kg/net	E	TQB1, TQB3
0201 20 50	-- rümpade või poolrümpade poolitamata või poolitatud tagaveerandid	12,8 + 212,2 €/100 kg/net	E	TQB1, TQB3
0201 20 90	-- muud	12,8 + 265,2 €/100 kg/net	E	TQB1, TQB3
0201 30 00	- kondita	12,8 + 303,4 €/100 kg/net	E	TQB1, TQB3
0202 10 00	- rümbad ja poolrümbad	12,8 + 176,8 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3
0202 20 10	-- komplekteeruvad ees- ja tagaveerandid	12,8 + 176,8 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3
0202 20 30	-- rümpade või poolrümpade poolitamata või poolitatud eesveerandid	12,8 + 141,4 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3
0202 20 50	-- rümpade või poolrümpade poolitamata või poolitatud tagaveerandid	12,8 + 221,1 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3
0202 20 90	-- muud	12,8 + 265,3 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3
0202 30 10	-- kontideta eesveerandid, terved või tükeldatud kuni viieks tükiks, kusjuures iga eesveerand peab moodustama ühe ploki; komplekteeruvad ees- ja tagaveerandid moodustavad kaks ploki, millest üks on terve või kuni viieks tükiks lõigatud eesveerand, teine on tagaveerand ilma sisefileeta, ühes tükis	12,8 + 221,1 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3
0202 30 50	-- õlatükid, abaluuga turjatükid ja rinnatükid	12,8 + 221,1 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3

Tariifikood (CN2015)	CN2015 kirjeldus (vt märkus 1)	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
0202 30 90	-- muud	12,8 + 304,1 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3
0203 12 11	---- tagaosad ja nende jaotustükid	77,8 €/100 kg/net	E	TQP
0203 12 19	---- abatükid ja nende jaotustükid	60,1 €/100 kg/net	E	TQP
0203 19 11	---- eesosad ja nende jaotustükid	60,1 €/100 kg/net	E	TQP
0203 19 13	---- seljatükid ja nende jaotustükid, kondiga	86,9 €/100 kg/net	E	TQP
0203 19 15	---- kõhutükid (läbikasvanud) ja nende jaotustükid	46,7 €/100 kg/net	E	TQP
0203 19 55	----- kondita	86,9 €/100 kg/net	E	TQP
0203 19 59	----- muud	86,9 €/100 kg/net	E	TQP
0203 22 11	---- tagaosad ja nende jaotustükid	77,8 €/100 kg/net	E	TQP
0203 22 19	---- abatükid ja nende jaotustükid	60,1 €/100 kg/net	E	TQP
0203 29 11	---- eesosad ja nende jaotustükid	60,1 €/100 kg/net	E	TQP
0203 29 13	---- seljatükid ja nende jaotustükid, kondiga	86,9 €/100 kg/net	E	TQP
0203 29 15	---- kõhutükid (läbikasvanud) ja nende jaotustükid	46,7 €/100 kg/net	E	TQP
0203 29 55	----- kondita	86,9 €/100 kg/net	E	TQP
0203 29 59	----- muud	86,9 €/100 kg/net	E	TQP
0205 00 80	- külmutatud	5,1	B	
0206 10 95	--- paks vaheliha ja õhuke vaheliha	12,8 + 303,4 €/100 kg/net	E	TQB1, TQB3
0206 29 91	---- paks vaheliha ja õhuke vaheliha	12,8 + 304,1 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3
0206 80 91	--- hobuse, eesli, muula või hobueesli rups	6,4	B	
0206 90 91	--- hobuse, eesli, muula või hobueesli rups	6,4	B	

Tariifikood (CN2015)	CN2015 kirjeldus (vt märkus 1)	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
0207 11 10	--- kitkutud, soolikad välja võetud, lõplikult rookimata, pea ja jalgadega, nn 83 % kanad	26,2 €/100 kg/net	E	
0207 11 30	--- kitkutud ja roogitud, ilma pea ja jalgadeta, kuid kaela, südame, maksa ja puguga, nn 70 % kanad	29,9 €/100 kg/net	E	
0207 11 90	--- kitkutud ja roogitud, ilma pea ja jalgadeta, ilma kaela, südame, maksa ja puguga, nn 65 % kanad, või muul kujul	32,5 €/100 kg/net	E	
0207 12 10	--- kitkutud ja roogitud, ilma pea ja jalgadeta, kuid kaela, südame, maksa ja puguga, nn 70 % kanad	29,9 €/100 kg/net	E	
0207 12 90	--- kitkutud ja roogitud, ilma pea ja jalgadeta, ilma kaela, südame, maksa ja puguga, nn 65 % kanad, või muul kujul	32,5 €/100 kg/net	E	
0207 13 10	---- kondita	102,4 €/100 kg/net	E	
0207 13 20	----- pool- või veerandrümbad	35,8 €/100 kg/net	E	
0207 13 30	----- tiivad koos tiivaotstega või ilma nendeta	26,9 €/100 kg/net	E	
0207 13 40	----- seljatükid, kaelatükid, seljatükid koos kaeltega, tagatükid, tiivaotsad	18,7 €/100 kg/net	E	
0207 13 50	----- rinnatükid ja nende jaotustükid	60,2 €/100 kg/net	E	
0207 13 60	----- koivad ja nende jaotustükid	46,3 €/100 kg/net	E	
0207 13 70	----- muud	100,8 €/100 kg/net	E	
0207 13 91	---- maks	6,4	E	
0207 13 99	---- muud	18,7 €/100 kg/net	E	
0207 14 10	---- kondita	102,4 €/100 kg/net	E	

Tariifikood (CN2015)	CN2015 kirjeldus (vt märkus 1)	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
0207 14 20	----- pool- või veerandrümbad	35,8 €/100 kg/net	E	
0207 14 30	----- tiivad koos tiivaotstega või ilma nendeta	26,9 €/100 kg/net	E	
0207 14 40	----- seljatükid, kaelatükid, seljatükid koos kaeltega, tagatükid, tiivaotsad	18,7 €/100 kg/net	E	
0207 14 50	----- rinnatükid ja nende jaotustükid	60,2 €/100 kg/net	E	
0207 14 60	----- koivad ja nende jaotustükid	46,3 €/100 kg/net	E	
0207 14 70	----- muud	100,8 €/100 kg/net	E	
0207 14 91	----- maks	6,4	E	
0207 14 99	----- muud	18,7 €/100 kg/net	E	
0207 24 10	---- kitkutud ja roogitud, ilma pea ja jalgadeta, kuid kaela, südame, maksa ja puguga, nn 80 % kalkunid	34 €/100 kg/net	E	
0207 24 90	---- kitkutud ja roogitud, ilma pea ja jalgadeta, ilma kaela, südame, maksa ja puguta, nn 73 % kalkunid, või muul kujul	37,3 €/100 kg/net	E	
0207 25 10	---- kitkutud ja roogitud, ilma pea ja jalgadeta, kuid kaela, südame, maksa ja puguga, nn 80 % kalkunid	34 €/100 kg/net	E	
0207 25 90	---- kitkutud ja roogitud, ilma pea ja jalgadeta, ilma kaela, südame, maksa ja puguta, nn 73 % kalkunid, või muul kujul	37,3 €/100 kg/net	E	
0207 26 10	----- kondita	85,1 €/100 kg/net	E	
0207 26 20	----- pool- või veerandrümbad	41 €/100 kg/net	E	
0207 26 30	----- tiivad koos tiivaotstega või ilma nendeta	26,9 €/100 kg/net	E	

Tariifikood (CN2015)	CN2015 kirjeldus (vt märkus 1)	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
0207 26 40	----- seljatükid, kaelatükid, seljatükid koos kaeltega, tagatükid, tiivaotsad	18,7 €/100 kg/net	E	
0207 26 50	----- rinnatükid ja nende jaotustükid	67,9 €/100 kg/net	E	
0207 26 60	----- sääred ja nende jaotustükid	25,5 €/100 kg/net	E	
0207 26 70	----- muud	46 €/100 kg/net	E	
0207 26 80	----- muud	83 €/100 kg/net	E	
0207 26 91	----- maks	6,4	E	
0207 26 99	----- muud	18,7 €/100 kg/net	E	
0207 27 10	----- kondita	85,1 €/100 kg/net	E	
0207 27 20	----- pool- või veerandrümbad	41 €/100 kg/net	E	
0207 27 30	----- tiivad koos tiivaotstega või ilma nendeta	26,9 €/100 kg/net	E	
0207 27 40	----- seljatükid, kaelatükid, seljatükid koos kaeltega, tagatükid, tiivaotsad	18,7 €/100 kg/net	E	
0207 27 50	----- rinnatükid ja nende jaotustükid	67,9 €/100 kg/net	E	
0207 27 60	----- sääred ja nende jaotustükid	25,5 €/100 kg/net	E	
0207 27 70	----- muud	46 €/100 kg/net	E	
0207 27 80	----- muud	83 €/100 kg/net	E	
0207 27 91	----- maks	6,4	E	
0207 27 99	----- muud	18,7 €/100 kg/net	E	
0210 11 11	----- tagaosad ja nende jaotustükid	77,8 €/100 kg/net	E	TQP
0210 11 19	----- abatükid ja nende jaotustükid	60,1 €/100 kg/net	E	TQP
0210 11 31	----- tagaosad ja nende jaotustükid	151,2 €/100 kg/net	E	TQP

Tariifikood (CN2015)	CN2015 kirjeldus (vt märkus 1)	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
0210 11 39	----- abatükid ja nende jaotustükid	119 €/100 kg/net	E	TQP
0210 20 10	-- kondiga	15,4 + 265,2 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3
0210 20 90	-- kondita	15,4 + 303,4 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3
0210 92 91	----- liha	130 €/100 kg/net	B	
0210 92 92	----- rups	15,4	B	
0210 92 99	----- toidukõlblik jahu lihast või rupsist	15,4 + 303,4 €/100 kg/net	D	
0210 99 10	----- hobuseliha, soolatud, soolvees või kuivatatud	6,4	B	
0210 99 21	----- kondiga	222,7 €/100 kg/net	D	
0210 99 29	----- kondita	311,8 €/100 kg/net	D	
0210 99 31	----- põhjapõdra	15,4	B	
0210 99 39	----- muud	130 €/100 kg/net	B	
0210 99 51	----- paks vaheliha ja õhuke vaheliha	15,4 + 303,4 €/100 kg/net	E	TQB2, TQB3
0210 99 59	----- muud	12,8	E	TQB2, TQB3
0210 99 79	----- muud	6,4	B	
0210 99 85	----- muud	15,4	B	
0210 99 90	---- toidukõlblik jahu lihast või rupsist	15,4 + 303,4 €/100 kg/net	D	
0304 71 90	---- muud	7,5	D	TQCod
0304 79 10	---- polaartursk e saika (<i>Boreogadus saida</i>)	7,5	D	TQCod
0305 43 00	-- forellid ja lõhed (<i>Salmo trutta</i> , <i>Oncorhynchus mykiss</i> , <i>Oncorhynchus clarki</i> , <i>Oncorhynchus aguabonita</i> , <i>Oncorhynchus gilae</i> , <i>Oncorhynchus apache</i> ja <i>Oncorhynchus chrysogaster</i>)	14	D	

Tariifikood (CN2015)	CN2015 kirjeldus (vt märkus 1)	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
ex 0305 72 00 (vt märkus 2)	-- kalapead, -sabad ja ujupõied	13	D	
ex 0305 79 00 (vt märkus 2)	-- muud	13	D	
0306 12 05	--- suitsutatud, puhastatud või puhastamata, enne suitsutamist või suitsutamise käigus kuumtöödeldud või mitte, muul viisil töötlemata	20	C	
0306 12 10	---- terved (puhastamata)	6	B	
0306 12 90	---- muud	16	B	
0306 14 05	--- suitsutatud, puhastatud või puhastamata, enne suitsutamist või suitsutamise käigus kuumtöödeldud või mitte, muul viisil töötlemata	8	D	
0306 14 90	---- muud	7,5	B	
ex 0306 16 10 (vt märkus 3)	--- suitsutatud, puhastatud või puhastamata, enne suitsutamist või suitsutamise käigus kuumtöödeldud või mitte, muul viisil töötlemata	20	D	TQShrimps
ex 0306 17 10 (vt märkus 3)	--- suitsutatud, puhastatud või puhastamata, enne suitsutamist või suitsutamise käigus kuumtöödeldud või mitte, muul viisil töötlemata	20	D	TQShrimps
0306 22 30	---- suitsutatud, puhastatud või puhastamata, enne suitsutamist või suitsutamise käigus kuumtöödeldud või mitte, muul viisil töötlemata	20	C	
0306 24 10	--- suitsutatud, puhastatud või puhastamata, enne suitsutamist või suitsutamise käigus kuumtöödeldud või mitte, muul viisil töötlemata	8	D	
ex 0306 26 10 (vt märkus 3)	--- suitsutatud, puhastatud või puhastamata, enne suitsutamist või suitsutamise käigus kuumtöödeldud või mitte, muul viisil töötlemata	20	D	TQShrimps

Tariifikood (CN2015)	CN2015 kirjeldus (vt märkus 1)	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
ex 0306 27 10 (vt märkus 3)	--- suitsutatud, puhastatud või puhastamata, enne suitsutamist või suitsutamise käigus kuumtöödeldud või mitte, muul viisil töötlemata	20	D	TQShrimps
0307 19 10	--- suitsutatud, puhastatud või puhastamata, enne suitsutamist või suitsutamise käigus kuumtöödeldud või mitte, muul viisil töötlemata	20	C	
0307 29 05	--- suitsutatud, puhastatud või puhastamata, enne suitsutamist või suitsutamise käigus kuumtöödeldud või mitte, muul viisil töötlemata	20	C	
0307 39 05	--- suitsutatud, puhastatud või puhastamata, enne suitsutamist või suitsutamise käigus kuumtöödeldud või mitte, muul viisil töötlemata	20	D	
0307 49 05	--- suitsutatud, enne suitsutamist või suitsutamise käigus kuumtöödeldud või mitte, muul viisil töötlemata	20	C	
0307 59 05	--- suitsutatud, enne suitsutamist või suitsutamise käigus kuumtöödeldud või mitte, muul viisil töötlemata	20	C	
0307 60 10	-- suitsutatud, puhastatud või puhastamata, enne suitsutamist või suitsutamise käigus kuumtöödeldud või mitte, muul viisil töötlemata	20	C	
0307 79 10	--- suitsutatud, puhastatud või puhastamata, enne suitsutamist või suitsutamise käigus kuumtöödeldud või mitte, muul viisil töötlemata	20	C	
0307 89 10	--- suitsutatud, puhastatud või puhastamata, enne suitsutamist või suitsutamise käigus kuumtöödeldud või mitte, muul viisil töötlemata	20	C	

Tariifikood (CN2015)	CN2015 kirjeldus (vt märkus 1)	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
0307 99 10	--- suitsutatud, puhastatud või puhastamata, enne suitsutamist või suitsutamise käigus kuumtöödeldud või mitte, muul viisil töötlemata	20	C	
0407 11 00	-- liiki <i>Gallus domesticus</i> kuuluvate kanade munad	35 €/1 000 p/st	E	
0407 19 19	----- muud	35 €/1 000 p/st	E	
0407 21 00	-- liiki <i>Gallus domesticus</i> kuuluvate kanade munad	30,4 €/100 kg/net	E	
0407 29 10	--- muude kodulindude kui liiki <i>Gallus domesticus</i> kuuluvate kodulindude munad	30,4 €/100 kg/net	E	
0407 90 10	-- kodulindude	30,4 €/100 kg/net	E	
0408 11 80	--- muud	142,3 €/100 kg/net	E	
0408 19 81	----- vedelal kujul	62 €/100 kg/net	E	
0408 19 89	----- muud, kaasa arvatud külmutatud	66,3 €/100 kg/net	E	
0408 91 80	--- muud	137,4 €/100 kg/net	E	
0408 99 80	--- muud	35,3 €/100 kg/net	E	
0702 00 00	Tomatid, värsked või jahutatud	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
0707 00 05	– kurgid	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
0709 91 00	-- artišokid	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
0709 93 10	--- kabatšokid	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
0710 40 00	– suhkrumais	5,1 + 9,4 €/100 kg/net	D	TQSC

Tariifikood (CN2015)	CN2015 kirjeldus (vt märkus 1)	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
0805 10 20	-- magusad apelsinid, värsked	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
0805 20 10	-- klementiinid	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
0805 20 30	-- monrealid ja satsumad	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
0805 20 50	-- mandariinid ja vilkingid	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
0805 20 70	-- tangeriinid	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
0805 20 90	-- muud	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
0805 50 10	-- sidrunid (<i>Citrus limon</i> , <i>Citrus limonum</i>)	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
0806 10 10	-- lauaviinamarjad	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
0808 10 80	-- muud	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
0808 30 90	-- muud	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
0809 10 00	-- aprikoosid	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
0809 21 00	-- hapukirsid (<i>Prunus cerasus</i>)	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
0809 29 00	-- muud	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	

Tariifikood (CN2015)	CN2015 kirjeldus (vt märkus 1)	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
0809 30 10	-- nektariinid	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
0809 30 90	-- muud	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
0809 40 05	-- ploomid	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
1001 11 00	-- seemneks	148 €/t	D	
1001 19 00	-- muud	148 €/t	D	
1001 91 90	--- muud	95 €/t	D	
1001 99 00	-- muud	95 €/t	D	TQCW
1002 10 00	- seemneks	93 €/t	D	
1002 90 00	- muud	93 €/t	D	
1003 90 00	- muud	93 €/t	D	
1004 10 00	- seemneks	89 €/t	D	
1004 90 00	- muud	89 €/t	D	
1108 11 00	-- nisutärklis	224 €/t	D	
1108 12 00	-- maisitärklis	166 €/t	D	
1108 13 00	-- kartulitärklis	166 €/t	D	
1108 14 00	-- maniokitärklis	166 €/t	D	
1108 19 10	---- riisitärklis	216 €/t	D	
1108 19 90	---- muud	166 €/t	D	
1604 14 21	----- taimeõlis	24	D	
1604 14 26	----- nn seljafileed	24	D	

Tariifikood (CN2015)	CN2015 kirjeldus (vt märkus 1)	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
1604 14 28	----- muud	24	D	
1604 14 31	----- taimeõlis	24	D	
1604 14 36	----- nn seljafileed	24	D	
1604 14 38	----- muud	24	D	
1604 14 41	----- taimeõlis	24	D	
1604 14 46	----- nn seljafileed	24	D	
1604 14 48	----- muud	24	D	
1604 14 90	--- pelamiid (<i>Sarda</i> spp.)	25	D	
1604 20 70	--- tuunidest, võõttuunidest ja muudest perekonna <i>Euthynnus</i> kaladest	24	D	
1605 10 00	- krabidest	8	D	
1605 21 90	--- muud	20	D	TQShrimps
1605 29 00	-- muud	20	D	TQShrimps
1605 30 90	-- muud	20	C	
1605 51 00	-- austritest	20	C	
1605 52 00	-- kammkarpidest, sh ebakammkarbid	20	C	
1605 53 10	--- õhukindlas pakendis	20	D	
1605 53 90	--- muud	20	D	
1605 54 00	-- seepiatest ja kalmaaridest	20	C	
1605 55 00	-- kaheksajalgadest	20	C	
1605 56 00	-- venuuskarpidest, südakarpidest ja noalaevkarpidest	20	C	
1605 57 00	-- merikõrvadest	20	C	
1605 58 00	-- tigudest, v.a meritigudest	20	C	

Tariifikood (CN2015)	CN2015 kirjeldus (vt märkus 1)	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
1605 59 00	-- muud	20	C	
1701 12 10	--- rafineerimiseks	33,9 €/100 kg/net	D	
1701 12 90	--- muud	41,9 €/100 kg/net	D	
1701 13 10	--- rafineerimiseks	33,9 €/100 kg/net	D	
1701 13 90	--- muud	41,9 €/100 kg/net	D	
1701 14 10	--- rafineerimiseks	33,9 €/100 kg/net	D	
1701 14 90	--- muud	41,9 €/100 kg/net	D	
1701 91 00	-- maitse- või värvainelisanditega	41,9 €/100 kg/net	D	
1701 99 10	--- valge suhkur	41,9 €/100 kg/net	D	
1701 99 90	--- muud	41,9 €/100 kg/net	D	
2005 80 00	- suhkrumais (<i>Zea mays var.saccharata</i>)	5,1 + 9,4 €/100 kg/net	E	TQSC
2009 61 10	--- 100 kg netomassi väärtusega üle 18 euro	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
2009 69 19	---- muud	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
2009 69 51	----- kontsentreeritud	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
2009 69 59	----- muud	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
2204 30 92	---- kontsentreeritud	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
2204 30 94	---- muud	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
2204 30 96	---- kontsentreeritud	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	

Tariifikood (CN2015)	CN2015 kirjeldus (vt märkus 1)	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
2204 30 98	---- muud	Vt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1101/2014 2. lisa (lk 679–718)	AV0+EP	
8702 10 11	---- uued	16	C	
8702 10 19	---- kasutatud	16	C	
8702 10 91	---- uued	10	C	
8702 10 99	---- kasutatud	10	C	
8702 90 11	---- uued	16	C	
8702 90 19	---- kasutatud	16	C	
8702 90 31	---- uued	10	C	
8702 90 39	---- kasutatud	10	C	
8702 90 90	-- muud tüüpi mootoriga	10	C	
8703 21 10	---- uued	10	C	
8703 22 10	---- uued	10	D	
8703 22 90	---- kasutatud	10	D	
8703 23 11	---- sõidukelamud	10	D	
8703 23 19	---- muud	10	D	
8703 23 90	---- kasutatud	10	D	
8703 24 10	---- uued	10	D	
8703 24 90	---- kasutatud	10	D	
8703 31 10	---- uued	10	D	
8703 31 90	---- kasutatud	10	D	
8703 32 11	---- sõidukelamud	10	D	
8703 32 19	---- muud	10	D	
8703 32 90	---- kasutatud	10	D	

Tariifikood (CN2015)	CN2015 kirjeldus (vt märkus 1)	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
8703 33 11	----- sõidukelamud	10	D	
8703 33 19	----- muud	10	D	
8703 33 90	---- kasutatud	10	D	
8703 90 10	-- elektrimootoriga	10	C	
8703 90 90	-- muud	10	C	
8704 21 10	---- spetsiaalselt kõrgradioaktiivsete ainete veoks (Euratom)	3,5	B	
8704 21 31	----- uued	22	B	
8704 21 39	----- kasutatud	22	B	
8704 21 91	----- uued	10	B	
8704 21 99	----- kasutatud	10	B	
8704 22 10	---- spetsiaalselt kõrgradioaktiivsete ainete veoks (Euratom)	3,5	B	
8704 22 91	----- uued	22	B	
8704 22 99	----- kasutatud	22	B	
8704 23 10	---- spetsiaalselt kõrgradioaktiivsete ainete veoks (Euratom)	3,5	B	
8704 23 91	----- uued	22	B	
8704 23 99	----- kasutatud	22	B	
8704 31 10	---- spetsiaalselt kõrgradioaktiivsete ainete veoks (Euratom)	3,5	B	
8704 31 31	----- uued	22	B	
8704 31 39	----- kasutatud	22	B	
8704 31 91	----- uued	10	B	

Tariifikood (CN2015)	CN2015 kirjeldus (vt märkus 1)	Baasmäär	Ülemineku kategooria	Märkus
8704 31 99	----- kasutatud	10	B	
8704 32 10	--- spetsiaalselt kõrgradioaktiiv- sete ainete veoks (Euratom)	3,5	B	
8704 32 91	---- uued	22	B	
8704 32 99	---- kasutatud	22	B	
Märkus 1:	käesolevas loetelus nimetatud tootevaliku määrab CN-kood komisjoni rakendusmääruses (EL) nr 1101/2014			
Märkus 2:	ex 0305 72 00 ja ex 0305 79 00 – ainult forellid ja lõhed CN-koodiga 0305 43 00			
Märkus 3:	ex 0306 16 10, ex 0306 17 10, ex 0306 26 10 ja ex 0306 27 10 – välja arvatud kontaktpakendis kogumahuga kuni 2 kg			

2-B LISA

LEPINGUOSALISTE DEKLARATSIOON TARIIFIKVOOTIDE HALDAMISE KOHTA

A JAGU

Deklaratsioon, mis käsitleb veise- ja vasikaliha ning sealihha tariifikvootide Euroopa Liidu poolset haldamist käesoleva lepingu alusel

1. Üldpõhimõtte kohaselt peaks tariifikvootide haldamine olema kaubanduse jaoks võimalikult soodne. Täpsemalt ei tohiks see vähendada ega muuta olematuks turulepääsu võimaldamise kohustusi, milles lepinguosalisel on kokku leppinud, see peab olema läbipaistev ja prognoositav ning sellega tuleks minimeerida kauplejate tehingukulud ja maksimeerida kvootide kasutamise määrad ning püüda ära hoida võimalikku spekuleerimist.

Impordilitsentside süsteemi ülesehitus

Kvartaalsed alaperioodid ühe perioodi tariifikvootide kasutamata koguste ülekandmisega teise perioodi

2. Turustusaasta kõigis neljas kvartalis tehakse litsentsitaotluste jaoks kättesaadavaks 25 % aastase tariifikvoodi kogusest.
3. Kvartali lõpus endiselt saadaolevad kogused kantakse kuni turustusaasta lõpuni automaatselt üle järgmisesse kvartalisse.

Impordilitsentside taotlemise tähtaeg

4. Impordilitsentsi taotluste vastuvõtmine lõpeb 45 kalendripäeva enne iga kvartali algust ja impordilitsents antakse välja hiljemalt 30 kalendripäeva enne asjaomase kvartali algust.
5. Kui nõudlus litsentside järele ületab taotlusperioodil asjaomaseks kvartaliks saadaolevaid koguseid, antakse litsentsid võrdelistel alustel.
6. Kui kvartali puhul saadaolevat kogust ei eraldata taotlusperioodi jooksul täielikult, tehakse ülejäänud kogus kättesaadavaks nõuetele vastavatele taotlejatele, kes saavad taotleda seda ülejäänud kvartali jooksul. Impordilitsentse antakse nõudluse korral välja automaatselt seni, kuni asjaomase ajavahemiku saadaolev kogus on täielikult ära jagatud.

Litsentside kehtivus

7. Impordilitsents kehtib:
  - a) alates litsentsi väljastamise kuupäevast või selle kvartali alguskuupäevast, mille jaoks litsents on väljastatud, olenevalt sellest, kumb on hilisem;
  - b) viis kuud alates punktis a nimetatud kuupäevast või kuni turustusaasta lõpuni, kui see saabub varem.
8. Impordilitsentse võib kasutada ükskõik millises Euroopa Liidu tollipunktis ja mitme saadetise jaoks.

Kõlblikkuskriteeriumid

9. Kõlblikkuskriteeriumide kohaldamise ja kvootide eraldamise meetodi rakendamise tulemusel peaksid kvoodid minema isikutele, kes neid kõige tõenäolisemalt kasutavad, ning ei tohi tekkida imporditõkkeid.

10. Taotlusperioodil kuuluvad nõuetele vastavate taotlejate hulka veise- ja vasikalihaimpordi puhul traditsioonilised veise-, piisoni- või vasikaliha importijad ning sealihaimpordi puhul traditsioonilised veise-, piisoni-, vasika- või sealiha importijad.
11. Taotlusperioodile järgnevas kvartalis, mil litsentsid tehakse kättesaadavaks nõudluse korral, laiendatakse taotlejate kõlblikuskriteeriume, et hõlmata hulgemüüjad ja akrediteeritud lihatöötledajad.

Tagatised

Impordilitsentsi taotlustega seotud tagatised

12. Koos litsentsitaotlusega esitatakse tagatis, mille suurus on kuni 95 eurot veiseliha tonni ja kuni 65 eurot sealiha tonni kohta.

Litsentsi üleandmine ja vastav tagatis

13. Litsentsid ei ole üleantavad.

Litsentsi tagastamine ja vastav tagatis

14. Kasutamata litsentsikogused võib tagastada enne litsentsi aegumist hiljemalt neli kuud enne turustusaasta lõppu. Iga litsentsiomanik võib tagastada kuni 30 % oma individuaalse litsentsiga hõlmatud kogusest. Sellise koguse tagastamise korral vabastatakse 60 % vastavast tagatisest.
15. Kõik tagastatud kogused tehakse viivitama kättesaadavaks teistele kõlblikele taotlejatele, kes saavad taotleda neid ülejäänud kvartali jooksul. Kui taotlusi ei esitata, kantakse asjaomased kogused üle järgmisesse kvartalis.

Tagatise vabastamine ning kogu tagatise vabastamine, kui on toimunud 95 % impordist

16. Tagatised vabastatakse proportsionaalselt iga kord pärast tegeliku impordi aset leidmist.
17. Kui importija individuaalse litsentsiga hõlmatud kogusest on tegelikult imporditud 95 %, vabastatakse kogu tagatis.

B JAGU

Deklaratsioon juustu tariifikvootide haldamise kohta Kanada poolt käesoleva lepingu alusel

1. Üldpõhimõtte kohaselt peaks tariifikvootide haldamine olema kaubanduse jaoks võimalikult soodne. Täpsemalt ei tohi see vähendada ega muuta olematuks turulepääsu võimaldamise kohustusi, milles lepinguosalisel on kokku leppinud; see peab olema läbipaistev ja prognoositav, minimeerima kauplemise tehingukuluseid, maksimeerima kvootide kasutamise määrasid ning püüdma ära hoida võimalikku spekulatsioonimist.
2. Kõlblikuskriteeriumide kohaldamise ja kvootide eraldamise meetodi rakendamise tulemusel peaksid kvoodid minema isikutele, kes neid kõige tõenäolisemalt kasutavad, ning ei tohi tekitada imporditõkkeid.

Impordilitsentside süsteemi ülesehitus

3. Aastane tariifikvoodi kogus eraldatakse igal aastal kõlblikele taotlejatele.

4. Tariifikvootide eraldamise meetod võimaldab igal aastal liituda uutel osalejatel. Üleminekuperioodil – esimesel kuni viiendal aastal – on igal aastal vähemalt 30 % tariifikvoodist kättesaadav uutele osalejatele. Pärast üleminekuperioodi lõppu – alates kuuendast aastast – on uutele osalejatele igal aastal kättesaadav vähemalt 10 % tariifikvoodi kogusest.
5. Tariifikvoodi kogus eraldatakse kalendriaasta põhisel. Kõikide huvitatud isikute taotlused võetakse vastu ja vaadatakse läbi kooskõlas põllumajandustoodete tariifikvootide haldamise käsituslepe sätetega, nagu need on määratletud ministeeriumi 7. detsembri 2013. aasta otsuses WT/MIN(13)/39 põllumajanduskokkuleppe artiklis 2, mille kohaselt taotluste esitamiseks on ette nähtud neli kuni kuus nädalat. Import saab alata aasta esimesel päeval.
6. Kui tariifikvooti ei eraldata lõikes 3 nimetatud taotlusprotsessi käigus ära täielikult, pakutakse saadaolevaid koguseid viivitamata nõuetele vastavatele taotlejatele proportsionaalselt neile eraldatud kogusele või vastavalt nõudlusele, kui kogused on pärast esimest pakkumist endiselt saadaval.

Kõlblikkuskriteeriumid

7. Et vastata nõuetele, peab taotleja olema Kanada elanik ja tegutsema aasta jooksul pidevalt Kanada juustusektoris.
8. Üleminekuperioodil – esimesel kuni viiendal aastal – on uus osaleja nõuetele vastav taotleja, kes ei ole Kanadas WTO raames juustu tariifikvoodi omanik.
9. Pärast üleminekuperioodi lõppu – alates kuuendast aastast – on uus osaleja nõuetele vastav taotleja, kes ei ole Kanadas WTO raames juustu tariifikvoodi omanik või kellele ei ole eraldatud käesoleva lepingu alusel eelneval aastal tariifikvooti.
10. Uut osalejat käsitatakse uue osalejana kolm aastat.
11. Kui taotlejat ei käsitata enam uue osalejana, koheldakse teda samamoodi nagu kõiki teisi taotlejaid.
12. Kanada võib otsustada piirata kvoodieraldiste suurust teatava protsendimääraga, kui see leitakse olevat vajalik, et edendada konkurentsivõimelist, õiglast ja tasakaalustatud impordikeskkonda.

Eraldatud impordikvootide ja impordilubade kasutamine

13. Eraldatud tariifikvoot kehtib ühe kvoodiaasta või – juhul kui kvoot on antud pärast kvoodiaasta algust – ülejäänud kvoodiaasta jooksul.
14. Et tagada impordi kooskõla siseturutingimustega ja viia miinimumini kaubandustõkked, on kvoodiomanikul tavaliselt õigus kasutada talle eraldatud kvooti tariifikvoodiga hõlmatud mis tahes toote importimiseks igal ajal aasta jooksul.
15. Importija esitab talle eraldatud kvoodile tuginedes impordiloo taotluse kõikide tariifikvoodiga hõlmatud toote saadetiste kohta, mida ta kavatseb Kanadasse importida. Impordiload väljastatakse taotluse laekumise korral tavaliselt automaatselt Kanada valitsuse elektroonilise loasüsteemi kaudu. Kehtiva poliitika kohaselt tuleb impordiloo taotlus esitada hiljemalt 30 päeva enne kavandatavat impordikuupäeva ning lubade kehtivusaeg algab viis päeva enne ja lõpeb 25 päeva pärast impordikuupäeva.
16. Load ei ole üleantavad.
17. Impordiluba võidakse muuta või tühistada.

18. Võidakse lubada eraldatud kvoodi üleandmist.
  19. Kvoodiomaniku suhtes, kes kasutab aasta jooksul vähem kui 95 % talle eraldatud kvoodist, võidakse kohaldada järgmisel aastal alakasutusest tulenevat trahvi, mis väljendub selles, et asjaomasele isikule eraldatakse kvoot, mis kajastab eelmise eraldise tegelikku kasutamist. Kvoodiomanikku, kelle suhtes kavatsatakse kohaldada alakasutusest tulenevat trahvi, teavitatakse trahvi kohaldamisest enne tariifikvoodi lõplikku eraldamist.
  20. Kvoodiomanik võib tagastada talle eraldatud kvoodi kasutamata koguse kindlaksmääratud kuupäevani. Tagastatud kogused loetakse alakasutuse trahvi kohaldamisel kasutatuks. Korduva tagastamise eest võidakse karistada.
  21. Tagastatud kogused tehakse pärast tagastamistähtaega tavaliselt kättesaadavaks huvitatud kvoodiomanikele, kes ei ole tagastanud ühtki oma kvoodi kasutamata kogust. Kui koguseid jääb pärast seda üle, võidakse neid pakkuda muudele huvitatud kolmandatele isikutele.
  22. Tagastamistähtjaks määratakse kuupäev, mis on piisavalt varajane, et anda tagastatud koguste kasutamiseks küllalt aega, ent samal ajal piisavalt hiline, et võimaldada kvoodiomanikel teha kindlaks oma impordivajadused aasta lõpuni – võimaluse korral jääb kõnealune tähtaeg kvoodiaasta keskpaika.
-

4-A LISA

KOOSTÖÖ MOOTORSÕIDUKEID KÄSITLEVATE EESKIRJADE VALDKONNAS*Artikkel 1***Eesmärgid ja otstarve**

1. Lepinguosalised kinnitavad Kanada ja Euroopa Ühenduse vahelist koostööd teaduse ja tehnoloogia valdkonnas.
2. Lepinguosalised kinnitavad oma ühiselt võetud kohustust parandada sõidukite ohutust ja keskkonnatoimet ning suurendada ühtlustamisjõupingutusi, mida tehakse ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) *sõidukieeskirjade ühtlustamise ülemaailmse foorumi (WP.29) hallatava 1998. aasta üldise kokkuleppe* (edaspidi „1998. aasta üldine kokkulepe“) raames.
3. Lepinguosalised kinnitavad oma kohustust suurendada oma jõupingutusi käesoleva peatüki ja kahekümne esimese peatüki („Õiguslane koostöö“) kohase õiguslase koostöö valdkonnas.
4. Lepinguosalised tunnistavad kummagi lepinguosalise õigust määrata kindlaks oma soovitud tervise-, ohutuse ning keskkonna- ja tarbijakaitse tase.
5. Lepinguosalised soovivad edendada koostööd ja suurendada ressursside tõhusat kasutust mootorsõidukite tehniliste eeskirjadega seotud küsimustes viisil, mis ei kahjusta kummagi lepinguosalise suutlikkust täita oma kohustusi.
6. Käesoleva lisa otstarve on tugevdada koostööd ja parandada suhtlust, sealhulgas teabevahetust, uute tehniliste eeskirjade või seonduvate standardite väljatöötamiseks tehtava mootorsõidukite ohutuse ja keskkonnatoime alase teadustegevuse valdkonnas, et edendada üldiste tehniliste eeskirjade kohaldamist ja tunnustamist *1998. aasta üldise kokkuleppe* raames ning võimalikku tulevast lepinguosaliste vahelist ühtlustamist seoses täiustamise ja muu arenguga mootorsõidukite tehniliste eeskirjade või nendega seotud standardite valdkonnas.

*Artikkel 2***Koostöövaldkonnad**

Lepinguosalised püüavad jagada teavet ja teha koostööd seoses tegevusega järgmistes valdkondades:

- a) tehniliste eeskirjade või seonduvate standardite väljatöötamine ja kehtestamine;
- b) tehniliste eeskirjade või seonduvate standardite rakendamisjärgne läbivaatamine;
- c) mootorsõidukite tehniliste eeskirjade või seonduvate standardite alase tarbijatele suunatud teabe väljatöötamine ja levitamine;
- d) sõidukeid käsitlevate uute ohutuseeskirjade või seonduvate standardite väljatöötamisega ning kõrgetasemelise heite vähendamise ja elektrisõidukite tehnoloogiaga seotud uuringute, teabe ja tulemuste vahetamine ning
- e) ohutuse või heitega seotud puudujääkide ja tehniliste eeskirjade eiramise kindlakstegemist käsitleva olemasoleva teabe vahetamine.

Artikkel 3

Koostöövormid

Lepinguosalised püüavad jätkata mootorsõidukite tehniliste eeskirjade või seonduvate standardite valdkonnas avatud ja pidevat dialoogi. Selleks lepinguosalised:

- a) kohtuvad vähemalt kord aastas (sh kohtumised, mis toimuvad WP.29 istungite raames) videokonverentsi vahendusel või silmast silma vaheldumisi Kanadas ja Euroopa Liidus;
- b) vahetavad teavet riigisiseste ja rahvusvaheliste programmide ja tegevuskavade, sealhulgas uute tehniliste eeskirjade või seonduvate standardite väljatöötamisega seotud teadusprogrammide kavandamise kohta;
- c) elavdavad ja edendavad ühiselt tehniliste eeskirjade suuremat rahvusvahelist ühtlustamist mitmepoolsete foorumite kaudu, nagu 1998. aasta üldine kokkulepe, sealhulgas tehes koostööd sellist tegevust toetavate algatuste kavandamisel;
- d) jagavad ja arutavad mootorsõidukite ohutuse ja keskkonna alaseid tehnilisi eeskirju või seonduvaid standardeid käsitlevaid teadus- ja arenduskavu;
- e) teevad ühisanalüüsi, töötavad välja vastastikku kasulikke, praktilisi ja mugavaid meetodikaid ja käsitusviise, et toetada ja hõlbustada mootorsõidukite tehniliste eeskirjade või seonduvate standardite väljatöötamist, ning
- f) töötavad välja koostööd käsitlevad lisasätted.

Artikkel 4

ÜRO eeskirjade Kanada poolne inkorporeerimine

1. Lepinguosalised tunnistavad, et Kanada on inkorporeerinud koos vajalikuks peetud kohandustega ÜRO eeskirjades sisalduvad tehnilised eeskirjad oma *mootorsõidukite ohutuse eeskirjadesse* (C.R.C., c. 1038), nagu need on loetletud 4-A-1 lisas.
2. Kanada säilitab oma õiguse kohandada oma õigusakte, sealhulgas muutes seda, millised ÜRO eeskirjad on inkorporeeritud tema õigusesse, või seda, mil viisil või kui suures ulatuses on kõnealused eeskirjad inkorporeeritud tema õigusesse. Enne selliste muudatuste tegemist teavitab Kanada Euroopa Liitu ja on valmis andma nõudmise korral teavet kõnealuste muudatuste põhjuste kohta. Kanada jätkab asjakohaste ÜRO eeskirjade tunnustamist, välja arvatud juhul, kui sellega kaasneks madalam ohutuse tase kui kehtestatud muudatustega või kui see kahjustaks Põhja-Ameerika integratsiooni.
3. Lepinguosalised peavad tehnilisi konsultatsioone, et määrata hiljemalt kolm aastat pärast käesoleva lepingu jõustumist kindlaks, kas 4-A-2 lisas loetletud ÜRO eeskirjades sisalduvad tehnilised eeskirjad tuleks samuti inkorporeerida koos mis tahes Kanada poolt vajalikuks peetavate kohandustega Kanada *mootorsõidukite ohutuse eeskirjadesse*. Kõnealused tehnilised eeskirjad tuleks inkorporeerida, välja arvatud juhul, kui sellega kaasneks madalam ohutuse tase kui Kanada eeskirjadega või kui see kahjustaks Põhja-Ameerika integratsiooni.
4. Samuti peavad lepinguosalised täiendavaid tehnilisi konsultatsioone, et määrata kindlaks, kas 4-A-2 lissasse tuleks lisada muid tehnilisi eeskirju.
5. Kanada koostab ja säilitab loetelu ÜRO eeskirjades sisalduvatest tehnilistest eeskirjadest, mis inkorporeeritakse Kanada *mootorsõidukite ohutuse eeskirjadesse*. Kanada teeb selle loetelu avalikkusele kättesaadavaks.
6. Püüdes edendada õigusnormide lähendamist, vahetavad lepinguosalised teavet, niivõrd kui see on võimalik, oma mootorsõidukite ohutusega seotud tehniliste eeskirjade kohta.

*Artikkel 5***Teise lepinguosalise tehniliste eeskirjade arvessevõtmine**

Kui lepinguosaline töötab mootorsõidukite ja nende osade jaoks välja uue tehnilise eeskirja või muudab olemasolevat, võtab ta arvesse teise lepinguosalise tehnilisi eeskirju, sealhulgas neid, mis on kehtestatud UNECE *sõidukieskirjade ühtlustamise ülemaailmse foorumi (WP.29)* raames. Lepinguosaline esitab teise lepinguosalise taotluse korral selgituse selle kohta, mil määral ta võttis oma uute tehniliste eeskirjade väljatöötamisel arvesse kõnealuse teise lepinguosalise tehnilisi eeskirju.

*Artikkel 6***Koostöö Ameerika Ühendriikidega**

Lepinguosalised tunnistavad oma ühist huvi teha mootorsõidukeid käsitlevate tehniliste eeskirjade valdkonnas koostööd Ameerika Ühendriikidega. Kui Euroopa Liit ja Ameerika Ühendriigid sõlmivad lepingu või kokkuleppe oma vastavate mootorsõidukitega seotud tehniliste eeskirjade ühtlustamise kohta, teevad lepinguosalsed koostööd, et määrata kindlaks, kas ka nemad peaksid sõlmima sarnase lepingu või kokkuleppe.

4-A-1 LISA

4-A lisa artikli 4 lõikes 1 osutatud loetelu

ÜRO eeskiri	ÜRO eeskirja nimetus	Täielikult või osaliselt ÜRO eeskirja hõlmav Kanada eeskiri	Täielikult või osaliselt ÜRO eeskirja hõlmava Kanada eeskirja nimetus
Nr 98	Ühtsed sätted, milles käsitletakse mootorsõidukite gaasilahendusega valgusallikatega varustatud esilaternate tüübikinnitust	CMVSS 108 (*)	Valgustussüsteem ja valgust tagasi peegeldavad seadmed
Nr 112	Ühtsed sätted mootorsõidukite selliste esilaternate tunnustamise kohta, mis kiirgavad asümmeetrilist lähituld või kaugtuld või mõlemat ja on varustatud hõõglampide ja/või LED-moodulitega	CMVSS 108 (*)	Valgustussüsteem ja valgust tagasi peegeldavad seadmed
Nr 113	Ühtsed sätted mootorsõidukite selliste esilaternate tunnustamise kohta, mis kiirgavad asümmeetrilist lähituld või kaugtuld või mõlemat ja on varustatud hõõglampidega	CMVSS 108 (*)	Valgustussüsteem ja valgust tagasi peegeldavad seadmed
Nr 51	Ühtsed sätted vähemalt neljarattaliste mootorsõidukite tunnustamise kohta mürataseme alusel	CMVSS 1106 (*)	Müratase
Nr 41	Ühtsed sätted, mis käsitlevad mootorrataste tüübikinnitust seoses müraga	CMVSS 1106 (*)	Müratase
Nr 11	Ühtsed sätted sõidukite tüübikinnituse kohta seoses ukseulgurite ja uksekinnituskomponentidega	CMVSS 206 (*)	Ukselukud ja uksekinnituskomponendid
Nr 116 (ainult kasutustõkis)	Ühtsed sätted, milles käsitletakse mootorsõidukite kaitset omavolilise kasutamise eest (ainult kasutustõkis)	CMVSS 114 (*)	Kasutustõkis ja veeremistõkis
Nr 42	Ühtsed sätted, milles käsitletakse sõidukite tüübikinnitust seoses eesmistele ja tagumistele allasõidutõketega (kaitserauad jms)	CMVSS 215 (*)	Kaitserauad
Nr 78	Ühtsed sätted, milles käsitletakse L1-, L2-, L3-, L4- ja L5-kategooria sõidukite tüübikinnitust seoses pidurdamisega	CMVSS 122 (*)	Mootorratta pidurisüsteemid

ÜRO eeskiri	ÜRO eeskirja nimetus	Täielikult või osaliselt ÜRO eeskirja hõlmav Kanada eeskiri	Täielikult või osaliselt ÜRO eeskirja hõlmava Kanada eeskirja nimetus
Nr 8	Ühtsed sätted, milles käsitletakse mootorsõidukite asümmeetrilist lähituld, kaugtuld või mõlemat tuld kiirgavate ja halogeenhõõglampidega (H1, H2, H3, HB3, HB4, H7, H8, H9, HIR1, HIR2 ja/või H11) varustatud esilaternate tüübikinnitust	CMVSS 108 (*)	Valgustussüsteem ja valgust tagasi peegeldavad seadmed
Nr 20	Ühtsed sätted, milles käsitletakse mootorsõidukite asümmeetrilist lähituld, kaugtuld või mõlemat tuld kiirgavate ja halogeenhõõglampidega (H4 lampidega) varustatud esilaternate tüübikinnitust	CMVSS 108 (*)	Valgustussüsteem ja valgust tagasi peegeldavad seadmed
Nr 31	Ühtsed sätted, milles käsitletakse mootorsõidukite Euroopa asümmeetrilise valgusjaotusega lähivi- või kaugtuld või mõlemat tuld kiirgavate esitulede lamplaternate tüübikinnitust	CMVSS 108 (*)	Valgustussüsteem ja valgust tagasi peegeldavad seadmed
Nr 57	Mootorrataste ja mootorratastena käsitletavate sõidukite esilaternate tüübikinnituse ühtsed sätted	CMVSS 108 (*)	Valgustussüsteem ja valgust tagasi peegeldavad seadmed
Nr 72	Ühtsed sätted, milles käsitletakse mootorrataste asümmeetrilist lähituld ja kaugtuld kiirgavate ja halogeenlampidega (HS ₁ lampidega) varustatud esilaternate tüübikinnitust	CMVSS 108 (*)	Valgustussüsteem ja valgust tagasi peegeldavad seadmed
Nr 13-H (ainult elektrooniline stabiilsuskontroll)	Ühtsed sätted, milles käsitletakse sõiduautode tüübikinnitust seoses pidurisüsteemiga (ainult elektrooniline stabiilsuskontroll)	CMVSS 126	Elektroonilised stabiilsuskontrolli-süsteemid
Nr 60	Ühtsed sätted, milles käsitletakse kahe- ja kolme- ja neljajalgsete mootorrataste ja moopedide tüübikinnitust seoses juhi käitatavate juhtseadistega, kaasa arvatud juhtseadiste, märgulampide ja indikaatorite tähistus	CMVSS 123	Mootorratta juhtseadised ja näidikud
Nr 81	Ühtsed sätted, mis käsitlevad külghaagisega või külghaagiseta kahe- ja kolme- ja neljajalgsete mootorsõidukite tahavaatepeeglite tüübikinnitust seoses nende tahavaatepeeglite paigaldamisega juhtraua külge	CMVSS 111	Peeglid

(*) Sõnastus seisuga 13. veebruar 2013.

4-A-2 LISA

4-A lisa artikli 4 lõikes 3 osutatud loetelu

ÜRO eeskiri	ÜRO eeskirja nimetus
Nr 12	Ühtsed sätted, mis käsitlevad sõidukite tüübikinnitust seoses juhi kaitsega roolimehhanismi eest kokkupõrke korral
Nr 17	Sõidukite tüübikinnituse ühtsed sätted seoses istmete, nende kinnituspunktide ja võimalike peatuge-dega
Nr 43	Ühtsed sätted ohutute klaaspindade ja nende sõidukitele paigaldamise tüübikinnituse kohta
Nr 48	Sõidukite tüübikinnituse ühtsed sätted seoses valgustus- ja valgussignaalseadmete paigaldamisega
Nr 87	Mootorsõidukite päevatulelaternate tüübikinnituse ühtsed sätted
Nr 53	Kategooria L ₃ sõidukite tüübikinnitust käsitlevad ühtsed sätted seoses valgustus- ja valgussignaalseadmete paigaldamisega
Nr 116	Ühtsed tehnonõuded seoses mootorsõidukite kaitsega omavolilise kasutamise eest
Nr 123	Ühtsed sätted, mis käsitlevad mootorsõidukite tüübikinnitust seoses kohanduvate esitulede süsteemiga (AFS)

5-A LISA

PÄDEVAD ASUTUSED

Euroopa Liidu pädevad asutused

1. Kontroll on jagatud liikmesriikide riiklike asutuste ja Euroopa Komisjoni vahel. Seoses sellega kohaldatakse järgmisi sätteid:
  - a) Kanadasse eksportimisel vastutavad liikmesriigid tootmistingimuste ja -nõuete kontrollimise eest, sealhulgas kohustuslike kontrollide või auditite eest ning kokkulepitud sanitaar- ja fütosanitaarmeetmetele ja -nõuetele vastavust kinnitavate veterinaarsertifikaatide väljastamise eest;
  - b) Kanadast importimisel vastutavad liikmesriigid impordi Euroopa Liidu imporditingimustele vastavuse kontrollimise eest ning
  - c) Euroopa Komisjon vastutab üldise koordineerimise, kontrollsüsteemide kontrollide või auditite ja vajalike meetmete, sealhulgas seadusandliku tegevuse eest, et tagada käesoleva lepingu standardite ja nõuete ühtne kohaldamine.

Kanada pädevad asutused

2. Kui ei ole märgitud teisiti, vastutavad sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete kohaldamise eest seoses kodumaiste, eksporditud ja imporditud loomade ja loomsete saaduste ning taimede ja taimsete saadustega ning sanitaar- ja fütosanitaarmeetmetele ja -nõuetele vastavust kinnitavate veterinaarsertifikaatide väljastamise eest järgmised asutused:
    - a) Kanada Toiduinspeksioon (CFIA);
    - b) vajaduse korral Tervishoiuamet või
    - c) nende õigusjärglasest üksus, kellest on teatatud teisele lepinguosalisele.
-

5-B LISA

PIIRKONDLIKUD TINGIMUSED

Haigused, mille puhul võib vastu võtta piirkondadeks jaotamise otsuseid.

Haigused

1. Suu- ja sõrataud
2. Vesikulaarne stomatiit
3. Sigade vesikulaarhaigus
4. Veiste katk
5. Väikemäletsejaliste katk
6. Veiste nakkav pleuropneumoonia
7. Nodulaarne dermatiit
8. Rift Valley palavik
9. Lammaste katarraalne palavik
10. Lammaste rõuged ja kitsede rõuged
11. Hobuste Aafrika katk
12. Sigade Aafrika katk
13. Sigade klassikaline katk
14. Teatamiskohustuslik lindude gripp
15. Newcastle'i haigus
16. Hobuste Venezuela entsefalomüeliit
17. Episootiline hemorraagia (EHD)

Veeloomade haigused

Lepinguosalised võivad arutada veeloomade haiguste loetelu Maailma Loomatervise Organisatsiooni (OIE) veeloomade tervise koodeksi alusel.

5-C LISA

PIIRKONDLIKE TINGIMUSTE TUNNUSTAMISE PROTSESS*Loomahaigused*

Lepitakse kokku hilisemas etapis.

Taimerahjurid

Lepitakse kokku hilisemas etapis.

5-D LISA

SAMAVÄÄRSUSE KINDLAKSMÄÄRAMISE, TUNNUSTAMISE JA SÄILITAMISE SUUNISED

Samaväärsuse kindlaksmääramine ja tunnustamine

Lepitakse kokku hilisemas etapis.

Samaväärsuse säilitamine

1. Kui lepinguosaline kavatab võtta vastu või tunnistada kehtetuks sanitaar- ja fütosanitaarmeetme või seda muuta valdkonnas, mille puhul ta on tunnustanud artikli 5.6 lõike 3 punkti a kohaselt samaväärsust või artikli 5.6 lõike 3 punkti b kohaselt võimalust saavutada asjakohane kaitsetase, peaks asjaomane lepinguosaline:
    - a) hindama, kas asjaomase sanitaar- ja fütosanitaarmeetme vastuvõtmine, muutmine või kehtetuks tunnustamine võib mõjutada kõnealust tunnustamist ning
    - b) teatama teisele lepinguosalisele oma kavatsusest võtta vastu või tunnistada kehtetuks asjaomane sanitaar- ja fütosanitaarmeede või seda muuta ning punkti a kohasest hindamisest. Teatada tuleb nii varasel etapil, et on veel võimalik teha muudatusi ja võtta arvesse esitatud märkusi.
  2. Kui lepinguosaline võtab vastu või tunnustab kehtetuks sanitaar- ja fütosanitaarmeetme või muudab seda valdkonnas, mille puhul ta on tunnustanud samaväärsust või võimalust saavutada asjakohane kaitsetase, peaks importiv lepinguosaline jätkuvalt nõustuma vastavalt vajadusele kas artikli 5.6 lõike 3 punktis a sätestatud samaväärsuse või artikli 5.6 lõike 3 punktis b sätestatud asjakohase kaitsetaseme saavutamise võimaluse tunnustamisega kõnealuses valdkonnas, kuni ta on teatanud eksportivale lepinguosalisele, kas tuleb täita eritingimusi, ja – juhul kui see nii on – on need tingimused eksportivale lepinguosalisele esitanud. Importiv lepinguosaline peaks konsulteerima kõnealuste eritingimuste väljatöötamisel eksportiva lepinguosalisega.
-

SANITAAR- JA FÜTOSANITAARMEETMETE TUNNUSTAMINE

Üldmärkused

1. Kui lepinguosaline muudab käesolevas lisas loetletud sanitaar- ja fütosanitaarmeedet, kohaldatakse teiselt lepinguosaliselt pärit impordi suhtes muudetud sanitaar- ja fütosanitaarmeedet, võttes arvesse 5-D lisa punkti 2. Muudetud sanitaar- ja fütosanitaarmeetmed leiab kummagi lepinguosalise õiguslastest väljaannetest.
2. Kui importiv lepinguosaline otsustab, et käesolevas lisas nimetatud eritingimus ei ole enam vajalik, teatab ta teisele lepinguosalisele kooskõlas artikliga 26.5, et ta ei kohalda enam kõnealust eritingimust teiselt lepinguosaliselt pärit impordi suhtes.
3. Suurema kindluse huvides tuleb märkida, et vajaduse korral kohaldatakse teiselt lepinguosaliselt pärit impordi suhtes importiva lepinguosalise sanitaar- ja fütosanitaarmeedet, mida ei ole käesolevas lisas nimetatud, või importiva lepinguosalise meetet, mis ei ole sanitaar- ja fütosanitaarmeede.

A JAGU

Sanitaarmeetmed

Sanitaar- ja fütosanitaarmeetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)	Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)	Eritingimus(ed)	Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)	Eritingimus(ed)

Sperma

Veised

Loomatervis	Direktiiv 88/407	— <i>Loomaterviseseadus</i> , S. C. 1990, c. 21 — <i>Loomaterviseeskirjad</i> , C. R.C., c. 296	S. Seemendusjaam peab olema kliiniliselt vaba paratuberkuloosist	— <i>Loomaterviseseadus</i> — <i>loomaterviseeskirjad</i> — CFIA kunstliku seemendamise programm	Direktiiv 88/407	1. Veiste ensootiline leukoos: (seerum) ensüümimmuunsorptsioonanalüüs. Lisaks tuleks pärast tulevase doonorpulli võõrutamist teha tulevase doonorpulli emaloomale võimaluse korral ensüümimmuunsorptsioonanalüüs veiste ensootilise leukoosi suhtes, mis peab andma negatiivse tulemuse.
-------------	------------------	--	--	--	------------------	---

Sanitaar- ja fütosanitaarmede valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaarmede (-meetmed)	Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmede (-meetmed)	Eritingimus(ed)	Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmede (-meetmed)	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaarmede (-meetmed)	Eritingimus(ed)
						<p>Ensüümimmuunsorptsioonanalüüsi tegemist emalooma puhul nõutakse sperma eksportimisel Euroopa Liidu liikmesriikidesse juhul, kui sperma on kogutud doonorpullilt enne doonorpulli 24 kuu vanuseks saamist, ning kõnealuse analüüsi tulemus peab olema negatiivne. Kõnealust analüüsi ei nõuta, kui tulevane doonorpull on pärit Kanada karjast, mis on akrediteeritud seoses veiste ensootilise leukoosiga.</p> <p>2. Veiste nakkav rinotrahheit: (seerum) ensüümimmuunsorptsioonanalüüs.</p> <p>Veiste nakkava rinotrahheidi suhtes negatiivsetes ettevõtetes, mis on heaks kiidetud seoses ekspordiga Euroopa Liitu, tuleb testida kaks korda aastas kõiki loomi veiste nakkava rinotrahheidi suhtes. Üksnes veiste nakkava rinotrahheidi suhtes negatiivsetel ettevõtetel on lubatud eksportida spermat Euroopa Liitu.</p>

Embrüüd

In vivo viljastamise teel saadud veiseembrüüd

Loomatervis	Direktiiv 89/556	— Loomaterviseeadus — loomaterviseeskirjad, XIII osa		— Loomaterviseeadus — loomaterviseeskirjad — CFIA embrüode ekspordi heakskiitmise programm	Direktiiv 89/556 Otsused 2006/168 ja 2007/240	<p>1. Emased doonorloomad viibisid embrüode kogumisele vahetult eelnenud kuue kuu jooksul Kanadas kuni kahes karjas,</p> <p>a) mis olid ametliku kinnituse kohaselt tuberkuuloosivabad,</p> <p>b) mis olid ametliku kinnituse kohaselt brutselloosivabad,</p> <p>c) mis olid vabad veiste ensootilisest leukoosist, või karjas, kus ühelgi loomal ei esinenud eelneva kolme aasta jooksul veiste ensootilise leukoosi kliinilisi tunnuseid, ja</p>
-------------	------------------	---	--	--	--	--

Sanitaar- ja füto-sanitaarmeetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Kanada sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Eritingimus(ed)	Kanada sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Euroopa Liidu sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Eritingimus(ed)
						<p>d) kus ühelgi veisel ei esinenud eelneva 12 kuu jooksul veiste nakkava rinotrahheiidi / nakkava pustuloosse vulvovaginiidi kliinilisi tunnuseid.</p> <p>2. Emase doonorlooma asukohast 10 kilomeetri raadiuses ei esinenud embrüo kogumisele eelnenud 30 päeva jooksul episootilise hemorraagia puhanguid.</p> <p>3. Sperma on kogutud ja seda on säilitatud seemendusjaamades või seda on säilitatud säilituskeskustes, mille on heaks kiitnud CFIA, või sperma on kogutud ja seda on säilitatud seemendusjaamades või seda on säilitatud säilituskeskustes, mille on heaks kiitnud sellise kolmanda riigi pädev asutus, millel on lubatud eksportida Euroopa Liitu spermat, või sperma on eksporditud Euroopa Liidust.</p>

Värske liha

Mäletsejalised, hobused, sead, kodulinnud, tehistingimustes peetavad hirved, küülikud ja silerinnalised linnud

Rahvatervis	Määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004, 2073/2005 ja 2015/1375	<p>— <i>Lihakontrolliseadus</i>, R.S.C. 1985, c. 25 (1st Supp.)</p> <p>— <i>lihakontrollieeskirjad</i>, 1990, S.O.R./90-288</p> <p>— <i>toidu- ja ravimiseadus</i>, R.S.C., 1985, c. F-27</p> <p>— <i>toidu- ja ravimieeskirjad</i>, C.R.C., c. 870</p>	<p>1. Transmissiivset spongioosset entsefalopaatiat käsitlevate Kanada eeskirjade järgimine.</p> <p>2. Pikem viivitamine siseelundite eemaldamisel ei ole lubatud.</p> <p>3. Importiva lepinguosalise mikrobioloogiliste toiduohutuskriteeriumide täitmine.</p>	<p>— <i>Lihakontrolliseadus</i></p> <p>— <i>lihakontrollieeskirjad</i>, 1990</p> <p>— <i>toidu- ja ravimiseadus</i></p> <p>— <i>toidu- ja ravimieeskirjad</i></p>	Määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004, 2073/2005 ja 2015/1375	Vt A liide
-------------	---	---	---	---	---	------------

Sanitaar- ja füto-sanitaarmeetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Kanada sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Eritingimus(ed)	Kanada sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Euroopa Liidu sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Eritingimus(ed)
			<p>4. Sealiha, mis on ette nähtud kasutamiseks valmistoidus, kontrollitakse või külmutatakse vastavalt komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2015/1375.</p> <p>5. Vere kogumisel kasutatakse suletud verekogumismeetodit.</p> <p>6. Hädatapmise korras hukatud loomade liha ei ole kauplemissõbralik.</p>			

Lihatooted

Mäletsejalised, hobused, sead, kodulinnud ja tehistingimustes peetavad ulukid

Rahvatervis	Määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004 ja 2073/2005	<ul style="list-style-type: none"> — Lihakontrolliseadus — lihakontrollieeskirjad, 1990 — toidu- ja ravimiseadus — toidu- ja ravimieeskirjad 	<p>1. Toodete valmistamisel kasutatav värske liha vastab kohaldatavatele eritingimustele, v.a 4. eritingimus, kui lõpptoodet kuumtöödeldakse temperatuurini, mis on piisav keeritsusside hävitamiseks.</p> <p>2. Importiva lepinguosalise tootestandardite järgimine.</p> <p>3. Importiva lepinguosalise mikrobioloogiliste toiduohutuskriteeriumide täitmine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Lihakontrolliseadus — lihakontrollieeskirjad, 1990 — toidu- ja ravimiseadus — toidu- ja ravimieeskirjad 	Määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004 ja 2073/2005	<p>1. Toodete valmistamisel kasutatav värske liha vastab kohaldatavatele eritingimustele, v.a A liite 6. eritingimuse punkt a, kui lõpptoodet kuumtöödeldakse temperatuurini, mis on piisav keeritsusside hävitamiseks.</p> <p>2. Importiva lepinguosalise tootestandardite järgimine.</p> <p>3. Importiva lepinguosalise mikrobioloogiliste toiduohutuskriteeriumide täitmine.</p>
-------------	--	--	--	--	--	---

Sanitaar- ja fütosanitaarmeetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaarmeetmed (-meetmed)	Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeetmed (-meetmed)	Eritingimus(ed)	Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeetmed (-meetmed)	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaarmeetmed (-meetmed)	Eritingimus(ed)

Hakkliha, lihavalmistised

Mäletsejalised, hobused, sead, kodulinnud ja tehistingimustes peetavad ulukid

Rahvatervis	Määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004 ja 2073/2005	— <i>Lihakontrolliseadus</i> — <i>lihakontrollieeskirjad</i> , 1990 — <i>toidu- ja ravimiseadus</i> — <i>toidu- ja ravimieeskirjad</i>	1. Toodete valmistamisel kasutatav värske liha vastab kohaldatavatele eritingimustele. 2. Importiva lepinguosalise tootestandardite järgimine. 3. Importiva lepinguosalise mikrobioloogiliste toiduohutuskriteeriumide täitmine.	— <i>Lihakontrolliseadus</i> — <i>lihakontrollieeskirjad</i> , 1990 — <i>toidu- ja ravimiseadus</i> — <i>toidu- ja ravimieeskirjad</i>	Määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004 ja 2073/2005	1. Toodete valmistamisel kasutatav värske liha vastab kohaldatavatele eritingimustele. 2. Importiva lepinguosalise tootestandardite järgimine. 3. Importiva lepinguosalise mikrobioloogiliste toiduohutuskriteeriumide täitmine.
-------------	--	--	--	--	--	--

Inimtoiduks ettenähtud töödeldud loomne valk

Mäletsejalised, hobused, sead, kodulinnud ja tehistingimustes peetavad ulukid

Rahvatervis	Määrused 852/2004, 853/2004 ja 854/2004	— <i>Lihakontrolliseadus</i> — <i>lihakontrollieeskirjad</i> , 1990 — <i>toidu- ja ravimiseadus</i> — <i>toidu- ja ravimieeskirjad</i>	1. Toodete valmistamisel kasutatav värske liha vastab kohaldatavatele eritingimustele, v.a 4. eritingimus, kui lõpptoodet kuumtöödeldakse temperatuurini, mis on piisav keeritsusside hävitamiseks.	— <i>Lihakontrolliseadus</i> — <i>lihakontrollieeskirjad</i> , 1990 — <i>toidu- ja ravimiseadus</i> — <i>toidu- ja ravimieeskirjad</i>	Määrused 852/2004, 853/2004 ja 854/2004	1. Toodete valmistamisel kasutatav värske liha vastab kohaldatavatele eritingimustele, v.a A liite 6. eritingimuse punkt a, kui lõpptoodet kuumtöödeldakse temperatuurini, mis on piisav keeritsusside hävitamiseks. 2. Importiva lepinguosalise tootestandardite järgimine.
-------------	--	--	---	--	--	---

Sanitaar- ja füto-sanitaarmeetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Kanada sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Eritingimus(ed)	Kanada sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Euroopa Liidu sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Eritingimus(ed)
			2. Importiva lepinguosalise tootestandardite järgimine.			

Inimtoiduks ettenähtud sulatatud loomne rasv

Mäletsejalised, hobused, sead, kodulinnud ja tehistingimustes peetavad ulukid

Rahvatervis	Määrused 852/2004, 853/2004 ja 854/2004	— Lihakontrolliseadus — lihakontrollieeskirjad, 1990 — toidu- ja ravimiseadus — toidu- ja ravimieeskirjad	1. Toodete valmistamisel kasutatav värske liha vastab kohaldatavatele eritingimustele, v.a 4. eritingimus. 2. Importiva lepinguosalise tootestandardite järgimine.	— Lihakontrolliseadus — lihakontrollieeskirjad, 1990 — toidu- ja ravimiseadus — toidu- ja ravimieeskirjad	Määrused 852/2004, 853/2004 ja 854/2004	1. Toodete valmistamisel kasutatav värske liha vastab kohaldatavatele eritingimustele, v.a A liite 6. eritingimuse punkt a. 2. Importiva lepinguosalise tootestandardite järgimine.
-------------	--	---	---	---	--	--

Inimtoiduks ettenähtud loomasooleid

Veised, lambad, kitsed ja sead

Rahvatervis	Määrused 852/2004, 853/2004 ja 854/2004	— Lihakontrolliseadus — lihakontrollieeskirjad, 1990 — toidu- ja ravimiseadus — toidu- ja ravimieeskirjad	Transmissiivset spongioosset entsefalopaatiat käsitlevate Kanada eeskirjade järgimine	— Liha-kontrolliseadus — lihakontrollieeskirjad, 1990 — toidu- ja ravimiseadus — toidu- ja ravimieeskirjad	Määrused 852/2004, 853/2004 ja 854/2004	Transmissiivset spongioosset entsefalopaatiat käsitlevate Euroopa Liidu eeskirjade järgimine
-------------	--	---	---	--	--	--

Sanitaar- ja fütosanitaarmede valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaarmede (-meetmed)	Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmede (-meetmed)	Eritingimus(ed)	Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmede (-meetmed)	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaarmede (-meetmed)	Eritingimus(ed)

Kalandustooted ja elusad kahepoolmelised karploomad

Inimtoiduks ettenähtud kala ja kalandustooted

Rahvatervis	Määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004, 2073/2005 ja 2074/2005	— <i>Kalakontrolliseadus</i> , R.S. C. 1985, c. F-12 — <i>kalakontrollieeskirjad</i> , C. R.C., c. 802 — <i>toidu- ja ravimiseadus</i> — <i>toidu- ja ravimieeskirjad</i>	Hermeetiliselt suletud mahutitesse pakendatud külmutamata suitsutatud kala soolasisaldus peab olema vähemalt 9 % (veefaasi meetod). Kanada ja Euroopa Liidu süsteemid tagavad mikrobioloogiliste nõuete seisukohast samaväärse kaitse. Mikrobioloogilised kriteeriumid, mida Kanada ja Euroopa Liit kasutavad lõpptoodete jälgimisel, on siiski mõnevõrra erinevad. Eksportitavate toodete puhul on eksportija ülesanne tagada, et tooted vastavad importiva riigi toiduohutus-kriteeriumidele.	— <i>Kalakontrolliseadus</i> — <i>kalakontrollieeskirjad</i> — <i>toidu- ja ravimiseadus</i> — <i>toidu- ja ravimieeskirjad</i>	Määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004, 2073/2005 ja 2074/2005	Kanada ja Euroopa Liidu süsteemid tagavad mikrobioloogiliste nõuete seisukohast samaväärse kaitse. Mikrobioloogilised kriteeriumid, mida Kanada ja Euroopa Liit kasutavad lõpptoodete jälgimisel, on siiski mõnevõrra erinevad. Eksportitavate toodete puhul on eksportija ülesanne tagada, et tooted vastavad importiva riigi toiduohutus-kriteeriumidele.
-------------	---	--	--	--	---	---

Inimtoiduks ettenähtud siseelunditest puhastatud ja ilma peata kalad

Loomatervis	Direktiiv 2006/88	— <i>Loomaterviseadus</i> — <i>loomaterviseeskirjad</i> , XVI osa — <i>teatamiskohustuslike haigusi käsitlevad eeskirjad</i> , S.O.R./91-2		— <i>Loomaterviseadus</i> — <i>loomaterviseeskirjad</i> , XVI osa	Direktiiv 2006/88 Määrus 1251/2008	
-------------	----------------------	--	--	--	---	--

Sanitaar- ja füto-sanitaarmeetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Kanada sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Eritingimus(ed)	Kanada sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Euroopa Liidu sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Eritingimus(ed)

Inimtoiduks ettenähtud elusad kahepoolmelised karploomad, sealhulgas okasnahksed, mantelloomad ja meriteod

Rahvatervis	Määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004 ja 2074/2005	— <i>Kalakontrolliseadus</i> — <i>kalakontrollieeskirjad</i> — <i>toidu- ja ravimiseadus</i> — <i>toidu- ja ravimieeskirjad</i>	Kanada ja Euroopa Liidu süsteemid tagavad mikrobioloogiliste nõuete seisukohast samaväärsuse kaitse. Mikrobioloogilised kriteeriumid, mida Kanada ja Euroopa Liit kasutavad lõpptoodete jälgimisel, on siiski mõnevõrra erinevad. Eksportitavate toodete puhul on eksportija ülesanne tagada, et tooted vastavad importiva riigi toiduohutus-kriteeriumidele.	— <i>Kalakontrolliseadus</i> — <i>kalakontrollieeskirjad</i> — <i>saastunud kalavarude majandamise eeskirjad, S. O.R./90-351</i> — <i>toidu- ja ravimiseadus</i> — <i>toidu- ja ravimieeskirjad</i>	Määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004 ja 2074/2005	Elusaid kahepoolmelisi karploomi kontrollitakse riskipõhisel tasandil diarreetilise koorikloomamürgi suhtes. Kanada ja Euroopa Liidu süsteemid tagavad mikrobioloogiliste nõuete seisukohast samaväärsuse kaitse. Mikrobioloogilised kriteeriumid, mida Kanada ja Euroopa Liit kasutavad lõpptoodete jälgimisel, on siiski mõnevõrra erinevad. Eksportitavate toodete puhul on eksportija ülesanne tagada, et tooted vastavad importiva riigi toiduohutus-kriteeriumidele.
-------------	--	--	---	---	--	---

Kanadast harrastuspüügiloa alusel püütud kalad

Rahvatervis				— <i>Kalakontrolliseadus</i> — <i>kalakontrollieeskirjad</i>	Määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004 ja 2073/2005	Kanadast importija nimega harrastuspüügiloa alusel püütud kalade puhul kehtivad järgmised tingimused: 1. Kalad on püütud Kanada kalastusvetest loa kehtivuse ajal kooskõlas Kanada eeskirjadega sportliku kalapüügi kohta, pidades kinni püügipiirmäärdest.
-------------	--	--	--	---	--	--

Sanitaar- ja füto-sanitaarmeetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Kanada sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Eritingimus(ed)	Kanada sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Euroopa Liidu sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Eritingimus(ed)
						<p>2. Kalad on puhastatud siseelunditest asjakohaste hügieeni- ja säilitusmeetmete kohaselt.</p> <p>3. Kalad ei kuulu mürgistesse liikidesse ega sellisesse liiki, mis võib sisaldada biotoksiine.</p> <p>4. Kalad tuuakse Euroopa Liitu ühe kuu jooksul alates harrastuspüügiloa kehtivuse lõppkuupäevast ja ei ole ette nähtud turustamiseks. Saatedokumentidele on lisatud harrastuspüügiloa koopia.</p>

Inimtoiduks ettenähtud piim ja piimatooted

Pastöriseeritud või pastöriseerimata (või madalal kuumusel töödeldud) piimast ja toorpiimast valmistatud juust, mis on küpsenud vähemalt 60 päeva

Rahvatervis	Määrused 852/2004, 853/2004 ja 854/2004	<ul style="list-style-type: none"> — Loomaterviseeadus — loomaterviseeskirjad, punkt 34 — toidu- ja ravimiseadus — toidu- ja ravimieeskirjad, B osa 8. jagu — Kanada põllumajandustoodete seadus, R.S.C 1985, c. 20 (4th Supp.) — piimatoodete eeskirjad, S. O.R./79-840 	Kanada ja Euroopa Liidu süsteemid tagavad mikrobioloogiliste nõuete seisukohast samaväärsuse kaitse. Mikrobioloogilised kriteeriumid, mida Kanada ja Euroopa Liit kasutavad lõpptoodete jälgimisel, on siiski mõnevõrra erinevad. Eksportitavate toodete puhul on eksporditaja ülesanne tagada, et tooted vastavad importiva riigi toiduohutuskriteeriumidele	<ul style="list-style-type: none"> — toidu- ja ravimiseadus — toidu- ja ravimieeskirjad, B osa B jagu — Kanada põllumajandustoodete seadus — piimatoodete eeskirjad 	Otsus 2011/163 määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004 ja 605/2010	<p>1. Kanada peab hindama ohuanalüüsi ja kriitiliste kontrollpunktide (HACCP) süsteeme ettevõtetes, mille HACCP-süsteeme ei ole tunnustatud toiduohutuse edendamise programmi raames, kandmaks hoolt selle eest, et asjaomased ettevõtted tegutsesid kooskõlas HACCP põhimõtetega.</p> <p>2. Ekspordisertifikaadil peab olema kaks allkirja: loomade terviseohutuse kinnitustele kirjutab alla ametlik veterinaararst ja rahvatervisega seotud kinnitustele ametlik inspektor.</p> <p>Kanada ja Euroopa Liidu süsteemid tagavad mikrobioloogiliste nõuete seisukohast samaväärsuse kaitse. Mikrobioloogilised kriteeriumid, mida Kanada ja Euroopa Liit kasutavad lõpptoodete jälgimisel, on siiski mõnevõrra erinevad. Eksporditavate toodete puhul on eksporditaja ülesanne tagada, et tooted vastavad importiva riigi toiduohutuskriteeriumidele.</p>
-------------	--	--	---	---	--	--

Sanitaar- ja fütosanitaarmeetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)	Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)	Eritingimus(ed)	Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)	Eritingimus(ed)

Loomasööd, mis ei ole ette nähtud inimtoiduks

Sead

Loomatervis	Määrus 1069/2009	— Loomaterviseeadus — loomaterviseeskirjad, IV osa		
-------------	------------------	---	--	--

Kondid, sarved ja sõrad (v.a jahu) ning nendest valmistatud tooted, mis ei ole ette nähtud inimtoiduks

Loomatervis		— Loomaterviseeadus — loomaterviseeskirjad	Määrus 1069/2009	Otsuses 97/534 ette nähtud sertifikaat
-------------	--	---	------------------	--

Veri ja veretooted, mis ei ole ette nähtud inimtoiduks

Mäletsejad

Loomatervis	Määrus 1069/2009	— Loomaterviseeadus — loomaterviseeskirjad, IV ja XIV osa — söödaseadus, R.S.C. 1985, c. F-9 — söödaeskirjad, 1983, S. O.R./83-593	Transmissiivset spongiooset entsefalopaatiat käsitlevate Kanada eeskirjade järgimine	
-------------	------------------	---	--	--

Sanitaar- ja füto-sanitaarmeetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Kanada sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Eritingimus(ed)	Kanada sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Euroopa Liidu sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Eritingimus(ed)

Mesindustooted, mis ei ole ette nähtud inimtoiduks

Loomatervis	Määrus 1069/2009	— Loomaterviseeadus — loomaterviseeskirjad, VI osa	Toode on läbinud töötuse, nt külmuivatamise, kiiritamise või vaakumpakendamise	— Loomaterviseeadus — loomaterviseeskirjad — meetodete direktiiv TAHD-DSAT-IE-2001-3-6, 5. jaanuar 2011	Määrus 1069/2009	1. Loomade või inimeste toiduks või tööstuslikuks kasutamiseks ettenähtud meetodetele piirangud puuduvad. 2. Mesilaste söötmiseks kasutatavad meetodet peavad olema töödeldud.
-------------	------------------	---	--	---	------------------	---

Vill, suled ja loomakarvad

Vill

Loomatervis	Määrus 1069/2009	— Loomaterviseeadus — loomaterviseeskirjad, IV osa	Päritolusertifikaat	— Loomaterviseeadus — loomaterviseeskirjad	Määrus 1069/2009	
-------------	------------------	---	---------------------	---	------------------	--

Seaharjased

Loomatervis	Määrus 1069/2009	— Loomaterviseeadus — loomaterviseeskirjad, IV osa	Päritolusertifikaat	— Loomaterviseeadus — loomaterviseeskirjad	Määrus 1069/2009	
-------------	------------------	---	---------------------	---	------------------	--

Inimtoiduks ettenähtud koorega munad ja munatooted

Loomatervis	Direktiivid 90/539 ja 2002/99	— Loomaterviseeadus — loomaterviseeskirjad, III ja IV osa (koorega munade ja munatoodete kohta)	1. Päritolukinnitus 2. Veterinaar sertifikaat	Munatooted – impordimenetlused, AHPD-DSAE-IE-2001-5-3, 20. detsember 1995	Direktiivid 90/539 ja 2002/99	
-------------	-------------------------------	--	--	---	-------------------------------	--

Sanitaar- ja füto-sanitaarmeetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Kanada sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Eritingimus(ed)	Kanada sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Euroopa Liidu sanitaar- ja füto-sanitaarmeetmed (-meetmed)	Eritingimus(ed)

Valdkonnaüleised küsimused

Ettevõtete loetlemine	Määrused 2004/852, 2004/853 ja 2004/854	<ul style="list-style-type: none"> — Lihakontrolliseadus — lihakontrollieeskirjad, 1990 — kalakontrolliseadus — kalakontrollieeskirjad — Kanada põllumajandustoodete seadus — piimatoodete eeskirjad 	Värske liha ja lihatoodete puhul nõutakse loetelu koostamist	<ul style="list-style-type: none"> — Lihakontrolliseadus — lihakontrollieeskirjad, 1990 — kalakontrolliseadus — kalakontrollieeskirjad — Kanada põllumajandustoodete seadus — piimatoodete eeskirjad 	Määrused 2004/852, 2004/853 ja 2004/854	<p>Ettevõtete loetelu nõudmise korral kehtivad kõikide rahvatervise seisukohast heaks kiidetud loomade ja loomsetest saadustest saadud kaupade suhtes järgmised tingimused:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kanada kannab Kanada ettevõtete loetelud süsteemi TRACES. 2. Kanada tagab, et ettevõtted vastavad käesolevas peatükis sätestatud tingimustele. <p>Euroopa Liit ajakohastab ja avaldab ettevõtete loetelu ilma tarbetu viivitusega.</p>
Vesi	Direktiiv 98/83	<ul style="list-style-type: none"> — Kanada põllumajandustoodete seadus — piimatoodete eeskirjad — kalakontrolliseadus — kalakontrollieeskirjad — toidu- ja ravimiseadus — toidu- ja ravimieeskirjad — lihakontrolliseadus — lihakontrollieeskirjad, 1990 		<ul style="list-style-type: none"> — Kanada põllumajandustoodete seadus — piimatoodete eeskirjad — kalakontrolliseadus — kalakontrollieeskirjad — toidu- ja ravimiseadus — toidu- ja ravimieeskirjad — lihakontrolliseadus — lihakontrollieeskirjad, 1990 	Direktiiv 98/83	

A LIIDE

ERITINGIMUSED, MIDA KOHALDATAKSE SEoses TEATUD EKSPORDIGA KANADAST EUROOPA LIITU

1. Transmissiivset spongioosset entsefalopaatiat käsitlevate Euroopa Liidu eeskirjade järgimine.
2. Rümpade puhul ei tohi kasutada katteid.
3. Saastatusest puhastamist käsitlevate Euroopa Liidu eeskirjade järgimine.
4. Eksportimisel Soome ja Rootsi mikrobioloogilise uurimise eeskirjade järgimine, nagu on sätestatud komisjoni määruses (EÜ) nr 1688/2005.
5. Tapaeelne kontroll
Kohaldatakse tavapärase tapaeelse kontrolli menetlusi, tingimusel et Euroopa Liitu eksportimiseks hukatavate loomade tapaeelse kontrolli tegemisel viibib hoones CFIA veterinaar.
6. Tapajärgne kontroll
  - a) sealihad:
vastavalt komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2015/1375:
    - i) skeletilihast kontrollitakse keeritsusside suhtes, kasutades CFIA heaks kiidetud valideeritud tehiseede meetodit, CFIA laboris või CFIA poolt selleks sertifitseeritud laboris, või
    - ii) skeletilihast külmtöödeldakse, kasutades CFIA heakskiidetud töötlemismeetodit;
  - b) üle 6 kuu vanused veised:
    - i) maks: sisselõiked maksa maopoolsele pinnale ja *lobus caudatus*'e tüvele sapijuhade uurimiseks,
    - ii) pea: kaks sisselõiget välistesse mälumislihastesse paralleelselt alalõuaga;
  - c) koduloomadena peetavad kabjalised:
vastavalt komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2015/1375 kontrollitakse skeletilihast keeritsusside suhtes, kasutades CFIA heaks kiidetud valideeritud tehiseede meetodit, CFIA laboris või CFIA poolt selleks sertifitseeritud laboris;
  - d) tehistingimustes peetavad ulukid – metssead:
vastavalt komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2015/1375 kontrollitakse skeletilihast keeritsusside suhtes, kasutades CFIA heaks kiidetud valideeritud tehiseede meetodit, CFIA laboris või CFIA poolt selleks sertifitseeritud laboris.
7. Korrapärane üldise hügieeni kontroll
Tegevuse eel ja ajal kohaldatavate Kanada sanitaarnõuete kõrval kohaldatakse nõudeid, mis käsitlevad toodete kontrollimist *E. coli* ja salmonella suhtes Ameerika Ühendriikide puhul ja mis on kirjas CFIA lihahügieeni käsitleva menetluskäsiraamatu 11. peatüki USAd käsitleva osa T lisas „Kontrollimine *Escherichia coli* (*E. coli*) suhtes tapamajades“ ja U lisas „USA põllumajandusministeeriumi kehtestatud tulemuslikkuse nõuded seoses salmonellaga“.
8. Importiva lepinguosalise mikrobioloogiliste toiduohutuskriteeriumide täitmine.

B JAGU

Füto-sanitaarmed

Lepitakse kokku hilisemas etapis.

5-F LISA

ETTEVÕTETE JA RAJATISTE HEAKSKIITMINE

Tingimused ja menetlused artikli 5.7 lõike 4 punkti b kohaldamisel on järgmised:

- a) importiva lepinguosalise pädev asutus on andnud toote impordiks loa, kui seda nõutakse;
  - b) eksportiva lepinguosalise pädev asutus on asjaomase ettevõtte või rajatise heaks kiitnud;
  - c) eksportiva lepinguosalise pädeval asutusel on volitus ettevõtte või rajatise heakskiit peatada või tühistada ja
  - d) eksportiv lepinguosaline on esitanud importiva lepinguosalise nõutud teabe.
-

5-G LISA

TAIMETERVIST KÄSITLEVATE IMPORDI ERINÕUETEGA SEOTUD MENETLUS

Menetluse põhieesmärk on, et lepinguosaline koostaks ja säilitaks vastavalt oma võimetele reguleeritud kahjurite loetelu kaupade jaoks, mille puhul tuntakse tema territooriumil muret fütosanitaarõuete täitmise pärast.

1. Kui lepinguosalisel kinnitavad ühiselt konkreetse kauba esmatähtsust, peaks importiv lepinguosaline koostama lepinguosaliste kindlaksmääratava aja jooksul asjaomase kauba jaoks esialgse kahjurite loetelu, kui ta on saanud eksportivalt lepinguosaliselt teabe:
  - a) vähemalt ühe lepinguosalise reguleeritud kahjurite esinemise kohta eksportiva lepinguosalise territooriumil ja
  - b) muude kahjurite esinemise kohta eksportiva lepinguosalise territooriumil, tuginedes rahvusvahelistele andmebaasidele ja muudele olemasolevatele allikatele.
2. Importiva lepinguosalise esialgne kahjurite loetelu võib sisaldada kahjureid, mis on tema territooriumil juba reguleeritud. Samuti võib see sisaldada võimalikke karantiinseid taimekahjustajaid, mille puhul importiv lepinguosaline võib nõuda kahjuriohu analüüsi, kui kooskõlas lõikega 3 on kinnitatud kauba esmatähtsust.
3. Kauba puhul,
  - a) mille jaoks on koostatud lõike 2 kohaselt esialgne kahjurite loetelu;
  - b) mis on lepinguosaliste kinnitusel esmatähtis ja
  - c) mille kohta eksportiv lepinguosaline on esitanud kogu importiva lepinguosalise nõutud asjakohase teabe,peaks importiv lepinguosaline astuma sammud, mis on vajalikud reguleeritud kahjurite loetelu koostamiseks ja asjaomase kauba jaoks impordi eritingimuste kehtestamiseks.
4. Kui importiv lepinguosaline kehtestab konkreetse kauba jaoks seoses impordi eritingimuste täitmisega rohkem kui ühe fütosanitaarimeetme, peaks eksportiva lepinguosalise pädev asutus teatama importiva lepinguosalise pädevale asutusele, millist meetet või milliseid meetmeid ta sertifitseerimise alusena kasutab.

---

*5-H LISA***AUDITI VÕI KONTROLI PÕHIMÕTTED JA SUUNISED**

Lepitakse kokku hilisemas etapis.

—

5-I LISA

EKSPORDI SERTIFITSEERIMINE

Loomade ja loomsete saaduste veterinaarsertifikaadil esitatava kinnituse näidis

1. Ametlikud veterinaarsertifikaadid hõlmavad nende toodete saadetisi, millega lepinguosalisel omavahel kauplevad.

Terviseohutuse kinnitused

2. Samaväärsuses on kokku lepitud. Kasutada tuleb terviseohutuse kinnituse näidist (meetmete või sertifitseerimis-süsteemide samaväärsus). Vt 5-E lisa.

„Eespool kirjeldatud [märkida toode] vastavad asjakohas(t)ele [Euroopa Liidu / Kanada] (*) sanitaar- ja fütosani-taarmeetme(te)le ja -nõudele (-nõuetele), mis on tunnistatud samaväärseks [Kanada / Euroopa Liidu] (*) sanitaar- ja fütosaniitaarmeetme(te) ja -nõudega (-nõuete)ga), nagu on sätestatud Kanada ja Euroopa Liidu laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu 5-E lisas [, ning 5-E lisas sätestatud eritingimus(t)ele] (*).

(*) Mittevajalik maha tõmmata.“

3. Kuni samaväärsusel põhinevate sertifikaatide vastuvõtmiseni kasutatakse olemasolevat sertifitseerimist.

Sertifitseerimise ametlikud keeled

4. a) Importimisel Euroopa Liitu tuleb sertifikaat koostada vähemalt ühes selle liikmesriigi keeles, kus asub piiripunkt, mille kaudu saadeti Euroopa Liitu tuukse, ja
b) importimisel Kanadasse tuleb sertifikaat koostada ühes Kanada ametlikus keeles.

Sertifitseerimisvahendid

5. Sertifikaadi originaalil esitatud teavet võib vahetada paberil või turvalise elektroonilise andmeedastussüsteemi kaudu, mis annab võrdväärsed sertifitseerimistagatised. Eksportiv lepinguosaline võib teostada ametliku sertifitseerimise elektrooniliselt, kui importiv lepinguosaline on teinud kindlaks, et on tagatud samaväärne turvalisus, mis hõlmab digiallkirja ja salgamise vääramise mehhanismi kasutamist. Importiva lepinguosalise nõusoleku kasutada ainult elektroonilist sertifitseerimist võib märkida kirjavahetuse kaudu ühte käesoleva peatüki lisadest või registreerida kirjavahetuse kaudu kooskõlas artikli 5.14 lõikega 8.
6. Euroopa Liit võib esitada oma impordisertifikaadid 5-E lisas nimetatud samaväärsusstaatusega Kanada elusloomade ja loomsete saaduste jaoks kaubanduse kontrolli- ja ekspertsüsteemis (TRACES).

5-J LISA

IMPORDIKONTROLLID JA LÕIVUD

A JAGU

Kontrollide sagedus

Lepinguosalised võivad vajaduse korral oma vastutusalasse jäävate kontrollide sagedust, võttes arvesse eksportiva lepinguosalise kohaldatavate ekspordieelsete kontrollide laadi, importiva lepinguosalise varasemaid kogemusi eksportivalt lepinguosaliselt imporditud toodetega, samaväärsuse tunnustamisel tehtud edusamme või muude käesolevas lepingus sätestatud meetmete või konsultatsioonide tulemusel.

Tabel 1.

Elusloomade, loomsete saaduste ja loomsete kõrvalsaaduste saadetiste piirikontrollide sagedus

Piirikontrolli liik	Artikli 5.10 lõikes 1 nimetatud tavaline sagedus
1. Dokumentide ja identsuskontroll Kumbki lepinguosaline teeb kõikide saadetiste dokumentide ja identsuskontrolli	
2. Füüsiline kontroll	
<i>Elusloomad</i>	100 %
<i>Sperma, embrüod ja munarakud</i>	10 %
<i>Inimtoiduks ettenähtud loomsed saadused</i> Värske liha, sh rups, ning nõukogu direktiivis 92/5/EMÜ määratletud tooted veise-, lamba-, kitse, sea- ja hobuslaste lihast Terved munad Pekk ja sulatatud rasvad Loomasooled Želatiin Kodulinnuliha ja -tooted Küülikuliha, ulukiliha (looduslikes tingimustes elavate / tehistingimustes peetavate loomadelt) ja sellest valmistatud tooted Piim ja piimatooted Munatooted Mesi Kondid ja nendest valmistatud tooted Lihavalmistised ja hakkliha Konnakoivad ja teod	10 %
<i>Loomsed saadused, mis ei ole ette nähtud inimtoiduks</i> Pekk ja sulatatud rasvad Loomasooled	10 %

Piirikontrolli liik	Artikli 5.10 lõikes 1 nimetatud tavaline sagedus
Piim ja piimatooted Želatiin Kondid ja nendest valmistatud tooted Kabiloomade nahad Jahitrofeed Töödeldud lemmikloomatoit Tooraine lemmikloomatoidu tootmiseks Tooraine, veri, verepreparaadid, näärmed ja elundid kasutamiseks farmaatsias või tehnilisel otstarbel Töödeldud loomne valk (pakendatud) Harjased, vill, karvad ja suled Sarved ja kabjad ning nendest valmistatud tooted Mesindustooted Haudemunad Sõnnik Hein ja põhk	
<i>Töödeldud loomne valk, mis ei ole ette nähtud inimtoiduks (pakendamata)</i>	100 % kuue järjestikuse saadetise puhul (nagu on sätestatud komisjoni määruses (EL) nr 142/2011, millega rakendatakse määrust (EÜ) nr 1069/2009); kui need järjestikused analüüsid on negatiivsed, vähendatakse samast allikast pärit pakendamata saadetistest võetavate juhuslike proovide sagedust 20 %ni. Kui üks nendest juhuslikest proovidest osutub positiivseks, peab pädev asutus võtma proovi igast samast allikast pärit partiist, kuni kuus järjestikust analüüsi osutuvad taas negatiivseks.
<i>Elusad kahepoolmelised limused</i>	15 %
<i>Inimtoiduks ettenähtud kala ja kalandustooted</i> Kalatooted hermeetiliselt suletud mahutites, mis on ette nähtud hoidma toodet stabiilsena ümbritseva õhu temperatuuri suhtes, värske ja külmutatud kala, kuivatatud kalandustooted, soolatud kalandustooted või kuivatatud ja soolatud kalandustooted	15 %
Muud kalandustooted Elusad vähid või värsked roogitud kalad, ilma peata, mida ei ole muul moel käsitsi töödeldud	2 %

Käesoleva lisa kohaldamisel on „sdetis“ sama tüüpi toodete kogus, mis on hõlmatud sama veterinaarsertifikaadi või dokumendiga, mida veetakse sama transpordivahendiga, mille on saatnud üks kaubasaatja ning mis on pärit ühest ja samast ekspordivast käesoleva lepingu osaliseks olevast riigist või selle osast.

B JAGU

Lõivud

Lepitakse kokku hilisemas etapis.

8-A LISA

SUNDVÕÖRANDAMINE

Lepinguosalised kinnitavad oma ühist arusaama sellest, et

1. Sundvõõrandamine võib olla otsene või kaudne:
  - a) otsene sundvõõrandamine toimub juhul, kui investeering riigistatakse või sundvõõrandatakse muul moel otseselt omandiõiguse ametliku ülemineku või vara otsese ülevõtmisega, ning
  - b) kaudne sundvõõrandamine toimub juhul, kui lepinguosalise meetmel või meetmete real on otsese sundvõõrandamisega samaväärne toime, kuivõrd sellega kaovad investori seisukohast olulisel määral tema investeeringu peamised omandi tunnused, sealhulgas õigus oma investeeringut kasutada ja võõrandada, ilma et sellega kaasneks omandiõiguse ametlik üleminek või vara otsene ülevõtmine.
2. Et määrata kindlaks, kas lepinguosalise meede või rida meetmeid kujutab endast konkreetses olukorras kaudset sundvõõrandamist, on vaja juhtumi- ja faktipõhist uurimist, mille käigus võetakse muude tegurite hulgas arvesse:
  - a) meetme või meetmete rea majanduslikku mõju, ehkki ainuüksi asjaolu, et lepinguosalise meetmel või meetmete real on investeeringu majanduslikule väärtusele kahjulik mõju, ei tähenda, et on toimunud kaudne sundvõõrandamine;
  - b) lepinguosalise meetme või meetmete rea kestust;
  - c) seda, mil määral meede või meetmete rida mõjutab investeeringuga seotud selgeid ja põhjendatud ootusi, ning
  - d) meetme või meetmete rea laadi, eeskätt nende eesmärgi ja konteksti.
3. Suurema kindluse huvides tuleb märkida, et lepinguosalise mittediskrimineerivad meetmed, mis on kavandatud ja mida kohaldatakse selleks, et kaitsta õiguspäraseid üldsuse heaolu eesmärgi, nagu tervis, ohutus ja keskkond, ei kujuta endast kaudset sundvõõrandamist, välja arvatud sel harval juhul, mil meetme või meetmete rea mõju on nii ränk, et on meetme või meetmete rea eesmärgi saavutamiseks selgelt ülemäärane.

—

8-B LISA

VALITSEMISSEKTORI VÕLG

1. Käesolevas lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

„kokkulepitud restruktureerimine“ – lepinguosalise võla restruktureerimine või ümberkorraldamine, mis on toimunud:

- a) võlainstrumentide kohandamise või muutmise teel, nagu on ette nähtud võlainstrumente käsitlevates tingimustes, sealhulgas neid reguleerivas õiguses, või
- b) võlavahetuse või muu sarnase protsessi kaudu, millega võlausaldajad, kellel on õigus vähemalt 75 %-le restruktureeritava võla jäägi põhisummast, on nõustunud, ning

võlainstrumenti, **„reguleeriv õigus“** – võlainstrumenti suhtes kohaldatava jurisdiktsiooni õigusaktid.

2. Ei tohi olla esitatud ühtki nõuet seoses asjaoluga, et lepinguosalise võla restruktureerimisega rikutakse C ja D jao kohast kohustust, või kui selline nõue on juba esitatud, ei tohi selle menetlemine F jao alusel kesta, kui restruktureerimine on nõude esitamise ajal kokkulepitud restruktureerimine või muutub kokkulepitud restruktureerimiseks pärast sellise nõude esitamist, välja arvatud nõue seoses asjaoluga, et restruktureerimisega rikutakse artiklit 8.6 või 8.7.
3. Olenemata artikli 8.22 lõike 1 punktist b ja kooskõlas lõikega 2 ei tohi lepinguosalise investor esitada F jao alusel nõuet seoses asjaoluga, et lepinguosalise võla restruktureerimisega rikutakse C ja D jao kohast kohustust (v.a artiklit 8.6 või 8.7), ⁽¹⁾ enne kui nõude esitaja artikli 8.19 kohasest kirjaliku konsultatsioonitaotluse esitamisest on möödunud 270 päeva.
4. Suurema kindluse huvides tuleb märkida, et **lepinguosalise võlg** tähendab lepinguosalise mis tahes valitsemistasandi võlainstrumenti.

⁽¹⁾ Suurema kindluse huvides tuleb märkida, et ainuüksi erinev kohtlemine, mida lepinguosaline võimaldab teatud investoritele või investee-ringutele õiguspärase poliitikaeesmärkide alusel seoses võlakriisi või selle ohuga, sealhulgas erinev kohtlemine, mis tuleneb võla restruktureerimise nõuete täitmisest, ei kujuta endast artikli 8.6 või 8.7 rikkumist.

8-C LISA

VAIDLUSTE LAHENDAMISE KORRA KEHTIVUSE KITSENDUS

Kanada otsuse suhtes, mis on tehtud pärast *Kanada investeerimisseaduse* (R.S.C. 1985, c. 28 (1st Supp.)) kohast läbivaatamist selle kohta, kas lubada või mitte lubada läbivaadatud investeeringu tegemist, ei kohaldata F jao sätteid vaidluste lahendamise kohta ega kahekümne üheksandat peatükki („Vaidluste lahendamine“). Suurema kindluse huvides tuleb märkida, et kõnealune kitsendus ei piira lepinguosalise õigust tugineda kahekümne üheksandale peatükile („Vaidluste lahendamine“) seoses meetme kokkusobivusega lepinguosalise reservatsioonidega, mis on sätestatud I, II või III lisas esitatud lepinguosalise loendis.

8-D LISA

ÜHISDEKLARATSIOON ARTIKLI 8.12 LÕIKE 6 KOHTA

Võttes arvesse seda, et investori ja riigi vahelisi vaidlusi lahendav kohus on ette nähtud artikli 8.18 lõikes 1 nimetatud kohustuste jõustamiseks ega ole mehhanism riigisiseste kohtute otsuste edasikaebamiseks, tulevad lepinguosalisel meelde, et kummagi lepinguosalise riigisisese kohtu vastutavad intellektuaalomandiõiguste olemasolu ja kehtivuse kindlaksmääramise eest. Veel tunnistavad lepinguosalisel, et kummalgi lepinguosalisel on võimalus määrata kindlaks sobiv meetod käesoleva lepingu intellektuaalomandialaste sätete rakendamiseks oma õigussüsteemis ja oma tavade kohaselt. Lepinguosalisel lepivad kokku, et vaatavad intellektuaalomandiõiguste ja investeerimiskorra vahelise seose läbi kolme aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist või lepinguosalise taotluse korral. Lisaks sellele läbivaatamisele võivad lepinguosalisel vajalikul määral esitada siduvaid tõlgendusi, et tagada käesoleva lepingu kohase investeeringute kaitse kohaldamisala õige tõlgendamine kooskõlas artikli 8.31 lõikega 3.

8-E LISA

ÜHISDEKLARATSIOON ARTIKLITE 8.16, 9.8 JA 28.6 KOHTA

Seoses artiklitega 8.16, 9.8 („Eeliste keelamine“) ja 28.6 („Riiklik julgeolek“) kinnitavad lepinguosalised oma arusaama, et meetmed, mis on seotud rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamisega, hõlmavad inimõiguste kaitset.

8-F LISA

KANADA DEKLARATSIOON KANADA INVESTEERIMISSEADUSE KOHTA

Kanada tõstab käesoleva lepingu rakendumisel *Kanada investeerimisseaduse* (R.S.C. 1985, c. 28 (1st Supp.)) kohase läbivaatamise puhul kohaldatavat künnist 1,5 miljardi Kanada dollarini.

Mis tahes muudatuse tegemisel Kanada investeerimisseadusesse kehtib nõue, et muudatusega ei tohi väheneda Kanada investeerimisseaduse kooskõla käesolevas lepingus sätestatud investeerimiskohustustega.

Nagu on sätestatud Kanada investeerimisseaduse reservatsioonis (I-C-1 lisa), kohaldatakse kõrgemat künnist Kanada ettevõtte omandamisel, kui omandaja on Euroopa Liidu investor, kes ei ole riigiettevõtte. Selle kindlaksmääramisel, kas omandaja on Euroopa Liidu investor, lähtutakse sellest, kas seaduslikku omandajat kontrollib Euroopa Liidu kodanik, või enamusosaluse puudumise korral sellest, kas tegelikku omandajat kontrollib Euroopa Liidu kodanik, näiteks hääleõiguse omamise või juhatuse liikmete kodakondsuse kaudu. Lisaks kohaldatakse kõrgemaid künniseid Euroopa Liidu ettevõtete suhtes, mida kontrollivad selliste Kanada olemasolevate vabakaubanduslepingupartnerite kodanikud, kellega koos on Kanada võtnud investeerimiskohustused.

Kanada teeb oma investeerimisseadusesse muudatused, mis on vajalikud eespool nimetatud kõrgema läbivaatamiskünnise kohaldamiseks käesoleva lepingu jõustumisel.

9-A LISA

SEISUKOHT VÕRDSE KOHTLEMISE KOHTA TEENUSTE PIIRIÜLESEL OSUTAMISEL

1. Euroopa Liit ja Kanada on järgmisel ühisel seisukohal seoses artikli 9.3 kohaldamisega kohtlemise suhtes, mille tagab provintsi või territooriumi valitsus Kanadas või Euroopa Liidu liikmesriigi valitsus või valitsus Euroopa Liidu liikmesriigis artiklis 9.1 määratletud teenuste piiriülel osutamisel või juhul, kui lepinguosalise füüsiline isik osutab teenust teise lepinguosalise territooriumil.
2. Vastavalt artiklile 9.3 ei taga lepinguosaline teise lepinguosalise isikule või selle isiku osutatavale teenusele „vähemalt sama soodsa kohtlemise, nagu ta tagab sarnases olukorras oma teenuseosutajatele ja teenustele“, kui:
  - a) Kanada provintsi või territooriumi valitsus tagab teise Kanada provintsi või territooriumi teenuseosutajale või selle teenuseosutaja pakutavale teenusele soodsama kohtlemise ja
  - b) Euroopa Liidu puhul:
    - i) Euroopa Liidu liikmesriigi valitsus tagab teise liikmesriigi teenuseosutajale või selle teenuseosutaja pakutavale teenusele soodsama kohtlemise;
    - ii) Euroopa Liidu liikmesriigi piirkondlik valitsus tagab sama liikmesriigi teise piirkondliku valitsuse teenuseosutajale või selle teenuseosutaja pakutavale teenusele soodsama kohtlemise ning
  - c) punktides a ja b nimetatud soodsam kohtlemine tagatakse kooskõlas kõnealuste valitsuste vahel kohaldatavate konkreetsete vastastikuste õiguste ja kohustustega.
3. Euroopa Liidu puhul hõlmab lõige 2 eeskätt kohtlemist, mis on tagatud 13. detsembril 2007 Lissabonis allkirjastatud *Euroopa Liidu toimimise lepinguga* seoses isikute ja teenuste vaba liikumisega, ning kohtlemist, mis on tagatud kõnealuse lepingu kohaselt vastu võetud mis tahes meetmega. Euroopa Liidu liikmesriigi valitsus või valitsus Euroopa Liidu liikmesriigis võib kohelda *Euroopa Liidu toimimise lepingu* alusel soodsamalt füüsilisi isikuid, kes on mõne teise Euroopa Liidu liikmesriigi kodanikud, või ettevõtteid, mis on loodud kooskõlas mõne teise Euroopa Liidu liikmesriigi õigusega ja mille registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht asub Euroopa Liidus, ning nende füüsiliste isikute või ettevõtete pakutavaid teenuseid.
4. Kanada puhul hõlmab lõige 2 eelkõige kohtlemist, mis on tagatud 18. juuli 1994. aasta Kanada *sisekaubanduslepinguga* Kanada valitsuse ning Kanada provintside ja territooriumide vahel, ning kohtlemist, mis on tagatud sisekaubanduslepingu kohaselt vastu võetud mis tahes meetmega ning isikute ja teenuste vaba liikumist käsitlevate piirkondlike lepingute mis tahes meetmega. Kanada provintsi või territooriumi valitsus võib kohelda sisekaubanduslepingu ja kõnealuste piirkondlike lepingute alusel soodsamalt füüsilisi isikuid, kes elavad sisekaubanduslepingu või piirkondliku lepingu osapoole territooriumil, või ettevõtteid, mis on loodud kooskõlas sisekaubanduslepingu või piirkondliku lepingu osapoole õigusega ja mille registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht asub Kanadas, ning nende füüsiliste isikute või ettevõtete pakutavaid teenuseid.

9-B LISA

SEISUKOHT UUTE TEENUSTE KOHTA, MIDA EI OLE LIIGITATUD ÜRO 1991. AASTA ÜHTSES TOOTEKLASSIFIKAATORIS (CPC)

1. Lepinguosalised lepivad kokku, et kaheteistkümnendat peatükki („Riiklikud eeskirjad“) ning artikleid 9.3, 9.5 ja 9.6 ei kohaldata sellise uue teenusega seotud meetme suhtes, mida ei ole võimalik 1991. aasta CPCs liigitada.
  2. Kumbki lepinguosaline teavitab võimaluse korral teist lepinguosalist, enne kui ta võtab seoses lõikes 1 nimetatud uue teenusega vastu meetme, mis ei ole kooskõlas kaheteistkümnenda peatükiga („Riiklikud eeskirjad“) ega artiklitega 9.3, 9.5 ja 9.6.
  3. Lepinguosalise taotluse korral alustavad lepinguosalisel läbirääkimisi, et lisada uus teenus käesoleva lepingu kohaldamisalasse.
  4. Suurema kindluse huvides tuleb märkida, et lõiget 1 ei kohaldata olemasoleva teenuse suhtes, mida on võimalik 1991. aasta CPCs liigitada, kuid mida ei olnud varem võimalik piiriülevalt osutada, kuna see ei olnud tehniliselt teostatav.
-

9-C LISA

SEISUKOHT KULLERITEENUSTE KOHTA

1. Lepinguosalised on järgmisel ühisel seisukohal seoses artikli 8.2 („Kohaldamisala“) lõike 2 punkti a ja artikli 9.2 („Kohaldamisala“) lõike 2 punkti e kohaldamisega.
2. Lepinguosalised kinnitavad, et kulleriteenused on hõlmatud kaheksanda peatükiga („Investeerimine“) ja üheksanda peatükiga („Piiriülene teenustekaubandus“) kooskõlas kohaldatavate reservatsioonidega, mis on sätestatud I ja II lisas esitatud lepinguosaliste loendites. Suurema kindluse huvides tuleb märkida, et kulleriteenustele kaheksanda ja üheksanda peatüki alusel tagatud kohtlemine ei hõlma kulleriteenuste osutajatele lennuliikluse õiguste andmist. Nende õiguste suhtes kohaldatakse 17. detsembril 2009 Brüsselis ja 18. detsembril 2009 Ottawas allkirjastatud *lennutranspordilepingut Kanada ning Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel*.

10-A LISA

EUROOPA LIIDU LIIKMESRIIKIDE KONTAKTPUNKTIDE LOETELU

Käesolevas lisas kasutatud lühendid on lahti seletatud 10-E lisa punktis 8.

AT

Elamislubade ja viisadega seotud küsimustes:

Osakond III/4 – elukoha-, perekonnaseisu- ja kodakondsusküsimused

Föderaalne siseministeerium

Tööturuküsimustes:

ELi tööturuseadused ja tööturuseadustega seotud rahvusvahelised suhted

Föderaalne töö-, sotsiaal- ja tarbijakaitseministeerium

BE

Majanduse peadirektooraat

Kaubanduspoliitika

BG

Rahvusvahelise töörande ja -vahenduse direktor

Tööhõiveamet

CY

Rahvastikuregistri ja rändeosakonna direktor

Siseministeerium

CZ

Tööstus- ja kaubandusministeerium

Ühtse kaubanduspoliitika ja rahvusvaheliste kaubandusorganisatsioonide osakond

DE

Laiulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu nõustaja

Kanada-Saksamaa tööstus- ja kaubanduskoda

DK

Tööturu- ja värbamisamet

Tööhõiveministeerium

EE

Politsei- ja piirivalveameti direktor

Siseministeerium

EL

Õiguse, siseasjade ja Schengeni küsimuste direktoraat

Välisministeerium

ES

Tööhõive- ja sotsiaalkindlustusministeerium

Majandus- ja konkurentsiministeerium – Kaubanduse ja investeringute peadirektoraat

FI

Rändeüksus, töötavate isikute osakond

Sisserändeteenistus

FR

Välismaalaste peadirektoraat

Siseministeerium

HR

Kaubanduspoliitika osakonna direktor

Välis- ja Euroopa asjade ministeerium

HU

Kaubanduspoliitika osakond

Välisministeerium ja väliskaubanduse ministeerium

IE

Sisserände- ja kodakondsuspoliitika talitus

Naturalisatsiooni- ja sisserändeteenistus

IT

Kaubanduspoliitika peadirektoraat

Majandusarengu ministeerium

LT

Rahvusvaheliste majandusorganisatsioonide talitus

Välismajandussuhete osakond

Välisministeerium

LU

Passi-, viisa- ja legaliseerimisbüroo

Välisministeerium

LV

Kodakondsus- ja migratsiooniamet

MT

Kodakondsus- ja väljasaatmisküsimuste direktor

Kodakondsus- ja väljasaatmisküsimuste osakond

Siseasjade ja riikliku julgeoleku ministeerium

NL

Rahvusvaheliste majandussuhete peadirektooraat

Välisministeerium

PT

Konsulaarasjade ja Portugali kogukondade peadirektooraat

Välisministeerium

PL

Kaubanduspoliitika osakond

Majandusministeerium

RO

Rändedirektooraat, riigis elavate/viibivate ELi kodanike, EMP riikide kodanike ja kolmandate riikide kodanike üksus

Sisserände peainspeksioon

SE

Kommertskolleegium

Justiitsministeerium, rände- ja varjupaigapoliitika talitus

SI

Rändepoliitika ja rändealaste õigusaktide talitus

Rändeamet

Sisehaldusküsimuste, rände ja naturalisatsiooni direktoraat

Siseministeerium

SK

Välismaalaste politsei osakond

Politseijõudude presiidiumi piiri- ja välismaalaste politsei büroo

Kaubanduspoliitika osakond

Majandusministeerium

UK

Rändepoliitika direktor

Sisserände- ja piiripoliitikadirektoraat

Siseministeerium

10-B LISA

RESERVATSIOONID JA ERANDID, MIDA KOHALDATAKSE TEATAVATES EUROOPA LIIDU
LIIKMESRIIKIDES VÕTMEISIKUTE JA LÜHIAJALISEL ÄRIVISIIDL OLEVATE ISIKUTE SUHTES

1. Artikleid 10.7 ja 10.9 ei kohaldata mittevastavuse ulatuses käesolevas lisas loetletud mittevastavate meetmete suhtes.
2. Käesolevas lisas nimetatud meetme võib säilitada, selle kohaldamist võib jätkata ning seda võib viivitamata uuendada või muuta, tingimusel et muutmine ei vähenda meetme muutmiseelset vastavust artiklitele 10.7 ja 10.9 ⁽¹⁾.
3. Investeermise eesmärgil ärivisiidil olevad isikud

Kõik sektorid	<p>AT: ärivisiidil oleva isiku tööandja peab olema ettevõtte, mis ei ole mittetulundusühendus; muud piirangud puuduvad.</p> <p>CZ: investeermise eesmärgil ärivisiidil oleva isiku tööandja peab olema ettevõtte, mis ei ole mittetulundusühendus; muud piirangud puuduvad.</p> <p>SK: investeermise eesmärgil ärivisiidil oleva isiku tööandja peab olema ettevõtte, mis ei ole mittetulundusühendus; muud piirangud puuduvad. Vajalik on töөлuba ja majandusvajaduste test.</p> <p>UK: lubatav riigis viibimise kestus on 90 päeva 12kuulise ajavahemiku jooksul. Ärivisiidil oleva isiku tööandja peab olema ettevõtte, mis ei ole mittetulundusühendus; muud piirangud puuduvad.</p>
---------------	--

4. Investorid

Kõik sektorid	<p>AT: majandusvajaduste test.</p> <p>CZ, SK: kui investori tööandja on ettevõtte, on vajalik töөлuba ja majandusvajaduste test.</p> <p>DK: maksimaalne riigis viibimise aeg on 90 päeva kuuekuulise ajavahemiku jooksul. Kui investor soovib tegeleda Taanis äritegevusega füüsilisest isikust ettevõtjana, on vajalik töөлuba.</p> <p>FI: investor peab töötama ettevõttes, mis ei ole mittetulundusühendus, keskastme või tippjuhina.</p> <p>HU: riigis viibimise maksimaalne kestus on 90 päeva, kui investori tööandja Ungaris ei ole ettevõtte. Kui investori tööandja Ungaris on ettevõtte, on vajalik majandusvajaduste test.</p> <p>IT: kui investori tööandja ei ole ettevõtte, on vajalik majandusvajaduste test.</p> <p>LT, NL, PL: investorit esindavate füüsiliste isikutega seoses investorite kategooriat ei tunnista.</p> <p>LV: investeermiseelses etapis on riigis viibimise maksimaalne kestus 90 päeva kuuekuulise ajavahemiku jooksul. Investeermisjärgses etapis võib seda pikendada ühe aastani sõltuvalt riigisisesest õigusaktides kehtestatud kriteeriumidest, nagu valdkond ja tehtud investeeringu suurus.</p> <p>UK: investorite kategooriat ei tunnista; piiranguteta.</p>
---------------	--

5. Ettevõtjasiseselt üleviidavad isikud (spetsialistid ja juhtivtöötajad)

Kõik sektorid	<p>BG: Bulgaaria ettevõttesse tööle võetavate välisriikide füüsiliste isikute osakaal ei tohi ületada 10 % asjaomasesse Bulgaaria ettevõttesse aasta jooksul tööle võetavate Euroopa Liidu kodanike keskmisest arvust. Kui tööle võetakse alla 100 isiku, võib isikute osakaal ületada vastava loa olemasolul 10 %.</p>
---------------	--

⁽¹⁾ Käesolevat lõiget ei kohaldata Ühendkuningriigi reservatsioonide suhtes.

	<p>AT, CZ, SK, UK: ettevõtjasiseselt üleviidava isiku tööandja peab olema ettevõtte, mis ei ole mittetulundusühendus; muud piirangud puuduvad.</p> <p>FI: Juhtivtöötaja tööandja peab olema ettevõtte, mis ei ole mittetulundusühendus.</p> <p>HU: füüsilisi isikuid, kes on olnud ettevõttes partneriks, ei saa ettevõtjasiseselt üle viia.</p>
--	---

6. Ettevõtjasiseselt üleviidavad isikud (kõrgharidusega praktikandid)

Kõik sektorid	<p>AT, CZ, FR, DE, ES, HU, SK: kõrgharidusega praktikandile äriühingusisese üleviimise tulemusel antav koolitus peab olemas seotud asjaomase praktikandi omandatud ülikoolikraadiga.</p> <p>BG, HU: majandusvajaduste test.</p> <p>CZ, FI, SK, UK: kõrgharidusega praktikandi tööandja peab olema ettevõtte, mis ei ole mittetulundusühendus; muud piirangud puuduvad.</p>
---------------	---

7. Lühiajalisel ärivisiidil olevad isikud

Kõik 10-D lisas nimetatud tegevusvaldkonnad	<p>DK, HR: juhul kui lühiajalisel ärivisiidil olev isik osutab vastavalt Taani või Horvaatia territooriumil teenust, on vajalik töölouba ja majandusvajaduste test.</p> <p>LV: lepingulise tegevuse teostamiseks on vajalik töölouba.</p> <p>SK: et osutada Slovakkia territooriumil teenust kauem kui seitse päeva kuus või 30 päeva kalendriaastas, on vajalik töölouba ja majandusvajaduste test.</p> <p>UK: lühiajalisel ärivisiidil olevate isikute kategooriat ei tunnistata; piiranguteta.</p>
Uuringud ja projekteerimine	<p>AT: vajalik on töölouba ja majandusvajaduste test, välja arvatud teadus- ja statistiliste uuringute tegijate uurimistegevuse jaoks.</p> <p>NL: vajalik on töölouba ja majandusvajaduste test.</p>
Turu-uuringud	<p>AT: vajalik on töölouba ja majandusvajaduste test. Majandusvajaduse testi nõudest loobutakse uurimis- ja analüüsitegevuse puhul, mis kestab kuni seitse päeva kuus või 30 päeva kalendriaastas. Vajalik on ülikoolikraad.</p> <p>NL: vajalik on töölouba ja majandusvajaduste test.</p>
Messid ja näitused	<p>AT: tegevuse puhul, mis kestab kauem kui seitse päeva kuus või 30 päeva kalendriaastas, on vajalik töölouba ja majandusvajaduste test.</p>
Müügi- või rentimisjärgsed teenused	<p>AT: vajalik on töölouba ja majandusvajaduste test. Majandusvajaduse testi nõudest loobutakse füüsiliste isikute puhul, kes koolitavad töötajaid seoses teenuste osutamisega ja omavad harukordseid teadmisi.</p> <p>CZ: tegevuse puhul, mis kestab kauem kui seitse päeva kuus või 30 päeva kalendriaastas, on vajalik töölouba.</p> <p>FI: sõltuvalt tegevusest võidakse nõuda elamisluba.</p> <p>SE: vajalik on töölouba, välja arvatud i) isikute puhul, kes osalevad koolitamisel, katsetamisel või tarnete ettevalmistamises või lõpuleviimises või sarnases tegevuses äritehingu raames, ning ii) montööride ja tehniliste instruktorite puhul, kes tegelevad seoses õnnetusega seadmete kiireloomulise paigaldamise või remondiga, mis kestab kuni kaks kuud. Majandusvajaduste testi ei tehta.</p>

Äritehingud	<p>AT: tegevuse puhul, mis kestab kauem kui seitse päeva kuus või 30 päeva kalendriaastas, on vajalik tööluba ja majandusvajaduste test.</p> <p>FI: füüsiline isik peab pakkuma teenuseid teise lepinguosalise territooriumil asuva ettevõtte töötajana.</p> <p>NL: vajalik on tööluba ja majandusvajaduste test.</p>
Turismitöötajad	<p>NL: vajalik on tööluba ja majandusvajaduste test.</p> <p>FI: füüsiline isik peab pakkuma teenuseid teise lepinguosalise territooriumil asuva ettevõtte töötajana.</p> <p>PL: piiranguteta.</p> <p>SE: vajalik on tööluba, välja arvatud turismibusside juhtide ja töötajate puhul. Majandusvajaduste testi ei tehta.</p>
Kirjalik ja suuline tõlge	<p>AT, NL: vajalik on tööluba ja majandusvajaduste test.</p> <p>PL: piiranguteta.</p>

10-C LISA

INSENER-TEHNOLOOGI JA TEADLANE-TEHNOLOOGI KVALIFIKATSIOONI SAMAVÄÄRSUS

Käesoleva lepingu kohaldamisel käsitatakse:

- a) insener-tehnoloogi (CPC 8672 ja CPC 8673) keskharidusjärgset kraadi, mis on omandatud kolm aastat kestnud õpingute lõpetamisel ametlikult tunnustatud inseneritehnoloogia õppeasutuses, samaväärsena ülikoolikraadiga, ning
- b) teadlane-tehnoloogi (CPC 881, CPC 8671, CPC 8674, CPC 8676, CPC 851, CPC 852, CPC 853, CPC 8675 ja CPC 883) keskharidusjärgset kraadi, mis on omandatud kolm aastat kestnud õpingute lõpetamisel ametlikult tunnustatud õppeasutuses põllumajanduse, arhitektuuri, bioloogia, keemia, füüsika, metsamajanduse, geoloogia, geofüüsika, mäetööstuse või energia valdkonnas, samaväärsena ülikoolikraadiga.

—

10-D LISA

LÜHIAJALISEL ÄRIVISIIDL OLEVATE ISIKUTE TEGEVUS

- a) **kohtumised ja konsultatsioonid:** füüsilised isikud osalevad kohtumistel või konverentsidel või konsultatsioonidel äripartneritega;
- b) **uuringud ja projekteerimine:** tehnika-, loodus- ja statistikateadlased teevad sõltumatuid uuringuid või teevad uuringuid teise lepinguosalise territooriumil asuva ettevõtte jaoks;
- c) **turu-uuringud:** turu-uurijad ja -analüütikud teevad uuringuid teise lepinguosalise territooriumil asuva ettevõtte jaoks;
- d) **koolitusseminarid:** lepinguosalise ettevõtte või organisatsiooni töötajad sisenevad teise lepinguosalise territooriumile, et saada töövõtete ja -tavade alast koolitust, mis piirdub üksnes jälgimise, tutvustamise ja auditoorse õppega;
- e) **messid ja näitused:** töötajad osalevad messil, et reklaamida oma ettevõtet või selle tooteid või teenuseid;
- f) **müük:** teenuseosutajat või kauba tarnijat esindavad isikud võtavad vastu tellimusi või peavad läbirääkimisi teenuse või kauba müümise üle või sõlmivad lepinguid, et müüa asjaomase teenuseosutaja või tarnija teenuseid või kaupa, kuid ei paku teenuseid ega tarni kaupa ise. Lühiajalisel ärivisiidil olevad isikud ei müü teenuseid ega kaupu otse üldsusele;
- g) **ostmine:** ostjad ostavad ettevõttele kaupu või teenuseid või ettevõtte juhtiv- ja järelevalvetöötajad osalevad teise lepinguosalise territooriumil sooritatavas äritehingus;
- h) **müügi- või rentimisjärgsed teenused:** paigaldus-, remondi- või hooldusteenust pakkuvad isikud ja järelevalve teostajad, kellel on müüja lepingulise kohustuse seisukohast olulised eriteadmised, osutavad teenuseid või õpetavad töötajaid osutama teenuseid kooskõlas garantii- või muu teenuslepinguga, mis on seotud sellise kaubandusliku või tööstusliku seadme või masina, sealhulgas arvutitarkvara müümise või rentimisega, mis on ostetud või renditud ettevõttelt, mis asub väljaspool selle lepinguosalise territooriumi, kuhu soovitakse ajutiselt siseneda, kogu garantii- või teenuslepingu kestuse ajal;
- i) **äritehingud:** juhtiv- ja järelevalvetöötajad ning finantsteenuseid osutavad töötajad (sh kindlustajad, pankurid ja investeerimismaaklerid) sooritavad äritehinguid teise lepinguosalise territooriumil asuva ettevõtte jaoks;
- j) **turismitöötajad:** reisiagendid, giidid ja reisikorraldajad osalevad kohtumistel või viivad läbi reisi, mis on alanud teise lepinguosalise territooriumil, ning
- k) **kirjalik ja suuline tõlge:** tõlkijad või tõlgid osutavad teenuseid teise lepinguosalise territooriumil asuva ettevõtte töötajana.

10-E LISA

LEPINGULISTE TEENUSEOSUTAJATE JA SÕLTUMATUTE SPETSIALISTIDEGA SEOTUD VALDKONDLIKUD KOHUSTUSED

1. Kumbki lepinguosaline võimaldab teise lepinguosalise lepingulistel teenuseosutajatel või sõltumatutel spetsialistidel osutada vastavalt artiklile 10.8 käesolevas lisas loetletud sektorites ja kooskõlas asjakohaste piirangutega oma territooriumil teenuseid füüsiliste isikute kohaloleku kaudu.
2. Reservatsioonide loend koosneb järgmistest osadest:
  - a) esimene veerg, milles on nimetatud sektor või allsektor, kus reservatsiooni kohaldatakse, ja
  - b) teine veerg, kus kirjeldatakse kohaldatavaid piiranguid.
3. Kanada puhul kohaldatakse valdkondlikke kohustusi elukutsete suhtes, mis on loetletud Kanada tegevusalade klassifikatsioonis tasemetel „O“ ja „A“ all.
4. Lisaks käesolevas lisas esitatud reservatsioonide loendile võib kumbki lepinguosaline võtta vastu või säilitada meetme, mis on seotud kvalifikatsiooninõuete või -menetluste, tehniliste standardite ning litsentsimisnõuete või -menetlustega, mis ei kujuta endast piirangut artikli 10.8 tähenduses. Neid meetmeid, mis hõlmavad tegevusloa saamise, reguleeritud sektorites kvalifikatsiooni tunnustamise või teatud eksami, näiteks keeleeksami sooritamise nõuet, kohaldatakse lepinguosaliste lepinguliste teenuseosutajate ja sõltumatute spetsialistide suhtes igal juhul, isegi kui neid ei ole käesolevas lisas nimetatud.
5. Euroopa Liidu puhul on sektorites, kus kohaldatakse majandusvajaduste testi, põhikriteerium vastava turuolukorra, kaasa arvatud olemasolevate teenuseosutajate arvu ja neile avalduva mõju hindamine liikmesriigis või piirkonnas, kus teenust osutatakse.
6. Euroopa Liit võtab seoses artikliga 10.8 kohustused, mis on liikmesriigiti erinevad, nagu on sätestatud käesolevas lisas esitatud reservatsioonide loendis.
7. Käesolevast lisast tulenevad õigused ja kohustused ei jõustu iseenesest ning need ei anna füüsilistele või juriidilistele isikutele vahetult õigusi.
8. Käesolevas lisas esitatud reservatsioonide loendis kasutatakse järgmisi lühendeid:

AT Austria

BE Belgia

BG Bulgaaria

CY Küpros

CZ Tšehhi

DE Saksamaa

DK Taani

EE Eesti

ES Hispaania

EL Euroopa Liit, sealhulgas kõik selle liikmesriigid

FI Soome

FR Prantsusmaa

EL Kreeka

HR Horvaatia

HU Ungari
IE Iirimaa
IT Itaalia
LV Läti
LT Leedu
LU Luksemburg
MT Malta
NL Madalmaad
PL Poola
PT Portugal
RO Rumeenia
SK Slovakkia
SI Sloveenia
SE Rootsi
UK Ühendkuningriik
CAN Kanada

CSS: lepingulised teenuseosutajad

IP: sõltumatud spetsialistid

9. Artikli 10.8 lõiget 1 kohaldatakse järgmiste sektorite või allsektorite suhtes:

- a) õigusabiteenused, mis on seotud rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriigi õigusega ⁽¹⁾;
- b) arvepidamis- ja raamatupidamisteenused;
- c) maksualase nõustamise teenused;
- d) arhitektiteenused ning linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektiteenused;
- e) inseneriteenused ning integreeritud inseneriteenused;
- f) meditsiini- ja hambaraviteenused;
- g) veterinaarteenused;
- h) ämmaemandateenused;
- i) õe-, füsioterapeudi- ja parameedikuteenused;
- j) arvutiteenused ja nendega seotud teenused;
- k) teadus- ja arendusteenused;
- l) reklaamiteenused;
- m) turu-uuringud ja avaliku arvamuse küsitlused;

⁽¹⁾ Käesoleva lisa suhtes kohaldatakse õigusabiteenuseid käsitlevat reservatsiooni, mida liikmesriik on kirjeldanud I või II lisas seoses riigisisese õigusega reservatsioonina, mis hõlmab *ELi ja liikmesriigi õigust*.

- n) juhtimiselase nõustamise teenused;
- o) juhtimiselase nõustamisega seotud teenused;
- p) tehnilise kontrolli ja analüüsi teenused;
- q) seonduvad teadusliku ja tehnilise nõustamise teenused;
- r) mäetööstus;
- s) laevade hooldus ja remont;
- t) raudteetranspordivahendite hooldus ja remont;
- u) mootorsõidukite, mootorrataste, mootorsaamide ja maanteetranspordivahendite hooldus ja remont;
- v) õhusõidukite ning nende osade hooldus ja remont;
- w) metalltoodete, (muude kui kontori-) masinate, (muude kui transpordivahendite ja kontori-) seadmete ning personaal- ja majapidamistarvete hooldus ja remont;
- x) kirjaliku ja suulise tõlke teenused;
- y) telekommunikatsiooniteenused;
- z) posti- ja kulleriteenused;
- aa) ehitusteenused ja nendega seotud inseneriteenused;
- bb) ehitusuuringud;
- cc) kõrgharidusteenused;
- dd) põllumajanduse, jahinduse ja metsamajandusega seotud teenused;
- ee) keskkonnateenused;
- ff) kindlustus- ja kindlustusega seotud teenuste alased nõustamisteenused;
- gg) muude finantsteenustega seotud nõustamisteenused;
- hh) transpordialased nõustamisteenused;
- ii) reisibüroode ja reisikorraldajate teenused;
- jj) giiditeenused;
- kk) tootmisega seotud nõustamisteenused.

10. Artikli 10.8 lõiget 2 kohaldatakse järgmiste sektorite või allsektorite suhtes:

- a) õigusabiteenused, mis on seotud rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriigi õigusega ⁽¹⁾;
- b) arhitektiteenused ning linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektiteenused;
- c) inseneriteenused ning integreeritud inseneriteenused;
- d) arvutiteenused ja nendega seotud teenused;
- e) teadus- ja arendusteenused;
- f) turu-uuringud ja avaliku arvamuse küsitlused;
- g) juhtimiselase nõustamise teenused;

⁽¹⁾ Käesoleva lisa suhtes kohaldatakse õigusabiteenuseid käsitlevat reservatsiooni, mida liikmesriik on kirjeldanud I või II lisas seoses riigisisese õigusega reservatsioonina, mis hõlmab *ELi ja liikmesriigi õigust*.

- h) juhtimisalase nõustamisega seotud teenused;
- i) mäetööstus;
- j) kirjaliku ja suulise tõlke teenused;
- k) telekommunikatsiooniteenused;
- l) posti- ja kulleriteenused;
- m) kõrgharidusteenused;
- n) kindlustusega seotud teenuste alased nõustamisteenused;
- o) muude finantsteenustega seotud nõustamisteenused;
- p) transpordialased nõustamisteenused;
- q) tootmisega seotud nõustamisteenused.

11. Reservatsioonide loend

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
EL – KÕIK SEKTORID	<p style="text-align: center;"><u>Riigis viibimise kestus</u></p> <p>AT, UK: lepingulised teenuseosutajad ja sõltumatud spetsialistid võivad viibida riigis kokku kuni kuus kuud 12kuulise ajavahemiku või lepingu kehtivusaja jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem.</p> <p>LT: lepingulised teenuseosutajad ja sõltumatud spetsialistid võivad viibida riigis kuni kuus kuud (seda aega võib üks kord kuni kuue kuu võrra pikendada) või lepingu kehtivusaja jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem.</p> <p>BE, CZ, MT, PT: lepingulised teenuseosutajad ja sõltumatud spetsialistid võivad viibida riigis järjest kuni 12 kuud või lepingu kehtivusaja jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem.</p> <p style="text-align: center;"><u>Tehnoloogid</u></p> <p>ELis kohaldatakse 10-C lisa, välja arvatud järgmistes riikides: AT, DE, EL, ES, HU, IT, LT, NL, PT, SK, UK.</p> <p>CY: 10-C lisa kohaldatakse üksnes seoses tehnoloogide tegevusega allsektorites CPC 8676, CPC 851, CPC 852, CPC 853 ja CPC 883.</p> <p>FI: majandusvajaduste test.</p> <p>FR: 10-C lisa kohaldatakse üksnes seoses tehnoloogide tegevusega allsektoris CPC 86721.</p> <p>PL: tehnoloogidel peab olema vähemalt magistrikraadiga samaväärne kraad.</p>
CAN – KÕIK SEKTORID	<p style="text-align: center;"><u>Tehnoloogid</u></p> <p>CAN: kohaldatakse 10-C lisa.</p>
Õigusabiteenused, mis on seotud rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriigi õigusega (CPC 861 osa)	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u></p> <p>AT, BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SE, UK: puuduvad.</p> <p>BG, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SI, SK: majandusvajaduste test.</p> <p>CAN: puuduvad.</p> <p><u>Sõltumatud spetsialistid:</u></p> <p>AT, CY, DE, EE, FR, HR, IE, LU, LV, NL, PL, PT, SE, UK: puuduvad.</p> <p>BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HU, IT, LT, MT, RO, SI, SK: majandusvajaduste test.</p> <p>CAN: puuduvad.</p>

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Arvepidamis- ja raamatupidamisteenused (CPC 86212, v.a auditeerimisteenused, CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)	<u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> AT, BE, CY, DE, EE, ES, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. BG, CZ, DK, EL, FI, FR, HU, LT, LV, MT, RO, SK: majandusvajaduste test. CAN: puuduvad. <u>Sõltumatud spetsialistid:</u> EL: piiranguteta. CAN: piiranguteta.
Maksualase nõustamise teenused (CPC 863) ⁽¹⁾	<u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> AT, BE, CY, DE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK: puuduvad. BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: majandusvajaduste test. PT: piiranguteta. CAN: puuduvad. <u>Sõltumatud spetsialistid:</u> EL: piiranguteta. CAN: piiranguteta.
Arhitektiteenused ning linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektiteenused (CPC 8671 ja CPC 8674)	<u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> BE, CY, EE, ES, EL, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. FI: puuduvad, välja arvatud järgmine: füüsiline isik peab tõendama, et tal on osutatava teenusega seotud eriteadmised. BG, CZ, DE, HU, LT, LV, RO, SK: majandusvajaduste test. DK: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. AT: üksnes linnaplaneerimisteenused, mille puhul on vajalik majandusvajaduste test. CAN: puuduvad. <u>Sõltumatud spetsialistid:</u> CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. FI: puuduvad, välja arvatud järgmine: füüsiline isik peab tõendama, et tal on osutatava teenusega seotud eriteadmised. BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. AT: üksnes linnaplaneerimisteenused, mille puhul on vajalik majandusvajaduste test. CAN: puuduvad.
Inseneriteenused ja integreeritud inseneriteenused (CPC 8672 ja CPC 8673)	<u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> BE, CY, EE, ES, EL, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. FI: puuduvad, välja arvatud järgmine: füüsiline isik peab tõendama, et tal on osutatava teenusega seotud eriteadmised. BG, CZ, DE, LT, LV, RO, SK: majandusvajaduste test. DK: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. AT: üksnes planeerimisteenused, mille puhul on vajalik majandusvajaduste test. HU: majandusvajaduste test. CAN: puuduvad. <u>Sõltumatud spetsialistid:</u> CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. FI: puuduvad, välja arvatud järgmine: füüsiline isik peab tõendama, et tal on osutatava teenusega seotud eriteadmised.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	<p>BE, BG, CZ, DK, ES, IT, LT, RO, SK: majandusvajaduste test.</p> <p>AT: üksnes planeerimisteenused, mille puhul on vajalik majandusvajaduste test.</p> <p>HU: majandusvajaduste test.</p> <p>CAN: puuduvad.</p>
<p>Meditsiini- (sh psühholoogi-) ja hambaraviteenused (CPC 9312 ja CPC 85201 osa)</p>	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> SE: puuduvad.</p> <p>CY, CZ, DE, DK, EE, ES, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: majandusvajaduste test.</p> <p>FR: majandusvajaduste test, v.a seoses psühholoogidega, kelle puhul piirangud puuduvad.</p> <p>AT: piiranguteta, v.a psühholoogi- ja hambaraviteenuste osutamisel, mille puhul on vajalik majandusvajaduste test.</p> <p>BE, BG, EL, FI, HR, HU, LT, LV, SK, UK: piiranguteta.</p> <p>CAN: piiranguteta.</p> <p><u>Sõltumatud spetsialistid:</u> EL: piiranguteta. CAN: piiranguteta.</p>
<p>Veterinaarteenused (CPC 932)</p>	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> SE: puuduvad.</p> <p>CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: majandusvajaduste test.</p> <p>AT, BE, BG, HR, HU, LV, SK, UK: piiranguteta.</p> <p>CAN: piiranguteta.</p> <p><u>Sõltumatud spetsialistid:</u> EL: piiranguteta. CAN: piiranguteta.</p>
<p>Ämmaemandateenused (CPC 93191 osa)</p>	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> SE: puuduvad.</p> <p>AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FR, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: majandusvajaduste test.</p> <p>BE, BG, FI, HR, HU, SK, UK: piiranguteta.</p> <p>CAN: piiranguteta.</p> <p><u>Sõltumatud spetsialistid:</u> EL: piiranguteta. CAN: piiranguteta.</p>
<p>Õe-, füsioterapeudi- ja parameedikuteenused (CPC 93191 osa)</p>	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> SE: puuduvad.</p> <p>AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FR, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: majandusvajaduste test.</p> <p>BE, BG, FI, HR, HU, SK, UK: piiranguteta.</p> <p>CAN: piiranguteta.</p> <p><u>Sõltumatud spetsialistid:</u> EL: piiranguteta. CAN: piiranguteta.</p>

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
<p>Arvutiteenused ja nendega seotud teenused (CPC 84)</p>	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. FI: puuduvad, välja arvatud järgmine: füüsiline isik peab tõendama, et tal on osutatava teenusega seotud eriteadmised. AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. DK: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. CAN: puuduvad.</p> <p><u>Sõltumatud spetsialistid:</u> CY, DE, EE, EL, FR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. FI: puuduvad, välja arvatud järgmine: füüsiline isik peab tõendama, et tal on osutatava teenusega seotud eriteadmised. AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. HR: piiranguteta. CAN: puuduvad.</p>
<p>Teadus- ja arendusteenused (CPC 851, CPC 852, v.a psühholoogiteenused, ⁽²⁾ ja CPC 853)</p>	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> EL, v.a SE: vajalik on tunnustatud teadusasutusega sõlmitud vastuvõtuleping ⁽³⁾. EU, v.a CZ, DK, SK: puuduvad. CZ, DK, SK: majandusvajaduste test. CAN: puuduvad.</p> <p><u>Sõltumatud spetsialistid:</u> EL, v.a SE: vajalik on volitatud teadusasutusega sõlmitud vastuvõtuleping ⁽⁴⁾. EU, v.a BE, CZ, DK, IT, SK: puuduvad. BE, CZ, DK, IT, SK: majandusvajaduste test. CAN: puuduvad.</p>
<p>Reklaamiteenused (CPC 871)</p>	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> BE, CY, DE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: majandusvajaduste test. CAN: puuduvad.</p> <p><u>Sõltumatud spetsialistid:</u> EL: piiranguteta. CAN: piiranguteta.</p>
<p>Turu-uuringute ja avaliku arvamuse küsitluste korraldamise teenused (CPC 864)</p>	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> BE, CY, DE, EE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, SE, UK: puuduvad. AT, BG, CZ, DK, EL, FI, HR, LV, MT, RO, SI, SK: majandusvajaduste test. PT: puuduvad, v.a avaliku arvamuse küsitluste korraldamise teenuste (CPC 86402) osutamisel, mille puhul piirangud puuduvad. HU, LT: majandusvajaduste test, v.a avaliku arvamuse küsitluste korraldamise teenuste (CPC 86402) osutamisel, mille puhul piirangud puuduvad. CAN: puuduvad.</p>

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	<p><u>Sõltumatud spetsialistid:</u> CY, DE, EE, FR, IE, LU, NL, PL, SE, UK: puuduvad. AT, BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HR, IT, LV, MT, RO, SI, SK: majandusvajaduste test. PT: puuduvad, v.a avaliku arvamuse küsitluste korraldamise teenuste (CPC 86402) osutamisel, mille puhul piirangud puuduvad. HU, LT: majandusvajaduste test, v.a avaliku arvamuse küsitluste korraldamise teenuste (CPC 86402) osutamisel, mille puhul piirangud puuduvad. CAN: puuduvad.</p>
<p>Juhtimiselase nõustamise teenused (CPC 865)</p>	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> BE, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. DK: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. CAN: puuduvad.</p> <p><u>Sõltumatud spetsialistid:</u> CY, DE, EE, EL, FI, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HR, HU, IT, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. CAN: puuduvad.</p>
<p>Juhtimiselase nõustamisega seotud teenused (CPC 866)</p>	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> BE, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BG, CZ, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. DK: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. HU: majandusvajaduste test, v.a vahekohtu- ja lepitusteenuste (CPC 86602) osutamisel, mille puhul piirangud puuduvad. CAN: puuduvad.</p> <p><u>Sõltumatud spetsialistid:</u> CY, DE, EE, EL, FI, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HR, IT, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. HU: majandusvajaduste test, v.a vahekohtu- ja lepitusteenuste (CPC 86602) osutamisel, mille puhul piirangud puuduvad. CAN: puuduvad.</p>
<p>Tehnilise kontrolli ja analüüsi teenused (CPC 8676)</p>	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BG, CZ, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: majandusvajaduste test. DK: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. CAN: puuduvad.</p> <p><u>Sõltumatud spetsialistid:</u> EL: piiranguteta. CAN: piiranguteta.</p>

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Seonduvad teadusliku ja tehnilise nõustamise teenused (CPC 8675)	<u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> BE, CY, EE, EL, ES, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK: puuduvad. AT, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: majandusvajaduste test. DE: puuduvad, v.a seoses riiklikult määratud mõõdistajatega, kelle puhul piirangud puuduvad. FR: puuduvad, v.a omandiõiguse seadmise ja maaõigusega seotud mõõdistamisel, mille puhul piirangud puuduvad. BG: piiranguteta. CAN: puuduvad. <u>Sõltumatud spetsialistid:</u> EL: piiranguteta. CAN: piiranguteta.
Mäetööstus (CPC 883, üksnes nõustamisteenused)	<u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> BE, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. DK: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. CAN: puuduvad. <u>Sõltumatud spetsialistid:</u> CY, DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, PL, RO, SK: majandusvajaduste test. CAN: puuduvad.
Laevade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	<u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: majandusvajaduste test. CAN: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piirangud puuduvad. <u>Sõltumatud spetsialistid:</u> EL: piiranguteta. CAN: piiranguteta.
Raudteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	<u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. CAN: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piirangud puuduvad. <u>Sõltumatud spetsialistid:</u> EL: piiranguteta. CAN: piiranguteta.
Mootorsõidukite, mootorrataste, mootorsaanide ja maanteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osa ja CPC 8868 osa)	<u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: majandusvajaduste test. CAN: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piirangud puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	<p><u>Sõltumatud spetsialistid:</u> EL: piiranguteta. CAN: piiranguteta.</p>
<p>Õhusõidukite ning nende osade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)</p>	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. CAN: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piirangud puuduvad. <u>Sõltumatud spetsialistid:</u> EL: piiranguteta. CAN: piiranguteta.</p>
<p>Metalltoodete, (muude kui kontori-) masinate, (muude kui transpordivahendite ja kontori-) seadmete ning personaal- ja majapidamistarvete hooldus ja remont (5) (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)</p>	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BG, CZ, DE, DK, HU, IE, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. FI: puuduvad, v.a seoses müügi- või rentimisjärgse lepinguga, mille puhul riigis viibimise kestus on maksimaalselt kuus kuud; majapidamistarvete hoolduse ja remondi puhul (CPC 633) on vajalik majandusvajaduste test. CAN: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piirangud puuduvad. <u>Sõltumatud spetsialistid:</u> EL: piiranguteta. CAN: piiranguteta.</p>
<p>Kirjaliku ja suulise tõlke teenused (CPC 87905, v.a ametlik või kinnitatud tõlge)</p>	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BG, CZ, DK, FI, HU, IE, LT, LV, RO, SK: majandusvajaduste test. CAN: puuduvad. <u>Sõltumatud spetsialistid:</u> CY, DE, EE, FR, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HU, IE, IT, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. HR: piiranguteta. CAN: puuduvad.</p>
<p>Telekommunikatsiooniteenused (CPC 7544, üksnes nõustamisteenused)</p>	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> BE, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. DK: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. CAN: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piirangud puuduvad. <u>Sõltumatud spetsialistid:</u> CY, DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. CAN: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piirangud puuduvad.</p>

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
<p>Posti- ja kulleriteenused (CPC 751, üksnes nõustamisteenused)</p>	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BG, CZ, FI, HU, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. DK: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. CAN: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piirangud puuduvad. <u>Sõltumatud spetsialistid:</u> CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BE, BG, CZ, DK, ES, FI, HU, IT, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. CAN: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piirangud puuduvad.</p>
<p>Ehitusteenused ja nendega seotud inseneriteenused (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 ja CPC 518; BG: CPC 512, CPC 5131, CPC 5132, CPC 5135, CPC 514, CPC 5161, CPC 5162, CPC 51641, CPC 51643, CPC 51644, CPC 5165 ja CPC 517)</p>	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> EL: piiranguteta, v.a järgmistes riikides: BE, CZ, DK, ES, FR, NL ja SE. BE, DK, ES, NL, SE: puuduvad. CZ: majandusvajaduste test. FR: piiranguteta, v.a tehnikute puhul, kellele antakse tööluba kuni kuueks kuuks. Vajalik on vastavus majandusvajaduste testile. CAN: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piirangud puuduvad. <u>Sõltumatud spetsialistid:</u> EL: piiranguteta. CAN: piiranguteta.</p>
<p>Ehitusuuringud (CPC 5111)</p>	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BG, CZ, FI, HU, LT, LV, RO, SK: majandusvajaduste test. DK: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. CAN: puuduvad. <u>Sõltumatud spetsialistid:</u> EL: piiranguteta. CAN: piiranguteta.</p>
<p>Kõrgharidusteenused (CPC 923)</p>	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> EL, v.a LU, SE: piiranguteta. LU: piiranguteta, v.a seoses ülikoolide professoritega, kelle puhul puuduvad. SE: puuduvad, v.a seoses riigi rahastatavate ja erasektori rahastatavate haridusteenuste osutajatega, kes saavad riigilt teatavat toetust, kelle puhul piirangud puuduvad. CAN: piiranguteta. <u>Sõltumatud spetsialistid:</u> EL, v.a SE: piiranguteta. SE: puuduvad, v.a seoses riigi rahastatavate ja erasektori rahastatavate haridusteenuste osutajatega, kes saavad riigilt teatavat toetust, kelle puhul piirangud puuduvad. CAN: piiranguteta.</p>

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus (CPC 881, üksnes nõustamisteenused)	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> EL, v.a BE, DE, DK, ES, FI, HR ja SE: piiranguteta. BE, DE, ES, HR, SE: puuduvad. DK: majandusvajaduste test. FI: piiranguteta, v.a seoses metsamajandusega seotud nõustamisteenustega, mille puhul puuduvad. CAN: puuduvad.</p> <p><u>Sõltumatud spetsialistid:</u> EL: piiranguteta. CAN: piiranguteta.</p>
Keskonnateenused (CPC 9401, CPC 9402, CPC 9403, CPC 9404, CPC 94060 osa, CPC 9405, CPC 9406 osa ja CPC 9409)	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> BE, CY, EE, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BG, CZ, DE, DK, EL, HU, LT, LV, RO, SK: majandusvajaduste test. CAN: puuduvad.</p> <p><u>Sõltumatud spetsialistid:</u> EL: piiranguteta. CAN: piiranguteta.</p>
Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused (üksnes nõustamisteenused)	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BG, CZ, FI, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. DK: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. HU: piiranguteta. CAN: puuduvad.</p> <p><u>Sõltumatud spetsialistid:</u> CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BE, BG, CZ, DK, ES, FI, IT, LT, PL, RO, SK: majandusvajaduste test. HU: piiranguteta. CAN: puuduvad.</p>
Muud finantsteenused (üksnes nõustamisteenused)	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> BE, CY, DE, ES, EE, EL, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BG, CZ, FI, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. DK: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. HU: piiranguteta. CAN: puuduvad.</p> <p><u>Sõltumatud spetsialistid:</u> CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BE, BG, CZ, DK, ES, FI, IT, LT, NL, PL, RO, SK: majandusvajaduste test. HU: piiranguteta. CAN: puuduvad.</p>

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Transport (CPC 71, CPC 72, CPC 73 ja CPC 74, üksnes nõustamisteenused)	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. DK: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. BE: piiranguteta. CAN: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piiranguteta.</p> <p><u>Sõltumatud spetsialistid:</u> CY, DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. PL: majandusvajaduste test, v.a seoses lennutranspordiga, mille puhul puuduvad. BE: piiranguteta. CAN: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piiranguteta.</p>
Reisibüroode ja reisikorraldajate (sh reisijuhtide ⁽⁶⁾) teenused (CPC 7471)	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> AT, CY, CZ, DE, EE, ES, FR, HR, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK: puuduvad. BG, EL, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: majandusvajaduste test. DK: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. BE, IE: piiranguteta, v.a seoses reisijuhtidega, kelle puhul puuduvad. CAN: puuduvad.</p> <p><u>Sõltumatud spetsialistid:</u> EL: piiranguteta. CAN: piiranguteta.</p>
Giiditeenused (CPC 7472)	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> SE, UK: puuduvad. AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LU, MT, NL, RO, SK, SI: majandusvajaduste test. ES, HR, LT, PL, PT: piiranguteta. CAN: puuduvad.</p> <p><u>Sõltumatud spetsialistid:</u> EL: piiranguteta. CAN: piiranguteta.</p>
Tootmine (CPC 884 ja CPC 885, üksnes nõustamisteenused)	<p><u>Lepingulised teenuseosutajad:</u> BE, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. DK: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. CAN: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piiranguteta.</p>

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	<p><u>Sõltumatud spetsialistid:</u> CY, DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, PL, RO, SK: majandusvajaduste test. CAN: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piiranguteta.</p>

- (¹) Ei hõlma maksualaseid õigusabi- ja esindusteenuseid, mis on esitatud õigusabiteenuste all seoses rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriikide õigusega.
- (²) CPC 85201 osa, mis on esitatud meditsiini- ja hambaraviteenuste all.
- (³) Kõikide Euroopa Liidu liikmesriikide puhul, v.a Ühendkuningriik ja Taani, peavad teadusametuse tunnustamine ja vastuvõtuleping vastama ELi 12. oktoobri 2005. aasta direktiivi 2005/71/EÜ kohaselt kehtestatud tingimustele.
- (⁴) Kõikide Euroopa Liidu liikmesriikide puhul, v.a Ühendkuningriik ja Taani, peavad teadusametuse tunnustamine ja vastuvõtuleping vastama ELi 12. oktoobri 2005. aasta direktiivi 2005/71/EÜ kohaselt kehtestatud tingimustele.
- (⁵) Kontorimasinate ja -seadmete, sh arvutite hooldus- ja remonditeenused (CPC 845) on esitatud arvutiteenuste all.
- (⁶) Teenuseosutajad, kelle ülesanne on saata vähemalt 10 inimesest koosnevat reisirühma, tegutsemata sealjuures konkreetsetes paikades giidina.

10-F LISA

SEISUKOHT ÄRIÜHINGUSISELT ÜLEVIIDAVATE ISIKUTE ABIKAASADE KOHTA

1. Euroopa Liidu liikmesriikide puhul, mille suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiivi 2014/66/EL kolmandate riikide kodanike liikmesriiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta ettevõtjasisese üleviimise korral, annab Euroopa Liit ettevõtjasiseselt Euroopa Liitu üleviidavate Kanada kodanike abikaasadele ajutiselt riiki sisenemise ja ajutiselt riigis viibimise õiguse, mis on samaväärne kõnealuse direktiivi alusel ettevõtjasiseselt üleviidavate isikute abikaasadele antava õigusega.
2. Kanada võimaldab ettevõtjasiseselt Kanadasse üleviidava Euroopa Liidu kodaniku abikaasale kohtlemise, mis on samaväärne asjaomase ettevõtjasiseselt üleviidava Euroopa Liidu kodaniku päritoluriigis ettevõtjasiseselt üleviidava Kanada kodaniku abikaasale võimaldatava kohtlemisega.

11-A LISA

SUUNISED VASTASTIKUSE TUNNUSTAMISE LEPINGUTE KOHTA

Sissejuhatus

Käesolev lisa sisaldab suuniseid, milles antakse praktilisi juhtnööre, et hõlbustada vastastikuse tunnustamise lepingute sõlmimist seoses reguleeritud kutsealadega. Käesolevad suunised ei ole siduvad ning ei muuda ega mõjuta lepinguosalise käesolevast lepingust tulenevaid õigusi ja kohustusi.

Mõisted

Käesolevas lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

„kohanemisaeg“ – aeg, mil tegutsetakse vastuvõtvas jurisdiktsioonis reguleeritud kutsealal kvalifitseeritud isiku järelevalve all ja mille jooksul võib toimuda täienduskoolitus. Seda järelevalve all toimuvat tegevust tuleb hinnata. Üksikasjalikud eeskirjad kohanemisaja, toimunud tegevuse hindamise ja järelevalve all oleva isiku ametiseisundi kohta sätestatakse vastavalt vajadusele vastuvõtva jurisdiktsiooni õiguses;

„sobivustest“ – vastuvõtva jurisdiktsiooni asjakohase asutuse korraldatud test, mille puhul piirduakse taotlejate kutsealaste teadmistega ja mille eesmärk on hinnata taotlejate suutlikkust tegutseda asjaomases jurisdiktsioonis reguleeritud kutsealal, ning

„tegevuse ulatus“ – reguleeritud kutsealaga hõlmatud tegevusvaldkond või tegevusvaldkondade rühm.

Vastastikuse tunnustamise lepingu vorm ja sisu

Käesolevas jaos esitatakse küsimused, mida võib käsitleda läbirääkimiste käigus ja mille võib kokkuleppe korral lisada lõplikusse vastastikuse tunnustamise lepingusse. Selles kirjeldatakse nõudeid, mis võidakse esitada välisriigi spetsialistidele, kes soovivad vastastikuse tunnustamise lepingust kasu saada.

1. Osalejad

Tuleks selgelt nimetada vastastikuse tunnustamise lepingu osapooled.

2. Vastastikuse tunnustamise lepingu eesmärk

Tuleks selgelt nimetada vastastikuse tunnustamise lepingu eesmärk.

3. Vastastikuse tunnustamise lepingu kohaldamisala

Vastastikuse tunnustamise lepingus tuleks selgelt sätestada:

- a) vastastikuse tunnustamise lepingu kohaldamisala, nimetades konkreetsed kutsealad ja tegevusvaldkonnad, mida see hõlmab;
- b) kellel on õigus kasutada asjaomaseid kutsealade nimetusi;
- c) kas tunnustamismehhanism põhineb kvalifikatsioonil, päritolukoha jurisdiktsioonis saadud tegevusloal või mõnel muul nõudel ja
- d) kas vastastikuse tunnustamise leping võimaldab ajutist või alalist juurdepääsu asjaomasele kutsealale.

4. Vastastikuse tunnustamise sätted

Vastastikuse tunnustamise lepingus tuleks selgelt kindlaks määrata tingimused, mis tuleb täita kvalifikatsioonide tunnustamiseks kummaski jurisdiktsioonis, ja kokkulepitud samaväärsustase.

Kvalifikatsioonide tunnustamise lihtsustamiseks ja hõlbustamiseks tuleks kaaluda järgmise nelja etapi läbimist.

Kvalifikatsioonide tunnustamise neli etappi

Esimene etapp: samaväärsuse kontrollimine

Läbirääkimisi pidavad üksused peaksid kontrollima reguleeritud kutsealaga hõlmatud tegevuse ulatuse või kvalifikatsiooni üldist samaväärsust oma vastavates jurisdiktsioonides.

Kvalifikatsioonide kontrollimine peaks hõlmama kogu asjakohase teabe kogumist nende tegutsemisõiguste ulatuse kohta, mis on seotud seadusest tuleneva pädevusega teatud kutsealal tegutseda, või kvalifikatsioonide kohta, mida nõutakse konkreetsel reguleeritud kutsealal vastavates jurisdiktsioonides.

Seetõttu peaksid läbirääkimisi pidavad üksused määrama kindlaks:

- a) reguleeritud kutsealal tegutsemise õigustega hõlmatud tegevusvaldkonnad või tegevusvaldkondade rühmad ja
- b) kummaski jurisdiktsioonis nõutavad kvalifikatsioonid. Selle raames võidakse kindlaks määrata:
  - i) minimaalne nõutav haridustase, näiteks vastuvõtunõuded, õpingute kestus ja läbitud õppeained;
  - ii) minimaalsed nõutavad kogemused, näiteks praktilise koolituse või enne litsentsimist teatud kutsealal järelevalve all tegutsemise asukoht, kestus ja tingimused, või eetika- ja distsiplinaarstandardite raamistik;
  - iii) sooritatud eksamid, eriti kutsealase pädevusega seotud eksamid;
  - iv) mil määral ühe jurisdiktsiooni kvalifikatsioonide tunnustatakse teises jurisdiktsioonis, ning
  - v) kvalifikatsioonid, mida kummagi jurisdiktsiooni asjakohased asutused on valmis tunnustama, näiteks loetledes väljastatavad diplomid või tunnistused või viidates konkreetsetele miinimumnõuetele, mille täitmist peavad kinnitama päritolukoha jurisdiktsiooni asjakohased asutused, sealhulgas määrates kindlaks, kas teataval tasemel kvalifikatsiooni omamise puhul on võimalik mõnda reguleeritud kutsealaga hõlmatud tegevusvaldkonda tunnustada, teisi aga mitte (haridustase, õpingute kestus, põhiained, üldained ja valdkonnad).

Reguleeritud kutsealal tegutsemise õiguste ulatus või kvalifikatsioonid on üldjoontes samaväärsed, kui nende puhul ei esine jurisdiktsioonide vahel märkimisväärsed erinevusi.

Teine etapp: märkimisväärsede erinevuste hindamine

Reguleeritud kutsealal tegutsemiseks nõutavate kvalifikatsioonide ulatus erineb märkimisväärselt, juhul kui jurisdiktsioonide vahel esinevad:

- a) suured erinevused olulistes teadmistes või
- b) suured erinevused koolituse kestuses või sisus.

Tegevuse ulatus erineb märkimisväärselt, juhul kui:

- a) üks või mitu kutsealaga hõlmatud tegevusvaldkonda ei moodusta päritolujurisdiktsioonis vastava kutseala osa;
- b) kõnealuste tegevusvaldkondade puhul nõutakse vastuvõtvast jurisdiktsioonis erikoolitust ja
- c) kõnealuste tegevusvaldkondade puhul vastuvõtvast jurisdiktsioonis pakutav koolitus hõlmab märksa teistsuguseid valdkondi kui need, mis on hõlmatud taotleja kvalifikatsiooniga.

Kolmas etapp: korvamismeetmed

Kui läbirääkimisi pidavad üksused leiavad, et kutsealal tegutsemise õiguste ulatus või kvalifikatsioonid erinevad jurisdiktsioonide vahel märkimisväärselt, võivad nad määrata lõhe vähendamiseks kindlaks korvamismeetmed.

Korvamismeetmed võivad väljenduda muu hulgas kohanemisajas või nõudmise korral sobivustestis.

Korvamismeetmed peaksid olema proportsionaalsed märkimisväärse erinevusega, mida nendega püütakse kaotada. Samuti peaksid läbirääkimisi pidavad üksused enne korvamismeetme kindlaksmääramist hindama päritoluriigis omandatud mis tahes praktilist erialast töökogemust, et näha, kas see on piisav korvamaks täielikult või osaliselt jurisdiktsioonide vahelised märkimisväärsed erinevused tegutsemisõiguste ulatuses või kvalifikatsioonides.

Neljas etapp: tunnustamistingimuste kindlaksmääramine

Kui reguleeritud kutsealal tegutsemise õiguste ulatuse või kvalifikatsioonide üldise samaväärsuse hindamine on lõpule viidud, peaksid läbirääkimisi pidavad üksused määrama vastastikuse tunnustamise lepingus kindlaks:

- a) reguleeritud kutsealal tegutsemiseks vajaliku seadusest tuleneva pädevuse;
- b) reguleeritud kutsealaga hõlmatud kvalifikatsioonid;
- c) korvamismeetmete vajalikkuse;
- d) mil määral võib erialane töökogemus korvata märkimisväärsed erinevusi;
- e) korvamismeetmed, sealhulgas kohanemisaja või sobivustesti kasutamise.

5. Rakendusmehhanismid

Vastastikuse tunnustamise lepingus tuleks sätestada:

- a) lepingu sätete jõustamisel ja nende täitmise kontrollimisel järgitavad eeskirjad ja kord;
- b) vastastikuse tunnustamise lepingu osapoolte vahelise dialoogi ja halduskoostöö mehhanismid ning
- c) vahendid individuaalsetele taotlejatele vastastikuse tunnustamise lepingu tõlgendamise või rakendamise tulenevate küsimuste lahendamiseks.

Individaalsete taotlejate kohtlemise juhendina peaks vastastikuse tunnustamise leping sisaldama üksikasjalikku teavet, mis käsitleb järgmist:

- a) kontaktpunkt, kust saab teavet kõikides taotlusega seotud küsimustes, nagu asjakohaste asutuste nimi ja aadress, litsentsimisega seotud vorminõuded, vastuvõtvast jurisdiktsioonis täidetavad lisanõuded;
- b) vastuvõtva jurisdiktsiooni asjakohases asutuses toimuva taotluste läbivaatamise menetluse kestus;
- c) taotlejalt nõutavad dokumendid ja mis vormis need tuleks esitada;
- d) vastuvõtvast jurisdiktsioonis seoses kvalifikatsioonide ja litsentsimisega välja antud dokumentide ja tunnistuste heakskiitmine;
- e) asjakohastele asutustele edasikaebamise või asjakohastes asutustes läbivaatamise kord.

Samuti peaks vastastikuse tunnustamise leping sisaldama asjakohaste asutuste võetud kohustust:

- a) vastata litsentsimis- ja kvalifikatsiooninõudeid ja -korda käsitlevatele järelepärimistele viivitamata;
- b) anda taotlejatele piisavalt aega, et täita nõuded, mis on seotud taotlusprotsessiga või asjakohastele asutustele edasikaebamise või asjakohastes asutustes läbivaatamisega;
- c) korraldada eksameid või teste mõistliku sagedusega;

- d) nõuda taotlejatelt, kes soovivad kasutada vastastikuse tunnustamise lepingu pakutavaid võimalusi, lõive, mis on vastavuses päritolukoha jurisdiktsioonil tekkivate kuludega ning
- e) anda teavet vastuvõtvas jurisdiktsioonis praktilise koolituse eesmärgil pakutavate tugiprogrammide kohta ja kõikide vastuvõtva jurisdiktsiooni sellega seotud kohustuste kohta.

6. Vastuvõtva jurisdiktsiooni litsentsimis- ja muud sätted

Vajaduse korral tuleks vastastikuse tunnustamise lepingus ette näha ka vahendid, mille abil, ja tingimused, mille alusel saadakse pärast kõlblikkuse kindlakstegemist tegevusluba, ning määrata kindlaks, mida kõnealune tegevusluba hõlmab, täpsustades näiteks tegevusloa sisu, liikmelisuse kutseorganisatsioonis, kutsenimetuse või akadeemiliste tiitlite kasutamise. Kõiki litsentsimisnõudeid peale kvalifikatsioonide tuleks selgitada, sealhulgas neid, mis on seotud:

- a) ametliku aadressi omamise, tegevuskoha säilitamise või elanikuks olemisega;
- b) keeleoskusega;
- c) hea maine tõendamiseks;
- d) kutsekindlustusega;
- e) kaubanimede või firmanimede kasutamist käsitlevate vastuvõtva jurisdiktsiooni nõuete täitmisega;
- f) vastuvõtva jurisdiktsiooni eetikanormide, näiteks sõltumatuse ja hea käitumise nõuete täitmisega.

Et tagada läbipaistvus, peaks vastastikuse tunnustamise leping sisaldama kummagi jurisdiktsiooni kohta järgmist teavet:

- a) asjakohased kohaldatavad õigusaktid, mis käsitlevad näiteks distsiplinaarmeetmeid, finantsvastutust või finantskohustusi;
- b) kutsestandardite korra ja jõustamise põhimõtted, sealhulgas distsiplinaarpädevus ja mis tahes tagajärjed kutsealasele tegevusele;
- c) pädevuse pideva kontrollimise vahendid ning
- d) registreeringu tühistamise kriteeriumid ja kord.

7. Vastastikuse tunnustamise lepingu muutmine

Kui vastastikuse tunnustamise leping sisaldab tingimusi, mille alusel on võimalik vastastikuse tunnustamise leping läbi vaadata või kehtetuks tunnistada, tuleks need sätestada selgelt.

8. Läbipaistvus

Lepinguosalised peaksid:

- a) tegema sõlmitud vastastikuse tunnustamise lepingute teksti avalikult kättesaadavaks ja
- b) teavitama teineteist igast kvalifikatsioonidesse tehtavast muudatusest, mis võib mõjutada vastastikuse tunnustamise lepingu kohaldamist või rakendamist. Võimaluse korral tuleks lepinguosalisele anda võimalus esitada teise lepinguosalise muudatuste kohta märkusi.

—

13-A LISA

PIIRIÜLENE FINANTSTEENUSTE KAUBANDUS

Kanada loend

Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused

1. Artikli 13.7 lõiget 1 kohaldatakse artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise või piiriülese finantsteenuste kaubanduse suhtes seoses:
  - a) selliste riskide kindlustamisega, mis on seotud:
    - i) meretranspordi, kommertslenkunduse ning kosmoselendude ja -vedudega (sh satelliidid), mille puhul kindlustus katab veetava kauba, kaupa vedava sõiduki või vedudest tulenevad mis tahes kohustused ning
    - ii) rahvusvahelises transiidis oleva kaubaga;
  - b) edasikindlustuse ja retrosessiooniga;
  - c) artiklis 13.1 esitatud kindlustuse ja kindlustusega seotud teenuste määratluse alapunktis iv kirjeldatud kindlustuse abiteenustega ning
  - d) punktides a ja b nimetatud teenustega seotud riskide kindlustamise vahendamise, näiteks tegevusega maakleri ja agendina.

Panga- ja muud finantsteenused (v.a kindlustus)

2. Artikli 13.7 lõiget 1 kohaldatakse artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise või piiriülese finantsteenuste kaubanduse suhtes seoses:
  - a) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xi kirjeldatud finantsteabe vahendamise ja edasiandmise ning finantsandmete töötlemise ja asjakohase tarkvara pakkumisega;
  - b) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xii kirjeldatud nõustamise ja muude finantsabiteenustega, välja arvatud kõnealuses punktis kirjeldatud vahendamise.

Väärtpaberiportfelli valitsemise teenused

3. Artikli 13.7 lõiget 1 kohaldatakse artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise või piiriülese finantsteenuste kaubanduse suhtes seoses järgmiste teenuste osutamise ja Kanada territooriumil asuvale ühisinvesteermisettevõtjale:
  - a) investeerimisalane nõustamine ja
  - b) väärtpaberiportfelli valitsemise teenused, välja arvatud:
    - i) hooldusteenused;
    - ii) usaldusteenused ja
    - iii) täitmisteenused.
4. Selle kohustuse kohaldamisel tähendab väärtpaberiportfelli haldamine kliendipõhist väärtpaberiportfellide haldamist oma äranägemisel klientide antud volituste alusel, kui tegemist on üht või mitut finantsinstrumenti sisaldavate portfellidega.

5. Ühisinvesteeringusettevõtja tähendab asjakohaste väärtpabereid käsitlevate õigusnormidega reguleeritud või nende alusel registreeritud investeeringufonde või fondivalitsejaid. Olenemata lõikest 3 võib Kanada nõuda, et Kanadas asuv ühisinvesteeringusettevõtja säilitaks lõpliku vastutuse enda haldamise või enda hallatavate fondide haldamise eest.
6. Lõigete 3–5 suhtes ei kohaldata Kanada reservatsioone, mis on kehtestatud seoses mittevastavate meetmetega III lisas esitatud Kanada loendis.

Euroopa Liidu loend

(kohaldatav kõikides liikmesriikides, kui ei ole märgitud teisiti)

Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused

1. Välja arvatud **CY, EE, LV, LT, MT** ja **PL** ⁽¹⁾, kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:
  - a) selliste riskide kindlustamisega, mis on seotud:
    - i) meretranspordi, kommertslenkunduse ning kosmoselendude ja -vedudega (sh satelliidid), mille puhul kindlustus katab veetava kauba, kaupa vedava sõiduki või vedudest tulenevad mis tahes kohustused, ning
    - ii) rahvusvahelises transiidis oleva kaubaga;
  - b) edasikindlustuse ja retrosessiooniga;
  - c) artiklis 13.1 esitatud kindlustuse ja kindlustusega seotud teenuste määratluse alapunktis iv kirjeldatud kindlustuse abiteenustega ning
  - d) punktides a ja b nimetatud teenustega seotud riskide kindlustamise vahendamisega, näiteks tegevusega maakleri ja agendina.
2. **CY** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:
  - a) otsekindlustusteenustega (sh kaaskindlustus) selliste riskide kindlustamisel, mis on seotud:
    - i) meretranspordi, kommertslenkunduse ning kosmoselendude ja -vedudega (sh satelliidid), mille puhul kindlustus katab veetava kauba, kaupa vedava sõiduki või vedudest tulenevad mis tahes kohustused, ning
    - ii) rahvusvahelises transiidis oleva kaubaga;
  - b) kindlustuse vahendamisega;
  - c) edasikindlustuse ja retrosessiooniga ning
  - d) artiklis 13.1 esitatud kindlustuse ja kindlustusega seotud teenuste määratluse alapunktis iv kirjeldatud kindlustuse abiteenustega.
3. **EE** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:
  - a) otsekindlustusega (sealhulgas kaaskindlustus);
  - b) edasikindlustuse ja retrosessiooniga;

⁽¹⁾ Käesolevas lisas kasutatud lühendid on määratletud I lisa (reservatsioonid olemasolevatele meetmetele ja liberaliseerimiskohustustele) punktis 8.

- c) kindlustuse vahendamisega ning
- d) artiklis 13.1 esitatud kindlustuse ja kindlustusega seotud teenuste määratluse alapunktis iv kirjeldatud kindlustuse abiteenustega.
4. **LV** ja **LT** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:
- a) selliste riskide kindlustamisega, mis on seotud:
- i) meretranspordi, kommertslenkunduse ning kosmoselendude ja -vedudega (sh satelliidid), mille puhul kindlustus katab veetava kauba, kaupa vedava sõiduki või vedudest tulenevad mis tahes kohustused, ning
- ii) rahvusvahelises transiidis oleva kaubaga;
- b) edasikindlustuse ja retrosessiooniga ning
- c) artiklis 13.1 esitatud kindlustuse ja kindlustusega seotud teenuste määratluse alapunktis iv kirjeldatud kindlustuse abiteenustega.
5. **MT** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:
- a) selliste riskide kindlustamisega, mis on seotud:
- i) meretranspordi, kommertslenkunduse ning kosmoselendude ja -vedudega (sh satelliidid), mille puhul kindlustus katab veetava kauba, kaupa vedava sõiduki või vedudest tulenevad mis tahes kohustused, ning
- ii) rahvusvahelises transiidis oleva kaubaga;
- b) edasikindlustuse ja retrosessiooniga ning
- c) artiklis 13.1 esitatud kindlustuse ja kindlustusega seotud teenuste määratluse alapunktis iv kirjeldatud kindlustuse abiteenustega.
6. **PL** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:
- a) rahvusvahelises transiidis oleva kaubaga seotud riskide kindlustamisega ja
- b) riskide edasikindlustuse ja retrotsessiooniga kaupade rahvusvahelises kaubanduses.

Panga- ja muud finantsteenused (v.a kindlustus ja kindlustusega seotud teenused)

7. Välja arvatud **BE**, **CY**, **EE**, **LV**, **LT**, **MT**, **SI** ja **RO**, kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:
- a) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xi kirjeldatud finantsteabe vahendamise ja edasiandmisega ning finantsandmete töötlemise ja asjakohase tarkvara pakkumisega, ning
- b) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xii kirjeldatud panga- ja muude finantsteenustega seotud nõustamise ja muude finantsabiteenustega, välja arvatud kõnealuses alapunktis kirjeldatud vahendamisega.

8. **BE** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:
- a) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xi kirjeldatud finantsteabe vahendamise ja edasiandmisega ning finantsandmete töötlemise ja asjakohase tarkvara pakkumisega.
9. **CY** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:
- a) kauplemisega vabalt võõrandatavate väärtpaberitega oma või klientide nimel kas börsil, reguleerimata väärtpaberiturul või muul moel;
  - b) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xi kirjeldatud finantsteabe vahendamise ja edasiandmisega ning finantsandmete töötlemise ja asjakohase tarkvara pakkumisega, ning
  - c) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xii kirjeldatud panga- ja muude finantsteenustega seotud nõustamise ja muude finantsabiteenustega, välja arvatud kõnealuses alapunktis kirjeldatud vahendamise.
10. **EE** ja **LT** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:
- a) hoiuste vastuvõtmisega;
  - b) igat liiki laenudega;
  - c) kapitalirendiga;
  - d) kõikide makse- ja arveldusteenustega;
  - e) tagatiste ja kohustustega;
  - f) kauplemisega oma või klientide nimel kas börsil või reguleerimata väärtpaberiturul;
  - g) osalemisega igat liiki väärtpaberite emissioonides, sealhulgas väärtpaberite emissiooni tagamine ja väärtpaberite agendina paigutamine kas riiklikus või erasektoris ning nende tegevustega seotud teenuste osutamine;
  - h) rahaturumaakleri tegevusega;
  - i) vara haldamisega, nagu raha- või väärtpaberiportfelli haldamine, kõikide kollektiivsete investeeringute valitsemise vormid, pensionifondide haldamine ning hooldus-, hoiustamis- ja usaldusteenused;
  - j) finantsvarade, sealhulgas väärtpaberite, tuletisväärtpaberite ja teiste vabalt kaubeldavate maksevahenditega seotud arveldus- ja kliiringteenustega;
  - k) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xi kirjeldatud finantsteabe vahendamise ja edasiandmisega ning finantsandmete töötlemise ja asjakohase tarkvara pakkumisega, ning
  - l) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xii kirjeldatud panga- ja muude finantsteenustega seotud nõustamise ja muude finantsabiteenustega, välja arvatud kõnealuses alapunktis kirjeldatud vahendamise.
11. **LV** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:
- a) osalemisega igat liiki väärtpaberite emissioonides, sealhulgas väärtpaberite emissiooni tagamine ja väärtpaberite agendina paigutamine (kas riiklikus või erasektoris) ja nende tegevustega seotud teenuste osutamine;

- b) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xi kirjeldatud finantsteabe vahendamise ja edasiandmisega ning finantsandmete töötlemise ja asjakohase tarkvara pakkumisega, ning
- c) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xii kirjeldatud panga- ja muude finantsteenustega seotud nõustamise ja muude finantsabiteenustega, välja arvatud kõnealuses alapunktis kirjeldatud vahendamise.
12. **MT** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:
- a) hoiuste vastuvõtmisega;
- b) igat liiki laenudega;
- c) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xi kirjeldatud finantsteabe vahendamise ja edasiandmisega ning finantsandmete töötlemise ja asjakohase tarkvara pakkumisega, ning
- d) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xii kirjeldatud panga- ja muude finantsteenustega seotud nõustamise ja muude finantsabiteenustega, välja arvatud kõnealuses alapunktis kirjeldatud vahendamise.
13. **RO** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:
- a) hoiuste vastuvõtmisega;
- b) igat liiki laenudega;
- c) tagatiste ja kohustustega;
- d) rahaturumaakleri tegevusega;
- e) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xi kirjeldatud finantsteabe vahendamise ja edasiandmisega ning finantsandmete töötlemise ja asjakohase tarkvara pakkumisega, ning
- f) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xii kirjeldatud panga- ja muude finantsteenustega seotud nõustamise ja muude finantsabiteenustega, välja arvatud kõnealuses alapunktis kirjeldatud vahendamise.
14. **SI** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:
- a) igat liiki laenudega;
- b) omamaiste juriidiliste isikute ja füüsilisest isikust ettevõtjate poolse tagatiste ja kohustuste vastuvõtmisega välisriigi krediitiasutustelt;
- c) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xi kirjeldatud finantsteabe vahendamise ja edasiandmisega ning finantsandmete töötlemise ja asjakohase tarkvara pakkumisega, ning
- d) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xii kirjeldatud panga- ja muude finantsteenustega seotud nõustamise ja muude finantsabiteenustega, välja arvatud kõnealuses alapunktis kirjeldatud vahendamise.

Väärtpaberiportfelli valitsemise teenused

15. Artikli 13.7 lõiget 1 kohaldatakse artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses väärtpaberiportfelli valitsemise teenustega, mida Kanadas tegutsev Kanada finantsasutus osutab Euroopa Liidus asuvalle Euroopa Liidu kutselisele kliendile pärast käesoleva lepingu jõustumisel algava nelja-aastase ülemineku-perioodi lõppemist. Suurema kindluse huvides tuleb märkida, et selle kohustuse suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu usaldatavusnõuete täitmise korda, mis hõlmab vastavushindamist ⁽¹⁾.
16. Kõnealuse kohustuse kohaldamisel:
- a) tähendab väärtpaberiportfelli haldamine kliendipõhist väärtpaberiportfellide haldamist oma äranägemisel klientide antud volituste alusel, kui tegemist on üht või mitut finantsinstrumenti sisaldavate portfelliidega;
  - b) ei hõlma väärtpaberiportfelli valitsemise teenused:
    - i) hooldusteenuseid;
    - ii) usaldusteenuseid ega
    - iii) täitmisteenuseid ning
  - c) on Euroopa Liidus kutselised kliendid need, kes on määratletud vastavalt finantsinstrumentide turge käsitleva 21. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/39/EÜ II lisa I jao punkti 1 alapunktiga e.

⁽¹⁾ See tähendab seda, et kui Euroopa Komisjon on võtnud seoses väärtpaberiportfelli haldamisega vastu samaväärsusotsuse ja Kanada finantsasutus on täitnud muud Euroopa Liidu usaldatavusnõuded, võib asjaomane finantsasutus osutada Euroopa Liidu kutselisele kliendile omal äranägemisel väärtpaberiportfelli valitsemise teenuseid, ilma et ta omaks tegevuskohta Euroopa Liidus. Peale selle ei kohaldata kõnealuse kohustuse suhtes enam Euroopa Liidu liikmesriikide meetmeid, millega piiratakse või keelatakse piiriülene väärtpaberiportfelli haldamine, sealhulgas I ja II lisas esitatud loendites kirjeldatud reservatsioone.

13-B LISA

SEISUKOHT ARTIKLI 13.16 LÖIKE 1 JA ARTIKLI 13.21 KOHALDAMISE KOHTA

Lepinguosalised tunnistavad, et usaldatavusmeetmed tugevdavad riiklikke finantsüsteeme, suurendavad asutuste, turgude ja taristu kindlust, tõhusust ja usaldusväarsust ning edendavad rahvusvahelist finantsstabiilsust, hõlbustades teadlikumate laenamis- ja investeerimisotsuste tegemist, parandades turu terviklikkust ning vähendades finantsraskuste tekkimise ja finantskriiside levimise riski.

Seetõttu on lepinguosalised leppinud artikli 13.16 lõikes 1 kokku ettevaatuserandis, mis võimaldab lepinguosalistel võtta vastu või säilitada meetmed ettevaatuse kaalutlusel, ning on andnud artikli 26.2 lõike 1 punkti f kohaselt loodud finantsteenuste komiteele rolli selle kindlaksmääramisel, kas ja – jaatava vastuse puhul – millises ulatuses on artikli 13.21 kohastes finantsteenustega seotud investeringuvaidlustes kohaldatav ettevaatuserand.

Artikliga 13.21 seotud protsess

1. Finantsteenuste komitee otsustab, täites talle artikliga 13.21 investeringuvaidlustes antud rolli, kas ja – jaatava vastuse puhul – millises ulatuses on ettevaatuserand nõude suhtes kehtiv kaitse.
2. Lepinguosalised kohustuvad tegutsema heas usus. Kumbki lepinguosaline esitab finantsteenuste komiteele oma seisukoha 60 päeva jooksul alates küsimuse suunamisest finantskomiteesse.
3. Kui lepinguosaline, kelle vastu on esitatud nõue, teatab finantsteenuste komiteele lõikes 2 nimetatud 60 päeva jooksul, et ta on algatanud asjaomases küsimuses otsustamismenetluse, peatatakse lõikes 2 nimetatud tähtaja kohaldamine seni, kuni asjaomane lepinguosaline teatab finantsteenuste komiteele oma seisukoha. Peatamist, mis kestab üle kuue kuu, loetakse heas usus tegutsemise kohustuse rikkumiseks.
4. Kui nõudele vastav lepinguosaline ei esita finantsteenuste komiteele oma seisukohta lõikes 2 nimetatud ajavahemiku jooksul, lõpeb artikli 13.21 lõikes 3 nimetatud tähtaja või kohtumenetluse peatamine ja investor võib jätkata oma nõudega.
5. Kui finantsteenuste komitee ei suuda võtta seoses investori ja riigi vahelise vaidlusega ettevaatuserandit käsitlevat ühisotsust vastu 60 päeva jooksul, edastab ta küsimuse laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomiteele⁽¹⁾. Kõnealune 60 päeva algab hetkest, mil finantsteenuste komitee saab kooskõlas lõikega 2 lepinguosaliste seisukohad.
6. Finantsteenuste komitee või laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomitee ühisotsus on vahekohtu jaoks siduv üksnes asjaomase vaidluse raames. Ühisotsus ei kujuta endast lepinguosaliste jaoks siduvat pretsedenti seoses ettevaatuserandi või teiste käesoleva lepingu tingimuste ulatuse ja kohaldamisega.
7. Kui laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomitee ei ole jõudnud kokkuleppele kolme kuu jooksul alates ajast, mil finantsteenuste komitee küsimuse lõike 5 kohaselt edastas, edastab kumbki lepinguosaline oma seisukoha asjaomast vaidlust menetlevale vahekohtule, välja arvatud juhul, kui laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomitee otsustab teisiti. Vahekohus võtab neid seisukohti arvesse otsuse tegemisel.

Kõrgetasemelised põhimõtted

8. Lepinguosalised lepivad kokku, et lepinguosalised ja vahekohtud peaksid juhinduma artikli 13.16 lõike 1 kohaldamisel muu hulgas järgmistest põhimõtetest:
  - a) lepinguosaline võib ise kindlaks määrata oma usaldatavusnõuete asjakohase taseme. Täpsemalt võib lepinguosaline kehtestada ja jõustada meetmed, millega nähakse ette usaldatavuskaitse, mille tase on ühistes rahvusvahelistes usaldatavuskohustustes sätestatud kaitse tasemest kõrgem;

⁽¹⁾ Kumbki lepinguosaline tagab, et tema esindajate seas laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomitees oleksid sel otstarbel finantsasutuste esindajad.

- b) selle kindlakstegemisel, kas meede vastab artikli 13.16 lõikes 1 sätestatud nõuetele, võetakse arvesse seda, mil määral võib meede olla tingitud olukorra pakilisusest ja milline teave oli lepinguosalisele kättesaadav meetme vastuvõtmise ajal;
- c) usaldatavusnõuete spetsiifilisust arvesse võttes järgivad kõnealuste põhimõtete kohaldajad võimalikult palju lepinguosaliste vastavales jurisdiktsioonides rakendatavaid nõudeid ja tavaid ning finantsvaldkonda reguleerivate asutuste faktilisi otsuseid, sealhulgas riskihindamisi;
- d) i) välja arvatud alapunktis ii sätestatud juhul, käsitatakse meedet artikli 13.16 lõike 1 nõuetele vastava meetmena, kui:
- A) meede võetakse ettevaatuse kaalutlustel ja
  - B) meede ei ole nii karm, et on oma eesmärgi saavutamiseks selgelt ebaproportsionaalne, ning
- ii) meede, mis vastab küll alapunkti i nõuetele, ei vasta artikli 13.16 lõike 1 nõuetele, kui tegemist on välisinvesteeringutele kehtestatud varjatud piiranguga või sarnases olukorras olevate investorite meelevaldse või põhjendamatu diskrimineerimisega;
- e) tingimusel, et meedet ei kohaldata viisil, mis muudaks meetme sarnases olukorras olevate investorite meelevaldse või põhjendamatu diskrimineerimise vahendiks või välisinvesteeringute varjatud piiranguks, käsitatakse meedet artikli 13.16 lõike 1 nõuetele vastava meetmena, kui:
- i) meede on kooskõlas lepinguosaliste ühiste rahvusvaheliste usaldatavuskohustustega;
  - ii) meetmega püütakse lahendada kriisi finantsasutuses, mis ei ole või tõenäoliselt ei ole enam elujõuline;
  - iii) meetmega püütakse lahendada kriisi finantsasutuses või juhtida raskustes olevat finantsasutust või
  - iv) meetmega püütakse säilitada või taastada pärast kogu süsteemi hõlmanud finantskriisi finantsstabiilsus.

Korrapärane läbivaatamine

9. Finantsteenuste komitee võib käesolevat seisukohta mõlema lepinguosalise nõusolekul igal ajal muuta. Finantsteenuste komitee peaks vaatama käesoleva seisukoha läbi vähemalt iga kahe aasta tagant.

Selle raames võib finantsteenuste komitee välja töötada ühise seisukoha artikli 13.16 lõike 1 kohaldamise kohta, tuginedes komitees seoses konkreetsete vaidlustega toimunud dialoogile ja aruteludele ning võttes arvesse lepinguosaliste ühiseid rahvusvahelisi usaldatavuskohustusi.

13-C LISA

SEISUKOHT FINANTSTEENUSTE SEKTORI REGULEERIMIST KÄSITLEVA DIALOOGI KOHTA

Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma kohustust tugevdada finantsstabiilsust. Finantsteenuste komitees toimuv dialoog finantsteenuste sektori reguleerimise teemal peab põhinema mitmepoolsel tasandil kokku lepitud põhimõtetel ja usaldatavusnõuetel. Lepinguosalised kohustuvad keskenduma aruteludes küsimustele, millel on piiriülene mõju, nagu piiriülene kauplemine väärtpaberitega (sh võimalus võtta lisakohustusi seoses väärtpaberiportfelli haldamisega) ning asjaomased pandikirjade ja tagatisnõuete raamistikud edasikindlustuse korral, ning arutama küsimusi, mis on seotud filiaalide tegevusega.

KANADA TURULE LUBATUD KAUPADE JA TEENUSTE LOETELU

19-1 LISA

Keskvalitsusasutused

Kui ei ole sätestatud teisiti, hõlmab käesolev peatükk käesolevas lisas loetletud asutuste teostatud hankeid, mille suhtes kohaldatakse järgmisi piirmäärasid.

Piirmäär:

Kaubad	130 000 SDR
Teenused	130 000 SDR
Ehitustööd	5 000 000 SDR

Juhul kui käesolevas lisas loetletud asutused teostavad 19-3. lisa B jaos loetletud tegevuste hankeid, kohaldatakse selles jaos kehtestatud piirmäärasid.

Asutuste loetelu

1. Atlantic Canada Opportunities Agency
2. Canada Border Services Agency
3. Canada Emission Reduction Incentives Agency
4. Canada Employment Insurance Commission
5. Canada Industrial Relations Board
6. Canada Revenue Agency
7. Canada School of Public Service
8. Canadian Centre for Occupational Health and Safety
9. Canadian Environmental Assessment Agency
10. Canadian Food Inspection Agency
11. Canadian Forces Grievance Board
12. Canadian Grain Commission
13. Canadian Human Rights Commission
14. Canadian Human Rights Tribunal
15. Canadian Institutes of Health Research
16. Canadian Intergovernmental Conference Secretariat
17. Canadian International Trade Tribunal

18. Canadian Northern Economic Development Agency
19. Canadian Nuclear Safety Commission
20. Canadian Polar Commission
21. Canadian Radio-television and Telecommunications Commission
22. Canadian Space Agency
23. Canadian Transportation Accident Investigation and Safety Board
24. Canadian Transportation Agency
25. Copyright Board
26. Correctional Service of Canada
27. Courts Administration Service
28. Department of Agriculture and Agri-Food
29. Department of Canadian Heritage
30. Department of Citizenship and Immigration
31. Department of Employment and Social Development
32. Department of Finance
33. Department of Fisheries and Oceans
34. Department of Foreign Affairs, Trade and Development
35. Department of Health
36. Department of Indian Affairs and Northern Development
37. Department of Industry
38. Department of Justice
39. Department of National Defence
40. Department of Natural Resources
41. Department of Public Safety and Emergency Preparedness
42. Department of Public Works and Government Services
43. Department of the Environment
44. Department of Transport
45. Department of Veterans Affairs
46. Department of Western Economic Diversification
47. Director of Soldier Settlement
48. Director, The Veterans' Land Act
49. Economic Development Agency of Canada for the Regions of Quebec

50. Federal Economic Development Agency for Southern Ontario
51. Financial Consumer Agency of Canada
52. Immigration and Refugee Board
53. Indian Residential Schools Truth and Reconciliation Commission
54. Library and Archives of Canada
55. Military Police Complaints Commission
56. National Battlefields Commission
57. National Energy Board
58. National Farm Products Council
59. National Film Board
60. Parole Board of Canada
61. National Research Council of Canada
62. Natural Sciences and Engineering Research Council
63. Northern Pipeline Agency
64. Office of Infrastructure of Canada
65. Office of the Auditor General
66. Office of the Chief Electoral Officer
67. Office of the Commissioner for Federal Judicial Affairs
68. Office of the Commissioner of Lobbying
69. Office of the Commissioner of Official Languages
70. Office of the Communications Security Establishment Commissioner
71. Office of the Co-ordinator, Status of Women
72. Office of the Correctional Investigator of Canada
73. Office of the Director of Public Prosecutions
74. Office of the Governor General's Secretary
75. Office of the Public Sector Integrity Commissioner
76. Office of the Superintendent of Financial Institutions
77. Office of the Information Commissioner of Canada
78. Office of the Privacy Commissioner of Canada
79. Parks Canada Agency
80. Patented Medicine Prices Review Board
81. Privy Council Office

82. Public Health Agency of Canada
83. Public Service Commission
84. Public Service Labour Relations and Employment Board
85. Registrar of the Supreme Court of Canada
86. Registry of the Competition Tribunal
87. Registry of the Public Servants Disclosure Protection Tribunal
88. Registry of the Specific Claims Tribunal
89. Royal Canadian Mounted Police
90. Royal Canadian Mounted Police External Review Committee
91. Royal Canadian Mounted Police Public Complaints Commission
92. Security Intelligence Review Committee
93. Shared Services Canada
94. Social Sciences and Humanities Research Council
95. Statistics Canada
96. Transportation Appeal Tribunal of Canada
97. Treasury Board of Canada Secretariat
98. Veterans Review and Appeal Board

Märkused Kanada 19-1. lisa juurde

1. Canadian Space Agency puhul piirduvad hõlmatud kaupade ja teenuste hanked satelliitside, maaseire ja üleilmsete satelliitnavigatsioonisüsteemidega seotud kaupade ja teenustega. See kohustus kehtib viie aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist. Kõnealune viieaastane periood hõlmab vajaduse korral ajutise kohaldamise perioodi. Kanada võib enne viieaastase perioodi lõppu teavitada Euroopa Liitu ajutise kohustuse kaotamisest. Teavitus jõustub viieaastase perioodi lõpus. Kui Kanada sellist teavitust ei esita, muutub ajutine kohustus alaliseks.
2. Käesoleva peatüki artiklit 19.18 ei kohaldata käesolevas märkuses nimetatud ajutise kohustuse võimaliku kaotamise suhtes.

19-2. LISA

Piirkondlikud valitsusasutused

Kui ei ole sätestatud teisiti, hõlmab käesolev peatükk käesolevas lisas loetletud asutuste teostatud hankeid, mille suhtes kohaldatakse järgmisi piirmäärasid.

Piirmäär:

Kaubad	200 000 SDR
Teenused	200 000 SDR
Ehitustööd	5 000 000 SDR

Juhul kui käesolevas lisas loetletud asutused teostavad 19-3. lisa B jaos loetletud tegevuste hankeid, kohaldatakse selles jaos kehtestatud piirmäärasid.

Asutuste loetelu:**1. ALBERTA**

1.1 Käesolev lisa hõlmab kõiki:

1. osakondi, ministeeriume, ameteid, nõukogusid, komiteesid, komisjone ja sarnaseid valitsusasutusi;
2. piirkondlikke, kohalikke, ringkonna või kohaliku omavalitsuse muid vorme, ning
3. koolinõukogusid ja riiklikult rahastatud akadeemilisi, tervishoiu- ja sotsiaalteenuseid osutavaid asutusi.

1.2 Käesolev lisa ei hõlma:

1. Legislative Assembly
2. Legislative Assembly Office
3. Office of the Auditor General
4. Office of the Chief Electoral Officer
5. Office of the Ethics Commissioner
6. Office of the Information and Privacy Commissioner
7. Office of the Ombudsman

2. BRITI COLUMBIA

2.1 Käesolev lisa hõlmab kõiki:

1. ministeeriume, ameteid, nõukogusid, komiteesid, komisjone ja sarnaseid valitsusasutusi;
2. piirkondlikke, kohalikke, ringkonna või kohaliku omavalitsuse muid vorme, ning
3. koolinõukogusid ja riiklikult rahastatud akadeemilisi, tervishoiu- ja sotsiaalteenuseid osutavaid asutusi.

2.2 Käesolev lisa ei hõlma seadusandlikku kogu („Legislative Assembly“) ja selle sõltumatuid ameteid.

3. MANITOBA

3.1 Käesolev lisa hõlmab kõiki:

1. osakondi, nõukogusid, komisjone, komiteesid ja sarnaseid valitsusasutusi;
2. omavalitsusüksuseid, munitsipaalorganisatsioone, ning
3. koolinõukogusid ja riiklikult rahastatud akadeemilisi, tervishoiu- ja sotsiaalteenuseid osutavaid asutusi.

4. NEW BRUNSWICK

4.1 Käesolev lisa hõlmab järgmisi osakondi, sekretariaate ja ameteid:

1. Aboriginal Affairs Secretariat
2. Agriculture, Aquaculture and Fisheries
3. Ambulance New Brunswick Inc.
4. Aquarium and Marine Center of New Brunswick
5. Office of the Attorney General
6. Child and Youth Advocate
7. Education and Early Childhood Development
8. Efficiency New Brunswick
9. Elections New Brunswick
10. Energy and Mines
11. Environment and Local Government
12. Executive Council Office
13. FacilicorpNB Ltd.
14. Farm Products Commission
15. Finance
16. Forest Protection Limited
17. Health
18. Horizon Health Network (Regional Health Authority)
19. Justice
20. Labour and Employment Board
21. Natural Resources
22. New Brunswick Arts Board
23. New Brunswick Emergency Measures Organization

24. New Brunswick Energy & Utilities Board
25. New Brunswick Forest Products Commission
26. New Brunswick Health Council
27. New Brunswick Human Rights Commission
28. New Brunswick Insurance Board
29. New Brunswick Internal Services Agency
30. New Brunswick Lotteries Commission
31. New Brunswick Museum
32. New Brunswick Police Commission
33. New Brunswick Public Libraries
34. Office of Human Resources
35. Office of the Auditor General
36. Office of the Commissioner of Official Languages
37. Office of the Comptroller
38. Office of the Consumer Advocate for Insurance
39. Office of the Leader of the Opposition
40. Office of the Lieutenant-Governor
41. Office of the Premier
42. Office of the Public Trustee
43. Ombudsman
44. Population Growth Secretariat
45. Post-Secondary Education, Training and Labour
46. Premier's Council on the Status of Disabled Persons
47. Public Safety
48. Vitalité (Regional Health Authority)
49. Senior and Healthy Aging Secretariat
50. Social Development
51. Government Services
52. Tourism, Heritage and Culture
53. Transportation
54. Village Historique Acadien
55. Workplace Health, Safety and Compensation Commission

4.2 Piirkondlikud haridusnõukogud

1. Kõik piirkondlikud haridusnõukogud

4.3 Ülikoolid

1. Mount Allison University
2. St. Thomas' University
3. Université de Moncton
4. The University of New Brunswick

4.4 Rakenduskõrgkoolid

1. Collège communautaire du Nouveau-Brunswick (CCNB)
2. New Brunswick Community College (NBCC)

4.5 Piirkondlikud tahkete jäätmete prügilad

1. Commission de gestion déchets de Kent
2. Commission de gestion des déchets solides de la Péninsule acadienne
3. Commission des Déchets Solides / Nepisiguit-Chaleur Solid Waste Commission
4. Fredericton Region Solid Waste Commission
5. Fundy Region Solid Waste Commission
6. Kings County Region Solid Waste Commission
7. La Commission de gestion enviro ressources du Nord-Ouest
8. Northumberland Solid Waste Commission
9. Restigouche Solid Waste Corporation
10. Southwest Solid Waste Commission
11. Valley Solid Waste Commission
12. Westmorland-Albert Solid Waste Corporation

4.6 Reoveepuhastusjaamad

1. Fredericton Area Pollution Control Commission
2. Greater Moncton Sewerage Commission

4.7 Omavalitsüksused ja munitsipaalorganisatsioonid (ei hõlma munitsipaalseid energiaasutusi)

1. City of Bathurst
2. City of Campbellton
3. City of Dieppe

4. City of Edmundston
5. City of Fredericton
6. City of Miramichi
7. City of Moncton
8. City of Saint John

5. NEWFOUNDLAND JA LABRADOR

5.1 Käesolev lisa hõlmab kõiki:

1. osakondi, nõukogusid, komisjone;
2. omavalitsusüksuseid, munitsipaalorganisatsioone, ning
3. koolinõukogusid ja riiklikult rahastatud akadeemilisi, tervishoiu- ja sotsiaalteenuseid osutavaid asutusi.

5.2 Käesolev lisa ei hõlma seadusandlikku kogu („Legislative Assembly“).

6. LOODEALAD

6.1 Käesolev lisa hõlmab kõiki:

1. ministeeriume, ameteid;
2. omavalitsusüksuseid, ning
3. koolinõukogusid ja riiklikult rahastatud akadeemilisi, tervishoiu- ja sotsiaalteenuseid osutavaid asutusi.

6.2 Käesolev lisa ei hõlma seadusandlikku kogu („Legislative Assembly“).

7. NOVA SCOTIA

7.1 Käesolev lisa hõlmab kõiki õigusaktis *Public Procurement Act*, S.N.S. 2011, c. 12, määratletud avaliku sektori asutusi, välja arvatud:

1. kõik loetletud valitsustevahelised või erastatud valitsusüksused, kui provints ei oma või ei kontrolli enamust sellest;
2. kõik 19-3. lisa A jaos loetletud või kirjeldatud asutused kas hõlmatuna või väljajätuna;
3. Emergency Health Services (tervishoiuministeeriumi allüksus) maismaa kiirabiga seotud hangete puhul Emergency Health Care'i tarbeks;
4. Sydney Tar Ponds Agency;
5. Nova Scotia Lands Inc., ning
6. Harbourside Commercial Park.

8. NUNAVUT

8.1 Käesolev lisa hõlmab kõiki:

1. ministeeriume, ameteid;
2. omavalitsusüksuseid, munitsipaalorganisatsioone, ning
3. koolinõukogusid ja riiklikult rahastatud akadeemilisi, tervishoiu- ja sotsiaalteenuseid osutavaid asutusi.

8.2 Käesolev lisa ei hõlma seadusandlikku kogu („Legislative Assembly“).

9. ONTARIO

9.1 Käesolev lisa hõlmab kõiki:

1. provintsi ministeeriume ja klassifitseeritud ametiasutusi, kuid mitte energiaameteid ega kaubandus- ja tööstusküsimustega tegelevaid ameteid ning asutust Ontario Infrastructure and Lands Corporation;
2. koolinõukogusid ja riiklikult rahastatud akadeemilisi, tervishoiu- ja sotsiaalteenuseid osutavaid asutusi, ning
3. omavalitsusüksusi, kuid mitte munitsipaalseid energiaasutusi.

9.2 Käesolev lisa ei hõlma seadusandliku kogu („Legislative Assembly“) ameteid.

10. PRINCE EDWARDI SAAR

10.1 Käesolev lisa hõlmab kõiki:

1. osakondi, ameteid;
2. omavalitsusüksuseid, ning
3. koolinõukogusid ja riiklikult rahastatud akadeemilisi, tervishoiu- ja sotsiaalteenuseid osutavaid asutusi.

11. QUÉBEC

11.1 Käesolev lisa hõlmab kõiki:

1. osakondi, valitsusasutusi, ning
2. poolriiklikke ametiasutusi.

„**Valitsusasutused**“ – õigusakti *Act Respecting Contracting by Public Bodies*, C.Q.L.R. c. C-65.1, 4. jao esimese lõike lõikudes 2–4 nimetatud asutused (sealhulgas Agence du revenu du Québec), ning nimetatud jao teises lõigus nimetatud isikud, välja arvatud sama õigusakti 5. jaos nimetatud asutused ja isikud.

„**Poolriiklikud ametiasutused**“ – õigusakti *Act Respecting Contracting by Public Bodies* 4. jao esimese lõike lõikudes 5 ja 6 nimetatud omavalitsusüksused, munitsipaalorganisatsioonid ja asutused, sealhulgas juriidilised isikud või muud asutused, mis kuuluvad ühele või enamale poolriiklikule ametiasutusele või kuuluvad nende kontrolli alla.

12. SASKATCHEWAN

12.1 Käesolev lisa hõlmab kõiki:

1. ministeeriume, ameteid, Treasury Board'i riiklikke korporatsioone (Crown Corporations), nõukogusid, komisjone;
2. omavalitsusüksuseid, ning
3. koolinõukogusid ja riiklikult rahastatud akadeemilisi, tervishoiu- ja sotsiaalteenuseid osutavaid asutusi.

13. YUKON

13.1 Käesolev lisa hõlmab:

Valitsusasutused

1. Department of Community Services
2. Department of Economic Development
3. Department of Education
4. Department of Energy, Mine and Resources

5. Department of Environment
6. Department of Finance
7. Department of Health and Social Services
8. Department of Highways and Public Works
9. Department of Justice
10. Department of Tourism and Culture
11. Executive Council Office
12. Public Service Commission
13. Women's Directorate
14. French Language Services Directorate

Ametid

1. Yukon Worker's Compensation Health & Safety Board
-

19-3. LISA

Muud üksused**A jagu**

Kui ei ole sätestatud teisiti, hõlmab käesolev peatükk käesoleva lisa A jaos loetletud asutuste teostatud hankeid, mille suhtes kohaldatakse järgmisi piirmäärasid.

Piirmäär:

Kaubad	355 000 SDR
Teenused	355 000 SDR
Ehitustööd	5 000 000 SDR

Juhul kui teostatakse B jaos loetletud tegevuste hankeid, kohaldatakse selles jaos kehtestatud piirmäärasid.

Asutuste loetelu**1. FÖDERAALASUTUSED**

1.1 Käesolev lisa hõlmab kõiki õigusaktis *Financial Administration Act* (FAA) R.S.C. 1985, c. F-11, määratletud riiklikke korporatsioone, mis on parlamendi ees vastutavad FAA 88. jao alusel.

2. ALBERTA

2.1 Käesolev lisa hõlmab kõiki:

1. riiklikke korporatsioone, riigile kuuluvaid äriühinguid, ning muid omandiõiguse alusel Alberta valitsusele kuuluvaid üksusi, ning
2. 19-2. lisaga hõlmatud piirkondlikele, kohalikele, piirkonna või omavalitsuse muudele vormidele kuuluvaid või nende kontrolli all olevaid korporatsioone või üksusi.

3. BRITI COLUMBIA

3.1 Käesolev lisa hõlmab kõiki:

1. riiklikke korporatsioone, riigile kuuluvaid äriühinguid, ning muid omandiõiguse alusel Briti Columbia valitsusele kuuluvaid üksusi, ning
2. ühele või enamale kohalikule omavalitsusele kuuluvaid või nende kontrolli all olevaid korporatsioone või üksusi.

4. MANITOBA

4.1 Käesolev lisa hõlmab kõiki riiklikke korporatsioone, välja arvatud:

1. Manitoba Public Insurance Corporation
2. Venture Manitoba Tours Limited

5. NEW BRUNSWICK

5.1 Käesolev lisa hõlmab järgmisi riiklikke korporatsioone:

1. Kings Landing Corporation
2. New Brunswick Credit Union Deposit Insurance Corporation
3. New Brunswick Highway Corporation
4. New Brunswick Housing Corporation
5. New Brunswick Investment Management Corporation
6. New Brunswick Liquor Corporation
7. New Brunswick Municipal Finance Corporation
8. New Brunswick Research and Productivity Council
9. Opportunities New Brunswick
10. Financial and Consumer Services Commission
11. Regional Development Corporation
12. Service New Brunswick

6. NEWFOUNDLAND JA LABRADOR

6.1 Käesolev lisa hõlmab kõiki riiklikke korporatsioone, välja arvatud:

1. Nalcor Energy ja kõik selle olemasolevad ja tulevased tütar- ja sidusettevõtjad, välja arvatud Newfoundland and Labrador Hydro.
2. Research & Development Corporation of Newfoundland and Labrador ning nende tütarettevõtjad.

7. LOODEALAD

7.1 Käesolev lisa hõlmab kõiki riiklikke korporatsioone.

8. NOVA SCOTIA

8.1 Käesolev lisa hõlmab tulenevalt õigusaktidest *Finance Act*, S.N.S. 2010, c. 2, ja *Public Procurement Act* valitsuse äriühinguks nimetatud üksuseid, välja arvatud õigusaktis *Provincial Finance Act* loetletud valitsustevahelised või erastatud valitsusüksused, kui provints ei oma või kontrolli neis enamust.

9. NUNAVUT

9.1 Käesolev lisa hõlmab kõiki territooriumi riiklikke korporatsioone.

10. ONTARIO

10.1 Käesolev lisa hõlmab kõiki provintsi- ja kohaliku omavalitsuse omandisse kuuluvad kaubandus- ja tööstusküsimustega tegelevaid asutusi.

10.2 Käesolev lisa ei hõlma energiaasutusi, välja arvatud Hydro One ja Ontario Power Generation.

11. PRINCE EDWARDI SAAR

11.1 Käesolev lisa hõlmab kõiki provintsi riiklikke korporatsioone, välja arvatud: Innovation PEI.

12. QUÉBEC

12.1 Käesolev lisa hõlmab valitsuse äriühinguid ja juriidilisi isikuid või muid asutusi, mis kuuluvad ühele või enamale kõnealusele äriühingule, või kuuluvad nende kontrolli alla ega konkureeri erasektoriga.

12.2 **Valitsuse äriühingu** all mõeldakse õigusakti *Act Respecting Contracting by Public Bodies* 7. jaos nimetatud asutusi.

13. SASKATCHEWAN

13.1 Käesolev lisa hõlmab kõiki provintsi riiklikke korporatsioone, mis kuuluvad ühele või enamale kohalikule omavalitsusele ja asutusele Saskatchewan Liquor and Gaming Authority, või kuuluvad nende kontrolli alla.

14. YUKON

Käesolev lisa hõlmab kõiki valitsuse korporatsioone õigusakti *Corporate Governance Act*, R.S.Y. 2002, c. 45 tähenduses, välja arvatud:

a) Yukon Development Corporation

Märkused Kanada 19-3. lisa A jao juurde

1. Käesolev lisa ei hõlma Canada Deposit Insurance Corporationi või selle tütarettevõtjate sekkumistoimingute jaoks teostatud hankeid, või selliste sekkumistoimingute jaoks loodud tütarettevõtjate hankeid.
2. Käesolev lisa ei hõlma Canada Lands Company Limitedi või selle tütarettevõtjate hankeid, mille eesmärk on äriotstarbelise müügi või edasimüügi tarbeks kinnisvara arendamine.
3. Ontario Power Generation jätab endale õiguse eelistada pakkumusi, millega kaasneb provintsi jaoks kohaliku alltöövõtu eelistamine hangetes, mis on seotud tuumarajatiste ehitamise või hooldamise või seotud teenuste osutamisega. Provintsilise kaasneva kasu valikukriteeriumid pakkumuste hindamisel ei ületa 20 % punktide kogusummast.
4. Käesolev peatükk ei hõlma hankeid, mis on seotud taastuvenergia (v.a. hüdroelektrienergia) tootmise, ülekandmise ja jaotamisega Ontario provintsis vastavalt õigusaktile *Green Energy Act*, S.O. 2009, c. 12, Sch. A.

B jagu

Järgmisi piirmäärasid kohaldatakse hangete suhtes, mille korraldajaks on 19-1. ja 19-2. lisa ja 19-3. lisa A jaos nimetatud hankeüksused, kelle üheks põhitegevuseks on mõni allpool osutatud tegevus või nende kombinatsioon:

1. lennujaama- või muude terminaliteenuste osutamine lennuettevõtjatele;
2. võrgustike käitamine või avalikkusele transporditeenuse pakkumine rongi, automaatsüsteemide, trammi, trollibussi, bussi või köisraudteega;
3. mere- või siseveesadama teenuste või muude terminaliteenuste osutamine mere- või siseveetranspordi ettevõtjatele;
4. joogivee tootmise, transpordi või jaotamisega ning reovee puhastamisega seotud avalike teenuste osutamiseks vajalike püsivõrkude pakkumine või käitamine või joogivee tarnimine selliste võrkude jaoks;

5. elektrienergia tootmise, ülekande või jaotamisega seotud avalike teenuste osutamiseks vajalike püsivõrkude pakkumine või käitamine või elektrienergia tarnimine selliste võrkude jaoks, või
6. gaasi või soojusenergia tootmise, transpordi või jaotamisega seotud avalike teenuste osutamiseks vajalike püsivõrkude pakkumine või käitamine või gaasi või soojusenergia tarnimine selliste võrkude jaoks.

Piirmäär:

Kaubad	400 000 SDR
Teenused	400 000 SDR
Ehitustööd	5 000 000 SDR

Märkused Kanada 19-3. lisa B jao juurde

1. Käesolev peatükk ei hõlma hankeüksuste hankeid seoses eespool B jaos loetletud tegevustega, kui neid mõjutavad asjaomase turu konkurentsitingimused.
2. Käesolev peatükk ei hõlma eespool B jaos loetletud tegevustega seotud hankeid, mille hankeüksused korraldavad:
  - a) vee ja energia ostuks või energia tootmiseks vajalike kütuste ostuks;
  - b) selliste tegevuste teostamiseks väljaspool Kanadat, või
  - c) edasimüümiseks või rentimiseks kolmandatele isikutele, tingimusel et hankeüksusel ei ole kõnealuste lepingute objekti müümiseks või rentimiseks eri- või ainuõigust ja teistel hankijatel on õigus seda müüa või rentida hankeüksusega samadel tingimustel.
3. Käesolev peatükk ei hõlma hankeid, mille hankeüksused korraldavad geograafilise piirkonna kasutamiseks, et teha uuringuid nafta, gaasi, söe või muude tahkekütuste leidmiseks või neid kaevandada.

19-4. LISA

Kaubad

1. Käesolev peatükk hõlmab kõiki kaupu, kui ei ole teisiti märgitud.
2. Tulenevalt artikli 19.3 lõike 1 kohaldamisest hõlmab käesolev peatükk asutuste Department of National Defence, Royal Canadian Mounted Police, Department of Fisheries and Oceans for the Canadian Coast Guard, Canadian Air Transport Security Authority ning provintsi ja munitsipaalpolitseiüksuste hangete puhul ainult järgmistes riiklikes klassifikaatorites (Federal Supply Classifications (edaspidi „FSC“)) kirjeldatud kaupu:

FSC	22.	Raudteeseadmed
FSC	23.	Mootorsõidukid, treilerid ja mootorrattad (välja arvatud bussid punktis 2310, sõjaväeveokid ja treilerid punktis 2320 ja 2330 ning jälgitavad lahingu-, ründe- ja taktikalised soomukid punktis 2350, ning ratastel lahingu-, ründe- ja taktikalised soomukid punktis 2355, varasemalt klassifitseeritud punkti 2320 all)
FSC	24.	Traktorid
FSC	25.	Sõidukite varuosad
FSC	26.	Rehvid ja sisekummid
FSC	29.	Mootori abiseadmed
FSC	30.	Mehhaanilised jõuülekaneseadmed
FSC	32.	Puutöömasinad ja -seadmed
FSC	34.	Metallitöömasinad
FSC	35.	Teenindus- ja kaubandusseadmed
FSC	36.	Eritööstusmasinad
FSC	37.	Põllumajandusmasinad ja -seadmed
FSC	38.	Ehitus-, kaevandus-, kaeve- ja teehooldusseadmed
FSC	39.	Materjalide käsitsemise seadmed
FSC	40.	Köied, kaablid, ketid ja tarvikud
FSC	41.	Külmutus- ja kliimaseadmed
FSC	42.	Tuletõrje-, pääste- ja ohutusvahendid (välja arvatud 4220: merepääste- ja sukeldumisseadmed; ning 4230: keskkonnaohutuks muutmise ja immutamisseadmed)
FSC	43.	Pumbad ja kompressorid
FSC	44.	Ahjud, aurumasinad ja kuivatusseadmed ning tuumareaktorid
FSC	45.	Torutööde, kütte- ja kanalisatsiooniseadmed
FSC	46.	Veepuhastus- ja reoveekäitlusseadmed
FSC	47.	Torud, voolikud ja liitmikud
FSC	48.	Klapid ja ventiilid
FSC	49.	Hooldus- ja remondiseadmed

FSC	52.	Mööteriistad
FSC	53.	Rauakaubad ja abrasiivid
FSC	54.	Kokkupandavad konstruktsioonid ja tellingud
FSC	55.	Puit, puitdetailid, vineer ja spoon
FSC	56.	Ehitusmaterjalid
FSC	61.	Elektritraat, toite- ja jaotusseadmed
FSC	62.	Valgustid ja lambid
FSC	63.	Häire- ja signalisatsioonisüsteemid (välja arvatud 6350: julgeolekukontrolliga seotud turvasüsteemid)
FSC	65.	Meditasiini-, hambaravi- ja veterinaarseadmed ning varustus
FSC	66.	Instrumendid ja laboriseadmed (välja arvatud 6615: automaatsed pilootmehhanismid ja õhus kasutatavad gürokomponendid; 6635: julgeolekukontrolli füüsiliste omadustega seotud katsetamine ja kontrollimine; ning 6665: Ohte tuvastavad vahendid ja seadmed)
FSC	67.	Fotograafiaseadmed
FSC	68.	Kemikaalid ja keemiatooted
FSC	69.	Koolitusvahendid ja -seadmed
FSC	70.	Üldotstarbelised automaatsed andmetötlusseadmed, tarkvara, tarvikud ja tugiseadmed (välja arvatud 7010: automaatsed andmetötlusseadmete (ADPE) konfiguratsioonid)
FSC	71.	Mööbel
FSC	72.	Kodumajapidamistes ja ettevõtetes kasutatav sisustus ja seadmed
FSC	73.	Toidu valmistamise ja serveerimise vahendid
FSC	74.	Büroomasinad, tekstitötlussüsteemid ja visuaalse salvestamise seadmed
FSC	75.	Bürootarbed ja -seadmed
FSC	76.	Raamatud, kaardid ja muud väljaanded (välja arvatud 7650: joonised ja kirjeldused)
FSC	77.	Muusikariistad, fonograafid ja raadiod
FSC	78.	Vabaaja- ja spordivarustus
FSC	79.	Puhastusseadmed ja -vahendid
FSC	80.	Pintslid, värvid, tihendid ja kinnitid
FSC	81.	Konteinerid, pakendid ja pakketarvikud
FSC	85.	Tualett-tarbed
FSC	87.	Põllumajanduslikud varud
FSC	88.	Elusloomad
FSC	91.	Kütus, määrded, õlid ja vahad
FSC	93.	Mittemetallilised tehismaterjalid
FSC	94.	Mittemetalliline tooraine

FSC	96.	Maagid, mineraalid ja nende esmatooted
FSC	99.	Muud

Märkused Kanada 19-4. lisa juurde

1. Ontario ja Québeci provintsi puhul käsitleb käesolev märkus ühistranspordi sõidukite hankeid. Ühistranspordi sõidukite hulka kuuluvad trammid, bussid, trollid, metroorongid, reisirongid või metroovedurid või ühiskondlikuks transpordiks kasutatavad raudteesüsteemid.
  - a) Ontario ja Québeci provintsis võivad hankeüksused ühistranspordi sõidukeid ostes käesoleva peatüki tingimuste kohaselt nõuda, et edukas pakkuja sõlmiks kuni 25 % ulatuses lepingu väärtusest lepinguid Kanada ettevõtjatega.
  - b) Kui Kanada, Ontario või Québeci provintsi valitsus peaks seda protsendimäära lepingu väärtusest vähendama teatava rahvusvahelise lepingu või siseriikliku seaduse, määruse või poliitika alusel, asendab vähendatud protsendimäär alaliselt vastava provintsi jaoks käesoleva peatüki raames eespool nimetatud 25 %-lise protsendimäära selle ühistranspordi sõiduki kategooria puhul, mille suhtes uut protsendimäära kohaldatakse. Käesolevat märkust kohaldades peavad Ontario ja Québeci provintsid kohtlema Euroopa Liidust pärit pakkujaid võrdselt Kanada või muude kolmandate riikide pakkujatega.
  - c) Termin „väärtus“ osutab ühistranspordi sõidukite Kanadas toodetud komponentide, alamkomponentide ja toorainete hanke kuludele, hõlmates tööd või muid seotud teenuseid nagu müügijärgsed ja hooldusteenused, mis on kindlaks määratud pakumuses. Termin hõlmab ka kulusid, mis on seotud ühistranspordi sõidukite lõpliku koostamisega Kanadas. Pakkuja peab otsustama, milline osa lepingu väärtusest täidetakse Kanadas omandatud väärtusega. Québeci provintsi võib siiski nõuda, et lõplik koostamine toimub Kanadas.
  - d) Lõplik koostamine:
    - i) Bussi lõplik koostamine hõlmab järgmist:
      - A) mootori, jõuülekanne, telgede, sealhulgas pidurisüsteemi paigaldamine ja omavaheline ühendamine;
      - B) küttesüsteemi ja kliimaseadme paigaldamine ja omavaheline ühendamine;
      - C) suruõhu-, elektri- ja uksestüsteemide paigaldamine;
      - D) reisijate istmete ja käsipuude paigaldamine;
      - E) sihtkoha sildi paigaldamine;
      - F) ratastoolirambi paigaldamine, ning
      - G) lõplik ülevaatus, teekatsetused ja üleandmiseks ettevalmistamine.
    - ii) Rongi lõplik koostamine hõlmab järgmist:
      - A) ventilatsiooni- ja küttesüsteemi ning kliimaseadme paigaldamine ja ühendamine;
      - B) alusvankri, vedrustuse, telgede ja diferentsiaali paigaldamine ja ühendamine;
      - C) tõukemootorite, mootorite juhtimisseadmete ja abijõuallika paigaldamine ja ühendamine;
      - D) piduri juhtimisseadme, pidurdusseadmete ja aerodünaamilise piduri kompressorite paigaldamine ja ühendamine;
      - E) sidesüsteemi, pardateabe- ja kaugjalgimissüsteemi paigaldamine ja ühendamine, ning
      - F) kogu paigaldamise ja omavahelise ühendamisega seotud töö ülevaatamine ja kontrollimine ning kindlate punktide testimine, et kontrollida kõigi funktsioonide toimivust.

- e) Rahastamiskõlblikud kulud peavad võimaldama edukale pakkujale mõistlikku paindlikkust, et sõlmida leping Kanada tarnijatega konkurentsivõimelistel tingimustel, mis hõlmavad sealjuures hinda ja kvaliteeti. Lepinguid ei tohi poolitada eesmärgiga piirata pakkuja jaoks rahastamiskõlblike kulude valikut.
  - f) Hankeüksused peavad märkima selliste tingimuste olemasolu selgelt ja objektiivselt nii hanketeadetes kui ka lepingudokumentides.
  - g) Käesoleva punkti kohaldamine vaadatakse uuesti läbi viis aastat pärast käesoleva lepingu jõustumist.
  - h) Käesoleva punkti kohaldamine vaadatakse läbi eesmärgiga vähendada selle ebakõla käesoleva peatüki sätetega juhul, kui Ameerika Ühendriigid vähendavad alaliselt transpordivahendite (veerem) suhtes kohaldatavaid omamaise osaluse piiranguid kohalike ja riiklike hankijate puhul allapoole 25 %.
2. Prince Edwardi saare provintsi puhul ei hõlma käesolev lisa teede ehituseks ja hoolduseks kasutatavate ehitusmaterjalide hankeid.
3. Québeci provintsi puhul ei hõlma käesolev lisa asutuse Hydro-Québec poolt järgmiste kaupade hankeid (kindlaks määratud vastavalt HS'ile): HS 7308.20; HS 8406; HS 8410; HS 8426; HS 8504; HS 8535; HS 8536; HS 8537; HS 8544; HS 8705.10; HS 8705.20; HS 8705.90; HS 8707; HS 8708; HS 8716.39; või HS 8716.40.
4. Manitoba provintsi puhul ei hõlma käesolev lisa asutuse Manitoba Hydro Electric Board poolt järgmiste kaupade hankeid:
- a) tekstiilid – tule levikut aeglustav rõivastus ja muud tööriivad;
  - b) kokkupandavad ehitised;
  - c) sillad, sillasektsioonid, tornid ja sõrestikmastid, raud, teras;
  - d) auruturbiinid; hüdroturbiinid ja vesirattad; gaasiturbiinid, v.a turboreaktiivmootorid ja turbopropellerimootorid;
  - e) trafod, staatilised muundurid ja induktiivpoolid ehk drosselid;
  - f) elektriyaotusseadmed või juhtaparatuur;
  - g) elektriyaotusseadmete ja juhtaparatuuri osad;
  - h) koaksiaalkaablid jm koaksiaalsed elektrijuhid;
  - i) muud isoleeritud elektrijuhid pingele üle 1 000 V;
  - j) väravad;
  - k) palgid ja ülatalad, või
  - l) generaatorid.
-

19-5. LISA

Teenused

1. Käesolev peatükk hõlmab punktides 2 ja 3 nimetatud teenuseid, kui ei ole teisiti märgitud. Ehitusteenuste sisu käsitletakse 19-6. lisa. Käesolevas lisa ja 19-6. lisa loetletud teenused on kindlaks määratud vastavalt ÜRO ühtsele tooteklassifikaatorile (edaspidi „CPC“).
2. Käesolev lisa hõlmab 19-1. lisa ja 19-3. lisa A jaos loetletud keskasutuste hankeid seoses järgmiste teenustega:

861	Õigusteenus (ainult välis- rahvusvahelise õigusega seotud nõustamisteenused)
862	Majandusarvestus-, auditeerimis- ja raamatupidamisteenused

3. Käesolev lisa hõlmab 19-1. ja 19-2. lisa ning 19-3. lisa A jaos loetletud asutuste hankeid seoses järgmiste teenustega:

<u>CPC viide</u>	<u>Kirjeldus</u>
633	Tarbe- ning majakaupade parandamise teenused
7512	Kommertskullerteenused (sealhulgas multimodaalsed teenused)
7523	Elektrooniline andmevahetus
7523	Elektronpost
7523	Laiendatud/lisaväärtusega faksiteenused, sealhulgas vahehoidega edastus, salvestamisega väljaotsimine
—	Koodide ja protokollide teisendamine
7523	info- ja andmebaasiotsingud võrgus
7523	Kõnepost
822	Kinnisvarateenused vahendustasu eest või lepingu alusel
841	Arvuti riistvara paigaldamisega seotud nõustamisteenused
842	Tarkvara rakendusteenused, sealhulgas süsteemid ja tarkvaranõustamisteenused, süsteemianaalüüs, kujundamis-, programmeerimis- ja hooldusteenused
843	Andmetöötlusteenused, sealhulgas töötlemine, tabuleerimine ja seadmete haldamise teenused
843	Teabe ja/või andmete töötlemine võrgus (sh tehingute töötlemine)
844	Andmebaasiteenused
845	Kontoriseadmete, sealhulgas arvutite hooldus- ja remonditeenused
849	Muud arvutiteenused
86501	Üldjuhtimise alased konsulteerimisteenused
86503	Turunduse juhtimise alased konsulteerimisteenused

<u>CPC viide</u>	<u>Kirjeldus</u>
86504	Personalijuhtimiselased konsulteerimisteenused
86505	Tootmisjuhtimise alased konsulteerimisteenused
866	Juhtimiselase konsulteerimise teenused (v.a. 86602 Arbitraaži- ja lepitamisteenused)
8671	Arhitektuuriteenused
8672	Inseneriteenused
8673	Integreeritud inseneriteenused (v.a. 86731 Transporditaristu valmisprojektide jaoks mõeldud integreeritud inseneriteenused)
8674	Linnaplaneerimise ja maastikuarhitektuuriteenused
8676	Tehnilise katsetamise ja analüüsimise teenused, sealhulgas kvaliteedikontroll ja läbivaatamine (v.a. viide kategooriale FSC 58 ja transpordiseadmed)
874	Hoonete puhastusteenused
8861–8864 ja 8866	Metallitoodete, masinate ja seadmete remondi teenused
94	Reovee- ja jäätmekäitlus, kanalisatsioon jms teenused

Märkused Kanada 19-5. lisa juurde:

1. Käesolev peatükk ei hõlma järgmisi hankeid:

a) kõik teenused, mis ei ole hõlmatud lisaga 19-4, seoses kaupadega, mille on ostnud järgmised asutused: Department of National Defence, Royal Canadian Mounted Police, Department of Fisheries and Oceans for the Canadian Coast Guard, Canadian Air Transport Security Authority, ning provintsi- ja munitsipaalpolitseiüksused, ning

b) välismaal asuvate relvajõudude toetuseks hangitud teenused.

2. Käesolevat peatükki ei kohaldata rahapoliitika instrumentide, vahetuskursside, valitsemissektori võla, reservi haldamise või muude väärtpaberitehinguid või muid finantsinstrumente hõlmava poliitika, eelkõige hankijate raha või kapitali kogumisele suunatud tehingute suhtes. Sellest tulenevalt ei kohaldata käesolevat peatükki lepingute suhtes, mis on seotud väärtpaberite või muude finantsinstrumentide emiteerimise, müügi, ostu või üleandmisega. Samuti jäetakse reguleerimisalast välja keskpankade osutatavad teenused.

3. 19-2. lisa nimetatud hankeüksuste puhul on piirmääraks 355 000 SDRi juhul, kui üksus hangib konsulteerimisteenuseid seoses konfidentsiaalsete küsimustega, mille puhul oleks mõistlik arvata, et nende avalikuks saamine seaks ohtu usalduse valitsuse suhtes, põhjustaks probleeme majanduses või oleks muul sarnasel moel vastuolus üldsuse huvidega.

4. Québeci provintsi puhul ei hõlma käesolev lisa hankeid mittetulundusühendustelt, kui tegemist on linnaplaneerimisega ning sellest tulenevate kavade ja tingimuste ettevalmistamise ja tööde juhtimisega, tingimusel et mittetulundusühendus täidab hankega seoses hankeüksusele käesoleva peatükiga pandud kohustusi.

5. Québeci provintsi puhul ei hõlma käesolev lisa asutuse Hydro-Québec poolt järgmiste teenuste hankeid (kindlaks määratud vastavalt CPC'le):

84 – Arvutiteenused ja nendega seotud teenused

86724 – Tsiivilehitustöödega seotud insener-tehnilised projekteerimisteenused

86729 – Muud inseneriteenused.

6. Manitoba provintsi puhul ei hõlma käesolev lisa asutuse Manitoba Hydro Electric Board teenuste hankeid.

19-6. LISA

Ehitusteenused

1. Käesolev peatükk hõlmab kõiki CPC jaotises 51 nimetatud ehitusteenuseid, kui ei ole teisiti märgitud.
2. 19-1. ja 19-2. lisa ning 19-3. lisa A jaos loetletud asutuste sõlmitud ehitusteenuste lepingute suhtes, mille kohaselt antakse ehitusteenuse osutajale kas osaliselt või täielikult tasuta ajutine omandiõigus või õigus kontrollida ja käitada sellisest lepingust tulenevaid paigaldus- või ehitustöid kindlaksmääratud ajavahemikul ning sellise töö kasutamise eest lepingu kehtivuse ajal tasu nõuda, kohaldatakse ainult järgmisi sätteid: Artiklid 19.1, 19.2, 19.4, 19.5, 19.6 (välja arvatud lõike 3 punkt e ja lõige 1), artikkel 19.15 (välja arvatud lõiked 3 ja 4) ja artikkel 19.17.
3. Käesolev peatükk ei hõlma lõikes 2 kirjeldatud ehitusteenuste lepinguid, mille sõlmivad hankeüksused 19-3. lisa B jaos loetletud tegevusi teostades.

Märkused Kanada 19-6. lisa juurde

1. 19-1. lisa loetletud keskvalitsusasutuste puhul hõlmab käesolev lisa süvendusteenuseid, ning süvendusteenuseid, mis on seotud ehitusteenuste lepingutega, juhul kui on täidetud järgmised nõuded:
  - a) süvendusteenuste osutamisel kasutatud laev või muu ujuvseade:
    - (i) on toodetud Kanadas või Euroopa Liidus, või
    - (ii) on oluliselt muudetud Kanadas või Euroopa Liidus ning on vähemalt aasta enne pakkuja poolt pakkumuse esitamist olnud Kanadas või Euroopa Liidus asuva isiku omandis, ning
  - b) laev peab olema registreeritud:
    - (i) Kanadas, või
    - (ii) Euroopa Liidu liikmesriigis ning sellele peab olema antud ajutine luba õigusakti *Coasting Trade Act*, S.C. 1992, c. 31 alusel. Ajutine luba antakse Euroopa Liidu laevale vastavalt kohaldatavatele mittediskretionaarsetele nõuetele ⁽¹⁾. Ajutise loa taotluse suhtes ei kohaldata nõuet, mille kohaselt ajutine luba väljastatakse ainult siis, kui ei ole võimalik kasutada Kanadas tollitud või tollimata laeva.
2. Québeci provintsi jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega soositakse Hydro-Québeci poolt sõlmitud ehitusteenuste lepingute puhul kohalikku alltöövõttu. Suurema kindluse tagamiseks ei ole selline meede mingil juhul tarnijate osalemise või kvalifitseerimise tingimuseks.
3. Manitoba provintsi puhul ei hõlma käesolev lisa asutuse Manitoba Hydro Electric Board korraldatavaid ehitusteenuste hankeid.

⁽¹⁾ Suurema kindluse tagamiseks ei kehtestata õigusaktiga *Coasting Trade Act* meeskonnaliikmetele kodakondsusnõudeid.

19-7. LISA

Üldmärkused

1. Käesolevat peatükki ei kohaldata järgmiste hangete suhtes:
  - a) mis on seotud laevaehituse ja -remondi, sealhulgas arhitektuuri- ja inseneriteenustega, ja mille korraldavad 19-1. lisa ja 19-3. lisa A jaos loetletud keskasutused; ja 19-2. lisa ja 19-3. lisa A jaos loetletud Briti Columbia, Manitoba, Newfoundlandi ja Labradori, New Brunswicki, Nova Scotia, Prince Edwardi saare ja Québeci provintsi piirkondlikud valitsusasutused;
  - b) mis on seotud põllumajandustootega, mis on toodetud põllumajanduslike toetusprogrammide ja toiduabiprogrammide jaoks;
  - c) mis on seotud hankelepingu osaks olevate või sellega kaasnevate transporditeenustega;
  - d) mis on seotud Kanada ja mõne teise riigi piiriületuspunktiga, sealhulgas piiriületuspunkti projekteerimine, ehitamine, käitamine või hooldamine ning sellega seotud taristu;
  - e) sama üksuse tütar- või sidusettevõtjate vahelised hanked, või üksuse ja selle tütar- või sidusettevõtja vahelised hanked, või üksuse ja üldise, piiratud või erilise partnerluse (kus üksusel on enamus või kontrolliv huvi) vahelised hanked, ning
  - f) esindus- või reklaami eesmärgil ostetud kaupade hanked, või väljaspool provintsi esindus- või reklaami eesmärgil ostetud teenuste või ehitusteenuste hanked Alberta, Briti Columbia, Newfoundlandi ja Labradori, Nova Scotia, Prince Edward saare, Québeci ja Saskatchewan provintsi puhul;
  - g) teenuslepingute hanked, mis ei hõlma ehitusteenuste lepinguid, mis annavad tarnijale hankelepingu alusel osutatava teenuse eest osaliselt või täielikult tasuks õiguse osutada teenust üldsusele ja sellest kasu saada;
  - h) ringhäälinguorganisatsioonide lepinguid saatematerjali ostmiseks, arendamiseks, tootmiseks või ühistootmiseks ja saateajaga seotud lepinguid;
  - i) Québeci asutuste puhul kohalikest kunstnikelt kunstiteoste hangete korral või kultuuritööstuse puhul teiste provintside või territooriumide kohalike omavalitsuste, akadeemiliste asutuste või koolinõukogude hanked. Käesoleva punkti puhul hõlmavad kunstiteosed üldkasutatavasse hoonesse või avalikku kohta integreeritavaid konkreetseid kunstiteoseid;
  - j) 19-1. ja 19-2. lisa ja lisa 19-3 A jaos loetletud asutuste hanked, mis on seotud joogivee, energia, transpordi ja postiteenustega, välja arvatud, kui selliseid lepinguid käsitletakse 19-3. lisa B jaos;
  - k) mille suhtes kohaldatakse strateegiat Northwest Territories Business Incentive Policy, ning
  - l) mille suhtes kohaldatakse strateegiat Nunavummi Nangminiqqtunik Ikajuuti Policy (NNI Policy).
2. Käesolevat peatükki ei kohaldata:
  - a) põlisrahvaste suhtes võetud või säilitatud meetmete või põlisrahvaste äriühingute jaoks kõrvale jäetud meetmete suhtes; käesolev peatükk ei mõjuta 1982. aasta õigusakti *Constitution Act* paragrahvi 35 alusel kaitse all olevate Kanada põlisrahvaste põlisrahvaste õigusi ega lepingulisi õigusi, ning
  - b) Québeci provintsi poolt kultuuritööstuse suhtes võetud või säilitatud meetmete suhtes.
3. Suurema kindluse tagamiseks tõlgendatakse käesolevat peatükki kooskõlas järgmiste põhimõtetega:
  - a) hange tähendab Kanada puhul lepingulisi tehinguid selliste kaupade või teenuste ostmiseks, mida valitsus vahetult kasutab või millest tal on otseselt kasu. Hankemenetlus on menetlus, mis algab üksuse otsusega oma vajaduste kohta ja lõpeb lepingu sõlmimisega;

- b) kui üksuse sõlmitav leping ei kuulu käesoleva peatüki kohaldamisalasse, ei kohaldata Kanada turule lubatud kaupade ja teenuste loetelu lisa ka selle lepingu osaks oleva mis tahes kauba või teenuse suhtes;
- c) iga erandit, mis on seotud konkreetselt või üldiselt 19-1. või 19-2. lisa või 19-3. lisa A jaoga hõlmatud keskasutuste või piirkondlike asutuste või ettevõtjatega, kohaldatakse ka üksuse või ettevõtja õigusjärglaste suhtes, et säilitada Kanada turule lubatud kaupade ja teenuste loetelu lisa kehtivus;
- d) käesoleva peatükiga hõlmatud teenuste suhtes kohaldatakse Kanada erandeid ja reservatsioone 8. peatükist (Investeeringud), 9. peatükist (Piiriülene teenustekaubandus) ja 13. peatükist (Finantsteenused);
- e) käesolev peatükk ei hõlma hankeüksuse poolt teise asutuse nimel teostatud hankeid, mille puhul ei kuuluks hange käesoleva peatüki alla, kui seda teostaks teine asutus ise, ning
- f) Käesolev peatükk ei hõlma hankeüksuse hankeid valitsusasutuselt.

4. Piirkondliku majanduse arendamine

- a) Manitoba, Newfoundlandi ja Labradori, New Brunswicki, Nova Scotia, Loodealade, Nunavuti, Prince Edwardi saare või Yukoni provintsid ja territooriumid võivad piirkondliku majanduse arendamise edendamiseks käesoleva peatüki sätete kohaldamisel erandeid teha, vältides seejuures monopolide põhjendamatu toetamist.
- b) iga käesolevast märkusest tulenevale erandile vastav hange peab vastama järgmistele tingimustele:
  - i) hanke koguväärtus peab olema kuni üks miljon Kanada dollarit või vähem, ning
  - ii) hange peab toetama väikeettevõtjaid või töövõimalusi linnavälistes piirkondades.
- c) kui hange täidab lõike b punkti ii) tingimuse, kuid selle koguväärtus on rohkem kui üks miljon Kanada dollarit, mõjutab erand lepingu seda osa, mis ei ületa ühte miljonit Kanada dollarit.
- d) ükski punktis a loetletud provintsi või territoorium ei või käesolevast märkusest tulenevat erandit rakendada rohkem kui kümme korda aastas.
- e) hanke suhtes ei kohaldata käesolevast märkusest tulenevat erandit juhul, kui hanget rahastab föderaalvalitsus.
- f) käesolevast märkusest tulenevale erandile vastavast hankest teatatakse ette vähemalt 30 päeva enne hankelepingu sõlmimist, lisades:
  - i) käesolevast märkusest tulenevat erandit põhjendavate asjaolude üksikasjad;
  - ii) teave valdkonna kohta, millele hankest piirkondlikku majanduslikku kasu loodetakse, ning võimaluse korral tarnija nimi, ning
  - iii) selgitus selle kohta, kuidas vastab hange käesoleva märkuse nõuetele.

19-8. LISA

Avaldamiskanalid**A jagu:**

Tulenevalt artiklist 19.5 käesoleva peatükiga hõlmatud riigihankeid käsitlevate õigusaktide, määruste, kohtuotsuste, üldkohaldatavate haldusmääruste, standardsete lepinguklauslite ja menetluste avaldamiseks kasutatav elektrooniline või trükimeedia.

1. KANADA

1.1 Valitsusasutused ja riiklikud korporatsioonid:

1. Õigusaktid:

a) Statutes of Canada:

<http://laws.justice.gc.ca/>

b) Canada Gazette:

<http://www.gazette.gc.ca>

2. Kohtuotsused:

a) Supreme Court Judgments:

http://scc.lexum.org/decisia-scc-csc/scc-csc/scc-csc/en/2013/nav_date.do

b) Federal Court Reports:

<http://reports.fja-cmf.gc.ca/eng/index.html>

c) Federal Court of Appeal:

<http://www.fca-caf.gc.ca>

d) Canadian International Trade Tribunal:

<http://www.citt-tcce.gc.ca>

3. Haldusotsused ja menetlused:

a) Government Electronic Tendering System (GETS):

<https://buyandsell.gc.ca/>

b) Canada Gazette:

<http://www.gazette.gc.ca>

c) Lepingute sõlmimise poliitika:

<http://www.tbs-sct.gc.ca/pol/doc-eng.aspx?id=14494&section=text>

2. PROVINTSID JA TERRITOORIUMID

2.1 Alberta

1. Õigusaktid:

a) Alberta Acts, Regulations and Codes:

http://www.qp.alberta.ca/Laws_Online.cfm

b) Alberta Gazette:

http://www.qp.alberta.ca/Alberta_Gazette.cfm

2. Kohtuotsused:

a) Alberta Justice – Alberta Courts:

<http://www.albertacourts.ab.ca/index.php?p=169>

3. Haldusotsused:

a) <http://www.canlii.org/en/ab/>

2.2 Briti Columbia

1. Õigusaktid:

a) <http://www.bclaws.ca/>

2. Kohtuotsused:

a) <http://www.courts.gov.bc.ca/index.aspx>

3. Haldusotsused ja menetlused:

a) <http://www.courts.gov.bc.ca/index.aspx>

2.3 Manitoba

1. Õigusaktid:

a) Manitoba Gazette:

<http://web2.gov.mb.ca/laws/index.php>

2. Kohtuotsused:

a) <http://www.manitobacourts.mb.ca/>

3. Haldusotsused ja menetlused:

a) <http://www.gov.mb.ca/tenders>

4. Omavalitsusüksused, munitsipaalorganisatsioonid:

a) City of Winnipeg:

<http://www.winnipeg.ca/matmgt/info.stm>

b) City of Brandon:

<http://brandon.ca/>

c) City of Thompson:

<http://www.thompson.ca/index.aspx?page=96>

d) City of Steinbach:

<http://www.steinbach.ca/home>

e) City of Portage La Prairie:

<http://www.city.portage-la-prairie.mb.ca>

5. Riiklikult rahastatud akadeemilised, tervishoiu- ja sotsiaalteenuste asutused:
- a) Red River College:
<http://www.rrc.ca/>
  - b) Regional Health Authorities of Manitoba:
<http://www.rham.mb.ca/rhampp.html>
  - c) University of Brandon:
<https://www.brandonu.ca/finance/faculty-staff-resources/purchasing-department/>;
ning <https://www.brandonu.ca/vp-finance/files/Purchasing-Manual-revised-October-2012.pdf>
  - d) University College of the North:
<https://www.ucn.ca/defaulted.aspx>
  - e) University of Manitoba:
http://www.umanitoba.ca/admin/governance/governing_documents/financial/392.html
  - f) University of Winnipeg:
<http://www.uwinnipeg.ca/index/cms-filesystem-action/pdfs/admin/policies/purchasing%20procedures%2004-01-13.pdf>
  - g) Winnipeg Regional Health Authority:
<http://www.wrha.mb.ca/about/busopp/contracting.php>
6. Koolinõukogud:
- a) Beautiful Plains:
<http://www.beautifulplainssd.ca/>
  - b) Border Land:
<http://www.blbsd.ca/Board/boardpolicies/Pages/default.aspx>
  - c) Division scolaire franco-manitobaine:
https://www.dsfm.mb.ca/SiteWeb2010/documents/La%20CSFM/Directives%202012/ADM%20-%20Administration/ADM%2019%20Appel%20d_offres.pdf
  - d) Evergreen:
<http://www.esd.ca/Parents-and-Community/Documents/Administration%20Manual/5%20-%20Business%20Administration/5.130%20Purchasing%20Procedure.pdf>
  - e) Flin Flon:
<http://www.ffsd.mb.ca/division/policies>
  - f) Fort La Bosse:
<http://www.flbsd.mb.ca/division-info/policies#sectiond>
  - g) Frontier:
<http://www.frontiersd.mb.ca/governance/policy/SitePages/Section%20D%20-%20Business%20Administration.aspx>; ning
[http://www.frontiersd.mb.ca/governance/policy/Documents/Section%20D%20-%20Business%20Administration/D.3.B%20Tenders%20\(Policy%20and%20Regulation\).pdf](http://www.frontiersd.mb.ca/governance/policy/Documents/Section%20D%20-%20Business%20Administration/D.3.B%20Tenders%20(Policy%20and%20Regulation).pdf)

- h) Garden Valley:
http://www.gvsd.ca/images/PDF/Policies/POLICY_MANUAL_1.pdf
- i) Hanover:
<http://hsd.ca/board/division-policies/>
- j) Interlake:
<http://www.isd21.mb.ca/>
- k) Kelsey:
<http://www.ksd.mb.ca>
- l) Lakeshore:
<http://www.lakeshoresd.mb.ca/regulations-and-procedures>
- m) Lord Selkirk:
http://www.lssd.ca/division/policy_documents/pdfs/B-16%20Purchasing.pdf
- n) Louis Riel:
<https://www.lrsd.net/leadership/administrative-guidelines/>
- o) Manitoba Institute of Trade and Technology (varem Winnipeg Tech. College):
www.mitt.ca
- p) Mountain View:
<http://www.mvsd.ca/governance.cfm?subpage=435>
- q) Mystery Lake:
<http://www.mysterynet.mb.ca/documents/general/5.130-purchasing-procedure.pdf>
- r) Park West:
<http://www.pwsd.ca/Policies/Section%205/Section%205.html>
- s) Pembina Trails:
http://www.pembinatrails.ca/board_administration/open_tenders.html
- t) Pine Creek:
<http://www.pinecreeksd.mb.ca/section-d-fiscal-management.html>
- u) Portage la Prairie:
<http://www.plpsd.mb.ca/board-and-governance/policies/d>
- v) Prairie Rose:
<http://www.prsdmb.ca/policies-d/>
- w) Prairie Spirit:
<https://sites.google.com/a/prspirit.org/prairie-spirit-5/division/policy-manual>
- x) Public Schools Finance Board:
<http://www.edu.gov.mb.ca/k12/finance/>

- y) Red River Valley:
<http://rrvsc.ca/wp-content/uploads/2015/09/DJB-Purchasing-Procedures.pdf>
  - z) River East Transcona:
<http://www.retsd.mb.ca/yourretsd/Policies/Documents/DJB.pdf>
  - aa) Rolling River:
<http://www.rrsd.mb.ca/governance/PolicyManual/Pages/default.aspx>
  - bb) Seine River:
http://www.srsd.mb.ca/PolMan/DJ_REG.pdf
  - cc) Seven Oaks:
<http://www.7oaks.org/News/Pages/Tenders.aspx>
  - dd) Southwest Horizon:
<http://www.shmb.ca/images/stories/Administrative-Manual/Section2/purchasing%20procedures.pdf>
  - ee) St. James-Assiniboia:
<http://polmanual.sjsd.net/?p=Section D – Fiscal Management/>
  - ff) Sunrise:
<http://www.sunrisemd.ca/OperationalDepartments/Pages/default.aspx>
  - gg) Swan Valley:
<http://www.svsd.ca/svsd/policiesnum.htm>
  - hh) Turtle Mountain:
<http://www.tmsd.mb.ca/procedures/D/D-10.pdf>
  - ii) Turtle River:
<http://trsd32.mb.ca/TRSD/PDFs/TRSDPolicies/Administration.pdf>
  - jj) Western:
http://www.westernsd.mb.ca/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=61:section-d-fiscal-management&Itemid=73#
  - kk) Whiteshell:
<http://www.sdwhiteshell.mb.ca/>
  - ll) Winnipeg:
<https://www.winnipegsc.ca/Pages/Bids-and-Tenders.aspx>
7. Riiklikud korporatsioonid:
- a) Manitoba Hydro:
https://www.hydro.mb.ca/selling_to_mh/selling_index.shtml?WT.mc_id=2030
  - b) Manitoba Liquor and Lotteries:
<http://www.mbl.ca/>

2.4 New Brunswick

1. Õigusaktid:

a) New Brunswick Acts and Regulations:

http://www2.gnb.ca/content/gnb/en/departments/attorney_general/acts_regulations.html

b) The Royal Gazette:

http://www2.gnb.ca/content/gnb/en/departments/attorney_general/royal_gazette/content/

2. Kohtuotsused:

a) The New Brunswick Reports:

<http://www.mlb.nb.ca/html/canadian-case-law-search.php>, ning

<https://www.canlii.org/en/nb/>

b) Dominion Law Reports:

<http://www.carswell.com/product-detail/dominion-law-reports-4th-series/>

c) Supreme Court Reports:

<http://www.scc-csc.gc.ca/>

d) National Reporter:

<http://www.mlb.nb.ca/site/catalog/nr.htm>

3. Haldusotsused ja menetlused:

a) New Brunswick Opportunities Network:

<http://www.gnb.ca/tenders>

b) Réseau de possibilités d'affaires du Nouveau-Brunswick:

<http://www.gnb.ca/soumissions>

2.5 Newfoundland ja Labrador

1. Õigusaktid:

a) <http://www.gpa.gov.nl.ca>

2. Kohtuotsused:

a) <http://www.gpa.gov.nl.ca>

3. Haldusotsused ja menetlused:

a) <http://www.gpa.gov.nl.ca>

2.6 Loodealad

1. Õigusaktid:

a) <http://www.contractregistry.nt.ca/Public/PublicHome.asp>

2. Kohtuotsused:

a) <http://www.contractregistry.nt.ca/Public/PublicHome.asp>

3. Haldusotsused ja menetlused:

- a) <http://www.contractregistry.nt.ca/Public/PublicHome.asp>

2.7 Nova Scotia

1. Õigusaktid:

- a) Office of the Legislative Counsel:

<http://nslegislature.ca>

- b) The Registry of Regulations:

<http://www.gov.ns.ca/just/regulations/>

2. Kohtuotsused:

- a) The Courts of Nova Scotia:

<http://www.courts.ns.ca/>

3. Haldusotsused ja menetlused:

- a) <http://www.novascotia.ca/tenders/>

2.8 Nunavut

1. Õigusaktid:

- a) <http://www.justice.gov.nu.ca/apps/authoring/dspPage.aspx?page=STATUTES+AND+REGULATIONS+PAGE>

2. Kohtuotsused:

- a) <http://www.canlii.org/en/nu/>

3. Haldusotsused ja menetlused:

- a) NNI Contracting Appeals Board Annual Report:

<http://nni.gov.nu.ca/documents>

- b) Nunavuti valitsuse riigihangete korraldamise tavasid käsitlevad põhimõtted ja menetlused on kättesaadavad veebisaidil:

<http://www.gov.nu.ca/sites/default/files/files/Procurement%20Procedures.pdf>

2.9 Ontario

1. Õigusaktid:

- a) Statutes and Regulations of Ontario:

<http://www.ontario.ca/laws>

- b) The Ontario Gazette:

<http://www.ontario.ca/ontario-gazette>

2. Kohtuotsused:

- a) http://www.ontariocourts.ca/decisions_index/en/

3. Haldusotsused ja menetlused:

- a) <http://www.doingbusiness.mgs.gov.on.ca/>

4. Koolinõukogud ja riiklikult rahastatud akadeemilised, tervishoiu- ja sotsiaalteenuseid osutavad asutused; omavalitsusüksused; ning kõik provintsi- ja kohaliku omavalitsuse omandisse kuuluvad kaubandus- ja tööstusküsimustega tegelevad üksused:

- a) <http://www.marcan.net/en/on/index.php>

5. Hydro One:

<http://www.hydroone.com/DoingBusiness/Pages/default.aspx>

6. Ontario Power Generation:

<http://www.opg.com/working-with-opg/suppliers/supply-chain/Pages/Become%20a%20Supplier.aspx>

2.10 Prints Edwardi saar

1. Õigusaktid:

- a) <http://www.gov.pe.ca/law/regulations/index.php3>

- b) The Royal Gazette of Prince Edward Island

2. Kohtuotsused:

- a) <http://www.gov.pe.ca/courts/supreme/index.php3?number=1000150&lang=E>

3. Haldusotsused ja menetlused:

- a) <http://www.gov.pe.ca/finance/index.php3?number=1041973>

2.11 Québec

1. Õigusaktid:

- a) Publications du Québec:

<http://www3.publicationsduquebec.gouv.qc.ca/loisreglements.fr.html>

- b) Gazette officielle du Québec:

<http://www3.publicationsduquebec.gouv.qc.ca/gazetteofficielle.en.html>

2. Kohtuotsused:

- a) Annuaire de jurisprudence et de doctrine du Québec

- b) Jurisprudence Express (J.E.)

- c) Jugements.qc.ca:

<http://www.jugements.qc.ca/>

3. Haldusotsused ja menetlused:

- a) Publications du Québec:

<http://www3.publicationsduquebec.gouv.qc.ca/loisreglements.fr.html>

- b) Gazette officielle du Québec:

<http://www3.publicationsduquebec.gouv.qc.ca/gazetteofficielle.fr.html>

- c) Site internet du Secrétariat du Conseil du trésor:

<http://www.tresor.gouv.qc.ca/fr/faire-affaire-avec-letat/les-marches-publics/>

2.12 Saskatchewan

1. Õigusaktid:

a) Queen's Printer:

<http://www.publications.gov.sk.ca>

2. Kohtuotsused:

a) Queen's Bench:

<http://www.sasklawcourts.ca>

3. Haldusotsused ja menetlused:

a) SaskTenders:

www.sasktenders.ca

2.13 Yukon

1. Õigusaktid:

a) <http://www.gov.yk.ca/legislation/index.html>

2. Kohtuotsused:

a) <http://www.yukoncourts.ca/>

3. Haldusotsused ja menetlused:

a) <http://www.hpw.gov.yk.ca/selling/bidchallenge.html>

B jagu:

Tulenevalt artiklist 19.5 artiklitega 19.6, 19.8.7 ja 19.15.2 ette nähtud märkuste avaldamiseks kasutatav elektrooniline või trükimeedia.

1. KANADA

1.1 Valitsusasutused ja riiklikud korporatsioonid:

1. Government Electronic Tendering System (GETS):

<https://buyandsell.gc.ca/procurement-data/tenders>

2. MERX, Cebra Inc.:

<http://www.merx.ca>

2. PROVINTSID JA TERRITOOORIUMID

2.1 Alberta

1. Alberta Purchasing Connection:

<http://www.purchasingconnection.ca>

2.2 Briti Columbia

1. BC Bid:

<http://www.bcbid.gov.bc.ca>

2.3 Manitoba

1. Provintid:

a) <http://www.gov.mb.ca/tenders>

2. Omavalitsusüksused, munitsipaalorganisatsioonid:

a) City of Winnipeg:

<http://www.winnipeg.ca/matmgt/bidopp.asp>

b) City of Brandon:

<http://brandon.ca/purchasing-a-tenders>

c) City of Steinbach:

http://www.steinbach.ca/city_services/tender_opportunities/

d) City of Portage La Prairie:

<http://www.city-plap.com/main/category/opportunities/>; ning

<http://www.rfp.ca/organization/City-of-Portage-la-Prairie>

e) City of Thompson:

<http://www.thompson.ca/index.aspx?page=229>

3. Riiklikult rahastatud akadeemilised, tervishoiu- ja sotsiaalteenuseid osutavad asutused:

a) University of Manitoba:

http://umanitoba.ca/admin/financial_services/purch/bid_opportunities.html; ning

<https://www.biddingo.com/>

b) University of Winnipeg:

<https://www.merx.com/>

c) University of Brandon:

<http://www.rfp.ca/organization/Brandon-University>

d) Red River College:

www.merx.com

e) University College of the North:

www.merx.com

f) Winnipeg Regional Health Authority:

<http://www.wrha.mb.ca/about/busopp/bids.php>

g) Regional Health Authorities of Manitoba:

www.healthprocanada.com; ja www.biddingo.com

4. Koolinõukogud:

a) Beautiful Plains:

<http://www.beautifulplainssd.ca/>

b) Border Land:

<http://www.blsd.ca/About/tenders/Pages/default.aspx>

c) Brandon:

<https://www.bsd.ca/Division/tenders/Pages/default.aspx>

d) Division scolaire franco-manitobaine:

www.MERX.com

e) Evergreen:

<http://www.esd.ca/Programs/Pages/Maintenance-and-Transportation.aspx>

f) Flin Flon:

<http://www.ffsd.mb.ca>

g) Fort La Bosse:

<http://www.flbsd.mb.ca/>

h) Frontier:

<http://www.frontiersd.mb.ca/resources/Pages/bidopportunities.aspx>

i) Garden Valley:

<http://www.gvsd.ca>

j) Hanover:

www.merx.com

k) Interlake:

http://www.isd21.mb.ca/request_for_proposals.html

l) Kelsey:

<http://www.ksd.mb.ca>

m) Lord Selkirk:

<http://www.lssd.ca/>

n) Lakeshore:

www.merx.com

o) Louis Riel:

www.merx.com

p) Mountain View:

<http://www.mvsd.ca/index.cfm>

- q) Mystery Lake:
<http://www.mysterynet.mb.ca>
- r) Park West:
<http://www.pwsd.ca/home.html>
- s) Pembina Trails:
http://www.pembinatrails.ca/board_administration/open_tenders.html
- t) Pine Creek:
<http://www.pinecreeksd.mb.ca>
- u) Portage la Prairie:
<http://www.plpsd.mb.ca/>
- v) Prairie Rose:
<http://www.prsdmb.ca/>
- w) Prairie Spirit:
<https://sites.google.com/a/prspirit.org/prairie-spirit-5/employment/tenders-and-rfp>
- x) Red River Valley:
<http://rrvsd.ca/>
- y) River East Transcona:
www.merx.com
- z) Rolling River:
<http://www.rrsd.mb.ca/governance/PolicyManual/Pages/default.aspx>
- aa) Seine River:
<http://www.srsd.mb.ca/>
- bb) Seven Oaks:
<http://www.7oaks.org/News/Pages/Tenders.aspx>; ning www.merx.com
- cc) Southwest Horizon:
<http://www.shmb.ca/>
- dd) St. James-Assiniboia:
www.merx.com
- ee) Sunrise:
<http://www.sunrisesd.ca/OperationalDepartments/Purchasing/Proposals%20and%20Tenders/Pages/default.aspx>
- ff) Swan Valley:
<http://www.svsd.ca/>

- gg) Turtle Mountain:
<http://www.tmsd.mb.ca>
  - hh) Turtle River:
<http://trsd32.mb.ca>
  - ii) Western:
<http://www.westernsd.mb.ca/>
  - jj) Whiteshell:
<http://www.sdwhiteshell.mb.ca/>
  - kk) Winnipeg:
<https://www.winnipegsd.ca/Pages/Bids-and-Tenders.aspx>
  - ll) Manitoba Institute of Trade and Technology (varem Winnipeg Tech. College):
www.mitt.ca
  - mm) Public Schools Finance Board:
<http://www.plansource.ca/Portals/61984/spr/wca.htm>
5. Riiklikud korporatsioonid:
- a) Manitoba Hydro:
<http://www.merx.com/English/Nonmember.asp?WCE=Show&TAB=3&PORTAL=MERX&State=1&hcode=ZnHb9N%2fyhQhquB6o2pU2g%3d%3d>
  - b) Manitoba Liquor and Lotteries:
www.merx.com; ning
www.winnipegconstruction.ca (ainult ehitus)

2.4 New Brunswick

- 1. New Brunswick Opportunities Network:
<https://nbon-rpanb.gnb.ca/welcome?language=En>
- 2. Réseau de possibilités d'affaires du Nouveau-Brunswick:
<http://www.gnb.ca/soumissions>

2.5 Newfoundland ja Labrador

- 1. Government Purchasing Agency veebisaidil kättesaadav teave:
<http://www.gpa.gov.nl.ca/index.html>

2.6 Loodealad

- 1. Contract Registry:
<http://www.contractregistry.nt.ca/Public/PublicHome.asp>

2.7 Nova Scotia

1. Avalike hangete teenistus:

<http://www.novascotia.ca/tenders/>

2.8 Nunavut

1. <http://www.nunavuttenders.ca/>

2.9 Ontario

1. <https://ontariotenders.bravosolution.com/esop/nac-host/public/web/login.html>

2. Koolinõukogud ja riiklikult rahastatud akadeemilised, tervishoiu- ja sotsiaalteenuseid osutavad asutused; omavalitsusüksused; ning kõik provintsi- ja kohaliku omavalitsuse omandisse kuuluvad kaubandus- ja tööstusküsimustega tegelevad üksused:

a) <http://www.marcan.net/en/on/index.php>

3. Hydro One:

<http://www.hydroone.com/DoingBusiness/Pages/default.aspx>

4. Ontario Power Generation:

<http://www.opg.com/working-with-opg/suppliers/supply-chain/Pages/Become%20a%20Supplier.aspx>

2.10 Prints Edwardi saar

1. <http://www.gov.pe.ca/finance/index.php3?number=1041973>

2.11 Québec

1. Hanketeadaanded (artikkel 19.6), kvalifitseerimise taotlused, tarne- või korralduslepingute kontekstis valitud tarnijate nimed ning lepingute sõlmimisega seotud teave (artikkel 19.15.2) avaldatakse Québeci valitsuse poolt heaks kiidetud elektroonilises pakkumissüsteemis SEAO (<http://www.seao.ca>).

2. Määruste kohaselt võib Québecis kasutada mitmeotstarbelist loetelu ainult tarnija kindlaksmääramise menetluse kontekstis (artikkel 19.8.7).

2.12 Saskatchewan

1. SaskTenders:

www.sasktenders.ca

2.13 Yukon

1. <http://www.gov.yk.ca/tenders/tms.html>

2. <http://www.hpw.gov.yk.ca/tenders/index.html>

C jagu:

Veebisaidid või aadressid, kus lepinguosalisel avaldavad hangete statistikat vastavalt artiklile 19.15.5 ja teateid sõlmitud lepingute kohta vastavalt artiklile 19.15.6.

1. KANADA**1.1 Valitsusasutused ja riiklikud korporatsioonid:****1. Purchasing Activity Report:**

http://www.tbs-sct.gc.ca/pubs_pol/dcgpubs/con_data/siglist-eng.asp

2. Government Electronic Tendering System (GETS):

<https://buyandsell.gc.ca/>

2. PROVINTSID JA TERRITOORIUMID**2.1 Alberta**

1. <http://www.purchasingconnection.ca>

2.2 Briti Columbia

1. <http://www.bcbid.gov.bc.ca>

2.3 Manitoba

1. <http://www.gov.mb.ca/tenders>

2. <http://www.merx.com>

2.4 New Brunswick

1. <http://www.gnb.ca/tenders>

2. <http://www.gnb.ca/soumissions>

2.5 Newfoundland ja Labrador

1. <http://www.gpa.gov.nl.ca>

2.6 Loodealad

1. <http://www.contractregistry.nt.ca/Public/PublicHome.asp>

2.7 Nova Scotia

1. <http://www.novascotia.ca/tenders/>

2.8 Nunavut

1. <http://www.nunavuttenders.ca/>
2. <http://www.gov.nu.ca/eia/programs-services/information-businesses>

2.9 Ontario

1. <http://www.doingbusiness.mgs.gov.on.ca/>

2.10 Prints Edwardi saar

1. <http://www.gov.pe.ca/finance/index.php3?number=1041973>

2.11 Québec

1. Statistiques sur les acquisitions gouvernementales:

<http://www.tresor.gouv.qc.ca/faire-affaire-avec-letat/publications/statistiques-sur-les-acquisitions-gouvernementales/>

2. Avis concernant les marchés adjugés Système électronique d'appel d'offres approuvé par le gouvernement du Québec SEAO (<http://www.seao.ca>)

2.12 Saskatchewan

1. www.sasktenders.ca

2.13 Yukon

1. <http://www.gov.yk.ca/tenders/tms.html>
2. <http://www.hpw.gov.yk.ca/registry/>

EUROOPA LIIDU TURULE LUBATUD KAUPADE JA TEENUSTE LOETELU

19-1. LISA

Keskvalitsusasutused, kes korraldavad hankeid käesoleva peatüki sätete kohaselt

Kaubad	1 30 000 SDR
Täpsustatud 19-4. lisas	
Piirmäärad	
Teenused	1 30 000 SDR
Täpsustatud 19-5. lisas	
Piirmäärad	
Ehitusteenused ja ehitustööde kontsessioonid	5 000 000 SDR
Täpsustatud 19-6. lisas	
Piirmäärad	

A jagu: Euroopa Liidu asutused:

1. Euroopa Liidu Nõukogu
2. Euroopa Komisjon
3. Euroopa väliseenistus

B jagu: Euroopa Liidu liikmesriikide keskvalitsuste tasandi hankijad

(Märkus: käesolev loetelu on ammendav)

BELGIA**1. Services publics fédéraux:**

SPF Chancellerie du Premier Ministre

SPF Personnel et Organisation

SPF Budget et Contrôle de la Gestion

SPF Technologie de l'Information et de la Communication (Fedict)

SPF Affaires étrangères, Commerce extérieur et Coopération au Développement

SPF Intérieur

SPF Finances

SPF Mobilité et Transports

SPF Emploi, Travail et Concertation sociale

SPF Sécurité Sociale et Institutions publiques de Sécurité Sociale

SPF Santé publique, Sécurité de la Chaîne alimentaire et Environnement

SPF Justice

1. Federale Overheidsdiensten:

FOD Kanselarij van de Eerste Minister

FOD Kanselarij Personeel en Organisatie

FOD Budget en Beheerscontrole

FOD Informatie- en Communicatietechnologie (Fedict)

FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

FOD Binnenlandse Zaken

FOD Financiën

FOD Mobiliteit en Vervoer

FOD Werkgelegenheid, Arbeid en sociaal overleg

FOD Sociale Zekerheid en Openbare Instellingen van sociale Zekerheid

FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu

FOD Justitie

SPF Economie, PME, Classes moyennes et Energie	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie
Ministère de la Défense	Ministerie van Landsverdediging
Service public de programmation Intégration sociale, Lutte contre la pauvreté Et Economie sociale	Programmatorische Overheidsdienst Maatschappelijke Integratie, Armoedsbestrijding en sociale Economie
Service public fédéral de Programmation Développement durable	Programmatorische federale Overheidsdienst Duurzame Ontwikkeling
Service public fédéral de Programmation Politique scientifique	Programmatorische federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid
2. Régie des Bâtiments:	2. Regie der Gebouwen:
Office national de Sécurité sociale	Rijksdienst voor sociale Zekerheid
Institut national d'Assurance sociales Pour travailleurs indépendants	Rijksinstituut voor de sociale Verzekeringen der Zelfstandigen
Institut national d'Assurance Maladie-Invalidité; Office national des Pensions	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering; Rijksdienst voor Pensioenen
Caisse auxiliaire d'Assurance Maladie-Invalidité	Hulpkas voor Ziekte-en Invaliditeitsverzekering
Fond des Maladies professionnelles	Fonds voor Beroepsziekten
Office national de l'Emploi	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
La Poste ⁽¹⁾	De Post ⁽¹⁾

BULGAARIA

1. Администрация на Народното събрание (rahvusassamblee kantselei)
2. Администрация на Президента (presidendi kantselei)
3. Администрация на Министерския съвет (ministrite nõukogu kantselei)
4. Конституционен съд (konstitutsioonikohus)
5. Българска народна банка (Bulgaaria keskpank)
6. Министерство на външните работи (välisministeerium)
7. Министерство на вътрешните работи (siseministeerium)
8. Министерство на държавната политика при бедствия и аварии (katastroofide ja õnnetusjuhtumite riikliku poliitika ministeerium)
9. Министерство на държавната администрация и административната реформа (riigihalduse ja haldusreformi ministeerium)
10. Министерство на земеделието и горите (põllu- ja metsamajandusministeerium)
11. Министерство на здравеопазването (tervishoiuministeerium)
12. Министерство на икономиката и енергетиката (majandus- ja energeetikaministeerium)
13. Министерство на културата (kultuuriministeerium)
14. Министерство на образованието и науката (haridus- ja teadusministeerium)
15. Министерство на околната среда и водите (keskkonna- ja veemajandusministeerium)

⁽¹⁾ 24. detsembri 1993. aasta seaduse kohased postiteenused.

16. Министерство на отбраната (kaitseministeerium)
17. Министерство на правосъдието (justiitsministeerium)
18. Министерство на регионалното развитие и благоустройството (regionaalarengu ja riiklike ehitustööde ministeerium)
19. Министерство на транспорта (transpordiministeerium)
20. Министърът на труда и социалната политика (töö- ja sotsiaalpoliitikaministeerium).
21. Министерство на финансите (rahendusministeerium)
22. държавни агенции, държавни комисии, изпълнителни агенции и други държавни институции, създадени със закон или с постановление на Министерския съвет, които имат функции във връзка с осъществяването на изпълнителната власт (seaduse või ministrite nõukogu määrusega asutatud riiklikud ametid, riiklikud komisjonid, täitevasutused ja muud riigiasutused, mille ülesanded on seotud täidesaatva võimu teostamisega):
23. Агенция за ядрено регулиране (tuumavaldkonda reguleeriv amet)
24. Държавна комисия за енергийно и водно регулиране (riiklik energeetikat ja veemajandust reguleeriv komisjon)
25. Държавна комисия по сигурността на информацията (riiklik infoturbe komisjon)
26. Комисия за защита на конкуренцията (konkurentsikaitse komisjon)
27. Комисия за защита на личните данни (isikuandmetekaitse komisjon)
28. Комисия за защита от дискриминация (diskrimineerimisvastane komisjon)
29. Комисия за регулиране на съобщенията (teabeedastuse reguleerimise komisjon)
30. Комисия за финансов надзор (finantsjärelevalvekomisjon)
31. Патентно ведомство на Република България (Bulgaaria Vabariigi patendiamet)
32. Сметна палата на Република България (Bulgaaria Vabariigi riigikontroll)
33. Агенция за приватизация (erastamisamet)
34. Агенция за следприватизационен контрол (posti erastamise kontrolliamet)
35. Български институт по метрология (Bulgaaria metroloogiainstituut)
36. Държавна агенция „Архиви“ (riiklik arhiiviamet)
37. Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“ (riiklik riigireservi ja sõjaaja varude amet)
38. Държавна агенция за бежанците (riiklik põgenike büroo)
39. Държавна агенция за българите в чужбина (riiklik välismaal elavate bulgaarlaste amet)
40. Държавна агенция за закрила на детето (riiklik lastekaitseamet)
41. Държавна агенция за информационни технологии и съобщения (riiklik infotehnoloogia- ja telekommunikatsiooniamet)
42. Държавна агенция за метрологичен и технически надзор (riiklik metroloogia ja tehnilise järelevalve amet)
43. Държавна агенция за младежта и спорта (riiklik noorte- ja spordiamet)
44. Държавна агенция по туризма (riiklik turismiamet)
45. Държавна комисия по стоковите борси и тържища (riiklik kaubabörsi ja tooraineteturu komisjon)

46. Институт по публична администрация и европейска интеграция (avaliku halduse ja Euroopaga lõimumise instituut)
47. Национален статистически институт (riiklik statistikainstituut)
48. Агенция „Митници“ (tolliamet)
49. Агенция за държавна и финансова инспекция (finantsinspektsiooni amet)
50. Агенция за държавни вземания (riiginõuete kogumise amet)
51. Агенция за социално подпомагане (sotsiaalabiamet)
52. Държавна агенция „Национална сигурност“ (riiklik julgeolekuamet)
53. Агенция за хората с увреждания (puuetega inimeste amet)
54. Агенция по вписванията (registriamet)
55. Агенция по енергийна ефективност (energiatõhususe amet)
56. Агенция по заетостта (tööhõiveamet)
57. Агенция по геодезия, картография и кадастър (geodeesia, kartograafia ja katastriamet)
58. Агенция по обществени поръчки (riigihangete amet)
59. Българска агенция за инвестиции (Bulgaaria investeerimisamet)
60. Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация“ (lennuameti peadirektoraat)
61. Дирекция за национален строителен контрол (riikliku ehitusjärelvalve direktoraat)
62. Държавна комисия по хазарта (riiklik hasartmängukomisjon)
63. Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“ (autoregistrikeskus)
64. Изпълнителна агенция „Борба с градушките“ (rahevastase võitluse amet)
65. Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация“ (Bulgaaria akrediteerimistalitus)
66. Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ (tööinspektsioon)
67. Изпълнителна агенция „Железопътна администрация“ (raudteeamet)
68. Изпълнителна агенция „Морска администрация“ (veeteede amet)
69. Изпълнителна агенция „Национален филмов център“ (riiklik filmikeskus)
70. Изпълнителна агенция „Пристанищна администрация“ (sadamate haldamise amet)
71. Изпълнителна агенция „Проучване и поддържане на река Дунав“ (Doonau jõe uurimise ja hooldamise amet)
72. Фонд „Републиканска пътна инфраструктура“ (riiklik taristufond)
73. Изпълнителна агенция за икономически анализи и прогнози (majandusanalüüsi ja -prognooside amet)
74. Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средни предприятия (väikese ja keskmise suurusega ettevõtete edendamise amet)
75. Изпълнителна агенция по лекарствата (ravimiamet)

76. Изпълнителна агенция по лозата и виното (viinapuude- ja veiniamet)
77. Изпълнителна агенция по околна среда (keskkonnaamet)
78. Изпълнителна агенция по почвените ресурси (maavarade amet)
79. Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури (kalandus- ja akvakultuuriamet)
80. Изпълнителна агенция по селекция и репродукция в животновъдството (loomakasvatases valiku ja paljundamise amet)
81. Изпълнителна агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол (taimede sordikatsete, põldtunnustamise ja seemnekontrolli amet)
82. Изпълнителна агенция по трансплантация (siirdamisamet)
83. Изпълнителна агенция по хидромелиорации (niisutusamet)
84. Комисията за защита на потребителите (tarbijakaitseamet)
85. Контролно-техническата инспекция (tehnilise kontrolli inspeksioon)
86. Национална агенция за приходите (riiklik maksuamet)
87. Национална ветеринарномедицинска служба (riiklik veterinaarteenistus)
88. Национална служба за растителна защита (riiklik taimekaitseteenistus)
89. Национална служба по зърното и фуражите (riiklik teravilja- ja söödateenistus)
90. Държавна агенция по горите (riiklik metsaamet)
91. Висшата атестационна комисия (kõrgem atesteerimiskomisjon)
92. Национална агенция за оценяване и акредитация (riiklik hindamis- ja atesteerimisamet)
93. Националната агенция за професионално образование и обучение (riiklik kutsehariduse ja -koolituse amet)
94. Национална комисия за борба с трафика на хора (Bulgaaria riiklik inimkaubandusvastane komisjon)
95. Дирекция „Материално-техническо осигуряване и социално обслужване“ на Министерство на вътрешните работи (siseministeeriumi materjaaltehnilise tagamise ja sotsiaalteenuste direktoraat)
96. Дирекция „Оперативно издирване“ на Министерство на вътрешните работи (siseministeeriumi operatiivjuurdluse direktoraat)
97. Дирекция „Оперативно издирване“ на Министерство на вътрешните работи (siseministeeriumi rahaliste vahendite ja ressursside tagamise direktoraat)
98. Изпълнителна агенция „Военни клубове и информация“ (militaarklubide ja teabe amet)
99. Изпълнителна агенция „Държавна собственост на Министерството на отбраната“ (kaitseministeeriumi riigivaraamet)
100. Изпълнителна агенция „Изпитвания и контролни измервания на въоръжение, техника и имущества“(relvade, varustuse ja vara testimise ja kontrollmõõtmiste amet)
101. Изпълнителна агенция „Държавна собственост на Министерството на отбраната“ (kaitseministeeriumi sotsiaalse tegevuse amet)
102. Национален център за информация и документация (teabe ja dokumentatsiooni riiklik keskus)
103. Национален център по радиобиология и радиационна защита (radiobioloogia ja kiirguskaitse riiklik keskus)

104. Национална служба „Полиция“ (riiklik politseiamet)
105. Национална служба „Пожарна безопасност и защита на населението“ (riiklik tuleohutuse ja rahvastikukaitse amet)
106. Национална служба за съвети в земеделието (riiklik põllumajanduslike nõuandeteenuste talitus)
107. Служба „Военна информация“ (sõjalise teabe talitus)
108. Служба „Военна полиция“ (sõjaväepolitsei)
109. Авиоотряд 28 (lennusalk 28)

TŠEHHI VABARIIK

1. Ministerstvo dopravy (transpordiministeerium)
2. Ministerstvo financí (rahandusministeerium)
3. Ministerstvo kultury (kultuuriministeerium)
4. Ministerstvo obrany (kaitseministeerium)
5. Ministerstvo pro místní rozvoj (regionaalarenguministeerium)
6. Ministerstvo práce a sociálních věcí (töö- ja sotsiaalministeerium)
7. Ministerstvo průmyslu a obchodu (tööstus- ja kaubandusministeerium)
8. Ministerstvo spravedlnosti (justiitsministeerium)
9. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (haridus-, noorsoo- ja spordiministeerium)
10. Ministerstvo vnitra (siseministeerium)
11. Ministerstvo zahraničních věcí (välisministeerium)
12. Ministerstvo zdravotnictví (tervishoiuministeerium)
13. Ministerstvo zemědělství (põllumajandusministeerium)
14. Ministerstvo životního prostředí (keskkonnaministeerium)
15. Poslanecká sněmovna PČR (Tšehhi Vabariigi parlamendi esindajate koda)
16. Senát PČR (Tšehhi Vabariigi senat)
17. Kancelář prezidenta (presidendikantslei)
18. Český statistický úřad (Tšehhi statistikaamet)
19. Český úřad zeměměřičský a katastrální (Tšehhi maamõõtmis- ja katastriamet)
20. Úřad průmyslového vlastnictví (tööstusomandiamet)
21. Úřad pro ochranu osobních údajů (isikuandmete kaitse amet)
22. Bezpečnostní informační služba (julgeolekuteabe teenistus)
23. Národní bezpečnostní úřad (riiklik julgeolekotalitus)
24. Česká akademie věd (Tšehhi Vabariigi teaduste akadeemia)
25. Vězeňská služba (vanglateenistus)
26. Český báňský úřad (Tšehhi kaevandusamet)

27. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (konkurentsikaitse amet)
28. Správa státních hmotných rezerv (riiklike materiaalsete varude valitsus)
29. Státní úřad pro jadernou bezpečnost (riiklik tuumaohutusamet)
30. Energetický regulační úřad (energiainspektsioon)
31. Úřad vlády České republiky (Tšehhi Vabariigi valitsuse kantselei)
32. Ústavní soud (konstitutsioonikohus)
33. Nejvyšší soud (riigikohus)
34. Nejvyšší správní soud (kõrgeim halduskohus)
35. Nejvyšší státní zastupitelství (peaprokuratuur)
36. Nejvyšší kontrolní úřad (riigikontroll)
37. Kancelář Veřejného ochránce práv (ombudsman)
38. Grantová agentura České republiky (Tšehhi Vabariigi reitinguagentuur)
39. Státní úřad inspekce práce (riiklik töökaitseinspektsioon)
40. Český telekomunikační úřad (Tšehhi telekommunikatsiooniamet)
41. Ředitelství silnic a dálnic ČR (ŘSD) (Tšehhi Vabariigi maanteed ja kiirteede direktoraat)

TAANI

1. Folketinget — Taani Parlament Rigsrevisionen — riigikontroll
2. Statsministeriet — peaministri kantselei
3. Udenrigsministeriet — välisministeerium
4. Beskæftigelsesministeriet — tööhõiveministeerium
5 styrelser og institutioner (5 ametit ja institutsiooni)
5. Domstolsstyrelsen — kohtuadministratsioon
6. Finansministeriet — rahandusministeerium
5 styrelser og institutioner (5 ametit ja institutsiooni)
7. Forsvarsministeriet — kaitseministeerium
5 styrelser og institutioner (5 ametit ja institutsiooni)
8. Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse — sise- ja tervishoiuministeerium
Adskillige styrelser og institutioner, herunder Statens Serum Institut (mitu ametit ja institutsiooni, sealhulgas Statens Serum Institut)
9. Justitsministeriet — justiitsministeerium
Rigspolitichefen, anklagemyndigheden samt 1 direktorat og et antal styrelser (politseiülem, 1 direktoraat ja mitu ametit)
10. Kirkeministeriet — usuasjade ministeerium
10 stiftsøvrigheder (10 piiskopkondlikku asutust)

11. Kulturministeriet — kultuuriministeerium
4 styrelser samt et antal statsinstitutioner (4 osakonda ja mitu institutsiooni)
12. Miljøministeriet — keskkonnaministeerium
5 styrelser (5 ametit)
13. Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration — pagulasasjade, sisserände ja integratsiooniministeerium
1 styrelser (1 amet)
14. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri — toiduainete-, põllumajandus- ja kalandusministeerium
4 styrelser og institutioner (4 ametit ja institutsiooni)
15. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling — teaduse-, tehnoloogia- ja innovatsiooniministeerium
Adskillige styrelser og institutioner, Forskningscenter Risø og Statens uddannelsesbygninger (mitu ametit ja institutsiooni, sealhulgas riiklik Risoe laboratoorium ja Taani riiklik teadus- ja hariduskeskus)
16. Skatteministeriet — maksuministeerium
1 styrelser og institutioner (1 amet ja mitu institutsiooni)
17. Velfærdministeriet — sotsiaalhoolekandeministeerium
3 styrelser og institutioner (3 ametit ja mitu institutsiooni)
18. Transportministeriet — transpordiministeerium
7 styrelser og institutioner, herunder Øresundsbrokonsortiet (7 ametit ja institutsiooni, sealhulgas Øresundsbrokonsortiet)
19. Undervisningsministeriet — haridusministeerium
3 styrelser, 4 undervisningsinstitutioner og 5 andre institutioner (3 ametit, 4 haridusasutust, 5 muud institutsiooni)
20. Økonomi- og Erhvervsministeriet — majandus- ja ettevõtlusministeerium
Adskillige styrelser og institutioner (mitu ametit ja institutsiooni)
21. Klima- og Energiministeriet — kliima- ja energiaministeerium
3 styrelser og institutioner (3 ametit ja institutsiooni)

SAKSAMAA

1. Välisministeerium	Auswärtiges Amt
2. Liidukantslei	Bundeskanzleramt
3. Töö- ja sotsiaalküsimuste ministeerium	Bundesministerium für Arbeit und Soziales
4. Haridus- ja teadusministeerium	Bundesministerium für Bildung und Forschung
5. Toiduainete-, põllumajandus- ja tarbijakaitseministeerium	Bundesministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Verbraucherschutz
6. Rahandusministeerium	Bundesministerium der Finanzen
7. Siseministeerium (ainult tsiviilkaubad)	Bundesministerium des Innern
8. Tervishoiu ministeerium	Bundesministerium für Gesundheit

9. Perekonna-, vanurite-, naiste- ja noorsooministeerium	Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend
10. Justiitsministeerium	Bundesministerium der Justiz
11. Transpordi, ehituse ja elamumajanduse ministeerium	Bundesministerium für Verkehr, Bau und Stadtentwicklung
12. Majandus- ja tehnoloogiaministeerium	Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie
13. Majanduskoostöö ja arengu ministeerium	Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung
14. Kaitseministeerium	Bundesministerium der Verteidigung
15. Keskkonna, looduskaitse ja tuumaohutuse ministeerium	Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit

EESTI

1. Vabariigi Presidendi Kantslei
2. Eesti Vabariigi Riigikogu
3. Eesti Vabariigi Riigikohus
4. Riigikontroll
5. Õiguskantsler
6. Riigikantslei
7. Rahvusarhiiv
8. Haridus- ja Teadusministeerium
9. Justiitsministeerium
10. Kaitseministeerium
11. Keskkonnaministeerium
12. Kultuuriministeerium
13. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
14. Põllumajandusministeerium
15. Rahandusministeerium
16. Siseministeerium
17. Sotsiaalministeerium
18. Välisministeerium
19. Keeleinspektsioon
20. Riigiprokuratuur
21. Teabeamet

22. Maa-amet
23. Keskkonnainspeksioon
24. Metsakaitse- ja Metsauenduskeskus
25. Muinsuskaitseamet
26. Patendiamet
27. Tehnilise Järelevalve Amet
28. Tarbijakaitseamet
29. Riigihangete Amet
30. Taimetoodangu Inspeksioon
31. Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet
32. Veterinaar- ja Toiduamet
33. Konkurentsiamet
34. Maksu- ja Tolliamet
35. Statistikaamet
36. Kaitsepolitsei
37. Kodakondsus- ja Migratsiooniamet
38. Piirivalveamet
39. Politsei
40. Kohtuekspertiisi Instituut
41. Keskkriminaalpolitsei
42. Päästeamet
43. Andmekaitse Inspeksioon
44. Raviamet
45. Sotsiaalkindlustusamet
46. Tööturuamet
47. Tervishoiuamet
48. Tervisekaitseinspeksioon
49. Tööinspeksioon
50. Lennuamet
51. Maanteeamet
52. Veeteede Amet
53. Julgestuspolitsei
54. Kaitseressursside Amet
55. Kaitseväge Logistikakeskus

KREEKA

1. Υπουργείο Εσωτερικών (siseministeerium)
2. Υπουργείο Εξωτερικών (välisministeerium)
3. Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών (majandus- ja rahandusministeerium)
4. Υπουργείο Εσωτερικών (arenguministeerium)
5. Υπουργείο Εσωτερικών (justiitsministeerium)
6. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (haridus- ja usuasjadeministeerium)
7. Υπουργείο Εσωτερικών (kultuuriministeerium)
8. Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (tervishoiu- ja sotsiaalse solidaarsuse ministeerium)
9. Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (keskkonna-, füüsilise planeerimise ja riiklike ehitustööde ministeerium)
10. Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας (tööhõive- ja sotsiaalkaitse ministeerium)
11. Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών (transpordi- ja kommunikatsioonide ministeerium)
12. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (maaelu arengu ja toiduministeerium)
13. Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής (merekaubanduse, Egeuse mere asjade ja saartega seotud poliitika ministeerium)
14. Υπουργείο Μακεδονίας- Θράκης (Makedoonia ja Traakia asjade ministeerium)
15. Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας (kommunikatsiooni peasekretariaat)
16. Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας (teabe peasekretariaat)
17. Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς (noorsoo peasekretariaat)
18. Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας (võrdõiguslikkuse peasekretariaat)
19. Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων (sotsiaalkindlustuse peasekretariaat)
20. Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού (välismaal elavate kreeklaste peasekretariaat)
21. Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας (tööstuse peasekretariaat)
22. Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (teaduse ja tehnoloogia peasekretariaat)
23. Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας (spordi peasekretariaat)
24. Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων (riiklike ehitustööde peasekretariaat)
25. Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος (riiklik statistikaamet)
26. Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Φροντίδας (riiklik sotsiaalhoolekandenõukogu)
27. Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας (töötajate majutusorganisatsioon)
28. Κυβερνητικό Τυπογραφείο (riiklik trükikoda)
29. Γενικό Χημείο του Κράτους (riiklik pealaboratoorium)
30. Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας (Kreeka maanteede fond)
31. Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Ateena Ülikool)
32. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Thessaloniki Ülikool)

33. Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Traakia Ülikool)
34. Πανεπιστήμιο Αιγαίου (Egeuse Ülikool)
35. Πανεπιστήμιο Αιγαίου (Ioannina Ülikool)
36. Πανεπιστήμιο Αιγαίου (Patrase Ülikool)
37. Πανεπιστήμιο Αιγαίου (Makedoonia Ülikool)
38. Πολυτεχνείο Κρήτης (Kreeta Polütehnikum)
39. Σιβιτανίδειος Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελμαμάτων (Sivitanidiose Tehnikakool)
40. Αιγινήτειο Νοσοκομείο (Eginitio haigla)
41. Αρεταίειο Νοσοκομείο (Areteio haigla)
42. Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης (avaliku halduse riiklik keskus)
43. Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Υλικού (A.E. avaliku materjali haldamise talitus)
44. Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (talupidajate kindlustusorganisatsioon)
45. Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (koolide ehitamise organisatsioon)
46. Γενικό Επιτελείο Στρατού (maanäe peastaap)
47. Γενικό Επιτελείο Στρατού (mereväe peastaap)
48. Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας (lennuväe peastaap)
49. Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας (Kreeka aatomenergia komisjon)
50. Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων (täiendushariduse peasekretariaat)
51. Υπουργείο Άμυνας (riigikaitseministeerium)
52. Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας (kaubanduse peasekretariaat)
53. Ελληνικά Ταχυδρομεία Kreeka Post (EL. TA)

HISPAANIA

Presidencia de Gobierno

Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperación

Ministerio de Justicia

Ministerio de Defensa

Ministerio de Economía y Hacienda

Ministerio del Interior

Ministerio de Fomento

Ministerio de Educación y Ciencia

Ministerio de Industria, Turismo y Comercio

Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales

Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación

Ministerio de la Presidencia

Ministerio de Administraciones Públicas

Ministerio de Cultura

Ministerio de Sanidad y Consumo

Ministerio de Medio Ambiente

Ministerio de Vivienda

PRANTSUSMAA

1. **Ministeeriumid**

Services du Premier ministre

Ministère chargé de la santé, de la jeunesse et des sports

Ministère chargé de l'intérieur, de l'outre-mer et des collectivités territoriales

Ministère chargé de la justice

Ministère chargé de la défense

Ministère chargé des affaires étrangères et européennes

Ministère chargé de l'éducation nationale

Ministère chargé de l'économie, des finances et de l'emploi

Secrétariat d'Etat aux transports

Secrétariat d'Etat aux entreprises et au commerce extérieur

Ministère chargé du travail, des relations sociales et de la solidarité

Ministère chargé de la culture et de la communication

Ministère chargé du budget, des comptes publics et de la fonction publique

Ministère chargé de l'agriculture et de la pêche

Ministère chargé de l'enseignement supérieur et de la recherche

Ministère chargé de l'écologie, du développement et de l'aménagement durables

Secrétariat d'Etat à la fonction publique

Ministère chargé du logement et de la ville

Secrétariat d'Etat à la coopération et à la francophonie

Secrétariat d'Etat à l'outre-mer

Secrétariat d'Etat à la jeunesse et aux sports et de la vie associative

Secrétariat d'Etat aux anciens combattants

Ministère chargé de l'immigration, de l'intégration, de l'identité nationale et du co-développement

Secrétariat d'Etat en charge de la prospective et de l'évaluation des politiques publiques

Secrétariat d'Etat aux affaires européennes

Secrétariat d'Etat aux affaires étrangères et aux droits de l'homme

Secrétariat d'Etat à la consommation et au tourisme

Secrétariat d'Etat à la politique de la ville

Secrétariat d'Etat à la solidarité

Secrétariat d'Etat en charge de l'emploi

Secrétariat d'Etat en charge du commerce, de l'artisanat, des PME, du tourisme et des services

Secrétariat d'Etat en charge du développement de la région-capitale

Secrétariat d'Etat en charge de l'aménagement du territoire

2. Riigiasutused

Académie de France à Rome

Académie de marine

Académie des sciences d'outre-mer

Académie des technologies

Agence Centrale des Organismes de Sécurité Sociale (A.C.O.S.S.)

Agences de l'eau

Agence de biomédecine

Agence pour l'enseignement du français à l'étranger

Agence française de sécurité sanitaire des aliments

Agence française de sécurité sanitaire de l'environnement et du travail

Agence Nationale de l'Accueil des Etrangers et des migrations

Agence nationale pour l'amélioration des conditions de travail (ANACT)

Agence nationale pour l'amélioration de l'habitat (ANAH)

Agence Nationale pour la Cohésion Sociale et l'Egalité des Chances

Agence pour la garantie du droit des mineurs

Agence nationale pour l'indemnisation des français d'outre-mer (ANIFOM)

Assemblée permanente des chambres d'agriculture (APCA)

Bibliothèque nationale de France

Bibliothèque nationale et universitaire de Strasbourg

Caisse des Dépôts et Consignations

Caisse nationale des autoroutes (CNA)

Caisse nationale militaire de sécurité sociale (CNMSS)

Caisse de garantie du logement locatif social

Casa de Velasquez

Centre d'enseignement zootechnique

Centre d'études de l'emploi

Centre hospitalier national des Quinze-Vingts

Centre international d'études supérieures en sciences agronomiques (Montpellier Sup Agro)

Centre des liaisons européennes et internationales de sécurité sociale

Centre des Monuments Nationaux

Centre national d'art et de culture Georges Pompidou

Centre national des arts plastiques

Centre national de la cinématographie

Institut national supérieur de formation et de recherche pour l'éducation des jeunes handicapés et les enseignements adaptés

Centre National d'Etudes et d'expérimentation du machinisme agricole, du génie rural, des eaux et des forêts (CEMAGREF)

Ecole nationale supérieure de Sécurité Sociale

Centre national du livre

Centre national de documentation pédagogique

Centre national des œuvres universitaires et scolaires (CNOUS)

Centre national professionnel de la propriété forestière

Centre National de la Recherche Scientifique (C.N.R.S)

Centres d'éducation populaire et de sport (CREPS)

Centres régionaux des œuvres universitaires (CROUS)

Collège de France

Conservatoire de l'espace littoral et des rivages lacustres

Conservatoire National des Arts et Métiers

Conservatoire national supérieur de musique et de danse de Paris

Conservatoire national supérieur de musique et de danse de Lyon

Conservatoire national supérieur d'art dramatique

Ecole centrale de Lille

Ecole centrale de Lyon

École centrale des arts et manufactures

École française d'archéologie d'Athènes

École française d'Extrême-Orient

École française de Rome

École des hautes études en sciences sociales

Ecole du Louvre

École nationale d'administration

École nationale de l'aviation civile (ENAC)

École nationale des Chartes

École nationale d'équitation

Ecole Nationale du Génie de l'Eau et de l'environnement de Strasbourg

Écoles nationales d'ingénieurs

Ecole nationale d'ingénieurs des industries des techniques agricoles et alimentaires de Nantes
Écoles nationales d'ingénieurs des travaux agricoles
École nationale de la magistrature
Écoles nationales de la marine marchande
École nationale de la santé publique (ENSP)
École nationale de ski et d'alpinisme
École nationale supérieure des arts décoratifs
École nationale supérieure des arts et industries textiles Roubaix
Ecole nationale supérieure des arts et techniques du théâtre
Écoles nationales supérieures d'arts et métiers
École nationale supérieure des beaux-arts
École nationale supérieure de céramique industrielle
École nationale supérieure de l'électronique et de ses applications (ENSEA)
Ecole Nationale Supérieure des Sciences de l'information et des bibliothécaires
Écoles nationales vétérinaires
École nationale de voile
Écoles normales supérieures
École polytechnique
École de viticulture — Avize (Marne)
Etablissement national d'enseignement agronomique de Dijon
Établissement national des invalides de la marine (ENIM)
Établissement national de bienfaisance Koenigswarter
Fondation Carnegie
Fondation Singer-Polignac
Haras nationaux
Hôpital national de Saint-Maurice
Institut français d'archéologie orientale du Caire
Institut géographique national
Institut National des Appellations d'origine
Institut national des hautes études de sécurité
Institut de veille sanitaire
Institut National d'enseignement supérieur et de recherche agronomique et agroalimentaire de Rennes
Institut National d'Etudes Démographiques (I.N.E.D)
Institut National d'Horticulture
Institut National de la jeunesse et de l'éducation populaire

Institut national des jeunes aveugles — Paris

Institut national des jeunes sourds — Bordeaux

Institut national des jeunes sourds — Chambéry

Institut national des jeunes sourds — Metz

Institut national des jeunes sourds — Paris

Institut national de physique nucléaire et de physique des particules (I.N.P.N.P.P)

Institut national de la propriété industrielle

Institut National de la Recherche Agronomique (I.N.R.A)

Institut National de la Recherche Pédagogique (I.N.R.P)

Institut National de la Santé et de la Recherche Médicale (I.N.S.E.R.M)

Institut national d'histoire de l'art (I.N.H.A.)

Institut National des Sciences de l'Univers

Institut National des Sports et de l'Education Physique

Instituts nationaux polytechniques

Instituts nationaux des sciences appliquées

Institut national de recherche en informatique et en automatique (INRIA)

Institut national de recherche sur les transports et leur sécurité (INRETS)

Institut de Recherche pour le Développement

Instituts régionaux d'administration

Institut des Sciences et des Industries du vivant et de l'environnement (Agro Paris Tech)

Institut supérieur de mécanique de Paris

Institut Universitaires de Formation des Maîtres

Musée de l'armée

Musée Gustave-Moreau

Musée du Louvre

Musée du Quai Branly

Musée national de la marine

Musée national J.-J.-Henner

Musée national de la Légion d'honneur

Musée de la Poste

Muséum National d'Histoire Naturelle

Musée Auguste-Rodin

Observatoire de Paris

Office français de protection des réfugiés et apatrides

Office National des Anciens Combattants et des Victimes de Guerre (ONAC)

Office national de la chasse et de la faune sauvage
Office National de l'eau et des milieux aquatiques
Office national d'information sur les enseignements et les professions (ONISEP)
Office universitaire et culturel français pour l'Algérie
Palais de la découverte
Parcs nationaux
Universités

3. Sõltumatud institutsioonid, asutused ja kohtud

Présidence de la République
Assemblée Nationale
Sénat
Conseil constitutionnel
Conseil économique et social
Conseil supérieur de la magistrature
Agence française contre le dopage
Autorité de contrôle des assurances et des mutuelles
Autorité de contrôle des nuisances sonores aéroportuaires
Autorité de régulation des communications électroniques et des postes
Autorité de sûreté nucléaire
Comité national d'évaluation des établissements publics à caractère scientifique, culturel et professionnel
Commission d'accès aux documents administratifs
Commission consultative du secret de la défense nationale
Commission nationale des comptes de campagne et des financements politiques
Commission nationale de contrôle des interceptions de sécurité
Commission nationale de déontologie de la sécurité
Commission nationale du débat public
Commission nationale de l'informatique et des libertés
Commission des participations et des transferts
Commission de régulation de l'énergie
Commission de la sécurité des consommateurs
Commission des sondages
Commission de la transparence financière de la vie politique
Conseil de la concurrence
Conseil supérieur de l'audiovisuel

Défenseur des enfants

Haute autorité de lutte contre les discriminations et pour l'égalité

Haute autorité de santé

Médiateur de la République

Cour de justice de la République

Tribunal des Conflits

Conseil d'Etat

Cours administratives d'appel

Tribunaux administratifs

Cour des Comptes

Chambres régionales des Comptes

Cours et tribunaux de l'ordre judiciaire (Cour de Cassation, Cours d'Appel, Tribunaux d'instance et Tribunaux de grande instance)

4. Muud avalik-õiguslikud asutused

Union des groupements d'achats publics (UGAP)

Agence Nationale pour l'emploi (A.N.P.E)

Autorité indépendante des marchés financiers

Caisse Nationale des Allocations Familiales (CNAF)

Caisse Nationale d'Assurance Maladie des Travailleurs Salariés (CNAMS)

Caisse Nationale d'Assurance-Vieillesse des Travailleurs Salariés (CNAVTS)

HORVAATIA

Hrvatski sabor (Horvaatia parlament)

Predsjednik Republike Hrvatske (Horvaatia Vabariigi president)

Ured predsjednika Republike Hrvatske (Horvaatia Vabariigi presidendi kantselei)

Ured predsjednika Republike Hrvatske po prestanku obnašanja dužnosti (Horvaatia Vabariigi presidendi kantselei pärast ametiaja lõppemist)

Predsjednik Republike Hrvatske (Horvaatia Vabariigi valitsus)

Ured predsjednika Republike Hrvatske (Horvaatia Vabariigi valitsuse bürood)

Ministarstvo gospodarstva (majandusministeerium)

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (regionaalarengu ja ELi vahendite ministeerium)

Ministarstvo financija (rahandusministeerium)

Ministarstvo obrane (kaitseministeerium)

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova (välis- ja Euroopa asjade ministeerium)

Ministarstvo unutarnjih poslova (siseministeerium)

Ministarstvo pravosuđa (justiitsministeerium)
Ministarstvo uprave (avaliku halduse ministeerium)
Ministarstvo poduzetništva i obrta (ettevõtlus- ja käsitööstusministeerium)
Ministarstvo rada i mirovinskog sustava (töö- ja pensionisüsteemi ministeerium)
Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture (mere-, transpordi- ja taristuministeerium)
Ministarstvo poljoprivrede (põllumajandusministeerium)
Ministarstvo turizma (turismiministeerium)
Ministarstvo zaštite okoliša i prirode (keskkonna- ja looduskaitseministeerium)
Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja (ehitus- ja füüsilise planeerimise ministeerium)
Ministarstvo branitelja (veteraniministeerium)
Ministarstvo socijalne politike i mladih (sotsiaalpoliitika ja noorsooküsimuste ministeerium)
Ministarstvo zdravlja (tervishoiuministeerium)
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (teadus-, haridus- ja spordiministeerium)
Ministarstvo kulture (kultuuriministeerium)
državne upravne organizacije (riigi haldusorganisatsioonid)
uredi državne uprave u županijama (riigi haldusasutused maakondades)
Ustavni sud Republike Hrvatske (Horvaatia Vabariigi konstitutsioonikohus)
Vrhovni sud Republike Hrvatske (Horvaatia Vabariigi riigikohus)
sudovi (kohtud)
Državno sudbeno vijeće (Riiklik kohtunike nõukogu)
državna odvjetništva (prokuratuurid)
Državnoodvjetničko vijeće (riiklik prokuröride nõukogu)
pravobraniteljstva (ombudsman)
Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave (riigihangete riiklik järelevalvekomisjon)
Hrvatska narodna banka (Horvaatia Pank)
državne agencije i uredi (riigiametid ja -bürood)
Državni ured za reviziju (riigikontroll)

IIRIMAA

1. President's Establishment
2. Houses of the Oireachtas — [Parliament]
3. Department of the Taoiseach — [Prime Minister]
4. Central Statistics Office
5. Department of Finance
6. Office of the Comptroller and Auditor General
7. Office of the Revenue Commissioners

8. Office of Public Works
9. State Laboratory
10. Office of the Attorney General
11. Office of the Director of Public Prosecutions
12. Valuation Office
13. Commission for Public Service Appointments
14. Office of the Ombudsman
15. Chief State Solicitor's Office
16. Department of Justice, Equality and Law Reform
17. Courts Service
18. Prisons Service
19. Office of the Commissioners of Charitable Donations and Bequests
20. Department of the Environment, Heritage and Local Government
21. Department of Education and Science
22. Department of Communications, Energy and Natural Resources
23. Department of Agriculture, Fisheries and Food
24. Department of Transport
25. Department of Health and Children
26. Department of Enterprise, Trade and Employment
27. Department of Arts, Sports and Tourism
28. Department of Defence
29. Department of Foreign Affairs
30. Department of Social and Family Affairs
31. Department of Community, Rural and Gaeltacht — [Gaelic speaking regions] Affairs
32. Arts Council
33. National Gallery

ITAALIA

I. Hankijad:

1. Presidenza del Consiglio dei Ministri (riigikantselei)
2. Ministero degli Affari Esteri (välisministeerium)
3. Ministero dell'Interno (siseministeerium)
4. Ministero della Giustizia e Uffici giudiziari (esclusi i giudici di pace) (justiits- ja muude kohtuasutuste ministeerium (välja arvatud *giudici di pace*))
5. Ministero della Difesa (kaitseministeerium)

6. Ministero dell'Economia e delle Finanze (majandus- ja rahandusministeerium)
7. Ministero dello Sviluppo Economico (majandusarengu ministeerium)
8. Ministero del Commercio internazionale (rahvusvahelise kaubanduse ministeerium)
9. Ministero delle Comunicazioni (kommunikatsiooniministeerium)
10. Ministero delle Politiche Agricole e Forestali (põllumajandus- ja metsandusministeerium)
11. Ministero dell'Ambiente e Tutela del Territorio e del Mare (mere-, maa- ja keskkonnaministeerium)
12. Ministero delle Comunicazioni (taristuministeerium)
13. Ministero dei Trasporti (transpordiministeerium)
14. Ministero del Lavoro e delle politiche sociali e della Previdenza sociale (töö-, sotsiaalpoliitika ja sotsiaalkindlustusministeerium)
15. Ministero della Solidarietà sociale (sotsiaalse solidaarsuse ministeerium)
16. Ministero della Salute (tervishoiuministeerium)
17. Ministero dell' Istruzione dell' università e della ricerca (haridus-, kõrgharidus- ja teadusministeerium)
18. Ministero per i Beni e le Attività culturali comprensivo delle sue articolazioni periferiche (pärandi- ja kultuuriministeerium, kaasa arvatud selle allasutused)

II. Muud riigiasutused:

CONSIP (Concessionaria Servizi Informatici Pubblici) ⁽¹⁾

KÜPROS

1. a) Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο (presidentuur ja presidendipalee)
b) Γραφείο Συντονιστή Εναρμόνισης (koordineerimise ja ühtlustamise amet)
2. Υπουργικό Συμβούλιο (ministrite nõukogu)
3. Βουλή των Αντιπροσώπων (esindajate koda)
4. Δικαστική Υπηρεσία (kohtute amet)
5. Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας (õigusamet)
6. Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας (riigikontroll)
7. Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας (avaliku teenistuse komisjon)
8. Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (haridusteenistuse komisjon)
9. Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως (ombudsman)
10. Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού (konkurentsikaitse komisjon)
11. Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου (siseauditi talitus)
12. Γραφείο Προγραμματισμού (planeerimisbüroo)
13. Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας (riigikassa)

⁽¹⁾ Tegutseb keskse hankeasutusena kõigi Itaalia riiklike ametiasutuste jaoks.

14. Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (isikandmete kaitse voliniku büroo)
15. Γραφείο Εφόρου Δημοσίων Ενισχύσεων (riigiabivoliniku büroo)
16. Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών (pakkumuste hindamise amet)
17. Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών (ühistute järelevalve ja arengu amet)
18. Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών (pagulaste hindamise amet)
19. Υπουργείο Άμυνας (kaitseministeerium)
20. a) Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (põllumajandus-, loodusvarade ja keskkonnaministeerium)
  - b) Τμήμα Γεωργίας (põllumajandusamet)
  - c) Κτηνιατρικές Υπηρεσίες (veterinaaramet)
  - d) Τμήμα Δασών (metsandusamet)
  - e) Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (veemajanduse amet)
  - f) Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης (geoloogiaamet)
  - g) Μετεωρολογική Υπηρεσία (meteoroloogiateenistus)
  - h) Τμήμα Αναδασμού (maakorralduse amet)
  - i) Υπηρεσία Μεταλλείων (kaevandusamet)
  - j) Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών (põllumajandusuuringute instituut)
  - k) Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών (kalanduse ja mereuuringute amet)
21. a) Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως (justiits- ja avaliku korra ministeerium)
  - b) Αστυνομία (politsei)
  - c) Πυροσβεστική Υπηρεσία Κύπρου (Küprose tuletõrjeteenistus)
  - d) Τμήμα Φυλακών (vanglaamet)
22. a) Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (kaubandus-, tööstus- ja turismiministeerium)
  - b) Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη (ettevõttere register ja ametlik vastundtja)
23. a) Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (töö- ja sotsiaalkindlustuse ministeerium)
  - b) Τμήμα Εργασίας (tööhõiveamet)
  - c) Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (sotsiaalkindlustusamet)
  - d) Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας (sotsiaalhoolekandeteenuste amet)
  - e) Κέντρο Παραγωγικότητας Κύπρου (Küprose tootlikkuse keskus)
  - f) Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου (Küprose kõrgem hotellikool)
  - g) Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο (kõrgem tehnikainstituut)
  - h) Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας (tööinspektsioon)
  - i) Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων (töösuhete amet)

24. a) Υπουργείο Εσωτερικών (siseministeerium)
- b) Επαρχιακές Διοικήσεις (piirkondlikud omavalitsused)
  - c) Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (linnaplaneerimis- ja -hoonestusamet)
  - d) Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μεταναστεύσεως (tsiviilregistri- ja rändeamet)
  - e) Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας (kinnistu- ja mõõdistamisamet)
  - f) Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών (pressi- ja teabebüroo)
  - g) Πολιτική Άμυνα (tsiviilkaitse)
  - h) Υπηρεσία Μέριμνας και Αποκαταστάσεων Εκτοπισθέντων (põgenenud isikute hoolekande- ja rehabilitatsiooniteenistus)
  - i) Υπηρεσία Ασύλου (varjupaigateenistus)
25. Υπουργείο Εξωτερικών (välisministeerium)
26. a) Υπουργείο Οικονομικών (rahandusministeerium)
- b) Τελωνεία (toll- ja aktsiisiamet)
  - c) Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων (maksuamet)
  - d) Στατιστική Υπηρεσία (statistikaamet)
  - e) Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών (valitsuse hangete ja tarnete amet)
  - f) Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού (avaliku halduse ja personali osakond)
  - g) Κυβερνητικό Τυπογραφείο (valitsuse trükiamet)
  - h) Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής (infotehnoloogia teenuste amet)
27. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (haridus- ja kultuuriministeerium)
28. a) Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων (kommunikatsiooni- ja riiklike tööde ministeerium)
- b) Τμήμα Δημοσίων Έργων (riiklike ehitustööde amet)
  - c) Τμήμα Αρχαιοτήτων (antiikpärandi amet)
  - d) Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας (tsiviillennundusamet)
  - e) Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας (kaubandusliku meresõidu amet)
  - f) Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών (postiamet)
  - g) Τμήμα Οδικών Μεταφορών (maanteetranspordiamet)
  - h) Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών (elektri- ja mehaanikateenuste amet)
  - i) Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (elektrooniliste telekommunikatsiooniteenuste amet)
29. a) Υπουργείο Υγείας (tervishoiuministeerium)
- b) Φαρμακευτικές Υπηρεσίες (ravimiteenused)
  - c) Γενικό Χημείο (pealaboratoorium)
  - d) Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας (meditsiini- ja rahvatervise teenused)
  - e) Οδοντιατρικές Υπηρεσίες (hambaraviteenused)
  - f) Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας (vaimse tervise talitus)

LĀTI

A) Ministrijas, īpašu uzdevumu ministru sekretariāti un to padotībā esošās iestādes (ministeeriumid, eriülesannetega ministrīte kabinetid ja nende allasutused):

1. Aizsardzības ministrija un tās padotībā esošās iestādes (kaitseministeerium ja selle allasutused)
2. Ārlietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes (vālīministeerium ja selle allasutused)
3. Ekonomikas ministrija un tās padotībā esošās iestādes (majandusministeerium ja selle allasutused)
4. Finanšu ministrija un tās padotībā esošās iestādes (rahandusministeerium ja selle allasutused)
5. Iekšlietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes (siseministeerium ja selle allasutused)
6. Izglītības un zinātnes ministrija un tās padotībā esošās iestādes (harīdus- ja teadusministeerium ja selle allasutused)
7. Kultūras ministrija un tās padotībā esošās iestādes (kultuuriministeerium ja selle allasutused)
8. Labklājības ministrija un tās padotībā esošās iestādes (sotsiaalhoolekandeministeerium ja selle allasutused)
9. Satiksmes ministrija un tās padotībā esošās iestādes (transpordiministeerium ja selle allasutused)
10. Tieslietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes (justīitsministeerium ja selle allasutused)
11. Veselības ministrija un tās padotībā esošās iestādes (tervīshoiu ministeerium ja selle allasutused)
12. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija un tās padotībā esošās iestādes (keskkonnakaitse- ja pīirkondliku arengu ministeerium ja selle allasutused)
13. Zemkopības ministrija un tās padotībā esošās iestādes (pōllumajandusministeerium ja selle allasutused)
14. Īpašu uzdevumu ministra sekretariāti un to padotībā esošās iestādes (eriülesannetega ministeeriumid ja nende allasutused)

B) Citas valsts iestādes (muud riigiasutused):

1. Augstākā tiesa (riigīkohus)
2. Centrālā vēlēšanu komisija (keskvalimīskomisjon)
3. Finanšu un kapitāla tīrgus komisija (finants- ja kapitalitūrgude komisjon)
4. Latvijas Banka (Lāti Pank)
5. Prokuratūra un tās pārraudzībā esošās iestādes (prokuratūur ja selle jārelevalve alla kuuluvad asutused)
6. Saeima un tās padotībā esošās iestādes (parlament ja selle allasutused)
7. Satversmes tiesa (konstitutsioonīkohus)
8. Valsts kanceleja un tās pārraudzībā esošās iestādes (riigīkantselei ja selle jārelevalve alla kuuluvad asutused)
9. Valsts kontrole (riigīkontroll)
10. Valsts prezidenta kanceleja (presīdendīkantselei)
11. Citas valsts iestādes, kuras nav ministriju padotībā (ministeeriumīde alluvusse mittekuuluvad muud riigīasutused)
  - Tiesībsarga birojs (ombudsman)
  - Nacionālā radio un televīzijas padome (rahvusrīnghāālingu nōukogu)

Muud riigiasutused

LEEDU

Kancelāŗ prezidenta (presidendikantsesei)
Seimo kanceliarija (seimi kantsesei)
Seimui atskaitingos institucijas: (seimile alluvad asutused)
Lietuvos mokslo taryba (teaduste nõukogu)
Seimo kontrolierių įstaiga (seimi ombudsmani kantsesei)
Valstybės kontrolė (riigikontroll)
Specialiųjų tyrimų tarnyba (eriuurimisteenistus)
Valstybės saugumo departamentas (riiklik julgeolekuamet)
Konkurencijos taryba (konkurenciamet)
Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (Leedu genotsiidi ja vastupanuliikumise uurimiskeskus)
Vertybinių popierių komisija (Leedu väärtpaberikomisjon)
Ryšių reguliavimo tarnyba (sideamet)
Nacionalinė sveikatos taryba (riiklik terviseamet)
Etninės kultūros globos taryba (etnilise kultuuri kaitse nõukogu)
Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba (võrdsete võimaluste ombudsmani büroo)
Valstybinė kultūros paveldo komisija (riiklik kultuuripärandi komisjon)
Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga (laste õiguste ombudsman)
Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (riigi energiaressursside hinnaregulatsiooni komisjon)
Valstybinė lietuvių kalbos komisija (Leedu keele riiklik komisjon)
Vyriausioji rinkimų komisija (keskvalimiskomisjon)
Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (riiklik eetikakomisjon)
Žurnalistų etikos inspektorius tarnyba (ajakirjanduseetika inspektori kantsesei)
Seimo kanceliarija (valitsuse kantsesei)
Vyriausybei atskaitingos institucijos (valitsusele alluvad asutused)
Ginklų fondas (relvafond)
Informacinės visuomenės plėtros komitetas (infoühiskonna arengu komitee)
Kūno kultūros ir sporto departamentas (kehakultuuri ja spordi amet)
Lietuvos archyvų departamentas (Leedu arhiiviamet)
Mokestinių ginčų komisija (maksuvaidluste komisjon)
Statistikos departamentas (statistikaamet)
Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas (vähemusrahvuste ja välisleedulaste amet)
Valstybinė tabako ir alkoholio kontrolės tarnyba (riiklik tubaka- ja alkoholikontrollitalitus)
Viešųjų pirkimų tarnyba (riigihangete amet)
Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija (riiklik tuumaenergia ohutuse inspeksioon)
Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (riiklik andmekaitse inspeksioon)

Valstybinė lošimų priežiūros komisija (riiklik hasartmängu kontrolli amet)

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (riiklik toidu- ja veterinaaramet)

Vyriausioji administracinių ginčų komisija (haldusvaidluste ülemkomisjon)

Draudimo priežiūros komisija (kindlustusjärelevalve komisjon)

Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas (Leedu riiklik teaduse ja uuringute sihtasutus)

Konstitucinis Teismas (konstitutsioonikohus)

Lietuvos bankas (Leedu Pank)

Aplinkos ministerija (keskkonnaministeerium)

Įstaigos prie Aplinkos ministerijos (keskkonnaministeeriumi alluvuses olevad asutused)

Generalinė miškų urėdija (riigimetsade peadirektooraat)

Lietuvos geologijos tarnyba (Leedu geoloogiaamet)

Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba (Leedu hüdrometeoroloogiateenistus)

Lietuvos standartizacijos departamentas (Leedu standardiamet)

Nacionalinis akreditacijos biuras (Leedu riiklik akrediteerimisamet)

Valstybinė metrologijos tarnyba (riiklik metroloogiateenistus)

Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba (riiklik kaitsealade teenistus)

Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija (riiklik territoriaalse planeerimise ja ehitusinspektsioon)

Finansų ministerija (rahendusministeerium)

Įstaigos prie Finansų ministerijos (rahendusministeeriumi alluvuses olevad asutused)

Muitinės departamentas (Leedu toll)

Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnyba (riiklike dokumentide tehnoloogilise julgeoleku teenistus)

Valstybinė mokesčių inspekcija (riiklik maksuamet)

Finansų ministerijos mokymo centras (rahendusministeeriumi koolituskeskus)

Krašto apsaugos ministerija (riigikaitseministeerium)

Įstaigos prie Krašto apsaugos ministerijos (riigikaitseministeeriumi alluvuses olevad asutused)

Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas (teine juurdlusbüroo)

Centralizuota finansų ir turto tarnyba (tsentraliseeritud finantseerimis- ja omanditeenistus)

Karo prievolės administravimo tarnyba (sõjaväeteenistusse värbamise teenistus)

Krašto apsaugos archyvas (riiklik kaitsearhiivide teenistus)

Krizių valdymo centras (kriisiohjekeskus)

Mobilizacijos departamentas (mobiliseerimise teenistus)

Ryšų ir informacinių sistemų tarnyba (kommunikatsiooni- ja infosüsteemide teenistus)

Infrastruktūros plėtro s departamentas (taristu arendamise teenistus)

Valstybinis pilietinio pasipriešinimo rengimo centras (tsiviilvastupanu keskus)

Lietuvos kariuomenė (Leedu relvajūdud)

Krašto apsaugos sistemos kariniai vienetai ir tarnybos (sõjaväeüksused ja riikliku kaitsesüsteemi talitused)

Kultūros ministerija (kultuuriministerium)

Įstaigos prie Kultūros ministerijos (kultuuriministeriumi alluvuses olevad asutused)

Kultūros paveldo departamentas (Leedu kultuuripārāndi amet)

Valstybinė kalbos inspekcija (riiklik keeleinspeksioon)

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (sotsiaalkindlustus- ja tööministerium)

Įstaigos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (sotsiaalkindlustus- ja tööministeriumi alluvuses olevad asutused)

Garantinio fondo administracija (tagatisfondi haldusasutus)

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba (riiklik lapse õiguste kaitse ja adopteerimisteenistus)

Lietuvos darbo birža (Leedu tööbörs)

Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba (Leedu tööturu koolitusamet)

Trišalės tarybos sekretoriatas (kolmepoolse nõukogu sekretariaat)

Socialinių paslaugų priežiūros departamentas (sotsiaalteenuste järelevalveamet)

Darbo inspekcija (tööinspeksioon)

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba (riiklik sotsiaalkindlustusfondi nõukogu)

Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba (puude ja töövõimetuse määramise teenistus)

Ginčų komisija (vaidluste komisjon)

Techninės pagalbos neįgaliesiems centras (puuetega inimestele kompensatsiooni määramise riiklik keskus)

Neįgaliųjų reikalų departamentas (puuetega inimeste probleemidega tegelev asutus)

Susisiekimo ministerija (transpordi- ja kommunikatsiooniministerium)

Įstaigos prie Susisiekimo ministerijos (transpordi- ja kommunikatsiooniministeriumi alluvuses olevad asutused)

Lietuvos automobilių kelių direkcija (Leedu maanteeamet)

Valstybinė geležinkelio inspekcija (riiklik raudteeinspeksioon)

Valstybinė kelių transporto inspekcija (riiklik maanteetranspordi inspeksioon)

Pasienio kontrolės punktų direkcija (piirikontrollipunktide direktoraat)

Sveikatos apsaugos ministerija (tervishoiuministerium)

Įstaigos prie Sveikatos apsaugos ministerijos (tervishoiuministeriumi alluvuses olevad asutused)

Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba (riiklik tervishoiu akrediteerimise amet)

Valstybinė ligonių kasa (riiklik patsientide fond)

Valstybinė medicininio audito inspekcija (riiklik meditsiinilise auditi inspeksioon)

Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba (riiklik ravimikontrolii amet)

Valstybinė teismo psichiatrijos ir narkologijos tarnyba (Leedu kohtupsühhiatria ja narkoloogia teenistus)

Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba (riiklik tervishoiuteenistus)

Farmacijos departamentas (apteekide osakond)

Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centras (tervishoiuministeriumi erakorralise ravi keskus)

Lietuvos bioetikos komitetas (Leedu bioetika komitee)

Radiacinės saugos centras (kiirguskaitse keskus)

Švietimo ir mokslo ministerija (haridus- ja teadusministeerium)

Įstaigos prie Švietimo ir mokslo ministerijos (haridus- ja teadusministeeriumi alluvuses olevad asutused)

Nacionalinis egzaminų centras (riiklik eksamikeskus)

Studijų kokybės vertinimo centras (kõrghariduses kvaliteedi hindamise keskus)

Teisingumo ministerija (justiitsministeerium)

Įstaigos prie Teisingumo ministerijos (justiitsministeeriumi alluvuses olevad asutused)

Kalėjimų departamentas (vanglaamet)

Nacionalinė vartotojų teisių apsaugos taryba (riiklik tarbijakaitseamet)

Europos teisės departamentas (Euroopa õiguse osakond)

Ūkio ministerija (majandusministeerium)

Įstaigos prie Ūkio ministerijos (majandusministeeriumi alluvuses olevad asutused)

Įmonių bankroto valdymo departamentas (ettevõtjate pankrottide haldamise osakond)

Valstybinė energetikos inspekcija (riiklik energiainspeksioon)

Valstybinė ne maisto produktų inspekcija (riiklik toiduks mittekasutatavate toodete inspeksioon)

Valstybinis turizmo departamentas (riiklik turismiamet)

Užsienio reikalų ministerija (välisministeerium)

Diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos užsienyje bei atstovybės prie tarptautinių organizacijų (rahvusvaheliste organisatsioonide juurde lähetatud diplomaatilised missioonid, konsulaadid ning esindused)

Vidaus reikalų ministerija (siseministeerium)

Įstaigos prie Vidaus reikalų ministerijos (siseministeeriumi alluvuses olevad asutused)

Asmens dokumentų išrašymo centras (isikut tõendavate dokumentide personaliseerimise keskus)

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba (finantskuritegude uurimise teenistus)

Gyventojų registro tarnyba (elanikeregister)

Policijos departamentas (politsei)

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas (tuleõnnetuste ennetamise ja päästeosakond)

Turto valdymo ir ūkio departamentas (varade haldamise ja majandusosakond)

Vadovybės apsaugos departamentas (VIP kaitse osakond)

Valstybės sienos apsaugos tarnyba (piirivalveosakond)

Valstybės tarnybos departamentas (avaliku teenistuse osakond)

Informatikos ir ryšių departamentas (IT- ja kommunikatsioonide osakond)

Migracijos departamentas (rändeosakond)

- Sveikatos priežiūros tarnyba (tervishoiuosakond)
- Bendrasis pagalbos centras (hādaabikeskus)
- Žemės ūkio ministerija (põllumajandusministeerium)
- Įstaigos prie Žemės ūkio ministerijos (põllumajandusministeeriumi alluvuses olevad asutused)
- Nacionalinė mokėjimo agentūra (riiklik makseasutus)
- Nacionalinė žemės tarnyba (riiklik maa-amet)
- Valstybinė augalų apsaugos tarnyba (riiklik taimekaitse teenistus)
- Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba (riiklik tõuaretuse järelevalveteenistus)
- Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba (riiklik seemne- ja teraviljateenistus)
- Žuvininkystės departamentas (kalandusosakond)
- Teismai (kohtud)
- Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Leedu riigikohus)
- Lietuvos apeliacinis teismas (Leedu apellatsioonikohus)
- Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Leedu kõrgeim halduskohus)
- Apygardų teismai (maakohud)
- Apygardų administraciniai teismai (maakondlikud halduskohtud)
- Apylinkių teismai (ringkonnakohtud)
- Nacionalinė teismų administracija (riiklik kohtute amet)
- Generalinė prokuratūra (prokuratuur)
- Kiti centriniai valstybinio administravimo subjektai (institucijos, įstaigos, tarnybos) (muud tsentraalsed avaliku halduse asutused (asutused, üksused, ametid)
- Muitinės kriminalinė tarnyba (tolli kriminaalteenistus)
  - Muitinės informacinių sistemų centras (tolli infosüsteemide keskus)
  - Muitinės laboratorija (tolli laboratoorium)
  - Muitinės mokymo centras (tolli koolituskeskus)

LUKSEMBURG

1. Ministère d'Etat
2. Ministère des Affaires Etrangères et de l'Immigration
Ministère des Affaires Etrangères et de l'Immigration: Direction de la Défense (Armée)
3. Ministère de l'Agriculture, de la Viticulture et du Développement Rural
Ministère de l'Agriculture, de la Viticulture et du Développement Rural: Administration des Services Techniques de l'Agriculture
4. Ministère des Classes moyennes, du Tourisme et du Logement
5. Ministère de la Culture, de l'Enseignement Supérieur et de la Recherche
6. Ministère de l'Economie et du Commerce extérieur

7. Ministère de l'Education nationale et de la Formation professionnelle
Ministère de l'Education nationale et de la Formation professionnelle: Lycée d'Enseignement Secondaire et d'Enseignement Secondaire Technique
8. Ministère de l'Egalité des chances
9. Ministère de l'Environnement
Ministère de l'Environnement: Administration de l'Environnement
10. Ministère de la Famille et de l'Intégration
Ministère de la Famille et de l'Intégration: Maisons de retraite
11. Ministère des Finances
12. Ministère de la Fonction publique et de la Réforme administrative
Ministère de la Fonction publique et de la Réforme administrative: Service Central des Imprimés et des Fournitures de l'Etat – Centre des Technologies de l'informatique de l'Etat
13. Ministère de l'Intérieur et de l'Aménagement du territoire
Ministère de l'Intérieur et de l'Aménagement du territoire: Police Grand-Ducale Luxembourg – Inspection générale de Police
14. Ministère de la Justice
Ministère de la Justice: Etablissements Pénitentiaires
15. Ministère de la Santé
Ministère de la Santé: Centre hospitalier neuropsychiatrique
16. Ministère de la Sécurité sociale
17. Ministère des Transports
18. Ministère du Travail et de l'Emploi
19. Ministère des Travaux publics
Ministère des Travaux publics: Bâtiments Publics – Ponts et Chaussées

UNGARI

- Nemzeti Erőforrás Minisztérium (riiklike ressurside ministeerium)
- Minisztérium (maaelu arengu ministeerium)
- Nemzeti Erőforrás Minisztérium (riikliku arengu ministeerium)
- Honvédelmi Minisztérium (kaitseministeerium)
- Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (avaliku halduse ja justiitsministeerium)
- Nemzetgazdasági Minisztérium (riigimajanduse ministeerium)
- Külügyminisztérium (välisministeerium)
- Miniszterelnöki Hivatal (peaministri büroo)
- Belügyminisztérium (siseministeerium)
- Központi Szolgáltatási Főigazgatóság (kesksete talituste direktoraat)

MALTA

1. Uffiċċju tal-Prim Ministru (peaministri büroo)
2. Ministeru għall-Familja u Solidarjeta' Soċjali (perekonna ja sotsiaalse solidaarsuse ministeerium)
3. Ministeru ta' l-Edukazzjoni Zghazagh u Impjeg (haridus-, noorte- ja tööhõiveministeerium)
4. Ministeru tal-Finanzi (rahandusministeerium)
5. Ministeru tar-Rizorsi u l-Infrastruttura (ressursside ja infrastruktuuride ministeerium)
6. Ministeru tat-Turizmu u Kultura (turismi- ja kultuuriministeerium)
7. Ministeru tal-Ġustizzja u l-Intern (justiits- ja siseministeerium)
8. Ministeru għall-Affarijiet Rurali u l-Ambjent (maaelu- ja keskkonnaministeerium)
9. Ministeru għal Ghawdex (Gozo ministeerium)
10. Ministeru tas-Saħħa, l-Anzjani u Kura fil-Kommunita' (tervishoiu-, eakate- ja hooldusraviministeerium)
11. Ministeru ta' l-Affarijiet Barranin (välisministeerium)
12. Ministeru għall-Investimenti, Industrija u Teknologija ta' Informazzjoni (investeeringute-, tööstus- ja infotehnoloogia-ministeerium)
13. Ministeru għall-Kompetittivà u Komunikazzjoni (konkurentsi- ja kommunikatsiooniministeerium)
14. Ministeru għall-Iżvilupp Urban u Toroq (linnaarendus- ja teedeministeerium)
15. Uffiċċju tal-President (presidendi kantslei)
16. Uffiċċju ta' l-Iskrivan tal-Kamra tad-Deputati (esindajatekoja sekretäri kantslei)

MADALMAAD

MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN — (ÜLDASJADE MINISTEERIUM)

- Bestuursdepartement (kesksed poliitika ja personaliosakonnad)
- Bureau van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (valitsuse poliitika nõuandekogu)
- Rijksvoorlichtingsdienst: (Madalmaade valitsuse teabeteenistus)

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES — (SISEMINISTEERIUM)

- Bestuursdepartement (kesksed poliitika ja personaliosakonnad)
- Centrale Archiefselectiedienst (CAS) (arhiveerimiskeskus)
- Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) (luure- ja julgeolekuteenistus)
- Agentschap Basisadministratie Persoonsgegevens en ReisdOCUMENTEN (BPR) (personaliarvestuse ja reisidokumentide agentuur)
- Agentschap Korps Landelijke Politiediensten (riiklik politseiteenistuse agentuur)

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN — (VÄLISMINISTEERIUM)

- Directoraat Generaal Regiobeleid en Consulaire Zaken (DGRC) (regionaalpoliitika ja konsulaarasjade peadirektoraat)
- Directoraat Generaal Politieke Zaken (DGPZ) (poliitika peadirektoraat)
- Directoraat Generaal Internationale Samenwerking (DGIS) (rahvusvahelise koostöö peadirektoraat)

- Directoraat Generaal Europese Samenwerking (DGES) (Euroopa-sisese koostöö peadirektooraat)
- Centrum tot Bevordering van de Import uit Ontwikkelingslanden (CBI) (arengumaadest impordi edendamise keskus)
- Centrale diensten ressorterend onder S/PlvS (kantslerile ja asestantslerile alluvad tugitalitused)
- Buitenlandse Posten (ieder afzonderlijk) (erinevad välismissioonid)

MINISTERIE VAN DEFENSIE — (KAITSEMINISTEERIUM)

- Bestuursdepartement (kesksed poliitika ja personaliosakonnad)
- Commando Diensten Centra (CDC) (tugikomando)
- Defensie Telematica Organisatie (DTO) (kaitseinformaatikakeskus)
- Centrale directie van de Defensie Vastgoed Dienst (kaitsealased kinnisvarateenused, keskdirektooraat)
- De afzonderlijke regionale directies van de Defensie Vastgoed Dienst (kaitsealased kinnisvarateenused, piirkondlikud direktoraadid)
- Defensie Materieel Organisatie (DMO) (kaitsematerjalide organisatsioon)
- Landelijk Bevoorravingsbedrijf van de Defensie Materieel Organisatie (kaitsematerjalide organisatsiooni riiklik tarneagentuur)
- Logistiek Centrum van de Defensie Materieel Organisatie (kaitsematerjalide organisatsiooni logistikakeskus)
- Marinebedrijf van de Defensie Materieel Organisatie (kaitsematerjalide organisatsiooni hooldusettevõtte)
- Defensie Pijpleiding Organisatie (DPO) (kaitse organiseerimise amet)

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN — (MAJANDUSMINISTEERIUM)

- Bestuursdepartement (kesksed poliitika ja personaliosakonnad)
- Centraal Planbureau (CPB) (Madalmaade majanduspoliitilise analüüsi büroo)
- Bureau voor de Industriële Eigendom (BIE) (tööstusomandibüroo)
- SenterNovem (SenterNovem – jätkusuutliku innovatsiooni agentuur)
- Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) (riiklik kaevanduste inspeksioon)
- Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) (Madalmaade konkurentsiamet)
- Economische Voorlichtingsdienst (EVD) (Madalmaade väliskaubandusagentuur)
- Agentschap Telecom (raadiokommunikatsiooni agentuur)
- Kenniscentrum Professioneel & Inno vatief Aanbesteden, Netwerk voor Overheidsopdrachtgevers (PIANOo) (professionaalsed ja innovaatilised hanked, hankijate võrgustik)
- Regiebureau Inkoop Rijksoverheid (keskvalitsuse ostutehingute koordineerimine)
- Octrooicentrum Nederland (Madalmaade patendiamet)
- Consumentenautoriteit (tarbijakaitseamet)

MINISTERIE VAN FINANCIËN — (RAHANDUSMINISTEERIUM)

- Bestuursdepartement (kesksed poliitika ja personaliosakonnad)
- Belastingdienst Automatiseringscentrum (maksu- ja tolliameti arvuti- ja tarkvarakeskus)

- Belastingdienst (maksu- ja tolliamet)
- De afzonderlijke Directies der Rijksbelastingen (maksu- ja tolliameti erinevad osakonnad kogu Madalmaades)
- Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (incl. Economische Controle dienst (ECD) (rahandusteabe ja uurimisteenistus (kaasa arvatud majanduse uurimisteenistus))
- Belastingdienst Opleidingen (maksu- ja tolliameti koolituskeskus)
- Dienst der Domeinen (riigivaraamet)

MINISTERIE VAN JUSTITIE — (JUSTIITSMINISTEERIUM)

- Bestuursdepartement (kesksed poliitika ja personaliosakonnad)
- Dienst Justitiële Inrichtingen (parandusasutuste amet)
- Raad voor de Kinderbescherming (laste kaitse- ja hooldusamet)
- Centraal Justitie Incasso Bureau (trahvide kogumise keskus)
- Openbaar Ministerie (riigiprokuratuur)
- Immigratie en Naturalisatiedienst (sisserände- ja naturalisatsiooniamet)
- Nederlands Forensisch Instituut (Madalmaade kohtumeditiini instituut)
- Dienst Terugkeer & Vertrek (repatrieerimise ja lahkumise agentuur)

MINISTERIE VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit — (PÕLLUMAJANDUSE, LOODUSE JA TOIDUKVALITEEDI MINISTEERIUM)

- Bestuursdepartement (kesksed poliitika ja personaliosakonnad)
- Dienst Regelingen (DR) (õigusaktide rakendamise riiklik teenistus (agentuur))
- Agentschap Plantenziektkundige Dienst (PD) (taimekaitseamet)
- Algemene Inspectiedienst (AID) (üldinspeksioon)
- Dienst Landelijk Gebied (DLG) (valitsuse maaelu jätkusuutliku arendamise teenistus)
- Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) (toidu ja tarbekaupade ohutuse amet)

MINISTERIE VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAPPEN — (HARIDUS-, KULTUURI- JA TEADUSMINISTEERIUM)

- Bestuursdepartement (kesksed poliitika ja personaliosakonnad)
- Inspectie van het Onderwijs (haridusinspeksioon)
- Erfgoedinspectie (pärandiinspeksioon)
- Centrale Financiën Instellingen (institutsioonide rahastamise keskus)
- Nationaal Archief (riigiarhiiv)
- Adviesraad voor Wetenschaps- en Technologiebeleid (teadus- ja tehnoloogiapoliitika nõuandekogu)
- Onderwijsraad (haridusnõukogu)
- Raad voor Cultuur (kultuurinõukogu)

MINISTERIE VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID — (TÖÖHÕIVE JA SOTSIAALKÜSIMUSTE MINISTEERIUM)

- Bestuursdepartement (kesksed poliitika ja personaliosakonnad)

- Inspectie Werk en Inkomen (töö ja sissetulekute inspeksioon)
- Agentschap SZW (SZW agentuur)

MINISTERIE VAN VERKEER EN WATERSTAAT — (TRANSPORDI-, TARISTU- JA VEEMAJANDUSMINISTEERIUM)

- Bestuursdepartement (kesksed poliitika ja personaliosakonnad)
- Directoraat-Generaal Transport en Luchtvaart (transpordi ja tsiviillennunduse peadirektoraat)
- Directoraat-generaal Personenvervoer (reisijateveo peadirektoraat)
- Directoraat-generaal Water (veeressursside peadirektoraat)
- Centrale diensten (kesktalitused)
- Shared services Organisatie Verkeer en Watersaat (transpordi ja veemajanduse jagatud teenuste organisatsioon) (uus asutus)
- Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut KNMI (Madalmaade kuninglik meteoroloogiasstituut)
- Rijkswaterstaat, Bestuur (riiklikud ehitustööd ja veemajandus, nõukogu)
- De afzonderlijke regionale Diensten van Rijkswaterstaat (riiklike ehitustööde ja veemajanduse peadirektoraadi kõik piirkondlikud talitused)
- De afzonderlijke specialistische diensten van Rijkswaterstaat (riiklike ehitustööde ja veemajanduse peadirektoraadi kõik spetsialiseerunud talitused)
- Adviesdienst Geo-Informatie en ICT (geoinfo ja IKT nõuandekomisjon)
- Adviesdienst Verkeer en Vervoer (AVV) (liikluse ja transpordi nõuandekomisjon)
- Bouwdienst (ehitusteenistus)
- Centrale diensten (korporatiivteenistus)
- Data ICT Dienst (andme- ja IT-teenistus)
- Dienst Verkeer en Scheepvaart (liiklus- ja meretransporditeenistus)
- Dienst Weg- en Waterbouwkunde (DWW) (tee- ja vesiehitusteenistus)
- Rijksinstituut voor Kust en Zee (RIKZ) (riiklik ranniku- ja merealade majandamise instituut)
- Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling (RIZA) (riiklik mageveemajanduse ja vee käitlemise instituut)
- Waterdienst (veeteenistus)
- Inspectie Verkeer en Waterstaat, Hoofddirectie (transpordi ja veemajanduse inspeksioon, peadirektoraat)
- sadamariigi kontroll
- Directie Toezichtontwikkeling Communicatie en Onderzoek (TCO) (kommunikatsiooni ja teadusuuringute järelevalve arendamise direktoraat)
- Toezichthouder Beheer Eenheid Lucht (majandamisüksus „Õhk“)
- Toezichthouder Beheer Eenheid Water (majandamisüksus „Vesi“)
- Toezichthouder Beheer Eenheid Land (majandamisüksus „Maa“)

MINISTERIE VAN VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER — (ELAMUEHITUS-, RUUMIPLANEERIMIS- JA KESKKONNAMINISTEERIUM)

- Bestuursdepartement (kesksed poliitika ja personaliosakonnad)

- Directoraat-generaal Wonen, Wijken en Integratie (elamumajanduse, kogukondade ja integratsiooni peadirektoraat)
- Directoraat-generaal Ruimte (ruumiplaneerimise peadirektoraat)
- Directoraat-generaal Milieubeheer (keskkonnakaitse peadirektoraat)
- Rijksgebouwendienst (valitsuse kinnisvarakeskus)
- VROM Inspectie (VROM inspeksioon)

MINISTERIE VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT — (TERVISHOIU-, HEAOLU- JA SPORDIMINISTEERIUM)

- Bestuursdepartement (kesksed poliitika ja personaliosakonnad)
- Inspectie Gezondheidsbescherming, Waren en Veterinaire Zaken (tervisekaitse- ja loomatervise inspeksioon)
- Inspectie Gezondheidszorg (tervishoiuinspeksioon)
- Inspectie Jeugdhulpverlening en Jeugdbescherming (noorsooteenistuste ja noorte kaitse inspeksioon)
- Rijksinstituut voor de Volksgezondheid en Milieu (RIVM) (riiklik keskkonna- ja rahvatervise instituut)
- Sociaal en Cultureel Planbureau (sotsiaalse ja kultuurilise planeerimise amet)
- Agentschap t.b.v. het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen — (meditsiini kvaliteedi nõukogu)

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL — (PARLAMENDI ALAMKODA)

EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL — (PARLAMENDI ÜLEMKODA)

RAAD VAN STATE — (RIIGINÕUKOGU)

ALGEMENE REKENKAMER — (MADALMAADE AUDIITORKODA)

NATIONALE OMBUDSMAN — (RIIKLIK OMBUDSMAN)

KANSELARIJ DER NEDERLANDSE ORDEN — (MADALMAADE ORDU KANTSELEI)

KABINET DER KONINGIN — (KUNINGANNA KABINET)

RAAD VOOR DE RECHTSPRAAK EN DE RECHTBANKEN — (KOHTUTE JUHTIMISE JA NÕUANDE KOGU NING KOHTUD)

AUSTRIA

A/ Kehtiva lepinguga hõlmatud üksused

1. Bundeskanzleramt (liidukantselei)
2. Bundesministerium für europäische und internationale Angelegenheiten (Euroopa ja rahvusvaheliste asjade ministeerium)
3. Bundesministerium der Finanzen (rahandusministeerium)
4. Bundesministerium der Finanzen (tervishoiu ministeerium)
5. Bundesministerium der Finanzen (siseministeerium)
6. Bundesministerium der Finanzen (justiitsministeerium)
7. Bundesministerium für Landesverteidigung und Sport (kaitse- ja spordiministeerium)
8. Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft (põllumajandus- ja metsandus-, keskkonna- ja veemajandusministeerium)

9. Bundesministerium für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz (tööhõive-, sotsiaal- ja tarbijakaitsemisteerium)
10. Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur (haridus-, kunsti- ja kultuuriministeerium)
11. Bundesministerium für Verkehr, Innovation und Technologie (transpordi-, innovatsiooni- ja tehnoloogiaministeerium)
12. Bundesministerium für Wirtschaft, Familie und Jugend (majandus-, perekonna- ja noorsooküsimusteministeerium)
13. Bundesministerium für Landesverteidigung und Sport (teadus- ja uurimistegevuse ministeerium)
14. Bundesamt für Eich- und Vermessungswesen (föderaalne kalibreerimise ja mõõtmise büroo)
15. Österreichische Forschungs- und Prüfzentrum Arsenal Gesellschaft m.b.H (Austria uuringute ja testikeskus AS Arsenal)
16. Bundesanstalt für Verkehr (föderaalne liiklusinstituut)
17. Bundesbeschaffung G.m.b.H (Föderaalangete AS)
18. Bundesrechenzentrum G.m.b.H (Föderaalne Andmetöötluskeskus AS)

B/ **Kõik muud keskvalitsusasutused, sealhulgas nende piirkondlikud ja kohalikud allüksused, tingimusel et nad on mittetööstusliku ja mittetulundusliku iseloomuga.**

POOLA

1. Kancelaria Prezydenta RP (presidendi kantselei)
2. Kancelaria Sejmu RP (seimi kantselei)
3. Kancelaria Senatu RP (senati kantselei)
4. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów (peaministri kantselei)
5. Sąd Najwyższy (riigikohus)
6. Naczelny Sąd Administracyjny (kõrgem halduskohus)
7. Sądy powszechne – rejonowe, okręgowe i apelacyjne (tavakohtud – ringkonnakohus, maakohus, apellatsioonikohus)
8. Trybunał Konstytucyjny (konstitutsioonikohus)
9. Najwyższa Izba Kontroli (kõrgeim kontrolliasutus)
10. Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich (inimõiguste kaitsja büroo)
11. Biuro Rzecznika Praw Dziecka (laste õiguste kaitsja ombudsmani büroo)
12. Biuro Ochrony Rządu (valitsuse kaitsebüroo)
13. Biuro Bezpieczeństwa Narodowego (riiklik julgeolekuamet)
14. Centralne Biuro Antykorupcyjne (korruptsioonivastase võitluse keskbüroo)
15. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (tööhõive- ja sotsiaalministeerium)
16. Ministerstwo Finansów (rahandusministeerium)
17. Ministerstwo Gospodarki (majandusministeerium)
18. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (regionaalarenguministeerium)
19. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (kultuuri- ja rahvusliku pärandi ministeerium)

20. Ministerstwo Obrony Narodowej (riiklik haridusministeerium)
21. Ministerstwo Obrony Narodowej (riigikaitseministeerium)
22. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (põllumajandus- ja maaelu arendamise ministeerium)
23. Ministerstwo Skarbu Państwa (riigivaraministeerium)
24. Ministerstwo Sprawiedliwości (justiitsministeerium)
25. Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej (transpordi-, ehitus- ja meremajandusministeerium)
26. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (teadus- ja kõrgharidusministeerium)
27. Ministerstwo Środowiska (keskkonnaministeerium)
28. Ministerstwo Spraw Zagranicznych (siseministeerium)
29. Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji (haldus- ja digitaliseerimisministeerium)
30. Ministerstwo Spraw Zagranicznych (välisministeerium)
31. Ministerstwo Zdrowia (tervishoiu ministeerium)
32. Ministerstwo Sportu i Turystyki (spordi- ja turismiministeerium)
33. Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej (Poola Vabariigi patendiamet)
34. Urząd Regulacji Energetyki (Poola energiasektorit reguleeriv asutus)
35. Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych (sõjaveteranide ja repressioonihvrite amet)
36. Urząd Transportu Kolejowego (raudteetranspordiamet)
37. Urząd Dozoru Technicznego (tehnilise inspeksiooni amet)
38. Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych (ravimite, meditsiini- seadmete ja biotsiidide registreerimise amet)
39. Urząd do Spraw Cudzoziemców (välismaalaste amet)
40. Urząd Zamówień Publicznych (riigihangete amet)
41. Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (konkurenci- ja tarbijakaitseamet)
42. Urząd Lotnictwa Cywilnego (tsiviillennundusamet)
43. Urząd Komunikacji Elektronicznej (elektroonilise side amet)
44. Wyższy Urząd Górniczy (riiklik kaevandusamet)
45. Główny Urząd Miar (mõõtude keskamet)
46. Główny Urząd Geodezji i Kartografii (geodeesia ja kartograafia keskamet)
47. Główny Urząd Nadzoru Budowlanego (ehitusinspeksiooni keskamet)
48. Główny Urząd Statystyczny (statistikaamet)
49. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji (riiklik ringhäälingunõukogu)
50. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych (isikuandmete kaitse peainspektor)
51. Państwowa Komisja Wyborcza (riiklik valimiskomisjon)
52. Państwowa Inspekcja Pracy (riiklik tööinspeksioon)

53. Rządowe Centrum Legislacji (valitsuse õiguskeskus)
54. Narodowy Fundusz Zdrowia (riiklik tervisefond)
55. Polska Akademia Nauk (Poola teaduste akadeemia)
56. Polskie Centrum Akredytacji (Poola akrediteerimiskeskus)
57. Polskie Centrum Badań i Certyfikacji (Poola kontrolli ja sertifitseerimise keskus)
58. Polska Organizacja Turystyczna (Poola riiklik turismiamet)
59. Polski Komitet Normalizacyjny (Poola standardiamet)
60. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (sotsiaalkindlustusamet)
61. Komisja Nadzoru Finansowego (Poola finantsjärelevalveamet)
62. Naczelną Dyrekcja Archiwów Państwowych (riigiarhiivi keskamet)
63. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (põllumeeste sotsiaalkindlustusfond)
64. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad (riiklik kiir- ja maanteed peadirektoraat)
65. Główny Inspektorat Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (taime- ja seemnekaitse inspektsiooni peainspektsioon)
66. Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej (riikliku tuletõrjeteenistuse peakomando)
67. Komenda Główna Policji (Poola politsei)
68. Komenda Główna Straży Granicznej (piirivalve peakomando)
69. Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (põllumajanduslike toiduainete kaubandusliku kvaliteedi peainspektsioon)
70. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (keskkonnakaitse peainspektsioon)
71. Główny Inspektorat Transportu Drogowego (maanteetranspordi peainspektsioon)
72. Główny Inspektorat Farmaceutyczny (ravimiinspektsioon)
73. Główny Inspektorat Sanitarny (sanitaarinspektsioon)
74. Główny Inspektorat Weterynarii (veterinaarinspektsioon)
75. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego (sisejulgeolekuagentuur)
76. Agencja Wywiadu (välisluureagentuur)
77. Agencja Mienia Wojskowego (militaaromandiagentuur)
78. Wojskowa Agencja Mieszkaniowa (militaarkinnisvaraagentuur)
79. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (põllumajanduse restruktureerimise ja moderniseerimise agentuur)
80. Agencja Rynku Rolnego (põllumajandusturu agentuur)
81. Agencja Nieruchomości Rolnych (põllumajandusliku omandi agentuur)
82. Państwowa Agencja Atomistyki (riiklik aatomienergiaagentuur)
83. Polska Agencja Żeglugi Powietrznej (Poola aeronavigatsiooniteenuste amet)
84. Polska Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (alkoholiga seotud probleemide ennetamise riiklik agentuur)
85. Agencja Rezerw Materiałowych (materiaalsete varude amet)

86. Narodowy Bank Polski (Poola riigipank)
87. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (keskkonnakaitse ja veemajanduse riiklik fond)
88. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (puuetega inimeste rehabiliteerimise riiklik fond)
89. Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu (riiklik mäluinstituut – Poola rahva vastu sooritatud kuritegude uurimise komisjon)
90. Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa (võitluse ja märterluse mälestuse kaitse komitee)
91. Służba Celna Rzeczypospolitej Polskiej (Poola Vabariigi tolliamet)
92. Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe“ (riiklik metsandusettevõtte „Lasy Państwowe“)
93. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (Poola ettevõtluse arendamise agentuur)
94. Samodzielne Publiczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, jeśli ich organem założycielskim jest minister, centralny organ administracji rządowej lub wojewoda (ministrite, keskvalitsuse või vojevoodkondade loodud riiklikud autonoomsed tervishoiuasutused).

PORTUGAL

1. Presidência do Conselho de Ministros (ministrite nõukogu eesistuja)
2. Ministério das Finanças (rahandusministeerium)
3. Ministério da Defesa Nacional (kaitseministeerium)
4. Ministério dos Negócios Estrangeiros e das Comunidades Portuguesas (Portugali kogukondade ja välisministeerium)
5. Ministério da Administração Interna (siseministeerium)
6. Ministério da Justiça (justiitsministeerium)
7. Ministério da Economia (majandusministeerium)
8. Ministério da Agricultura, Desenvolvimento Rural e Pescas (põllumajanduse, maaelu arengu ja kalanduse ministeerium)
9. Ministério da Educação (haridusministeerium)
10. Ministério da Ciência e do Ensino Superior (teaduse ja kõrghariduse ministeerium)
11. Ministério da Cultura (kultuuriministeerium)
12. Ministério da Saúde (tervishoiuministeerium)
13. Ministério do Trabalho e da Solidariedade Social (töö- ja sotsiaalse solidaarsuse ministeerium)
14. Ministério das Obras Públicas, Transportes e Habitação (riiklike ehitustööde, transpordi ja elamumajanduse ministeerium)
15. Ministério das Cidades, Ordenamento do Território e Ambiente (linnade, maakorralduse ja keskkonna ministeerium)
16. Ministério para a Qualificação e o Emprego (kutsequalifikatsiooni ja tööhõive ministeerium)
17. Presidência da República (vabariigi president)
18. Tribunal Constitucional (konstitutsioonikohus)
19. Tribunal de Contas (riigikontroll)
20. Provedoria de Justiça (ombudsman)

RUMEENIA

Administrația Prezidențială (presidendi kantselei)

Senatul României (Rumeenia senat)

Camera Deputaților (esindajate koda)

Înalta Curte de Casație și Justiție (riigikohus)

Curtea Constituțională (konstitutsioonikohus)

Consiliul Legislativ (seadusandlik nõukogu)

Curtea de Conturi (riigikontroll)

Consiliul Superior al Magistraturii (kohtunike kõrgem kogu)

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (riigikohtuga seotud prokuratuur)

Secretariatul General al Guvernului (valitsuse peasekretariaat)

Cancelaria Primului-Ministru (peaministri kantselei)

Ministerul Afacerilor Externe (välisministeerium)

Ministerul Economiei și Finanțelor (majandus- ja rahandusministeerium)

Ministerul Justiției (justiitsministeerium)

Ministerul Apărării (kaitseministeerium)

Ministerul Internelor și Reformei Administrative (sise- ja haldusreformi ministeerium)

Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Sanse (töö- ja võrdsete võimaluste ministeerium)

Ministerul pentru Intreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale (VKEde, kaubanduse, turismi ja vabade elukutsete ministeerium)

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (põllumajanduse ja maaelu arengu ministeerium)

Ministerul Transporturilor (transpordiministeerium)

Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuinței (arengu, riiklike ehitustööde ja elamumajanduse ministeerium)

Ministerul Educației Cercetării și Tineretului (hariduse, teaduse ja noorsooministeerium)

Ministerul Sănătății Publice (tervishoiuministeerium)

Ministerul Culturii și Cultelor (kultuuri- ja usuasjade ministeerium)

Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației (kommunikatsiooni- ja infotehnoloogiaministeerium)

Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile (keskkonna ja jätkusuutliku arengu ministeerium)

Serviciul Român de Informații (Rumeenia luureteenistus)

Serviciul Român de Informații Externe (Rumeenia välisluureteenistus)

Serviciul de Protecție și Pază (kaitse- ja valveteenistus)

Serviciul de Telecomunicații Speciale (erisideteenistus)

Consiliul Național al Audiovizualului (riiklik audiovisuaalnõukogu)

Consiliul Concurenței (CC) (konkurentsinnõukogu)

Direcția Națională Anticorupție (riiklik korruptsioonivastane talitus)

Inspectoratul General de Poliție (politsei peainspeksioon)

Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice (riigihangete reguleerimise ja järelevalve amet)

Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor (vaidluste lahendamise riiklik nõukogu)

Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (ANRSC) (kohalikke kommunaal-teenuseid reguleeriv riiklik amet)

Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (riiklik sanitaar-veterinaar- ja toiduohutusamet)

Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor (riiklik tarbijakaitseamet)

Autoritatea Navală Română (Rumeenia laevandusamet)

Autoritatea Feroviară Română (Rumeenia raudteeamet)

Autoritatea Rutieră Română (Rumeenia maanteeamet)

Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului-și Adoptie (lapse õiguste ja adopteerimise riiklik amet)

Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap (riiklik puuetega inimeste amet)

Autoritatea Națională pentru Tineret (riiklik noorsooamet)

Autoritatea Națională pentru Cercetare Stiințifică (riiklik teadusuuringute amet)

Autoritatea Națională pentru Comunicații (riiklik sideamet)

Autoritatea Națională pentru Serviciile Societății Informaționale (riiklik infoühiskonna teenuste amet)

Autoritatea Electorală Permanentă (alaline valimisamet)

Agencia pentru Strategii Guvernamentale (valitsustrategia amet)

Agencia Națională a Medicamentului (riiklik ravimiamet)

Agencia Națională pentru Sport (riiklik spordiamet)

Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (riiklik tööhõiveamet)

Agencia Națională de Reglementare în Domeniul Energiei (riiklik elektrienergiat reguleeriv amet)

Agencia Română pentru Conservarea Energiei (Rumeenia energia säästmise amet)

Agencia Națională pentru Resurse Minerale (riiklik maavarade amet)

Agencia Română pentru Investiții Străine (Rumeenia välisinvesteeringute amet)

Agencia Națională a Funcționarilor Publici (riiklik avalike teenistujate amet)

Agencia Națională de Administrare Fiscală (riiklik maksude haldamise amet).

Agencia de Compensare pentru Achiziții de Tehnică Specială (eritehnika hangete kompenseerimise agentuur)

Agencia Națională Anti-doping (riiklik antidopingu agentuur)

Agencia Nucleară (aatomiaagentuur)

Agencia Națională pentru Protecția Familiei (riiklik perekonna kaitse agentuur)

Agencia Națională pentru Egalitatea de Sanse între Bărbați și Femei (riiklik meeste ja naiste vahelise võrdõiguslikkuse amet)

Agenția Națională pentru Protecția Mediului (riiklik keskkonnakaitse agentuur)

Agenția Națională Antidrog (riiklik uimastivastase võitluse agentuur)

SLOVEENIA

1. Predsednik Republike Slovenije (Sloveenia Vabariigi president)
2. Državni zbor (rahvusassamblee)
3. Državni svet (rahvusnõukogu)
4. Varuh inimeste õiguste (ombudsman)
5. Ustavno sodišče (konstitutsioonikohus)
6. Računsko sodišče (riigikontroll)
7. Državna revizijska komisija (riiklik revisjonikomisjon)
8. Slovenska akademija znanosti in umetnosti (Sloveenia teaduste- ja kunstiaakadeemia)
9. Vladne službe (valitsuse talitused)
10. Ministrstvo za finance (rahandusministeerium)
11. Ministrstvo za notranje zadeve (siseministeerium)
12. Ministrstvo za zunanje zadeve (välisministeerium)
13. Ministrstvo za obrambo (kaitseministeerium)
14. Ministrstvo za pravosodje (justiitsministeerium)
15. Ministrstvo za gospodarstvo (majandusministeerium)
16. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (põllumajandus-, metsandus- ja toiduainete ministeerium)
17. Ministrstvo za promet (transpordiministeerium)
18. Ministrstvo za okolje, prostor in energio (keskkonna-, ruumiplaneerimise ja energeetikaministeerium)
19. Ministrstvo za delo, družino in sotsiaalseid aspekte (töö-, perekonna- ja sotsiaalministeerium).
20. Ministrstvo za zdravje (tervishoiu ministeerium)
21. Ministrstvo za visoko šolstvo, teadus ja tehnoloogia (kõrghariduse, teaduse ja tehnoloogia ministeerium)
22. Ministrstvo za kulturo (kultuuriministeerium)
23. Ministrstvo za javno upravo (avaliku halduse ministeerium)
24. Vrhovno sodišče Republike Slovenije (Sloveenia Vabariigi ülemkohus)
25. Višja sodišča (kõrgema astme kohtud)
26. Okrožna sodišča (ringkonnakohtud)
27. Okrajna sodišča (maakohtud)
28. Vrhovno tožilstvo Republike Slovenije (Sloveenia Vabariigi peaprokurör)
29. Okrožna državna tožilstva (ringkondade riigiprokurörid)
30. Družbeni pravobranilec Republike Slovenije (Sloveenia Vabariigi sotsiaaladvokaat)
31. Državno pravobranilstvo Republike Slovenije (Sloveenia Vabariigi riiklik advokaat)
32. Upravno sodišče Republike Slovenije (Sloveenia Vabariigi halduskohus)

33. Senat za prekrške Republike Slovenije (Sloveenia Vabariigi väiksemate õigusrikkumiste kohus)
34. Višje delovno in socialno sodišče v Ljubljani (kõrgem töö- ja sotsiaalkohus)
35. Delovna sodišča (töökohtud)
36. Upravne enote (kohalikud haldusüksused)

SLOVAKKIA

Ministeeriumid ja muud keskvalitsusasutused, mida nimetatakse valitsuse tegevuse struktuuri ja keskvalitsuse haldusasutusi käsitlevas seaduses nr 575/2001 (seadustekogu), mida on täpsustatud hilisemates määrustes:

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi majandusministeerium)

Ministerstvo financií Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi rahandusministeerium)

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi transpordi, ehituse ja piirkondliku arengu ministeerium)

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi põllumajanduse ja maaelu arengu ministeerium)

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi siseministeerium)

Ministerstvo obrany Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi kaitseministeerium)

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi justiitsministeerium)

Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi välisministeerium)

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi töö-, sotsiaal- ja perekonnaministeerium)

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi keskkonnaministeerium)

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi haridus-, teadusuuringute- ja spordiministeerium)

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi kultuuriministeerium)

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi tervishoiuministeerium)

Úrad vlády Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi valitsuse kantselei)

Protimonopolný úrad Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi monopolivastane amet)

Štatistický úrad Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi statistikaamet)

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi maamõõtmise, kartograafia ja katastri amet)

Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi tuumavaldkonda reguleeriva asutus)

Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúsobníctvo Slovenskej republiky (Slovaki standardi-, metrologia- ja katseamet)

Úrad pre verejné obstarávanie (riigihangeteamet)

Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi tööstusomandi amet)

Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi materiaalsete varude amet))

Národný bezpečnostný úrad (riiklik julgeolekuamet)

Kancelária Prezidenta Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi presidendi kantselei)

Národná rada Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi riiginõukogu)
Ústavný súd Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi konstitutsioonikohus)
Najvyšší súd Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi riigikohus)
Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi peaprokuratuur)
Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi kõrgem riigikontroll)
Telekomunikačný úrad Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi telekommunikatsiooni amet)
Poštový úrad (postiamet)
Úrad na ochranu osobných údajov (isikuandmete kaitse amet)
Kancelária verejného ochrancu práv (ombudsmani büroo)
Úrad pre finančný trh (finantsturuamet)

SOOME

OIKEUSKANSLERINVIRASTO – JUSTITIEKANSLERSÄMBETET (ÕIGUSKANTSLERI BÜROO)

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ – KOMMUNIKATIONSMINISTERIET (TRANSPORDI- JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTERIUM)

Viestintävirasto – Kommunikationsverket (Soome sideamet)

Ajoneuvohallintokeskus AKE – Fordonsförvaltningscentralen AKE (Soome autoregistrikeskus)

Ilmailuhallinto – Luftfartsförvaltningen (Soome tsiviillennundusamet)

Ilmatieteen laitos – Meteorologiska institutet (Soome meteoroloogainstituut)

Merenkulkulaitos – Sjöfartsverket (Soome veeteede amet)

Merentutkimuslaitos – Havsforskningsinstitutet (Soome mereuurigute instituut)

Ratahallintokeskus RHK – Banförvaltningscentralen RHK (raudteeamet)

Rautatievirasto – Järnvägsverket (Soome raudteeagentuur)

Tiehallinto – Vägförvaltningen (maanteeamet)

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ – JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIET (PÖLLUMAJANDUS- JA METSANDUSMINISTERIUM)

Elintarviketurvallisuusvirasto – Livsmedelssäkerhetsverket (Soome toiduohutusamet)

Maanmittauslaitos – Lantmäteriverket (Soome riiklik maamõõtmisamet)

Maaseutuvirasto – Landsbygdsverket (maapiirkondade amet)

OIKEUSMINISTERIÖ – JUSTITIEMINISTERIET (JUSTIITSMINISTERIUM)

Tietosuojavaalutuetun toimisto – Dataombudsmannens byrå (andmekaitse ombudsmani büroo)

Tuomioistuimet – domstolar (kohtud)

Korkein oikeus – Högsta domstolen (ülemkohus)

Korkein hallinto-oikeus – Högsta förvaltningsdomstolen (kõrgem halduskohus)

Hovioikeudet – hovrätter (apellatsioonikohtud)

Käräjäoikeudet – tingsrätter (ringkonnakohtud)

Hallinto-oikeudet – förvaltningsdomstolar (halduskohtud)

Markkinaoikeus – Marknadsdomstolen (turukohus)

Työtuomioistuim – Arbetsdomstolen (töövaidluskomisjon)

Vakuutusoiikeus – Försäkringsdomstolen (kindlustuskohus)

Kuluttajariitalautakunta – Konsumenttvistenämnden (tarbijakakaebuste komisjon)

Vankeinhoitolaitos – Fängvårdsväsendet (vanglateenistus)

HEUNI – Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Euroopan kriminaalpolitiikan instituutti – HEUNI – Europeiska institutet för kriminalpolitik, verksamt i anslutning till Förenta Nationerna (ÜRO juures tegutsev Kriminaalpreventsiooni ja Kontrolli Euroopa instituut)

Konkurssiasiamiehen toimisto – Konkursombudsmannens byrå (pankrotiombudsmani büroo)

Oikeushallinnon palvelukeskus – Justitieförvaltningens servicecentral (justiitshalduse teenistus)

Oikeushallinnon tietotekniikkakeskus – Justitieförvaltningens datateknikcentral (justiitshalduse IT-keskus)

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos (Optula) – Rättspolitiska forskningsinstitutet (justiitspoliitika instituut)

Oikeusrekisterikeskus – Rättsregistercentralen (justiitsregistririte keskus)

Onnettomuustutkintakeskus – Centralen för undersökning av olyckor (õnnetusjuhtumite uurimise komisjon)

Rikosseuraamusvirasto – Brottspåföljdsverket (kriminaalkaristusamet)

Rikosseuraamusalan koulutuskeskus – Brottspåföljdsområdets utbildningscentral (vangla- ja kriminaalhooldusteenistuse koolituskeskus)

Rikossentorjuntaneuvosto Rådet för brottsförebyggande (kriminaalpreventsiooni riiklik nõukogu)

Saamelaiskäräjät – Sametinget (Saami parlament)

Valtakunnansyyttäjänvirasto – Riksåklagarämbetet (peaprokuratuur)

OPETUSMINISTERIÖ – UNDERVISNINGSMINISTERIET (HARIDUSMINISTEERIUM)

Opetushallitus – Utbildningsstyrelsen (riiklik haridusamet)

Valtion elokuvatarkastamo – Statens filmgranskningsbyrå (Soome filmitsensuuri nõukogu)

PUOLUSTUSMINISTERIÖ – FÖRSVARSMINISTERIET (KAITSEMINISTEERIUM)

Puolustusvoimat – Försvarsmakten (Soome kaitsejõud)

SISÄASIAINMINISTERIÖ – INRIKESMINISTERIET (SISEMINISTEERIUM)

Keskusrikopoliisi – Centralkriminalpolisens (keskkriminaalpolitsei)

Liikkuva poliisi – Rörliga polisens (riiklik liikluspolitsei)

Rajavartiolaitos – Gränsbevakningsväsendet (piirivalve)

Suojelupoliisi – Skyddspolisens (kaitsepolitsei)

Poliisiammattikorkeakoulu – Polisyrkeshögskolan (politseikolledž)

Poliisin tekniikkakeskus – Polisens teknikcentral (politsei tehnikakeskus)

Pelastusopisto – Räddningsverket (päästekolledž)

Hätäkeskuslaitos – Nödcentralverket (päästekeskus)

- Maahanmuuttovirasto – Migrationsverket (sisserändeamet)
- Sisäasiainhallinnon palvelukeskus – Inrikesförvaltningens servicecentral (sisehaldusteenistus)
- Helsingin kihlakunnan poliisilaitos – Polisnrättningen i Helsingfors (Helsingi politseiprefektuur)
- Valtion turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskukset – Statliga förläggningar för asylsökande (varjupaigataotlejate vastuvõtukeskused)
- SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ – SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIET (SOTSIAAL- JA TERVISHOIUMINISTEERIUM)
- Työttömyysturvalautakunta – Besvärnämnden för utkomstskyddsärenden (tötuskindlustuse vaidluskomisjon)
- Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta – Besvärnämnden för socialtrygghet (apellatsioonikomisjon)
- Lääkelaitos – Läkemedelsverket (riiklik ravimiamet)
- Terveydenhuollon oikeusturvakeskus – Rättsskyddscentralen för hälsovården (riiklik tervishoiu õiguskaitsekeskus)
- Säteilyturvakeskus – Strålsäkerhetscentralen (Soome kiirguskaitsekeskus)
- Kansanterveyslaitos – Folkhälsoinstitutet (riiklik rahvatervise keskus)
- Lääkehoidon kehittämiskeskus ROHTO – Utvecklingscentralen för läkemedelsbe-handling (farmakoteraapia arenduskeskus ROHTO)
- Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus – Social- och hälsovårdens produkttill-synscentral (sotsiaal- ja tervishoiu tootekontrolli keskus SSTV)
- Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakes – Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården Stakes (tervishoiu ja sotsiaalhoolekande teadus- ja arenduskeskus STAKES)
- TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ – ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET (TÖÖ- JA MAJANDUSMINISTEERIUM)
- Kuluttajavirasto – Konsumentverket (Soome tarbijakaitseamet)
- Kilpailuvirasto – Konkurrensverket (Soome konkurentsiamet)
- Patenti- ja rekisterihallitus – Patent- och registerstyrelsen (patendi- ja registriamet)
- Valtakunnansovittelijain toimisto – Riksförlikningsmännens byrå (riikliku lepitaja kantslei)
- Työneuvosto – Arbetsrådet (töönõukogu)
- Energiamarkkinavirasto – Energimarknadsverket (energiaturu inspeksioon)
- Geologian tutkimuskeskus – Geologiska forskningscentralen (geoloogia uurimiskeskus)
- Huoltovarmuuskeskus – Försörjningsberedskapscentralen (riiklike tagavarade amet)
- Kuluttajatutkimuskeskus – Konsumentforskningscentralen (riiklik tarbijauuringute keskus)
- Matkailun edistämiskeskus (MEK) – Centralen för turistfrämjande (Soome turismiamet)
- Mittatekniikan keskus (MIKES) – Mätteknikcentralen (mõõtetehnikakeskus)
- Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus – Tekes – utvecklingscentralen för teknologi och innovationer (Soome tehnoloogia ja innovatsiooni rahastamisagentuur)
- Turvatekniikan keskus (TUKES) – Säkerhetsteknikcentralen (turvatehnikakeskus)
- Valtion teknillinen tutkimuskeskus (VTT) – Statens tekniska forskningscentral (Soome tehniline uurimiskeskus VTT)

Syrjintälautakunta – Nationella diskrimineringsnämnden (diskrimineerimiskomisjon)

Vähemmistövaltuutetun toimisto – Minoritetsombudsmannens byrå (vähemuste ombudsmani büroo)

ULKOASIAINMINISTERIÖ – UTRIKESMINISTERIET (VÄLISMINISTEERIUM)

VALTIONEUUVOSTON KANSLIA – STATSRÅDETS KANSLI (PEAMINISTRI KANTSELEI)

VALTIOVARAINMINISTERIÖ – FINANSMINISTERIET (RAHANDUSMINISTER)

Valtiokonttori – Statskontoret (riigikassa)

Verohallinto – Skatteförvaltningen (maksuamet)

Tullilaitos – Tullverket (tolliamet)

Tilastokeskus – Statistikcentralen (Soome statistikaamet)

Valtionaloudellinen tutkimuskeskus – Statens ekonomiska forskningscentral (valitsuse majandusuuringute keskus)

Väestörekisterikeskus – Befolkningsregistercentralen (rahvastikuregistrikeskus)

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ – MILJÖMINISTERIET (KESKKONNAMINISTEERIUM)

Suomen ympäristökeskus – Finlands miljöcentral (Soome keskkonnainstituut)

Asumisen rahoitus- ja kehityskeskus – Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (Soome majutuse rahastamis- ja arenduskeskus)

VALTIONTALOUDEN TARKASTUSVIRASTO – STATENS REVISIONSVERK (RIIGIKONTROLL)

ROOTSI

Kuninglik kaunite kunstide akadeemia	Akademien för de fria konsterna
Riiklik tarbijakaitseamet	Allmänna reklamationsnämnden
Töökohus	Arbetsdomstolen
Rootsi tööhõiveamet	Arbetsförmedlingen
Riiklik riigiteenistujate amet	Arbetsgivarverk, statens
Riiklik tööelu instituut	Arbetslivsinstitutet
Rootsi töökeskkonna amet	Arbetsmiljöverket
Rootsi pärandifondi komisjon	Arvsfondsdelegationen
Arhitektuurimuuseum	Arkitekturmuseet
Riiklik helisalvestiste ja filmiarhiiv	Ljud och bildarkiv, statens
Laste ombudsmani büroo	Barnombudsmannen
Rootsi tervishoiutehnika hindamise nõukogu	Beredning för utvärdering av medicinsk metodik, statens
Kuninglik raamatukogu	Kungliga Biblioteket
Riiklik filmitsensuuri nõukogu	Biografbyrå, statens
Rootsi biograafialeksikon	Biografiskt lexikon, svenskt
Rootsi raamatupidamisstandardite nõukogu	Bokföringsnämnden

Rootsi äriregister	Bolagsverket
Riiklik elamumajanduse krediidi tagamise amet	Bostadskreditnämnd, statens (BKN)
Riiklik elamumajanduse amet	Boverket
Riiklik kriminaalpreventsiooni nõukogu	Brottsförebyggande rådet
Kuriteoohvrite toetamise amet	Brottsoffermyndigheten
Riiklik üliõpilaste tugikomitee	Centrala studiestödsnämnden
Andmekaitseinspeksioon	Datainspektionen
Ministeeriumid (valitsuse struktuuriüksused)	Departementen
Riiklik kohtuamet	Domstolsverket
Riiklik elektriohutuse amet	Elsäkerhetsverket
Rootsi energiaturgude inspeksioon	Energimarknadsinspektionen
Ekspordikrediidi tagamise amet	Exportkreditnämnden
Rootsi eelarvepoliitika nõukogu	Finanspolitiska rådet
Finantsjärelevalve amet	Finansinspektionen
Riiklik kalandusamet	Fiskeriverket
Riiklik rahvatervise instituut	Folkhälsoinstitut, statens
Rootsi keskkonnauuringute nõukogu	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Formas
Riiklik kaitserajatiste valitsus	Fortifikationsverket
Riikliku lepitaja büroo	Medlingsinstitutet
Sõjaväe varustuse valitsus	Försvarets materielverk
Riiklik raadiokaitse instituut	Försvarets radioanstalt
Rootsi sõjaajaloo muuseum	Försvarshistoriska museer, statens
Riiklik kaitsekolledž	Försvarshögskolan
Rootsi kaitsejõud	Försvarsmakten
Sotsiaalkindlustusamet	Försäkringskassan
Rootsi Geoloogiakeskus	Geologiska undersökning, Sveriges
Geotehnika instituut	Geotekniska institut, statens
Riiklik maaelu arengu agentuur	Glesbygdsverket
Graafikainstituut ja meediakõrgkool	Grafiska institutet och institutet för högre kommunikations- och reklamutbildning
Rootsi ringhäälingu nõukogu	Granskningsnämnden för Radio och TV
Rootsi kaubalaevastiku kultuuri- ja vaba aja teenistus	Handelsflottans kultur- och fritidsråd
Puuetega inimeste ombudsman	Handikappombudsmannen
Õnnetuste uurimise komisjon	Haverikommission, statens

Apellatsioonikohtud (6)	Hovrätterna (6)
Piirkondlikud rendi- ja tüüriavidluskomisjonid (12)	Hyres- och arendenämnder (12)
Tervishoiutöötajate vastutuse nõukogu	Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd
Riiklik kõrgharidusamet	Högskoleverket
Riigikohus	Högsta domstolen
Riiklik psühhosotsiaalse meditsiini instituut	Institut för psykosocial miljömedicin, statens
Riiklik piirkondlike uuringute instituut	Institut för tillväxtpolitiska studier
Rootsi kosmosefüüsika instituut	Institutet för rymdfysik
Rahvusvaheliste koolitusprogrammide keskus	Internationella programkontoret för utbildningsområdet
Rootsi rändeamet	Migrationsverket
Rootsi põllumajandusamet	Jordbruksverk, statens
Õiguskantsler	Justitiekanslern
Võrdsete võimaluste ombudsman	Jämställdhetsombudsmannen
Riiklik riigimaa ja vahendite erikohus	Kammarkollegiet
Teise astme halduskohtud (4)	Kammarrätterna (4)
Riiklik kemikaalide inspeksioon	Kemikalieinspektionen
Riiklik kommertskollegium	Kommerskollegium
Rootsi innovatsioonikeskus	Verket för innovationssystem (VINNOVA)
Riiklik majandusuuringute instituut	Konjunkturinstitutet
Rootsi konkurentsiamet	Konkurrensverket
Kunsttööstuskõrgkool	Konstfack
Kunstikõrgkool	Konsthögskolan
Riiklik kunstmuuseum	Nationalmuseum
Kunstistipendiumide komitee	Konstnärsnämnden
Riiklik kunstikomisjon	Konstråd, statens
Riiklik tarbijakaitseamet	Konsumentverket
Riiklik kohtumediitsiini labor	Kriminaltekniska laboratorium, statens
Vanglate ja kriminaalhoolduse amet	Kriminalvården
Riiklik armuandmiskomisjon	Kriminalvårdsnämnden
Rootsi täitevamet	Kronofogdemyndigheten
Riiklik kultuurinõukogu	Kulturråd, statens
Rootsi rannavalve	Kustbevakningen
Riiklik maamõõtmisamet	Lantmäteriverket
Kuninglik relvapalat	Livruskammaren/Skoklosters slott/ Hallwylska museet
Riiklik toiduamet	Livsmedelsverk, statens

Riiklik hasartmängunõukogu	Lotteriinspektionen
Ravimiamet	Läkemedelsverket
Maakondlikud halduskohtud (24)	Länsrätterna (24)
Maavalitsused (24)	Länsstyrelserna (24)
Riigiametnike ja pensionite komisjon	Pensionsverk, statens
Kommertskohus	Marknadsdomstolen
Rootsi meteoroloogia- ja hüdroloogiainstituut	Meteorologiska och hydrologiska institut, Sveriges
Kaasaegse kunsti muuseum	Moderna museet
Rootsi riiklik muusikakogu	Musiksamlingar, statens
Rootsi puuetega inimesi käsitleva strateegia koordineerimise amet	Myndigheten för handikappolitisk samordning
Rootsi kõrghariduse võrgustike ja koostöö amet	Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning
Usukogukondadele antava riigitoetuse komisjon	Nämnden för statligt stöd till trossamfun
Loodusloomuuseum	Naturhistoriska riksmuseet
Rootsi keskkonnakaitse amet	Naturvårdsverket
Skandinaavia Aafrika uuringute instituut	Nordiska Afrikainstitutet
Põhjala rahvatervise kool	Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap
Notarite Kogu	Notarienämnden
Rootsi riiklik rahvusvaheliste adopteerimistega tegelev komisjon	Myndigheten för internationella adoptionsfrågor
Rootsi majanduse ja regionaalarengu amet	Verket för näringslivsutveckling (NUTEK)
Etnilise diskrimineerimise ombudsman	Ombudsmannen mot etnisk diskriminering
Teise astme patendikohus	Patentbesvärsrätten
Patendi- ja registreerimisamet	Patent- och registreringsverket
Rootsi rahvastikuregister	Personadressregisternämnd statens, SPAR-nämnden
Rootsi polaaruuringute amet	Polarforskningssekretariatet
Pressitoetuste nõukogu	Presstödsnämnden
Euroopa Sotsiaalfondi nõukogu Rootsis	Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige
Rootsi raadio- ja televisiooniamet	Radio- och TV-verket
Valitsus	Regeringskansliet
Kõrgem halduskohus	Regeringsrätten
Riiklik kultuuripärandi amet	Riksantikvarieämbetet
Rahvusarhiiv	Riksarkivet
Rootsi Pank	Riksbanken
Parlamendi haldusbüroo	Riksdagsförvaltningen
Parlamendi ombudsmanid	Riksdagens ombudsmän, JO
Parlamendi audiitorid	Riksdagens revisorer
Riigivõla amet	Riksgäldskontoret

Politseiamet	Rikspolisstyrelsen
Riigikontroll	Riksrevisionen
Rändnäituste sihtasutus	Riksutställningar, Stiftelsen
Riiklik kosmosenõukogu	Rymdstyrelsen
Rootsi tööelu ja sotsiaalteaduste nõukogu	Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap
Riiklik päästeteenuste nõukogu	Räddningsverk, statens
Piirkondlik õigusabi amet	Rättshjälpsmyndigheten
Riiklik kohtumediitsiniamet	Rättsmedicinalverket
Saami (Lapi) koolinõukogu	Sameskolstyrelsen och sameskolor
Saami (Lapi) koolid	
Riiklik veeteedeamet	Sjöfartsverket
Riiklikud meremuuseumid	Maritima museer, statens
Rootsi julgeoleku ja terviklikkuse kaitse komisjon	Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden
Rootsi maksuamet	Skatteverket
Riiklik metsandusnõukogu	Skogsstyrelsen
Riiklik haridusamet	Skolverk, statens
Rootsi nakkushaiguste leviku tõkestamise instituut	Smittskyddsinstitutet
Riiklik sotsiaalabiamet	Socialstyrelsen
Riiklik lõhkeainete ja kergestisüttivate materjalide inspeksioon	Sprängämnesinspektionen
Rootsi statistikaamet	Statistiska centralbyrån
Haldusarengu amet	Statskontoret
Rootsi kiirguskaitse keskus	Strålsäkerhetsmyndigheten
Rootsi rahvusvahelise koostöö arendamise nõukogu	Styrelsen för internationellt utvecklings- samarbete, SIDA
Riiklik psühholoogilise kaitse ja vastavushindamise nõukogu	Styrelsen för psykologiskt försvar
Rootsi akrediteerimisnõukogu	Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll
Rootsi Instituut	Svenska Institutet, stiftelsen
Audioraamatute ja Braille publikatsioonide raamatukogu	Talboks- och punktskriftsbiblioteket
Maaa- ja linnakohtud (97)	Tingsrätterna (97)
Kohtunike nimetamise komitee	Tjänsteförslagsnämnden för domstolsväsendet
Kaitsejõudude värbamisnõukogu	Totalförsvarets pliktverk
Rootsi kaitseuringute keskus	Totalförsvarets forskningsinstitut
Rootsi tolliamet	Tullverket
Rootsi turismiamet	Turistdelegationen
Riiklik noorsooamet	Ungdomsstyrelsen
Ülikoolid ja ülikoolide kolledžid	Universitet och högskolor

Võõramaalaste apellatsioonikomisjon	Utlänningsnämnden
Riiklik seemnekontrolli ja sertifitseerimise instituut	Utsädeskontroll, statens
Rootsi riiklik maanteeamet	Vägverket
Riiklik veevarustuse ja kanalisatsiooni vahekoht	Vatten- och avloppsnämnd, statens
Riiklik kõrgharidusamet	Verket för högskoleservice (VHS)
Rootsi majanduse ja regionaalarengu amet	Verket för näringslivsutveckling (NUTEK)
Rootsi teadusnõukogu	Vetenskapsrådet
Riiklik veterinaariainstituut	Veterinärmedicinska anstalt, statens
Rootsi riiklik teede ja transpordi teadusinstituut	Väg- och transportforskningsinstitut, statens
Riiklik taimesortide nõukogu	Växsortnämnd, statens
Rootsi prokuratuur	Åklagarmyndigheten
Rootsi päästeamet	Krisberedskapsmyndigheten
Manna missiooni apellatsiooninõukogu	Överklagandenämnden för nämndemannauppdrag

ÜHENDKUNINGRIIK

Cabinet Office

Office of the Parliamentary Counsel

Central Office of Information

Charity Commission

Crown Estate Commissioners (Vote Expenditure Only)

Crown Prosecution Service

Department for Business, Enterprise and Regulatory Reform

Competition Commission

Gas and Electricity Consumers' Council

Office of Manpower Economics

Department for Children, Schools and Families

Department of Communities and Local Government

Rent Assessment Panels

Department for Culture, Media and Sport

British Library

British Museum

Commission for Architecture and the Built Environment

The Gambling Commission

Historic Buildings and Monuments Commission for England (English Heritage)

Imperial War Museum

Museums, Libraries and Archives Council

National Gallery

National Maritime Museum

National Portrait Gallery

Natural History Museum

Science Museum

Tate Gallery

Victoria and Albert Museum

Wallace Collection

Department for Environment, Food and Rural Affairs

Agricultural Dwelling House Advisory Committees

Agricultural Land Tribunals

Agricultural Wages Board and Committees

Cattle Breeding Centre

Countryside Agency

Plant Variety Rights Office

Royal Botanic Gardens, Kew

Royal Commission on Environmental Pollution

Department of Health

Dental Practice Board

National Health Service Strategic Health Authorities

NHS Trusts

Prescription Pricing Authority

Department for Innovation, Universities and Skills

Higher Education Funding Council for England

National Weights and Measures Laboratory

Patent Office

Department for International Development

Department of the Procurator General and Treasury Solicitor

Legal Secretariat to the Law Officers

Department for Transport

Maritime and Coastguard Agency

Department for Work and Pensions

Disability Living Allowance Advisory Board

Independent Tribunal Service

Medical Boards and Examining Medical Officers (War Pensions)

Occupational Pensions Regulatory Authority

Regional Medical Service

Social Security Advisory Committee

Export Credits Guarantee Department

Foreign and Commonwealth Office

    Wilton Park Conference Centre

Government Actuary's Department

Government Communications Headquarters

Home Office

    HM Inspectorate of Constabulary

House of Commons

House of Lords

Ministry of Defence

    Defence Equipment & Support

    Meteorological Office

Ministry of Justice

    Boundary Commission for England

    Combined Tax Tribunal

    Council on Tribunals

    Court of Appeal – Criminal

    Employment Appeals Tribunal

    Employment Tribunals

    HMCS Regions, Crown, County and Combined Courts (England and Wales)

    Immigration Appellate Authorities

    Immigration Adjudicators

    Immigration Appeals Tribunal

    Lands Tribunal

    Law Commission

    Legal Aid Fund (England and Wales)

    Office of the Social Security Commissioners

    Parole Board and Local Review Committees

    Pensions Appeal Tribunals

    Public Trust Office

    Supreme Court Group (England and Wales)

    Transport Tribunal

The National Archives

National Audit Office

National Savings and Investments

National School of Government

Northern Ireland Assembly Commission

Northern Ireland Court Service

Coroners Courts

County Courts

Court of Appeal and High Court of Justice in Northern Ireland

Crown Court

Enforcement of Judgements Office

Legal Aid Fund

Magistrates' Courts

Pensions Appeals Tribunals

Northern Ireland, Department for Employment and Learning

Northern Ireland, Department for Regional Development

Northern Ireland, Department for Social Development

Northern Ireland, Department of Agriculture and Rural Development

Northern Ireland, Department of Culture, Arts and Leisure

Northern Ireland, Department of Education

Northern Ireland, Department of Enterprise, Trade and Investment

Northern Ireland, Department of the Environment

Northern Ireland, Department of Finance and Personnel

Northern Ireland, Department of Health, Social Services and Public Safety

Northern Ireland, Office of the First Minister and Deputy First Minister

Northern Ireland Office

Crown Solicitor's Office

Department of the Director of Public Prosecutions for Northern Ireland

Forensic Science Laboratory of Northern Ireland

Office of the Chief Electoral Officer for Northern Ireland

Police Service of Northern Ireland

Probation Board for Northern Ireland

State Pathologist Service

Office of Fair Trading

Office for National Statistics

National Health Service Central Register

Office of the Parliamentary Commissioner for Administration and Health Service Commissioners

Paymaster General's Office

Postal Business of the Post Office

Privy Council Office

Public Record Office

HM Revenue and Customs

The Revenue and Customs Prosecutions Office

Royal Hospital, Chelsea

Royal Mint

Rural Payments Agency

Scotland, Auditor-General

Scotland, Crown Office and Procurator Fiscal Service

Scotland, General Register Office

Scotland, Queen's and Lord Treasurer's Remembrancer

Scotland, Registers of Scotland

The Scotland Office

The Scottish Ministers

Architecture and Design Scotland

Crofters Commission

Deer Commission for Scotland

Lands Tribunal for Scotland

National Galleries of Scotland

National Library of Scotland

National Museums of Scotland

Royal Botanic Garden, Edinburgh

Royal Commission on the Ancient and Historical Monuments of Scotland

Scottish Further and Higher Education Funding Council

Scottish Law Commission

Community Health Partnerships

Special Health Boards

Health Boards

The Office of the Accountant of Court

High Court of Justiciary

Court of Session
HM Inspectorate of Constabulary
Parole Board for Scotland
Pensions Appeal Tribunals
Scottish Land Court
Sheriff Courts
Scottish Police Services Authority
Office of the Social Security Commissioners
The Private Rented Housing Panel and Private Rented Housing Committees
Keeper of the Records of Scotland
The Scottish Parliamentary Body Corporate
HM Treasury
Office of Government Commerce
United Kingdom Debt Management Office
The Wales Office (Office of the Secretary of State for Wales)
The Welsh Ministers
Higher Education Funding Council for Wales
Local Government Boundary Commission for Wales
The Royal Commission on the Ancient and Historical Monuments of Wales
Valuation Tribunals (Wales)
Welsh National Health Service Trusts and Local Health Boards
Welsh Rent Assessment Panels

Märkused Euroopa Liidu 19-1. lisa juurde

1. Hõlmatud hankena ei käsitata hanget, mille raames käesoleva lisaga hõlmatud hankija hangib kaupade ja teenuste komponente, mis ei ole käesoleva peatükiga hõlmatud.
2. „Euroopa Liidu liikmesriigi hankija“ mõiste hõlmab kõiki ELi liikmesriigi hankijate allasutusi, mis ei ole eraldi juriidilised isikud.
3. Kaitse- ja julgeolekuvaldkonna üksuste hangete puhul on hõlmatud ainult 19-4. lisale lisatud loetelus sisalduvad mittedalajased ja muu kui sõjalise otstarbega materjalid.

—

19-2. LISA

Piirkondlikud valitsusasutused, kes korraldavad hankeid käesoleva peatüki sätete kohaselt**A jagu: kõik piirkondliku või kohaliku tasandi hankijad**

1. Kõik hankijad, kes kuuluvad määruses (EÜ) nr 1059/2003 (NUTS määrus) määratletud haldusüksustesse.
2. Käesolevas peatükis tähendab „piirkondliku tasandi hankija“ määruses (EÜ) nr 1059/2003 osutatud jaotusse NUTS 1 ja 2 kuuluva haldusüksuse hankijat.
3. Käesolevas peatükis tähendab „kohaliku tasandi hankija“ määruses (EÜ) nr 1059/2003 osutatud jaotusse NUTS 3 ja väiksematesse haldusüksustesse kuuluvaid hankijaid.

Kaubad

Täpsustatud 19-4. lisas

Piirmäärad 200 000 SDR

Teenused

Täpsustatud 19-5. lisas

Piirmäärad 200 000 SDR

Ehitusteenused ja ehitustööde kontsessioonid

Täpsustatud 19-6. lisas

Piirmäärad 5 000 000 SDR

B jagu: kõik hankijad, kes on Euroopa Liidu riigihangete direktiivide määratluse kohased avalik-õiguslikud asutused

Kaubad

Täpsustatud 19-4. lisas

Piirmäärad – haiglad, koolid, ülikoolid ja sotsiaalteenuseid osutavad asutused (majutus, sotsiaalkindlustus, päevakeskused), kes on avalik-õiguslikud asutused: 200 000 SDR

Muud üksused: 355 000 SDR

Teenused

Täpsustatud 19-5. lisas

Piirmäärad haiglad, koolid, ülikoolid ja sotsiaalteenuseid osutavad asutused (majutus, sotsiaalkindlustus, päevakeskused), kes on avalik-õiguslikud asutused: 200 000 SDR

Muud üksused: SDR: 355 000

Ehitusteenused ja ehitustööde kontsessioonid

Täpsustatud 19-6. lisas

Piirmäärad 5 000 000 SDR

„Avalik-õiguslik asutus“ on mis tahes asutus:

- a) mis on asutatud üldistes huvides ega tegele tööstuse ega kaubandusega,

- b) millel on juriidilise isiku staatus ning
- c) mida enamjaolt rahastab riik või piirkondlik või kohalik omavalitsus või muu avalik-õiguslik asutus või mis on nende asutuste järelevalve all või millel on haldus-, juht- või järelevalveorgan, mille enam kui pooled liikmed nimetab riik, piirkondlik või kohalik omavalitsus või muu avalik-õiguslik asutus.

Märkused Euroopa Liidu 19-2. lisa juurde

1. Hõlmatud hankena ei käsitata hanget, mille raames käesoleva lisaga hõlmatud hankija hangib kaupade ja teenuste komponente, mis ei ole käesoleva peatükiga hõlmatud.
  2. Euroopa Liit on valmis kaasama 19-2. lisse lihtsalt tuvastatavaid avalik-õiguslikke asutusi (mis tegutsevad valdkondades nagu sotsiaalteenused või raamatukogud) madalama piirmäära (200 000 SDR) ulatuses, kui Kanada kinnitab, et Kanadas kohaldatakse sama liiki asutuste suhtes sama piirmäära.
-

19-3. LISA

Vastavalt käesolevale peatükile hankeid teostavad üksused

Kaubad

Täpsustatud 19-4. lisa

Piirmäärad 400 000 SDR

Teenused

Täpsustatud 19-5. lisa

Piirmäärad 400 000 SDR

Ehitusteenused ja ehitustööde kontsessioonid

Täpsustatud 19-6. lisa

Piirmäärad 5 000 000 SDR

Kõik hankijad, kelle hankeid hõlmab ELi võrgustiku sektori direktiiv ja mis on klassikalise sektori hankijad (nt 19-1. ja 19-2. lisadega hõlmatud hankijad) või riigi osalusega äriühingud ⁽¹⁾ ja mille üheks tegevusalaks on allpool nimetatud tegevus või nende kombinatsioon:

- a) niisuguste püsivõrkude pakkumine või käitamine, mille eesmärgiks on pakkuda elanikkonnale avalikku teenust seoses joogivee tootmise, transpordi või jaotusega või selliste võrkude ⁽²⁾ joogiveega varustamisega;
- b) niisuguste püsivõrkude pakkumine või käitamine, mille eesmärgiks on pakkuda elanikkonnale avalikku teenust seoses elektri, gaasi ja soojuse tootmise, transpordi või jaotusega või selliste võrkude elektri, gaasi või soojusega varustamisega;
- c) selliste võrkude pakkumine või käitamine ⁽³⁾, mis pakuvad avalikku teenust linnaraudtee-, automaatsüsteemide, trammi-, trollibussi-, bussi- või kaabeltranspordi valdkonnas ⁽⁴⁾;
- d) selliste võrkude pakkumine või käitamine, mis pakuvad avalikku teenust raudteetranspordi valdkonnas.

Märkused Euroopa Liidu 19-3. lisa juurde

1. Eespool loetletud tegevuste valdkonnas sõlmitud lepingud ei ole käesoleva lepinguga hõlmatud, kui neid mõjutavad asjaomase turu konkurentsitingimused.
2. Käesolevat peatükki ei kohaldata käesoleva lisaga hõlmatud hankijate lepingute suhtes, mis sõlmitakse:
  - a) vee ostuks ja energia tarnimiseks või energia tootmiseks vajalike kütuste tarnimiseks;
  - b) muul eesmärgil kui käesolevas lisa loetletud tegevuse teostamiseks või sellise tegevuse teostamiseks riigis, mis ei kuulu Euroopa Majanduspiirkonda;

⁽¹⁾ Euroopa Liidu võrgustiku sektori direktiivi kohaselt on „riigi osalusega äriühing“ ettevõtja, mille üle avaliku sektori hankijad võivad omandiõiguse, rahalise osaluse või seda ettevõtjat reguleerivate eeskirjade alusel otseselt või kaudselt avaldada valitsevat mõju.

Eeldatakse, et avaliku sektori hankijatel on valitsev mõju, kui need asutused otseselt või kaudselt:

- a) omavad enamust äriühingu märgitud kapitalist;
  - b) kontrollivad enamust äriühingu käibelelastud aktsiatega määratud häälest; või
  - c) võivad määrata rohkem kui poole äriühingu haldus-, juhtimis- või järelevalveorganist.
- ⁽²⁾ Suurema kindluse tagamiseks märgitakse, et juhul kui sellised võrgustikud hõlmavad reovee ärajuhtimist ja töötlemist, peaks ka see tegevus olema hõlmatud.
- ⁽³⁾ Veoteenuste puhul loetakse, et võrk on olemas siis, kui teenust osutatakse vastavalt Euroopa Liidu liikmesriigi pädeva asutuse kehtestatud tingimustele, mis käsitlevad näiteks teenindatavaid liine, pakutavat läbilaskevõimet või teenindussagedust.
- ⁽⁴⁾ Ühistranspordi sõidukite hanke korral tuleb Kanadast pärit pakkujaid kohelda võrdselt Euroopa Liidust või kolmandatest riikidest pärit pakkujatega. Ühistranspordi sõidukite hulka kuuluvad trammid, bussid, trollid, metroorongid, kergraudteerongid või metroorongi-
givedurid või ühiskondlikuks transpordiks kasutatavad kergraudteerongid.

- c) edasimüümiseks või rentimiseks kolmandatele isikutele, tingimusel et hankeüksusel ei ole kõnealuste lepingute objekti müümiseks või rentimiseks eri- või ainuõigust ja teistel hankijatel on õigus seda müüa või rentida hankeüksusega samadel tingimustel.
3. Kui muu hankija kui avaliku sektori hankija varustab avalikku teenust osutavaid võrke joogivee või elektriga, ei loeta seda käesoleva lisa punktidega a ja b hõlmatud tegevuseks, kui:
- a) asjaomase hankija joogivee või elektri tootmine toimub seetõttu, et selle tarbimine on vajalik muu kui käesoleva lisa punktides a–d nimetatud tegevuse teostamiseks, ning
- b) üldkasutatava võrgu varustamine sõltub ainult hankija enda tarbimisest ega ole ületanud 30 % hankija joogivee või energia kogutoodangust, võttes arvesse kolme eelneva aasta, sealhulgas käesoleva aasta keskmist.
4. Kui muu hankija kui avaliku sektori hankija varustab üldkasutatavat teenust osutavaid võrke gaasi või soojusenergiaga, ei loeta seda käesoleva lisa punktiga b hõlmatud tegevuseks, kui:
- a) asjaomase hankija gaasi või soojusenergia tootmine on muu kui käesoleva lisa punktides a–d osutatud tegevuse vältimatuks tagajärjeks, ning
- b) üldkasutatavate võrkude varustamise eesmärk on ainult kõnealuse toodangu majanduslik eksploateerimine ja see ei ületa 20 % üksuse käibest, võttes arvesse kolme eelneva aasta, sealhulgas käesoleva aasta, keskmist.
5. a) Eeldades, et punktis b esitatud tingimused on täidetud, ei kohaldata käesolevat peatükki lepingute suhtes:
- i) mille hankija sõlmib sidusettevõtjaga ⁽¹⁾, või
- ii) mille sõlmib ühissettevõtja, millele hankijat on loonud üksnes käesoleva lisa punktides a–d määratletud tegevuseks ettevõtjaga, mis on ühe sellise hankija sidusettevõtja.
- b) Punkti a kohaldatakse teenuste ja tarnete hankelepingute suhtes, kui vähemalt 80 % sidusettevõtja keskmisest käibest, mis on seotud teenuste või tarnetega viimase kolme aasta jooksul, on saadud vastavalt selliste teenuste või tarnete pakkumisest ettevõtjatele, millega ta on seotud ⁽²⁾.
6. Käesolevat peatükki ei kohaldata lepingute suhtes:
- a) mille ühissetevõtja, millele hankijat on loonud üksnes käesoleva lisa lõigetes a–d määratletud tegevuseks, sõlmib ühe sellise hankijaga, või
- b) mille hankija sõlmib ühissetevõtjaga, mille osaks ta ise on, tingimusel, et ühissetevõtja on loodud kõnealuse tegevuse teostamiseks vähemalt kolme aasta jooksul ja et ühissetevõtja asutamisdokument määratleb, et ühissetevõtja loonud hankijad osalevad selles vähemalt samasuguse ajavahemiku jooksul.
7. Käesolevat peatükki ei kohaldata käesoleva lisaga hõlmatud hankeüksuste teostatud hangete suhtes, mis käsitlevad geograafilise piirkonna kasutamist eesmärgiga teostada nafta, gaasi, söe või muude tahkekütuste leiukohtadega seotud uuringuid või neid kaevandada.

⁽¹⁾ „sidusettevõtja“ – mis tahes ettevõtja, mille raamatupidamise aastaaruanne on konsolideeritud hankija aastaaruandega konsolideeritud aruandeid käsitleva nõukogu direktiivi 83/349/EMÜ nõuete kohaselt; üksuste puhul, mille suhtes ei kohaldata nimetatud direktiivi, on sidusettevõtja mis tahes ettevõtja, millele hankijal on otseselt või kaudselt valitsev mõju või millel võib olla valitsev mõju hankija või millele võib koos hankijaga valitsevat mõju avaldada teine ettevõtja tulenevalt omandist, rahalisest osalusest või ettevõtja tegevust reguleerivatest eeskirjadest.

⁽²⁾ Kui puudub teave viimase kolme aasta käibe kohta, sest sidusettevõtte on alles äsja loodud või tegevust alustanud, siis piisab sellest, kui ettevõtja näitab, eelkõige äritegevuse perspektiivhinnangu abil, et käesolevas punktis osutatud käive on usaldusväärne.

19-4. LISA

Kaubad

1. Käesolevat peatükki kohaldatakse kõigi nende kaupade hangete suhtes, mille hankeid teostavad 19-1. kuni 19-3. lisades loetletud üksused, kui käesolevas peatükis ei ole sätestatud teisiti.
2. Käesolev peatükk hõlmab vaid allpool esitatud koondnomenklatuuri gruppides kirjeldatud varustust ja seadmeid, mille ostavad Belgia, Bulgaaria Tšehhi Vabariigi, Taani, Saksamaa, Eesti, Kreeka, Hispaania, Horvaatia, Prantsusmaa, Iirimaa, Itaalia, Küprose, Läti, Leedu, Luksemburgi, Ungari, Malta, Madalmaade, Austria, Poola, Portugali, Rumeenia, Sloveenia, Slovakkia, Soome, Rootsi ja Ühendkuningriigi kaitseministeeriumid, mis on hõlmatud käesoleva lepinguga:

Grupp 25: sool; väävel; mullad ja kivimid; krohvismaterjalid, lubi ja tsement

Grupp 26: metallimaagid, räbu ja tuhk

Grupp 27: mineraalkütused; mineraalõlid ja nende destilleerimissaadused; bituumenained; mineraalvahad
välja arvatud:
ex 27.10: spetsiaalsed mootorikütused

Grupp 28: anorgaanilised ained, väärismetallide, haruldaste muldmetallide, radioaktiivsete elementide ja isotoopide orgaanilised ja anorgaanilised ühendid,
välja arvatud:
ex 28.09: lõhkeained
ex 28.13: lõhkeained
ex 28.14: pisargaas
ex 28.28: lõhkeained
ex 28.32: lõhkeained
ex 28.39: lõhkeained
ex 28.50: mürgised tooted
ex 28.51: mürgised tooted
ex 28.54: lõhkeained

Grupp 29: orgaanilised kemikaalid
välja arvatud:
ex 29.03: lõhkeained
ex 29.04: lõhkeained
ex 29.07: lõhkeained
ex 29.08: lõhkeained
ex 29.11: lõhkeained
ex 29.12: lõhkeained
ex 29.13: mürgised tooted
ex 29.14: mürgised tooted
ex 29.15: mürgised tooted
ex 29.21: mürgised tooted
ex 29.22: mürgised tooted
ex 29.23: mürgised tooted
ex 29.26: lõhkeained
ex 29.27: mürgised tooted
ex 29.29: lõhkeained

- Grupp 30: ravimid
- Grupp 31: väetised
- Grupp 32: park- ja värvaineekstraktid, tanniinid ja nende derivaadid, pigmendid, värvained, värvid ja lakid, kitt, täiteained ja pahtlid, tindid
- Grupp 33: eeterlikud õlid ja resinoidid; parfümeeria- ja kosmeetikatooted ning hügieenivahendid
- Grupp 34: seep, orgaanilised pindaktiivsed ained, pesemisvahendid, määrdeained, tehisvahad ja vahavalmistised, poleerimis- ja puhastusvahendid, küünlad jms tooted, voolimispastad ja stomatoloogiline vaha
- Grupp 35: valkained, liimid, ensüümid
- Grupp 37: foto- ja kinokaubad
- Grupp 38: mitmesugused keemiatooted
välja arvatud:
ex 38.19: mürgised tooted
- Grupp 39: kunstvaigud ja plastmassid, tselluloosi estrid ja eetrid, eelnevatest valmistatud tooted,
- Grupp 40: kautšuk, sünteetiline kautšuk, faktised ja kummitooted,
välja arvatud:
ex 40.11: kuulikindlad rehvid
- Grupp 41: toornahad (v.a. karusnahad) ja nahk
- Grupp 42: nahktooted; sadulsepatooted ja rakmed; reisiribed, käekotid jms tooted; tooted loomasooltest (v.a naturaalsiidikiust)
- Grupp 43: karusnahk, tehiskarusnahk ja nendest valmistatud tooted
- Grupp 44: puit ja puittooted; puusüsi
- Grupp 45: kork ja korgist tooted
- Grupp 46: õlgedest, espartost ja muust punumismaterjalist tooted, korvid ja vitspunutised
- Grupp 47: paberi toorained
- Grupp 48: paber ja papp; paberimassist, paberist või papist tooted
- Grupp 49: raamatud, ajalehed, pildid jm trükitooted; käsikirjad, masinakirjatekstdid ning plaanid ja joonised
- Grupp 65: peakatted ja nende osad
- Grupp 66: vihma- ja päevavarjud, jalutuskepid, piitsad, ratsapiitsad ja nende osad
- Grupp 67: töödeldud suled ja udusuled ning tooted nendest; tehislilled; tooted juustest
- Grupp 68: kivist, kipsist, tsemendist, asbestist, vilgust jms materjalist tooted
- Grupp 69: keraamikatooted
- Grupp 70: klaas ja klaastooted

- Grupp 71: pärlid, vääris- ja poolvääriskivid, väärismetallid, väärismetallidega plakeeritud metallid, nendest valmistatud tooted; juveltoodete imitatsioonid
- Grupp 73: raud ja teras ja neist valmistatud tooted
- Grupp 74: vask ja vasktooted
- Grupp 75: nikkel ja nikkeltooted
- Grupp 76: alumiinium ja alumiiniumtooted
- Grupp 77: magneesium ja berüllium ja neist valmistatud tooted
- Grupp 78: plii ja pliitooted
- Grupp 79: tsink ja tsinktooted
- Grupp 80: tina ja tinatooted
- Grupp 81: muud metallurgias kasutatavad mitteväärismetallid ja tooted nendest
- Grupp 82: mitteväärismetallist tööriistad, terariistad, lusikad ja kahvlid, nende osad, välja arvatud:
ex 82.05: tööriistad
ex 82.07: tööriistad, osad
- Grupp 83: mitmesugused mitteväärismetallist tooted;
- Grupp 84: katlad, masinad ja mehaanilised seadmed, nende osad, välja arvatud:
ex 84.06: mootorid
ex 84.08: muud mootorid
ex 84.45: seadmed
ex 84.53: automaatsed andmetöötlusseadmed
ex 84.55: rubriiki nr 84.53 kuuluvate masinate osad
ex 84.59: tuumareaktorid
- Grupp 85: elektrimasinad ja -seadmed, nende osad, välja arvatud:
ex 85.13: telekommunikatsiooniseadmed
ex 85.15: ülekandeaparatuur
- Grupp 86: raudtee- või trammivedurid, -veeremid ning nende osad raudteede ja trammiteede seadmed; igat liiki liiklussignalisatsiooniseadmed (mitteelektrilised), välja arvatud:
ex 86.02: elektrilised soomusvedurid
ex 86.03: muud soomusvedurid
ex 86.05: soomusvagunid
ex 86.06: remondivagunid
ex 86.07: vagunid

- Grupp 87: sõidukid, v.a raudtee- ja trammiteeveerem, ning nende osad, välja arvatud:
ex 87.08: tankid ja muud soomukid
ex 87.01: traktorid
ex 87.02: sõjaväesõidukid
ex 87.03: hooldeveokid
ex 87.09: mootorrattad
ex 87.14: järelkärud
- Grupp 89: laevad, paadid ja ujukonstruksioonid, välja arvatud:
ex 89.01 A: sõjalaevad
- Grupp 90: optika-, foto-, kino-, mõõte-, kontroll-, täppis-, meditsiini- ja kirurgiainstrumendid ning -aparatuur, nende osad, välja arvatud:
ex 90.05: binoklid
ex 90.13: mitmesugused instrumendid, laserid
ex 90.14: kaugusemõõtjad
ex 90.28: elektrotehnilised ja elektroonika mõõteaparaadid
ex 90.11: mikroskoobid
ex 90.17: meditsiiniseadmed
ex 90.18: mehhanoteraapilised seadmed
ex 90.19: ortopeedilised abivahendid
ex 90.20: röntgeniaparatuur
- Grupp 91: ajanäitajate tootmine
- Grupp 92: muusikariistad; helisalvestus- ja taasesitusseadmed; telepildi ja -heli salvestus- ja taasesitusseadmed; nende osad ja tarvikud
- Grupp 94: mööbel ja mööblidetailid, madratsid, madratsialused, padjad ja muud täistopitud mööblilisandid, välja arvatud:
ex 94.01 A: õhusõidukite istmed
- Grupp 95: nikerdus- ja voolimismaterjalid ning neist valmistatud tooted
- Grupp 96: luuad, harjad, puudritupsud ja sõelad
- Grupp 98: mitmesugused valmistatud tooted
-

19-5. LISA

Teenused

Dokumendis MTN.GNS/W/120 sisalduvast üldisest teenuste loetelust on hõlmatud järgmised teenused:

<i>Teenused</i>	<i>CPC viide</i>
Tarbe- ning majakaupade parandamise teenused	633
Kommertskullerteenused (sealhulgas multimodaalsed teenused)	7512
Elektrooniline andmevahetus Elektronpost Laiendatud/lisaväärtusega faksiteenused, sealhulgas vahehoidega edastus, salvestamisega väljaotsimine, koodide ja protokollide teisendamine info- ja andmebaasiotsingud võrgus Kõnepost	7523
Kinnisvarateenused vahendustasu eest või lepingu alusel	822
Arvuti riistvara paigaldamisega seotud nõustamisteenused	841
Tarkvara rakendusteenused, sealhulgas süsteemid ja tarkvaranõustamisteenused, süsteemianalüüs, kujundamis-, programmeerimis- ja hooldusteenused	842
Andmetöötlusteenused, sealhulgas töötlemine, tabuleerimine ja seadmete haldamisteenused teabe ja/või andmete töötlemine võrgus (sh tehingute töötlemine)	843
Andmebaasiteenused	844
Kontoriseadmete, sealhulgas arvutite hooldus- ja remonditeenused	845
Muud arvutiteenused	849
Üldjuhtimise alased konsulteerimisteenused	86501
Turunduse juhtimise alased konsulteerimisteenused	86503
Personalijuhtimisalased konsulteerimisteenused	86504
Tootmisjuhtimise alased konsulteerimisteenused	86505
Juhtimisalase nõustamise teenused (v.a. vahekohtu- ja lepitamisteenused)	866
Arhitektuuriteenused	8671
Inseneriteenused	8672

<i>Teenused</i>	<i>CPC viide</i>
Integreeritud inseneriteenused (v.a. 86731 Transporditaristu valmisprojektide jaoks mõeldud integreeritud inseneriteenused)	8673
Linnaplaneerimise ja maastikuarhitektuuriteenused	8674
Tehnilise katsetamise ja analüüsimise teenused, sealhulgas kvaliteedikontroll ja läbivaatamine (v.a. viide kategooriale FSC 58 ja transpordiseadmed)	8676
Hoonete puhastusteenused	874
Metallitoodete, masinate ja seadmete remondi teenused	8861 kuni 8864 ning 8866
Reovee- ja jäätmekäitlus, kanalisatsioon jms teenused	94

Märkused Euroopa Liidu lisa 19-5 juurde

- 19-2. lisaga hõlmatud hankeüksuste puhul on piirmääraks 355 000 SDRi juhul, kui üksus hangib konsulteerimisteenusid seoses konfidentsiaalsete küsimustega, mille puhul oleks mõistlik arvata, et nende avalikuks saamine seaks ohtu usalduse valitsuse vastu, põhjustaks probleeme majanduses või oleks muul sarnasel moel vastuolus üldsuse huvidega.
- Käesolevat peatükki ei kohaldata teenuste suhtes, mida üksused peavad hankima teiselt üksuselt, kellel on ainuõigus vastavalt avaldatud õigus- või haldusnormidele.
- Kui Euroopa Liidu riigihankealaste õigusnormide käimasoleva läbivaatamise tulemusena peaks nimetatud õigusnormidega hõlmatud riigihangete ja teenuste kontsessioonide ulatust laiendatama, on Euroopa Liit valmis alustama Kanadaga läbirääkimisi käesolevas peatükis loetletud teenuste ja teenuste kontsessioonide ulatuse vastastikkuseks laiendamiseks.

19-6. LISA

Ehitusteenused ja ehitustööde kontsessioonid

A jagu: Ehitusteenused

Määratlus:

Ehitustööde leping on leping, mis sõlmitakse eesmärgiga korraldada hoonete ja tsiviilrajatiste ehitamist CPC jaotise 51 tähenduses.

CPC jaotise 51 loetelu:

Kõik jaotises 51 loetletud teenused.

B jagu: Ehitustööde kontsessioonid

19-1. ja 19-2. lisa loetletud üksuste poolt sõlmitud ehitustööde kontsessioonide suhtes kohaldatakse ainult peatüki artikleid 19.1, 19.2, 19.4, 19.5, 19.6 (välja arvatud lõike 3 punktid e ja l), 19.15 (välja arvatud lõiked 3 ja 4) ning 19.17.

19-7. LISA

Üldmärkused

1. Käesolevat peatükki ei kohaldata:
  - a) i) põllumajandustoodete hangete suhtes, mille eesmärk on põllumajanduse toetusprogrammide ja inimeste toitlustusprogrammide (näiteks toiduabi, sealhulgas kiire hädaabi) edendamine, ning
ii) ringhäälinguorganisatsioonide hangete suhtes, mille eesmärk on osta, arendada, toota või ühistoota saatematerjale, ja saateajaga seotud lepingute suhtes.
  - b) 19-1. ja 19-2. lisadega hõlmatud hankijate sõlmitud joogivee-, energeetika, transpordi- ja postiteenuste sektori lepingud, kui need ei ole hõlmatud 19-3.lisaga;
  - c) laevaehituse ja hooldusega seotud riigihanked, mida teostavad
    - i) 19-3. lisaga hõlmatud hankeüksused;
    - ii) 19-2. lisaga hõlmatud avalik-õiguslikud asutused, ning
    - iii) 19-2. lisa B jaoga hõlmatud kohaliku tasandi hankijad (NUTS 3 ja väiksemate haldusüksuste hankijad), või
  - d) kaubad ja teenused, mida hangivad hõlmatud üksused asutusesiseselt või mida üks hõlmatud üksus tarnib teisele.
2. Ahvenamaa suhtes kehtivad eritingimused, mis on ette nähtud Soome Euroopa Liiduga ühinemise lepingu Ahvenamaad käsitleva protokolliga nr 2.
3. Euroopa Liit võimaldab Kanada tarnijatele juurdepääsu käesoleva peatüki artikliga 19.17 sätestatud lepingueelsetele õiguskaitsevahenditele esimese kümne aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist. Seejärel sõltub Kanada tarnijate juurdepääs lepingueelsetele õiguskaitsevahenditele artiklis 19.17.8 sätestatud läbirääkimiste tulemustest.

19-8. LISA

Avaldamiskanalid**A jagu:**

Tulenevalt artiklist 19.5 käesoleva lepinguga hõlmatud riigihankeid käsitlevate õigusaktide, määruste, kohtuotsuste, üldkohaldatavate haldusmääruste, standardsete lepinguklauslite ja menetluste avaldamiseks kasutatav elektrooniline või trükimeedia.

1. BELGIA

1.1 Seadused, kuninglikud määrused, ministrite määrused ja ministrite ringkirjad:

1. le Moniteur Belge

1.2 Kohtulahendid:

1. Pasicrisie

2. BULGAARIA

2.1 Õigusaktid:

1. Държавен вестник (Bulgaaria ametlik väljaanne)

2.2 Kohtuotsused:

1. <http://www.sac.government.bg>

2.3 Üldkohaldatavad haldusotsused ja mistahes menetlused:

1. <http://www.aop.bg>

2. <http://www.cpc.bg>.

3. TŠEHHI VABARIIK

3.1 Õigusaktid:

1. Tšehhi Vabariigi seaduste kogu

3.2 Konkurentsikaitse ameti otsused:

1. Konkurentsikaitse ameti otsuste kogu

4. TAANI

4.1 Õigusaktid:

1. Lovtidende

4.2 Kohtuotsused:

1. Ugeskrift for Retsvaesen

4.3 Haldusotsused ja menetlused:

1. Ministerialtidende

4.4 Taani riigihangete vaidluskomisjoni otsused:

1. Kendelser fra Klagenævnet for Udbud

5. SAKSAMAA

5.1 Õigusaktid:

1. Bundesgesetzblatt
2. Bundesanzeiger

5.2 Kohtuotsused:

1. Entscheidungssammlungen des: Bundesverfassungsgerichts; Bundesgerichtshofs; Bundesverwaltungsgerichts Bundesfinanzhofs sowie der Oberlandesgerichte

6. EESTI

6.1 Seadused, määrused ja üldised haldusotsused:

1. Riigi Teataja – <http://www.riigiteataja.ee>

6.2 Riigihankeid käsitlevad menetlused:

1. <https://riigihanked.riik.ee>

7. IIRIMAA

7.1 Õigusaktid:

1. Iris Oifigiuil (Iiri valitsuse ametlik väljaanne)

8. KREEKA

8.1 Epishmh efhmerida eurwpaikwn koinothtwn (Kreeka valitsuse ametlik väljaanne)

9. HISPAANIA

9.1 Õigusaktid:

1. Boletín Oficial del Estado

9.2 Kohtuotsused:

1. Ametlik väljaanne puudub

10. PRANTSUSMAA

10.1 Õigusaktid:

1. Journal Officiel de la République française

10.2 Kohtulahendid:

1. Recueil des arrêts du Conseil d'État

10.3 Revue des marchés publics

11. HORVAATIA11.1 Narodne novine – <http://www.nn.hr>**12. ITAALIA**

12.1 Õigusaktid:

1. Gazzetta Ufficiale

12.2 Kohtulahendid:

1. Ametlik väljaanne puudub

13. **KÜPROS**

13.1 Õigusaktid:

1. Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας (Vabariigi ametlik väljaanne)

13.2 Kohtuotsused:

1. Αποφάσεις Ανωτάτου Δικαστηρίου 1999 – Τυπογραφείο της Δημοκρατίας (kõrgema ülemkohtu otsused – riigi trükikoda)

14. **LÄTI**

14.1 Õigusaktid:

1. Latvijas vēstnesis (ametlik teataja)

15. **LEEDU**

15.1 Õigus ja haldusnormid:

1. Teisēs aktų registras (õigusaktide register)

15.2 Kohtuotsused, kohtulahendid:

1. Leedu ülemkohtu bulletin „Teismų praktika“
2. Leedu kõrgema halduskohtu bulletin „Administracinių teismų praktika“

16. **LUKSEMBURG**

16.1 Õigusaktid:

1. Memorial

16.2 Kohtulahendid:

1. Pasicrisie

17. **UNGARI**

17.1 Õigusaktid:

1. Magyar Közlöny (Ungari Vabariigi Teataja)

17.2 Kohtulahendid:

1. Közbeszerzési Értesítő – a Közbeszerzések Tanácsa Hivatalos Lapja (riigihangete infoleht – riigihangete nõukogu ametlik väljaanne)

18. **MALTA**

18.1 Õigusaktid:

1. Government Gazette

19. **MADALMAAD**

19.1 Õigusaktid:

1. Nederlandse Staatscourant või Staatsblad

19.2 Kohtulahendid:

1. Ametlik väljaanne puudub

20. **AUSTRIA**

20.1 Õigusaktid:

1. Österreichisches Bundesgesetzblatt
2. Amtsblatt zur Wiener Zeitung

20.2 Kohtuotsused:

1. Entscheidungen des Verfassungsgerichtshofes, Verwaltungsgerichtshofes, Obersten Gerichtshofes, der Oberlandesgerichte, des Bundesverwaltungsgerichtes und der Landesverwaltungsgerichte – <http://ris.bka.gv.at/Judikatur/>

21. **POOLA**

21.1 Õigusaktid:

1. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Poola Vabariigi ametlik väljaanne)

21.2 Kohtuotsused, kohtulahendid:

1. „Zamówienia publiczne w orzecznictwie. Wybrane orzeczenia zespołu arbitrów i Sądu Okręgowego w Warszawie“ (Vahekohtute ja Varssavi piirkonnakohtu lahendite kogumik)

22. **PORTUGAL**

22.1 Õigusaktid:

1. Diário da República Portuguesa 1a Série A e 2a série

22.2 Kohtuväljaanded:

1. Boletim do Ministério da Justiça
2. Colectânea de Acordos do Supremo Tribunal Administrativo
3. Colectânea de Jurisprudencia Das Relações

23. **RUMEENIA**

23.1 Õigusaktid:

1. Monitorul Oficial al României (Rumeenia ametlik väljaanne)

23.2 Kohtulahendid, üldkohaldatavad haldusotsused ja menetlused

1. <http://www.anrmap.ro>

24. **SLOVEENIA**

24.1 Õigusaktid:

1. Sloveenia Vabariigi ametlik väljaanne

24.2 Kohtuotsused:

1. Ametlik väljaanne puudub

25. **SLOVAKKIA**

25.1 Õigusaktid:

1. Zbierka zákonov (seaduste kogu)

25.2 Kohtuotsused:

1. Ametlik väljaanne puudub

26. SOOME

26.1 Suomen Säädoskokoelma – Finlands Författningssamling (Soome seadustekogu)

27. ROOTSI

27.1 Svensk Författningssamling (Rootsi seadustekogu)

28. ÜHENDKUNINGRIIK

28.1 Õigusaktid:

1. HM Stationery Office

28.2 Kohtulahendid:

1. Law Reports.

28.3 „Riigiasutused“:

1. HM Stationery Office

B jagu:

Tulenevalt artiklist 19.5 artiklitega 19.6, 19.8.7 ja 19.15.2 ette nähtud märkuste avaldamiseks kasutatav elektrooniline või trükkimeedia.

1. BELGIA

- 1.1 Euroopa Liidu Teataja
- 1.2 Le Bulletin des Adjudications
- 1.3 Muud spetsialiseerunud meediaväljaanded

2. BULGAARIA

- 2.1 Euroopa Liidu Teataja
- 2.2 Държавен вестник (Bulgaaria ametlik väljaanne) <http://dv.parliament.bg>
- 2.3 Riigihangete register (www.aop.bg)

3. TŠEHHI VABARIIK

- 3.1 Euroopa Liidu Teataja

4. TAANI

- 4.1 Euroopa Liidu Teataja

5. SAKSAMAA

- 5.1 Euroopa Liidu Teataja

6. EESTI

6.1 Euroopa Liidu Teataja

7. IIRIMAA

7.1 Euroopa Liidu Teataja

7.2 päevalehed: Irish Independent, Irish Times, Irish Press, Cork Examiner

8. KREEKA

8.1 Euroopa Liidu Teataja

8.2 Avaldamine päevalehtedes, ärilehtedes, piirkondlikes ja spetsialiseerunud meediaväljaannetes

9. HISPAANIA

9.1 Euroopa Liidu Teataja

10. PRANTSUSMAA

10.1 Euroopa Liidu Teataja

10.2 Bulletin officiel des annonces des marchés publics

11. HORVAATIA

11.1 Euroopa Liidu Teataja

11.2 Elektronički oglasnik javne nabave Republike Hrvatske (Horvaatia Vabariigi riigihangete elektrooniline register)

12. ITAALIA

12.1 Euroopa Liidu Teataja

13. KÜPROS

13.1 Euroopa Liidu Teataja

13.2 Küprose Vabariigi ametlik väljaanne

13.3 Kohalikud päevalehed

14. LÄTI

14.1 Euroopa Liidu Teataja

14.2 Latvijas vēstnesis (ametlik teataja)

15. LEEDU

15.1 Euroopa Liidu Teataja

15.2 Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema (riigihangete keskportaal)

15.3 Leedu Vabariigi ametliku väljaande („Valstybės žinios“) infolisa „Informaciniai pranešimai“

16. LUKSEMBURG

16.1 Euroopa Liidu Teataja

16.2 päevalehed

17. UNGARI

17.1 Euroopa Liidu Teataja

17.2 Közbeszerzési Értesítő – a Közbeszerzések Tanácsa Hivatalos Lapja (riigihangete infoleht – riigihangete nõukogu ametlik väljaanne)

18. MALTA

18.1 Euroopa Liidu Teataja

18.2 Government Gazette

19. MADALMAAD

19.1 Euroopa Liidu Teataja

20. AUSTRIA

20.1 Euroopa Liidu Teataja

20.2 Amtsblatt zur Wiener Zeitung

21. POOLA

21.1 Euroopa Liidu Teataja

21.2 Biuletyn Zamówień Publicznych (riigihangete infoleht)

22. PORTUGAL

22.1 Euroopa Liidu Teataja

23. RUMEENIA

23.1 Euroopa Liidu Teataja

23.2 Monitorul Oficial al României (Rumeenia ametlik väljaanne)

23.3 Riigihangete elektrooniline süsteem – <http://www.e-licitatie.ro>

24. SLOVEENIA

24.1 Euroopa Liidu Teataja

24.2 Portal javnih naročil – <http://www.enarocanje.si/?podrocje=portal>

25. SLOVAKKIA

25.1 Euroopa Liidu Teataja

25.2 Vestník verejného obstarávania (riigihangete teataja)

26. SOOME

26.1 Euroopa Liidu Teataja

26.2 Julkiset hankinnat Suomessa ja ETA-alueella, Virallisen lehden liite (riigihanked Soomes ja EMPs, Soome ametliku väljaande lisa)

27. ROOTSI

27.1 Euroopa Liidu Teataja

28. ÜHENDKUNINGRIIK

28.1 Euroopa Liidu Teataja

C jagu:

Veebisaidid või aadressid, kus lepinguosalisel avaldavad hangete statistikat vastavalt artiklile 19.15.5 ja teateid sõlmitud lepingute kohta vastavalt artiklile 19.15.6.

1. Euroopa Liidu turule lubatud kaupade ja teenuste loetelu 19-1. kuni 19-3. lisas loetletud üksuste sõlmitud lepinguid käsitlevad märkused avaldatakse *Euroopa Liidu Teataja* riigihangete kaasaande veebiversioonis Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

—

20-A LISA

A OSA

Euroopa Liidust pärinevat toodet identifitseerivad geograafilised tähised

Tähis	Transliteratsioon (ainult teavitamise eesmärgil)	Tootekategooria	Päritolukoht (territoorium, piirkond või paikkond)
České pivo		õlu	Tšehhi Vabariik
Žatecký Chmel		humal	Tšehhi Vabariik
Hopfen aus der Hallertau		humal	Saksamaa
Nürnberger Bratwürste**		värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted	Saksamaa
Nürnberger Rostbratwürste		värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted	Saksamaa
Schwarzwälder Schinken		värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted	Saksamaa
Aachener Printen		kondiitri- ja pagaritooted	Saksamaa
Nürnberger Lebkuchen		kondiitri- ja pagaritooted	Saksamaa
Lübecker Marzipan		kondiitri- ja pagaritooted	Saksamaa
Bremer Klaben		kondiitri- ja pagaritooted	Saksamaa
Hessischer Handkäse		juustud	Saksamaa
Hessischer Handkäs		juustud	Saksamaa
Tettnanger Hopfen		humal	Saksamaa
Spreewälder Gurken		värsked ja töödeldud köögiviljatooted	Saksamaa
Danablu		juustud	Taani
Ελιά Καλαμάτας	Elia Kalamatas	lauaoliivid ja töödeldud oliivid	Kreeka
Μαστίχα Χίου	Masticha Chiou	looduslikud kummivaigud ja vaigud – närimiskumm	Kreeka
Φέτα*	Feta	juustud	Kreeka

Tähis	Transliteratsioon (ainult teavitamise eesmärgil)	Tootekategooria	Päritolukoht (territoorium, piirkond või paikkond)
Ελαιόλαδο Καλαμάτας	Kalamata oliiviõli	õlid ja loomsed rasvad	Kreeka
Ελαιόλαδο Κολυμβάρι Χανίων Κρήτης	Kolymvari Chanion Kritis oliiviõli	õlid ja loomsed rasvad	Kreeka
Ελαιόλαδο Σητείας Λασιθίου Κρήτης	Sitia Lasithiou Kritis oliiviõli	õlid ja loomsed rasvad	Kreeka
Ελαιόλαδο Λακωνία	Lakonia oliiviõli	õlid ja loomsed rasvad	Kreeka
Κρόκος Κοζάνης	Krokos Kozanis	vürtsid	Kreeka
Κεφαλογραβιέρα	Kefalograviera	juustud	Kreeka
Γραβιέρα Κρήτης	Graviera Kritis	juustud	Kreeka
Γραβιέρα Νάξου	Graviera Naxou	juustud	Kreeka
Μανούρι	Manouri	juustud	Kreeka
Κασέρι	Kasseri	juustud	Kreeka
Φασόλια Γίγαντες Ελέφαντες Καστοριάς	Fassolia Gigantes Elefantes Kastorias	värsked ja töödeldud köögiviljatooted	Kreeka
Φασόλια Γίγαντες Ελέφαντες Πρεσπών Φλώρινας	Fassolia Gigantes Elefantes Prespon Florinas	värsked ja töödeldud köögiviljatooted	Kreeka
Κονσερβολιά Αμφίσσης	Konservolia Amfissis	lauaoliivid ja töödeldud oliivid	Kreeka
Λουκούμι Γεροσκίπου	Loukoumi Geroskipou	kondiitri- ja pagaritooted	Küpros
Baena		õlid ja loomsed rasvad	Hispaania
Sierra Mágina		õlid ja loomsed rasvad	Hispaania
Aceite del Baix Ebre-Montsía		õlid ja loomsed rasvad	Hispaania
Oli del Baix Ebre-Montsía		õlid ja loomsed rasvad	Hispaania
Aceite del Bajo Aragón		õlid ja loomsed rasvad	Hispaania
Antequera		õlid ja loomsed rasvad	Hispaania

Tähis	Transliteratsioon (ainult teavitamise eesmärgil)	Tootekategooria	Päritolukoht (territoorium, piirkond või paikkond)
Priego de Córdoba		õlid ja loomsed rasvad	Hispaania
Sierra de Cádiz		õlid ja loomsed rasvad	Hispaania
Sierra de Segura		õlid ja loomsed rasvad	Hispaania
Sierra de Cazorla		õlid ja loomsed rasvad	Hispaania
Siurana		õlid ja loomsed rasvad	Hispaania
Aceite de Terra Alta		õlid ja loomsed rasvad	Hispaania
Oli de Terra Alta		õlid ja loomsed rasvad	Hispaania
Les Garrigues		õlid ja loomsed rasvad	Hispaania
Estepa		õlid ja loomsed rasvad	Hispaania
Guijuelo		värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted	Hispaania
Jamón de Huelva		värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted	Hispaania
Jamón de Teruel		värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted	Hispaania
Salchichón de Vic		värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted	Hispaania
Llonganissa de Vic		värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted	Hispaania
Mahón-Menorca		juustud	Hispaania
Queso Manchego		juustud	Hispaania
Cítricos Valencianos		värsked ja töödeldud puuviljad ja pähklid	Hispaania
Cítrics Valencians		värsked ja töödeldud puuviljad ja pähklid	Hispaania
Jijona		kondiitri- ja pagaritooted	Hispaania
Turrón de Alicante		kondiitri- ja pagaritooted	Hispaania
Azafrán de la Mancha		vürtsid	Hispaania

Tähis	Transliteratsioon (ainult teavitamise eesmärgil)	Tootekategooria	Päritolukoht (territoorium, piirkond või paikkond)
Comté		juustud	Prantsusmaa
Reblochon		juustud	Prantsusmaa
Reblochon de Savoie		juustud	Prantsusmaa
Roquefort		juustud	Prantsusmaa
Camembert de Normandie		juustud	Prantsusmaa
Brie de Meaux		juustud	Prantsusmaa
Emmental de Savoie		juustud	Prantsusmaa
Pruneaux d'Agen		värsked ja töödeldud puu- viljad ja pähklid	Prantsusmaa
Pruneaux d'Agen mi-cuits		värsked ja töödeldud puu- viljad ja pähklid	Prantsusmaa
Huitres de Marennes-Oléron		värsked, külmutatud ja töö- deldud kalatooted	Prantsusmaa
Canards à foie gras du Sud- Ouest: Châlosse		värsked, külmutatud ja töö- deldud lihatooted	Prantsusmaa
Canards à foie gras du Sud- Ouest: Gascogne		värsked, külmutatud ja töö- deldud lihatooted	Prantsusmaa
Canards à foie gras du Sud- Ouest: Gers		värsked, külmutatud ja töö- deldud lihatooted	Prantsusmaa
Canards à foie gras du Sud- Ouest: Landes		värsked, külmutatud ja töö- deldud lihatooted	Prantsusmaa
Canards à foie gras du Sud- Ouest: Périgord		värsked, külmutatud ja töö- deldud lihatooted	Prantsusmaa
Canards à foie gras du Sud- Ouest: Quercy		värsked, külmutatud ja töö- deldud lihatooted	Prantsusmaa
Jambon de Bayonne***		kuivsoolatud lihatooted	Prantsusmaa
Huile d'olive de Haute-Pro- vence		õlid ja loomsed rasvad	Prantsusmaa
Huile essentielle de lavande de Haute-Provence		eeterlikud õlid	Prantsusmaa

Tähis	Transliteratsioon (ainult teavitamise eesmärgil)	Tootekategooria	Päritolukoht (territoorium, piirkond või paikkond)
Morbier		juustud	Prantsusmaa
Epoisses		juustud	Prantsusmaa
Beaufort***		juustud	Prantsusmaa
Maroilles		juustud	Prantsusmaa
Marolles		juustud	Prantsusmaa
Munster *		juustud	Prantsusmaa
Munster Géromé		juustud	Prantsusmaa
Fourme d'Ambert		juustud	Prantsusmaa
Abondance		juustud	Prantsusmaa
Bleu d'Auvergne		juustud	Prantsusmaa
Livarot		juustud	Prantsusmaa
Cantal		juustud	Prantsusmaa
Fourme de Cantal		juustud	Prantsusmaa
Cantalet		juustud	Prantsusmaa
Petit Cantal		juustud	Prantsusmaa
Tomme de Savoie		juustud	Prantsusmaa
Pont – L'Evêque		juustud	Prantsusmaa
Neufchâtel		juustud	Prantsusmaa
Chabichou du Poitou		juustud	Prantsusmaa
Crottin de Chavignol		juustud	Prantsusmaa
Saint-Nectaire		juustud	Prantsusmaa
Piment d'Espelette		vürtsid	Prantsusmaa
Lentille verte du Puy		värsked ja töödeldud köögi- viljatooted	Prantsusmaa

Tähis	Transliteratsioon (ainult teavitamise eesmärgil)	Tootekategooria	Päritolukoht (territoorium, piirkond või paikkond)
Aceto balsamico Tradizionale di Modena		äädikas	Itaalia
Aceto balsamico di Modena		äädikas	Itaalia
Cotechino Modena		värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted	Itaalia
Zampone Modena		värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted	Itaalia
Bresaola della Valtellina		värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted	Itaalia
Mortadella Bologna		värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted	Itaalia
Prosciutto di Parma		kuivsoolatud lihatooted	Itaalia
Prosciutto di S. Daniele		kuivsoolatud lihatooted	Itaalia
Prosciutto Toscano		kuivsoolatud lihatooted	Itaalia
Prosciutto di Modena		kuivsoolatud lihatooted	Itaalia
Provolone Valpadana		juustud	Itaalia
Taleggio		juustud	Itaalia
Asiago*		juustud	Itaalia
Fontina*		juustud	Itaalia
Gorgonzola*		juustud	Itaalia
Grana Padano		juustud	Itaalia
Mozzarella di Bufala Campana		juustud	Itaalia
Parmigiano Reggiano		juustud	Itaalia
Pecorino Romano		juustud	Itaalia
Pecorino Sardo		juustud	Itaalia

Tähis	Transliteratsioon (ainult teavitamise eesmärgil)	Tootekategooria	Päritolukoht (territoorium, piirkond või paikkond)
Pecorino Toscano		juustud	Itaalia
Arancia Rossa di Sicilia		värsked ja töödeldud puu- viljad ja pähklid	Itaalia
Cappero di Pantelleria		värsked ja töödeldud puu- viljad ja pähklid	Itaalia
Kiwi Latina		värsked ja töödeldud puu- viljad ja pähklid	Itaalia
Lenticchia di Castelluccio di Norcia		värsked ja töödeldud köögi- viljatooted	Itaalia
Mela Alto Adige		värsked ja töödeldud puu- viljad ja pähklid	Itaalia
Südtiroler Apfel		värsked ja töödeldud puu- viljad ja pähklid	Itaalia
Pesca e nettarina di Ro- magna		värsked ja töödeldud puu- viljad ja pähklid	Itaalia
Pomodoro di Pachino		värsked ja töödeldud köögi- viljatooted	Itaalia
Radicchio Rosso di Treviso		värsked ja töödeldud köögi- viljatooted	Itaalia
Ricciarelli di Siena		kondiitri- ja pagaritooted	Itaalia
Riso Nano Vialone Veronese		teravili	Itaalia
Speck Alto Adige		värsked, külmutatud ja töö- deldud lihatooted	Itaalia
Südtiroler Markenspeck		värsked, külmutatud ja töö- deldud lihatooted	Itaalia
Südtiroler Speck		värsked, külmutatud ja töö- deldud lihatooted	Itaalia
Veneto Valpolicella		õlid ja loomsed rasvad	Itaalia
Veneto Euganei e Berici		õlid ja loomsed rasvad	Itaalia
Veneto del Grappa		õlid ja loomsed rasvad	Itaalia

Tähis	Transliteratsioon (ainult teavitamise eesmärgil)	Tootekategooria	Päritolukoht (territoorium, piirkond või paikkond)
Culatello di Zibello		värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted	Itaalia
Garda		värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted	Itaalia
Lardo di Colonnata		värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted	Itaalia
Szegedi téliszalámi		värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted	Ungari
Szegedi szalámi		värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted	Ungari
Tiroler Speck		värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted	Austria
Steirischer Kren		värsked ja töödeldud köögiviljatooted	Austria
Steirisches Kürbiskernöl		õliseemned	Austria
Queijo S. Jorge		juustud	Portugal
Azeite de Moura		õlid ja loomsed rasvad	Portugal
Azeites de Trás-os-Montes		õlid ja loomsed rasvad	Portugal
Azeite do Alentejo Interior		õlid ja loomsed rasvad	Portugal
Azeites da Beira Interior		õlid ja loomsed rasvad	Portugal
Azeites do Norte Alentejano		õlid ja loomsed rasvad	Portugal
Azeites do Ribatejo		õlid ja loomsed rasvad	Portugal
Pêra Rocha do Oeste		värsked ja töödeldud puuviljad ja pähklid	Portugal
Ameixa d'Elvas		värsked ja töödeldud puuviljad ja pähklid	Portugal
Ananás dos Açores / S. Miguel		värsked ja töödeldud puuviljad ja pähklid	Portugal

Tähis	Transliteratsioon (ainult teavitamise eesmärgil)	Tootekategooria	Päritolukoht (territoorium, piirkond või paikkond)
Chouriça de carne de Vinhais		värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted	Portugal
Linguíça de Vinhais		värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted	Portugal
Chouriço de Portalegre		värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted	Portugal
Presunto de Barrancos		värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted	Portugal
Queijo Serra da Estrela		juustud	Portugal
Queijos da Beira Baixa		juustud	Portugal
Queijo de Castelo Branco		juustud	Portugal
Queijo Amarelo da Beira Baixa		juustud	Portugal
Queijo Picante da Beira Baixa		juustud	Portugal
Salpicão de Vinhais		värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted	Portugal
Gouda Holland		juustud	Madalmaad
Edam Holland		juustud	Madalmaad
Kalix Löjrom		värsked, külmutatud ja töödeldud kalatooted	Rootsi
Magiun de prune Topoloveni		värsked ja töödeldud puuviljad ja pähklid	Rumeenia

B OSA

Kanadast pärinevat toodet identifitseerivad geograafilised tähised

Tähis	Transliteratsioon (ainult teavitamise eesmärgil)	Tootekategooria	Päritolukoht (territoorium, piirkond või paikkond)

20-B LISA

ARTIKLI 20.21 LÕIGETES 11 ja 12 ESINEVAD NIMETUSED

A OSA

Valencia Orange

Orange Valencia

Valencia

Black Forest Ham

Jambon Forêt Noire

Tiroler Bacon ⁽¹⁾

Bacon Tiroler ⁽¹⁾

Parmesan

St. George Cheese

Fromage St-George[s]

B osa

Terminid „comté“ kasutatakse toiduainete puhul krahvkonnale osutamiseks (nt „Comté du Prince-Edouard“; „Prince Edward County“; „Comté de Prescott-Russell“; „Prescott-Russell County“).

Termin „Beaufort“ esineb juustutoodete puhul, mis on toodetud geograafilise asukoha „Beaufort range“ ümbruses Vancouveri saarel Briti Columbias.

⁽¹⁾ Lubatud on erinevate inglisis- ja prantsuskeelsete kirjakeelsete kasutamine, sh „Tyrol“, „Tiroler“, „Tyroler“ ja „Tirolien“.

LISA 2L10-C LISA

TOOTEKATEGOORIAD

1. **värsked, külmutatud ja töödeldud lihatooted** – harmoneeritud süsteemi 2. peatükki ja rubriiki 16.01 või 16.02 kuuluvad tooted;
2. **kuivsoolatud lihatooted** – harmoneeritud süsteemi 2. peatükki ja rubriiki 16.01 või 16.02 kuuluvad kuivsoolatud lihatooted;
3. **humal** – harmoneeritud süsteemi rubriiki 12.10 kuuluvad tooted;
4. **värsked, külmutatud ja töödeldud kalatooted** – harmoneeritud süsteemi 3. peatükki ja rubriiki 16.03, 16.04 või 16.05 kuuluvad tooted;
5. **või** – harmoneeritud süsteemi rubriiki 04.05 kuuluvad tooted;
6. **juustud** – harmoneeritud süsteemi rubriiki 04.06 kuuluvad tooted;
7. **värsked ja töödeldud köögiviljatooted** – harmoneeritud süsteemi 7. peatükki kuuluvad tooted ning harmoneeritud süsteemi 20. peatükki kuuluvad köögivilju sisaldavad tooted;
8. **värsked ja töödeldud puuviljad ja pähklid** – harmoneeritud süsteemi 8. peatükki kuuluvad tooted ning harmoneeritud süsteemi 20. peatükki kuuluvad puuvilju ja pähkleid sisaldavad tooted;
9. **vürtsid** – harmoneeritud süsteemi 9. peatükki kuuluvad tooted;
10. **teravili** – harmoneeritud süsteemi 10. peatükki kuuluvad tooted;
11. **jahvatustööstuse tooted** – harmoneeritud süsteemi 11. peatükki kuuluvad tooted;
12. **õliseemned** – harmoneeritud süsteemi 12. peatükki kuuluvad tooted;
13. **taimeekstraktist valmistatud joogid** – harmoneeritud süsteemi rubriiki 13.02 kuuluvad tooted;
14. **õlid ja loomsed rasvad** – harmoneeritud süsteemi 15. peatükki kuuluvad tooted;
15. **kondiitri- ja pagaritooted** – harmoneeritud süsteemi rubriiki 17.04, 18.06, 19.04 või 19.05 kuuluvad tooted;
16. **pastatooted** – harmoneeritud süsteemi rubriiki 19.02 kuuluvad tooted;
17. **lauaoliivid ja töödeldud oliivid** – harmoneeritud süsteemi rubriiki 20.01 või 20.05 kuuluvad tooted;
18. **sinepipasta** – harmoneeritud süsteemi alamrubriiki 2103.30 kuuluvad tooted;
19. **õlu** – harmoneeritud süsteemi rubriiki 22.03 kuuluvad tooted;
20. **äädikas** – harmoneeritud süsteemi rubriiki 22.09 kuuluvad tooted;
21. **eeterlikud õlid** – harmoneeritud süsteemi rubriiki 33.01 kuuluvad tooted;
22. **looduslikud kummivaigud ja vaigud, närimiskumm** – harmoneeritud süsteemi rubriiki 17.04 kuuluvad tooted.

29-A LISA

VAHEKOHTU TÖÖKORD

Mõisted ja üldsätted

1. Käesolevas peatükis ja töökorras on kasutatud järgmisi mõisteid:

„**nõustaja**“ – füüsiline isik, kelle lepinguosaline on palganud nõustamiseks või abistamiseks seoses vahekohtumenetlusega;

„**vahekohus**“ – artikli 29.7 alusel moodustatud kohus;

„**vahekohtunik**“ – artikli 29.7 alusel moodustatud vahekohtu liige;

„**assistent**“ – füüsiline isik, kes vahekohtuniku ametisse nimetamise tingimuste kohaselt teostab uurimisi või abistab vahekohtunikku;

„**päev**“ – kalendripäev, kui ei ole ette nähtud teisiti;

„**puhkepäev**“ – iga laupäev ja pühapäev ning iga muu päev, mille lepinguosaline on määranud puhkepäevaks käesoleva töökorra kohaldamisel;

„**lepinguosalise esindaja**“ – töötaja või füüsiline isik, kelle on ametisse nimetanud lepinguosalise ministeerium või valitsusasutus või mis tahes muu avalik-õiguslik üksus ning kes esindab lepinguosalist käesoleva lepinguga seotud vaidluses;

„**vastust andev lepinguosaline**“ – lepinguosaline, kes väidetavalt rikub artiklis 29.2 osutatud sätteid ning

„**taotluse esitanud lepinguosaline**“ – lepinguosaline, kes taotleb vahekohtu moodustamist lepingu artikli 29.6 alusel.

2. Vastust andev lepinguosaline vastutab vahekohtumenetluse logistilise korralduse eest, eriti istungite korraldamise eest, kui ei ole kokku lepitud teisiti. Vahekohtumenetluse halduskulud, samuti vahekohtunike ja nende assistentide tasud ning kõik reisi-, majutus- ja üldkulud kannavad lepinguosalisel aga võrdselt.

Teavitamine

3. Kui ei ole kokku lepitud teisiti, edastavad lepinguosalisel ja vahekohus kõik taotlused, teated, kirjalikud esildised ja muud dokumendid e-posti teel, kusjuures koopia esitatakse samal päeval faksi või tähtsaadetise teel, kulleriga, kättesaamistõendi vastu või muu telekommunikatsioonivahendi abil, mis tagab kõnealuse saatmise registreerimise. Kui ei ole tõendatud teisiti, loetakse e-kiri kättesaaduks selle saatmise kuupäeval.

4. Kirjavahetuse korral saadab lepinguosaline kirjavahetuse elektroonilised koopiad teisele lepinguosalisel ja igale vahekohtunikule.

5. Taotluses, teates, kirjalikus esildises või muus vahekohtumenetlusega seotud dokumendis esinevaid kirjavigu võib parandada uue dokumendi esitamisega, tuues muudatused selgelt välja.

6. Kui dokumendi kättetoimetamise tähtaja viimane päev langeb Kanada või Euroopa Liidu ametlikule pühale või puhkepäevale, võib dokumendi kätte toimetada järgmisel tööpäeval. Ühtki dokumenti, teatist ega taotlust ei loeta kättesaaduks ametlikul pühäl.

7. Olenevalt vaidlusaluste sätete sisust edastatakse koopia kõikidest laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomiteele esitatud taotlustest ja teatistest ka muudele asjaomastele rahvusvahelistele organitele.

Vahekohtumenetluse alustamine

8. Kui lepinguosalisel ei lepi kokku teisiti, kohtuvad nad vahekohtuga seitsme tööpäeva jooksul pärast vahekohtu moodustamist, et määrata kindlaks küsimused, mida lepinguosalisel või vahekohus peavad asjakohaseks, sealhulgas vahekohtunikele makstav tasu ja kulude hüvitamine, mis vastab WTO normidele. Iga vahekohtuniku assistendile makstav tasu ei ületa 50 % sellele vahekohtunikule makstavast tasust. Vahekohtunikud ja lepinguosaliste esindajad võivad osaleda sellel kohtumisel telefonitsi või videokonverentsi kaudu.
9. a) Kui lepinguosalisel ei lepi kokku teisiti, määratakse viie tööpäeva jooksul pärast vahekohtu moodustamist, vahekohtu pädevuseks:
- „vaadata vahekohtu moodustamise taotluses nimetatud asi läbi, pidades silmas lepingu asjaomaseid sätteid; otsustada, kas kõnealune meede on kooskõlas artiklis 29.2 osutatud sätetega; ja teha artiklite 29.10, 29.17 ja 29.18 kohane otsus.“*
- b) Lepinguosalisel teatavad vahekohtule kokkulepitud volitustest kolme tööpäeva jooksul pärast nende suhtes kokkuleppele jõudmist.
- c) Vahekohus võib teha otsuseid enda pädevuse üle.

Esmased esildised

10. Taotluse esitanud lepinguosaline esitab oma esmase kirjaliku esildise hiljemalt 10 päeva pärast vahekohtu moodustamist. Vastust andev lepinguosaline esitab oma kirjaliku vastuse hiljemalt 21 päeva pärast esmase esildise esitamise kuupäeva.

Vahekohtute töö

11. Vahekohtu eesistuja juhatab kõiki istungeid. Vahekohus võib delegeerida eesistujale volitused teha haldus- ja menetlusotsuseid.
12. Istungitel on nõutav isiklik kohalolek. Kui käesolevas peatükis ei ole sätestatud teisiti ja ilma et see piiraks punkti 30 kohaldamist, võib vahekohus kasutada mis tahes vahendeid, sealhulgas telefoni, faksi või arvutisid.
13. Vahekohtu nõupidamistel võivad osaleda üksnes vahekohtunikud, kuid vahekohus võib lubada nende assistentidel kõnealuste nõupidamiste ajal kohal olla.
14. Kõikide otsuste koostamise eest vastutab üksnes vahekohus ja seda ülesannet ei tohi delegeerida.
15. Vahekohtu poolt artiklite 29.9 ja 29.10 alusel tehtud järeldused, otsused ja soovitused peaksid olema üksmeelsed, ent kui konsensuse saavutamine ei ole võimalik, tuleks need vastu võtta häälteenamusega.
16. Vahekohtunikud ei tohi esitada eraldi arvamusi küsimustes, milles ei ole ühehäälselt kokku lepitud.
17. Kui tekib menetlusküsimus, mis ei ole hõlmatud 29. peatüki (Vaidluste lahendamine) sätetega, võib vahekohus pärast lepinguosalistega konsulteerimist võtta kasutusele sobiva menetluse, mis on nimetatud sätetega kooskõlas ning tagab lepinguosaliste võrdse kohtlemise.
18. Kui vahekohus peab vajalikuks muuta mis tahes menetluses rakendatavat tähtaega või teha menetluses muid õigluse ja tõhususe tagamiseks vajalikke menetlus- või haldusmuudatusi, teavitab ta lepinguosalisi kirjalikult muudatuste või kohanduste põhjustest, märkides ära vajaliku ajaperioodi või muudatuse. Vahekohus võib sellise muudatuse vastu võtta pärast lepinguosalistega konsulteerimist.

19. Kõiki käesolevas peatükis ja lisas osutatud tähtaegu võib muuta lepinguosaliste kokkuleppel. Lepinguosalise taotlusel võib vahekohus muuta menetluse suhtes kehtivat tähtaega.
20. Vahekohus peatab oma töö:
- taotluse esitanud lepinguosalise taotlusel ja taotluses nimetatud perioodiks, mis ei tohi ületada 12 järjestikust kuud, ning jätkab oma tööd taotluse esitanud lepinguosalise taotlusel või
  - pärast vahearuande esitamist või kui tegemist on samaväärsust käsitleva vaidluse suhtes artikli 29 lõike 14 alusel algatatud menetlusega või artikli 29 lõike 15 alusel algatatud menetlusega, ainult mõlema lepinguosalise taotlusel taotluses nimetatud ajaks ning jätkab oma tööd ükskõik kumma lepinguosalise taotlusel.

Kui taotlust vahekohtu töö jätkamiseks ei ole peatamistaotluses määratud perioodi lõpuks esitatud, siis menetlus lõpetatakse. Vahekohtu töö lõpetamine ei piira lepinguosaliste õigusi muus sama küsimust käsitlevas menetluses 29. peatüki (Vaidluste lahendamine) alusel.

Asendamine

21. Kui vahekohtunikul ei ole võimalik osaleda menetluses või kui ta taandab end või vahetatakse välja, valitakse talle asendaja kooskõlas artikli 29.7 lõikega 3.
22. Juhul kui lepinguosaline on arvamusel, et vahekohtunik ei täida 29-B lisa („Tegevusjuhend“) tegevusjuhendis sätestatud nõudeid ja tuleb seetõttu asendada, teatab ta sellest teisele lepinguosalisele 15 päeva jooksul pärast seda, kui ta sai teada asjaoludest seoses tegevusjuhendi rikkumisega vahekohtuniku poolt.
23. Juhul kui lepinguosaline on arvamusel, et vahekohtunik, välja arvatud vahekohtu eesistuja, ei täida tegevusjuhendis sätestatud nõudeid, konsulteerivad lepinguosalsed omavahel ja juhul, kui nad jõuavad kokkuleppele, vahetavad nad vahekohtuniku välja ja leiavad talle asendaja artikli 29.7 lõikes 3 sätestatud menetluse kohaselt.

Kui lepinguosalsed ei jõua vahekohtuniku väljavahetamise küsimuses kokkuleppele, võib ükskõik kumb lepinguosaline taotleda, et küsimus edastataks vahekohtu eesistujale, kes teeb lõpliku otsuse.

Juhul kui vahekohtu eesistuja jõuab sellise taotluse põhjal arvamusele, et vahekohtunik ei täida tegevusjuhendis sätestatud nõudeid, valib ta uue vahekohtuniku loosi teel artikli 29.8 lõikes 1 osutatud loetelus olevate nimede seast, mille hulgas oli ka algse vahekohtuniku nimi. Kui algne vahekohtunik valiti lepinguosalsite poolt artikli 29.7 alusel, siis valitakse tema asendaja loosi teel taotluse esitanud lepinguosalise ja vastust andva lepinguosalise pakutud isikute hulgast artikli 29.8 lõike 1 alusel. Uus vahekohtunik valitakse viie tööpäeva jooksul alates kuupäevast, millal vahekohtu eesistujale esitati kõnealune taotlus.

24. Juhul kui lepinguosaline on arvamusel, et vahekohtu eesistuja ei täida tegevusjuhendis sätestatud nõudeid, konsulteerivad lepinguosalsed omavahel ja juhul, kui nad jõuavad kokkuleppele, vabastavad nad vahekohtu eesistuja ametist ja valivad talle asendaja artikli 29.7 lõikes 3 sätestatud menetluse kohaselt.

Kui lepinguosalsed ei jõua eesistuja väljavahetamise küsimuses kokkuleppele, võib ükskõik kumb lepinguosaline taotleda, et küsimus edastataks ülejäänud kahele vahekohtunikule. Vahekohtunike otsus vahekohtu eesistuja väljavahetamise küsimuses on lõplik.

Kui vahekohtunikud otsustavad, et algne eesistuja ei täida tegevusjuhendis sätestatud nõudeid, valivad nad uue eesistuja loosi teel ülejäänud nimede seast artikli 29.8 lõikes 1 osutatud loetelus. Uus vahekohtu eesistuja valitakse viie tööpäeva jooksul alates kuupäevast, millal esitati käesolevas punktis osutatud taotlus.

Kui vahekohtunikud ei suuda otsust teha kümne päeva jooksul alates sellest, kui küsimuse neile edastati, kohaldatakse artiklis 29.7 sätestatud menetlust.

25. Vahekohtumenetlus peatatakse punktides 21–24 sätestatud menetluste läbiviimise ajaks.

Istungid

26. Eesistuja määrab kokkuleppel lepinguosaliste ja teiste vahekohtunikega kindlaks istungi kuupäeva ja kellaaja ning esitab selle kohta lepinguosalistele kirjaliku kinnituse. Menetluse logistilise korralduse eest vastutav lepinguosaline teeb selle teabe avalikkusele kättesaadavaks, kui punktis 39 ei ole sätestatud teisiti.

27. Kui lepinguosalisel ei lepi kokku teisiti, toimub istung Brüsselis juhul, kui taotluse esitanud lepinguosaline on Kanada, ja Ottawas, kui taotluse esitanud lepinguosaline on Euroopa Liit.

28. Reeglina peaks istungeid olema vaid üks. Vahekohus võib omal algatusel või lepinguosalise taotlusel korraldada ühe täiendava istungi, kui vaidluse all on eriti keerukad küsimused. Täiendavat istungit ei korraldata artiklite 29.14 ja 29.15 alusel algatatud menetluste puhul, välja arvatud vastavuse ja samaväärsusega seotud vaidluse puhul.

29. Kõik vahekohtunikud peavad kogu istungi aja kohal viibima.

30. Järgmised isikud võivad istungil osaleda olenemata sellest, kas menetlus on üldsusele avatud või mitte:

- a) lepinguosaliste esindajad;
- b) lepinguosaliste nõustajad;
- c) halduspersonal, tõlgid, tõlkijad ja protokollijad ning
- d) vahekohtunike assistendid.

Vahekohtu poole võib pöörduda vaid lepinguosalise esindaja või nõustaja.

31. Iga lepinguosaline esitab hiljemalt viis tööpäeva enne istungi kuupäeva vahekohtule ja teisele lepinguosalisele nimekirja füüsiliste isikute kohta, kes esitavad suulisi väiteid või selgitusi lepinguosalise nimel, ja teiste esindajate ja nõustajate kohta, kes osalevad istungil.

32. Vahekohus korraldab istungi järgmisel viisil, tagades et taotluse esitanud lepinguosalisele ja vastust andvale lepinguosalisele antakse võrdselt aega.

Väited

- a) Taotluse esitanud lepinguosalise väide
- b) Vastust andva lepinguosalise väide

Vastuväited

- a) Taotluse esitanud lepinguosalise repliik
- b) Vastust andva lepinguosalise vasturepliik

33. Vahekohus võib esitada mõlemale lepinguosalisele küsimusi igal ajal istungi jooksul.

34. Vahekohus väljastab pärast lepinguosaliste kommentaaride kättesaamist lepinguosalistele iga istungi lõpliku protokollid.

35. Kumbki lepinguosaline võib 10 tööpäeva jooksul pärast istungi kuupäeva esitada istungil tekkinud küsimuste kohta vahekohtunikele ja teisele lepinguosalisele täiendavaid kirjalikke esildisi.

Kirjalikud küsimused

36. Vahekohus võib igal ajal menetluse käigus esitada ühele või mõlemale lepinguosalisele kirjalikke küsimusi. Kummalegi lepinguosalisele esitatakse koopia vahekohtu esitatud küsimustest.
37. Kumbki lepinguosaline saadab teisele lepinguosalisele ka koopia oma kirjalikust vastusest vahekohtu küsimustele. Kumbki lepinguosaline saab võimaluse esitada kirjalikke märkusi teise lepinguosalise vastuse kohta viie tööpäeva jooksul pärast selle kättesaamist.

Läbipaistvus ja konfidentsiaalsus

38. Kumbki lepinguosaline teeb oma esildised üldsusele kättesaadavaks ja, kui lepinguosalsed ei ole otsustanud teisiti, on vahekohtu istungid üldsusele avatud, kui punktis 39 ei ole sätestatud teisiti.
39. Vahekohus peab kinnise istungi, kui lepinguosalise esildised ja väited sisaldavad konfidentsiaalset äriteavet. Kui istung toimub kinnise istungina, järgivad lepinguosalsed vahekohtu istungite konfidentsiaalsuse nõuet. Mõlemad lepinguosalsed ja nende nõustajad kohtlevad teise lepinguosalise poolt vahekohtule esitatud ja konfidentsiaalsena märgitud teavet konfidentsiaalsena. Kui lepinguosalise esildis vahekohtule sisaldab konfidentsiaalset teavet, peab see lepinguosaline esitama 15 päeva jooksul ka esildise mittekonfidentsiaalse versiooni, mida saab avalikuks teha.

Ühepoolsed kontaktid

40. Vahekohus ei kohtu ega võta ühendust ühe lepinguosalisega ilma teise lepinguosalise juuresolekuta.
41. Vahekohtunik ei või arutada menetlusobjekti mis tahes aspekti lepinguosalis(t)ega teiste vahekohtunike juuresolekuta.

Teavitamine ja tehniline nõustamine

42. Vahekohus võib ühe vaidluses osaleva lepinguosalise taotlusel või omal algatusel küsida teavet ja tehnilist abi isikult või organilt, keda ta peab sobivaks, võttes arvesse lepinguosaliste vahel kokku lepitud tingimusi. Kogu sel viisil saadud teave tuleb edastada lepinguosalistele, kes võivad esitada märkusi.

Amicus curiae esildised

43. Lepinguosaliste territooriumil asutatud valitsusvälistel isikutel on õigus esitada vahekohtule *amicus curiae* kokkuvõtteid vastavalt järgmistele punktidele.
44. Kui lepinguosalsed ei lepi viie päeva jooksul pärast vahekohtu moodustamist kokku teisiti, võib vahekohus võtta vastu omal algatusel esitatud kirjalikke avaldusi, tingimusel et need esitatakse kümne päeva jooksul pärast vahekohtu moodustamist, et nad ei ole koos lisadega mingil juhul pikemad kui 15 trükilehekülge ja et nad on otseselt asjakohased vahekohtu poolt käsitletava küsimuse arutamisel.
45. Esildis peab sisaldama selle koostanud füüsilise või juriidilise isiku kirjeldust, nimetades muu hulgas selle isiku tegevuse laadi ja rahastamisallikad, ning täpsustama selle isiku huvid vahekohtumenetluses. See koostatakse vastavalt punktidele 48 ja 49 lepinguosaliste poolt valitud keeltes.
46. Vahekohus loetleb oma otsuses kõik esildised, mis ta on saanud ja mis vastavad käesolevale töökorrale. Vahekohus ei ole kohustatud oma otsuses käsitlema kõnealustes esildistes esitatud väiteid. Vahekohus esitab kõik saadud esildised lepinguosalistele neilt kommentaaride saamiseks.

Kiireloomulised juhtumid

47. Artiklis 29.11 osutatud kiireloomuliste juhtumite korral kohandab vahekohus pärast lepinguosalistega konsulteerimist töökorras nimetatud tähtaegu vastavalt vajadusele ja teatab lepinguosalistele kõnealustest kohandustest.

Menetluse töökeel ning kirjaliku ja suulise tõlke keel

48. Lepinguosalised püüavad vahekohtu menetluse ühises töökeeles kokku leppida artikli 29.7 lõikes 2 osutatud konsultatsioonide käigus ja mitte hiljem kui punktis 8 osutatud kohtumisel.
49. Kui lepinguosalised ei suuda kokku leppida ühises töökeeles, organiseerib kumbki lepinguosaline oma kirjalike avalduste tõlkimise teise lepinguosalise valitud keelde ja kannab sellega seotud kulud. Vastust andev lepinguosaline, kelle vastu kaebus esitati, korraldab ütluste suulise tõlke lepinguosaliste valitud keeltesse.
50. Vahekohtu otsused edastatakse lepinguosaliste valitud keeles või keeltes.
51. Kõik kulud, mis on seotud vahekohtu otsuse tõlkimisega lepinguosaliste poolt valitud keelde või keeltesse, kannavad lepinguosalised võrdselt.
52. Käesoleva töökorra kohaselt koostatud dokumentide tõlgete täpsuse kohta võivad lepinguosalised märkusi esitada.

Tähtaegade arvutamine

53. Kõiki käesolevas peatükis ja lisa sätestatud tähtaegu, kaasa arvatud vahekohtute otsuste teatavakstegemise tähtaegu, arvestatakse kalendripäevades alates osutatud toimingule või sündmusele järgnevast päevast, välja arvatud juhul, kui ei ole ette nähtud teisiti.
54. Kui käesoleva töökorra punktis 6 kirjeldatud asjaolude tõttu saab lepinguosaline dokumendi kätte muul kuupäeval kui see kuupäev, mil teine lepinguosaline sama dokumendi kätte saab, arvestatakse sellisest kättesaamisest sõltuvas ajaarvestuses päevi alates sellise dokumendi viimasest kättesaamise kuupäevast.

Muud menetlused

55. Käesolevas töökorras sätestatud tähtaegu kohandatakse vastavalt konkreetsetele tähtaegadele, mis on ette nähtud artiklite 29.14 ja 29.15 kohastes menetlustes vahekohtu otsuse vastuvõtmiseks.
  56. Kui algne vahekohus või mõned selle vahekohtunikest ei saa artiklite 29.14 ja 29.15 kohaselt algatatud menetluseks uuesti kokku tulla, kohaldatakse artiklis 29.7 sätestatud menetlust. Otsusest teatamise tähtaega pikendatakse 20 päeva võrra.
-

29-B LISA

VAHEKOHTUNIKE JA VAHENDAJATE TEGEVUSJUHEND

Mõisted

1. Selles peatükis ja tegevusjuhendis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„**vahekohtunik**“ – artikli 29.7 alusel moodustatud vahekohtu liige;

„**assistent**“ – füüsiline isik, kes vahekohtuniku ametisse nimetamise tingimuste kohaselt teostab uurimisi või abistab vahekohtunikku;

„**kandidaat**“ – üksikisik, kelle nimi on artiklis 29.8 osutatud vahekohtunike nimekirjas ja kelle valimist vahekohtunikuks kaalutakse artikli 29.7 alusel;

„**vahendaja**“ – füüsiline isik, kes juhhib vahendamismenetlust artikli 29.5 kohaselt;

„**menetlus**“ – vahekohtumenetlus, kui ei ole sätestatud teisiti;

„**töötajad**“ – vahekohtuniku puhul tema juhendamise ja kontrolli all olevad füüsilised isikud, välja arvatud assistendid.

Kandidaatide ja vahekohtunike kohustused

2. Iga kandidaat ja vahekohtunik väldib ebasobivat käitumist või ebasobivana tunduvat käitumist, on sõltumatu ja erapooletu, väldib otseseid ja kaudseid huvide konflikte ja järgib kõrgeid käitumisnorme, et tagada vaidluste lahendamise korra usaldusväärsus ja erapooletus. Endised vahekohtunikud peavad järgima punktides 16–19 sätestatud kohustusi.

Avalikustamiskohustus

3. Enne käesoleva peatüki alusel vahekohtunikuks valimise kinnitamist avalikustab kandidaat kõik huvid, suhted või küsimused, mis võivad mõjutada tema sõltumatust ja erapooletust või mis võivad tõenäoliselt luua menetluses ebasobiva käitumise või erapoolikuse mulje. Sel eesmärgil teeb kandidaat mõistlikes piirides kõik endast sõltuva, et selgitada välja kõik sellised huvid, suhted ja küsimused.

4. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, avalikustavad kandidaadid järgmised huvid, suhted ja küsimused:

1) kandidaadi mis tahes finantshuvi:

a) menetluse või selle tulemuse suhtes ja

b) haldusmenetluse, siseriikliku kohtu menetluse või muu vahekohtu- või komiteemenetluse suhtes, mis võivad olla mõjutatud menetlusest, mille puhul kaalutakse kandidaadi kinnitamist liikmeks;

2) kandidaadi tööandja, partneri, äripartneri või perekonnaliikme mis tahes finantshuvi:

a) menetluse või selle tulemuse suhtes ja

b) haldusmenetluse, siseriikliku kohtu menetluse või muu vahekohtu- või komiteemenetluse suhtes, mis võivad olla mõjutatud menetlusest, mille puhul kaalutakse kandidaadi kinnitamist liikmeks;

3) mis tahes varasem või olemasolev rahaline, äri-, erialane, perekondlik või sotsiaalne suhe menetlusega seotud huvitatud isikutega või nendelt nõuannete saamine või selline suhe, millesse on kaasatud kandidaadi tööandja, partner, äripartner või perekonnaliige, ning

4) avaliku arvamuse mõjutamine või õiguslik või muu esindamine seoses vaidlusaluse või samateemalise küsimusega.

5. Kandidaat või vahekohtunik teavitab laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomiteed käesoleva tegevusjuhendi tegelikust või võimalikust rikkumisest, et lepinguosalisel saaksid seda arutada.
6. Kui vahekohtunik on valitud, teeb ta jätkuvalt mõistlikes piirides kõik endast sõltuvalt, et selgitada välja kõik lõikes 3 nimetatud huvid, suhted või küsimused, ja avalikustab need. Avalikustamiskohustus on pidev ülesanne, mis nõuab vahekohtunikult kõikide selliste huvid, suhete ja küsimuste avalikustamist, mis võivad tekkida menetluse mis tahes etapis. Vahekohtunik avalikustab sellised huvid, suhted ja küsimused, teatades neist kirjalikult laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomiteele, et lepinguosalisel saaksid neid arutada.

Vahekohtunike ülesanded

7. Valituks osutunud vahekohtunik on kättesaadav, et täita oma ülesandeid ning teeb seda põhjalikult, kiiresti, ausalt ja hoolikalt kogu menetluse jooksul.
8. Vahekohtunik käsitleb üksnes neid küsimusi, mis menetluses tõstatatakse ja mis on otsuse tegemisel vajalikud, ega delegeeri seda ülesannet kellelegi teisele.
9. Vahekohtunik võtab kõik vajalikud meetmed tagamaks, et tema assistent ja töötajad on teadlikud punktidest 2–6 ja 17–19 ning täidavad neid.
10. Vahekohtunik ei astu menetlusega seoses ühepoolsetesse kontaktidesse.

Vahekohtunike sõltumatus ja erapooletus

11. Vahekohtunik väldib erapooletuse mulje teket ega lase ennast mõjutada isiklikest huvidest, välisest survest, poliitilistest tõekspidamistest, avalikest protestidest, lojaalsusest lepinguosalisel ega kriitikakartusest.
12. Vahekohtunik ei võta ei kaudselt ega otseselt ühtegi kohustust ega võta vastu ühtegi hüvet, mis võiks takistada või tunduda takistavat liikme ülesannete nõuetekohast täitmist.
13. Vahekohtunik ei tohi kasutada oma ametiseisundit vahekohtus isiklike või erahuvid edendamiseks ning väldib tegevusi, mis võivad tekitada mulje, et teised on eriseisundis, mis võimaldab teda mõjutada.
14. Vahekohtunik ei tohi lasta rahalistel, ärilistel, erialastel, perekondlikel ega sotsiaalsetel suhetel või kohustustel mõjutada oma käitumist ega otsuseid.
15. Vahekohtunik peab vältima selliste suhete tekkimist või rahaliste huvid omandamist, mis võivad mõjutada tema erapooletust või mis võivad põhjendatult luua ebasobiva käitumise või erapooletuse mulje.

Endiste vahekohtunike kohustused

16. Kõik endised vahekohtunikud peavad vältima tegevusi, mis võivad jätta mulje, et nad olid oma ülesannete täitmisel erapooletikud või said kasu vahekohtu otsusest.

Konfidentsiaalsus

17. Vahekohtunik või endine vahekohtunik ei avalikusta ega kasuta menetlusega seotud või menetluse käigus saadud mitteavalikku teavet muuks otstarbeks kui menetluse huvides, ning ta ei avalikusta ega kasuta mitte mingil juhul seda teavet isikliku kasu saamiseks või kasu saamiseks teistele või teiste huvid kahjustamiseks.
18. Vahekohtunik ei avalikusta vahekohtu otsust ega selle osa enne selle avalikustamist vastavalt käesolevas peatükis ettenähtule.

19. Vahekohtunik või endine vahekohtunik ei avalda kunagi teavet vahekohtu nõupidamiste ega ühegi liikme seisukohtade kohta.

Kulud

20. Iga vahekohtunik peab arvestust menetlusele kulunud aja ja oma kulude kohta ning esitab nende kohta lõpparuande, samuti peab ta arvestust oma assistendi tööaja ja kulude kohta.

Vahendajad

21. Käesolev tegevusjuhend kehtib juhendajate suhtes *mutatis mutandis*.

29-C LISA

VAHENDAMISE KORD*Artikkel 1***Eesmärk**

Artikli 29.5 kohaselt on käesoleva lisa eesmärk aidata leida põhjaliku ja kiire menetluse teel ning vahendaja abiga mõlemat lepinguosalist rahuldav lahendus.

*A JAGU***Vahendusmenetlus***Artikkel 2***Menetluse algatamine**

1. Lepinguosaline võib igal ajal nõuda, et lepinguosalisel algataks vahendusmenetlus. Selleks tuleb teisele lepinguosalisele esitada kirjalik taotlus. Taotlus peab olema piisavalt üksikasjalik, kajastama selgelt taotluse esitanud lepinguosalise probleeme ning

- a) nimetama ära konkreetse meetme
- b) kirjeldama väidetavat kahjulikku mõju, mida meede praegu või tulevikus avaldab taotluse esitanud lepinguosalise arvates lepinguosaliste vahelisele kaubandusele või investeeringutele, ning
- c) selgitama, kuidas on taotluse esitanud lepinguosalise arvates kõnealune mõju seotud selle meetmega.

2. Vahendusmenetlust saab algatada vaid lepinguosaliste vastastikusel nõusolekul. Kui lepinguosaline taotleb vahendamist lõike 1 kohaselt, kaalub teine lepinguosaline seda taotlust heas usus ning vastab sellele kirjalikult kümne päeva jooksul pärast taotluse kättesaamist.

*Artikkel 3***Vahendaja valimine**

1. Vahendusmenetlust alustades lepivad lepinguosalisel kokku vahendajas, võimaluse korral mitte hiljem kui 15 päeva pärast vahendustaotlusele vastuse saamist.
2. Vahendaja ei ole kummagi lepinguosalise kodanik, kui lepinguosalisel ei lepi kokku teisiti.
3. Vahendaja aitab erapooletul ja läbipaistval viisil lepinguosalistel meetmes ja selle võimalikus kaubandusele avalduvas mõjus selgust saada ning jõuda mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduseni. Lisaks 29-B lisa punktis 21 sätestatud kehtib vahekohtunike ja vahendajate tegevusjuhend vahendajate suhtes. 29-A lisa esitatud vahekohtu töökorra punktid 3–7 ja 48–54 kehtivad samuti *mutatis mutandis*.

*Artikkel 4***Vahendamise kord**

1. Pärast vahendaja määramist esitab vahendusmenetluse algatanud lepinguosaline kümne päeva jooksul vahendajale ja teisele lepinguosalisele kirjalikult probleemi üksikasjaliku kirjelduse, mis sisaldab eelkõige teavet asjaomase meetme toimimise ja selle mõju kohta kaubandusele. Teine lepinguosaline võib esitada probleemi kirjelduse kohta oma märkused kirjalikult 20 päeva jooksul pärast kirjelduse kättoimetamise kuupäeva. Kumbki lepinguosaline võib oma kirjeldusse või märkustesse lisada mis tahes teavet, mida ta peab vajalikuks.

2. Vahendaja võib valida asjaomases meetmes ja selle võimalikus kaubandusele avalduvas mõjus selguse saamiseks sobivaima viisi. Eelkõige võib vahendaja korraldada lepinguosaliste kohtumisi, konsulteerida lepinguosalistega ühiselt või eraldi, kasutada vastava ala ekspertide (¹) või sidusrühmade abi või nõu ning pakkuda lepinguosalistele igasugust täiendavat tuge, mida nad soovivad. Enne asjaomaste ekspertide või sidusrühmade abi või nõu kasutamist konsulteerib vahendaja lepinguosalistega.
3. Vahendaja võib anda nõu ja pakkuda lepinguosalistele kaalumiseks välja lahenduse ning lepinguosalisel võivad väljapakutud lahenduse heaks kiita või tagasi lükata või leppida kokku teistsuguses lahenduses. Vahendaja ei tohi aga anda nõu vaidlusaluse meetme kooskõla kohta käesoleva lepinguga ega seda kommenteerida.
4. Menetlus viiakse läbi selle lepinguosalise territooriumil, kellele taotlus esitati, või lepinguosaliste vastastikusel nõusolekul mis tahes muus asukohas või muul viisil.
5. Lepinguosalisel püüavad jõuda mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduseni 60 päeva jooksul alates vahendaja nimetamisest. Lõpliku kokkuleppe saavutamiseni võivad lepinguosalisel kaaluda võimalikke ajutisi lahendusi, eriti kui meede seondub kergesti riknevate kaupadega.
6. Lahendus võidakse vormistada laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomitee otsusena. Mõlemat lepinguosalist rahuldavad lahendused tehakse üldsusele teatavaks. Avaldatud versioon ei tohi aga sisaldada teavet, mille lepinguosaline on määranud konfidentsiaalseks.
7. Lepinguosaliste taotlusel esitab vahendaja neile kirjalikult faktiaruande projekti, andes lühiülevaate menetluse raames käsitletavast meetmest, järgitud menetlustest ning kõnealuse menetluse lõpptulemusena saavutatud mõlemat lepinguosalist rahuldavast lahendusest, sealhulgas võimalikest ajutistest lahendustest. Vahendaja annab lepinguosalistele aruande projekti kohta märkuste esitamiseks 15 päeva. Pärast nimetatud ajavahemiku jooksul lepinguosaliste poolt esitatud märkuste arvessevõtmist esitab vahendaja lepinguosalistele 15 päeva jooksul kirjalikult lõpliku faktiaruande. Faktiaruandes ei tõlgendata käesolevat lepingut.
8. Menetlus lõpetatakse:
  - a) lepinguosaliste vahel ühiselt kokkulepitud lahenduse vastuvõtmisega, vastuvõtmise päeval;
  - b) lepinguosalistega eelnevalt konsulteerinud vahendaja kirjaliku avaldusega selle kohta, et vahendamistegevuse jätkamine oleks kasutu;
  - c) lepinguosalise kirjaliku avaldusega pärast mõlemat lepinguosalist rahuldavate lahenduste otsimist vahendusmenetluses ning vahendaja nõuannete ja väljapakutud lahenduste kaalumist. Sellist avaldust ei tohi teha enne artikli 4 lõikes 5 sätestatud perioodi lõppemist, või
  - d) menetluse ükskõik millises etapis, lepinguosaliste vastastikusel kokkuleppel.

B JAGU

Rakendamine

Artikkel 5

Mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduse rakendamine

1. Kui lepinguosalisel on jõudnud lahenduses kokkuleppele, võtavad mõlemad lepinguosalisel vajalikud meetmed, et rakendada mõlemat lepinguosalist rahuldav lahendus kokkulepitud ajaraamistikus.
2. Rakendav lepinguosaline teavitab teist lepinguosalist kirjalikult igast mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduse rakendamiseks võetavast meetmest.

⁽¹⁾ Lepinguosaline ei tohi esitada vastuväiteid eksperdiga konsulteerimise suhtes käesoleva peatüki või WTO lepingu kohases vaidluse lahendamise menetluses üksnes põhjusel, et eksperdiga on käesoleva lõike alusel konsulteeritud.

C JAGU

Üldsätted

Artikkel 6

Konfidentsiaalsus ja seos vaidluste lahendamise

1. Kui lepinguosalisel ei lepi kokku teisiti ja ilma et see piiraks artikli 4.6 kohaldamist, on menetluse kõik etapid, sealhulgas kõik nõuanded ja väljapakutud lahendused, konfidentsiaalsed. Sellest hoolimata võib lepinguosaline teavitada üldsust vahendusmenetluse toimumisest. Konfidentsiaalsuskohustus ei laiene faktiteabele, mis on juba üldkasutatav.
2. Vahendusmenetlus ei piira lepinguosaliste õigusi ja kohustusi, mis tulenevad käesoleva lepingu vaidluste lahendamist käsitlevatest sätetest või muudest lepingutest.
3. Konsultatsioonid ei ole enne vahendusmenetluse algatamist nõutavad. Siiski peaks lepinguosaline enne vahendusmenetluse algatamist kasutama käesolevas lepingus ette nähtud asjakohaseid koostöö- või konsulteerimissätteid.
4. Lepinguosaline ei võta muudes käesoleva lepingu või mis tahes muu lepingu kohastes vaidluste lahendamise menetlustes aluseks ega kasuta tõenditena, samuti ei võta vahekohtus arvesse:
  - a) teise lepinguosalise poolt vahendusmenetluse käigus esitatud seisukohti ning artikli 4 lõike 2 alusel kogutud teavet;
  - b) asjaolu, et teine lepinguosaline on väljendanud valmisolekut olla nõus vahendamisel käsitletud meetme suhtes leitud lahendusega, ega
  - c) vahendaja antud nõu ega tema tehtud ettepanekuid.
5. Vahendaja ei saa tegutseda vahekohtu liikmena käesoleva lepingu või WTO lepingu kohases vaidluste lahendamise menetluses, mis on seotud sama meetmega, mille puhul ta on olnud vahendaja.

Artikkel 7

Tähtajad

Kõiki käesolevas lisas osutatud tähtaegu võib muuta lepinguosaliste vastastikusel nõusolekul.

Artikkel 8

Kulud

1. Kumbki lepinguosaline kannab oma vahendusmenetluses osalemise kulud.
2. Korralduslike küsimustega seotud kulud, sealhulgas vahendaja tasu ja kulud, kannavad lepinguosalisel ühiselt ja võrdselt. Vahendaja tasu vastab 29-A lisa punktis 8 sätestatud vahekohtu eesistuja tasule.

*Artikkel 9***Läbivaatamine**

Viis aastat pärast käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva konsulteerivad lepinguosalisel omavahel vahendusmehhanismi muutmise vajaduse üle, võttes arvesse saadud kogemusi ja vastava mehhanismi arengut WTOs.

30-A LISA

**KANADA JA EUROOPA LIIDU LIIKMESRIIKIDE VAHEL SÕLMITUD KAHEPOOLSETE
INVESTEERIMISLEPINGUTE LOETELU**

Horvaatia Vabariigi valitsuse ja Kanada valitsuse vaheline leping investeeringute soodustamise ja kaitse kohta, Ottawa, 3. veebruar 1997.

Tšehhi Vabariigi ja Kanada vaheline leping investeeringute soodustamise ja kaitse kohta, Praha, 6. mai 2009.

Ungari Vabariigi valitsuse ja Kanada valitsuse vaheline leping investeeringute soodustamise ja vastastikuse kaitse kohta, Ottawa, 3. oktoober 1991.

Läti Vabariigi valitsuse ja Kanada valitsuse vaheline leping investeeringute soodustamise ja kaitse kohta, Riia, 5. mai 2009.

Nootide vahetuse teel sõlmitud leping Kanada valitsuse ja Malta Vabariigi valitsuse vahel, milles käsitletakse välisinvesteeringute kindlustamist, Valletta, 24. mai 1982.

Poola Vabariigi valitsuse ja Kanada valitsuse vaheline leping investeeringute soodustamise ja kaitse kohta, Varssavi, 6. aprill 1990.

Rumeenia valitsuse ja Kanada valitsuse vaheline leping investeeringute soodustamise ja kaitse kohta, Bukarest, 8. mai 2009.

Slovaki Vabariigi ja Kanada vaheline leping investeeringute soodustamise ja kaitse kohta, Bratislava, 20. juuli 2010.

30-B LISA

1989. AASTA ALKOHOLSETE JOOKIDE KOKKULEPPE JA 2003. AASTA VEINIDE JA PIIRITUSJOOKIDE KOKKULEPPE MUUDATUSED

A JAGU

1989. aasta alkoholsete jookide kokkuleppe (muudetud 2003. aasta veinide ja piiritusjookide kokkuleppe VIII lisaga) artiklisse 1 lisatakse järgmine mõiste:

„pädev asutus“ – lepinguosalise valitsus või komisjon, amet või muu valitsusasutus, mis on seadusega volitatud kontrollima veini ja destilleeritud piiritusjookide müüki.“

B JAGU

1989. aasta alkoholsete jookide kokkuleppe (muudetud 2003. aasta veinide ja piiritusjookide kokkuleppe VIII lisaga) artikli 2 lõike 2 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) nõudes, et väljaspool käitist paiknevad eraõiguslikud veinikauplused Ontarios ja Briti Columbias müüksid ainult Kanada veinitehaste toodetud veine. Nende väljaspool käitist paiknevate eraõiguslike veinikaupluste arv, kellel on luba müüa nimetatud provintssides üksnes Kanada veinitehaste toodetud veine, ei tohi Ontarios olla suurem kui 292 ja Briti Columbias suurem kui 60.“

C JAGU

1989. aasta alkoholsete jookide kokkuleppe (muudetud 2003. aasta veinide ja piiritusjookide kokkuleppe VIII lisaga) artikkel 4 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 4

Kaubanduslik töötlemine

1. Pädevad asutused peavad teise lepinguosalise toodete ostu, turustuse või jaemüügiga seotud kohustusi täites kinni GATTi riiklikke kaubandusettevõtteid käsitlevast XVII artiklist, eelkõige sellest, et teevad kõik otsused üksnes kooskõlas kaubanduslike kaalutlustega, ja tagavad teise lepinguosalise ettevõtetele kooskõlas tavapärase äripraktikaga piisava võimaluse sellistes ostutehingutes osalemiseks.

2. Kumbki lepinguosaline võtab kõik võimalikud meetmed tagamaks, et ettevõtja, kellele on tema territooriumil antud monopol veini ja piiritusjookidega kauplemiseks ja nende müügiks, ei kasuta oma monopolset seisundit selleks, et tegeleda otseselt või kaudselt ematettevõtja, tüdarettevõtjate või muude ühise omandiga ettevõtjate kaudu veini ja piiritusjookide müügiga turul, mis paikneb väljaspool territooriumi, kus ettevõtjal on monopolne seisund, kuna see avaldab konkurentsivastast mõju ja piirab seeläbi märkimisväärselt konkurentsi sellel turul.“

D JAGU

1989. aasta alkoholsete jookide kokkuleppe (muudetud 2003. aasta veinide ja piiritusjookide kokkuleppe VIII lisaga) artikkel 4a asendatakse järgmisega:

„4a – Hinnakujundus

1. Lepinguosaliste pädevad asutused tagavad, et mis tahes juurdehindlus, teenuse maksumus või muud hinnakujundusmeetmed ei ole diskrimineerivad, et neid kohaldatakse kogu jaemüügi suhtes ja et need on kooskõlas artikliga 2.

2. Teenuse maksumuse vahet võib kohaldada teise lepinguosalise toodete suhtes üksnes ulatuses, mis ei ole suurem kui tavaliselt teise lepinguosalise toodete turustamisega seotud lisakulutused, võttes arvesse muu hulgas tarnemeetoditest ja -sagedusest tulenevaid lisakulutusi.

3. Kumbki lepinguosaline tagab, et teenuse maksumust ei rakendata teise lepinguosalise tootele toote väärtuse alusel.

4. Teenuse maksumuse vahet põhjendatakse kooskõlas standardsete raamatupidamismenetlustega ja sõltumatute audiitorite poolt teise lepinguosalise taotlusel tehtud auditi alusel, mis on valminud aasta jooksul pärast 2003. aasta veinide ja piiritusjookide kokkuleppe jõustumist ja mida seejärel tehakse nimetatud lepinguosalise taotlusel vähemalt iga nelja aasta järel. Auditid tehakse mõlemale lepinguosalisele kättesaadavaks ühe aasta jooksul pärast taotluse tegemist.
5. Pädevad asutused ajakohastavad teenuse maksumuse vahega seotud kulutusi vastavalt vajadusele, et täita artikli 4a lõikes 2 nimetatud kohustust.
6. Pädevad asutused avalikustavad teenuse maksumuse vahega seotud kulutused üldsusele kättesaadaval viisil, näiteks oma ametlikul veebisaidil.
7. Pädevad asutused loovad kontaktpunkti, mis tegeleb teise lepinguosalise küsimuste ja probleemidega, mis on seotud teenuse maksumuse vahega seotud kulutustega. Lepinguosaline vastab teise lepinguosalise taotlusele kirjalikult 60 päeva jooksul alates taotluse kättesaamisest.“

E JAGU

1989. aasta alkohoolsete jookide kokkulepet, mida on muudetud 2003. aasta veinide ja piiritusjookide kokkuleppe VIII lisaga, muudetakse, lisades sellele artikli 4b:

„Artikkel 4b

Segusid käsitlevad nõuded

Kumbki lepinguosaline ei tohi võtta ega säilitada meetmeid, mis nõuavad teise lepinguosalise territooriumilt villimiseks imporditud destilleeritud piiritusjookide segamist importiva lepinguosalise destilleeritud piiritusjookidega.“

F JAGU

2003. aasta veinide ja piiritusjookide kokkulepet muudetakse järgmiselt:

- a) artikli 27.3 (Ühiskomitee) esimene taane asendatakse sõnadega „käesoleva kokkuleppe lisade muudatuste vastuvõtmine ühiskomitee otsusega.“
- b) VIII jaotis (Vaidluste lahendamine) jäetakse välja;
- c) Artikli 8.1 (Vastuväidete esitamise menetlus) kaks viimast lauset asendatakse järgmisega: „Lepinguosaline võib taotleda konsultatsioone Kanada ja Euroopa Liidu vahelise laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu artikli 29.4 (Konsultatsioonid) sätete kohaselt. Kui konsultatsioonide abil ei suudeta küsimust lahendada, siis võib üks lepinguosaline esitada teisele lepinguosalisele kirjaliku teate oma otsuse kohta anda küsimus lahendamiseks vahekohtule laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu artiklite 29.6–29.10 kohaselt.“
- d) Artikli 9.2 (I lisa muutmise) sissejuhatav lõik asendatakse järgmisega: „Juhul, kui üks lepinguosaline on algatanud artiklis 8 (Vastuväidete esitamise menetlus) sätestatud vastuväidete esitamise menetluse, tegutsevad lepinguosalised erandina lõikest 1 vastavalt konsultatsioonide tulemustele, välja arvatud siis, kui küsimus antakse laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu artiklite 29.6–29.10 alusel lahendamiseks vahekohtule, millisel juhul:“
- e) Artiklile 9 (I lisa muutmise) lisatakse kolmas lõige: „3. Kui laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu artikleid 29.6–29.10 kohaldatakse lõikes 2 osutatud menetluse käigus, siis kohaldatakse neid *mutatis mutandis*.“

30-C LISA

ÜHISDEKLARATSIOON VEINIDE JA PIIRITUSJOOKIDE KOHTA

Lepinguosalised tunnistavad käesoleva lepingu alaste läbirääkimiste raames veinide ja piiritusjookidega seoses tehtud jõupingutusi ja edusamme. Need jõupingutused on viinud mõlemat lepinguosalist rahuldavate lahendusteni mitmes väga tähtsas küsimuses.

Lepinguosalised nõustuvad arutama mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduse leidmiseks asjakohaste mehhanismide alusel ja ilma viivitusteta muid veinide ja piiritusjookidega seotud küsimusi ja eelkõige Euroopa Liidu soovi vabaneda provintside juurdehindluste erisustest, mida rakendatakse eraõiguslikes veinikauplustes omamaiste veinide ja Kanadas villitud veinide puhul.

Kui käesoleva lepingu jõustumisest on möödunud viis aastat, nõustuvad lepinguosalisel vaatama läbi eelmises lõikes osutatud erisuste kõrvaldamiseks tehtud edusammud, analüüsides selleks kõiki vastava sektori suundumusi, kaasa arvatud tagajärgi, mis on tingitud soodsama kohtlemise võimaldamisest kolmandatele riikidele muude Kanada osalusel toimunud kaubanduslääbirääkimiste raames.

30-D LISA

LEPINGUOSALISTE ÜHISDEKLARATSIOON EUROOPA LIIDUGA TOLLILIIDU LOONUD RIIKIDE KOHTA

1. Euroopa Liit tuletab meelde, et riikidel, kes on loonud Euroopa Liiduga tolliliidu, on kohustus viia oma kaubandusrežiim vastavusse Euroopa Liidu omaga ja teatavatel neist riikidest on kohustus sõlmida sooduslepingud riikidega, kellel on soodusleping Euroopa Liiduga.
2. Seoses sellega püüab Kanada alustada läbirääkimisi riikidega,
  - a) kes on loonud Euroopa Liiduga tolliliidu ja
  - b) kelle kaupadele ei võimaldata käesoleva lepingu alusel tariifikontsessioone,

eesmärgiga sõlmida ulatuslik kahepoolne kokkulepe, millega luuakse vabakaubanduspiirkond kooskõlas WTO lepingu asjakohaste sätetega kaupade ja teenuste kohta, tingimusel et need riigid on nõus pidama läbirääkimisi laiahaardelise ja ulatusliku lepingu üle, mis oma kohaldamisala ja ulatuse poolest on võrreldav käesoleva lepinguga. Kanada püüab alustada läbirääkimisi niipea kui võimalik, et selline leping saaks jõustuda võimalikult peatselt pärast käesoleva lepingu jõustumist.

Protokoll päritolureeglite ja päritolumenetluste kohta

A OSA

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Mõisted

Käesolevas protokollis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„**vesiviljelus**“ – veeorganismide, sealhulgas kalade, molluskite, koorikloomade ja muude veeselgrootute ja veetaimede kasvatamine seemnevarust, nagu munad, maimud, vastsed, sekkudes seejuures tootmise suurendamiseks kasvatusprotsessi korrapärase varude täiendamise, toitmise ja röövloomade eest kaitsmise jms teel;

„**klassifitseeritud**“ – toote või materjali klassifitseerimine harmoneeritud süsteemi (HS) teatavasse rubriiki või alamrubriiki;

„**tolliasutus**“ – riigiasutus, kes vastutab lepinguosalise õiguse alusel tollialaste õigusaktide haldamise ja kohaldamise eest, või Euroopa Liidu puhul Euroopa Komisjoni pädevad talitused, kui need on ette nähtud;

„**tolliväärtus**“ – tolliväärtuse määramise lepingu kohaselt määratud väärtus;

„**päritolu kindlaksmääramine**“ – otsus selle kohta, kas toodet saab käesoleva protokolliga kohaselt pidada päritolustaatusena tooteks;

„**eksportija**“ – lepinguosalise territooriumil asuv eksportija;

„**identsed päritolustaatusena tooted**“ – tooted, mis on igas suhtes samasugused, kaasa arvatud füüsilised omadused, kvaliteet ja maine, olenemata väikestest erinevustest välimuses, mis ei ole oluline nende toodete päritolu kindlaksmääramiseks käesoleva protokolliga alusel;

„**importija**“ – lepinguosalise territooriumil asuv importija;

„**materjal**“ – koostisosa, komponent, osa või toode, mida kasutatakse teise toote tootmiseks;

„**päritolustaatuseta materjalide netokaal**“ – toote tootmiseks kasutatud materjali kaal ilma pakendita;

„**toote netokaal**“ – toote kaal ilma pakendita. Kui tootmine sisaldab kuumutamist või kuivatamist, võib toote netokaal olla kõikide kõnealuse toote tootmiseks kasutatud materjalide netokaal, välja arvatud rubriiki 22.01 kuuluv vesi, mis on tootele tootmise ajal lisatud;

„**tootja**“ – isik, kes tegeleb mis tahes töö või töötusega, sealhulgas sellised tegevused nagu kasvatamine, kaevandamine, korjamine/koristamine, kütmine, püünisjaht, kalapüük, tootmine, toote kokkupanek või lahtimonteerimine;

„**toode**“ – tootmise tulemus, isegi kui see on ette nähtud sisendmaterjaliks teise toote tootmisel;

„**tootmine**“ – töö või töötus, sealhulgas sellised toimingud nagu kasvatamine, kaevandamine, korjamine/koristamine, kütmine, püünisjaht, kalapüük, tootmine, toote kokkupanek või lahtimonteerimine;

„**toote tehinguväärtus või tehasehind**“ – toote tootjale makstud või makstav hind kohas, kus toimus viimane tootmistoiming, ning mis sisaldab kõigi materjalide väärtust. Kui ei ole makstud või makstavat hinda või kui see ei sisalda kõigi materjalide väärtust, siis toote tehinguväärtus või tehasehind:

- a) peab sisaldama kõigi materjalide väärtust ja toote tootmisega seotud tootmiskulu, mis on arvatud kooskõlas üldtunnustatud raamatupidamispõhimõtetega, ja
- b) võib hõlmata summat tootja üldkulude ja kasumi jaoks, mida saab tootega mõistlikult seostada.

Maha arvatakse kõik siseriiklikud maksud, mis saadud toote ekspordimisel tagasi makstakse või võidakse tagasi maksta. Kui toote tehinguväärtus või tehasehind hõlmab kulusid, mis on tekkinud pärast toote tootmiskohast lahkumist, nagu transport, laadimine, mahalaadimine, käitlemine või kindlustus, tuleb need kulud maha arvata; ja

„päritolustaatuseta materjalide väärtus“ – materjalide tolliväärtus nende importimise ajal lepinguosalise territooriumile. Tolliväärtus määratakse kindlaks tolliväärtuse määramise lepingu kohaselt. Päritolustaatuseta materjali väärtus peab sisaldama kõiki kulusid, mis on seotud materjali transportimisega impordikohta, nagu transport, laadimine, mahalaadimine, käitlemine ja kindlustus. Kui tolliväärtus ei ole teada või seda ei ole võimalik kindlaks teha, on päritolustaatuseta materjalide väärtuseks esimene tuvastatav hind, mida nende materjalide eest makstakse Euroopa Liidus või Kanadas.

B JAGU

PÄRITOLUREGLID

Artikkel 2

Üldnõuded

1. Käesoleva lepingu kohaldamisel on toode pärit selle lepinguosalise territooriumilt, kus toimus viimane tootmisetapp, kui vastavalt artiklile 3 on toode ühe või mõlema lepinguosalise territooriumil:
  - a) täielikult saadud artikli 4 tähenduses,
  - b) valmistatud üksnes päritolustaatuseta materjalidest või
  - c) läbinud piisava tootmise artikli 5 tähenduses.
2. Välja arvatud artikli 3 lõigetes 8 ja 9 sätestatud juhtudel, peavad käesolevas protokollis sätestatud päritolustaatus saamise tingimused olema ühe või mõlema lepinguosalise territooriumil pidevalt täidetud.

Artikkel 3

Päritolu kumulatsioon

1. Toode, mis on pärit ühe lepinguosalise territooriumilt, peetakse teise lepinguosalise territooriumilt pärinevaks, kui seda on kasutatud teise lepinguosalise territooriumil toodetud toote tootmises.
2. Eksportija võib toote päritolustaatus kindlaksmääramisel võtta arvesse päritolustaatuseta materjali tootmistoiminguid, mis on tehtud teise lepinguosalise territooriumil.
3. Lõikeid 1 ja 2 ei kohaldata, kui toote tootmistoimingud ei ole artiklis 7 osutatud toimingutest ulatuslikumad ja sellise tootmise eesmärk, nagu nähtub kaalukatest tõenditest, on kõrvale hoida lepinguosaliste finants- ja maksualastest õigusaktidest.
4. Kui eksportija on lõikes 2 osutatud toote kohta koostanud päritoludeklaratsiooni, peab toote eksportijal olema toote tootmiseks kasutatud päritolustaatuseta materjalide tarnijalt saadud täidetud ja allkirjastatud tarnija kinnitus.
5. Tarnija kinnitus võib olla 3. lisas esitatud kinnitus või muu samaväärne dokument, mis sisaldab sama teavet ja kirjeldab asjaomaseid päritolustaatuseta materjale piisavalt üksikasjalikult, nii et neid on võimalik identifitseerida.
6. Kui lõikes 4 osutatud tarnija kinnitus on elektroonilises vormis, ei ole seda vaja allkirjastada, kui selle lepinguosalise tolliasutused, kus tarnija kinnitus täideti, on tarnija isiku kindlaks teinud.
7. Tarnija avaldus kehtib ühe või mitme arve kohta sama materjali puhul, mida tarnitakse kuni 12 kuu jooksul alates tarnija kinnituses esitatud kuupäevast.
8. Kui lõikest 9 ei tulene teisiti ja kui see on Maailma Kaubandusorganisatsiooni lepinguga lubatud, võib eksportija juhuul, kui kummalgi lepinguosalisel on sõlmitud vabakaubandusleping sama kolmanda riigiga, võtta sellest kolmandast riigist pärit materjali arvesse käesoleva lepingu kohasel toote päritolustaatus kindlaksmääramisel.

9. Lepinguosalised kohaldavad lõiget 8 ainult juhul, kui kummagi lepinguosalise ja kolmanda riigi vahel on jõus samaväärsed sätted ning kui lepinguosalised on kohaldatavates tingimustes kokku leppinud.

10. Olenemata lõikest 9, kui kumbki lepinguosaline on sõlminud vabakaubanduslepingu Ameerika Ühendriikidega ning mõlemad lepinguosalised on kokku leppinud kohaldatavates tingimustes, kohaldavad mõlemad lepinguosalised lõiget 8, kui määravad kindlaks, kas gruppi 2 või 11, rubriikidesse 16.01–16.03, gruppi 19, rubriiki 20.02 või 20.03 või alamrubriiki 3505.10 kuuluv toode on käesoleva lepingu kohaselt päritolustaatusena toode.

Artikkel 4

Täielikult saadud tooted

1. Järgmisi tooteid käsitatakse täielikult ühe lepinguosalise territooriumil saadud toodetena:
  - a) mineraalsed tooted ja muud eluta loodusvarad, mis on seal kaevandatud või saadud;
  - b) seal koristatud või korjatud köögiviljad, taimed ja taimsed saadused;
  - c) seal sündinud ja kasvatatud elusloomad;
  - d) seal elusloomadelt saadud tooted;
  - e) seal sündinud ja kasvatatud, tapetud loomadest saadud tooted;
  - f) seal, kuid mitte väljaspool lepinguosalise territoriaalmerd toimunud küttimise, püüisjahi või kalapüügi käigus saadud tooted;
  - g) seal kasvatatud vesiviljelustooted;
  - h) kalad, koorikloomad, ja muu mereelustik, mis on püütud laevadega väljaspool territoriaalmerde piire;
  - i) kalatöötlemislaevade pardal üksnes punktis h osutatud saadustest valmistatud tooted;
  - j) mineraalid ja muud eluta loodusvarad, mis on saadud või kaevandatud mere- või ookeanipõhjast või maapõuest:
    - i) Kanada või Euroopa Liidu liikmesriigi majandusvööndis, nagu on kindlaks määratud siseriiklike õigusaktidega ning vastavalt 10. detsembril 1982 Montego Bays sõlmitud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni („UNCLOS“) V osale;
    - ii) Kanada või Euroopa Liidu liikmesriigi mandrilaval, nagu on kindlaks määratud siseriiklike õigusaktidega ja vastavalt UNCLOSi VI osale; või
    - iii) UNCLOSi artikli 1 lõikes 1 määratletud alal
- lepinguosalise või lepinguosalise juriidilise isiku poolt, tingimusel et sellel lepinguosalisel või lepinguosalise juriidilisel isikul on õigus kasutada sellist mere- või ookeanipõhja või aluspinnast;
- k) seal kogutud kasutatud toodetest saadud tooraine, tingimusel et kõnealused tooted sobivad ainult selliseks taaskasutamiseks;
- l) seal kogutud kasutatud toodetest saadud komponendid, tingimusel et kõnealused tooted sobivad ainult selliseks taaskasutamiseks ning juhul kui komponent on
  - i) lisatud teise tootesse või
  - ii) seda on edasi töödeldud, nii et tekib toode, mille toimimine ja eluiga on samasugune või sarnane sama tüüpi uue tootega;
- m) üksnes punktides a–j osutatud toodetest toodetud mis tahes tootmisetapis tooted.

2. Lõike 1 punktide h ja i kohaldamisel peavad laevad ja kalatöötlemislaevad vastama järgmistele tingimustele:
  - a) laev või kalatöötlemislaev peab:
    - i) olema registreeritud Euroopa Liidu liikmesriigis või Kanadas või
    - ii) olema loetelusse kantud Kanadas, kui
      - A) laeval on vahetult enne Kanadas loetelusse kandmist õigus kanda Euroopa Liidu liikmesriigi lippu ning ta peab seda lippu kandma, ja
      - B) laev vastab lõike 2 punkti b alapunktides i ja ii sätestatud tingimustele;
    - iii) omama õigust kanda Euroopa Liidu liikmesriigi või Kanada lippu ning ta peab seda lippu kandma; ja
  - b) Euroopa Liidu puhul peab laev või kalatöötlemislaev:
    - i) kuuluma vähemalt 50 % ulatuses Euroopa Liidu liikmesriigi kodanikele või
    - ii) kuuluma ettevõtetele, mille peakontor ja põhitegevuskoht asuvad Euroopa Liidu liikmesriigis ning mis kuuluvad vähemalt 50 % ulatuses mõnele Euroopa Liidu liikmesriigile, selle avalik-õiguslikele isikutele või kodanikele, või
  - c) Kanada puhul peab kalade, koorikloomade või muu mereelustiku püüdmine laeval või kalatöötlemislaeval toimuma Kanada kalapüügiloa alusel. Kanada kalapüügiload hõlmavad kutselise kalapüügi lube ja põlisrahvaste organisatsioonidele väljastatavaid põlisrahvaste kalapüügilube. Kanada kalapüügiloa omanik peab olema:
    - i) Kanada kodanik;
    - ii) ettevõtte, mis ei ole rohkem kui 49 % välismandis ning mis omab Kanadas äritegevust;
    - iii) kalalaev, mille omanik on alapunktis i või ii nimetatud isik, või mis on registreeritud Kanadas ning sel on õigus kanda Kanada lippu ja see peab kandma Kanada lippu, või
    - iv) Kanada territooriumil asuv põlisrahvaste organisatsioon. Kanada põlisrahvaste kalapüügiloa alusel kalastav isik peab olema Kanada kodanik.

Artikkel 5

Piisav tootmine

1. Artikli 2 kohaldamisel käsitatakse tooteid, mis ei ole täielikult ühes riigis või territooriumil saadud, piisava tootmise läbinuna, kui 5. lisa esitatud tingimused on täidetud.
2. Kui päritolustaatuseta materjal läbib piisava tootmise, käsitatakse saadud toodet päritolustaatuseta tootena ning selles sisalduvat päritolustaatuseta materjali ei võeta arvesse, kui seda toodet kasutatakse pärast teise toote tootmiseks.

Artikkel 6

Lubatud kõrvalekalle

1. Olenemata artikli 5 lõikest 1 ja välja arvatud lõikes 3 sätestatud juhtudel käsitatakse toodet, mille tootmiseks on kasutatud päritolustaatuseta materjale, mis ei vasta 5. lisa tingimustele, päritolustaatuseta tootena, tingimusel et:
  - a) kõnealuste päritolustaatuseta materjalide koguväärtus ei ületa 10 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast;
  - b) käesoleva lõike kohaldamisel ei ületata ühtki 5. lisa kehtestatud protsendimäära päritolustaatuseta materjalide suurima väärtuse või kaalu kohta ja
  - c) toode vastab kõigile muudele käesoleva protokolliga kohaldatavatele nõuetele.

2. Lõiget 1 ei kohaldata toodete suhtes, mis on artikli 4 tähenduses täielikult ühe lepinguosalise territooriumil saadud. Kui 5. lisas sätestatud päritolureegel nõuab, et toote tootmiseks kasutatud materjalid oleksid täielikult ühes riigis või territooriumil saadud, kohaldatakse punktis 1 ette nähtud lubatud kõrvalekallet nende materjalide summa suhtes.
3. HSi gruppi 50–63 kuuluvate tekstiili- ja rõivatoodete puhul määratakse lubatud kõrvalekalle kindlaks vastavalt 1. lisale.
4. Lõikeid 1–3 kohaldatakse kooskõlas artikli 8 punktiga c.

Artikkel 7

Ebapiisav tootmine

1. Ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, on järgmised toimingud tootele päritolustaatuse andmiseks ebapiisavad, olenemata sellest, kas artikli 5 või 6 nõuded on täidetud:
  - a) toimingud, mis on eranditult mõeldud toodete hea seisundi säilitamiseks ladustamise ja transportimise ajal (!);
  - b) pakkeüksuste osadeks jagamine ja koondamine;
  - c) pesemine, puhastamine ning tolmu, oksiidi, õli, värvi või muude kattekihtide eemaldamine tootelt;
  - d) HSi gruppi 50–63 kuuluvate tekstiilesemete triikimine ja pressimine;
  - e) lihtsad värvimis- ja poleerimistööd;
  - f) gruppi 10 kuuluva teravilja või riisi kestade eemaldamine, osaline või täielik pleegitamine, poleerimine ja glaseerimine, mille tulemusena toote klassifikatsioon ei muutu;
  - g) rubriiki 17.01 või 17.02 kuuluva suhkru toonimine ja maitsestamine; rubriiki 17.01 kuuluva suhkru tükkipressimine; rubriiki 17.01 kuuluva kristallsuhkru osaline või täielik jahvatamine;
  - h) gruppi 7 kuuluvate juur- ja köögiviljade, gruppi 8 kuuluvate puuviljade ja marjade, rubriikidesse 08.01 või 08.02 kuuluvate pähklite või rubriiki 12.02 kuuluvate maapähklite koorimine või kividest puhastamine, kui nende köögiviljade, puuviljade, pähklite ja maapähklite klassifikatsioon ei muutu;
  - i) teritamine, lihtne lihvimine või lihtne lõikamine;
  - j) lihtsad toimingud, nagu tuulamine, uhtmine, sortimine, klassifitseerimine, liigitamine, kokkusobitamine;
  - k) lihtne pakendamine, nagu klaas- või plastpudelitesse, kottidesse, karpidesse, kastidesse pakkimine, alustele ja muule sellisele kinnitamine;
  - l) märkide, etikettide, logode ja muude eristusmärkide kinnitamine või trükkimine toodetele või nende pakenditele;
  - m) rubriiki 17.01 või 17.02 kuuluva suhkru segamine mis tahes muu ainega;
  - n) ühte või mitut sorti materjalide lihtne segamine; lihtne segamine ei hõlma toimingut, mis põhjustab keemilise reaktsiooni, nagu määratletud gruppide 28 ja 29 märkustes 5. lisas;
  - o) toote osade lihtne kokkupanemine HSi gruppi 61, 62 või 82–97 kuuluvaks terviktooteks või gruppi 61, 62, või 82–97 kuuluva terviktoote osadeks lahtivõtmine;
  - p) kaks või mitu punktides a–o loetletud toimingut üheskoos ja
  - q) loomade tapmine.
2. Otsustamaks, kas toote tootmistoimingud on olnud ebapiisavad lõike 1 tähenduses, võetakse vastavalt artiklile 3 arvesse kõiki Euroopa Liidus ja Kanadas tootega tehtud tootmistoiminguid.

(!) Toiminguid, nagu jahutamine, külmutamine ja õhutamine, peetakse punkti a tähenduses ebapiisavaks, samas kui toiminguid, nagu marioneerimine, kuivatamine või suitsutamine, mille eesmärk on anda tootele spetsiaalsed või eriomadused, ei peeta ebapiisavaks.

3. Lõike 1 kohaldamisel loetakse toimingut lihtsaks, kui selle teostamiseks ei ole vaja erioskusi, spetsiaalseid masinaid, seadmeid ega tööriistu, mis on toodetud või paigaldatud spetsiaalselt selle toimingu jaoks, või kui nende oskuste, masinate, seadmete või tööriistadega ei muudeta toote peamisi tunnuseid ega omadusi.

Artikkel 8

Klassifitseerimisüksus

Käesoleva protokolliga tähenduses kehtib järgmine:

- a) konkreetse toote või materjali tariifne klassifitseerimine toimub kooskõlas HSiga;
- b) kui toode, mis koosneb teatud toodetest või komponentidest või kokkupandud toodetest või komponentidest, on vastavalt HSile klassifitseeritud ühte rubriiki või alamrubriiki, siis käsitatakse kogu tervikut konkreetse tootena; ja
- c) kui saadeti koosneb mitmest identsest tootest, mis on klassifitseeritud samasse HSi rubriiki või alamrubriiki, käsitatakse iga toodet eraldi.

Artikkel 9

Pakendid ja pakkematerjal ning transporditaara

1. Kui harmoneeritud süsteemi 5. tõlgendamisreegli kohaselt peetakse klassifitseerimisel pakendit toote juurde kuuluvaks, tuleb seda pidada toote juurde kuuluvaks ka siis, kui määratakse kindlaks, kas toote tootmisel kasutatud päritolustaatuseta materjalid vastavad 5. lisa nõuetele.
2. Pakkematerjale ja transporditaarat, millesse toode on saatmiseks pakitud, ei võeta toote päritolu määramisel arvesse.

Artikkel 10

Samaväärsete materjalide või toodete arvestuslik eraldamine

1. a) Kui toote tootmisel kasutatakse samaväärset päritolustaatuseta materjali, ei pea samaväärsete materjalide päritolu kindlaks määramiseks konkreetseid samaväärsete materjale füüsiliselt eraldama ega identifitseerima, vaid võib kasutada materjalivarude haldamise süsteemi; või
  - b) kui samaväärset toodet, mis kuuluvad HSi gruppidesse 10, 15, 27, 28, 29, rubriikidesse 32.01–32.07, 39.01–39.14, on ühe lepinguosalise territooriumil enne teise lepinguosalise territooriumile eksportimist füüsiliselt kokku pandud või valmis segatud, ei pea samaväärsete materjalide päritolu kindlaks määramiseks konkreetseid samaväärsete materjale füüsiliselt eraldama ega identifitseerima, vaid võib kasutada materjalivarude haldamise süsteemi.
2. Materjalivarude haldamise süsteem peab:
    - a) tagama, et kunagi ei saa päritolustaatuseta rohkem tooteid kui samaväärset materjalid või samaväärset toodet oleks füüsiliselt eraldatud;
    - b) näitama ära päritolustaatuseta materjalide või toodete kogused, sealhulgas kuupäevad, mil kõnealused materjalid või tooted materjalivarude haldamise süsteemi kanti, ning ka kõnealuste materjalide ja toodete väärtuse, kui see on kohaldatava päritolureegli raames nõutav;
    - c) näitama ära nende toodete koguse, mille tootmisel on kasutatud samaväärset materjali, või nende samaväärsete toodete koguse, mis on tarnitud lepinguosalise klientidele, kes nõuavad käesoleva lepingu raames sooduskohtlemise saamiseks päritolutõendit, ning samuti klientidele, kes sellist tõendit ei nõua, ja
    - d) näitama ära, kas päritolustaatuseta toodete materjalivaru oli piisav päritoludeklaratsiooni tõendamiseks.

3. Lepinguosaline võib nõuda, et tema territooriumil asuv eksportija või tootja, kes soovib kasutada materjalivarude haldamise süsteemi käesoleva artikli kohaselt, taotleks temalt eelnevalt luba selle süsteemi kasutamiseks. Lepinguosaline võib materjalivarude haldamise süsteemi kasutamise loa tühistada, kui eksportija või tootja kasutab seda vääriti.

4. Lõike 1 kohaldamisel tähendavad „samaväärsed materjalid“ ja „samaväärsed tooted“ samalaadseid ja samasuguse kaubandusliku kvaliteediga materjale või tooteid, millel on ühesugused tehnilised ja füüsilised omadused ja mida ei saa päritolu kindlaksmääramise seisukohast üksteisest eristada.

Artikkel 11

Tarvikud, varuosad ja tööriistad

Tarvikuid, varuosi ja tööriistu, mis tarnitakse koos tootega ja mis kuuluvad toote standardtarvikute, -varuosade ja -tööriistade hulka ja mille eest ei esitata eraldi arvet ning mille kogused ja väärtus on seotud tootega:

- a) võetakse asjaomaste päritolustaatuseta materjalide väärtuse arvutamisel arvesse, kui toote suhtes kohaldatav 5. lisa päritolureegel sisaldab protsendimäära päritolustaatuseta materjalide suurima väärtuse kohta, ja
- b) ei võeta arvesse, kui määratakse kindlaks, kas muutub kõigi toote tootmiseks kasutatud päritolustaatuseta materjalide tariifne klassifikatsioon või muutuvad muud nende suhtes kohaldatavad 5. lisa nõuded.

Artikkel 12

Komplektid

1. Välja arvatud 5. lisa osutatud juhul on HSi 3. tõlgendamisreeglis osutatud komplektid päritolustaatuseta, kui:

- a) kõik komplekti kuuluvad tooted on päritolustaatuseta või
- b) komplektis on päritolustaatuseta toode, vähemalt üks komplekti toode või komplekti kogu pakkematerjal ja pakketaara päritolustaatuseta, ja
  - i) komplekti selliste päritolustaatuseta toodete koguväärtus, mis kuuluvad HSi gruppidesse 1–24, ei ületa 15 % komplekti tehinguväärtusest või tehasehinnast;
  - ii) komplekti selliste päritolustaatuseta toodete koguväärtus, mis kuuluvad HSi gruppidesse 25–97, ei ületa 25 % komplekti tehinguväärtusest või tehasehinnast, ja
  - iii) komplekti kõigi päritolustaatuseta materjalide koguväärtus ei ületa 25 % komplekti tehinguväärtusest või tehasehinnast.

2. Komplekti päritolustaatuseta toodete väärtus arvutatakse samamoodi kui päritolustaatuseta materjalide väärtus.

3. Komplekti tehinguväärtus või tehasehind arvutatakse samal viisil kui toote tehinguväärtus või tehasehind.

Artikkel 13

Kõrvalised tegurid

Selleks et määrata kindlaks, kas toode on päritolustaatuseta või mitte, ei ole vaja kindlaks määrata toote valmistamiseks kasutatavate järgmiste toodete päritolu:

- a) energia ja kütus,
- b) sisseseade ja varustus,

- c) masinad ja tööriistad, või
- d) materjalid, mis ei kuulu ega ole mõeldud kuuluma toote lõppkoosseisu.

Artikkel 14

Transport läbi kolmanda riigi

1. Toode, mis on läbinud tootmise, mis vastab artikli 2 nõuetele, loetakse päritolustaatusega tooteks ainult juhul, kui pärast kõnealust tootmist:
  - a) ei toimu tootega edasist tootmist või mis tahes muud toimingut väljaspool lepinguosaliste territooriumi peale lepinguosalise territooriumile transportimiseks vajaliku mahalaadimise, pealelaadimise või muu toimingut, mis on vajalik toote hea seisundi säilitamiseks; ja
  - b) jääb toode tollikontrolli alla, kui asub väljaspool lepinguosaliste territooriumi.
2. Toodete või kaubasaadetiste ladustamine ja osadeks jagamine on lubatud, kui selle eest vastutab eksportija või toodete järgmine valdaja ning tooted jäävad transiidiriigis või -riikides tollikontrolli alla.

Artikkel 15

Tagasitoodud päritolustaatusega tooted

Kui lepinguosalise riigist kolmandasse riiki eksporditud päritolustaatusega toode saadetakse tagasi, käsitatakse seda päritolustaatusega tootena, kui tolliasutustele ei saa tõendada, et tagastatud toode:

- a) on täpselt sama toode, kui eksporditud toode ja
- b) ei ole läbinud ühtegi muud toimingut peale nende, mis on vajalikud toote hea seisundi säilitamiseks.

Artikkel 16

Suhkur

1. Kui päritolureeglites on nõutud, et tootmises kasutatud päritolustaatusega suhkru netokaal ei tohi ületada kindlaksmääratud piirnormi, vastab toode sellele tingimusele, kui kõigi tootes või tootmises kasutatud materjalides sisalduvate monosahhariidide ja disahhariidide netokaal ei ületa seda piirnormi.
2. Toode vastab lõike 1 tingimusele ka siis, kui piirnormi ei ületa sellise päritolustaatusega suhkru netokaal, mis kuulub rubriiki 17.01 või alamrubriikidesse 1702.30–1702.60 või 1702.90 ning mis ei ole rubriigi 17.02 selgitavates märkustes kirjeldatud maltodekstriin, keemiliselt puhas maltoos ega toiduvärvina kasutatav karamell, ja mida kasutatakse järgmise tootmisel:
  - a) toode ja
  - b) alamrubriikidesse 1302.20, 1704.90, 1806.10, 1806.20, 1901.90, 2101.12, 2101.20, 2106.90 ja 3302.10 klassifitseeritud päritolustaatusega suhkrut sisaldav materjal, mida kasutatakse toote tootmisel. Alternatiivina võib kasutada sellises suhkrut sisaldavas materjalis sisalduvate kõigi mono- ja disahhariidide netokaalu. Kui kõnealustes suhkrut sisaldavates materjalides kasutatud päritolustaatusega suhkru või mono- ja disahhariidide netokaal ei ole teada, tuleb kasutada kõigi selliste kõnealuste materjalide kogunetokaalu, mida on tootmises kasutatud.
3. Lõikes 2 osutatud mis tahes päritolustaatusega suhkru netokaalu võib arvutada sisaldusena kuivaines.
4. Rubriike 17.04 ja 18.06 käsitlevate päritolureeglite puhul osutab päritolustaatusega suhkru väärtus nende toote tootmises kasutatud päritolustaatusega materjalide väärtusele, millele on osutatud lõikes 2.

Artikkel 17

Netomaksumus

1. Käesolevas artikli tähenduses kasutatakse lisaks artiklis 1 sätestatud mõistetele järgmisi mõisteid:

„mootorsõiduk“ – alamrubriikidesse 8703.21–8703.90 kuuluv toode;

„netokulu“ – kogukulu, millest on maha arvatud müügi edendamise, turunduse ja müügijärgse teeninduse kulud, litsentsitasud, saate- ja pakendamiskulud ning kogukuludesse arvatud mittelubatavad intressikulud;

„mittelubatavad intressikulud“ – tootja kantud intressikulud, mis ületavad 700 baaspunkti võrra riigi valitsuse kohaldatavat intressimäära võrreldava laenu tähtaja korral;

„litsentsitasu“ – igat liiki maksed, sealhulgas maksed tehnilise abi või samaväärsete lepingute raames, mis on sõlmitud autoriõiguse, kirjandus-, kunsti- või teaduslik töö, patendi, kaubamärgi, disainilahenduse või mudeli, kava, salajase valemi või protsessi kasutamiseks või kasutusõiguse saamiseks, v.a tehnilise abi või sarnaste kokkulepete raames tehtavad maksed, mille saab siduda konkreetse teenusega, näiteks:

- a) töötajate koolitus, olenemata toimumiskohast, ja
- b) inseneriteenused, tööriistade kasutamine, rakiste ja tööpinkide seadistamine, tarkvara projekteerimine ja sarnased arvutiteenused või muud teenused, kui neid osutatakse lepinguosalise või lepinguosaliste territooriumil;

„müügi edendamise, turunduse ja müügijärgse teeninduse kulud“ – müügi edendamise, turunduse ja müügijärgse teenindusega seotud järgmised kulud:

- a) müügi ja turunduse edendamine; reklaam meedias; reklaamindus ja turu-uuringud; reklaam- ja esitlusmaterjal; eksponaadid; müügikonverentsid, kaubandusmessid ja -näitused; plakatid; reklaamstendid; tasuta näidised; müügi, turunduse ja müügijärgse teeninduse alane kirjandus (tootebrošüürid ja -voldikud, kataloogid, tehniline kirjandus, hinnakirjad ja kasutusjuhendid); logode ja kaubamärkide loomine ja kaitse; sponsorlus; hulgi- ja jaemüügi kaupade tagastuskulud; meelelahutus;
- b) müügi- ja turundussoodustused; hinnavähendid tarbijatele, jae- ja hulgimüüjatele; müügi boonused;
- c) palgad; vahendustasud; preemiad; hüvitised (näiteks ravikindlustus ja pension); reisi- ja elamiskulud; müügi edendamise, turunduse ja müügijärgse teeninduse personali liikmemaksud ja töötasud;
- d) müügi edendamise, turunduse ja müügijärgse teeninduse personali värbamis- ja koolituskulud ning klienditeenindajate müügijärgse teenindamise koolituskulud, kui need kulud on tootja finantsaruannetes või kuluarvestustes toodete müügi edendamise, turunduse ja müügijärgse teeninduse kohta eraldi välja toodud;
- e) tootja vastutuskindlustus;
- f) kontoritarbed toodete müügi edendamise, turunduse ja müügijärgse teeninduse jaoks, kui need kulud on tootja finantsaruannetes või kuluarvestustes müügi edendamise, turunduse ja müügijärgse teeninduse kohta eraldi välja toodud;
- g) telefoni-, posti- ja muude sidevahendite kulud, kui need kulud on tootja finantsaruannetes või kuluarvestustes toodete müügi edendamise, turunduse ja müügijärgse teeninduse kohta eraldi välja toodud;
- h) müügi edendamise, turundus- ja müügijärgse teeninduse büroode ja jaotuskeskuste üüri- ja amortisatsioonikulud;
- i) müügi edendamise, turunduse ja müügijärgse teeninduse büroode ja jaotuskeskuste varakindlustusmaksed ja maksudega seotud kulud ning kommunaal- ning remondi- ja hoolduskulud, kui need kulud on tootja finantsaruannetes või kuluarvestustes toodete müügi edendamise, turunduse ja müügijärgse teeninduse kohta eraldi välja toodud; ja
- j) tootja maksed teistele isikutele garantiiremondi eest;

„saate- ja pakendamiskulud“ – kulud, mis kaasnevad toote saatmiseks pakkimisega ja toote saatmisega lähetuspaigast otse ostjale, välja arvatud toote jaemüügiks ettevalmistamise ja pakendamise kulud; ja

„kogukulu“ – kõik tootmiskulud, perioodikulud ning muud kulud, mis on tekkinud seoses toote tootmisega Kanadas, kui:

- a) „**tootmiskulud**“ – kulud, mis on seotud toote tootmisega ning sisaldavad materjalide väärtust, otseseid tööjõukulusid ja otseseid üldkulusid;
- b) „**perioodikulud**“ – muud kui tootmiskulud, mida kajastatakse kuluna perioodil, mil need tekivad, kaasa arvatud müügi-, üld- ja halduskulud;
- c) „**muud kulud**“ – kõik tootja raamatupidamises kirjendatud kulud, mis ei ole toote tootmis- ega perioodikulud.

2. Toote netokulude arvutamisel vastavalt 5-A lisa tabelile D.1 (Kanadast Euroopa Liitu eksporditavate sõidukite aastakvoot) võib toote tootja teha järgmist:

- a) arvutada kõigi kõnealuse tootja toodete kogukulu, lahutada sellest müügi edendamise, turunduse, müügijärgse teeninduse kulud, litsentsitasud, saate- ja pakendamiskulud ja kõigi nende toodete kogukulusse arvatud mittelubatavad intressikulud ning saadud netokulu määrata mõistlikult toote kohta;
- b) arvutada kõigi kõnealuse tootja toodetud toodete kogukulu, määrata mõistlikult kogukulu toote kohta ja lahutada sellest müügi edendamise, turunduse, müügijärgse teeninduse kulud, litsentsitasud, saate- ja pakendamiskulud ja mittelubatavad intressikulud, mis sisalduvad antud toote kogukulus; või
- c) määrata mõistlikult iga kulu kogukulus, mis tootja on seoses tootega kandnud, nii et see ei sisalda müügi edendamise, turunduse, müügijärgse teeninduse kulusid, litsentsitasusid, saate- ja pakendamiskulusid ega mittelubatavaid intressikulusid.

3. Toote netokulu arvutamisel lõike 1 kohaselt võib tootja arvutada majandusaasta keskmise, kasutades ühte järgmistest kategooriatest, lähtudes kas kõnealuse tootja kõigist toodetud mootorsõidukitest selles kategoorias või üksnes sellistest mootorsõidukitest kategoorias, mis on toodetud ja eksporditud teise lepinguosalise territooriumile:

- a) sama mudelisarja mootorsõidukid samas sõidukiklassis, mis on toodetud samas ettevõttes ühe lepinguosalise territooriumil;
- b) sama mudelisarja mootorsõidukid, mis on toodetud samas ettevõttes ühe lepinguosalise territooriumil;
- c) sama mudelisarja mootorsõidukid, mis on toodetud ühe lepinguosalise territooriumil;
- d) sama sõidukiklassi mootorsõidukid, mis on toodetud samas ettevõttes ühe lepinguosalise territooriumil, või
- e) mis tahes muu kategooria, milles lepinguosalised kokku lepivad.

C JAGU

PÄRITOLUMENETLUSED

Artikkel 18

Päritolutõend

1. Euroopa Liidust pärinevate toodete importimisel Kanadasse ja Kanadast pärinevate toodete importimisel Euroopa Liitu kohaldatakse käesoleva lepinguga ette nähtud tariifset sooduskohtlemist, kui esitatakse deklaratsioon (edaspidi „päritoludeklaratsioon“).

2. Päritoludeklaratsioon esitatakse kaubaarvel või muus äridokumendis, milles päritolustaatusega toodet on kirjeldatud piisavalt täpselt, et seda oleks võimalik identifitseerida.

3. Päritoludeklaratsiooni teksti eri keeleversioonid on esitatud 2. lisas.

*Artikkel 19***Ekspordiga seotud kohustused**

1. Artikli 18 lõikes 1 osutatud päritoludeklaratsioon koostatakse:
  - a) Euroopa Liidus eksportija poolt vastavalt asjaomastele Euroopa Liidu õigusaktidele, ja
  - b) Kanadas eksportija poolt vastavalt tolliseaduse *Customs Act, R.S.C., 1985, c. 1 (2nd Supp.)*, V osale.
2. Päritoludeklaratsiooni koostav eksportija peab esitama eksporditava lepinguosalise tolliasutusele viimase nõudel päritoludeklaratsiooni koopia ja kõik vajalikud dokumendid, mis tõendavad asjaomaste toodete päritolustaatus, sealhulgas tootjalt või tarnijatelt saadud tõendavad dokumendid ja kirjalikud kinnitused, ning täitma käesoleva protokollis muid nõudeid.
3. Päritoludeklaratsiooni koostab ja allkirjastab eksportija, kui ei ole teisiti sätestatud.
4. Lepinguosaline võib lubada, et eksportija koostab päritoludeklaratsiooni sellega hõlmatud toodete eksportimisel või pärast eksportimist, kui see esitatakse importiva lepinguosalise riigis hiljemalt kahe aasta jooksul pärast sellega seotud toodete importimist või pikema aja jooksul, kui nii on ette nähtud importiva lepinguosalise õigusaktidega.
5. Importiva lepinguosalise tolliasutus võib lubada, et päritoludeklaratsiooni kohaldatakse identse päritolustaatusega toodete mitmete saadetistele, mis tarnitakse eksportija poolt kõnealuses deklaratsioonis kindlaks määratud ajavahemiku jooksul, mis ei ületa 12 kuud.
6. Kui päritoludeklaratsiooni koostanud eksportija saab teada või tal on põhjust uskuda, et päritoludeklaratsioon sisaldab ebaõiget teavet, teatab eksportija importijale viivitamata kirjalikult igast päritolustaatuse muudatusest iga toote puhul, mida päritoludeklaratsioon käsitleb.
7. Lepinguosalised võivad lubada sellise süsteemi loomist, mis võimaldab lepinguosalise territooriumil asuval eksportijal esitada päritoludeklaratsiooni vahetult teise lepinguosalise territooriumil asuval importijale elektroonilisel teel, sealhulgas asendada päritoludeklaratsioonil eksportija allkirja elektroonilise allkirja või tunnuskoodiga.

*Artikkel 20***Päritoludeklaratsiooni kehtivus**

1. Päritoludeklaratsioon kehtib 12 kuud alates kuupäevast, mil eksportija selle koostas, või importiva lepinguosalise poolt ette nähtud pikema ajavahemiku jooksul. Tariifset sooduskohtlemist saab päritoludeklaratsiooni kehtivusaja jooksul taotleda importiva lepinguosalise tolliasutuselt.
2. Importiv lepinguosaline võib aktsepteerida päritoludeklaratsiooni, mis esitatakse tema tolliasutustele pärast lõikes 1 osutatud kehtivusaega tariifse sooduskohtlemise saamiseks vastavalt lepinguosalise õigusnormidele.

*Artikkel 21***Impordiga seotud kohustused**

1. Tariifse sooduskohtlemise taotlemiseks peab importija:
  - a) esitama päritoludeklaratsiooni importiva lepinguosalise tolliasutusele vastavalt importiva lepinguosalise menetlustele;
  - b) esitama päritoludeklaratsiooni tõlke, kui importiva lepinguosalise tolliasutus seda nõuab, ning
  - c) esitama koos impordideklaratsiooniga või selle osana kinnituse selle kohta, et tooted vastavad käesoleva lepingu kohaldamiseks vajalikele tingimustele, kui importiva lepinguosalise tolliasutus sellist kinnitust nõuab.

2. Importija, kes saab teada või kellel on põhjust uskuda, et sellise toote päritoludeklaratsioon, millele on võimaldatud tariifset sooduskohtlemist, sisaldab ebaõiget teavet, teatab viivitamata kirjalikult importiva lepinguosalise tolliasutusele igast muudatusest asjaomase toote päritolustaatuses ja maksab tasumisele kuuluva tollimaksu.
3. Kui importija esitab taotluse teise lepinguosalise territooriumilt imporditud kauba tariifseks sooduskohtlemiseks, võib importiv lepinguosaline keelduda kaubale tariifse sooduskohtlemise andmisest, kui importija ei täida käesoleva protokolliga nõudeid.
4. Lepinguosaline näeb kooskõlas oma õigusaktidega ette, et kui toodet oleks võinud kõnealuse lepinguosalise territooriumile impordimisel käsitada päritolustaatusena, kuid importijal ei olnud impordimise ajal päritoludeklaratsiooni, võib toote importija vähemalt kolme aasta jooksul pärast impordimist taotleda, et talle makstakse tagasi tollimaks, mille ta oli tasunud, kuna toote suhtes ei olnud kohaldatud tariifset sooduskohtlemist.

Artikkel 22

Tõend veo kohta läbi kolmanda riigi

Lepinguosalised võivad oma tolliasutuse kaudu nõuda, et importija tõendaks, et toode, mille jaoks importija tariifset sooduskohtlemist taotleb, on lähetatud kooskõlas artikliga 14, esitades järgmised dokumendid:

- a) veodokumendid, sealhulgas veokirjad või saatelehed, milles on märgitud transporditeekond ning kõik saatmis- ja ümberlaadimiskohad enne toote importi, ja
- b) kui toode tarnitakse alade kaudu, mis jäävad väljapoole lepinguosaliste territooriumi või laaditakse seal ümber, tollikontrolli dokumentide koopia, milles on asjaomasele tolliasutusele näidatud, et toode jäi väljaspool lepinguosaliste territooriumi asudes tollikontrolli alla.

Artikkel 23

Importimine osasaadetistena

Kui importija taotlusel ja importiva lepinguosalise tolliasutuse poolt ettenähtud tingimustel imporditakse harmoneeritud süsteemi XVI ja XVII jaotise või rubriikide 7308 ja 9406 alla kuuluvaid HSi 2. tõlgendamisreegli punkti a tähenduses lahtivõetud või kokkupanemata tooteid osasaadetisena, näevad lepinguosalsed ette, et tollile esitatakse selle toote kohta üksainus päritolutõend esimese saadetise impordimisel.

Artikkel 24

Päritoludeklaratsioonist vabastamine

1. Lepinguosaline võib kooskõlas oma seadustega loobuda artiklis 21 osutatud päritoludeklaratsiooni esitamise nõudest teise lepinguosalise riigist pärinevate päritolustaatusena toodete väikese väärtusega saadetiste puhul ja päritolustaatusena toodete suhtes, mis kuuluvad lepinguosalise riigist saabuva reisija isiklikku pagasisse.
2. Lepinguosaline võib loobuda lõike 1 sätete kohaldamisest, kui import on osa impordiseeriast, mille puhul on põhjendatult alust arvata, et see toimub või on kavandatud selleks, et vältida käesoleva protokolliga päritoludeklaratsiooni nõudeid.
3. Lepinguosalised võivad kehtestada lõikes 1 osutatud toodetele piirväärtuse ja teavitavad üksteist kehtestatud piirväärtustest.

*Artikkel 25***Tõendavad dokumendid**

Artikli 19 lõikes 2 osutatud dokumendid võivad sisaldada dokumente järgmise kohta:

- a) päritolustaatuslega tootega tehtud tootmisprotsessid või kõnealuse toote tootmises kasutatud materjalid;
- b) toote ostmine, kulud ja väärtus ning toote eest tasumine;
- c) kõigi toote tootmises kasutatud materjalide, sealhulgas kõrvaliste tegurite päritolu, ostmine, kulud, väärtus ja materjalide eest tasumine, ja
- d) toote vedu.

*Artikkel 26***Dokumentide säilitamine**

1. Päritoludeklaratsiooni koostanud eksportija säilitab pärast päritoludeklaratsiooni koostamist selle koopiat ja artiklis 25 osutatud tõendavaid dokumente kolm aastat või kauem, kui eksportiv lepinguosaline nii ette näeb.
2. Kui eksportija on päritoludeklaratsiooni aluseks võtnud tootja kirjaliku kinnituse, peab tootja säilitama dokumente kooskõlas lõikega 1.
3. Kui importiva lepinguosalise õigusaktidega on nii ette nähtud, säilitab importija, kellele on antud tariifne sooduskohtlemine, toote impordidokumente, sealhulgas päritoludeklaratsiooni koopiat, kolmaastat alates sooduskohtlemise andmise kuupäevast, või kauem, kui importiv lepinguosaline nii ette näeb.
4. Lepinguosalsed lubavad kooskõlas oma õigusaktidega säilitada importijatel, eksportijatel ja tootjatel oma territooriumil dokumente mis tahes andmekandjal, tingimusel et dokumendid on võimalik üles otsida ja välja trükkida.
5. Lepinguosaline võib keelduda tariifse sooduskohtlemise andmisest tootele, mille päritolu kontrollitakse, kui importija, eksportija või tootja, kes on käesoleva artikli kohaselt kohustatud säilitama andmed või dokumendid:
  - a) ei ole säilitanud päritolu kindlaksmääramiseks vajalikke andmeid või dokumente vastavalt käesoleva protokoll nõuetele või
  - b) keeldub neid dokumente või andmeid esitamast.

*Artikkel 27***Lahknevused ja vormistusvead**

1. Kui päritoludeklaratsioonis ja tolliasutusele toodete impordiga seotud formaalsuste täitmiseks esitatud dokumentides olevate andmete vahel avastatakse väikesi erinevusi, ei muuda see asjaolu päritoludeklaratsiooni isenesest tühiseks, kui tõendatakse, et see dokument vastab esitatud toodetele.
2. Päritoludeklaratsiooni ei lükata tagasi ilmsete vormistusvigade, näiteks trükivigade tõttu, kui need vead ei sea kahtluse alla dokumendis esitatud andmete õigsust.

*Artikkel 28***Koostöö**

1. Lepinguosalised teevad koostööd käesoleva protokolliga ühetaolise haldamise ja tõlgendamise osas ning abistavad tolliasutuste kaudu üksteist toodete päritoludeklaratsiooni aluseks oleva päritolustaatuse kontrollimisel.
2. Selleks et lihtsustada lõikes 1 osutatud kontrollimisi või abistamist, kindlustavad lepinguosaliste tolliasutused Euroopa Komisjoni kaudu üksteist vastutavate tolliasutuste aadressidega.
3. Lepitakse kokku, et lõike 1 kohaldamise kulud kannab eksportiva lepinguosalise tolliasutus.
4. Lepitakse kokku, et lepinguosaliste tolliasutused arutavad kontrollimise protsessi üldist toimimist ja haldamist, sealhulgas prognoosivad töökoormust ja arutavad prioriteete. Kui taotluste arvu kasv on ebatavaliselt suur, konsulteerivad lepinguosaliste tolliasutused üksteisega, et määrata kindlaks prioriteetid ja kaaluda meetmeid töökoormuse haldamiseks, võttes arvesse tegevusnõudeid.
5. Toodete puhul, mida peetakse artikli 3 tähenduses päritolustaatusega toodeteks, võivad lepinguosalised teha koostööd kolmanda riigiga, et töötada välja tollimenetlused, mis põhinevad käesoleva protokolliga põhimõtetel.

*Artikkel 29***Päritolu kontrollimine**

1. Selleks et tagada käesoleva protokolliga nõuetekohane kohaldamine, aitavad lepinguosalised üksteisel oma tolliasutuste kaudu kontrollida, kas tooted on päritolustaatusega, ning tagada tariifse sooduskohtlemise taotluste õigsuse.
2. Taotlus, mille lepinguosaline esitab selleks, et kontrollida, kas toode on päritolustaatusega või kas kõik muud käesoleva protokolliga nõuded on täidetud:
  - a) põhineb importiva lepinguosalise tolliasutuse riskihindamise meetoditel, mis võivad hõlmata juhuslikku valikut või
  - b) tehakse siis, kui importival lepinguosalisel on põhjendatud kahtlus selle kohta, kas toode on päritolustaatusega või kas kõik muud käesoleva protokolliga nõuded on täidetud.
3. Importiva lepinguosalise tolliasutus võib kontrollida, kas toode on päritolustaatusega, esitades eksportiva lepinguosalise tolliasutusele kirjaliku taotluse, et viimane kontrolliks, kas toode on päritolustaatusega. Kontrollimist taotlev importiva lepinguosalise tolliasutus esitab eksportiva lepinguosalise tolliasutusele järgmised andmed:
  - a) taotluse esitanud tolliasutuse andmed,
  - b) kontrollitava eksportija või tootja nimi,
  - c) kontrollimise objekt ja ulatus ning
  - d) päritoludeklaratsiooni koopia ja vajaduse korral kõik muud asjakohased dokumendid.
4. Vajaduse korral võib importiva lepinguosalise tolliasutus nõuda eksportiva lepinguosalise tolliasutuselt lõike 3 kohaselt konkreetseid dokumente ja teavet.
5. Importiva lepinguosalise tolliasutuse lõike 3 kohane taotlus edastatakse eksportiva lepinguosalise tolliasutusele tähtsuse kirja teel või muul viisil, mis annab kinnituse, et tolliasutus on taotluse kätte saanud.

6. Eksportiva lepinguosalise tolliasutus kontrollib toote päritolustaatus. Selleks võib tolliasutus kooskõlas oma õigusaktidega nõuda dokumente, tõendeid või teha kontrollkäigu eksportija või tootja valdustesse, et kontrollida artiklis 25 osutatud dokumente ja vahendeid, mida kasutatakse toote tootmiseks.

7. Kui eksportija on päritoludeklaratsiooni aluseks võtnud tootja või tarnija kirjaliku kinnituse, võib eksportija korraldada nii, et tootja või tarnija esitavad eksportiva lepinguosalise tolliasutuse nõudmisel dokumendid või teabe otse kõnealusele tolliasutusele.

8. Niipea kui võimalik ja igal juhul 12 kuu jooksul pärast lõikes 4 osutatud taotluse saamist kontrollib eksportiva lepinguosalise tolliasutus, kas toode on päritolustaatusena ja vastab muudele käesoleva protokolliga nõuetele ja

a) esitab importiva lepinguosalise tolliasutusele tähtsuse kirja teel või muul viisil, mis annab kinnituse, et tolliasutus on aruande kätte saanud, kirjaliku aruande, et tolliasutus saaks kindlaks määrata, kas toode on päritolustaatusena või mitte, ning mis sisaldab järgmist:

i) kontrollimise tulemused;

ii) kontrollitud toote kirjeldus ning päritolureegli kohaldamiseks vajalik tariifne klassifikatsioon;

iii) toote päritolustaatus põhjendamiseks piisav tootmise kirjeldus ja selgitus;

iv) teave selle kohta, kuidas kontrollimine läbi viidi ja

v) vajaduse korral tõendavad dokumendid, ning

b) teavitab vastavalt oma õigusaktidele eksportijat oma otsusest selle kohta, kas toode on päritolustaatusena või mitte.

9. Lõikes 8 osutatud ajavahemikku võib pikendada asjaomaste tolliasutuste vastastikusel kokkuleppel.

10. Kuni lõike 8 alusel läbi viidud päritolu kontrollimise või lõike 13 kohaste konsultatsioonide tulemuste selgumiseni teeb importiva lepinguosalise tolliasutus tema poolt vajalikuks peetavaid ettevaatusabinõusid arvesse võttes importijale ettepaneku vabastada toode.

11. Kui päritolu kontrollimise tulemust ei ole esitatud vastavalt lõike 8 nõuetele, võib importiva lepinguosalise tolliasutus toote tariifsest sooduskoheldamisest keelduda, kui tal on põhjendatud kahtlus või kui ta ei suuda teha kindlaks, kas toode on päritolustaatusena.

12. Kui päritolu kontrollimist taotleb tolliasutus ja päritolu kontrolliv tolliasutus on toote päritolustaatus kindlaksmääramisel käesoleva artikli kohaste kontrollimenetluste või päritolureeglite tõlgendamise osas eri seisukohal ning neid eriarvamusi ei õnnestu omavaheliste konsultatsioonide käigus lahendada ning kui importiva lepinguosalise tolliasutus kavatses teha otsuse päritolu kohta, mis on vastuolus eksportiva lepinguosalise tolliasutuse kirjaliku aruandega, mis esitati lõike 8 punkti a kohaselt, teatab importiv lepinguosaline sellest eksportivale lepinguosalisele 60 päeva jooksul pärast kirjaliku aruande saamist.

13. Kummagi lepinguosalise taotluse korral alustavad lepinguosalised nende eriarvamuste lahendamiseks konsultatsioone ja viivad need lõpule 90 päeva jooksul pärast lõikes 12 osutatud teate kuupäeva. Konsultatsioonide läbiviimise tähtaega võib juhtumipõhiselt lepinguosaliste vastastikusel kirjalikul nõusolekul pikendada. Importiva lepinguosalise tolliasutus võib päritolustaatus kindlaksmääramise otsuse teha pärast konsultatsioonide lõpetamist. Samuti võivad pooled lahendada need eriarvamused artiklis 34 osutatud ühises tollikoostöö komitees.

14. Igal juhul lahendatakse eriarvamused importija ja importiva lepinguosalise tolliasutuse vahel importiva lepinguosalise seaduste kohaselt.

15. Käesolev protokoll ei takista lepinguosalise tolliasutusel teha päritolu kindlaksmääramise otsust ega eelotsust küsimustes, mida käsitletakse ühises tollikoostöö komitees või artikli 26.2 (Erikomiteed) punkti a alusel loodud kaubavahetuskomitees, ega võtta muid meetmeid, mida ta peab vajalikuks seni, kuni leitakse lahendus käesoleva lepingu raames.

*Artikkel 30***Läbivaatamine ja edasikaebamine**

1. Lepinguosalised annavad oma tolliasutuste poolt väljastatud päritolu kindlaksmääramise ja eelotsuste läbivaatamise ja edasikaebamise kohta põhiliselt samad õigused, kui on importijatel oma territooriumil, mis tahes isikule:
  - a) kes on saanud käesoleva protokolliga kohaldamise alusel päritolu kindlaksmääramise otsuse, või
  - b) kes on saanud artikli 33 lõike 1 kohaselt eelotsuse.
2. Lisaks artiklitele 27.3 (Haldusmenetlused) ja 27.4 (Läbivaatamine ja edasikaebamine) tagavad lepinguosalised, et lõikes 1 osutatud läbivaatamise ja edasikaebamise õigused sisaldavad juurdepääsu edasikaebamiseks või läbivaatamiseks vähemalt kahel tasandil, sealhulgas vähemalt üks kohtu- või kohtulaadsel tasandil.

*Artikkel 31***Karistused**

Lepinguosalised säilitavad meetmed, millega kehtestatakse kriminaal-, tsiviil- või halduskaristused käesolevat protokolliga käsitlevate seaduste rikkumiste eest.

*Artikkel 32***Konfidentsiaalsus**

1. Käesolev protokoll ei kohusta lepinguosalist esitama äriteavet ega teavet tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta ega võimaldama juurdepääsu sellisele teabele, kui selle avalikustamine takistaks õiguskaitsset või oleks vastuolus selle lepinguosalise seadustega, millega kaitstakse äriteavet ja isikuandmeid ja eraelu puutumatust.
2. Lepinguosalised tagavad vastavalt oma õigusaktidele käesoleva protokolliga alusel saadud teabe konfidentsiaalsuse ning kaitsevad seda avalikustamise eest, mis võiks kahjustada teabe esitanud isiku konkurentsipositsiooni. Kui teabe saanud lepinguosaline on vastavalt oma õigusaktidele kohustatud selle teabe avalikustama, teatab ta sellest asjaomasele isikule või lepinguosalisele, kes andmed esitas.
3. Lepinguosalised tagavad, et käesoleva protokolliga kohaselt kogutud konfidentsiaalset teavet ei tohi kasutada muul eesmärgil kui päritolu kindlaksmääramise ja tolliküsimuste haldamine ja täitmine, välja arvatud kui konfidentsiaalsed andmed esitanud isik või lepinguosaline seda lubab.
4. Olenemata lõikest 3 võib lepinguosaline lubada käesoleva protokolliga alusel saadud teabe kasutamist haldus-, kohtu- või kohtulaadses menetluses, mis algatatakse seoses käesoleva protokolliga rakendamise seotud tollialaste õigusaktide rikkumisega. Lepinguosaline teavitab enne sellist kasutamist sellest isikust või lepinguosalist, kes teabe esitas.
5. Lepinguosalised vahetavad teavet oma vastavate andmekaitse seaduste kohta, et lihtsustada lõike 2 toimimist ja kohaldamist.

*Artikkel 33***Eelotsused seoses päritoluga**

1. Enne kui toode lepinguosalise territooriumile imporditakse, esitab iga lepinguosaline kooskõlas oma õigusaktidega oma tolliasutuse kaudu kiiresti kirjaliku eelotsuse selle kohta, kas toode kvalifitseerub päritolustaatusena tooteks käesoleva protokolliga alusel.
2. Iga lepinguosaline kehtestab või säilitab eelotsuste väljastamise menetlused, sealhulgas üksikasjaliku kirjelduse teabe kohta, mida eelotsuse menetlemiseks põhjendatult nõutakse.
3. Iga lepinguosaline tagab, et tema tolliasutus:
  - a) võib igal ajal eelotsuse taotluse hindamise jooksul nõuda isikult, kes otsust taotleb, täiendavat teavet;

- b) teeb otsuse 120 päeva jooksul alates kuupäevast, mil ta sai eelotsust taotlevalt isikult kogu vajaliku teabe, ja
- c) esitab eelotsust taotlevale isikule täieliku selgituse otsuse põhjuste kohta.

4. Kui eelotsuse taotlus hõlmab küsimust, mis käsitleb:

- a) päritolu kontrollimist;
- b) läbivaatamist tolliasutuse poolt või edasikaebamist tolliasutusele või
- c) kohtulikku või kohtulaadset läbivaatamist tolliasutuse territooriumil,

võib tolliasutus vastavalt oma seadustele keelduda eelotsuse tegemisest või selle tegemise edasi lükata.

5. Kui lõikest 7 ei tulene teisiti, kohaldab kumbki lepinguosaline eelotsust sellise toote tema territooriumile impordimise suhtes, millele taotleti eelotsust, otsuse väljaandmise või hilisemal kuupäeval, kui see on otsuses täpsustatud.

6. Iga lepinguosaline kohtleb iga eelotsust taotlevat isikut samamoodi nagu kõiki teisi isikuid, kellele ta on eelotsuse juba väljastanud, kui faktid ja asjaolud on kõigis olulistest aspektidest identsed.

7. Eelotsuse esitanud lepinguosaline võib muuta eelotsust või selle tühistada:

- a) kui otsus põhineb faktiveal;
- b) kui on muutunud olulised faktid ja asjaolud, millel otsus põhineb;
- c) et viia see kooskõlla teise peatüki (Võrdne kohtlemine ja kaupade turulepääs) või selle protokolliga muudatustega või
- d) et viia see kooskõlla kohtuotsuse või seadusemuudatusega.

8. Iga lepinguosaline tagab, et eelotsuse muutmine või tühistamine jõustub päeval, mil muutmine või tühistamine tehti, või hilisemal kuupäeval, kui see on otsuses täpsustatud, ning seda ei kohaldata toote impordi suhtes, mis on toimunud enne nimetatud kuupäeva, välja arvatud juhul, kui isik, kellele eelotsus väljastati, ei ole tegutsenud kooskõlas selles sätestatud tingimustega.

9. Olenemata lõikest 8 võib eelotsust tegev isik vastavalt oma õigusaktidele lükata eelotsuse muutmise või tühistamise kuupäeva kuni kuus kuud edasi.

10. Kui lõikest 7 ei tulene teisiti, tagab kumbki lepinguosaline, et eelotsus jääb jõusse ning sellest peetakse kinni.

Artikkel 34

Komitee

Ühine tollikoostöö komitee, kellele on vastavalt artikli 26.2 (Erikomiteed) lõikele 1 antud volitused tegutseda laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomitee raames erikomiteena, võib käesoleva protokolliga läbi vaadata ja teha laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomiteele soovitusi protokolliga sätestatud muutmiseks. Ühine tollikoostöö komitee püüab teha otsuseid järgmise kohta:

- a) päritolureeglite ühetaoline haldamine, sealhulgas käesoleva protokolliga seotud tariifse klassifitseerimise ja väärtuse küsimustes;
  - b) käesoleva protokolliga seotud tehnilised, tõlgendus- ja haldusküsimused, ja
  - c) päritolu kontrollimisega seotud prioriteedid ja muud päritolu kontrollimisega seotud küsimused.
-

1. LISA

LUBATUD KÕRVALEKALDED TEKSTIILI- JA RÕIVATOODETE PUHUL

1. Käesolevas lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

„looduslikud kiud“ – muud kui tehis- või sünteeskiud, mida ei ole kedratud. Looduslikud kiud sisaldavad jäätmeid ja, kui ei ole sätestatud teisiti, ka kraasitud, kammitud või muul viisil töödeldud, kuid ketramata kiudusid. Looduslikud kiud hõlmavad rubriiki 05.11 kuuluvat hobusejõhvi, rubriikidesse 50.02 ja 50.03 kuuluvat siidi ning rubriikidesse 51.01–51.05 kuuluvaid villakiudusid, loomavilla ja -karva, rubriikidesse 52.01–52.03 kuuluvaid puuvillakiudusid ning rubriikidesse 53.01–53.05 kuuluvaid muid taimseid kiudusid.

„tekstiilimass, keemilised materjalid ja paberi valmistamiseks kasutatavad materjalid“ – materjalid, mis ei kuulu gruppidesse 50–63 ning mida saab kasutada tehis-, süntees- või paberkiudude ja -lõngade valmistamiseks; ja

„keemilised staapelkiud“ – rubriikidesse 55.01–55.07 kuuluvad süntees- või tehisfilamentkõisikud, -staapelkiud või nende jäätmed.

2. Suurema kindluse huvides võib gruppidesse 1–49 või 64 –97 kuuluvad materjalid, sealhulgas materjalid, mis sisaldavad tekstiili, jätta arvesse võtmata, kui määratakse kindlaks, kas kõik gruppidesse 50–63 kuuluvate toodete tootmiseks kasutatud päritolustaatuseta materjalid vastavad 5. lisas sätestatud päritolureeglile.
3. Kui lõikest 7 ei tulene teisiti, siis on gruppidesse 50–63 kuuluv toode hoolimata sellest, et selle valmistamiseks kasutatud päritolustaatuseta materjalid ei vasta 5. lisa nõuetele, päritolustaatuseta toode, tingimusel et:
  - a) toode on valmistatud kahest või enamast tabelis 1 loetletud põhitekstiilmaterjalist;
  - b) tabelis 1 loetletud päritolustaatuseta põhitekstiilmaterjalide netokaal ei ületa 10 % toote netokaalust ja
  - c) toode vastab kõigile muudele käesoleva protokolli nõuetele.
4. Kui lõikest 7 ei tulene teisiti, siis on gruppidesse 50–63 kuuluv toode hoolimata sellest, et see on toodetud ühest või enamast tabelis 1 loetletud põhitekstiilmaterjalist ning päritolustaatuseta mähitud või mähkimata lõngast, mis koosneb elastsete polüetriasadega polüüretaanist, päritolustaatuseta toode, tingimusel et:
  - a) elastsete polüetriasadega polüüretaanist koosneva mähitud või mähkimata, päritolustaatuseta lõnga kaal ei ületa 20 % toote netokaalust ja
  - b) toode vastab kõikidele muudele käesoleva protokolli nõuetele.
5. Kui lõikest 7 ei tulene teisiti, siis on gruppidesse 50–63 kuuluv toode, mis on toodetud ühest või enamast tabelis 1 loetletud põhitekstiilmaterjalist ning kahe kile vahele läbipaistva või värvilise liimiga liimitud kuni 5 mm laiustest päritolustaatuseta ribadest, mis koosnevad alumiiniumpulbriga kaetud või katmata alumiiniumfoolium- või kilesüdamikust, päritolustaatuseta toode, tingimusel et:
  - a) selliste päritolustaatuseta, kahe kile vahele läbipaistva või värvilise liimiga liimitud kuni 5 mm laiuste ribadega kaal, mis koosnevad alumiiniumpulbriga kaetud või katmata alumiiniumfoolium- või kilesüdamikust, ei ületa 30 % toote netokaalust, ja
  - b) toode vastab kõigile muudele käesoleva protokolli nõuetele.
6. Kui lõikest 7 ei tulene teisiti, siis on gruppidesse 61–63 kuuluv toode hoolimata sellest, et selle valmistamiseks kasutatud päritolustaatuseta materjalid ei vasta 5. lisa nõuetele, päritolustaatuseta toode, tingimusel et:
  - a) päritolustaatuseta materjalid on klassifitseeritud muusse rubriiki kui toode;

- b) päritolustaatuseta materjalide koguväärtus ei ületa 8 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast ja
- c) toode vastab kõigile muudele käesoleva protokolli nõuetele.

See lõige ei kehti päritolustaatuseta materjalide suhtes, mida kasutatakse gruppidesse 61–63 kuuluva toote voodri või vaheriide tootmiseks.

7. Lõigetes 2 –6 sätestatud lubatud kõrvalekalded ei kehti toote tootmiseks kasutatud päritolustaatuseta materjalide suhtes juhul, kui nende materjalide suhtes kohaldatakse päritolureeglit, mis hõlmab protsendimäära nende suurima väärtuse või kaalu kohta.

Tabel 1 — põhitekstiilmaterjalid

1. siid
2. vill
3. loomakarvad
4. loomavill
5. hobusejõhv
6. puuvill
7. paberi valmistamiseks kasutatavad materjalid ja paber
8. lina
9. harilik kanep
10. džuuat ja muud niintekstiilkiud
11. sisal ja muud perekonna Agave taimede tekstiilkiud
12. kookoskiud, manillakanep, ramjee ja muud taimsed tekstiilkiud
13. sünteesfilamentkiud
14. tehisfilamentkiud
15. elektrit juhtiv filamentkiud
16. polüpropüleenist sünteesstaapelkiud
17. polüestrist sünteesstaapelkiud
18. polüamiidist sünteesstaapelkiud
19. polüakrüülnitriilist sünteesstaapelkiud
20. polüimiidist sünteesstaapelkiud
21. polütetrafluoroetüleenist sünteesstaapelkiud
22. polü(fenüleensulfiidist) sünteesstaapelkiud
23. polü(vinüülkloriidist) sünteesstaapelkiud
24. muud sünteesstaapelkiud
25. viskoosstaapelkiud
26. muud tehisstaapelkiud

27. mähitud või mähkimata lõng, mis koosneb elastsete polüetriosaadega polüuretaanist
28. mähitud või mähkimata lõng, mis koosneb elastsete polüestriosaadega polüuretaanist
29. rubriiki 56.05 kuuluvad tooted (metalliseeritud lõng), mis sisaldavad kahe kile vahele läbipaistva või värvilise liimiga liimitud kuni 5 mm laiuseid ribasid, mis koosnevad alumiiniumpulbriga kaetud või katmata alumiiniumfoolium- või kilesüdamikust
30. muu rubriiki 56.05 kuuluv materjal

2. LISA

PÄRITOLUDEKLARATSIOONI TEKST

Päritoludeklaratsioon, mille tekst on esitatud allpool, tuleb koostada kooskõlas joonealuste märkustega. Joonealuseid märkusi ei ole siiski vaja uuesti kirjutada.

(Ajavahemik: alates _____ kuni _____ (1))

Käesoleva dokumendiga hõlmatud toodete eksportija (tolli luba nr ... (2)) deklareerib, et need tooted on... (3) sooduspäritoluga, välja arvatud juhul, kui on selgelt näidatud teisiti.

..... (4)

(Koht ja kuupäev)

..... (5)

(allkiri ja eksportija nimi)

- (1) Kui päritoludeklaratsioon koostatakse identsete päritolustaatusega toodete mitme saadetise kohta vastavalt artikli 19 lõikele 5, tuleb ära näidata ka ajavahemik, mille vältel deklaratsioon kehtib. Ajavahemik ei tohi ületada 12 kuud. Toote kogu import peab toimuma märgitud ajavahemiku jooksul. Kui ajavahemik ei ole kohaldatav, võib välja tühjaks jätta.
- (2) ELi eksportijate puhul: kui päritoludeklaratsiooni koostab heakskiidetud või registreeritud eksportija, tuleb sellele märkida ka eksportija tolliloo number või registreerimisnumber. Tolliluba nõutakse ainult juhul, kui eksportija on heakskiidetud eksportija. Kui päritoludeklaratsiooni ei koosta heakskiidetud või registreeritud eksportija, jäetakse sulgudes olevad sõnad välja või lünk tühjaks. Kanada eksportijate puhul: deklaratsioonile tuleb märkida eksportija registreerimisnumber, mille on määranud Kanada valitsus. Kui eksportijale ei ole registreerimisnumbrit antud, võib välja tühjaks jätta.
- (3) „Kanada/ELi” tähendab tooteid, mis kvalifitseeruvad päritolustaatusega toodeteks Kanada ja Euroopa Liidu vahelise laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu alusel. Kui päritoludeklaratsioon on täielikult või osaliselt seotud toodetega, mis pärinevad Ceutast või Melillast, peab eksportija deklaratsioonile selgelt märkima tähise „CM”.
- (4) Need andmed võib välja jätta, kui see teave sisaldub dokumendis endas.
- (5) Artikli 19 lõikes 3 on sätestatud erand eksportija allkirja nõudest. Kui eksportija ei ole kohustatud alla kirjutama, jäetakse koos allkirjaga märkimata ka allkirjutaja nimi.

Bulgaariakeelne tekst

(Период: от _____ до _____ (1))

Износителят на продуктите, обхванати от този документ (митническо разрешение № ... (2)), декларира, че освен когато е отбелязано друго, тези продукти са с/със ... преференциален произход (3).

Hispaaniakeelne tekst

(Período comprendido entre el _____ y el _____ (1))

El exportador de los productos incluidos en el presente documento (autorización aduanera nº ... (2)) declara que, salvo indicación en sentido contrario, estos productos gozan de un origen preferencial. ... (3).

Tšehhikeelne tekst

(Období: od _____ do _____ (1))

Vývozce výrobků uvedených v tomto dokumentu (číslo povolení ... (2)) prohlašuje, že kromě zřetelně označených, mají tyto výrobky preferenční původ v ... (3).

Taanikeelne tekst

(Periode: fra _____ til _____ (1))

Eksportøren af varer, der er omfattet af nærværende dokument, (toldmyndighedernes tilladelse nr. ... (2)), erklærer, at varerne, medmindre andet tydeligt er angivet, har præferenceoprindelse i ... (3).

Saksakeelne tekst

(Zeitraum: von _____ bis _____ (1))

Der Ausführer (ermächtigter Ausführer; Bewilligungs-Nr. ... (2)) der Waren, auf die sich dieses Handelspapier bezieht, erklärt, dass diese Waren, soweit nicht anderes angegeben, präferenzbegünstigte ... (3) Ursprungswaren sind.

Eestikeelne tekst

(Ajavahemik: alates _____ kuni _____ (1))

Käesoleva dokumendiga hõlmatud toodete eksportija (tolli luba nr. ... (2)) deklareerib, et need tooted on ... (3) sooduspäritoluga, välja arvatud juhul, kui on selgelt näidatud teisiti.

Kreekakeelne tekst

(Περίοδος: από _____ έως _____ (1))

Ο εξαγωγέας των προϊόντων που καλύπτονται από το παρόν έγγραφο (άδεια τελωνείου υπ' αριθ. ... (2)) δηλώνει ότι, εκτός εάν δηλώνεται σαφώς άλλως, τα προϊόντα αυτά είναι προτιμησιακής καταγωγής ... (3).

Ingliskeelne tekst

(Period: from _____ to _____ (1))

The exporter of the products covered by this document (customs authorisation No ... (2)) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of ... (3) preferential origin.

Prantsuskeelne tekst

(Période: du _____ au _____ (1))

L'exportateur des produits couverts par le présent document (autorisation douanière n° ... (2)) déclare que, sauf indication claire du contraire, ces produits ont l'origine préférentielle ... (3).

Horvaadikeelne tekst

(Razdoblje: od _____ do _____ (1))

Izvoznik proizvoda obuhvaćenih ovom ispravom (carinsko ovlaštenje br. ... (2)) izjavljuje da su, osim ako je drugačije izričito navedeno, ovi proizvodi ... (3) preferencijalnog podrijetla.

Itaaliakeelne tekst

(Periodo: dal _____ al _____ (1))

L'esportatore delle merci contemplate nel presente documento (autorizzazione doganale n. ... (2)) dichiara che, salvo indicazione contraria, le merci sono di origine preferenziale ... (3).

Lätikeelne tekst

(Laikposms: no _____ līdz _____ (1))

Šajā dokumentā (muitas atļauja Nr. ... (2)) norādīto produktu eksportētājs deklarē, ka šiem produktiem ir ... (3) preferenciāla izcelsme, ja vien nav skaidri minēts citādi.

Leedukeelne tekst

(Laikotarpis: nuo _____ iki _____ (1))

To produktu eksportētājs, kuri ietverti šajā dokumentā (muitas atļauja Nr. ... (2)) deklarē, ka, izņemot tur, kur ir citādi skaidri noteikts, šiem produktiem ir preferenciāla izcelsme ... (3).

Ungarikeelne tekst

(Időszak: _____ -tól _____ -ig (1))

A jelen okmányban szereplő áruk exportőre (vámfelhatalmazási szám: ... (2)) kijelentem, hogy eltérő egyértelmű jelzés hiányában az áruk preferenciális ... (3) származásúak.

Maltakeelne tekst

(Perjodu: minn _____ sa _____ (1))

L-esportatur tal-prodotti koperti b'dan id-dokument (awtorizzazzjoni tad-dwana Nru. ... (2)) jiddikjara li, flief fejn indikat b'mod ċar li mhux hekk, dawn il-prodotti huma ta' oriġini preferenzjali ... (3).

Hollandikeelne tekst

(Periode: van _____ tot en met _____ (1))

De exporteur van de goederen waarop dit document van toepassing is (douanevergunning nr. ... (2)), verklaart dat, behoudens uitdrukkelijke andersluidende vermelding, deze goederen van preferentiële oorsprong zijn uit ... (3).

Poolakeelne tekst

(Okres: od _____ do _____ (1))

Eksporтер produktów objętych tym dokumentem (upoważnienie władz celnych nr ... (2)) deklaruje, że z wyjątkiem gdzie jest to wyraźnie określone, produkty te mają ... (3) preferencyjne pochodzenie.

Portugaliikeelne tekst

(Período: de _____ a _____ (1))

O abaixo assinado, exportador dos produtos cobertos pelo presente documento (autorização aduaneira n.º ... (2)), declara que, salvo expressamente indicado em contrário, estes produtos são de origem preferencial ... (3).

Rumeeniakeelne tekst

(Perioada: de la _____ până la _____ (1))

Exportatorul produselor care fac obiectul prezentului document (autorizația vamală nr. ... (2)) declară că, exceptând cazul în care în mod expres este indicat altfel, aceste produse sunt de origine preferențială ... (3).

Sloveenikeelne tekst

(Obdobje: od _____ do _____ (1))

Izvoznik blaga, zajetega s tem dokumentom (pooblastilo carinskih organov št ... (2)), izjavlja, da, razen če ni drugače jasno navedeno, ima to blago preferencialno ... (3) poreklo.

Slovakikeelne tekst

(Obdobie: od _____ do _____ (1))

Vývozca výrobkov uvedených v tomto dokumente (číslo colného povolenia ... (2)) vyhlasuje, že pokiaľ nie je jasne uvedené inak, majú tieto výrobky preferenčný pôvod v ... (3).

Soomekeelne tekst

(_____ ja _____ välinen aika (1))

Tässä asiakirjassa mainittujen tuotteiden viejä (tullin lupa N:o ... (2)) ilmoittaa, että nämä tuotteet ovat, ellei toisin ole selvästi merkitty, etuuskohteluun oikeutettuja ... alkuperätuotteita (3).

Rootsikeelne tekst

(Period: från _____ till _____ (1))

Exportören av de varor som omfattas av detta dokument (tullmyndighetens tillstånd nr ... (2)) försäkrar att dessa varor, om inte annat tydligt markerats, har förmånsberättigande ursprung i ... (3).

_____

3. LISA

**TARNIJA KINNITUS PÄRITOLUSTAATUSETA TOODETE TOOTMISEKS
KASUTATUD PÄRITOLUSTAATUSETA MATERJALIDE KOHTA**

Avaldus:

Mina, allakirjutanu, lisatud dokumendiga hõlmatud toodete tarnija, kinnitan, et:

- a) järgmise tarnitud päritolustaatusega toote tootmiseks on kasutatud järgmisi materjale, mis ei pärine Euroopa Liidust/
Kanadast ⁽¹⁾.
- b) Kõik muud materjalid, mida on Euroopa Liidus /Kanadas nende toodete tootmiseks kasutatud, pärinevad sealt.

1	2	3	4	5	6
Tarnitud päritolustaatusega toote (toodete) kirjeldus	Tarnitud päritolustaatusega toote (toodete) HSi tariifne klassifikatsioon	Tarnitud päritolustaatusega toote (toodete) väärtus ⁽²⁾	Kasutatud päritolustaatusega materjali(de) kirjeldus	Kasutatud päritolustaatusega materjali(de) HSi klassifikatsioon	Kasutatud päritolustaatusega materjalide väärtus ⁽²⁾

Kokku:

Kokku:

Kohustun esitama kõik nõutavad tõendavad dokumendid.

.....
(Koht ja kuupäev)

.....
(Nimi ja ametikoht, ettevõtte nimi ja aadress.)

.....
(Allkiri)

⁽¹⁾ Mittevajalik lepinguosaline maha tõmmata.

⁽²⁾ Iga tarnitud päritolustaatusega toote ja kasutatud päritolustaatusega materjali puhul täpsustada selle ühikuväärtus vastavalt veerus 3 või 6.

4. LISA

CEUTA JA MELILLA PUHUL KOHALDATAVAD TINGIMUSED

1. Käesoleva protokolliga kohaldamisel ei hõlma Euroopa Liidu puhul mõiste „lepinguosaline“ Ceutat ega Melillat.
2. Ceutasse või Melillasse imporditavate Kanadast pärit toodete suhtes kohaldatakse sama tollirežiimi, sealhulgas tariifset sooduskohtlemist, mida kohaldatakse Euroopa Liidu tolliterritooriumilt pärit toodete suhtes *Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi Euroopa Ühendustega ühinemise akti protokoll nr 2* alusel. Kanada kohaldab Ceutast ja Melillast pärit käesoleva lepinguga hõlmatud toodete impordi suhtes sama tollirežiimi, sealhulgas tariifset sooduskohtlemist, mida kohaldatakse Euroopa Liidust imporditud ja sealt pärinevate toodete suhtes.
3. Kanadast Ceutasse ja Melillasse eksporditavate toodete päritolu kindlaksmääramisel kohaldatakse käesoleva protokolliga kohaselt Kanada suhtes kohaldatavaid päritolureegleid. Ceutast ja Melillast Kanadasse eksporditavate toodete päritolu kindlaksmääramisel kohaldatakse käesoleva protokolliga kohaselt Euroopa Liidu suhtes kohaldatavaid päritolureegleid.
4. Käesoleva protokolliga sätteid, milles käsitletakse päritolustaatuse väljaandmist, kasutamist ja järelkontrolli, kohaldatakse Kanadast Ceutasse ja Melillasse eksporditud toodete ning Ceutast ja Melillast Kanadasse eksporditud toodete suhtes.
5. Päritolu kumulatsiooni käsitlevaid käesoleva protokolliga sätteid kohaldatakse toodete impordi ja ekspordi suhtes Euroopa Liidu, Kanada ning Ceuta ja Melilla vahel.
6. Lõigetes 2, 3, 4 ja 5 osutatud eesmärgil käsitletakse Ceutat ja Melillat ühtse territooriumina.
7. Hispaania toll vastutab käesoleva lisa kohaldamise eest Ceutas ja Melillas.

5. LISA

TOOTEPÕHISED PÄRITOLUREEGLID

5. lisa sissejuhatavad märkused

1. Käesolevas lisas sätestatakse tingimused, millele toode peab vastama, et seda saaks käsitada päritolustaatusega tootena artikli 5 (Piisav tootmine) tähenduses.
2. Kasutatakse järgmisi mõisteid:
  - „**grupp**“ – harmoneeritud süsteemi grupp;
  - „**rubriik**“ – harmoneeritud süsteemis kasutatav neljakohaline kood või koodi neli esimest numbrit;
  - „**jaotis**“ – harmoneeritud süsteemi jaotis;
  - „**alamrubriik**“ – harmoneeritud süsteemis kasutatav kuuekohaline kood või koodi kuus esimest numbrit;
  - „**tariifisäte**“ – harmoneeritud süsteemi grupp, rubriik või alamrubriik.
3. Tootepõhised päritolureeglid, mida kohaldatakse teatavasse rubriiki, alamrubriiki või teatavate rubriikide või alamrubriikide rühma klassifitseeritud toote suhtes, on esitatud vahetult konkreetse rubriigi, alamrubriigi või rubriikide ja alamrubriikide rühma juures.
4. Kui ei ole sätestatud teisiti, kehtib tootepõhises päritolureeglis sätestatud tariifse klassifikatsiooni muutumise või mõne muu tingimuse nõue ainult päritolustaatuse materjalide suhtes.
5. Jaotise, grupi, rubriigi ja alamrubriigi märkused, kus need on kohaldatavad, on esitatud iga uue jaotise, grupi, rubriigi ja alamrubriigi alguses. Neid märkusi tuleb lugeda koos asjakohase jaotise, grupi, rubriigi või alamrubriigi tootepõhiste päritolureeglitega ning need võivad sisaldada lisatingimusi tootepõhiste päritolureeglitele või olla neile alternatiiviks..
6. Kui ei ole sätestatud teisiti, viitab tootepõhises päritolureeglis osutatud kaal netokaalule, mis tähendab materjali või toote kaalu ilma pakendi kaaluta, nagu selgitatud „päritolustaatuse materjalide netokaalu“ ja „toote netokaalu“ määratluses käesoleva protokollis artiklis 1 (Mõisted).
7. Tootepõhises päritolureeglis viidatud päritolustaatusega suhkur tähendab käesoleva protokollis artiklis 16 (Suhkur) osutatud päritolustaatuse materjali.
8. Kui tootepõhises päritolureeglis on nõutud:
  - a) muutust mis tahes muust grupist, rubriigist või alamrubriigist teise või muutust mis tahes muust grupist, rubriigist või alamrubriigist tooteks x (¹), siis võib toote tootmiseks kasutada ainult sellist päritolustaatuse materjali, mis on klassifitseeritud muusse gruppi, rubriiki või alamrubriiki kui toode;
  - b) muutust rubriigi või alamrubriigi või mistahes nende rubriikide või alamrubriikide sees, siis võib toote tootmiseks kasutada päritolustaatuse materjali, mis on klassifitseeritud samasse rubriiki või alamrubriiki kui toode kui ka päritolustaatuse materjali, mis on klassifitseeritud muusse gruppi, rubriiki või alamrubriiki kui toode;
  - c) muutust mis tahes rubriigist või alamrubriigist väljaspool rühma, siis võib toote tootmiseks kasutada ainult sellist päritolustaatuse materjali, mis on klassifitseeritud ei kuulu rubriikide või alamrubriikide rühma;
  - d) et toode oleks täielikult saadud, peab toode olema täielikult saadud artikli 4 (Täielikult saadud tooted) tähenduses. Kui saadeti koosneb mitmest identsest tootest, mis kuuluvad tariifisäte x alla, käsitatakse iga toodet eraldi;

(¹) Nendes märkustes tähistab toode x või tariifisäte x konkreetset toodet või tariifisätet ning protsent x konkreetset protsendimäära.

- e) tootmist, mille puhul kõik kasutatavad tariifisätte x alla kuuluvad materjalid on täielikult ühes riigis või territooriumil saadud, peavad kõik tariifisätte x alla kuuluvad toote tootmiseks kasutatud materjalid olema täielikult saadud artikli 4 (Täielikult saadud tooted) tähenduses;
- f) tariifisätte x alt, hoolimata sellest, kas toimub ka muutus muust grupist, rubriigist või alamrubriigist, siis ei võeta päritolustaatuseta materjalide väärtuse kindlaksmääramisel arvesse selliste päritolustaatuseta materjalide väärtust, mis vastavad muutusele tariifses klassifikatsioonis, millele osutatakse lauses, mis algab sõnadega „olenemata sellest“. Kui grupi, rubriigi, alamrubriigi või rubriikide ja alamrubriikide rühma suhtes kehtib kaks või rohkem tootepõhist päritolureeglit, tähendab kõnealuse lause kohane muutus tariifses klassifikatsioonis esimese päritolureegli kohast muutust;
- g) et tariifisätte x alla kuuluvate päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületaks x % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast, võetakse päritolustaatuseta materjalide väärtuse arvutamisel arvesse vaid selles päritolureeglis nimetatud päritolustaatuseta materjali väärtust. Artikli 6 (Lubatud kõrvalekalle) kohaldamisel ei tohi ületada päritolustaatuseta materjalide maksimaalset protsendimäära, mis on sätestatud kõnealuses päritolureeglis;
- h) et nende päritolustaatuseta materjalide väärtus, mis on klassifitseeritud sama tariifisätte alla kui lõpptoode, ei ületaks x % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast, siis võib toote tootmiseks kasutada päritolustaatuseta materjali, mis on klassifitseeritud muu tariifisätte alla kui toode. Päritolustaatuseta materjalide väärtuse arvutamisel võetakse arvesse vaid nende päritolustaatuseta materjalide väärtust, mis on klassifitseeritud sama tariifisätte alla kui lõpptoode. Artikli 6 (Lubatud kõrvalekalle) kohaldamisel ei tohi ületada päritolustaatuseta materjalide maksimaalset protsendimäära, mis on sätestatud kõnealuses päritolureeglis;
- i) et kõigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületaks x % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast, võetakse päritolustaatuseta materjalide väärtuse arvutamisel arvesse kõigi päritolustaatuseta materjalide väärtust. Artikli 6 (Lubatud kõrvalekalle) kohaldamisel ei tohi ületada päritolustaatuseta materjalide maksimaalset protsendimäära, mis on sätestatud kõnealuses päritolureeglis; ja
- j) et toote tootmiseks kasutatud, tariifisätte x alla kuuluvate päritolustaatuseta materjalide netokaal ei ületaks x % toote kaalust, võib toote tootmiseks kasutada nimetatud päritolustaatuseta materjale, tingimusel et ei ületata protsendimäära toote netokaalu kohta, mis on kindlaks määratud vastavalt artiklis 1 esitatud „toote netokaalu“ määratlusele. Artikli 6 (Lubatud kõrvalekalle) kohaldamisel ei tohi ületada päritolustaatuseta materjalide maksimaalset protsendimäära, mis on sätestatud kõnealuses päritolureeglis.
9. Tootepõhise päritolureegliga määratakse kindlaks päritolustaatuseta materjali minimaalne tootmine, mis on nõutav, et saadav toode oleks päritolustaatusena. Päritolustaatus annab ka toote tootepõhises päritolureeglis nõutud tootmisest ulatuslikum tootmine.
10. Kui tootepõhises päritolureeglis on öeldud, et teatavat päritolustaatuseta materjali kasutada ei tohi või et teatava päritolustaatuseta materjali väärtus või kaal ei tohi ületada teatavat piirmäära, ei kehti need tingimused selliste päritolustaatuseta materjalide suhtes, mis on klassifitseeritud mujale harmoneeritud süsteemis.
11. Kui materjal saab ühe lepinguosalise territooriumil päritolustaatusena ja seda materjali kasutatakse toote tootmiseks, mille päritolu määratakse kindlaks, siis ei võeta vastavalt artiklile 5 (Piisav tootmine) toote päritolu kindlaksmääramisel arvesse kõnealuse materjali tootmiseks kasutatud päritolustaatuseta materjale. See kehtib olenemata sellest, kas materjal on päritolustaatusena saanud samas tehases või mitte, kus toode on toodetud.
12. Käesolevas lisas sätestatud tootepõhised päritolureeglid kehtivad ka kasutatud toodete suhtes.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
I jaotis	Elusloomad; loomsed tooted
Grupp 1	Elusloomad
01.01-01.06	Kõik gruppi 1 kuuluvad loomad on täielikult saadud
Grupp 2	Liha ja söödav rups
02.01-02.10	Tootmine, mille puhul kõik kasutatavad gruppidesse 1 ja 2 kuuluvad materjalid on täielikult saadud
Grupp 3	Kalad ja vähid, limused ja muud veeselgrootud
	Märkus:
	<i>Grupi 3 vesiviljelustooteid käsitatakse lepinguosalise riigist pärinevana, kui need on kasvatatud selle lepinguosalise territooriumil päritolustaatuseta või päritolustaatusega seemnevarust, nagu munad, maimud ja vastsed.</i>
03.01-03.08	Tootmine, mille puhul kõik kasutatud grupi 3 materjalid on täielikult saadud.
Grupp 4	Piim ja piimatooted; linnunmunad; naturaalne mesi; mujal nimetamata loomse päritoluga toiduained
04.01	Muutus mis tahes muust grupist, välja arvatud alamrubriigi 1901.90 piimatooted mis sisaldavad piimakuivaineid üle 10 % massist, tingimusel et kõik kasutatavad grupi 4 materjalid on saadud.
0402.10	Muutus mis tahes muust muust grupist, välja arvatud alamrubriigi 1901.90 piimatooted, mis sisaldavad piimakuivaineid üle 10 % massist, tingimusel et:
	a) kõik kasutatavad grupi 4 materjalid on täielikult saadud ja
	b) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 40 % toote netokaalust.
0402.21-0402.99	Muutus mis tahes muust muust grupist, välja arvatud alamrubriigi 1901.90 piimatooted, mis sisaldavad piimakuivaineid üle 10 % massist, tingimusel et:
	a) kõik kasutatavad grupi 4 materjalid on täielikult saadud ja
	b) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.
04.03-04.06	Muutus mis tahes muust muust grupist, välja arvatud alamrubriigi 1901.90 piimatooted, mis sisaldavad piimakuivaineid üle 10 % massist, tingimusel et:
	a) kõik kasutatavad grupi 4 materjalid on täielikult saadud ja
	b) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.
04.07-04.10	Tootmine, mille puhul:
	a) kõik kasutatavad grupi 4 materjalid on täielikult saadud ja
	b) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
Grupp 5 0501.00-0511.99	Mujal nimetamata loomsed tooted Muutus nende mis tahes alamrubriikide sees või mis tahes muust alamrubriigist.
II jaotis	Taimsed tooted Märkus: <i>Lepinguosalise territooriumil kasvatatud põllumajandus- ja aiandussaaduseid käsitatakse lepinguosalise territooriumilt pärinevana isegi siis, kui need on kasvatatud kolmandast riigist imporditud seemnetest, taimesibulatest, pookealustest, pistikutest, pookeokstest, võsudest, pungadest või muudest elusate taimede osadest.</i>
Grupp 6 06.01-06.04	Eluspuud ja muud taimed; taimesibulad, -juured jms; lõikelilled ja dekoratiivne taimmaterjal Tootmine, mille puhul kõik kasutatud grupi 6 materjalid on täielikult saadud.
Grupp 7 07.01-07.09 0710.10-0710.80 0710.90 07.11 0712.20-0712.39 0712.90 07.13-07.14	Köögivili ning söödavad juured ja mugulad Tootmine, mille puhul kõik kasutatud grupi 7 materjalid on täielikult saadud. Tootmine, mille puhul kõik kasutatud grupi 7 materjalid on täielikult saadud. Muutus mis tahes muust alamrubriigist, tingimusel et: a) tootmises kasutatud grupi 7 päritolustaatuseta spargli, ubade, brokoli, peakapsa, porgandite, lillkapsa, kabatšokkide, kurkide, kornišonide, artišokkide, seente, sibula, herneste, kartuli, suhkrumaisi, paprika ja tomatite netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust, ja b) tootmises kasutatud grupi 7 päritolustaatuseta juur- ja köögiviljade netokaal ei ületa 50 % toote netokaalust. Tootmine, mille puhul kõik kasutatud grupi 7 materjalid on täielikult saadud. Tootmine, mille puhul kõik kasutatud grupi 7 materjalid on täielikult saadud. Muutus kuivatatud köögiviljadest kuivatatud köögiviljasegudeks samas alamrubriigis või mis tahes muust alamrubriigist, tingimusel et: a) tootmises kasutatud grupi 7 päritolustaatuseta spargli, ubade, brokoli, peakapsa, porgandite, lillkapsa, kabatšokkide, kurkide, kornišonide, seente, artišokkide, sibula, herneste, kartuli, suhkrumaisi, paprika ja tomatite netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust, ja b) tootmises kasutatud grupi 7 päritolustaatuseta juur- ja köögiviljade netokaal ei ületa 50 % toote netokaalust, või muude alamrubriigi 0712.90 toodete puhul tootmine, mille puhul kõik kasutatud grupi 7 materjalid on täielikult saadud. Tootmine, mille puhul kõik kasutatud grupi 7 materjalid on saadud.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
Grupp 8	Söödavad puuviljad, marjad ja pähklid; tsitrusviljade ja melonite koor
08.01-08.10	Tootmine, mille puhul kõik kasutatud grupi 8 materjalid on täielikult saadud.
08.11	Tootmine, mille puhul: a) kõik kasutatavad grupi 8 materjalid on täielikult saadud ja b) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 40 % toote netokaalust.
08.12	Tootmine, mille puhul kõik kasutatud grupi 8 materjalid on täielikult saadud.
0813.10-0813.40	Tootmine, mille puhul kõik kasutatud grupi 8 materjalid on täielikult saadud.
0813.50	Muutus mis tahes muust alamrubriigist, tingimusel et: a) tootmises kasutatud grupi 8 päritolustaatuseta mandlite, õunte, aprikooside, banaanide, kirsside, kastanite, tsitrusviljade, viigimarjade, viinamarjade, sarapuupähklite, nektariinide, virsikute, pirnide, ploomide ja kreeka pähklite netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust; b) tootmises kasutatud grupi 8 päritolustaatuseta puuviljade ja pähklite (v.a mandlid, õunad, aprikoosid, banaanid, brasiilia pähklid, karamboolad, kašuõunad, kašupähklid, kirsid, kastanid, tsitrusviljad, kookospähklid, viigimarjad, viinamarjad, guajavid, sarapuupähklid, jakad, litšid, makadaamiapähklid, mangod, mangostanid, nektariinid, papaiad, kannatuslille viljad, virsikud, pirnid, pistaatsiad, pitaiad, ploomid, tamarindid või kreeka pähklid) netokaal ei ületa 50 % toote netokaalust, ja c) tootmises kasutatud grupi 8 päritolustaatuseta puuviljade ja pähklite netokaal ei ületa 80 % toote netokaalust.
08.14	Tootmine, mille puhul kõik kasutatud grupi 8 materjalid on täielikult saadud.
Grupp 9	Kohv, tee, mate ja vürtsid
0901.11-0901.90	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
0902.10-0910.99	Muutus nende mis tahes alamrubriikide sees või mis tahes muust alamrubriigist.
Grupp 10	Teravili
10.01-10.08	Kõik grupi 10 teraviljad on täielikult saadud.
Grupp 11	Jahvatustööstuse tooted; linnased; tärklis; inuliin; nisugluteen
11.01-11.09	Tootmine, mille puhul kõik kasutatavad rubriigi 07.01, alamrubriigi 0710.10, gruppide 10 ja 11, rubriikide 23.02 ja 23.03 materjalid on täielikult saadud.
Grupp 12	Õliseemned ja õliviljad; mitmesugused terad, seemned ja viljad; tööstuses kasutatavad taimed ja ravimtaimed; õled ja sööt
12.01-12.07	Muutus mis tahes muust rubriigist.
12.08	Muutus mis tahes muust grupist.
12.09-12.14	Muutus mis tahes muust rubriigist.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
Grupp 13 1301.20-1301.90 1302.11-1302.39	Šellak; kummivaigud, vaigud ja muud taimemahlad ja -ekstraktid Ümberliigitamine nende alamrubriikide sees või mis tahes muust alamrubriigist. Ümberliigitamine nende alamrubriikide sees või mis tahes muust alamrubriigist, tingimusel et tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.
Grupp 14 1401.10-1404.90	Taimne punumismaterjal; mujal nimetamata taimsed tooted Muutus nende mis tahes alamrubriikide sees või mis tahes muust alamrubriigist.
III jaotis	Loomsed ja taimsed rasvad ja õlid ning nende lõhustamissaadused; töödeldud toidurasvad; loomsed ja taimsed vahad
Grupp 15 15.01-15.04 15.05 15.06 15.07-15.08 15.09-15.10 15.11-15.15 1516.10 1516.20 15.17 15.18	Loomsed ja taimsed rasvad ja õlid ning nende lõhustamissaadused; töödeldud toidurasvad; loomsed ja taimsed vahad Muutus mis tahes muust rubriigist. Muutus nende mis tahes alamrubriikide sees või muust alamrubriigist. Muutus mis tahes muust rubriigist. Muutus mis tahes muust grupist. Tootmine, mille puhul kõik kasutatavad grupi 15.09 ja 15.10 materjalid on täielikult saadud Muutus mis tahes muust grupist. Muutus mis tahes muust rubriigist. Muutus mis tahes muust grupist. Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriikidest 15.07 –15.15, alamrubriigist 1516.20 või rubriigist 15.18. Märkus: <i>Rubriigi 15.18 päritolureegli kohaldamisel, milles viidatakse lahustumatute lisandite sisaldusele, mõõdetakse kõnealust sisaldust American Oil Chemists’ Society meetodil Ca 3a–46.</i> Mis tahes muu grupi toodete muutus taimseteks rasvadeks ja -õlideks või nende fraktsioonideks või muutus loomsete või taimsete rasvade või õlide või nende fraktsioonide toidukõlbmatuteks segudeks või valmististeks, mis sisaldavad kuni 0,15 % netokaalust käesolevasse rubriiki või muusse rubriiki kuuluvaid lahustumatuid lisandeid, tingimusel et tootmise käigus vähendatakse lahustumatute lisandite sisaldust, või mis tahes muu rubriigi toote muutus rubriigi 15.18 mis tahes muuks tooteks.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
15.20	Muutus samas rubriigis või mis tahes muust rubriigist.
15.21-15.22	Muutus mis tahes muust rubriigist.
IV jaotis	Valmistoidukaubad; joogid, alkohol ja äädikas; tubakas ja tööstuslikud tubakaasendajad
Grupp 16	Tooted lihast, kalast, vähkidest, limustest või muudest veeseligrootutest
16.01-16.02	Muutus mis tahes muust grupist, välja arvatud grupist 2.
16.03	Muutus mis tahes muust grupist, välja arvatud grupist 2 või 3.
16.04-16.05	Muutus mis tahes muust grupist, välja arvatud grupist 3.
Grupp 17	Suhkur ja suhkrukondiitritooted
17.01	Muutus mis tahes muust rubriigist.
17.02	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud alamrubriigist 1701.91 või 1701.99, tingimusel et tootmises kasutatud rubriikide 11.01–11.08, alamrubriigi 1701.11 või 1701.12 või rubriigi 17.03 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.
17.03	Muutus mis tahes muust rubriigist.
17.04	Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et: a) i) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 40 % toote netokaalust või ii) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru väärtus ei ületa 30 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast, ja b) tootmises kasutatud grupi 4 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.
Grupp 18	Kakao ja kakaotooted
18.01-18.02	Muutus mis tahes muust rubriigist.
1803.10-1803.20	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
18.04-18.05	Muutus mis tahes muust rubriigist.
18.06	Ümberliigitamine muust rubriigist, tingimusel et: a) i) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 40 % toote netokaalust või ii) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru väärtus ei ületa 30 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast, ja b) tootmises kasutatud grupi 4 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
Grupp 19	Tooted teraviljast, jahust, tärklistest või piimast; valikpagaritooted
19.01	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tootmises kasutatud rubriikide 10.06 või 11.01 –11.08 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust, b) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 30 % toote netokaalust, c) tootmises kasutatud grupi 4 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust ja d) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru ja grupi 4 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 40 % toote netokaalust.
1902.11-1902.19	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tootmises kasutatud rubriikide 10.06 või 11.01 –11.08 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust, b) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust ja c) tootmises kasutatud grupi 4 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.
1902.20	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tootmises kasutatud grupi 2, 3 või 16 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust, b) tootmises kasutatud rubriikide 10.06 või 11.01 –11.08 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust, c) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust ja d) tootmises kasutatud grupi 4 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.
1902.30-1902.40	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tootmises kasutatud rubriikide 10.06 või 11.01 –11.08 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust, b) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust ja c) tootmises kasutatud grupi 4 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.
19.03	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tootmises kasutatud grupi 10.06 või 11.01 –11.08 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust ja b) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
1904.10-1904.20	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tootmises kasutatud rubriikide 10.06 või 11.01 –11.08 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust, b) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 30 % toote netokaalust, c) tootmises kasutatud grupi 4 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust ja d) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru ja grupi 4 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 40 % toote netokaalust.
1904.30	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tootmises kasutatud rubriikide 10.06 või 11.01 –11.08 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust ja b) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.
1904.90	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tootmises kasutatud rubriikide 10.06 või 11.01 –11.08 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust, b) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 30 % toote netokaalust, c) tootmises kasutatud grupi 4 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust ja d) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru ja grupi 4 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 40 % toote netokaalust.
19.05	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tootmises kasutatud rubriikide 10.06 või 11.01 –11.08 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust, b) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 40 % toote netokaalust, c) tootmises kasutatud grupi 4 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust ja d) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru ja grupi 4 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 50 % toote netokaalust.
Grupp 20	Tooted köögi- ja puuviljadest, marjadest, pähklitest või muudest taimeosadest
20.01	Muutus mis tahes muust rubriigist.
20.02-20.03	Muutus mis tahes muust rubriigist, milles kõik kasutatud grupi 7 materjalid on täielikult saadud.
20.04-20.05	Muutus mis tahes muust rubriigist.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
20.06	<p>Muutus põldmurakatest, kirssidest, jõhvikatest, murakatest, vaarikatest, toompihlaka marjadest või maasikatest tehtud valmististeks, tingimusel et tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 60 % toote netokaalust, või</p> <p>mis tahes muu rubriigi toote muutus rubriigi 20.06 mis tahes muuks tooteks, tingimusel et tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.</p>
2007.10-2007.91	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.</p>
2007.99	<p>Mis tahes muu rubriigi toote muutus džemmiks, keediseks või puuvilja- või marjavõideks, tingimusel et tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 60 % toote netokaalust, või</p> <p>mis tahes muu rubriigi toote muutus alamrubriigi 2007.99 mis tahes muuks tooteks, tingimusel et tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.</p> <p>Märkus:</p> <p><i>Rubriigi 20.08 põldmurakatest, kirssidest, jõhvikatest, murakatest, vaarikatest, toompihlaka marjadest või maasikatest tehtud valmistisi käsitlevate päritolureeglite puhul võib toote netokaal olla kõigi toote tootmises kasutatud materjalide netokaal, välja arvatud toote tootmise ajal tootele lisatud rubriiki 22.01 kuuluva vee netokaal. Tootmises kasutatud puuviljade ja marjade netomass võib olla külmutatud või külmutamata, lõigatud või lõikamata, kuid muul viisil töötlemata puuviljade ja marjade netomass.</i></p>
2008.11-2008.19	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 40 % toote netokaalust.</p>
2008.20-2008.50	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.</p>
2008.60	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 60 % toote netokaalust.</p>
2008.70	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.</p>
2008.80	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 60 % toote netokaalust.</p>
2008.91	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.</p>
2008.93	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 60 % toote netokaalust.</p>

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
2008.97	<p>Mis tahes muu rubriigi toodete muutus põldmurakaid, kirsse, jõhvikaid, murakaid, vaarikaid, toompihlaka marju või maasikaid sisaldavateks segudeks, tingimusel et tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 60 % toote netokaalust, või</p> <p>mis tahes muu rubriigi toote muutus alamrubriigi 2008.97 mis tahes muuks tooteks, tingimusel et tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 40 % toote netokaalust.</p>
2008.99	<p>Mis tahes muu rubriigi toodete muutus põldmurakatest, kirssidest, jõhvikatest, murakatest, vaarikatest, toompihlaka marjadest või maasikatest tehtud valmististeks, tingimusel et tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 60 % toote netokaalust, või</p> <p>mis tahes muu rubriigi toote muutus alamrubriigi 2008.99 mis tahes muuks tooteks, tingimusel et tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.</p>
2009.11-2009.79	Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.
2009.81	Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 40 % toote netokaalust.
2009.89	Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.
2009.90	<p>Mis tahes muu alamrubriigi toodete, välja arvatud rubriiki 20.09 kuuluvate päritolustaatuseta mustika-, jõhvika-, leedripuu marjade, muraka- või toompihlaka marjade mahla sisaldavate segude muutus mustika-, jõhvika-, leedripuu marjade, muraka- või toompihlaka marjade mahla sisaldavateks segudeks, tingimusel et:</p> <p>a) tootmises kasutatud rubriigi 20.09 päritolustaatuseta kontsentreerimata mahla netokaal ei ületa 40 % toote netokaalust ja</p> <p>b) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust või</p> <p>mis tahes muu rubriigi toote muutus alamrubriigi 2009.90 mis tahes muuks tooteks, tingimusel et tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.</p>
Grupp 21	Mitmesugused toiduvalmistised
2101.11-2101.30	<p>Muutus mis tahes muust alamrubriigist, tingimusel et:</p> <p>a) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust ja</p> <p>b) tootmises kasutatud grupi 4 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.</p>
2102.10-2102.30	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
2103.10	<p>Muutus mis tahes muust alamrubriigist, tingimusel et:</p> <p>a) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust ja</p> <p>b) tootmises kasutatud rubriikide 04.07–04.10 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.</p>

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
2103.20	<p>Mis tahes muu alamrubriigi toote muutus ketšupiks või grillkastmeks, tingimusel et:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 40 % toote netokaalust, b) tootmises kasutatud rubriikide 04.07, 04.08 või 04.10 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust ja c) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru ja rubriikide 04.07, 04.08 ja 04.10 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 50 % toote netokaalust, või <p>mis tahes muu rubriigi toote muutus rubriigi 2103.20 mis tahes muuks tooteks, tingimusel et:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust ja b) tootmises kasutatud rubriikide 04.07–04.10 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.
2103.30	<p>Muutus mis tahes muust alamrubriigist, tingimusel et:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust ja b) tootmises kasutatud rubriikide 04.07–04.10 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust. <p>Märkus:</p> <p><i>Alamrubriigi 2103.90 päritolureegli kohaldamisel on kastmelisandite segud ja maitseainesegud toiduained, mida võib toidu tootmisel või valmistamisel lisada toidule enne või pärast serveerimist, et anda sellele lõhn ja maitse või neid omadusi parandada.</i></p>
2103.90	<p>Mis tahes muu alamrubriigi toote muutus grillkastmeks, puuviljapõhisteks kastmeteks, kastmelisandite segudeks ja maitseainesegudeks, tingimusel et:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 40 % toote netokaalust, b) tootmises kasutatud rubriikide 04.07, 04.08 ja 04.10 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust ja <p>tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru ja rubriikide 04.07, 04.08 ja 04.10 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 50 % toote netokaalust või</p> <p>mis tahes muu alamrubriigi toote muutus alamrubriigi 2103.90 mis tahes muuks tooteks, tingimusel et:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust ja b) tootmises kasutatud rubriikide 04.07–04.10 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust,
2104.10-2105.00	<p>Muutus mis tahes muust alamrubriigist, tingimusel et:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust ja b) tootmises kasutatud grupi 4 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
21.06	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et:</p> <p>a) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 40 % toote netokaalust ja</p> <p>b) tootmises kasutatud grupi 4 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.</p>
Grupp 22	Joogid, alkohol ja äädikas
22.01	Muutus mis tahes muust rubriigist.
2202.10	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et:</p> <p>a) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust ja</p> <p>b) tootmises kasutatud grupi 4 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.</p>
2202.90	<p>Mis tahes muu rubriigi toote, välja arvatud rubriikide 04.01–04.06 tooted või alamrubriigi 1901.90 piimatooted, mis sisaldavad piimakuivaineid üle 10 % massist, muutus piima sisaldavaks tooteks, tingimusel et:</p> <p>a) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust ja</p> <p>b) tootmises kasutatud rubriikide 04.07–04.10 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust, või</p> <p>mis tahes muu rubriigi toote muutus alamrubriigi 2202.90 mis tahes muuks tooteks, tingimusel et:</p> <p>a) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust ja</p> <p>b) tootmises kasutatud grupi 4 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.</p>
22.03	Muutus mis tahes muust rubriigist.
22.04	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud alamrubriikidest 0806.10, 2009.61 ja 2009.69, rubriikidest 22.07 ja 22.08.
22.05-22.06	Muutus mis tahes muust rubriigist.
22.07-22.09	Muutus mis tahes muust rubriigist, mis ei kuulu rühma, välja arvatud rubriigist 22.04.
Grupp 23	Toiduainetööstuse jääd ja jäätmed; tööstuslikult toodetud loomasöödad
23.01	Muutus mis tahes muust rubriigist.
23.02	Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et tootmises kasutatud grupi 10 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.
2303.10	Ümberliigitamine muust rubriigist, tingimusel et tootmises kasutatud grupi 10 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.
2303.20-2303.30	Muutus mis tahes muust rubriigist.
23.04-23.08	Muutus mis tahes muust rubriigist.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
23.09	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud gruppide 2 ja 3, tingimusel et:</p> <p>a) tootmises kasutatud gruppide 10 ja 11 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust,</p> <p>b) tootmises kasutatud päritolustaatuseta suhkru netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust ja</p> <p>c) tootmises kasutatud grupi 4 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.</p>
Grupp 24	<p>Tubakas ja tööstuslikud tubakaasendajad</p> <p>Märkus: <i>Lepinguosalise territooriumil kasvatatud põllumajandus- ja aiandussaaduseid käsitatakse lepinguosalise territooriumilt pärinevana isegi siis, kui need on kasvatatud kolmandast riigist imporditud seemnetest, taimesibulatest, pookealustest, pistikutest, pookeokstest, võsudest, pungadest või muudest elusate taimede osadest.</i></p> <p>24.01 Tootmine, mille puhul kõik kasutatud rubriigi 24.01 materjalid on täielikult ühes riigis või territooriumil saadud.</p> <p>2402.10 Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et tootmises kasutatud grupi 24 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 30 % kõigi nende grupi 24 toodete netokaalust, mida on toote tootmiseks kasutatud.</p> <p>2402.20 Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud alamrubriigist 2403.10, tingimusel et sellise tootmises kasutatud rubriigi 24.01 materjali netokaal, mis on täielikult saadud, moodustab vähemalt 10 % kõigi nende grupi 24 toodete netokaalust, mida on toote tootmiseks kasutatud.</p> <p>2402.90 Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et tootmises kasutatud grupi 24 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 30 % kõigi nende grupi 24 toodete netokaalust, mida on toote tootmiseks kasutatud.</p> <p>24.03 Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et tootmises kasutatud grupi 24 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 30 % kõigi nende grupi 24 toodete netokaalust, mida on toote tootmiseks kasutatud.</p>
V jagu	Mineraalsed tooted
Grupp 25	Sool; väävel; mullad ja kivimid; krohvismaterjalid; lubi ja tsement
25.01-25.03	Muutus mis tahes muust rubriigist.
2504.10-2504.90	Muutus nende mis tahes alamrubriikide sees või mis tahes muust alamrubriigist.
25.05-25.14	Muutus mis tahes muust rubriigist.
2515.11-2516.90	Muutus nende mis tahes alamrubriikide sees või mis tahes muust alamrubriigist.
25.17	Muutus mis tahes muust rubriigist.
2518.10-2520.20	Muutus nende mis tahes alamrubriikide sees või mis tahes muust alamrubriigist.
25.21-25.23	Muutus mis tahes muust rubriigist.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
2524.10-2525.30	Muutus nende mis tahes alamrubriikide sees või mis tahes muust alamrubriigist.
25.26-25.29	Muutus mis tahes muust rubriigist.
2530.10-2530.90	Muutus nende mis tahes alamrubriikide sees või mis tahes muust alamrubriigist.
Grupp 26	Maagid, räbu ja tuhk
26.01-26.21	Muutus mis tahes muust rubriigist.
Grupp 27	Mineraalkütused, mineraalõlid ja nende destilleerimissaadused; bituumenained; mineraalvahad
27.01-27.09	Muutus nendemis tahes alamrubriikide sees või muust alamrubriigist.
27.10	Muutus samas rubriigis või mis tahes muust rubriigist, välja arvatud alamrubriigi 3824.90 ja rubriigi 38.26 biodiisel.
27.11-27.16	Muutus nende mis tahes alamrubriikide sees või muust alamrubriigist.
VI jaotis	Keemiatööstuse ja sellega seotud tööstusharude tooted
Grupp 28	<p>Anorgaanilised kemikaalid; väärismetallide, haruldaste muldmetallide, radioaktiivsete elementide ja isotoopide orgaanilised ja anorgaanilised ühendid</p> <p>Märkus 1: Selle grupi toode on päritolustaatusega toode, kui see on saadud: a) käesoleva grupi päritolureeglitega ette nähtud tariifse klassifikatsiooni muutmise tulemusena; b) märkuses 2 kirjeldatud keemilise reaktsiooni tulemusena või c) märkuses 3 kirjeldatud puhastamise tulemusena.</p> <p>Märkus 2: Keemiline reaktsioon ja CASi (Chemical Abstract Service) numbri muutus Käesoleva grupi toodet käsitatakse päritolustaatusega tootena, kui see on keemilise reaktsiooni tulemus ning selle keemilise reaktsiooni tulemusena muutub CASi number. Käesoleva grupi tähenduses on „keemiline reaktsioon“ protsess, sealhulgas biokeemiline protsess, mille tulemusel tekib molekulisidest sidemete katkemise ja uute molekulisidest sidemete moodustumise või molekulis sisalduvate aatomite paigutuse muutmise teel uue struktuuriga molekul. Toote päritolustaatuse kindlaksmääramisel ei käsitata keemilise reaktsioonina järgmist: a) lahustamine vees või muudes lahustites; b) lahustite, sealhulgas vee eemaldamine või c) kristallisatsioonivee lisamine või eemaldamine.</p>

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
2801.10-2853.00	<p>Märkus 3: Puhastamine</p> <p>Käesoleva grupi puhastatavat toodet käsitatakse päritolustaatusega tootena, kui puhastamine toimub ühe või mõlema lepinguosalise territooriumil ja selle käigus kõrvaldatakse vähemalt 80 % lisanditest.</p> <p>Märkus 4: Eraldamise keeld</p> <p>Toodet, mille tariifset klassifikatsiooni saab ühe või mõlema lepinguosalise territooriumil muuta tänu valmistatud segust ühe või mitme materjali eraldamisele, ei käsitata päritolustaatusega tootena, välja arvatud juhul, kui eraldatud materjal läbis keemilise reaktsiooni ühe või mõlema lepinguosalise territooriumil.</p> <p>Muutus mis tahes muust alamrubriigist või muutus nende alamrubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust alamrubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse alamrubriiki klassifitseeritud päritolustaatusega materjalide väärtus ei ületa 20 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>
Grupp 29	<p>Orgaanilised kemikaalid</p> <p>Märkus 1:</p> <p>Toode on päritolustaatusega toode, kui see on saadud:</p> <ol style="list-style-type: none"> käesoleva grupi päritolureeglitega ette nähtud tariifse klassifikatsiooni muutmise tulemusena; märkuses 2 kirjeldatud keemilise reaktsiooni tulemusena või märkuses 3 kirjeldatud puhastamise tulemusena. <p>Märkus 2: Keemiline reaktsioon ja CASi (Chemical Abstract Service) numbri muutus</p> <p>Käesoleva grupi toodet käsitatakse päritolustaatusega tootena, kui see on keemilise reaktsiooni tulemus ning selle keemilise reaktsiooni tulemusena muutub CASi number.</p> <p>Käesoleva grupi tähenduses on „keemiline reaktsioon“ protsess, sealhulgas biokeemiline protsess, mille tulemusel tekib molekulisidemetest katkemise ja uute molekulisidemetest moodustumise või molekulis sisalduvate aatomite paigutuse muutumise teel uue struktuuriga molekul.</p> <p>Toote päritolustaatuse kindlaksmääramisel ei käsitata keemilise reaktsioonina järgmist:</p> <ol style="list-style-type: none"> lahustamine vees või muudes lahustites; lahustite, sealhulgas vee eemaldamine või kristallisatsioonivee lisamine või eemaldamine. <p>Märkus 3: Puhastamine</p> <p>Käesoleva grupi puhastatavat toodet käsitatakse päritolustaatusega tootena, kui puhastamine toimub ühe või mõlema lepinguosalise territooriumil ja selle käigus kõrvaldatakse vähemalt 80 % lisanditest.</p> <p>Märkus 4: Eraldamise keeld</p> <p>Toodet, mille tariifset klassifikatsiooni saab ühe või mõlema lepinguosalise territooriumil muuta tänu valmistatud segust ühe või mitme materjali eraldamisele, ei käsitata päritolustaatusega tootena, välja arvatud juhul, kui eraldatud materjaliga tehti keemiline reaktsioon ühe või mõlema lepinguosalise territooriumil.</p>

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
2901.10-2942.00	Muutus mis tahes muust alamrubriigist või muutus nende alamrubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust alamrubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse alamrubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 20 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
Grupp 30	Farmaatsiatooted
3001.20-3005.90	Muutus nende mis tahes alamrubriikide sees või mis tahes muust alamrubriigist.
3006.10-3006.60	Muutus nende mis tahes alamrubriikide sees või mis tahes muust alamrubriigist.
3006.70-3006.92	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
Grupp 31	Väetised
31.01	Muutus samas rubriigis või mis tahes muust rubriigist.
31.02	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 20 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
3103.10-3104.90	Muutus nende mis tahes alamrubriikide sees või mis tahes muust alamrubriigist.
31.05	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 20 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
Grupp 32	Park- ja värvainekstraktid; tanniinid ja nende derivaadid; värvained ja pigmentid; värvid ja lakid; kitt ja muud mastiksid; tint
3201.10-3210.00	Muutus nende mis tahes alamrubriikide sees või muust alamrubriigist.
32.11-32.12	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 20 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
3213.10	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
3213.90	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 20 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
32.14-32.15	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 20 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
Grupp 33	Eeterlikud õlid ja resinoidid; parfümeeria- ja kosmeetikatooted ning hügieenivahendid
3301.12-3301.90	Muutus mis tahes muust alamrubriigist või muutus nende alamrubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust alamrubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse alamrubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 20 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
3302.10	Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et grupi 17.01 või 17.02 päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 20 % toote netokaalust.
3302.90	Muutus mis tahes muust rubriigist.
33.03	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 20 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
33.04-33.07	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 20 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
Grupp 34	Seep, orgaanilised pindaktiivsed ained, pesemisvahendid, määrdeained, tehisvahad ja vahavalmistised, poleerimis- ja puhastusvahendid, küünlad jms tooted, voolimispastad, stomatoloogiline vaha ja hambaravis kasutatavad kipsisegud
3401.11-3401.20	Muutus mis tahes muust rubriigist või selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 20 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
3401.30	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud alamrubriigist 3402.90, või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, välja arvatud alamrubriigist 3402.90, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 20 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
3402.11-3402.19	Muutus mis tahes muust alamrubriigist või muutus nende alamrubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust alamrubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse alamrubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 20 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
3402.20	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud alamrubriigist 3402.90.
3402.90	Muutus mis tahes muust alamrubriigist või muutus selle alamrubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust alamrubriigist, tingimusel et käesoleva alamrubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 20 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
3403.11-3405.90	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
34.06	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 20 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
34.07	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et: <ul style="list-style-type: none"> a) vähemalt üks komplekti kuuluv toode on päritolustaatuseta ja b) komplekti kuuluvate käesoleva rubriigi päritolustaatuseta toodete koguväärtus ei ületa 50 % komplekti tehinguväärtusest või tehasehinnast.
Grupp 35	Valkained; modifitseeritud tärklis; liimid; ensüümid
35.01-35.02	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud gruppide 2–4, või muutus gruppide 2–4 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka muust rubriigist, tingimusel et gruppide 2–4 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
35.03	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud grupi 2 muu kui seanahk või grupi 3 muu kui kalanahk, või muutus grupist 2, välja arvatud seanahk, või grupist 3, välja arvatud kalanahk, hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, grupi 2 seanahkadest või grupi 3 kalanahkadest, tingimusel et grupi 2, välja arvatud seanahk, või grupi 3, välja arvatud kalanahk, päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
35.04	Mis tahes muu rubriigi toote, välja arvatud grupi 4 tooted või alamrubriigi 1901.90 piimatooted, mis sisaldavad piimakuivaineid üle 10 % massist, muutus piimavalkudeks; mis tahes muu rubriigi toote, välja arvatud gruppide 2–4 või rubriigi 11.08 päritolustaatuseta materjalide muutus rubriigi 35.04 mis tahes muuks tooteks, või gruppide 2–4 või rubriigi 11.08 toote muutus rubriigi 35.04 mis tahes muuks tooteks hoolimata sellest, kas toimub muutus ka muust rubriigist, tingimusel et gruppide 2–4 või rubriigi 11.08 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
35.05	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriigist 11.08, või muutus rubriigist 11.08 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et rubriigi 11.08 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
35.06-35.07	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
Grupp 36	Lõhkeained; pürotehnilised tooted; tuletikud; pürofoorsed sulamid; teatavad kergsüttivad valmistised
36.01-36.06	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 20 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
Grupp 37	Foto- ja kinokaubad
37.01	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 20 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
37.02	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriigist 37.01.
37.03-37.06	muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 20 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
3707.10-3707.90	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
Grupp 38	Mitmesugused keemiatooted
38.01-38.02	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
38.03	Muutus samas rubriigis või mis tahes muust rubriigist.
38.04	Muutus mis tahes muust rubriigist.
3805.10	Mis tahes muu alamrubriigi toote või destilleerimise teel puhastatud toorsulfaattärpentini muutus puhastatud sulfaattärpentiniks või mis tahes muu alamrubriigi toote muutus alamrubriigi 3805.10 mis tahes muuks tooteks.
3805.90	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
3806.10-3806.90	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
38.07	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
3808.50-3808.99	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
3809.10	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriikidest 10.06 ja 11.01–11.08, või muutus rubriikidest 10.06 ja 11.01–11.08 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et tootmises kasutatud rubriikide 10.06 ja 11.01–11.08 päritolustaatuseta materjalide kaal ei ületa 20 % toote netokaalust.
3809.91-3809.93	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 20 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
38.10	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 20 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
3811.11-3811.90	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
38.12	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 20 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
38.13-38.14	Muutus mis tahes muust rubriigist.
3815.11-3815.90	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
38.16-38.19	Muutus mis tahes muust rubriigist.
38.20	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud alamrubriigist 2905.31 või 2905.49, või muutus alamrubriikidest 2905.31 või 2905.49, hoolimata sellest, kas toimub ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et alamrubriikide 2905.31 või 2905.49 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
38.21-38.22	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 20 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
3823.11-3823.70	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
3824.10-3824.50	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 20 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
3824.60	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriikidest 11.01–11.08, 17.01, 17.02 ja alamrubriigist 2905.44, või muutus rubriikidest 11.01–11.08, 17.01, 17.02 ja alamrubriigist 2905.44 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust alamrubriigist, tingimusel et rubriikide 11.01–11.08, 17.01, 17.02 ja alamrubriigi 2905.44 päritolustaatuseta materjali kaal ei ületa 20 % toote netokaalust.
3824.71-3824.83	Muutus mis tahes muust rubriigist.
3824.90	Mis tahes muu rubriigi toote muutus biodiislikütuseks, tingimusel et biodiislikütus on transesterdatud lepinguosalise territooriumil; mis tahes muu rubriigi toote, välja arvatud rubriigi 22.07 või alamrubriigi 2208.90 etanooli muutus etanooli sisaldavateks toodeteks, või mis tahes muu rubriigi toote muutus alamrubriigi 3824.90 mis tahes muuks tooteks.
38.25	Muutus mis tahes muust rubriigist.
38.26	Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et biodiislikütus on transesterdatud lepinguosalise territooriumil.
VII jaotis	Plastid ja plasttooted; kautšuk ja kummitooted
Grupp 39	Plastid ja plasttooted
39.01-39.15	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast, või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjali netokaal ei ületa 50 % toote netokaalust.
39.16-39.26	Muutus mis tahes muust rubriigist.
Grupp 40	Kautšuk ja kummitooted
40.01-40.11	Muutus mis tahes muust rubriigist.
4012.11-4012.19	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
4012.20-4012.90	Muutus mis tahes muust rubriigist.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
40.13-40.16	Muutus mis tahes muust rubriigist.
40.17	Muutus mis tahes samas rubriigis või muust rubriigist.
VIII jaotis	Toornahad, nahk, karusnahk ja tooted nendest; sadulsepatooted ja rakmed; reisirarbed, käekotid jms tooted; tooted loomasooltest (v.a jämesiidist)
Grupp 41	Toornahad (v.a karusnahad) ja nahk
41.01-41.03	Muutus mis tahes muust rubriigist.
4104.11-4104.19	Muutus mis tahes muust rubriigist.
4104.41-4104.49	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
4105.10	Muutus mis tahes muust rubriigist.
4105.30	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
4106.21	Muutus mis tahes muust rubriigist.
4106.22	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
4106.31	Muutus mis tahes muust rubriigist.
4106.32	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
4106.40	Muutus mis tahes samas alamrubriigis või muust alamrubriigist.
4106.91	Muutus mis tahes muust rubriigist.
4106.92	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
41.07-41.13	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud alamrubriikidest 4104.41, 4104.49, 4105.30, 4106.22, 4106.32 ja 4106.92, või muutus alamrubriikidest 4104.41, 4104.49, 4105.30, 4106.22, 4106.32 ja 4106.92 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka muust mis tahes rubriigist, tingimusel et alamrubriikide 4104.41, 4104.49, 4105.30, 4106.22, 4106.32 ja 4106.92 materjalid läbivad järelparkimise lepinguosalise territooriumil.
41.14-41.15	Muutus mis tahes muust rubriigist.
Grupp 42	Nahktooted; sadulsepatooted ja rakmed; reisirarbed, käekotid jms tooted; tooted loomasooltest (v.a jämesiidist)
42.01-42.06	Muutus mis tahes muust rubriigist.
Grupp 43	Karusnahk ja tehiskarusnahk; nendest valmistatud tooted
43.01	Muutus mis tahes muust rubriigist.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
4302.11-4302.30	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
43.03-43.04	Muutus mis tahes muust rubriigist.
IX jaotis	Puit ja puittooted; puusüsi; kork ja korgist tooted; õlgedest, espartost ja muudest punumismaterjalidest tooted; korv- ja vitspunutised
Grupp 44	Puit ja puittooted; puusüsi
44.01-44.21	Muutus mis tahes muust rubriigist.
Grupp 45	Kork ja korgist tooted
45.01-45.04	Muutus mis tahes muust rubriigist.
Grupp 46	Õlgedest, espartost ja muudest punumismaterjalidest tooted; korv- ja vitspunutised
46.01-46.02	Muutus mis tahes muust rubriigist.
X jaotis	Kiumass puidust vm kiulisest tselluloosmaterjalist; ringlusse võetud paberi- või papijäätmel ja -jäägid; paber ja papp ning tooted nendest
Grupp 47	Kiumass puidust vm kiulisest tselluloosmaterjalist; ringlusse võetud paberi- või papijäätmel ja -jäägid
47.01-47.07	Muutus mis tahes muust rubriigist.
Grupp 48	Paber ja papp; paberimassist, paberist või papist tooted
48.01-48.09	Muutus mis tahes muust rubriigist.
4810.13-4811.90	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
48.12-48.23	Muutus mis tahes muust rubriigist.
Grupp 49	Raamatud, ajalehed, pildid jm trükitooted; käsikirjad, masinakirjatekstit ning plaanid ja joonised käsikirjad, masinakirjatekstit ning plaanid ja joonised
49.01-49.11	Muutus mis tahes muust rubriigist.
XI jaotis	TEKSTIIL JA TEKSTIILTOOTED
Grupp 50	Siid
50.01-50.02	Muutus mis tahes muust rubriigist.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
50.03	Muutus samas rubriigis või mis tahes muust rubriigist.
50.04-50.06	Looduslike kiudude ketramine või keemiliste kiudude ekstrusioon, millega kaasneb ketramine ja korrutamine.
50.07	Looduslike või keemiliste staapelkiudude ketramine või keemilistest kiududest filamentlõnga ekstrusioon või korrutamine, millega kaasneb kõigil juhtudel kudumine; kudumine, millega kaasneb värvimine; lõnga värvimine, millega kaasneb kudumine, või trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kallandreeerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsiviimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel, et trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
Grupp 51	Lambavill ja muude loomade vill ning loomakarvad; hobusejõhvist lõng ja riie
51.01-51.05	Muutus mis tahes muust rubriigist.
51.06-51.10	Looduslike kiudude ketramine või keemiliste kiudude ekstrusioon, millega kaasneb ketramine.
51.11-51.13	Looduslike või keemiliste staapelkiudude ketramine või keemilistest kiududest filamentlõnga ekstrusioon, millega kaasneb kõigil juhtudel kudumine; kudumine, millega kaasneb värvimine; lõnga värvimine, millega kaasneb kudumine, või trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kallandreeerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsiviimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel, et trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
Grupp 52	Puuvill
52.01-52.03	Muutus mis tahes muust rubriigist.
52.04-52.07	Looduslike kiudude ketramine või keemiliste kiudude ekstrusioon, millega kaasneb ketramine.
52.08-52.12	Looduslike või keemiliste staapelkiudude ketramine või keemilistest kiududest filamentlõnga ekstrusioon, millega kaasneb kõigil juhtudel kudumine; kudumine, millega kaasneb värvimine või pealistamine; lõnga värvimine, millega kaasneb kudumine, või trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kallandreeerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsiviimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel, et trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
Grupp 53	Muud taimsed tekstiilkiud; paberlõng ja paberlõngast riie
53.01-53.05	Muutus mis tahes muust rubriigist.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
53.06-53.08	Looduslike kiudude ketramine või keemiliste kiudude ekstrusioon, millega kaasneb ketramine.
53.09-53.11	Looduslike või keemiliste staapelkiudude ketramine või keemilistest kiududest filamentlõnga ekstrusioon, millega kaasneb kõigil juhtudel kudumine; kudumine, millega kaasneb värvimine või pealistamine; lõnga värvimine, millega kaasneb kudumine, või trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kaandreeerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsiviimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel, et trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
Grupp 54	Keemilised filamentkiud
54.01-54.06	Keemiliste kiudude ekstrusioon, millega kaasneb vajaduse korral ketramine või looduslike kiudude ketramine.
54.07-54.08	Looduslike või keemiliste staapelkiudude ketramine või keemilistest kiududest filamentlõnga ekstrusioon, millega kaasneb kõigil juhtudel kudumine; kudumine, millega kaasneb värvimine või pealistamine; korrutamise ja tekstureerimise, millega kaasneb kudumine, tingimusel et korrutamata või tekstureerimata päritolustaatuseta lõnga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast, või trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kaandreeerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsiviimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel, et trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
Grupp 55	Keemilised staapelkiud
55.01-55.07	Keemiliste staapelkiudude ekstrusioon.
55.08-55.11	Looduslike kiudude ketramine või keemiliste kiudude ekstrusioon, millega kaasneb ketramine.
55.12-55.16	Looduslike või keemiliste staapelkiudude ketramine või keemilistest kiududest filamentlõnga ekstrusioon, millega kaasneb kõigil juhtudel kudumine; kudumine, millega kaasneb värvimine või pealistamine; lõnga värvimine, millega kaasneb kudumine, või trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kaandreeerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsiviimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel, et trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
Grupp 56	Vatt, vilt ja lausriie; erilõngad; nõörid, paelad, köied ja trossid ning tooted nendest
56.01	Muutus mis tahes muust grupist.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
5602.10	Keemiliste kiudude ekstrusioon, millega kaasneb kanga moodustumine, kuid rubriiki 54.02 kuuluvat polüpropüleenfilamenti, rubriiki 55.03 või 55.06 kuuluvaid polüpropüleenkiudusid või rubriiki 55.01 kuuluvaid polüpropüleenfilamentkõisikuid, milles iga filamenti või kiu joontihedus on alla 9 detsiteksi, tohib kasutada tingimusel, et nende koguväärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast, või looduslikest kiududest vildi puhul ainult kanga moodustumine.
5602.21-5602.90	Keemiliste kiudude ekstrusioon, millega kaasneb kanga moodustumine, või looduslikest kiududest muu vildi puhul ainult kanga moodustumine.
56.03	Keemiliste kiudude ekstrusioon või looduslike kiudude kasutamine, millega kaasneb lausriide valmistamine, sealhulgas nõeltorkemeetodil.
5604.10	Muutus mis tahes muust rubriigist.
5604.90	
– Tekstiiliga kaetud kumminiit	Valmistamine tekstiiliga katmata kumminiidist või -paelast.
– muud	Looduslike kiudude ketramine või keemiliste kiudude ekstrusioon, millega kaasneb ketramine.
56.05	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriikidesse 50.04 –50.06, 51.06 – 51.10, 52.04–52.07, 53.06 –53.08, 54.01–54.06 ja 55.09 –55.11 kuuluv lõng; keemiliste kiudude ekstrusioon, millega kaasneb ketramine või looduslike või keemiliste staapelkiudude ketramine.
56.06	Ümberliigitamine muust rubriigist, välja arvatud rubriikidesse 50.04 –50.06, 51.06 – 51.10, 52.04–52.07, 53.06 –53.08, 54.01–54.06 ja 55.09 –55.11 kuuluv lõng; keemiliste kiudude ekstrusioon, millega kaasneb ketramine, või looduslike kiudude ja/ või keemiliste staapelkiudude ketramine; ketramine, millega kaasneb flokeerimine, või flokeerimine, millega kaasneb värvimine.
56.07	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriikidesse 50.04 –50.06, 51.06 – 51.10, 52.04–52.07, 53.06 –53.08, 54.01–54.06 ja 55.09 –55.11 kuuluv lõng; keemiliste kiudude ekstrusioon, millega kaasneb ketramine, või looduslike kiudude ketramine, või flokeerimine, millega kaasneb värvimine või trükkimine.
56.08	Keemiliste kiudude ekstrusioon, millega kaasneb ketramine, või looduslike kiudude ketramine, või flokeerimine, millega kaasneb värvimine või trükkimine.
56.09	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriikidesse 50.04 –50.06, 51.06 – 51.10, 52.04–52.07, 54.01–54.06 ja 55.09 –55.11 kuuluv lõng; keemiliste kiudude ekstrusioon, millega kaasneb ketramine, või looduslike kiudude ketramine, või flokeerimine, millega kaasneb värvimine või trükkimine.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
<p>Grupp 57</p> <p>57.01-57.05</p>	<p>Vaibad ja muud tekstiilpõrandakatted</p> <p>Märkus: Selle grupi toodete aluskihina võib kasutada džuuatriiet.</p> <p>Looduslike või keemiliste staapelkiudude ketramine või keemilistest kiududest filamentlõnga ekstrusioon, millega kaasneb kõigil juhtudel kudumine; valmistamine kookos-, sisal- või džuuatlõngast</p> <p>flokeerimine, millega kaasneb värvimine või trükkimine;</p> <p>taftingtöötlus, millega kaasneb värvimine või trükkimine, või keemiliste kiudude ekstrusioon, millega kaasneb lausriide valmistamine, sealhulgas nõeltorkemeetodil, kuid rubriiki 54.02 kuuluvat polüpropüleenfilamenti, rubriiki 55.03 või 55.06 kuuluvaid polüpropüleenkiudusid või rubriiki 55.01 kuuluvaid polüpropüleenfilamentkõisikuid, milles iga filamenti või kiu joontihedus on alla 9 detsiteksi, tohib kasutada tingimusel, et nende koguväärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>
<p>Grupp 58</p> <p>58.01-58.04</p> <p>58.05</p> <p>58.06-58.09</p> <p>58.10</p>	<p>Eriiride; taftingriide; pits; seinavaibad; posamendid; tikandid</p> <p>Märkus: Rubriigi 58.11 toodete puhul peavad vati valmistamiseks kasutatavad materjalid olema ekstrudeeritud ühe või mõlema lepinguosalise territooriumil.</p> <p>Looduslike või keemiliste staapelkiudude ketramine või keemilistest kiududest filamentlõnga ekstrusioon, millega kaasneb kõigil juhtudel kudumine; kudumine, millega kaasneb värvimine, flokeerimine või pealistamine;</p> <p>flokeerimine, millega kaasneb värvimine või trükkimine;</p> <p>lõnga värvimine, millega kaasneb kudumine, või trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kallandreeerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsiviimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel, et trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p> <p>Muutus mis tahes muust rubriigist.</p> <p>Looduslike või keemiliste staapelkiudude ketramine või keemilistest kiududest filamentlõnga ekstrusioon, millega kaasneb kõigil juhtudel kudumine või kanga moodustumine;</p> <p>kudumine või kanga moodustumine, millega kaasneb värvimine, flokeerimine või pealistamine;</p> <p>flokeerimine, millega kaasneb värvimine või trükkimine;</p> <p>lõnga värvimine, millega kaasneb kudumine või lõnga moodustumine, või trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kallandreeerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsiviimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel, et trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p> <p>Tootmine, mille puhul kõigi kasutatud materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
58.11	<p>Looduslike või keemiliste staapelkiudude ketramine või keemilistest kiududest filamentlõnga ekstrusioon, millega kaasneb kõigil juhtudel kudumine, silmuskudumine või lausriide valmistamine;</p> <p>kudumine, silmuskudumine või lausriide valmistamine, millega kaasneb kõigil juhtudel värvimine, flokeerimine või pealistamine;</p> <p>flokeerimine, millega kaasneb värvimine või trükkimine;</p> <p>lõnga värvimine, millega kaasneb kudumine, silmuskudumine või lausriide valmistamine, või</p> <p>trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kallandreeerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsiviimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel, et trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>
Grupp 59	Impregneeritud, pealistatud, kaetud või lamineeritud tekstiilriie; tekstiiltooted tööstuslikuks otstarbeks
59.01	<p>kudumine, silmuskudumine või lausriide valmistamine, millega kaasneb kõigil juhtudel värvimine, flokeerimine või pealistamine, või</p> <p>flokeerimine, millega kaasneb värvimine või trükkimine.</p>
59.02	
– tekstiilmaterjali sisaldusega kuni 90 % massist	Kudumine, silmuskudumine või lausriide valmistamine.
– muud	Keemiliste kiudude ekstrusioon, millega kaasneb kudumine, silmuskudumine või lausriide valmistamine.
59.03	<p>Kudumine, silmuskudumine või lausriide valmistamine, millega kaasneb kõigil juhtudel värvimine või pealistamine, või</p> <p>trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kallandreeerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsiviimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel, et trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>
59.04	Kudumine, silmuskudumine või lausriide valmistamine, millega kaasneb kõigil juhtudel värvimine või pealistamine.
59.05	
– kummi, plasti vm ainetega impregneeritud, pealistatud, kaetud või lamineeritud	Kudumine, silmuskudumine või lausriide valmistamine, millega kaasneb kõigil juhtudel värvimine või pealistamine.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
<p>– muud</p> <p>59.06</p>	<p>Looduslike või keemiliste staapelkiudude ketramine või keemilistest kiududest filamentlõnga ekstrusioon, millega kaasneb kõigil juhtudel kudumine, silmuskudumine või lausriide valmistamine;</p> <p>kudumine, silmuskudumine või lausriide valmistamine, millega kaasneb kõigil juhtudel värvimine või pealistamine, või</p> <p>trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kallandreeerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsiviimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel, et trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>
<p>– silmkoelised ja heegeldatud kangad (trikookangad)</p>	<p>Looduslike või keemiliste staapelkiudude ketramine või keemilistest kiududest filamentlõnga ekstrusioon, millega kaasneb kõigil juhtudel silmuskudumine;</p> <p>silmuskudumine, millega kaasneb värvimine või pealistamine, või</p> <p>looduslikest kiududest lõnga värvimine.</p>
<p>– muu sünteesfilamentlõngast kangas tekstiilmaterjalisisaldusega üle 90 % massist</p>	<p>Keemiliste kiudude ekstrusioon, millega kaasneb kudumine, silmuskudumine või lausriide valmistamine.</p>
<p>– muud</p> <p>59.07</p>	<p>Kudumine, silmuskudumine või lausriide valmistamine, millega kaasneb kõigil juhtudel värvimine või pealistamine, või</p> <p>looduslikest kiududest lõnga värvimine, millega kaasneb kudumine, silmuskudumine või kanga moodustumine.</p> <p>Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriikidesse 50.07, 51.11–51.13, 52.08–52.12, 53.10, 53.11, 54.07, 54.08, 55.12–55.16, 56.02, 56.03, gruppi 57, rubriikidesse 58.03, 58.06, 58.08 ja 60.02–60.06 kuuluv kangas;</p> <p>kudumine, millega kaasneb värvimine, flokeerimine või pealistamine;</p> <p>flokeerimine, millega kaasneb värvimine või trükkimine, või</p> <p>trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kallandreeerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsiviimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel, et trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>
<p>59.08</p> <p>– impregneeritud hõõgsukad</p> <p>– muud</p> <p>59.09-59.11</p>	<p>Valmistamine ringkootud hõõgsukakangast.</p> <p>Muutus mis tahes muust rubriigist.</p>
<p>– poleerimiskettad ja -rõngad, v.a rubriiki 59.11 kuuluvast vildist</p>	<p>Kudumine, silmuskudumine või lausriide valmistamine.</p>

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
<p>– tavaliselt paberitööstuses vm tehnilisel otstarbel kasutatav rubriiki 59.11 kuuluv riie, vanutatud või vanutamata, impregneeritud või impregneerimata, pealstatud või pealstatamata, ringkootud või lõputu lindina, ühe- või mitmekordse lõime või koelõngaga või siledakoeline mitmekordse lõime või koelõngaga</p> <p>– muud</p>	<p>Looduslike või keemiliste kiudude ketramine, millega kaasneb kõigil juhtudel kudumine või silmuskudumine, või kudumine, silmuskudumine või lausriide valmistamine, millega kaasneb kõigil juhtudel värvimine või pealstatamine, tingimusel et on kasutatud üksnes ühte või mitut järgmist materjali:</p> <ul style="list-style-type: none"> — kookoslõng; — polütetrafluoroetüleenlõng; — mitmekordne polüamiidlõng, mis on immutatud või kaetud fenoolvaikudega; — m-fenüleendiamiini ja isoftaalhappe polükondenseerimisel saadud aromaatses polüamiidist valmistatud sünteetskiududest lõng; — polütetrafluoroetüleenist valmistatud monofilament; — polü-p-fenüleentereftalamiidist valmistatud sünteetskiududest lõng; — fenoolvaiguga pealstatud ja akrüüllõngaga mähitud klaaskiudlõng; — kopolüester monofilamentid polüestrist, tereftaalhappe vaikudest, 1,4-tsükloheksaandietaanoolhapest ja isoftaalhapest. <p>Keemilistest kiududest filamentlõnga ekstrusioon või looduslike või keemiliste kiudude ketramine, millega kaasneb kõigil juhtudel kudumine, silmuskudumine või lausriide valmistamine, või kudumine, silmuskudumine või lausriide valmistamine, millega kaasneb kõigil juhtudel värvimine või pealstatamine.</p>
<p>Grupp 60</p> <p>60.01-60.06</p>	<p>Silmkoelised ja heegeldatud kangad (trikookangad)</p> <p>Looduslike või keemiliste staapelkiudude ketramine või keemilistest kiududest filamentlõnga ekstrusioon, millega kaasneb kõigil juhtudel silmuskudumine; silmuskudumine, millega kaasneb värvimine, flokeerimine või pealstatamine; flokeerimine, millega kaasneb värvimine või trükkimine; looduslikest kiududest lõnga värvimine, millega kaasneb silmuskudumine, või korrutamata ja tekstureerimata päritolustaatuseta lõnga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>
<p>Grupp 61</p> <p>61.01-61.17</p> <p>– saadud mitme kindlakujuliseks lõigatud trikookangast detaili või kindlakujuliseks silmkootud või heegeldatud detaili kokkuõblemisel vm viisil ühendamisel</p> <p>– muud (silmuskudumine tootele kuju andmiseks)</p>	<p>Silmkoelised ja heegeldatud rõivad ning rõivamanused (trikootooted)</p> <p>Silmuskudumine või heegeldamine ja lõpptöötlemine (sealhulgas väljalõikamine).</p> <p>Looduslike või keemiliste staapelkiudude ketramine või keemilistest kiududest filamentlõnga ekstrusioon, millega kaasneb kõigil juhtudel silmuskudumine või heegeldamine, või looduslikest kiududest lõnga värvimine, millega kaasneb silmuskudumine või heegeldamine.</p>

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
Grupp 62	Rõivad ning rõivamanused, v.a silmkoelised või heegeldatud
62.01	Kudumine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), või lõppviimistlus, millele eelneb trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kalandreerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsi- viimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel et kasutatud trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
62.02	
– naiste- või tüdrukute rõivad, tikitud	Kudumine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), või valmistamine tikkimata kangast, tingimusel et kasutatud tikkimata kanga väärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
– muud	Kudumine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), või lõppviimistlus, millele eelneb trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kalandreerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsi- viimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel et kasutatud trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
62.03	Kudumine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), või lõppviimistlus, millele eelneb trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kalandreerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsi- viimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel et kasutatud trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
62.04	
– naiste- või tüdrukute rõivad, tikitud	Kudumine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), või valmistamine tikkimata kangast, tingimusel et kasutatud tikkimata kanga väärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
– muud	Kudumine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), või lõppviimistlus, millele eelneb trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kalandreerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsi- viimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel et kasutatud trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
62.05	Kudumine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), või lõppviimistlus, millele eelneb trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kalandreerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsi- viimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel et kasutatud trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
<p>62.06</p> <p>– naiste- või tüdrukute rõivad, tikitud</p> <p>– muud</p>	<p>Kudumine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), või valmistamine tikkimata kangast, tingimusel et kasutatud tikkimata kanga väärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p> <p>Kudumine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), või lõppviimistlus, millele eelneb trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kalandreerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsi- viimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel et kasutatud trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>
<p>62.07-62.08</p>	<p>Kudumine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), või lõppviimistlus, millele eelneb trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kalandreerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsi- viimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel et kasutatud trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>
<p>62.09</p> <p>– naiste- või tüdrukute rõivad, tikitud</p> <p>– muud</p>	<p>Kudumine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), või valmistamine tikkimata kangast, tingimusel et kasutatud tikkimata kanga väärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p> <p>Kudumine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), või lõppviimistlus, millele eelneb trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kalandreerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsi- viimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel et kasutatud trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>
<p>62.10</p> <p>– tulekaitsevahendid alumini- seeritud polüestrist fooliumiga kaetud kangast</p> <p>– muud</p>	<p>Valmistamine lõngast või valmistamine pealistamata kangast, tingimusel et kasutatud pealistamata kanga väärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p> <p>Kudumine või muu kanga valmistamise viis, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), või kokkuõmblemine, millele eelneb trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kalandreerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsi- viimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel et kasutatud trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
<p>62.11</p> <p>– naiste- või tüdrukute rõivad, tikitud</p> <p>– muud</p>	<p>Kudumine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), või valmistamine tikkimata kangast, tingimusel et kasutatud tikkimata kanga väärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p> <p>Kudumine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), või lõppviimistlus, millele eelneb trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kalandreerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsi- viimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel et kasutatud trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>
<p>62.12</p>	<p>Silmuskudumine või kudumine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), või lõppviimistlus, millele eelneb trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kalandreerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsi- viimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel et kasutatud trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>
<p>62.13-62.14</p> <p>– tikitud</p> <p>– muud</p>	<p>Kudumine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), valmistamine tikkimata kangast, kui kasutatud tikkimata kanga väärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast, või lõppviimistlus, millele eelneb trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kalandreerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsi- viimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel et kasutatud trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p> <p>Kudumine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), või lõppviimistlus, millele eelneb trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kalandreerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsi- viimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel et kasutatud trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>
<p>62.15</p>	<p>Kudumine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), või lõppviimistlus, millele eelneb trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kalandreerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsi- viimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel et kasutatud trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
<p>62.16</p> <p>– tulekaitsevahendid aluminiiseeritud polüestrist fooliumiga kaetud kangast</p> <p>– muud</p>	<p>Valmistamine lõngast või valmistamine pealistamata kangast, tingimusel et kasutatud pealistamata kanga väärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p> <p>Kudumine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), või lõppviimistlus, millele eelneb trükkimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kalandreerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsi- viimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel et kasutatud trükkimata kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>
<p>62.17</p> <p>– tikitud</p> <p>– tulekaitsevahendid aluminiiseeritud polüestrist fooliumiga kaetud kangast</p> <p>– valmis lõigatud vaheeride kraedeks ja kätisteks</p> <p>– muud</p>	<p>Kudumine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), või valmistamine tikkimata kangast, tingimusel et kasutatud tikkimata kanga väärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p> <p>Kudumine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), või pealistamine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), tingimusel et kasutatud pealistamata kanga väärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p> <p>Valmistamine mis tahes rubriigi materjalidest, välja arvatud toote rubriiki kuuluv materjal, ning mille puhul kõikide kasutatud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p> <p>Kudumine, millega kaasneb lõpptöötlus (sealhulgas väljalõikamine).</p>
<p>Grupp 63</p> <p>63.01-63.04</p> <p>– vildist või lausriidest</p> <p>– muud, tikitud</p> <p>– muud, tikkimata</p> <p>63.05</p>	<p>Muud tekstiilist valmistooted; komplektid; kantud rõivad ja kasutatud tekstiiltooted; kaltsud</p> <p>Keemiliste kiudude ekstrusioon või looduslike kiudude kasutamine, millega igal juhul kaasneb lausriide valmistamine, kaasa arvatud nõeltorkemeetodil, ja lõpptöötlus (sealhulgas väljalõikamine).</p> <p>Kudumine või silmuskudumine, millega kaasneb lõpptöötlus (sealhulgas väljalõikamine), või valmistamine tikkimata kangast, tingimusel et kasutatud tikkimata kanga väärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p> <p>Kudumine või silmuskudumine, millega kaasneb lõpptöötlus (sealhulgas väljalõikamine).</p> <p>Keemiliste kiudude ekstrusioon või looduslike või keemiliste staapelkiudude ketramine, millega kaasneb kõigil juhtudel kudumine või silmuskudumine ja lõpptöötlus (sealhulgas väljalõikamine), või keemiliste kiudude ekstrusioon või looduslike kiudude kasutamine, millega kaasneb kõigil juhtudel lausriide valmistamine, kaasa arvatud nõeltorkemeetodil, ja kokkuõmblemine (sealhulgas väljalõikamine).</p>

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
<p>63.06</p> <p>– lausriidest</p> <p>– muud</p>	<p>Keemiliste kiudude ekstrusioon või looduslike kiudude kasutamine, millega kaasneb kõigil juhtudel lausriide valmistamine, kaasa arvatud nõeltorkemeetodil.</p> <p>Kudumine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), või pealistamine, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine), tingimusel et kasutatud pealistamata kanga väärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>
63.07	Tootmine, mille puhul kõigi kasutatud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
63.08	Muutus mis tahes muust grupist, tingimusel et kas kangas või lõng vastab päritolureeglile, mida oleks kohaldatud juhul, kui lõng või kangas oleks klassifitseeritud eraldi.
63.09	Muutus mis tahes muust rubriigist.
63.10	Muutus mis tahes muust rubriigist.
XII jaotis	Jalatsid, peakatted, vihma- ja päevavarjud, jalutuskepid, istmega jalutuskepid, piitsad, ratsapiitsad ja nende osad; töödeldud suled ja sulgedest tooted; tehislilled; tooted juustest
Grupp 64	Jalatsid, kedrid jms tooted; nende osad
64.01-64.05	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud sisetalla vm tallaosa külge kinnitatud rubriiki 64.06 kuuluvatest kokkupandud pealsetest.
64.06	Muutus mis tahes muust rubriigist.
Grupp 65	Peakatted ja nende osad
65.01-65.07	Muutus mis tahes muust rubriigist.
Grupp 66	Vihma- ja päevavarjud, jalutuskepid, istmega jalutuskepid, piitsad, ratsapiitsad ja nende osad
66.01-66.03	Muutus mis tahes muust rubriigist.
Grupp 67	Töödeldud suled ja udusuled ning tooted nendest; tehislilled; tooted juustest
67.01	Muutus mis tahes sulgedest või udusulgedest toodeteks samas rubriigis või mis tahes muust rubriigist või mis tahes muu rubriigi toote muutus rubriigi 67.01 mis tahes muuks tooteks.
67.02-67.04	Muutus mis tahes muust rubriigist.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
XII jaotis	Kivist, kipsist, tsemendist, asbestist, vilgust jms materjalist tooted; keraamikatooded klaas ja klaastooded
Grupp 68	Kivist, kipsist, tsemendist, asbestist, vilgust jms materjalist tooted
68.01-68.02	Muutus mis tahes muust rubriigist.
68.03	Muutus samas rubriigis või mis tahes muust rubriigist.
68.04-68.11	Muutus mis tahes muust rubriigist.
6812.80-6812.99	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
68.13	Muutus mis tahes muust rubriigist.
6814.10-6814.90	Muutus nende mis tahes alamrubriikide sees või mis tahes muust alamrubriigist.
68.15	Muutus mis tahes muust rubriigist.
Grupp 69	Keraamikatooded
69.01-69.14	Muutus mis tahes muust rubriigist.
Grupp 70	Klaas ja klaastooded
70.01-70.05	Muutus mis tahes muust rubriigist.
70.06	Muutus mis tahes samas rubriigis või muust rubriigist.
70.07-70.08	Muutus mis tahes muust rubriigist.
7009.10	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
7009.91-7009.92	Muutus mis tahes muust rubriigist.
70.10	Muutus mis tahes muust rubriigist või rubriigi 70.10 lihvimata klaasnõude muutus lihvitud klaasnõudeks hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et päritolustaatuseta lihvimata klaasnõude väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
70.11	Muutus mis tahes muust rubriigist.
70.13	Muutus mis tahes muust rubriigist või rubriigi 70.13 lihvimata klaasnõude muutus lihvitud klaasnõudeks hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et päritolustaatuseta lihvimata klaasnõude väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
70.14-70.18	Muutus mis tahes muust rubriigist.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
7019.11-7019.40	Muutus mis tahes muust rubriigist.
7019.51	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud alamrubriikidest 7019.52–7019.59.
7019.52-7019.90	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
70.20	Muutus mis tahes muust rubriigist.
XIV jaotis	Looduslikud ja kultiveeritud pärlid, vääris- ja poolvääriskivid, väärismetallid, väärismetallidega plakeeritud metallid, nendest valmistatud tooted; juveeltoodete imitatsioonid; mündid
Grupp 71	Looduslikud ja kultiveeritud pärlid, vääris- ja poolvääriskivid, väärismetallid, väärismetallidega plakeeritud metallid, nendest valmistatud tooted; juveeltoodete imitatsioonid; mündid
71.01	Muutus mis tahes muust rubriigist.
7102.10	Muutus mis tahes muust rubriigist.
7102.21-7102.39	Muutus mis tahes muust rubriigist, v.a alamrubriigist 7102.10.
7103.10-7104.90	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
71.05	Muutus mis tahes muust rubriigist.
7106.10-7106.92	Muutus mis tahes muust alamrubriigist või muutus nende mis tahes alamrubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka muust alamrubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse alamrubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalid on elektrolüütiliselt, termiliselt või keemiliselt eraldatud või legeeritud.
71.07	Muutus samas rubriigis või mis tahes muust rubriigist.
7108.11-7108.20	Muutus mis tahes muust alamrubriigist või muutus nende mis tahes alamrubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka muust alamrubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse alamrubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalid on elektrolüütiliselt, termiliselt või keemiliselt eraldatud või legeeritud.
71.09	Muutus samas rubriigis või mis tahes muust rubriigist.
7110.11-7110.49	Muutus mis tahes muust alamrubriigist või muutus nendemis tahes alamrubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka muust alamrubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse alamrubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalid on elektrolüütiliselt, termiliselt või keemiliselt eraldatud või legeeritud.
71.11	Muutus samas rubriigis või mis tahes muust rubriigist.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
71.12-71.15	Muutus mis tahes muust rubriigist.
71.16-71.17	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
71.18	Muutus mis tahes muust rubriigist.
XV jaotis	Mitteväärismetallid ja nendest valmistatud tooted
Grupp 72	Raud ja teras
72.01-72.07	Muutus mis tahes muust rubriigist.
72.08-72.17	Muutus mis tahes muust rubriigist, mis ei kuulu rühma.
72.18	Muutus mis tahes muust rubriigist.
72.19-72.23	Muutus mis tahes muust rubriigist, mis ei kuulu rühma.
72.24	Muutus mis tahes muust rubriigist.
72.25-72.29	Muutus mis tahes muust rubriigist, mis ei kuulu rühma.
Grupp 73	Raud- ja terastooted
73.01-73.03	Muutus mis tahes muust rubriigist.
7304.11-7304.39	Muutus mis tahes muust rubriigist.
7304.41	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
7304.49-7304.90	Muutus mis tahes muust rubriigist.
73.05-73.06	Muutus mis tahes muust rubriigist.
7307.11-7307.19	Muutus mis tahes muust rubriigist.
7307.21-7307.29	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriigi 72.07 sepistatud toorikud, või rubriigi 72.07 sepistatud toorikute muutus hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et rubriigi 72.07 päritolustaatuseta sepistatud toorikute väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
7307.91-7307.99	Muutus mis tahes muust rubriigist.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
73.08	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud alamrubriigist 7301.20, või muutus alamrubriigist 7301.20 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka muust rubriigist, tingimusel et alamrubriigi 7301.20 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
73.09-73.14	Muutus mis tahes muust rubriigist.
73.15	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
73.16-73.20	Muutus mis tahes muust rubriigist.
73.21	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
73.22-73.23	Muutus mis tahes muust rubriigist.
73.24	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
73.25-73.26	Muutus mis tahes muust rubriigist.
Grupp 74	Vask ja vasktooted
74.01-74.02	Muutus mis tahes muust rubriigist.
7403.11-7403.29	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
74.04-74.19	Muutus mis tahes muust rubriigist.
Grupp 75	Nikkel ja nikkeltooted
75.01-75.08	Muutus mis tahes muust rubriigist.
Grupp 76	Alumiinium ja alumiiniumtooted
7601.10-7601.20	Muutus nende alamrubriikide sees või mis tahes muust alamrubriigist.
76.02-76.06	Muutus mis tahes muust rubriigist.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
76.07	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
76.08-76.16	Muutus mis tahes muust rubriigist.
Grupp 78	Plii ja pliitooted
7801.10	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
7801.91-7801.99	Muutus mis tahes muust rubriigist.
78.02-78.06	Muutus mis tahes muust rubriigist.
Grupp 79	Tsink ja tsinktooted
79.01-79.07	Muutus mis tahes muust rubriigist.
Grupp 80	Tina ja tinatooted
80.01-80.07	Muutus mis tahes muust rubriigist.
Grupp 81	Muud mitteväärismetallid; metallkeraamika; tooted nendest
8101.10-8113.00	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
Grupp 82	Mitteväärismetallist tööriistad, terariistad, lusikad ja kahvlid; nende mitteväärismetallist osad <i>Märkus: käesoleva grupitoodete päritolustaatuse kindlaksmääramisel ei võeta arvesse nende toodete tootmiseks kasutatud mitteväärismetallist noapäid.</i>
82.01-82.04	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
8205.10-8205.70	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees, välja arvatud alamrubriigist 8205.90, hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi, välja arvatud alamrubriigi 8205.90 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
8205.90	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist;</p> <p>muutus alasteks, teisaldatavateks äasideks, käsiajami või -pedaaliga raamidega lihvetasteks selle rubriigi sees, välja arvatud alamrubriigi 8205.90 kompleksidest, hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi, välja arvatud alamrubriigi 8205.90 komplekside päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast, või</p> <p>mis tahes käesoleva rubriigi toote muutus komplektiks hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et komplekti kuuluvate käesoleva rubriigi päritolustaatuseta toodete väärtus ei ületa 25 % komplekti tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>
82.06	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriikidest 82.02–82.05, või</p> <p>muutus rubriikidest 82.02–82.05 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et komplekti kuuluvate rubriikide 82.02–82.05 päritolustaatuseta toodete väärtus ei ületa 25 % komplekti tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>
8207.13	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriigist 82.09, või</p> <p>muutus alamrubriigist 8207.19 või rubriigist 82.09 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et alamrubriigi 8207.19 või rubriigi 82.09 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>
8207.19-8207.90	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist või</p> <p>muutus nende alamrubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse alamrubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>
82.08-82.10	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist.</p>
8211.10	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist või</p> <p>muutus alamrubriikidest 8211.91–8211.95 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et komplekti kuuluvate alamrubriikide 8211.91–8211.93 päritolustaatuseta toodete väärtus ei ületa 25 % komplekti tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>
8211.91-8211.93	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist või</p> <p>muutus alamrubriigist 8211.94 või 8211.95 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et alamrubriigi 8211.94 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>
8211.94-8211.95	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist.</p>
82.12-82.13	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist.</p>
8214.10	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist.</p>
8214.20	<p>Muutus mis tahes muust rubriigist või</p> <p>muutus käesolevast alamrubriigist rubriigi 8214.20 komplektiks hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et komplekti kuuluvate alamrubriigi 8214.20 päritolustaatuseta toodete väärtus ei ületa 25 % komplekti tehinguväärtusest või tehasehinnast.</p>

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
8214.90	Muutus mis tahes muust rubriigist.
8215.10-8215.20	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus alamrubriikidest 8215.91–8215.99 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et komplekti kuuluvate alamrubriikide 8215.91–8211.99 päritolustaatuseta toodete väärtus ei ületa 25 % komplekti tehinguväärtusest või tehasehinnast.
8215.91-8215.99	Muutus mis tahes muust rubriigist.
Grupp 83	Mitmesugused mittevärismetallist tooted
8301.10-8301.50	Ümberliigitamine Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus alamrubriigist 8301.60 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et alamrubriigi 8301.60 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
8301.60-8301.70	Muutus mis tahes muust rubriigist.
8302.10-8302.30	Muutus mis tahes muust rubriigist.
8302.41	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
8302.42-8302.50	Muutus mis tahes muust rubriigist.
8302.60	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub ümberliigitamine ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
83.03-83.04	Muutus mis tahes muust rubriigist.
83.05	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus alamrubriigist 8305.90 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et alamrubriigi 8305.90 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
83.06	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
83.07	Muutus mis tahes muust rubriigist.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
83.08	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus alamrubriigist 8308.90 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et alamrubriigi 8308.90 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
83.09-83.10	Muutus mis tahes muust rubriigist.
83.11	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
XVI jaotis	Masinaid ja mehaanilised seadmed; elektriseadmed; nende osad; helisalvestus- ja taasesitusseadmed, telepildi ja -heli salvestus- ja taasesitusseadmed, nende osad ja tarvikud
Grupp 84	Tuumareaktorid, katlad, masinaid ja mehaanilised seadmed; nende osad
84.01-84.12	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
8413.11-8413.82	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
8413.91-8413.92	Muutus mis tahes muust rubriigist.
84.14-84.15	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
8416.10-8417.90	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
84.18-84.22	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
8423.10-8426.99	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
84.27	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriigist 84.31, või muutus rubriigist 84.31 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et rubriigi 84.31 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
8428.10-8430.69	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
84.31	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
8432.10-8442.50	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
84.43	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
8444.00-8449.00	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
84.50-84.52	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
8453.10-8454.90	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
84.55	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
84.56-84.65	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriigist 84.66, või muutus nende rubriikide sees või rubriigis 84.66 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki või rubriiki 84.66 klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
84.66	Muutus mis tahes muust rubriigist.
84.67-84.68	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
8469.00-8472.90	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
84.73	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
8474.10-8479.90	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
84.80-84.83	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
8484.10-8484.20	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
8484.90	Muutus mis tahes muust alamrubriigist, tingimusel et komplekti kuuluvate päritolustaatuseta toodete koguväärtus ei ületa 25 % komplekti tehinguväärtusest või tehasehinnast.
84.86	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
8487.10-8487.90	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
Grupp 85	Elektrimasinad ja -seadmed, nende osad; helisalvestus- ja taasesitusseadmed, telepildi ja -heli salvestus- ja taasesitusseadmed, nende osad ja tarvikud
85.01-85.02	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriigist 85.03, või muutus nende rubriikide sees või rubriigis 85.03 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki või rubriiki 85.03 klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
85.03-85.16	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
8517.11-8517.62	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
8517.69-8517.70	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus rubriigis 85.17 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et rubriigi 85.17 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
85.18	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
85.19-85.21	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriigist 85.22, või muutus rubriigist 85.22 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et rubriiki 85.22 klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
85.22	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
85.23	Muutus mis tahes muust rubriigist.
85.25	Muutus samas rubriigis või mis tahes muust rubriigist, tingimusel et kõigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
85.26-85.28	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriigist 85.29, või muutus rubriigist 85.29 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et rubriiki 85.29 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
85.29	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus kamis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
8530.10-8530.90	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
85.31	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
8532.10-8534.00	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.
85.35-85.37	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriigist 85.38, või muutus rubriigist 85.38 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et rubriiki 85.38 klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
85.38-85.48	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende mis tahes rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
XVII jaotis	Sõidukid, õhusõidukid, veesõidukid ja muud transpordivahendid
Grupp 86	Raudtee- või trammivedurid, -veerem ning nende osad; raudtee- või trammiteeseadmed ja -tarvikud ning nende osad; mitmesugused mehaanilised (sh elektro-mehaanilised) liikluskorraldusseadmed;
86.01-86.06	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriigist 86.07, või muutus rubriigist 86.07 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et rubriigi 86.07 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
86.07	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
86.08-86.09	Muutus mis tahes muust rubriigist.
Grupp 87	Sõidukid, v.a raudtee- ja trammiteeveerem, ning nende osad ja tarvikud
87.01	Tootmine, mille puhul kõigi kasutatud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 45 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast. ⁽¹⁾
87.02	Tootmine, mille puhul kõigi kasutatud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 45 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast ⁽²⁾ .
87.03	Tootmine, mille puhul kõigi kasutatud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast ⁽³⁾ .
87.04	Tootmine, mille puhul kõigi kasutatud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 45 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast ⁽⁴⁾ .
87.05	Tootmine, mille puhul kõigi kasutatud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 45 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast. ⁽⁵⁾
87.06	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriikidest 84.07, 84.08 ja 87.08, või muutus samas rubriigis või rubriikidest 84.07, 84.08 ja 87.08 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi või rubriikide 84.07, 84.08 ja 87.08 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
87.07	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriigist 87.08, või muutus samas rubriigis või rubriigist 87.08 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi või rubriigi 87.08 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
87.08	Muutus mis tahes muust rubriigist, või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
87.09	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
87.10-87.11	Muutus mis tahes muust rubriigist.
87.12	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriigist 87.14, või muutus rubriigist 87.14 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et rubriigi 87.14 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
87.13	Muutus mis tahes muust rubriigist.
87.14-87.16	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
Grupp 88	Õhusõidukid, kosmoseparaadid ja nende osad
88.01	Muutus mis tahes muust rubriigist.
88.02-88.05	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
Grupp 89	Laevad, paadid ja ujuvkonstruktsioonid
89.01-89.06	Muutus mis tahes muust grupist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et grupi 89 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
89.07-89.08	Muutus mis tahes muust rubriigist.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
XVIII jaotis	Optika-, foto-, kino-, mõõte-, kontroll-, täppis-, meditsiini- ja kirurgiainstrumendid ning -aparatuur; kellad; muusikariistad; nende osad ja tarvikud
Grupp 90	Optika-, foto-, kino-, mõõte-, kontroll-, täppis-, meditsiini- ja kirurgiainstrumendid ning -aparatuur; nende osad ja tarvikud
90.01	Muutus mis tahes muust rubriigist.
90.02	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriigist 90.01, või muutus samas rubriigis või rubriigist 90.01 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi või rubriigi 90.01 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
90.03-90.33	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
Grupp 91	Kellad ja nende osad
91.01-91.07	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriikidest 91.08–91.14, või muutus rubriikidest 91.08–91.14 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et rubriikide 91.08–91.14 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
91.08-91.14	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
Grupp 92	Muusikariistad; nende osad ja tarvikud
92.01-92.08	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriigist 92.09, või muutus rubriigist 92.09 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et rubriigi 92.09 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
92.09	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
XIX jaotis	Relvad ja laskemoon; nende osad ja tarvikud
Grupp 93	Relvad ja laskemoon; nende osad ja tarvikud
93.01-93.04	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriigist 93.05, või muutus rubriigist 93.05 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka muust rubriigist, tingimusel et rubriigi 93.05 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
93.05-93.07	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
XX jaotis	Mitmesugused tööstustooted
Grupp 94	Mööbel; madratsid, madratsialused, padjad ja muud täistopitud mööblilisandid; mujal nimetamata lambid ja valgustid; sisevalgustusega sildid, valgustablood jms; kokkupandavad ehitised
94.01-94.06	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
Grupp 95	Mänguasjad, mängud ja spordiinventar; nende osad ja tarvikud
95.03-95.05	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
9506.11-9506.29	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende alamrubriikide sees või muust mis tahes alamrubriigist hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse alamrubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
9506.31	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus alamrubriigist 9506.39 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et alamrubriigi 9506.39 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
9506.32-9506.99	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende alamrubriikide sees või muust mis tahes alamrubriigist hoolimata sellest, kas toimub muutus ka muust alamrubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse alamrubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
95.07-95.08	Muutus mis tahes muust rubriigist.
Grupp 96	Mitmesugused tööstustooted
9601.10-9602.00	Muutus mis tahes nende alamrubriikide sees või mis tahes muust alamrubriigist.
96.03-96.04	Muutus mis tahes muust rubriigist.
96.05	e Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et kõigi komplekti kuuluvate päritolustaatuseta toodete väärtus ei ületa 25 % komplekti tehinguväärtusest või tehasehinnast.
96.06-96.07	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus nende rubriikide sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka muust mis tahes rubriigist, tingimusel et lõpptootega samasse rubriiki klassifitseeritud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
9608.10-9608.40	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees, välja arvatud alamrubriigist 9608.50, hoolimata sellest, kas toimub muutus ka muust mis tahes rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi, välja arvatud alamrubriigi 9608.50 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
9608.50	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus alamrubriikidest 9608.10–9608.40 või 9608.60–9608.99 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et komplekti kuuluvate alamrubriikide 9608.10–9608.40 või 9608.60–9608.99 päritolustaatuseta toodete väärtus ei ületa 25 % komplekti tehinguväärtusest või tehasehinnast.
9608.60-9608.99	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees, välja arvatud alamrubriigist 9608.50, hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi, välja arvatud alamrubriigi 9608.50 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
96.09	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
96.10-96.12	Muutus mis tahes muust rubriigist.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Tootepõhine reegel piisava tootmise kohta vastavalt artiklile 5
96.13	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
96.14	Muutus mis tahes samas rubriigis või muust rubriigist.
96.15	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
96.16-96.18	Muutus mis tahes muust rubriigist.
96.19	Muutus mis tahes muust rubriigist.
XXI jaotis	Kunstiteosed, kollektsiooniobjektid ja antiikesemed
Grupp 97	Kunstiteosed, kollektsiooniobjektid ja antiikesemed
97.01-97.06	Muutus mis tahes muust rubriigist.

(1) Lepinguosalised lepivad kokku, et kohaldavad kumulatsiooni Ameerika Ühendriikidega vastavalt järgmistele sätetele: Kui iga lepinguosalise ja Ameerika Ühendriikide vahel on olemas kehtiv vabakaubandusleping, mis on kooskõlas lepinguosaliste WTO kohustustega ja lepinguosalised on kõikides kohaldatavates tingimustes kokku leppinud, käsitletakse kõiki harmoneeritud süsteemi gruppidesse 84, 85, 87 ja 94 kuuluvaid Ameerika Ühendriikidest pärit materjale, mida on Kanadas või Euroopa Liidus käesoleva toote tootmisel kasutatud, päritolustaatusena. Ilma et see mõjutaks Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelisi läbirääkimisi vabakaubanduslepingu üle, hõlmavad kohaldavaid tingimusi käsitlevad arutelud konsultatsioone, et tagada vajaduse korral kooskõla Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahel kokku lepitud arvutusmeetodi ning käesolevas lepingus kõnealuse toote puhul kasutatava meetodi vahel.

Seetõttu lõppeb eespool nimetatud päritolureegli kehtivus aasta pärast sellise kumulatsiooni kohaldamise jõustumist ning selle asemel hakatakse kasutama järgmist päritolureeglit: tootmine, mille puhul kõigi kasutatud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast. Teade kumulatsiooni ja uue päritolureegli kohaldamise kohta avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas.

(2) Vt joonealune märkus 1.

(3) Selle päritolureegli kehtivus lõppeb seitsme aasta möödumisel käesoleva lepingu jõustumisest. Selle asemel kasutatakse järgmist päritolureeglit:

tootmine, mille puhul kõigi kasutatud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 45 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast. Olenemata eespool öeldust ning sõltuvalt kohaldatavatest tingimustest, milles lepinguosalised on kokku leppinud, kohaldatakse järgmist päritolureeglit siis, kui hakkab kehtima 5-A lisa D jao „Sõidukid“ märkus 1:

tootmine, mille puhul kõigi kasutatud päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 40 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.

(4) Vt joonealune märkus 1.

(5) Vt joonealune märkus 1.

5-A LISA

PÄRITOLUKVOODID JA 5. LISA TOOTEPÕHISTE PÄRITOLUREEGLITE ALTERNATIIVID

Üldsätted

1. 5-A lisa kohaldatakse toodete suhtes, mis on määratletud järgmistes jagudes:
  - a) A jagu: Põllumajandustooted
  - b) B jagu: Kala ja mereannid
  - c) C jagu: Tekstiilitooted ja rõivad
  - d) D jagu: Sõidukid
2. Igas jaos esitatud tabelis loetletud toodete puhul on päritolureeglid kohaldatava aastakvoodi raames alternatiivid 5. lisas (Tootepõhised päritolureeglid) sätestatud päritolureeglitele.
3. Importiv lepinguosaline haldab päritolukvoote taotluste laekumise järjekorras ning võtab nende päritolukvootide raames imporditud toodete koguse arvutamisel aluseks importiva lepinguosalise impordi.
4. Kogu päritolukvootide raames toimunud ekspordi puhul tuleb viidata 5-A lisale. Ilma sellise viiteta ei arvesta lepinguosalisel tootidel aastase päritolukvoodi alla.
5. Kanada teatab Euroopa Liidule, kui on kehtestanud dokumenteerimisnõuded järgmise kohta:
  - a) kohaldatava aastase päritolukvoodi alusel Kanadast eksporditud tooted või
  - b) kohaldatava aastase päritolukvoodi alusel Kanadasse imporditud tooted.
6. Kui Euroopa Liit saab punkti 5 alapunkti a kohase teatise, võimaldab Euroopa Liit taotleda 5-A lisas esitatud alternatiivse päritolureegli kohast tariifset sooduskohtlemist üksnes nende toodete puhul, millega on kaasas kõnealune dokumentatsioon.
7. Lepinguosalised haldavad päritolukvoote kalendriaasta põhjal ning aastakvoot tehakse teatavaks iga aasta 1. jaanuaril. Nende päritolukvootide haldamiseks aastal 1 arvutavad lepinguosalisel nende päritolukvootide mahu selliselt, et lahutavad aastakvoodist kvoodimahu, mis vastab ajavahemikule 1. jaanuari ja käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva vahel.
8. Euroopa Liidus haldab käesolevas lisas osutatud koguseid Euroopa Komisjon, kes võtab kõik haldusmeetmed, mida ta peab vajalikuks nende tõhusaks haldamiseks Euroopa Liidus kohaldatavate õigusaktide kohaselt.
9. 5-A lisa tõhusaks haldamiseks konsulteerivad lepinguosalisel vastavalt vajadusele ning teevad 5-A lisa haldamisel koostööd. Võimalike muudatuste tegemist 5-A lissasse arutavad lepinguosalisel koos.
10. Täiendavad sätted päritolukvootide läbivaatamise või suurendamise kohta on esitatud igas jaos eraldi.

A jagu — Põllumajandus

Tabel A.1

Kanadast Euroopa Liitu eksporditavate suure suhkrusisaldusega ⁽¹⁾ toodete ⁽²⁾ aastakvoot

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Toote kirjeldus	Piisav tootmine	Kanadast Euroopa Liitu suunatud ekspordi aastakvoodid (netokaal tonnides)
ex1302.20	Pektiinid, pektiinaadid ja pektaadid, millesse on lisatud alamrubriikide 1701.91–1701.99 suhkrut.	Muutus samas alamrubriigis või mis tahes muust alamrubriigist, välja arvatud alamrubriikidest 1701.91–1701.99.	30 000
ex1806.10	Kakaopulber, millesse on lisatud alamrubriikide 1701.91–1701.99 suhkrut	Muutus mis tahes muust alamrubriigist, välja arvatud alamrubriikidest 1701.91–1701.99.	
ex1806.20	Valmistised šokolaadijookide valmistamiseks, millesse on lisatud alamrubriikide 1701.91–1701.99 suhkrut	Muutus samas alamrubriigis või mis tahes muust alamrubriigist, välja arvatud alamrubriikidest 1701.91–1701.99.	
ex2101.12	Kohvist ning tema ekstraktidest, essentsidest ja kontsentratsioonidest valmistatud tooted, millesse on lisatud alamrubriikide 1701.91–1701.99 suhkrut	Muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud alamrubriikidest 1701.91–1701.99.	
ex 2101.20	Teest või matest ning nende ekstraktidest, essentsidest ja kontsentratsioonidest valmistatud tooted, millesse on lisatud alamrubriikide 1701.91–1701.99 suhkrut	Muutus samas alamrubriigis või mis tahes muust alamrubriigist, välja arvatud alamrubriikidest 1701.91–1701.99.	
ex 2106.90	Toiduvalmistised, millesse on lisatud alamrubriikide 1701.91–1701.99 suhkrut	Muutus samas alamrubriigis või mis tahes muust alamrubriigist, välja arvatud alamrubriikidest 1701.91–1701.99.	

(1) Tooted, mille suhtes kohaldatakse tabelit A.1, peavad sisaldama vähemalt 65 % netokaalust lisatud roo- või peedisuhkrut, mis kuulub alamrubriikidesse 1701.91–1701.99. Kogu roo- või peedisuhkur peab olema rafineeritud Kanadas.

(2) Toodete puhul, mille suhtes kohaldatakse tabelit A.1, peetakse käesolevas veerus osutatud piisavaks tootmiseks tootmist, mis on artiklis 7 sätestatud ebapiisavast tootmisest ulatuslikum.

Tabel A.1 – kvootide läbivaatamise ja suurendamise tingimused

1. Lepinguosalised vaatavad esimese kolme järjestikuse viieaastase ajavahemiku jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist tabeli A.1 päritolukvoodid üle iga viieaastase ajavahemiku lõpus.

2. Esimese kolme järjestikuse viieaastase ajavahemiku jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist suurendatakse tabeli A.1 päritolukvooti iga viieaastase ajavahemiku lõpus 20 % võrra eelmise perioodi mahust, tingimusel et:
  - a) esimese viieaastase perioodi igal aastal on kvoodi täituvus vähemalt 60 %;
  - b) teise viieaastase perioodi igal aastal on kvoodi täituvus vähemalt 70 % ja
  - c) kolmanda viieaastase perioodi igal aastal on kvoodi täituvus vähemalt 80 %.
3. Suurendatud päritolukvooti hakatakse rakendama järgmise kalendriaasta esimeses kvartalis.
4. Läbivaatamist teostab põllumajanduskomitee. Läbivaatamise lõpus teatavad lepinguosalisel teineteisele kirjalikult päritolukvoodi suurendamisest punkti 2 alusel, ja kuupäeva, mil suurem kvoot punkti 3 kohaselt kehtima hakkab. Lepinguosalisel tagavad, et päritolukvoodi suurendamine ning selle kehtima hakkamise kuupäev on üldsusele kättesaadavad.

Tabel A.2

Kanadast Euroopa Liitu eksporditavate suhkrukondiitritoodete ja šokolaadivalmististe aastakvoodid

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Toote kirjeldus	Piisav tootmine	Kanadast Euroopa Liitu suunatud ekspordi aastakvoot (netokaal tonnides)
17.04	Suhkrukondiitritooted (sh valge šokolaad), mis ei sisalda kakaod	Muutus mis tahes muust rubriigist.	10 000
1806,31	Šokolaad ja muud kakaod sisaldavad toiduvalmistised plokkide, tahvlite või batoonidena, täidisega, kaaluga kuni 2 kg	Muutus mis tahes muust alamrubriigist, tingimusel et selline muudatus ei tulene vaid pakendist.	
1806.32	Šokolaad ja muud kakaod sisaldavad toiduvalmistised plokkide, tahvlite või batoonidena, täidiseta, kaaluga kuni 2 kg		
1806.90	Šokolaad ja muud kakaod sisaldavad toiduained, välja arvatud alamrubriiki 1806.10–1806.32 kuuluvad tooted		

Tabel A.2 – kvootide läbivaatamise ja suurendamise tingimused

1. Lepinguosalisel vaatavad esimese kolme järjestikuse viieaastase ajavahemiku jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist tabeli A.2 päritolukvoodid üle iga viieaastase ajavahemiku lõpus, tingimusel et eelneva viieaastase ajavahemiku igal aastal oli päritolukvoodi täituvus vähemalt 60 %.
2. Läbivaatamise eesmärk on suurendada kvoodimahtu, kontrollides kõiki olulisi tegureid, eriti kvoodi täitumise määra, Kanada ekspordi kasvu maailmas, Euroopa Liidu impordi kogumahu suurenemist ning muid olulisi suundumusi nende toodete kaubanduses, mille suhtes päritolukvoot kehtib.

3. Päritolukvoodi suurendamise määr määratakse kindlaks järgnevas viieks aastaks ning see ei ole suurem kui 10 % eelmise perioodi mahust.
4. Läbivaatamist teostab põllumajanduskomitee. Iga põllumajanduskomitee soovitus päritolukvoodi suurendamiseks esitatakse laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomiteele, kes võtab vastu otsuse vastavalt artikli 30.2. lõikele 2.

Tabel A.3

Kanadast Euroopa Liitu eksporditava töödeldud toidu aastakvoodid

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Toote kirjeldus	Piisav tootmine	Kanadast Euroopa Liitu suunatud ekspordi aastakvoot (tonnides, netokaal)
19.01	Linnaseekstrakt; jäme- ja peenjahust, tangudest, tärglisest või linnaseekstraktist valmistatud mujal nimetamata toiduained, mis ei sisalda kakaod või sisaldavad seda alla 40 % massist arvestatuna täiesti rasvavabalt; mujal nimetamata toiduained rubriikidesse 04.01–04.04 kuuluvatest kaupadest, mis ei sisalda kakaod või sisaldavad kakaod alla 5 % massist arvestatuna täiesti rasvavabalt:	Muutus mis tahes muust rubriigist.	35 000
ex 1902.11	Keetmata pastatooted, tädiseta või muul viisil toiduks valmistamata, sisaldavad muna ja riisi	Muutus mis tahes muust rubriigist.	
ex 1902.19	Keetmata pastatooted, tädiseta või muul viisil toiduks valmistamata, sisaldavad riisi		
ex 1902.20	Tädisega pastatooted, kuumtöödeldud või muul viisil toiduks valmistatud või mitte, sisaldavad riisi		
ex 1902.30	Muud riisi sisaldavad pastatooted		
1904.10	Teraviljade või teraviljasaaduste paisutamise või röstimise teel saadud toidukaubad (näiteks maisihelbed)	Muutus mis tahes muust rubriigist või muutus selle rubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi päritolustaatuseta materjalide kaal ei ületa 30 % toote netokaalust või kõigi tootmises kasutatud materjalide kaalust.	
1904.20	Röstimata teraviljahelvestest või nende segudest ja röstitud teraviljahelvestest või paisteradest valmistatud toidukaubad		

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Toote kirjeldus	Piisav tootmine	Kanadast Euroopa Liitu suunatud ekspordi aastakvoot (tonnides, netokaal)
1904.90	Toidukaubad, välja arvatud alamrubriikidesse 1904.10–1904.30 kuuluvad tooted	Muutus mis tahes muust rubriigist.	
19.05	Leiva- ja saiatooted, valikpagari- tooted, koogid, küpsised jms pagari- tooted, kakaoga või kakaota; ar- mulaualeib, tühjad kapslid far- maatsiatööstusele, oblaadid, riispa- ber jms	Muutus mis tahes muust rubriigist.	
2009.81	Jõhvikamahl	Muutus mis tahes muust rubriigist.	
ex 2009.89	Mustikamahl	Muutus mis tahes muust rubriigist.	
2103.90	Muud kastmed ning valmistised kastmete valmistamiseks; kastme- lisandite segud, maitseainesegud	Muutus mis tahes muust rubriigist.	
ex 2106.10	Valgukontsentraadid ja tekstureeri- tud valkained, millesse ei ole lisa- tud alamrubriikidesse 1701.91– 1701.99 kuuluvat suhkrut või mis sisaldavad alamrubriikidesse 1701.91–1701.99 kuuluvat suh- krut alla 65 % netomassist	Muutus mis tahes muust alamru- briigist või muutus selle alamrubriigi sees hoolimata sellest, kas toimub muutus ka muust alamrubriigist, tingimusel et käesoleva alamru- briigi päritolustaatuseta materja- lide netokaal ei ületa 30 % toote netokaalust või kõigi tootmises kasutatud materjalide netokaalust.	
ex 2106.90	Muud mujal nimetamata toiduval- mistised, millesse ei ole lisatud alamrubriikidesse 1701.91– 1701.99 kuuluvat suhkrut või mis sisaldavad alamrubriikidesse 1701.91–1701.99 kuuluvat suh- krut alla 65 % netomassist		

Tabel A.3 – kvootide läbivaatamise ja suurendamise tingimused

- Lepinguosalised vaatavad esimese kolme järjestikuse viie aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist tabeli A.3 päritolukvoodid üle iga viieaastase ajavahemiku lõpus, tingimusel et eelneva viieaastase ajavahemiku igal aastal oli päritolukvoodi täituvus vähemalt 60 %.
- Läbivaatamise eesmärk on suurendada kvoodimahtu, kontrollides kõiki olulisi tegureid, eriti kvoodi täitumise määra, Kanada ekspordi kasvu maailmas, Euroopa Liidu impordi kogumahu suurenemist ning muid olulisi suundumusi nende toodete kaubanduses, mille suhtes päritolukvoot kehtib.
- Päritolukvoodi suurendamise määr määratakse kindlaks järgneva viieks aastaks ning see ei ole suurem kui 10 % eelmise perioodi mahust.

4. Lävivaatamist teostab põllumajanduskomitee. Iga põllumajanduskomitee soovitus päritolukvoodi suurendamiseks esitatakse laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomiteele, kes võtab vastu otsuse vastavalt artikli 30.2. lõikele 2.

Tabel A.4

Kanadast Euroopa Liitu eksporditava kassi- ja koeratoidu aastakvoodid

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Toote kirjeldus	Piisav tootmine	Kanadast Euroopa Liitu suunatud ekspordi aastakvoot (netokaal tonnides)
2309.10	Kassi- ja koeratoit, jaemüügiks pakendatud	Muutus alamrubriigist 2309.90 või mis tahes muust rubriigist, välja arvatud alamrubriigi 2309.90 kassi- ja koeratoit.	60 000
ex 2309.90	Kassi- ja koeratoit, jaemüügiks pakendamata	Muutus selle alamrubriigi sees või mis tahes muust rubriigist, välja arvatud selle alamrubriigi kassi- ja koeratoit.	

Tabel A.4 – kvootide läbivaatamise ja suurendamise tingimused

- Lepinguosalised vaatavad esimese kolme järjestikuse viie aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist tabeli A.4 päritolukvoodid üle iga viieaastase ajavahemiku lõpus, tingimusel et eelneva viieaastase ajavahemiku igal aastal oli päritolukvoodi täituvus vähemalt 60 %.
- Lävivaatamise eesmärk on suurendada kvoodimahtu, kontrollides kõiki olulisi tegureid, eriti kvoodi täitumise määra, Kanada ekspordi kasvu maailmas, Euroopa Liidu impordi kogumahu suurenemist ning muid olulisi suundumusi nende toodete kaubanduses, mille suhtes päritolukvoot kehtib.
- Päritolukvoodi suurendamise määr määratakse kindlaks järgneviks viieks aastaks ning see ei ole suurem kui 10 % eelmise perioodi mahust.
- Lävivaatamist teostab põllumajanduskomitee. Iga põllumajanduskomitee soovitus päritolukvoodi suurendamiseks esitatakse laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomiteele, kes võtab vastu otsuse vastavalt artikli 30.2. lõikele 2.

B jagu — Kala ja mereannid

Tabel B.1

Kanadast Euroopa Liitu eksporditavate kala ja mereandide aastakvoodid

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Toote kirjeldus	Kanadast Euroopa Liitu suunatud ekspordi aastakvoot (netokaal tonnides)	Piisav tootmine
ex 0304.83	Külmutatud hariliku hiidlesta, v.a <i>Reinhardtius hippoglossoides</i> filee	10	Muutus mis tahesmuust rubriigist ⁽¹⁾ .
ex 0306.12	Keedetud ja külmutatud homaar	2 000	Muutus mis tahes muust alamrubriigist.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Toote kirjeldus	Kanadast Euroopa Liitu suunatud ekspordi aastakvoot (netokaal tonnides)	Piisav tootmine
1604.11	Töödeldud või konserveeritud lõhe	3 000	Muutus mis tahes muust grupist.
1604.12	Töödeldud või säilitatud heeringas	50	
ex 1604.13	Töödeldud või konserveeritud sardiinid, sardinellid ja kilud, v.a <i>Sardina pilchardus</i>	200	
ex 1605.10	Töödeldud või konserveeritud krabid, v.a <i>Cancer pagurus</i>	44	
1605.21-1605.29	Töödeldud või konserveeritud krevetid ja garneelid	5 000	
1605.30	Töödeldud ja konserveeritud homaar	240	

(¹) Alamrubriigi 0304.83 toodete päritolureeglis peetakse tootmiseks tootmist, mis on artiklis 7 sätestatud ebapiisavast tootmisest ulatuslikum.

Tabel B.1 – kvootide suurendamise tingimused

- Kui tabelis B.1 loetletud toodetele määratud päritolukvoodist kasutatakse ühe aasta jooksul rohkem kui 80 %, suurendatakse kvooti järgmisel kalendriaastal. Kvooti suurendatakse 10 % võrra selle toote päritolukvoodi mahust eelmisel kalendriaastal. Kvoodi suurendamise sätet kohaldatakse esimest korda, kui käesoleva lepingu jõustumisest on möödunud esimene täielik kalendriaasta ning seda kohaldatakse nelja järjestikuse aasta jooksul.
- Suurendatud päritolukvooti hakatakse rakendama järgmise kalendriaasta esimeses kvartalis. Importiv lepinguosaline teavitab eksportivat lepinguosalist kirjalikult, kui on täidetud lõikes 1 sätestatud tingimus, ning teatab, kui palju päritolukvooti suurendatakse ning kuupäeva, mil suurem kvoot kehtima hakkab. Lepinguosalsed tagavad, et suurendatud päritolukvoot ning selle kehtima hakkamise kuupäev on üldsusele kättesaadavad.

Tabel B.1 – kvootide läbivaatamise tingimus

Kui lepingu jõustumisest on möödunud kolm kalendriaastat, alustavad lepinguosalsed ühe lepinguosalse taotluse korral arutelu käesoleva jao võimaliku läbivaatamise üle.

C jagu — Tekstiilitooted ja rõivad

Tabel C.1

Kanadast Euroopa Liitu eksporditavate tekstiilitoodete aastakvoodid

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Toote kirjeldus	Kanadast Euroopa Liitu suunatud ekspordi aastakvoot (netokaal kilogramides, kui ei ole märgitud teisiti)	Piisav tootmine
5107.20	Lambavillane kammlõng, jaemüügiks pakendamata, lambavilla sisaldusega vähem kui 85 % massist.	192 000	Muutus mis tahes muust rubriigist.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Toote kirjeldus	Kanadast Euroopa Liitu suunatud ekspordi aastakvoot (netokaal kilogrammides, kui ei ole märgitud teisiti)	Piisav tootmine
5205.12	Mujal nimetamata puuvillane lõng, puuvillasisaldusega vähemalt 85 % massist, jaemüügiks pakendamata, kammimata ühekordne lõng, üle 14 nm, kuid mitte üle 43 nm	1 176 000	Muutus mis tahes muust rubriigist.
5208.59	Mujal nimetamata puuvillane riie, puuvillasisaldusega vähemalt 85 % massist, trükitud (v.a labasekoline), pindtihedusega mitte üle 200 g/m ²	60 000 m ²	Muutus mis tahes muust rubriigist.
5209.59	Mujal nimetamata puuvillane riie, puuvillasisaldusega vähemalt 85 % massist, trükitud (v.a labasekoline), pindtihedusega üle 200 g/m ²	79 000 m ²	
54.02	Sünteesfilamentlõng (v.a õmblusniit), k.a sünteesmonofilament, joontihedusega alla 67 detsiteksi, jaemüügiks pakendamata	4 002 000	Muutus mis tahes muust rubriigist.
5404.19	Mujal nimetamata sünteesmonofilament, joontihedusega vähemalt 67 detsiteksi, mille ristlõike mis tahes läbimõõt ei ületa 1 mm	21 000	
54.07	Riie sünteesfilamentlõngast, k.a riie rubriigi 54.04 materjalidest	4 838 000 m ²	Muutus mis tahes muust rubriigist või trükkimine või värvimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kalandreerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsi- viimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel et päritolustaatuseta kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Toote kirjeldus	Kanadast Euroopa Liitu suunatud ekspordi aastakvoot (netokaal kilogrammides, kui ei ole märgitud teisiti)	Piisav tootmine
5505.10	Sünteeskiudude jäätmed (sh kraasmed, lõngajäätmed ja kohestatud jäätmed)	1 025 000	Muutus mis tahes muust rubriigist.
5513.11	Polüesterstaapelkiududest riie, polüesterstaapelkiudude sisaldusega alla 85 % massist, pleegitamata või pleegitatud labasekoeline riie, segus peamiselt või üksnes puuvillaga, mitte üle 170 g/m ²	6 259 000 m ²	Muutus mis tahes muust rubriigist.
56.02	Vilt, impregneeritud, pealstatud, kaetud või lamineeritud või mitte	583 000	
56.03	Lausriie (tekstiilmaterjalist), impregneeritud, pealstatud, kaetud või lamineeritud või mitte	621 000	Muutus mis tahes muust rubriigist.
57.03	Taftingvaibad ja muud taftingpõrandakatted, valmistoodetena või mitte	196 000 m ²	
58.06	Telgedel kootud paelad, v.a rubriigis 58.07 nimetatud tooted (v.a etiketid, embleemid jms tekstiiltooted, meetrikaubana jne); paelad, mis koosnevad kleepaine abil ühendatud lõimest ilma koelõngata	169 000	Muutus mis tahes muust rubriigist.
5811.00	Tepitud tekstiiltooted meetrikaubana (vähemalt ühest õmblemisega või muul viisil ühendatud tekstiilmaterjali kihist ja polstrist), v.a rubriigis 58.10 nimetatud tikandid	12 000 m ²	Muutus mis tahes muust rubriigist.
59.03	Plastiga impregneeritud, pealstatud, kaetud või lamineeritud riie (v.a rubriiki 59.02 kuuluv)	1 754 000 m ²	Muutus mis tahes muust rubriigist, tingimusel et päritolustaatuseta kanga väärtus ei ületa 60 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Toote kirjeldus	Kanadast Euroopa Liitu suunatud ekspordi aastakvoot (netokaal kilogrammides, kui ei ole märgitud teisiti)	Piisav tootmine
5904.90	Põrandakatted tekstiilalusel, mõõtu lõigatud või lõikamata (v.a linoleum)	24 000 m ²	
59.06	Kummeeritud tekstiilriie, välja arvatud rubriiki 59.02 kuuluv	450 000	
5907.00	Tekstiilriie, mujal nimetamata viisil impregneeritud, pealistatud või kaetud; maalitud lõuend teatridekoratsioonideks, stuudio fooniks jms	2 969 000 m ²	
59.11	Tehnilise eriotstarbega tekstiilkaubad ja -tooted	173 000	
60.04	Silmkoelised või heegeldatud kangad laiusega üle 30 cm, elastomeerse lõnga või kumminiidi sisaldusega vähemalt 5 % massist, v. a rubriiki 60.01 kuuluvad trikookangad	25 000	Muutus mis tahes muust rubriigist või
60.05	Lõimetrikookangas (sh galoontrikookudumismasinatel valmistatud trikookangas), v.a rubriikidesse 60.01–60.04 kuuluv trikookangas	16 000	trükkimine või värvimine, millega kaasneb vähemalt kaks ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nagu pesemine, pleegitamine, merseriseerimine, termofikseerimine, karvastamine, kalandreerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine, püsi- viimistlemine, dekateerimine, immutamine, nõelumine ja nopete eemaldamine), tingimusel et päritolustaatuseta kanga väärtus ei ületa 47,5 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.
60.06	Mujal nimetamata silmkoelised või heegeldatud kangad	24 000	
63.06	Tekstiilmaterjalist presentkatted, markiisid ja päikesekatted, telgid, paatide, purjelaudade või maismaasõidukite purjed ja matkatarbed	124 000	Muutus mis tahes muust grupist.
63.07	Tekstiilmaterjalist valmistooted, mujal nimetamata	503 000	

Tabel C.2

Kanadast Euroopa Liitu eksporditavate rõivaste aastakvoodid

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Toote kirjeldus	Kanadast Euroopa Liitu suunatud ekspordi aastakvoot (tooteühikutes, kui ei ole märgitud teisiti)	Piisav tootmine (1)
6101.30	Meeste ja poiste mantlid, poolmantlid, keebid, joped, anorakid, suusajakid jms rõivad, keemilistest kiududest, silmkoelised või heegeldatud	10 000	
6102.30	Naiste ja tüdrukute mantlid, poolmantlid, keebid, joped, anorakid, suusajakid jms rõivad, keemilistest kiududest, silmkoelised või heegeldatud	17 000	
61.04	Naiste ja tüdrukute kostüümid, komplektid, jakid, pintsakud, bleiserid, kleidid, seelikud, püksiseelikud, püksid (v.a supelrõivad), silmkoelised või heegeldatud	535 000	
6106.20	Naiste ja tüdrukute pluusid ja särkpluusid, keemilistest kiududest, silmkoelised või heegeldatud	44 000	Muutus mis tahes muust grupist, tingimusel et toode on valmis lõigatud (või lõikekohaselt kootud) ja kokku õmmeldud või muul viisil ühendatud ühe lepinguosalise territooriumil, või
6108.22	Naiste ja tüdrukute püksikud ja aluspüksid, keemilistest kiududest, silmkoelised või heegeldatud	129 000	mis tahes muu grupi toote muutus lõikekohaselt kootud tooteks, mille puhul kokkuõmblemine või muul viisil ühendamise ei ole vajalik.
6108.92	Naiste ja tüdrukute negližeed, supelmantlid, hommikumantlid jms rõivaesemed, keemilistest kiududest, silmkoelised või heegeldatud	39 000	
6109.10	T-särgid, särgikud ja muud alus-särgid, puuvillased, silmkoelised või heegeldatud	342 000	
6109.90	T-särgid, särgikud ja muud alus-särgid, mujal nimetamata tekstiilmaterjalist, silmkoelised või heegeldatud	181 000	
61.10	Kampsunid, pulloverid, kardiganid, vestid jms rõivaesemed, silmkoelised või heegeldatud	478 000	

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Toote kirjeldus	Kanadast Euroopa Liitu suunatud ekspordi aastakvoot (tooteühikutes, kui ei ole märgitud teisiti)	Piisav tootmine ⁽¹⁾
6112.41	Naiste ja tüdrukute supelkostüümid, sünteeskiududest, silmkoelised või heegeldatud	73 000	
61.14	Mujal nimetamata rõivad, silmkoelised või heegeldatud	90 000 kilogrammi	
61.15	Sukkpüksid, retuusid, sukad, sokid jm sukktooted, sh tugisukad (näiteks veenilaiendite ravisukad) ja kamassid (jalatsipealsed), silmkoelised või heegeldatud	98 000 kilogrammi	
62.01	Meeste ja poiste mantlid, poolmantlid, keebid, joped, anorakid (sh suusajakid), tuulejoped, tuulepluusid jms rõivad (v.a rubriigis 6203 nimetatud), v.a silmkoelised ja heegeldatud	96 000	
62.02	Naiste ja tüdrukute mantlid, poolmantlid, keebid, joped, anorakid (sh suusajakid), tuulejoped ja tuulepluusid jms, v.a rubriiki 6204 kuuluvad rõivad, v.a silmkoelised ja heegeldatud	99 000	
62.03	Meeste ja poiste ülikonnad, komplektid, jakid, pintsakud, bleiserid, püksid, rinnatüki ja traksidega tunked, põlvpüksid ja lühikesed püksid (v.a supelrõivad), v. a silmkoelised ja heegeldatud	95 000	
62.04	Naiste ja tüdrukute kostüümid, komplektid, jakid, pintsakud, bleiserid, kleidid, seelikud, püksseelikud, püksid, traksid ja rinnatükiga tunked, põlvpüksid ja lühikesed püksid (v.a supelrõivad), v.a silmkoelised ja heegeldatud	506 000	

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Toote kirjeldus	Kanadast Euroopa Liitu suunatud ekspordi aastakvoot (tooteühikutes, kui ei ole märgitud teisiti)	Piisav tootmine ⁽¹⁾
62.05	Meeste ja poiste särgid, v.a silmkoelised ja heegeldatud	15 000	
62.06	Naiste ja tüdrukute pluusid ja särkpluusid, v. a silmkoelised ja heegeldatud	64 000	
6210.40	Meeste ja poiste rõivad, mis on valmistatud rubriikide 59.03, 59.06 ja 59.07 kangast, mujal nimetamata, v.a silmkoelised ja heegeldatud	68 000 kilogrammi	
6210.50	Naiste ja tüdrukute rõivad, mis on valmistatud rubriikide 59.03, 59.06 ja 59.07 kangast, mujal nimetamata, v.a silmkoelised ja heegeldatud	30 000 kilogrammi	
62.11	Spordidressid, suusa- ja supelkostüümid, muud mujal nimetata rõivad, v.a silmkoelised ja heegeldatud	52 000 kilogrammi	
6212.10	Rinnahoidjad, kaasa arvatud silmkoelised ja heegeldatud	297 000	
6212.20	Sukahoidjad, püks-sukahoidjad, kaasa arvatud silmkoelised ja heegeldatud	32 000	
6212.30	Korseletid, kaasa arvatud silmkoelised ja heegeldatud	40 000	
6212.90	Traksid, sukapaelad jms rõivaesemed ning nende osad, kaasa arvatud silmkoelised ja heegeldatud	16 000 kilogrammi	

⁽¹⁾ Toodete puhul, mille suhtes kohaldatakse tabelit C.2, peetakse käesolevas veerus osutatud piisavaks tootmiseks tootmist, mis on artiklis 7 sätestatud ebapiisavast tootmisest ulatuslikum.

Tabel C.3

Euroopa Liidust Kanadasse eksporditavate tekstiiltoodete aastakvoodid

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Toote kirjeldus	Euroopa Liidust Kanadasse suunatud ekspordi aastakvoot (kilogrammides, kui ei ole märgitud teisiti)	Piisav tootmine
5007.20	Riie, mis sisaldab vähemalt 85 % massist siidi või siidijääke (v.a siidikraasmeid)	83 000 m ²	Kudumine.
5111.30	Riie, mis sisaldab enamjaolt, kuid alla 85 % massist lambavilla või muude loomade villa, segus peamiselt või üksnes keemiliste staa-pelkiududega	205 000 m ²	Kudumine.
51.12	Lamba või muude loomade kammvillast riie	200 000	Kudumine.
5208.39	Puuvillane värvitud riie, puuvillasaldusega vähemalt 85 % massist, pindtihedusega kuni 200 g/m ² , v.a kolme- või neljalõngalise toimse (sh risttoimse) sidusega ja labasekoeline riie	116 000 m ²	Kudumine.
5401.10	Õmblusniit sünteesfilamentkiududest, jaemüügiks pakendatud või pakendamata	18 000	Keemilistest kiududest filamentlõnga ekstrusioon, millega kaasneb ketramine või mitte, või ketramine.
5402.11	Sünteesfilamentlõng, jaemüügiks pakendamata, eriti tugev lõng aramiidist	504 000	Keemilistest kiududest filamentlõnga ekstrusioon, millega kaasneb ketramine või mitte, või ketramine.
54.04	Sünteesmonofilament joontihedusega vähemalt 67 detsiteksi, mille ristlõike läbimõõt ei ületa 1 mm; sünteeskestiilmaterjalidest ribad jms (näiteks tehisoled) laiusega kuni 5 mm	275 000	Keemilistest kiududest filamentlõnga ekstrusioon, millega kaasneb ketramine või mitte, või ketramine.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Toote kirjeldus	Euroopa Liidust Kanadasse suunatud ekspordi aastakvoot (kilogrammides, kui ei ole märgitud teisiti)	Piisav tootmine
54.07	Riie sünteesfilamentlõngast, k.a riie rubriigi 54.04 materjalidest	636 000	Kudumine.
56.03	Mujal nimetamata lausriie, impregneeritud, pealstatud, kaetud või lamineeritud või mitte	1 629 000	Igasugune lausriide valmistamine, sealhulgas nõeltorkemeetodil
5607.41	Sidumis- või pakkenöör polüetüleenist või polüpropüleenist	813 000	Igasugune lausriide valmistamine, sealhulgas nõeltorkemeetodil
5607.49	Nöörid, paelad, köied ja trossid polüetüleenist või polüpropüleenist, põimitud või punutud või mitte, ning impregneeritud, pealstatud, kaetud või ümbritsetud kummi või plastiga või mitte (v.a sidumis- või pakkenöör)	347 000	Igasugune lausriide valmistamine, sealhulgas nõeltorkemeetodil
5702.42	Telgedel kootud karusvaibad jm tekstiilpõrandakatted keemilistest tekstiilmaterjalidest (v.a tafting- ja flokeeritud vaibad), valmistoodetena (v.a „Kelem“, „Schumacks“, „Karamanie“ jms käsitelgedel kootud vaibad)	187 000 m ²	Kudumine või igasugune lausriide valmistamine, sealhulgas nõeltorkemeetodil
5703.20	Taftingvaibad ja muud taftingpõrandakatted, nailonist või muust polüamiidkiust, valmistoodetena või mitte	413 000 m ²	Kudumine või igasugune lausriide valmistamine, sealhulgas nõeltorkemeetodil
5704.90	Vildist vaibad ja muud viltpõrandakatted (v.a tafting- ja flokeetooted), valmistoodetena või mitte (v.a vaibad plaatidena, mille pindala on kuni 0,3 m ²)	1 830 000	Kudumine või igasugune lausriide valmistamine, sealhulgas nõeltorkemeetodil
59.03	Plastiga impregneeritud, pealstatud, kaetud või lamineeritud riie (v.a rehvikoorriie eriti tugevast nailonlõngast või muust eriti tugevast polüamiid-, polüester- või viskooslõngast)	209 000	Kudumine või pealastamine, lamineerimine või metalliseerimine, millega igal juhul kaasneb vähemalt kaks muud peamist ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nt kalandreerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine), mis annavad päritolustaatuse, kui sellega antakse tootele vähemalt 52,5 % lisaväärtust võrreldes toote tehinguväärtuse või tehasehinnaga.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Toote kirjeldus	Euroopa Liidust Kanadasse suunatud ekspordi aastakvoot (kilogrammides, kui ei ole märgitud teisiti)	Piisav tootmine
5904.10	Linoleum, mõõtu lõigatud või lõikamata	61 000 m ²	Kudumine või pealistamine, lamineerimine või metalliseerimine, millega igal juhul kaasneb vähemalt kaks muud peamist ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nt kalandreerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine), mis annavad päritolustaatuse, kui sellega antakse tootele vähemalt 52,5 % lisaväärtust võrreldes toote tehasehinnaga
5910.00	Tekstiilmaterjalist rihmamaterjal ülekanderihmade või konveierilintide jaoks, plastiga immutatud, pealistatud, kaetud või lamineeritud või mitte, metalli või muu materjaliga tugevdatud või mitte	298 000	Valmistamine lõngast või rubriiki 63.10 kuuluvatest kangajäätmetest või kaltsudest Kudumine või pealistamine, lamineerimine või metalliseerimine, millega igal juhul kaasneb vähemalt kaks muud peamist ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nt kalandreerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine), mis annavad päritolustaatuse, kui sellega antakse tootele vähemalt 52,5 % lisaväärtust võrreldes toote tehasehinnaga
59.11	Grupi 59 märkuses 7 määratletud tehnilise otstarbega tekstiiltooted	160 000	Valmistamine lõngast või rubriiki 63.10 kuuluvatest kangajäätmetest või kaltsudest; kudumine või pealistamine, lamineerimine või metalliseerimine, millega igal juhul kaasneb vähemalt kaks muud peamist ettevalmistus- või viimistlustoimingut (nt kalandreerimine, kokkutõmbumisvastane töötlemine), mis annavad päritolustaatuse, kui sellega antakse tootele vähemalt 52,5 % lisaväärtust võrreldes toote tehasehinnaga
6302.21	Puu villane trükitud voodipesu, v.a silmkoeline või heegeldatud	176 000	Kangast väljalõikamine ja lõpptöötlus või igasugune lausriide valmistamine, sealhulgas nõeltorkemeetodil, millega kaasneb lõpptöötlus (sealhulgas väljalõikamine)
6302.31	Puu villane (v.a trükitud) voodipesu, v.a silmkoeline või heegeldatud	216 000	Kangast väljalõikamine ja lõpptöötlus; igasugune lausriide valmistamine, sealhulgas nõeltorkemeetodil, millega kaasneb lõpptöötlus (sealhulgas väljalõikamine), või lõpptöötlus, millele eelneb trükkimine

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Toote kirjeldus	Euroopa Liidust Kanadasse suunatud ekspordi aastakvoot (kilogrammides, kui ei ole märgitud teisiti)	Piisav tootmine
6302.91	Puuvillased vannilina, käterätikud ning köögirätikud (v.a froteerätikuriidest või samalaadsest froteeriidest), põrandalapid, poleerimislapid, nõudepesulapid ja tolmulapid	20 000	Igasugune lausriide valmistamine, sealhulgas nõeltorkemeetodil, millega kaasneb lõppviimistlus (sealhulgas väljalõikamine); kangast väljalõikamine ja lõpptöötlus või lõpptöötlus, millele eelneb trükkimine

Tabel C.4

Euroopa Liidust Kanadasse eksporditavate rõivaste aastakvoodid

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Toote kirjeldus	Euroopa Liidust Kanadasse suunatud ekspordi aastakvoot (tooteühikutes, kui ei ole märgitud teisiti)	Piisav tootmine (1)
6105.10	Puuvillased meeste ja poiste päevasärgid, silmkoelised või heegeldatud (v.a öösärgid, T-särgid, särgikud jm alussärgid)	46 000	Kangast väljalõikamine ja lõpptöötlus.
61.06	Naiste ja tüdrukute pluusid, särgid ja särkpluusid, silmkoelised või heegeldatud (v.a T-särgid jm alussärgid)	126 000	Kangast väljalõikamine ja lõpptöötlus.
61.09	T-särgid, särgikud ja muud alussärgid, silmkoelised või heegeldatud	722 000	Kangast väljalõikamine ja lõpptöötlus.
61.10	Kampsunid, pulloverid, kardiganid, vestid jms rõivaesemed, silmkoelised või heegeldatud (v.a vaeteritud vestid)	537 000	Kangast väljalõikamine ja lõpptöötlus või lõikekohane kudumine toodete korral, mille puhul kokkuõmblemine või muul viisil ühendamine ei ole vajalik.
61.14	Mujal nimetamata muud rõivad, silmkoelised või heegeldatud	58 000 kilogrammi	Kangast väljalõikamine ja lõpptöötlus või lõikekohane kudumine toodete korral, mille puhul kokkuõmblemine või muul viisil ühendamine ei ole vajalik.
61.15	Sukkpüksid, retuusid, sukad, sokid jm sukktooded, sh tugisukad (näiteks veenilaiendite ravisukad) ja kamassid (jalatsipealsed), silmkoelised või heegeldatud (v.a väikelastele)	1 691 000 paari	Kangast väljalõikamine ja lõpptöötlus või lõikekohane kudumine toodete korral, mille puhul kokkuõmblemine või muul viisil ühendamine ei ole vajalik.

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Toote kirjeldus	Euroopa Liidust Kanadasse suunatud ekspordi aastakvoot (tooteühikutes, kui ei ole märgitud teisiti)	Piisav tootmine ⁽¹⁾
6202.11	Naiste ja tüdrukute mantlid, vihmamantlid, poolmantlid, keebid, joped jms rõivad, lambavillast või muude loomade villast (v.a silmkoelised või heegeldatud)	15 000	Kangast väljalõikamine ja lõpptöötlus.
6202.93	Naiste ja tüdrukute anorakid, tuulejoped ja tuulepluusid jms, keemilistest kiududest (v.a silmkoelised ja heegeldatud)	16 000	Kangast väljalõikamine ja lõpptöötlus.
6203.11	Meeste ja poiste ülikonnad, lamba- või muude loomade villast	39 000	Kangast väljalõikamine ja lõpptöötlus.
6203.12-6203.49	Meeste ja poiste ülikonnad (v.a lambavillast ja muude loomade villast), komplektid, jakid, pintsakud, bleiserid, püksid, rinnatüki ja traksidega tunked, põlvpüksid ja lühikesed püksid (v.a silmkoelised või heegeldatud ning supelrõivad)	281 000	Kangast väljalõikamine ja lõpptöötlus.
62.04	Naiste ja tüdrukute kostüümid, komplektid, jakid, pintsakud, bleiserid, kleidid, seelikud, püksiseelikud, püksid, rinnatüki ja traksidega tunked, põlvpüksid ja lühikesed püksid (v.a silmkoelised või heegeldatud ning supelrõivad)	537 000	Kangast väljalõikamine ja lõpptöötlus.
6205.20	Puuvillased meeste ja poiste päevasärgid, v.a silmkoelised või heegeldatud	182 000	Kangast väljalõikamine ja lõpptöötlus.
62.10	Rubriikide 56.02, 56.03, 59.03, 59.06 ja 59.07 kangast valmistatud rõivad (v.a silmkoelised või heegeldatud ning väikelaste rõivad)	19 000	Kangast väljalõikamine ja lõpptöötlus.
62.11	Spordidressid, suusa- ja supelkostüümid ning muud rõivad, mujal nimetamata (v.a silmkoelised või heegeldatud)	85 000 kilogrammi	Kangast väljalõikamine ja lõpptöötlus.
62.12	Rinnahoidjad, sukahoidjad, korseid, traksid, sukapaelad jms tooted ning nende osad, mis tahes tekstiilmaterjalist, elastsed või mitte, sh silmkoelised ja heegeldatud (v.a vööd ja korseletid, mis on valmistatud üleni kummist)	26 000 tosinat	Kangast väljalõikamine ja lõpptöötlus.

⁽¹⁾ Toodete puhul, mille suhtes kohaldatakse tabelit C.4, peetakse käesolevas veerus osutatud piisavaks tootmiseks tootmist, mis on artiklis 7 sätestatud ebapiisavast tootmisest ulatuslikum.

Tabelid C.1, C.2, C.3 ja C.4 – Kvootide suurendamise tingimused

1. Kui tabelites C.1, C.2, C.3 ja C.4 loetletud toodetele määratud päritolukvoodist kasutatakse ühe aasta jooksul rohkem kui 80 %, suurendatakse kvooti järgmisel kalendriaastal. Kvooti suurendatakse 3 % võrra selle toote päritolukvoodi mahust eelmisel kalendriaastal. Kvoodi suurendamise sätet kohaldatakse esimest korda, kui käesoleva lepingu jõustumisest on möödunud esimene täielik kalendriaasta. Aastaseid päritolukvoote võib suurendada kuni kümne aasta jooksul.
2. Suurendatud päritolukvooti hakatakse rakendama järgmise kalendriaasta esimeses kvartalis. Importiv lepinguosaline teavitab eksportivat lepinguosalist kirjalikult, kui on täidetud lõikes 1 sätestatud tingimus, ning teatab, kui palju päritolukvooti suurendatakse ning kuupäeva, mil suurem kvoot kehtima hakkab. Lepinguosalisel tagavad, et suurendatud päritolukvoot ning selle kehtima hakkamise kuupäev on üldsusele kättesaadavad.

Tabelid C.1, C.2, C.3 ja C.4 – Kvootide läbivaatamise tingimus

Ühe lepinguosalise taotlusel kohtuvad lepinguosalisel, et vaadata läbi kvoodiga hõlmatud toodete loetelu ning kvootide suurus vastavalt arengutele asjaomastel turgudel ja sektorites. Lepinguosalisel võivad teha kaubavahetuskomiteele ettepanekuid läbivaatamise kohta.

D jagu — Sõidukid

Tabel D.1

Kanadast Euroopa Liitu eksporditavate sõidukite aastakvoodid

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Toote kirjeldus	Piisav tootmine	Kanadast Euroopa Liitu suunatud ekspordi aastakvoot (tooteühikutes)
8703.21	Muud sadesüütega sisepõlemiskolbmootoriga sõidukid: silindrite töömahuga kuni 1 000 cm ³	Tootmine, mille puhul kõigi päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa: a) 70 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast või b) 80 % toote netokulust.	100 000
8703.22	Muud sadesüütega sisepõlemiskolbmootoriga sõidukid: silindrite töömahuga üle 1 000 cm ³ , kuid mitte üle 1 500 cm ³		
8703.23	Muud sadesüütega sisepõlemiskolbmootoriga sõidukid: silindrite töömahuga üle 1 500 cm ³ , kuid mitte üle 3 000 cm ³		
8703.24	Muud sadesüütega sisepõlemiskolbmootoriga sõidukid: silindrite töömahuga üle 3 000 cm ³		

Harmoneeritud süsteemi klassifikatsioon	Toote kirjeldus	Piisav tootmine	Kanadast Euroopa Liitu suunatud ekspordi aastakvoot (tooteühikutes)
8703.31	Muud survesüütega sisepõlemiskolbmootoriga (diiseli- ja pooldiiselmootoriga) sõidukid: silindrite töömahuga kuni 1 500 cm ³		
8703.32	Muud survesüütega sisepõlemiskolbmootoriga (diiseli- ja pooldiiselmootoriga) sõidukid: silindrite töömahuga üle 1 500 cm ³ , kuid mitte üle 2 500 cm ³		
8703.33	Muud survesüütega sisepõlemiskolbmootoriga (diiseli- ja pooldiiselmootoriga) sõidukid: silindrite töömahuga üle 2 500 cm ³		
8703.90	Muud		

Märkus 1

Lepinguosalised lepivad kokku, et nad kohaldavad kumulatsiooni Ameerika Ühendriikidega vastavalt järgmistele sätetele:

Kui iga lepinguosalise ja Ameerika Ühendriikide vahel on olemas kehtiv vabakaubandusleping, mis on kooskõlas lepinguosaliste WTO kohustustega ja lepinguosalised on kõikides kohaldatavates tingimustes kokku leppinud, käsitletakse kõiki harmoneeritud süsteemi gruppidesse 84, 85, 87 ja 94 kuuluvaid Ameerika Ühendriikidest pärit materjale, mida on Kanadas või Euroopa Liidus alamrubriikide 8703.21 – 8703.90 toodete tootmisel kasutatud, päritolustaatusena. Ilma et see mõjutaks Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelisi läbirääkimisi vabakaubanduslepingu üle, hõlmavad kohaldavaid tingimusi käsitlevad arutelud konsultatsioone, et tagada vajaduse korral kooskõla Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahel kokku lepitud arvutusmeetodi ning käesolevas lepingus grupi 87 toodete puhul kasutatava meetodi vahel.

Vastavalt sellele kaotab tabel D.1 kehtivuse, kui sellise kumulatsiooni jõustumisest on möödunud üks aasta.

Teade kumulatsiooni kohaldamise ja märkuse 1 kustutamise kohta avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas.

Läbivaatamise tingimused

Kui seitse aastat pärast käesoleva lepingu jõustumist ei ole kumulatsioon Ameerika Ühendriikidega jõustunud, saavad lepinguosalised ühe lepinguosalise taotlusel kokku, et kõnealused tingimused läbi vaadata.

Alternatiivsed tootepõhised päritolureeglid rubriigi 87.02 toodetele

Kanadast Euroopa Liitu eksporditavate rubriigi 87.02 toodete suhtes kohaldatakse alternatiivina 5. lisa esitatud päritolureeglile järgmist päritolureeglit:

muutus mis tahes muust rubriigist, välja arvatud rubriikidest 87.06 – 87.08, või

muutus samas rubriigis või rubriikidest 87.06 – 87.08 hoolimata sellest, kas toimub muutus ka mis tahes muust rubriigist, tingimusel et käesoleva rubriigi või rubriikide 87.06 – 87.08 päritolustaatuseta materjalide väärtus ei ületa 50 % toote tehinguväärtusest või tehasehinnast.

Seda päritolureeglit kohaldatakse alates 1. augustist 2014, kui läbirääkimised lõpetati, Kanadas asuvatele äriühingutele ning nende õigusjärglastele, kes toodavad Kanadas rubriigi 87.02 tooteid.

Märkus 2

Lepinguosalised lepivad kokku, et nad kohaldavad kumulatsiooni Ameerika Ühendriikidega vastavalt järgmistele sätetele:

Kui iga lepinguosalise ja Ameerika Ühendriikide vahel on olemas kehtiv vabakaubandusleping, mis on kooskõlas lepinguosaliste WTO kohustustega ja lepinguosalised on kõikides kohaldatavates tingimustes kokku leppinud, käsitatakse kõiki harmoneeritud süsteemi gruppidesse 84, 85, 87 ja 94 kuuluvaid Ameerika Ühendriikidest pärit materjale, mida on Kanadas või Euroopa Liidus rubriigi 87.02 toodete tootmisel kasutatud, päritolustaatusega toodetena.

Vastavalt sellele kaotavad rubriigi 87.02 toodete alternatiivsed tootepõhised päritolureeglid kehtivuse, kui sellise kumulatsiooni jõustumisest on möödunud üks aasta.

Teade kumulatsiooni kohaldamise ja märkuse 2 kustutamise kohta avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas.

6. LISA

ÜHISDEKLARATSIOON TEKSTIILITOODETE JA RÕIVASTE PÄRITOLUREEGLITE KOHTA

1. Käesolevas lepingus põhineb tekstiiltoodete ja rõivaste kaubandus lepinguosaliste vahel põhimõttel, et kahekordne töötlemine annab päritolustaatus, nagu on selgitatud päritolureeglite ja päritolumenetluste protokollis 5. lisas (Tootepõhised päritolureeglid).
2. Sellele vaatamata lepivad lepinguosalisel kokku, et mitmetel põhjustel, sealhulgas ELi tootjatele negatiivse kumulatiivse mõju puudumisel, teevad nad erandi lõikest 1 ning annavad tekstiiltoodetele ja rõivastele piiratud vastastikused päritolukvoodid. Need päritolukvoodid on koguselised ning eraldatud tooteliikidele, ning selles peetakse teatavate ja selgelt määratletud tootekategooriate puhul värvimist samaväärseks trükkimisega.
3. Lepinguosalisel kinnitavad, et nende erandlike päritolukvootide kohaldamisel järgitakse rangelt protokollis päritolureeglite ja päritolumenetluste kohta.

---

7. LISA

ÜHISDEKLARATSIOONID ANDORRA VÜRSTIRIIGI JA SAN MARINO VABARIIGI KOHTA**ÜHISDEKLARATSIOON ANDORRA VÜRSTIRIIGI KOHTA**

1. Andorra Vürstiriigist pärinevaid tooteid, mis kuuluvad harmoneeritud süsteemi gruppidesse 25–97 käsitleb Kanada käesoleva lepingu tähenduses Euroopa Liidust pärinevate toodetena, tingimusel, et nõukogu 26. novembri 1990. aasta otsusega 90/680/EMÜ (kokkuleppe sõlmimise kohta kirjavahetuse teel Euroopa Majandusühenduse ja Andorra Vürstiriigi vahel) loodud tolliliit on endiselt jõus.
2. Protokollide päritolureeglite ja päritolumenetluste kohta kohaldatakse *mutatis mutandis* käesoleva ühisdeklaratsiooni lõikes 1 osutatud toodete päritolustaatus määratlemiseks.

ÜHISDEKLARATSIOON SAN MARINO VABARIIGI KOHTA

1. San Marino Vabariigist pärinevaid tooteid käsitleb Kanada käesoleva lepingu tähenduses Euroopa Liidust pärinevate toodetena, tingimusel, et need tooted on hõlmatud 16. detsembril 1991 Brüsselis sõlmitud Euroopa Majandusühenduse ja San Marino Vabariigi vahelise koostöö ja tolliliidu lepinguga ning et viimane on endiselt jõus.
  2. Protokollide päritolureeglite ja päritolumenetluste kohta kohaldatakse *mutatis mutandis* käesoleva ühisdeklaratsiooni lõikes 1 osutatud toodete päritolustaatus määratlemiseks.
-

Vastavushindamismenetluste tulemuste vastastikuse aktsepteerimise protokoll

Artikkel 1

Mõisted

Kui ei ole sätestatud teisiti, kehtivad käesoleva protokolliga suhtes tehniliste kaubandustökete lepingu 1. lisa esitatud mõisted. Käesoleva protokolliga suhtes ei kehti siiski ISO/IEC juhendi 2 kuuenda väljaande „Standardimine ja sellega seotud tegevus: Üldmõisted ja määratlused“ (1991) mõisted. Lisaks kehtivad järgmised mõisted:

„**akrediteerimine**“ – kolmanda isiku poolt tehtav vastavushindamisasutuse atesteerimine, mis ametlikult tõendab tema pädevust täita kindlaksmääratud vastavushindamisülesandeid;

„**akrediteerimisasutus**“ – volitatud asutus, kes tegeleb akrediteerimisega; ⁽¹⁾

„**atesteerimine**“ – pärast kontrolli tehtud otsuse põhjal kinnituse väljastamine selle kohta, et teatavate tehniliste nõuete täitmine on tõendatud;

„**Kanada tehniline norm**“ – Kanada või tema ühe või mitme provintsi või territooriumi tehniline norm;

„**vastavushindamine**“ – protsess, millega määratakse kindlaks, kas tehniliste normide asjakohased nõuded on täidetud. Käesoleva protokolliga tähenduses ei hõlma vastavushindamine akrediteerimist;

„**vastavushindamisasutus**“ – asutus, kes teeb vastavushindamistoiminguid, sealhulgas kalibreerib, katsetab, sertifitseerib ja kontrollib;

„**otsus nr 768/2008/EÜ**“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta otsus nr 768/2008/EÜ toodete turustamise ühise raamistiku kohta ja millega tunnustatakse kehtetuks nõukogu otsus 93/465/EMÜ;

„**Euroopa Liidu tehniline norm**“ – Euroopa Liidu tehniline norm või liikmesriigi võetud mis tahes meede, millega kohaldatakse Euroopa Liidu direktiivi;

„**ettevõttesisene asutus**“ – vastavushindamisasutus, kes teeb vastavushindamistegevusi üksusele, mille osa ta on. Näiteks Euroopa Liidu ja ta liikmesriikide puhul peab akrediteeritud ettevõttesisene asutus vastama otsuse nr 768/2008/EÜ I lisa artikli R21 nõuetele või sellele järgneva õigusakti vastavatele nõuetele;

„**õiguspärane eesmärk**“ – tähendus on sama, mis tehniliste kaubandustökete lepingu artiklis 2.2;

„**vastastikuse tunnustamise leping**“ – Euroopa Ühenduse ja Kanada vahelise vastastikuse tunnustamise leping, mis sõlmiti Londonis 14. mail 1998;

„**sõltumatu vastavushindamine**“ – vastavushindamine, mida teeb isik või asutus, kes ei sõltu toodet pakkuvast isikust või organisatsioonist ega selle toote tarbijate huvidest;

„**sõltumatu vastavushindamisasutus**“ – vastavushindamisasutus, kes teeb sõltumatuid vastavushindamisi.

Artikkel 2

Kohaldamisala ja erandid

1. Käesolevat protokolliga kohaldatakse 1. lisa loetletud kaubakategooriate suhtes, mille puhul lepinguosaline tunnustab valitsusväliseid asutusi, kes hindavad kaupade vastavust selle lepinguosalise tehnilistele normidele.

2. Kolme aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist peavad lepinguosalised konsultatsioone, et laiendada käesoleva protokolliga kohaldamisala 1. lisa muutmise teel ja hõlmata täiendavaid kaubakategooriaid, mille puhul lepinguosaline on tunnustanud valitsusväliseid asutusi, kes hindavad nende kaupade vastavust selle lepinguosalise tehnilistele normidele, vabakaubanduslepingu jõustumise ajal või enne seda. Eelistatud täiendavad kaubakategooriad on esitatud 2. lisa.

⁽¹⁾ Enamasti saab akrediteerimisasutus oma volitused valitsuselt.

3. Lepinguosalised suhtuvad positiivselt käesoleva protokolliga kohaldamise täiendavate kaubakategooriate suhtes, mille suhtes võidakse rakendada sõltumatut vastavushindamist tunnustatud valitsusväliste asutuste poolt vastavalt tehnilistele normidele, mis lepinguosaline on vastu võtnud pärast käesoleva lepingu jõustumiskuupäeva. Selleks teatab lepinguosaline viivitamata kirjalikult teisele lepinguosalisele igast asjaomases tehnilisest normist, mis on vastu võetud pärast käesoleva lepingu jõustumist. Kui teine lepinguosaline väljendab huvi uue kaubakategooria lisamise vastu 1. lissasse, kuid teavitav lepinguosaline sellega ei nõustu, esitab viimane teisele lepinguosalisele vastava taotluse korral põhjendused, mis õigustavad tema keeldumist protokolliga kohaldamisala laiendamisest.

4. Kui lepinguosalist otsustavad vastavalt lõigetele 2 või 3 lisada 1. lissasse täiendavaid kaubakategooriaid, taotleavad nad kaubavahetuskomiteelt artikli 18 punkti c kohaselt soovitud tegemist laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomiteele, et muuta 1. lisa.

5. Käesolevat protokolliga kohaldamisalasse ei kuulu:

- a) sanitaar- ja fütosanitaarmeetmed vastavalt sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingu A lisale;
- b) ostuspetsifikatsioonid, mille valitsusasutus on koostanud oma tootmis- või tarbimisõuete kohta;
- c) tegevused, mida valitsusväline asutus teeb turujärelevalve- või täitevasutuse nimel, et teostada turustamisjärgset järelevalvet ja õiguskaitset, v.a artiklis 11 sätestatud juhul;
- d) olukord, kus lepinguosaline on delegeerinud ühele valitsusvälisele asutusele ainuõiguse hinnata kaupade vastavust selle lepinguosalise tehnilistele normidele;
- e) põllumajandustooted;
- f) lennuohutuse hindamine, sõltumata sellest, kas see kuulub Prahas 6. mail 2009. aastal *Euroopa Ühenduse ja Kanada vahel sõlmitud tsiviilennundusohutuse lepingu* kohaldamisalasse, ning
- g) laevade, v.a väikelaevade kohustuslik kontroll ja sertifitseerimine.

6. Käesolevas protokollis ei nõuta, et lepinguosaline tunnustaks või aktsepteeriks asjaolu, et teise lepinguosalise tehnilised normid on tema omadega samaväärsed.

7. Käesolev protokoll ei piira lepinguosalise võimet vastavushindamismenetlusi ette valmistada, vastu võtta, rakendada või muuta kooskõlas tehniliste kaubandustõkete lepingu artikliga 5.

8. Käesolev protokoll ei mõjuta ega muuda lepinguosalise territooriumil kehtivaid seadusi ega kohustusi, mis käsitlevad tsiviilvastutust.

Artikkel 3

Vastavushindamisasutuste tunnustamine

1. Kanada tunnustab Euroopa Liidus asuvat vastavushindamisasutust kui asutust, mis on pädev hindama vastavust Kanada spetsiifilistele tehnilistele normidele sama rangetel tingimustel kui Kanadas asuvatele vastavushindamisasutustele kehtivad tingimused ning eeldusel, et täidetud on järgmised tingimused:

- a) Kanada poolt tunnustatud akrediteerimisasutus on vastavushindamisasutuse akrediteerinud asutusena, kes on pädev hindama vastavust Kanada spetsiifilistele tehnilistele normidele, või
- b) i) artikli 12 või artikli 15 kohaselt tunnustatud akrediteerimisasutus on Euroopa Liidus asuva vastavushindamisasutuse akrediteerinud kui asutuse, kes on pädev hindama vastavust Kanada spetsiifilistele tehnilistele normidele;
- ii) Euroopa Liidu liikmesriik on määranud Euroopa Liidus asuva vastavushindamisasutuse kooskõlas artiklis 5 sätestatud menetlustega;

- iii) artikli 6 kohased lahendamata vastuväited puuduvad;
  - iv) Euroopa Liidu liikmesriik ei ole tühistanud artiklis 5 sätestatud menetluste kohast määramist ning
  - v) pärast artikli 6 lõikes 1 või 2 osutatud 30-päevalise tähtaja lõppu vastab Euroopa Liidus asuv vastavushindamisasutus jätkuvalt kõigile artikli 5 lõikes 5 esitatud tingimustele.
2. Euroopa Liit tunnustab Kanadas asuvat sõltumatut vastavushindamisasutust asutusena, mis on pädev hindama vastavust Euroopa Liidu spetsiifilistele tehnilistele normidele sama rangetel tingimustel kui Euroopa Liidus asuvatele sõltumatutele vastavushindamisasutustele kehtivad tingimused ning eeldusel, et täidetud on järgmised tingimused:
- a) i) ühe Euroopa Liidu liikmesriigi poolt määratud akrediteerimisasutus on vastavushindamisasutuse akrediteerinud kui asutuse, kes on pädev hindama vastavust Euroopa Liidu spetsiifilistele tehnilistele normidele;
  - ii) Kanada on määranud Kanadas asuva sõltumatu vastavushindamisasutuse kooskõlas artiklis 5 sätestatud menetlustega;
  - iii) artikli 6 kohased lahendamata vastuväited puuduvad;
  - iv) Kanada ei ole tühistanud artiklis 5 sätestatud menetluste kohast määramist ning
  - v) pärast artikli 6 lõikes 1 või 2 osutatud 30-päevalise tähtaja lõppu vastab Kanadas asuv sõltumatu vastavushindamisasutus jätkuvalt kõigile artikli 5 lõikes 2 esitatud tingimustele või
- b) i) artikli 12 või 15 kohaselt tunnustatud akrediteerimisasutus on Kanadas asuva sõltumatu vastavushindamisasutuse akrediteerinud asutusena, kes on pädev hindama vastavust Euroopa Liidu spetsiifilistele tehnilistele normidele;
  - ii) Kanada on määranud Kanadas asuva sõltumatu vastavushindamisasutuse kooskõlas artiklis 5 sätestatud menetlustega;
  - iii) artikli 6 kohased lahendamata vastuväited puuduvad;
  - iv) Kanada ei ole tühistanud artiklis 5 sätestatud menetluste kohast määramist ning
  - v) pärast artikli 6 lõikes 1 või 2 osutatud 30-päevalise tähtaja lõppu vastab Kanadas asuv sõltumatu vastavushindamisasutus jätkuvalt kõigile artikli 5 lõikes 2 esitatud tingimustele.
3. Kumbki lepinguosaline haldab ja avaldab tunnustatud vastavushindamisasutuste loetelu, mis sisaldab iga asutuse tunnustamise ulatust. Euroopa Liit annab igale Kanadas asuvale ja käesoleva protokollil alusel tunnustatud vastavushindamisasutusele tunnusnumbri ning loetleb need vastavushindamisasutused Euroopa Liidu teabesüsteemis NANDO (uue lähenemisviisi alusel teavitatud ja määratud organisatsioonid) või selle järglasisüsteemis.

Artikkel 4

Vastavushindamisasutuste akrediteerimine

Lepinguosalised tunnistavad, et vastavushindamisasutus peaks taotlema akrediteerimist akrediteerimisasutuselt, mis asub samal territooriumil, kus vastavushindamisasutus, tingimusel et kõnealune akrediteerimisasutus on artikli 12 või 15 kohaselt tunnustatud kui asutus, mis suudab pakkuda vastavushindamisasutuse taotletavat spetsiifilist akrediteerimist. Kui lepinguosalise territooriumil ei ole ühtki artikli 12 või 15 kohaselt tunnustatud akrediteerimisasutust, mis suudaks pakkuda selle lepinguosalise territooriumil asuva vastavushindamisasutuse taotletavat spetsiifilist akrediteerimist, siis:

- a) võtab kumbki lepinguosaline tema käsutuses olevad mõistlikud meetmed tagamaks, et tema territooriumil asuvad akrediteerimisasutused akrediteerivad teise lepinguosalise territooriumil asuvaid vastavushindamisasutusi tingimustel, mis ei ole vähem soodsad kui tema territooriumil asuvate vastavushindamisasutuste suhtes kehtivad tingimused;

- b) lepinguosaline ei võta ega jäta kehtima meetmeid, mis piiravad tema territooriumil asuvate akrediteerimisasutuste võimet akrediteerida või heidutavad neid akrediteerimisasutusi akrediteerimast teise lepinguosalise territooriumil asuvaid vastavushindamisasutusi tingimustel, mis ei ole vähem soodsad kui tunnustava lepinguosalise territooriumil asuvate vastavushindamisasutuste akrediteerimise tingimused;
- c) lepinguosaline ei võta ega jäta kehtima meetmeid, mis kohustavad või kutsuvad üles tema territooriumil asuvaid akrediteerimisasutusi kehtestama teise lepinguosalise territooriumil asuvate vastavushindamisasutuste akrediteerimiseks tingimusi, mis on vähem soodsad kui need, mis kehtivad tema territooriumil asuvate vastavushindamisasutuste akrediteerimise suhtes.

Artikkel 5

Vastavushindamisasutuste määramine

- Lepinguosaline määrab vastavushindamisasutuse, teatades sellest teise lepinguosalise kontaktpunktile ja saates sellele kontaktpunktile 3. lisas esitatud teabe. Euroopa Liit lubab Kanadal kasutada selleks Euroopa Liidu elektroonilist teavitamisvahendit.
- Kanada määrab üksnes vastavushindamisasutuse, mis vastab järgmistele tingimustele, ja võtab mõistlikud meetmed, et tagada jätkuv vastavus neile tingimustele:
  - vastavushindamisasutus vastab otsuse 768/2008/EÜ I lisa artiklis R17 esitatud nõuetele või sellele otsusele järgnevates õigusaktides esitatud vastavatele nõuetele, v.a asjaolu, et asutamist siseriikliku õiguse alusel loetakse käesoleva protokolliga tähenduses asutamiseks Kanada õiguse alusel; ning
  - i) Euroopa Liidu liikmesriigi poolt määratud akrediteerimisasutus on vastavushindamisasutuse akrediteerinud kui asutuse, kes on pädev hindama vastavust nende Euroopa Liidu tehnilistele normidele, mille hindamiseks vastavushindamisasutus on määratud, või
    - ii) Kanadas asuv ja artikli 12 või 15 kohaselt tunnustatud akrediteerimisasutus on vastavushindamisasutuse akrediteerinud kui asutuse, kes on pädev hindama vastavust nende Euroopa Liidu tehnilistele normidele, mille hindamiseks vastavushindamisasutus on määratud.
- Lepinguosalised loevad otsuse 768/2008/EÜ I lisa artikli R17 asjakohased nõuded täidetuks, kui vastavushindamisasutus on akrediteeritud ükskõik kumma lõike 2 punktis b kirjeldatud korra kohaselt ning kui akrediteerimisasutus nõuab akrediteerimise tingimusena, et vastavushindamisasutus vastaks otsuse 768/2008/EÜ I lisa artiklis R17 esitatud nõuetele samaväärsetele nõuetele või sellele otsusele järgnevate õigusaktide vastavatele nõuetele.
- Kui Euroopa Liidul on kavas otsuse 768/2008/EÜ I lisa artiklis R17 sätestatud nõuded läbi vaadata, konsulteerib ta Kanadaga läbivaatamise protsessi varaseimas etapis ja kogu protsessi vältel, et tagada Kanada territooriumil asuvate vastavushindamisasutuste jätkuv vastavus mis tahes muudetud nõuetele mitte vähem soodsatel tingimustel kui Euroopa Liidu territooriumil asuvate vastavushindamisasutuste puhul.
- Euroopa Liidu liikmesriik määrab üksnes vastavushindamisasutuse, mis vastab järgmistele tingimustele, ja võtab mõistlikud meetmed, et tagada jätkuv vastavus neile tingimustele:
  - vastavushindamisasutus asub liikmesriigi territooriumil ning
  - i) Kanada poolt tunnustatud akrediteerimisasutus on vastavushindamisasutuse akrediteerinud kui asutuse, kes on pädev hindama vastavust nende Kanada tehnilistele normidele, mille hindamiseks vastavushindamisasutus on määratud, või
    - ii) Euroopa Liidus asuv ja artikli 12 või 15 kohaselt tunnustatud akrediteerimisasutus on vastavushindamisasutuse akrediteerinud kui asutuse, kes on pädev hindama vastavust nende Kanada tehnilistele normidele, mille hindamiseks vastavushindamisasutus on määratud.
- Lepinguosaline võib keelduda tunnustamast vastavushindamisasutust, mis ei vasta lõike 2 või 5 tingimustele.

*Artikkel 6***Vastuväited vastavushindamisasutuste määramisele**

1. Lepinguosaline võib esitada vastuväiteid vastavushindamisasutuse määramise suhtes 30 päeva jooksul alates teise lepinguosalise artikli 5 lõike 1 kohasest teatamisest, kui:
  - a) vastavushindamisasutuse määranud lepinguosaline ei ole esitanud 3. lisas kirjeldatud teavet või
  - b) lepinguosalisel on alust uskuda, et määratud vastavushindamisasutus ei vasta artikli 5 lõike 2 või 5 tingimustele.
2. Kui sellele järgneb teabe edastamine teise lepinguosalise poolt, võib lepinguosaline esitada vastuväiteid 30 päeva jooksul alates selle teabe kättesaamisest, kui teave on endiselt ebapiisav tõendamaks, et vastavushindamisasutus vastab artikli 5 lõike 2 või 5 tingimustele.

*Artikkel 7***Vastavushindamisasutuste määramise vaidlustamine**

1. Lepinguosaline, kes on vastavushindamisasutust käesoleva protokollil alusel tunnustanud, võib selle vastavushindamisasutuse pädevuse vaidlustada, kui:
  - a) vastavushindamisasutuse määranud lepinguosaline ei ole võtnud artikli 11 lõikes 3 nõutud meetmeid pärast seda, kui teine lepinguosaline on teatanud sellise toote mittevastavusest kohaldatavatele tehnilistele normidele, mille asjaomane vastavushindamisasutus on hinnanud neile tehnilistele normidele vastavaks, või
  - b) lepinguosalisel on alust uskuda, et asjaomase vastavushindamisasutuse vastavushindamise tulemused ei anna piisavat kindlust, et nimetatud asutuse poolt asjaomastele tehnilistele normidele vastavaks hinnatud tooted on tegelikult nende tehniliste normidega vastavuses.
2. Lepinguosaline, kes vaidlustab tunnustatud vastavushindamisasutuse pädevuse käesoleva protokollil alusel, teatab sellest viivitamata vaidlusaluse vastavushindamisasutuse määranud lepinguosalisele ja esitab vaidlustamise põhjused.
3. Lepinguosaline,
  - a) kes on vaidlustanud tunnustatud vastavushindamisasutuse pädevuse käesoleva protokollil alusel ning
  - b) kellel on piisavat alust uskuda, et tooted, mida see vastavushindamisasutus on hinnanud kohaldatavate tehniliste normidega vastavuses olevateks, ei pruugi olla tehniliste normidega vastavuses,võib keelduda aktsepteerimast selle vastavushindamisasutuse vastavushindamise tulemusi kuni vaidlus on lahendatud või kuni tunnustav lepinguosaline on lõpetanud vastavushindamisasutuse tunnustamise lõike 5 kohaselt.
4. Lepinguosalised teevad koostööd ja mõistlikke jõupingutusi vaidluse kiireks lahendamiseks.
5. Ilma et see piiraks lõike 3 kohaldamist, võib tunnustav lepinguosaline lõpetada vaidlustatud pädevusega vastavushindamisasutuse tunnustamise, kui:
  - a) lepinguosalised lahendavad vaidluse järelusega, et tunnustava lepinguosalise väljendatud mure vastavushindamisasutuse pädevuse üle on põhjendatud;
  - b) vastavushindamisasutuse määranud lepinguosaline ei suutnud viia lõpule artikli 11 lõikes 3 nõutud meetmeid 60 päeva jooksul pärast teatamist lõike 1 punkti a kohaselt või

- c) tunnustav lepinguosaline tõendab objektiivselt teisele lepinguosalisele, et asjaomase vastavushindamisasutuse vastavushindamise tulemused ei anna piisavat kindlust, et selle asutuse poolt asjaomastele tehnilistele normidele vastavaks hinnatud tooted on tegelikult nende tehniliste normidega vastavuses, ning
- d) vaidlust ei ole lahendatud 120 päeva jooksul pärast seda, kui vastavushindamisasutuse määranud lepinguosalist on lõike 1 kohaselt vaidlustamisest teavitatud.

Artikkel 8

Vastavushindamisasutuste määramise tühistamine

1. Lepinguosaline tühistab enda määratud vastavushindamisasutuse määramise või muudab selle ulatust, kui talle saab teatavaks, et:
  - a) vastavushindamisasutuse akrediteerimise ulatust on vähendatud;
  - b) vastavushindamisasutuse akrediteerimine aegub;
  - c) vastavushindamisasutus ei vasta enam artikli 5 lõikes 2 või 5 esitatud muudele tingimustele või
  - d) vastavushindamisasutuse ei soovi enam või ei ole muul viisil pädev või suuteline hindama vastavust enda määramisele vastavas ulatuses.
2. Lepinguosaline teatab teisele lepinguosalisele kirjalikult määramise tühistamisest või selle ulatuse muutmisest lõike 1 alusel.
3. Kui lepinguosaline tühistab vastavushindamisasutuse määramise või muudab selle ulatust probleemide tõttu seoses vastavushindamisasutuse pädevusega või artiklis 5 sätestatud nõuete ja kohustuste jätkuva täitmisega, teatab ta oma otsuse põhjustest teisele lepinguosalisele kirjalikult.
4. Teist lepinguosalist teavitades esitab lepinguosaline kuupäeva, mille seisuga võivad tema hinnangul kõnealuse vastavushindamisasutuse suhtes kehtida lõikes 1 või 3 loetletud tingimused või probleemid.
5. Ilma et see piiraks artikli 7 lõike 5 kohaldamist, võib tunnustav lepinguosaline viivitamata lõpetada vastavushindamisasutuse pädevana tunnustamise, kui:
  - a) vastavushindamisasutuse akrediteerimine aegub;
  - b) vastavushindamisasutus tühistab vabatahtlikult oma tunnustamise;
  - c) vastavushindamisasutuse määramine tühistatakse käesoleva artikli kohaselt;
  - d) vastavushindamisasutus ei asu enam teise lepinguosalise territooriumil või
  - e) tunnustav lepinguosaline lõpetab selle akrediteerimisasutuse tunnustamise, kes akrediteeris vastavushindamisasutuse artikli 13 või 14 kohaselt.

Artikkel 9

Tunnustatud vastavushindamisasutuste tehtud vastavushindamise tulemuste aktsepteerimine

1. Lepinguosaline aktsepteerib teise lepinguosalise territooriumil asuvate selliste vastavushindamisasutuste tehtud vastavushindamiste tulemusi, keda ta tunnustab artikli 3 kohaselt tingimustel, mis on vähemalt sama soodsad kui need, mis kehtivad tema enda territooriumil asuvate vastavushindamisasutuste tehtud vastavushindamiste tulemuste suhtes. Lepinguosaline aktsepteerib neid tulemusi sõltumata tarnija või tootja rahvusest või riikkondsusest ja asukohast või vastavushindamisele kuuluva toote päritoluriigist.

2. Kui lepinguosaline on lõpetanud teise lepinguosalise territooriumil asuva vastavushindamisasutuse tunnustamise, võib ta lõpetada selle vastavushindamisasutuse tehtud vastavushindamiste tulemuste aktsepteerimise alates kuupäevast, mil ta lõpetas selle vastavushindamisasutuse tunnustamise. Välja arvatud juhul, kui lepinguosalisel on alust uskuda, et teise lepinguosalise territooriumil asuv vastavushindamisasutus ei olnud pädev hindama toodete vastavust lepinguosalise tehnilistele normidele enne kuupäeva, mil lepinguosaline lõpetas selle vastavushindamisasutuse tunnustamise, jätkab lepinguosaline selle vastavushindamisasutuse selliste vastavushindamiste tulemuste aktsepteerimist, mis on tehtud enne kuupäeva, mil lepinguosaline lõpetas selle vastavushindamisasutuse tunnustamise, ehkki tooted võivad olla lastud lepinguosalise turule pärast kõnealust kuupäeva.

Artikkel 10

Kanadas asuvate ettevõttesiseste asutuste tehtud vastavushindamise tulemuste aktsepteerimine

1. Euroopa Liit aktsepteerib Kanadas asuva akrediteeritud ettevõttesisese asutuse tehtud vastavushindamise tulemusi tingimustel, mis on vähemalt sama soodsad kui need, mis kehtivad Euroopa Liidu ühe liikmesriigi territooriumil asuva akrediteeritud ettevõttesisese asutuse tehtud vastavushindamise tulemuste suhtes, tingimusel et:

- a) Euroopa Liidu ühe liikmesriigi poolt määratud akrediteerimisasutus on Kanadas asuva ettevõttesisese asutuse akrediteerinud kui asutuse, kes on pädev hindama vastavust asjaomastele tehnilistele normidele, või
- b) artikli 12 või 15 kohaselt tunnustatud akrediteerimisasutus on Kanadas asuva ettevõttesisese asutuse akrediteerinud kui asutuse, kes on pädev hindama vastavust asjaomastele tehnilistele normidele.

2. Kui käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval puudub Kanadal vastavushindamismenetlus, mis reguleeriks ettevõttesiseste asutuste tehtavaid vastavushindamisi, ja kui pärast käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva kavatses Kanada koostada vastavushindamismenetlused, mis reguleeriksid ettevõttesiseste asutuste tehtavaid vastavushindamisi, konsulteerib Kanada Euroopa Liiduga eeskirjade koostamise protsessi varaseimas etapis ja kogu selle protsessi vältel, eesmärgiga tagada, et Euroopa Liidus asuvad ettevõttesisesed asutused suudaksid vastata neis menetlustes sätestatud nõuetele sama soodsatel tingimustel kui Kanadas asuvad ettevõttesisesed asutused.

3. Lõigetes 1 ja 2 nimetatud tulemusi aktsepteeritakse sõltumata selle toote päritoluriigist, millele vastavushindamine tehti.

Artikkel 11

Turujärelevalve, täitmise tagamine ja kaitsemeetmed

1. Kui tegemist ei ole tolliprotseduuridega, tagab lepinguosaline, et turujärelevalve- või täitevasutuste toimingud teise lepinguosalise territooriumil asuva tunnustatud vastavushindamisasutuse või artikli 10 tingimustele vastava ettevõttesisese asutuse hinnatud toodete inspekteerimiseks või asjakohastele tehnilistele normidele vastavuse kontrollimiseks tehakse tingimustel, mis on vähemalt sama soodsad kui need, mis kehtivad tunnustava lepinguosalise territooriumil asuvate vastavushindamisasutuste poolt hinnatud toodete suhtes. Lepinguosalisel teevad nimetatud toimingutes vastavalt vajadusele koostööd.

2. Kui toote turule laskmine või kasutamine võib seada ohtu õiguspärase eesmärgi saavutamisele, võib lepinguosaline võtta või säilitada selle toote suhtes meetmeid, tingimusel et need on kooskõlas käesoleva lepinguga. Nimetatud meetmed võivad hõlmata toote turult kõrvaldamist, selle turule laskmise või kasutamise keelustamist või selle liikumise piiramist turul. Lepinguosaline, kes võtab või säilitab selliseid meetmeid, teatab sellest viivitamata teisele lepinguosalisele ning esitab teise lepinguosalise nõudmisel põhjused nende meetmete võtmiseks või säilitamiseks.

3. Kui lepinguosaline saab teiselt lepinguosaliselt tõendavate dokumentidega varustatud kirjaliku kaebuse selle kohta, et lepinguosalise määratud vastavushindamisasutuse poolt hinnatud tooted ei vasta asjakohastele tehnilistele normidele, teeb ta järgmist:

- a) taotleb vajaduse korral viivitamata lisateavet määratud vastavushindamisasutuselt, selle akrediteerimisasutuselt ning asjaomastelt ettevõtjatelt;
- b) vaatab kaebuse läbi ning

- c) esitab teisele lepinguosalisele kaebuse kohta kirjaliku vastuse.
- 4. Lepinguosaline võib võtta lõikes 3 nimetatud meetmeid akrediteerimisasutuse kaudu.

Artikkel 12

Akrediteerimisasutuste tunnustamine

1. Lepinguosaline (edaspidi „tunnustav lepinguosaline“) võib lõigetes 2 ja 3 kirjeldatud korras tunnustada teise lepinguosalise (edaspidi „määrav lepinguosaline“) territooriumil asuva akrediteerimisasutuse pädevust akrediteerida omakorda vastavushindamisasutusi, mis on pädevad hindama vastavust tunnustava lepinguosalise asjakohastele tehnilistele normidele.
2. Määrav lepinguosaline võib nõuda, et teine lepinguosaline tunnustaks pädevana oma territooriumil asuvat akrediteerimisasutust, esitades tunnustavale lepinguosalisele teatise, mis sisaldab selle akrediteerimisasutuse (edaspidi „määratud akrediteerimisasutus“) kohta järgmist teavet:
  - a) nimi, aadress ja kontaktandmed;
  - b) tõendid selle kohta, et ta on saanud oma volitused valitsuselt;
  - c) teave selle kohta, kas ta tegutseb mittetulunduslikult ja mitte konkurentsi tingimustes;
  - d) tõendid selle kohta, et ta ei sõltu enda hinnatavatest vastavushindamisasutustest ega kaubanduslikust survest, et tagada huvide konflikti puudumine vastavushindamisasutustega;
  - e) tõendid selle kohta, et ta on üles ehitatud ja tegutseb nii, et kaitsta oma tegevuse objektiivsust ja erapooletust ning saadud teabe konfidentsiaalsust;
  - f) tõendid selle kohta, et iga otsuse, mis käsitleb vastavushindamisasutuste pädevuse kinnitamist, võtab vastu muu pädev isik kui hindamise sooritaja;
  - g) taotletava tunnustamise ulatus;
  - h) tõendid selle kohta, et ta on pädev akrediteerima vastavushindamisasutusi taotletava tunnustamise ulatuses, koos viidetega asjakohastele rahvusvahelistele standarditele, suunistele ja soovitudele, samuti asjakohastele Euroopa või Kanada standarditele, tehnilistele normidele ja vastavushindamismenetlustele;
  - i) tõendid tema sisemenetluste kohta, millega tagatakse tulemuslik haldamine ja asjakohane sisekontroll, kaasa arvatud kehtivad menetlused nende töötajate ülesannete, kohustuste ja volituste dokumenteerimiseks, kes võivad mõjutada hindamise kvaliteeti, ning pädevuskinnitus;
  - j) tõendid tema käsutuses olevate pädevate töötajate arvu kohta, mis peaks olema piisav tööülesannete nõuetekohaseks täitmiseks, ning akrediteerimisprotsessis osalevate töötajate töö ja pädevuse järelevalves kehtivate menetluste kohta;
  - k) teave selle kohta, kas tema akrediteerimisulatus vastab määrava lepinguosalise territooriumil taotletud tunnustamisele;
  - l) tõendid selle kohta, kas ta on kirjutanud alla rahvusvahelise laborite akrediteerimise koostööorganisatsiooni (ILAC) või rahvusvahelise akrediteerimisfoorumi (IAF) mitmepoolse tunnustamise lepingutele või muudele sellega seotud piirkondlikele tunnustamislepingutele, ning
  - m) mis tahes muu teave, mis võib lepinguosaliste otsusel vajalikuks osutada.

3. Lepinguosalised tunnistavad, et nende vastavate standardite, tehniliste normide ja vastavushindamismenetluste vahel võib olla erinevusi. Selliste erinevuste olemasolul võib tunnustav lepinguosaline püüda veenduda, et määratud akrediteerimisasutus on pädev akrediteerima vastavushindamisasutuste pädevust hinnata vastavust tunnustava lepinguosalise asjakohastele tehnilistele normidele. Tunnustav lepinguosaline võib seejuures tugineda alljärgnevale:

a) Euroopa ja Kanada akrediteerimissüsteemide vaheline koostöökokkulepe

või sellise kokkuleppe puudumisel

b) koostöökokkulepe määratud akrediteerimisasutuse ja tunnustava lepinguosalise poolt pädevaks tunnistatud akrediteerimisasutuse vahel.

4. Lõike 2 alusel esitatud taotluse kohaselt ja kui lõikest 3 ei tulene teisiti, tunnistab lepinguosaline teise lepinguosalise territooriumil asuvat akrediteerimisasutust vähemalt sama soodsatel tingimustel kui need, mille alusel tunnustatakse tema enda territooriumil asuvaid akrediteerimisasutusi.

5. Tunnustav lepinguosaline vastab lõike 2 alusel esitatud taotlusele kirjalikult 60 päeva jooksul, teatades vastuses, et:

a) ta tunnistab määrava lepinguosalise akrediteerimisasutust pädevust akrediteerida vastavushindamisasutusi kavandatud ulatuses;

b) ta tunnistab määrava lepinguosalise akrediteerimisasutuse pädevust akrediteerida vastavushindamisasutusi kavandatud ulatuses pärast vajalike õiguslike muudatuste tegemist. Selline vastus peab sisaldama selgitusi vajalike muudatuste kohta ja hinnangut muudatuste jõustumiseks vajaliku ajavahemiku kohta;

c) määrav lepinguosaline ei suutnud esitada lõikes 2 kirjeldatud teavet. Sellises vastuses tuleb täpsustada, milline teave puudub; või

d) ta ei tunnusta määratud akrediteerimisasutuse pädevust akrediteerida vastavushindamisasutusi kavandatud ulatuses. Selline väide peab olema objektiivselt ja ratsionaalselt põhjendatud ning selles tuleb selgelt kirjeldada, millistel tingimustel tunnustus antaks.

6. Kumbki lepinguosaline avaldab nende teise lepinguosalise akrediteerimisasutuste nimesid, mida ta on tunnustanud, ja tehniliste normide ulatuse, millega seoses ta akrediteerimisasutust tunnustab.

Artikkel 13

Akrediteerimisasutuste tunnustamise lõpetamine

Kui lepinguosalise poolt artikli 12 kohaselt tunnistatud akrediteerimisasutus ei ole enam artikli 12 lõike 2 punktis 1 osutatud mitmepoolse või piirkondliku tunnustamislepingule või artikli 12 lõikes 3 kirjeldatud tüüpi koostöökokkuleppele allakirjutanu, võib tunnustav lepinguosaline lakata tunnustamast selle akrediteerimisasutuse või mis tahes vastavushindamisasutuse pädevust, keda on tunnustatud üksnes kõnealuse akrediteerimisasutuse poolt akrediteerimise tõttu.

Artikkel 14

Akrediteerimisasutuste tunnustamise vaidlustamine

1. Ilma et see piiraks artikli 13 kohaldamist, võib tunnustav lepinguosaline vaidlustada selle akrediteerimisasutuse pädevuse, keda ta on tunnustanud artikli 12 lõike 5 punkti a või b alusel, põhjendusega, et asjaomane akrediteerimisasutus ei ole enam pädev akrediteerima vastavushindamisasutuste pädevust hinnata vastavust tunnustava lepinguosalise asjakohastele tehnilistele normidele. Tunnustav lepinguosaline teatab vaidlustamisest viivitamata määravale lepinguosalisele ja esitab oma põhjendused objektiivselt ja ratsionaalsel viisil.

2. Lepinguosalised teevad koostööd ja mõistlikke jõupingutusi vaidluse kiireks lahendamiseks. Artikli 12 lõikes 3 nimetatud koostöökokkuleppe olemasolul tagavad lepinguosalised, et artikli 12 lõikes 3 osutatud Euroopa ja Kanada akrediteerimissüsteemid või -asutused püüavad lepinguosaliste nimel vaidluse lahendada.
3. Tunnustav lepinguosaline võib lakata tunnustamast määratud akrediteerimisasutust või mis tahes vastavushindamisasutust, kelle pädevus on vaidlustatud ja keda on tunnustatud üksnes kõnealuse akrediteerimisasutuse poolt akrediteerimise tõttu, kui:
  - a) lepinguosalised lahendavad vaidluse näiteks Euroopa ja Kanada akrediteerimissüsteemide kaudu järelusega, et tunnustava lepinguosalise väljendatud mure määratud akrediteerimisasutuse pädevuse üle on põhjendatud; või
  - b) tunnustav lepinguosaline tõendab teisele lepinguosalisele objektiivsel viisil, et akrediteerimisulatus ei ole enam pädev akrediteerima vastavushindamisasutuste pädevust hinnata vastavust tunnustava lepinguosalise asjakohastele tehnilistele normidele, ning
  - c) vaidlust ei ole lahendatud 120 päeva jooksul pärast seda, kui määravale lepinguosalisele on vaidlustamisest teatatud.

Artikkel 15

Akrediteerimisasutuste tunnustamine telekommunikatsiooni ja elektromagnetilise ühilduvuse valdkonnas

Kui tehnilised normid on seotud telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete, infotehnoloogiaseadmete, raadiosides kasutatavate seadmete või elektromagnetilise ühilduvusega, siis alates käesoleva protokolliga jõustumisest kuuluvad akrediteerimisasutuste hulka, keda tunnustab:

- a) Kanada:
  - i) katselaboritest kõik Euroopa Liidu liikmesriikide akrediteerimisasutused, kes on kirjutanud alla ILACi mitmepoolse tunnustamise lepingule, ning
  - ii) sertifitseerimisasutustest kõik Euroopa Liidu liikmesriikide akrediteerimisasutused, kes on kirjutanud alla IAFi mitmepoolse tunnustamise lepingule;
- b) Euroopa Liit: Kanada Standardiamet (Standards Council of Canada) või selle õigusjärglane.

Artikkel 16

Üleminek vastastikuse tunnustamise lepingult

Lepinguosalised nõustuvad, et vastavushindamisasutus, kes oli määratud vastastikuse tunnustamise lepingu alusel, on käesoleva protokolliga järgi automaatselt tunnustatud vastavushindamisasutus alates käesoleva lepingu jõustumiskuupäevast.

Artikkel 17

Teabevahetus

1. Kumbki lepinguosaline määrab kindlaks kontaktpunktid, kes vastutavad teabevahetuse eest teise lepinguosalisega kõigis käesoleva protokolliga seotud küsimustes.
2. Kontaktpunktid võivad vahetada teavet e-posti või videokonverentsi vahendusel või muude kokkulepitud vahenditega.

*Artikkel 18***Käesoleva protokolliga haldamine**

Käesoleva protokolliga kohaldamisel kuuluvad artikli 26.2 lõike 1 punkti a (Komiteed) alusel loodud kaubavahetuskomitee ülesannete hulka:

- a) käesoleva protokolliga rakendamise haldamine;
  - b) tegelemine mis tahes küsimustega, mida lepinguosaline võib protokolliga seoses tõstatada;
  - c) käesoleva protokolliga muutmist käsitlevate soovituste väljatöötamine laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomiteele esitamiseks;
  - d) muude meetmete võtmine, mis lepinguosaliste arvates aitaks neil käesolevat protokolliga rakendada ning
  - e) vajaduse korral aruandlus laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomiteele käesoleva protokolliga rakendamise kohta.
-

1. LISA

TOODETE LOETELU

- a) Elektri- ja elektroonikaseadmed, kaasa arvatud elektripaigaldised ja elektrilised kodumasinad ning nendega seotud komponendid;
  - b) raadio- ja telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmed;
  - c) elektromagnetiline ühilduvus;
  - d) mänguasjad;
  - e) ehitustooted;
  - f) masinad, kaasa arvatud osad, komponendid, kaasa arvatud ohutusseadised, vahetatavad seadmed ning masinate koostud;
  - g) mõõteriistad;
  - h) kuumaveekatlad, kaasa arvatud nendega seotud seadised;
  - i) varustus, masinad, seadmed, seadised, juhtseadised, kaitstesüsteemid, ohutusseadised, kontroll- ja reguleerseadised ja nendega seotud mõõteriistad ning ennetus- ja tuvastussüsteemid plahvatusohtlikes keskkondades kasutamiseks;
  - j) välitingimustes kasutatavad seadmed, mille puhul esineb müraemissioon ning
  - k) väikelaevad, kaasa arvatud nende komponendid.
-

2. LISA

PRIORITEETSED KAUBAKATEGOORIAD 1. LISASSE KAASAMISEKS ARTIKLI 2 LÕIKE 2 KOHASILT

- a) Meditsiiniseadmed, kaasa arvatud lisaseadmed;
  - b) surveadmed, kaasa arvatud anumad, torud, lisaseadmed ja koostud;
  - c) küttegaasiseadmed, kaasa arvatud abiseadmed;
  - d) isikukaitsevahendid;
  - e) raudteesüsteemid, allsüsteemid ja koostalitluse komponendid ning
  - f) laeva pardale paigutatavad seadmed.
-

3. LISA

MÄÄRAMISEGA KAASNEV TEAVE

Teave, mille lepinguosaline peab vastavushindamisasutuse määramise ajal esitama, on järgmine:

- a) kõigil juhtudel:
  - i) määramise ulatus (see ei tohi ületada vastava asutuse akrediteerimise ulatust);
  - ii) akrediteerimistunnistus ja vastava akrediteerimise ulatus;
  - iii) asutuse aadress ja kontaktandmed ning
- b) kui Euroopa Liidu liikmesriik määrab sertifitseerimisasutuse, välja arvatud seoses artiklis 15 kirjeldatud tehniliste normidega:
  - i) sertifitseerimisasutuse registreeritud sertifitseerimismärk, kaasa arvatud kvalifikatsioonimärke, ⁽¹⁾ ning
- c) kui Euroopa Liidu liikmesriik määrab vastavushindamisasutuse seoses artiklis 15 kirjeldatud tehniliste normidega:
  - i) sertifitseerimisasutuse puhul:
    - A) selle kordumatu tunnus; ⁽²⁾
    - B) asutuse poolt allkirjastatud tunnustamisaotlus, mis vastab menetlusele CB-01 (sertifitseerimisasutustele esitatavad nõuded) või selle asendanud menetlusele, ning
    - C) ristviidetega kontrollnimekiri, millele asutus on lisanud tõendid, et ta vastab kehtivatele tunnustamise kriteeriumidele kooskõlas menetlusega CB-02 (tunnustamise kriteeriumid ning haldus- ja operatiivnõuded sertifitseerimisasutustele raadioseadmete sertifitseerimiseks Industry Canada standardite ja spetsifikatsioonide kohaselt) või selle asendanud menetlusega, ning
  - ii) katselabori puhul:
    - A) selle kordumatu tunnus; ning
    - B) asutuse poolt allkirjastatud tunnustamisaotlus, mis vastab menetlusele REC-LAB (määratud välismaiste katselaborite tunnustamise menetlus Industry Canada poolt) või selle asendanud menetlusele, ning
- d) mis tahes muu teave, milles lepinguosalisel ühiselt kokku lepivad.

⁽¹⁾ Kvalifikatsioonimärke esitatakse harilikult väikese c-tähe kujul, mis asetatakse sertifitseerimisasutuse registreeritud sertifitseerimismärgi kõrvale, et anda teada toote vastavusest Kanadas kehtivatele tehnilistele normidele.

⁽²⁾ Kordumatu kuuekohaline tunnus, milles on kaks tähte (harilikult ISO 3166 riigikood) ja nende järel neli numbrit.

Ravimite tootmise headele tavadele vastavuse ja nende täitmise tagamise programmivastastikuse tunnustamise protokoll

Artikkel 1

Mõisted

1. Käesolevas protokollis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„headele tootmistavadele vastavuse sertifikaat“ – reguleeriva asutuse välja antud sertifikaat, millega kinnitatakse tootmisasutuse vastavust headele tootmistavadele;

„samaväärne asutus“ – lepinguosalise reguleeriv asutus, mida teine lepinguosaline tunnustab samaväärse asutusena;

„tootmine“ – hõlmab valmistamist, pakendamist, ümberpakendamist, märgistamist, katsetamist ja ladustamist;

„ravim“ – mis tahes toode, mis liigitub ravimiks vastavalt õigusaktile *Food and Drugs Act* (R.S.C., 1985, ptk F-27) või mis liigitub kohaldatava Euroopa Liidu õigusakti järgi ravimiks olenemata sellest, kas tegemist on valmistoote, vahesaaduse või uuritava tootega või toimeainega;

„kohapealne hindamine“ – ravimi turustamise taotluse kontekstis korraldatav tootepõhine hindamine tootmiskohas, et hinnata ravimi tootmise ruumide vastavust, tootmise protsessi, tingimuste ja kontrollimise vastavust esitatud teabele ning vaadata üle turustamise taotluse hindamisel vastuseta jäänud küsimused; ning

„reguleeriv asutus“ – lepinguosalise üksus, millel on lepinguosalise õiguse kohaselt seaduslik õigus selle lepinguosalise territooriumil ravimite järelevalveks ja kontrolliks.

2. Kui ei ole sätestatud teisiti, siis ei sisalda protokollis viidatud inspekteerimine kohapealseid hindamisi.

Artikkel 2

Eesmärk

Käesoleva protokolliga eesmärk on tugevdada lepinguosaliste asutuste koostööd selle tagamisel, et headele tootmistavadele vastavuse sertifikaatide vastastikuse tunnustamisega oleks tagatud ravimite vastavus asjakohastele kvaliteedistandarditele.

Artikkel 3

Hõlmatud tooted

Käesolevat protokolliga kohaldatakse kõikide ravimite suhtes, mille puhul kohaldatakse mõlema lepinguosalise territooriumil hea tootmistava nõudeid, nagu on sätestatud 1. lisas.

Artikkel 4

Reguleerivate asutuste tunnustamine

1. 2. lisas nimetatud uue reguleeriva asutuse samaväärsuse hindamise protseduur tuleb teostada kooskõlas artikliga 12.

2. Iga lepinguosaline tagab, et tema poolt samaväärseks tunnustatud reguleerivate asutuste nimekiri oleks koos kõigi muudatustega avalikkusele kättesaadav.

Artikkel 5

Headele tootmistavadele vastavuse sertifikaatide vastastikune tunnustamine

1. Lepinguosaline aktsepteerib headele tootmistavadele vastavuse sertifikaati, mille teise lepinguosalise samaväärne reguleeriv asutus on välja andnud kooskõlas lõikega 3, kui tõendust, et lepinguosalise territooriumil asuv sertifikaadiga hõlmatud tootmisasutus vastab sertifikaadis kirjeldatud headele tootmistavadele.
2. Lepinguosaline võib aktsepteerida headele tootmistavadele vastavuse sertifikaati, mille teise lepinguosalise samaväärne reguleeriv asutus on andnud välja lepinguosaliste territooriumist väljapoole jääva tootmisasutuse kohta kooskõlas lõikega 3. Lepinguosaline võib määrata tingimused, mille põhjal ta otsustab sertifikaati aktsepteerida.
3. Headele tootmistavadele vastavuse sertifikaadis peab olema kirjas
  - a) tootmisasutuse nimi ja aadress;
  - b) kuupäev, mil sertifikaadi välja andnud samaväärne reguleeriv asutus viimati tootmisasutust inspekteeris;
  - c) tootmisprotsess ning vajaduse korral ravimid ja ravimivormid, mille tootmisel asutus headele tootmistavadele vastab; ning
  - d) headele tootmistavadele vastavuse sertifikaadi kehtivuse aeg.
4. Kui lepinguosalise importija, eksportija või reguleeriv asutus taotleb headele tootmistavadele vastavuse sertifikaati tootmisasutusele, millele on sertifikaadi välja andnud teise lepinguosalise samaväärne asutus, siis tagab teine lepinguosaline, et samaväärne reguleeriv asutus annab headele tootmistavadele vastavuse sertifikaadi välja
  - a) 30 kalendripäeva jooksul alates kuupäevast, mil sertifitseerimisasutus sai sertifikaadi taotluse, kui uus inspekteerimine ei ole nõutav; ning
  - b) 90 kalendripäeva jooksul alates kuupäevast, mil sertifitseerimisasutus sai sertifikaadi taotluse, kui uus inspekteerimine on nõutav ja tootmisasutus selle edukalt läbib.

Artikkel 6

Headele tootmistavadele vastavuse sertifikaatide muu tunnustamine

1. Lepinguosaline võib headele tootmistavadele vastavuse sertifikaati aktsepteerida ka muude kui 1. lisa punktis 2 loetletud ravimite puhul.
2. Lõike 1 kohaselt sertifikaati aktsepteeriv lepinguosaline võib määrata sertifikaadi aktsepteerimise tingimused.

Artikkel 7

Partiisertifikaatide aktsepteerimine

1. Lepinguosaline aktsepteerib tootja välja antud partiisertifikaati ilma seda partiid importimise käigus uuesti kontrollimata, kui
  - a) partiisse kuuluvad tooted toodeti tootmisasutuses, millele samaväärne reguleeriv asutus on välja andnud vastavuse sertifikaadi;
  - b) partiisertifikaat on kooskõlas *Partii sertifitseerimise rahvusvaheliselt ühtlustatud nõuetes* ravimite partiisertifikaadile kehtestatud sisunõuetega; ning
  - c) partiisertifikaadile on alla kirjutanud isik, kes vastutab partii müüki või tarnimiseks lubamise eest.
2. Lõige 1 ei mõjuta lepinguosalise õigust korraldada partii ametlikku kasutamiseks vabastamist.

3. Partii kasutamiseks vabastamise eest vastutav isik peab
  - a) Euroopa Liidus valmisravimi partii müümise või tootmisasutustele tarnimise puhul olema direktiivi 2001/83/EÜ artikli 48 ja direktiivi 2001/82/EÜ artikli 52 kohane asjatundja; või
  - b) Kanadas ravimipartii müümise või tootmisasutustele tarnimise puhul olema dokumendi *Food and Drugs Regulations* (C.R.C., ptk 870, C osa, 2. jagu, jaotis C.02.014) kohane kvaliteedikontrolli osakonna eest vastutav isik.

Artikkel 8

Kohapealne hindamine

1. Lepinguosalisel on õigus teise lepinguosalise samaväärse reguleeriva asutuse välja antud vastavuse sertifikaadi saanud tootmisasutust ise kohapeal hinnata.
2. Lepinguosaline teavitab enne lõike 1 kohast kohapealset hindamist teist lepinguosalist sellest kirjalikult ja annab teisele lepinguosalisele teada kohapealse hindamise ulatusest. Lepinguosaline annab endast parima, et teatada teisele lepinguosalisele kavandatud kohapealsest hindamisest kirjalikult vähemalt 30 päeva ette, kuid kiireloomulisuse korral võib etteteatamisaeg olla lühem. Teisel lepinguosalisel on õigus lepinguosalise korraldatava kohapealse hindamisega ühineda.

Artikkel 9

Inspekterimine ja kohapealne hindamine lepinguosalise taotlusel

1. Lepinguosalise taotlusel inspekterib teine lepinguosaline taotleva lepinguosalise territooriumile imporditava ravimi tootmise protsessis osalevat asutust, et veenduda asutuse vastavuses headele tootmistavadele.
2. Lepinguosalise taotlusel võib teine lepinguosaline korraldada kohapealse hindamise toote kohta esitatud toimiku andmete põhjal. Kohapealse hindamise taotluse korral võivad lepinguosalised vahetada asjakohast tooteteavet, kooskõlas artikliga 14.

Artikkel 10

Kaitsemeetmed

1. Lepinguosalisel on õigus teise lepinguosalise samaväärse reguleeriva asutuse välja antud vastavuse sertifikaadi saanud tootmisasutust ise inspekterida. Selle õiguse kasutamine ei tohiks olla lepinguosalise tavapraktika, vaid erand.
2. Lepinguosaline teavitab enne lõike 1 kohast inspekterimist teist lepinguosalist sellest kirjalikult ning teatab teisele lepinguosalisele ka ise inspekterima asumise põhjused. Lepinguosaline annab endast parima, et teatada teisele lepinguosalisele kavandatud kohapealsest inspekterimisest kirjalikult vähemalt 30 päeva ette, kuid kiireloomulisuse korral võib etteteatamisaeg olla lühem. Teisel lepinguosalisel on õigus lepinguosalise korraldatava inspekterimisega ühineda.

Artikkel 11

Kahesuunaline hoiatusteadete programm ja teabe jagamine

1. Lepinguosaline peab heade tootmistavade kohta artikli 15.3 kohaselt sõlmitud halduskokkulepe kohase kahesuunalise hoiatusteadete programmi raames
  - a) tagama, et tema territooriumi asjaomane reguleeriv asutus teatab teise lepinguosalise territooriumil asuvale reguleerivale asutusele rahvatervise kaitset mõjutada võivast tootmisloa piiramisest, peatamisest või tagasivõtmisest; ning

- b) kui see on asjakohane, teatama proaktiivselt teisele lepinguosalisele kirjalikult oma territooriumil asuva tootmisasutusega seotud tõsist probleemi käsitlevast kinnitatud aruandest või teise lepinguosalise territooriumil korraldatud kohapealse hindamise või inspekteerimisel tuvastatud tõsisest probleemist, sh probleemist, mis on seotud kvaliteedi-defektidega, partiide tagasikutsumisega, järeletehtud või võltsitud ravimitega, või võimalikest tõsistest puudujääkidest.
2. Lepinguosaline peab heade tootmistavade kohta artikli 15.3 kohaselt sõlmitud halduskokkulepe kohase teabeajamisprotsessi komponentide osana
- a) vastama erakorralisele teabepäringule, sh põhjendatud taotlusele inspekteerimisaruande või kohapealse hindamise aruande saamiseks; ning
- b) tagama, et tema territooriumil asuv samaväärne asutus esitab teise lepinguosalise taotluse või teise lepinguosalise samaväärse asutuse taotluse peale asjakohase teabe.
3. Lepinguosaline teatab teisele lepinguosalisele kirja teel kõikide tema territooriumil asuvate samaväärsete asutuste kontaktpunktid.

Artikkel 12

Uute reguleerivate asutuse samaväärsus

1. Lepinguosaline („taotlev lepinguosaline“) võib taotleda hindamist, millega teha kindlaks, kas tema territooriumil asuvat ja seni teise lepinguosalise („hindav lepinguosaline“) reguleerivate asutustega samaväärsena tunnustamata reguleerivat asutust tuleks tunnustada samaväärsena. Pärast taotluse saamist korraldab hindav lepinguosaline hindamise kooskõlas uute reguleerivate asutuste hindamise korraga, mis on ette nähtud heade tootmistavade kohta artikli 15.3 kohaselt sõlmitud halduskokkulepe raames.
2. Hindav lepinguosaline hindab uut reguleerivat asutust, kohaldades selleks artikli 15.3 kohase halduskokkulepe raames sätestatud headele tootmistavadele vastavuse programmi komponente. Headele tootmistavadele vastavuse programmi komponentide hulka peavad kuuluma sellised elemendid nagu õiguslikud ja regulatiivsed nõuded, inspekteerimisstandardid, järelevalvesüsteemid ja kvaliteedijuhtimissüsteem.
3. Kui hindav lepinguosaline leiab pärast hindamise lõpuleviimist, et uus reguleeriv asutus on samaväärne, siis annab ta taotlevale lepinguosalisele kirjalikult teada, et tunnustab uut reguleerivat asutust samaväärsena.
4. Kui hindav lepinguosaline leiab pärast hindamise lõpuleviimist, et uus reguleeriv asutus ei ole samaväärne, siis esitab hindav lepinguosaline taotlevale lepinguosalisele kirjaliku põhjenduse, millest nähtub, et uue regulatiivse asutuse samaväärsena tunnustamata jätmine on põhjendatud. Taotleva lepinguosalise taotlusel kaalub artiklis 15 osutatud ravimite valdkondlik ühiskomitee (edaspidi „valdkondlik ühiskomitee“) hindava lepinguosalise keeldumist uut reguleerivat asutust samaväärsena tunnustada ning võib esitada soovitusi, et aidata mõlemat lepinguosalist lahenduse leidmisel.
5. Kui hindav lepinguosaline leiab pärast hindamise lõpuleviimist, et uus reguleeriv asutus on samaväärne piiratud ulatuses kui taotleva lepinguosalise poolt kavandatud, siis esitab hindav lepinguosaline taotlevale lepinguosalisele kirjaliku põhjenduse, millest nähtub, et uue reguleeriva asutuse samaväärsus piiratud ulatuses on põhjendatud. Taotleva lepinguosalise taotlusel kaalub valdkondlik ühiskomitee hindava lepinguosalise keeldumist uut reguleerivat asutust samaväärsena tunnustada ning võib esitada soovitusi, et aidata mõlemat lepinguosalist lahenduse leidmisel.
6. Londonis 14. mail 1998 sõlmitud *Euroopa Ühenduse ja Kanada vahelise vastastikuse tunnustamise lepingu* kohaselt samaväärsena tunnustatud reguleerivat asutust tunnustatakse käesoleva lepingu kohaselt samaväärsena alates selle jõustumisest.

Artikkel 13

Samaväärsuse säilitamise programm

1. Valdkondlik ühiskomitee töötab heade tootmistavade kohta artikli 15.3 kohaselt sõlmitud halduskokkulepe raames reguleerivate asutuste samaväärsuse säilitamiseks välja samaväärsuse säilitamise programmi. Lepinguosalisel peavad reguleeriva asutuse samaväärsuse staatuse muutmise üle otsustamisel lähtuma sellest programmist.

2. Kui reguleeriva asutuse samaväärsuse staatus muutub, võib lepinguosaline seda reguleerivat asutust uuesti hinnata. Uuesti hindamine peab alati toimuma artiklis 12 sätestatud korras. Uuesti hindamise ulatus piirdub üksnes nende elementide hindamisega, mille tõttu samaväärsuse staatus muutus.
3. Lepinguosalisel vahetavad kogu vajalikku teavet, et tagada mõlema lepinguosalise jätkuv kindlus selles suhtes, et samaväärsed reguleerivad asutused on tegelikult samaväärsed.
4. Lepinguosaline teavitab teist lepinguosalist enne oma tehnilistesse suunistesse või eeskirjadesse heade tootmistavade seotud muudatuste tegemist.
5. Lepinguosaline teavitab teist lepinguosalist kõikidest heade tootmistavade seotud uutest tehnilistest suunistest, inspekteerimismenetlustest ja eeskirjadest.

Artikkel 14

Konfidentsiaalsus

1. Lepinguosaline ei avalikusta teiselt lepinguosaliselt saadud avaldamisele mittekuuluvat ja konfidentsiaalset tehnilist, kaubanduslikku ja teaduslikku teavet, sh ärisaladusi ja ärisaladusena käsitletavat teavet.
2. Lepinguosaline võib avaldada lõikes 1 nimetatud teavet juhul, kui peab sellist avaldamist vajalikuks rahvatervise ja ohutuse kaitsmiseks. Enne avaldamist tuleb teise lepinguosalisega nõu pidada.

Artikkel 15

Protokolli haldamine

1. Artikli 26.2 lõike 1 punkti a alusel asutatav valdkondlik ühiskomitee (ühiskomitee) moodustatakse mõlema lepinguosalise esindajatest.
2. Valdkondlik ühiskomitee määrab oma koosseisu ja töökorra.
3. Valdkondlik ühiskomitee sõlmib käesoleva protokolli rakendamise hõlbustamiseks heade tootmistavade halduskokkulepe. Heade tootmistavade halduskokkulepe peab sisaldama järgmist:
  - a) valdkondliku ühiskomitee pädevus;
  - b) kahe-suunaline hoiatusteadete programm;
  - c) käesoleva protokolli rakendamisel tekkivate küsimuste eest vastutavate kontaktpunktide nimekiri;
  - d) teabe jagamisprotsessi komponendid;
  - e) headele tootmistavadele vastavuse programmi komponendid;
  - f) uute reguleerivate asutuste hindamise kord ning
  - g) samaväärsuse säilitamise programm.
4. Kui valdkondlik ühiskomitee seda vajalikuks peab, võib ta heade tootmistavade halduskokkulepet muuta.
5. Lepinguosaliste taotlusel vaatab valdkondlik ühiskomitee käesoleva protokolli lisad uuesti läbi ning töötab välja laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu (CETA) ühiskomiteele esitatavad soovitusused nende lisade muutmiseks.
6. Koosõlas lõikega 5 vaatab valdkondlik ühiskomitee uuesti läbi 1. lisa punkti 2 alla kuuluvate ravimite tegevusliku kohaldamisala, et kaaluda 1. lisa punktis 1 loetletud ravimite lisamist.
7. Lepinguosalisel kehtestavad tootmistavade halduskokkuleppe lepingu jõustumisel. Selle halduskokkuleppe suhtes ei kohaldata 29. peatükki („Vaidluste lahendamine“).

*Artikkel 16***Tasud**

1. Käesoleva artikli kohaldamisel hõlmab tasu selliseid kulude tagasisaamise meetmeid nagu kasutustasu, seadusjärgne kulu ja lepingujärgsed summad.
  2. Lepinguosalisel on õigus määrata oma territooriumil tegutsevate tootmisasutuste suhtes kohaldatavaid tasusid, sh headele tootmistavadele vastavuse sertifikaatide välja andmisega seotud tasud ja inspekteerimise või kohapealse hindamisega seotud tasud.
  3. Tootmisasutuselt lepinguosalise poolt teise lepinguosalise taotlusel tehtava inspekteerimise või kohapealse hindamise eest nõutavad tasud peavad olema kooskõlas lõikega 2.
-

1. LISA

RAVIMID**Kohaldamisalasse kuuluvad ravimid**

1. Käesolevat protokollit kohaldatakse lepinguosaliste 3. lisas osutatud õigusaktides määratletud järgmiste ravimite suhtes eeldusel, et mõlema lepinguosalise heade tootmistavade nõuded ja headele tootmistavadele vastavuse programmid on nende ravimite puhul samaväärsed:

- a) inimestel kasutatavad ravimid, sealhulgas retseptiravimid ja käsimüügiravimid, ja ravigaasid;
- b) inimestel kasutatavad bioloogilised ravimid, sealhulgas immunoloogilised ravimid, inimverest või -plasmast saadud stabiilsed ravimid ja bioloogilise ravi vahendid;
- c) inimestel kasutatavad radiofarmatseutilised ravimid;
- d) veterinaarravimid, sealhulgas retseptiravimid ja käsimüügiravimid, ja veterinaarsete ravimsöötade valmistamisel kasutatavad eelsegud;
- e) bioloogilised veterinaarravimid;
- f) vajaduse korral vitamiinid, mineraalid, taimsed ravimid ja homöopaatilised preparaadid;
- g) ravimite toimeained;
- h) vahesaadused ja pakkimata ravimid (näiteks lahtised tabletid);
- i) kliinilistes uuringutes kasutamiseks ette nähtud tooted või uuritavad ravimid; ning
- j) uudsed ravimid.

Tegevuslikku kohaldamisalasse kuuluvad ravimid

2. Lõikes 1 sätestatule lisandub, et mõlema lepinguosalise heade tootmistavade nõuded ja headele tootmistavadele vastavuse programmid on samaväärsed järgmiste ravimite puhul:

- a) inimestel kasutatavad ravimid, sealhulgas retseptiravimid ja käsimüügiravimid, ja ravigaasid;
- b) inimestel kasutatavad bioloogilised ravimid, sealhulgas immunoloogilised ravimid ja bioloogilise ravi vahendid;
- c) inimestel kasutatavad radiofarmatseutilised ravimid;
- d) veterinaarravimid, sealhulgas retseptiravimid ja käsimüügiravimid, ja veterinaarsete ravimsöötade valmistamisel kasutatavad eelsegud;
- e) vahesaadused ja pakkimata ravimid;
- f) kliinilistes uuringutes kasutamiseks ette nähtud tooted või uuritavad ravimid, mille on tootnud tootjad, kellel on tootmisluba või asutamisluba; ning
- g) Kanada puhul vitamiinid, mineraalid ja taimsed ravimid, homöopaatilised preparaadid (Kanadas tuntud looduslike tervisetoodetena), mille on tootnud tootjad, kellel on tootmisluba või asutamisluba.

---

2. LISA

REGULEERIVAD ASUTUSED

Lepinguosalised tunnustavad vastavate samaväärsete reguleerivate asutustena järgmisi üksusi või, kui lepinguosaline on valdkondlikku ühiskomiteed järglasest teavitanud, nende järglasi:

Euroopa Liidu puhul:

Riik	Inimravimite puhul	Veterinaarravimite puhul
Belgia	Ravimite ja tervisetoodete föderaalne asutus / Federaal Agentschap voor geneesmiddelen en gezondheidsproducten/ Agence fédérale des médicaments et produits de santé	Vt vastutavat asutust inimravimite veerust
Tšehhi Vabariik	Ravimikontrolli riiklik instituut / Státní ústav pro kontrolu léčiv (SÚKL)	Veterinaarbiovalmististe ja -ravimite riikliku kontrolli instituut / Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv (ÚSKVBL)
Horvaatia	Ravimite ja meditsiiniseadmete amet / Agencija za lijekove i medicinske proizvode (HALMED)	Põllumajandusministeerium, veterinaaria ja toiduohutuse direktoraat / Ministarstvo Poljoprivrede, Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane
Taani	Taani ravimiamet / Laegemiddelstyrelsen	Vt vastutavat asutust inimravimite veerust
Saksamaa	Föderaalne ravimi- ja meditsiiniseadmete instituut / Bundesinstitut für Arzneimittel und Medizinprodukte (BfArM) Paul Ehrlichi Instituut (PEI) – vaktsiinide ja bioravimite föderaalne instituut / Paul-Ehrlich-Institut (PEI) Bundesinstitut für Impfstoffe und biomedizinische Arzneimittel Federal Ministry of Health / Bundesministerium für Gesundheit (BMG)	Tarbijakaitse ja toiduohutuse föderaalamet / Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit (BVL) Toidu ja põllumajanduse föderaalministeerium / Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft
Eesti	Ravimiamet	Vt vastutavat asutust inimravimite veerust
Kreeka	Riiklik Ravimiorgan /Ethnikos Organismos Farmakon (EOF) – (ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ))	Vt vastutavat asutust inimravimite veerust
Hispaania	Hispaania ravimite ja meditsiiniseadmete asutus / Agencia Española de Medicamentos y Productos Sanitarios	Vt vastutavat asutust inimravimite veerust
Prantsusmaa	Prantsusmaa riiklik ravimite ja tervishoiutoodete ohutuse amet Agence nationale de sécurité du médicament et des produits de santé (ANSM)	Prantsusmaa toidu, keskkonna ja töö sanitaarohutuse riiklik amet Veterinaarravimite riiklik amet / Agence Nationale de Sécurité Sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail-Agence Nationale du Médicament Vétérinaire (Anses-ANMV)

Riik	Inimravimite puhul	Veterinaarravimite puhul
Iirimaa	Tervisetooteid reguleeriv asutus / Health Products Regulatory Authority (HPRA)	Vt vastutavat asutust inimravimite veerust
Itaalia	<i>Itaalia ravimiamet / Agenzia Italiana del Farmaco</i>	Loomatervise ja veterinaarmeditsiinotoodete peadirektoraat Ministero della Salute, Direzione Generale della Sanità Animale e dei Farmaci Veterinari
Küpros	Tervishoiuministeerium – ravimiteenused / Φαρμακευτικές Υπηρεσίες, Υπουργείο Υγείας	Põllumajandus-, maaelu arendamise ja keskkonnaministeerium – Veterinaariteenused / Κτηνιατρικές Υπηρεσίες- Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Läti	Ravimiamet / Zāļu valsts aģentūra	Toidu- ja veterinaarteenistuse hindamis- ja registreerimisosakond / Pārtikas un veterinārā dienesta Novērtēšanas un reģistrācijas departaments
Leedu	Riiklik ravimikontrolliamet / Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	Riiklik toidu- ja veterinaarteenistus / Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnyba
Luksemburg	Ministère de la Santé, Division de la Pharmacie et des Médicaments	Vt vastutavat asutust inimravimite veerust
Ungari	Riiklik farmaatsiaainstituut / Országos Gyógyszerészeti Intézet (OGYI)	Riiklik toiduahela ohutuse büroo, veterinaarmeditsiinotoodete direktoraat / Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Állatgyógyászati Termékek Igazgatósága (ÁTI)
Malta	Ravimivaldkonna reguleeriv asutus	Veterinaarravimite ja loomasööda sektsioon (veterinaarregulatsiooni direktoraat (VRD), mis kuulub Veterinaar- ja fütosanitaarmedetmete osakonda (VPRD))
Madalmaad	Tervishoiuinspeksioon / Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ)	Ravimite hindamise nõukogu / Bureau Diergeneesmiddelen, College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG)
Austria	Austria tervise- ja toiduohutuse amet / Österreichische Agentur für Gesundheit und Ernährungssicherheit GmbH	Vt vastutavat asutust inimravimite veerust
Poola	Ravimite peainspeksioon / Główny Inspektorat Farmaceutyczny (GIF) /	Vt vastutavat asutust inimravimite veerust
Portugal	Ravimite ja tervishoiutoodete riiklik amet / INFARMED, I.P Autoridade Nacional do Medicamento e Produtos de Saúde, I.P	Toidu ja veterinaaria direktoraat / DGAV – Direção Geral de Alimentação e Veterinária (PT)

Riik	Inimravimite puhul	Veterinaarravimite puhul
Sloveenia	Sloveenia Vabariigi ravimite ja meditsiiniseadmete amet Javna agencija Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke (JAZMP)	Vt vastutavat asutust inimravimite veerust
Slovaki Vabariik (Slovakkia)	Ravimikontrolli riiklik instituut / Štátny ústav pre kontrolu liečiv (ŠÚKL)	Bioloogiliste veterinaarravimite ja ravimite riikliku kontrolli instituut / Ústav štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov a liečiv (USKVBL)
Soome	Soome ravimiamet / Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus (FIMEA)	Vt vastutavat asutust inimravimite veerust
Rootsi	Ravimiamet / Läkemedelsverket	Vt vastutavat asutust inimravimite veerust
Ühendkuningriik	Ravimeid ja tervishoiutooteid reguleeriv amet	Veterinaarravimite direktoraat / Veterinary Medicines Directorate
Bulgaaria	Bulgaaria ravimiamet / ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ЛЕКАРСТВАТА	Bulgaaria toiduohutusamet / Българска агенция по безопасност на храните
Rumeenia	Ravimite ja meditsiiniseadmete asutus / Agenția Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale	Riiklik veterinaaria ja toiduohutusamet / Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor

Kanada puhul:

	Health Canada	Health Canada
--	---------------	---------------

3. LISA

KOHALDATAVAD ÕIGUSAKTID

Euroopa Liidu puhul:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. novembri 2001. aasta direktiiv 2001/83/EÜ inimtervishoius kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta;

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. novembri 2001. aasta direktiiv 2001/82/EÜ veterinaarravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta;

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. aprilli 2001. aasta direktiiv 2001/20/EÜ liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta, mis käsitlevad hea kliinilise tava rakendamist inimtervishoius kasutatavate ravimite kliinilistes uuringutes;

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 536/2014, milles käsitletakse inimtervishoius kasutatavate ravimite kliinilisi uuringuid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/20/EÜ;

komisjoni 8. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/94/EÜ, millega kehtestatakse inimestele mõeldud ravimite ning inimestele mõeldud uuritavate ravimite hea tootmistava põhimõtted ja suunised;

komisjoni 23. juuli 1991. aasta direktiiv 91/412/EMÜ, millega kehtestatakse veterinaarravimite hea tootmistava põhimõtted ja suunised;

komisjoni 28. mai 2014. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 1252/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/83/EÜ seoses inimtervishoius kasutatavate ravimite toimeainete head tootmistava käsitlevate põhimõtete ja suunistega;

Euroopa Liidu ravimieeskirjade IV osas esitatud heade tootmistavade juhiste kehtiv versioon ning ühenduse inspekteerimis- ja teabevahetusmenetluste kogumik.

Kanada puhul:

Food and Drugs Act, R.S.C., 1985, ptk F-27.

—

I LISA

Märkus

Kehtivate meetmetega seotud reservatsioonid ja liberaliseerimiskohustused

1. Käesolevas lisas sisalduvas lepinguosalise loetelus esitatakse artiklites 8.15 (Reservatsioonid ja erandid), 9.7 (Reservatsioonid), 14.4 (Reservatsioonid) ja Euroopa Liidu puhul artiklis 13.10 (Reservatsioonid ja erandid) kõnealuse osapoole poolt kehtivate meetmete suhtes võetud reservatsioonid, mis ei ole kooskõlas järgmiste artiklitega kehtestatud kohustustega:
  - a) artikkel 8.6 (Võrdne kohtlemine), artikkel 9.3 (Võrdne kohtlemine) või Euroopa Liidu puhul artikkel 13.3 (Võrdne kohtlemine);
  - b) artikkel 8.7 (Enamsoodustusrežiim), artikkel 9.5 (Enamsoodustusrežiim) või Euroopa Liidu puhul artikkel 13.4 (Enamsoodustusrežiim);
  - c) artikkel 8.4 (Turulepääs), artikkel 9.6 (Turulepääs) või Euroopa Liidu puhul artikkel 13.6 (Turulepääs);
  - d) artikkel 8.5 (Tulemuslikkusnõuded);
  - e) artikkel 8.8 (Kõrgem juhtkond ja juhatus) või Euroopa Liidu puhul artikkel 13.8 (Kõrgem juhtkond ja juhatus);
  - f) Euroopa Liidu puhul artikkel 13.7 (Finantsteenuste piiriülene osutamine); või
  - g) artikkel 14.3 (Kohustused);ning teatavatel juhtudel esitatakse kohest või tulevast liberaliseerimist käsitlevad kohustused.
2. Lepinguosalise reservatsioonid ei piira lepinguosaliste õigusi ja kohustusi, mis tulenevad teenustekaubanduse üldlepingust (GATS).
3. Iga reservatsioon koosneb järgmistest osadest:
  - a) **sektor** osutab üldisele sektorile, kus reservatsioon tehakse;
  - b) **allsektor** osutab konkreetsele sektorile, kus reservatsioon tehakse;
  - c) **Tegevusala klassifikatsioon** osutab võimaluse korral reservatsiooniga hõlmatud CPC või ISIC rev 3.1 vastavale tegevusalale või lepinguosalise reservatsioonis sõnaselgelt teisiti kirjeldatud tegevusele;
  - d) **reservatsiooni liik** osutab lõikes 1 osutatud kohustusele, mille suhtes reservatsioon tehakse;
  - e) **valitsustasand** näitab, millisel valitsustasandil juhitakse meetet, mille suhtes reservatsioon tehakse;
  - f) **meetmed** hõlmavad õigusakte või muid meetmeid, mille suhtes reservatsioon tehakse, vastavalt sellele, kuidas neid **kirjelduses** esitatakse. Osas **meetmed** kirjeldatud meede:
    - i) tähendab meetet nagu see on muudetuna, jätkatuna või uuendatuna käesoleva lepingu jõustumiskuupäeval;
    - ii) hõlmab võimalikke allmeetmeid, mis on heaks kiidetud või mis kehtivad kõnealuse meetme alusel või on sellega kooskõlas; ning
    - iii) hõlmab:
      - A) Euroopa Liidu direktiivi puhul õigusakte või meetmeid, millega rakendatakse direktiivi liikmesriikide tasandil, ja
      - B) Kanada puhul riikliku või piirkondliku tasandi õigusakte või muid meetmeid, millega rakendatakse föderaalvalitsuse ning provintside ja territooriumide vahelisi lepinguid, ja
  - g) **Kirjelduses** esitatakse kehtiva meetme nõuetele mittevastavad aspektid, mille suhtes reservatsioon tehakse. Kirjelduses võib esitada ka liberaliseerimist käsitlevaid kohustusi.

4. Reservatsiooni tõlgendamisel võetakse arvesse reservatsiooni kõiki osi. Reservatsiooni tõlgendatakse nende peatükkides esitatud asjaomaste kohustuste valguses, mille suhtes reservatsioon tehakse. Kui:
- a) **meetmete** osas määratletakse **kirjelduse** osas esitatud liberaliseerimiskohustus, on **meetmete** osa ülimuslikum kõigi teiste osade suhtes; ning
  - b) **meetmete** osa ei ole selliselt määratletud, on **meetmete** osa ülimuslik kõigi teiste osade suhtes, kui **meetmete** osa ja teiste osade vaheline lahknevus ei ole nii suur ja märkimisväärne, et oleks põhjendatud järelada, et **meetmete** osa ei ole ülimuslik, mille korral on teised osad ülimuslikud lahknevuse piires.
5. Kui lepinguosaline jätab jõusse meetme, mille kohaselt peab teenuseosutaja tema territooriumil teenuse osutamiseks olema füüsiline isik, kodanik, alaline elanik või tema territooriumi elanik, peetakse kõnealuse meetme suhtes tehtud reservatsiooni piiriülese teenustekaubandusega seoses kõnealuse meetme ulatuses investeringuga seotud reservatsiooniks.
6. Reservatsiooni, mis tehakse seoses artikliga 13.7 (Finantsteenuste piiriülene osutamine) meetme kohta, mille kohaselt peab teenuseosutaja lepinguosalise territooriumil finantsteenuse osutamiseks olema füüsiline isik, kodanik, alaline elanik või tema territooriumi elanik, peetakse reservatsiooniks, mis on tehtud seoses artikliga 13.3 (Võrdne kohtlemine), artikliga 13.4 (Enamsoodustusrežiim), artikliga 13.6 (Turulepääs) ja artikliga 13.8 (Kõrgem juhtkond ja juhatus) kõnealuse meetme ulatuses.
7. Käesolevas lisas, sealhulgas iga lepinguosalise loetelus:

ISIC rev 3.1 tähendab rahvusvahelist majandustegevusalade klassifikaatorit, mis on esitatud ÜRO statistikaameti väljaandes Statistical Papers, Series M, No 4, *ISIC rev3.1*, 2002.

8. Käesolevas lisas hõlmatud Euroopa Liidu loetelus kasutatakse järgmisi lühendeid:

AT Austria

BE Belgia

BG Bulgaaria

CY Küpros

CZ Tšehhi Vabariik

DE Saksamaa

DK Taani

EU Euroopa Liit

ES Hispaania

EE Eesti

FI Soome

FR Prantsusmaa

EL Kreeka

HR Horvaatia

HU Ungari

IE Iirimaa

IT Itaalia

LV Läti
LT Leedu
LU Luksemburg
MT Malta
NL Madalmaad
PL Poola
PT Portugal
RO Rumeenia
SK Slovakkia
SI Sloveenia
SE Rootsi
UK Ühendkuningriik

Kanada loetelu – Föderaaltasand

Kanadas kohaldatavad reservatsioonid

(kohaldatakse kõigis provintssides ja kõigil territooriumidel)

Reservatsioon I-C-1

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Tegevusnõuded
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: *Investment Canada Act*, R.S.C. 1985, c. 28 (1st Supp.)
Investment Canada Regulations, S.O.R./85-611

Kirjeldus: **Investeeringud**

1. Välja arvatud lõigetes 3 ja 7 sätestatud juhtudel, kontrollib investeeringute juht (*Director of Investments*) Euroopa Liidu investori otsest kontrolli omandamist (*acquisition of control*), nagu see on määratletud õigusaktis *Investment Canada Act* Kanada ettevõtjas, kui Kanada ettevõtja väärtus on vähemalt 1,5 miljardit Kanada dollarit, mida on kohandatud vastavalt kohaldatavale metoodikale iga järgmise aasta jaanuaris õigusakti *Investment Canada Act* kohaselt.
2. Olenemata sellest, kuidas investorit artiklis 8.1 (Määratlused) määratletakse, kohaldatakse õigusaktis *Investment Canada Act* sätestatud kõrgemat kontrollikünnist ainult investorite suhtes, kes on Euroopa Liidu kodanikud või Euroopa Liidu kodanike kontrolli alla kuuluvad üksused.

3. Lõikes 1 nimetatud kõrgemat künnist ei kohaldata riigiettevõtte poolt Kanada ettevõtjas otsese kontrolli omandamise suhtes. Selliseid omandamisi kontrollib investeringute juht juhul, kui Kanada ettevõtja väärtus on 2015. aastal vähemalt 369 miljonit Kanada dollarit, mida on kohandatud vastavalt kohaldatavale metoodikale iga järgmise aasta jaanuaris õigusakti *Investment Canada Act* kohaselt.
4. Õigusakti *Investment Canada Act* alusel kontrollimisele kuuluvat investeringut ei tohi rakendada ilma, et õigusakti *Investment Canada Act* eest vastutav minister oleks teavitanud taotlejat, et investeringuga kaasneb Kanada jaoks netotulu. Selline otsus tehakse kooskõlas nimetatud õigusaktis kirjeldatud kuue teguriga, mis on kokkuvõtlikult järgmised:
  - a) investeringu mõju Kanada majandustegevuse tasemele ja iseloomule, sealhulgas mõju tööhõivele, Kanadas toodetud osade, komponentide ja Kanadas osutatud teenuste kasutamisele ning Kanada ekspordile;
  - b) kanadalaste investeringus osalemise ulatus ja tähtsus;
  - c) investeringu mõju tootlikkusele, tööstuse tõhususele, tehnoloogia arengule ja tootearendusele Kanadas;
  - d) investeringu mõju tööstusharusisesele konkurentsile Kanadas;
  - e) investeringu kokkusobivus riikliku tööstus-, majandus- ja kultuuripoliitikaga, võttes arvesse valitsuse või provintsi seadusandja esitatud tööstus-, majandus- ja kultuuripoliitilisi eesmärke, mida investering tõenäoliselt märkimisväärselt mõjutaks; ning
  - f) investeringu panus Kanada võimekusse konkureerida maailmaturul.
5. Netotulu käsitlevat otsust tehes võib minister investeringute juhi kaudu kontrollida kavasad, mille alusel taotleja näitab kavandatud omandamise kaudu Kanadale tekkivat netotulu. Taotleja võib esitada ministrile ka kontrollimisel oleva omandamisega seotud kohustusi. Kui taotleja ei täida kohustust, võib minister taotleda kohtult kohustuse täitmist nõudvat määrust või muude õigusaktiga *Investment Canada Act* ette nähtud meetmete võtmist.
6. Mittekandalane, kes asutab või omandab Kanada ettevõtja, mille suhtes ei kohaldata eespool kirjeldatud kontrolli, peab sellest teavitama investeringute juhti.
7. Lõigetes 1 ja 3 sätestatud kontrollikünniseid ei kohaldata kultuurivaldkonna ettevõtjate omandamise suhtes.
8. Lisaks sellele võidakse kontrolli kohaldada omandamise või uute ettevõtjate asutamise suhtes, mis tegutsevad teatavat liiki ettevõtlusvaldkondades, mis on seotud Kanada kultuuripärandi või rahvusliku identiteediga ning millest tuleb tavaliselt teavitada, kui kindralkuberner lubab teostada kontrolli avalikkuse huvides.
9. Kui Euroopa Liidu investor omandab kontrolli kaudselt Kanada ettevõtjas, mis ei tegutse kultuurivaldkonnas, siis selle suhtes kontrolli ei rakendata.

10. Olenemata artiklist 8.5 (Tegevusnõuded) võib Kanada kehtestada nõude või kohustuseesoses Euroopa Liidu või kolmanda osapoolse investori investeeringu kehtestamise, omandamise, laiendamise, teostamise, toimimise või juhtimisega tehnoloogia, tootmisprotsessi või muude konfidentsiaalsete teadmiste üleandmiseks üleandjaga seotud kodanikule või ettevõtjale Kanadas seoses õigusakti *Investment Canada Act* alusel toimuva investeeringu omandamist käsitleva kontrolliga.
11. Välja arvatud käesoleva reservatsiooni lõikes 10 sätestatud tehnosirdega seotud nõuete ja kohustuste puhul, kohaldatakse artiklit 8.5 (Tegevusnõuded) nõuete ja kohustuste suhtes, mis kehtestatakse või jõustatakse õigusakti *Investment Canada Act* alusel.
12. Käesoleva reservatsiooni kohaldamisel tähendab „mittekanadalane“ üksikisikut, valitsust, selle ametiasutust või üksust, kes ei ole kanadalane; ning „kanadalane“ tähendab Kanada kodanikku või alalist elanikku, Kanada valitsust või selle ametiasutust või Kanada kontrolli all olevat üksust õigusakti *Investment Canada Act* tähenduses.

Reservatsioon I-C-2

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatuse
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Vastavalt kirjelduse osas esitatule
Kirjeldus:	Investeeringud <ol style="list-style-type: none"> 1. Olemasoleva riigiettevõtte või valitsusüksuse omakapitaliosaluse või varade müümisel või võõrandamisel võib Kanada või provintsi või territoorium keelata või piirata selliste omakapitaliosaluste või varade omandiõigusi ja selliste omakapitaliosaluste või varade omanike võimet kontrollida selliselt moodustunud ettevõtjat Euroopa Liidu või kolmanda riigi investorite või nende investeeringute poolt. Kanada või provintsi või territoorium võib sellise müügi või muu korraldusega seoses võtta või säilitada meetmeid, mis on seotud kõrgema juhtkonna või juhatuse liikmete kodakondsusega. 2. Käesolevas reservatsioonis kasutatakse järgmisi mõisteid:<ol style="list-style-type: none"> a) meede – meede, mis kehtib või võetakse vastu pärast käesoleva lepingu jõustumiskuupäeva, ja millega müügi või muu korraldusega seoses keelatakse või piiratakse omakapitaliosaluste või varade omandiõigust või kehtestatakse käesolevas reservatsioonis kirjeldatud kodakondsusnõue, on kehtiv meede; ning

- b) **valitsuse äriühing** – äriühingu, mille omanik on Kanada või provints või territoorium, või kus talle kuulub omandiõiguse kaudu kontroll ning mis hõlmab sellist käesoleva lepingu jõustumiskuupäeva järel asutatud äriühingut, mille ainueesmärk on olemasoleva riigiettevõtte või valitsusüksuse omakapitaliosaluste või varade müük või võõrandamine.

Reservatsioon I-C-3

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: *Canada Business Corporations Act, R.S.C. 1985, c. C-44*
Canada Business Corporations Regulations, 2001, S.O.R./2001-512
Canada Cooperatives Act, S.C. 1998, c. 1
Canada Cooperatives Regulations, S.O.R./99-256

Kirjeldus: **Investeeringud**

1. Äriühing võib kehtestada piiranguid föderaalsesse äriregistrisse kantud äriühingu aktsiate emiteerimisele, üleminekule ja omamisele. Piirangute eesmärk on võimaldada äriühingul täita määrustega *Canada Business Corporations Regulations, 2001* sätestatud teatavate õigusaktide alusel Kanada omandiõiguse või kontrolli omandamise nõudeid sektorites, kus litsentside, lubade, toetuste, maksete või muude eeliste saamine eeldab Kanada omandiõiguse või kontrolli omandamise nõuete täitmist. Teatava Kanada omandiõiguse taseme säilitamiseks lubatakse äriühingul müüa osanike aktsiaid ilma osanike nõusolekuta ning osta enda aktsiaid vabaturult.
2. Õigusaktis *Canada Cooperatives Act* on sätestatud, et piiranguid võib kehtestada ühistute investeerimisosakute emiteerimisele või üleandmisele isikutele, kes ei ela Kanadas, et ühistu saaks täita Kanada omandiõiguse nõudeid ettevõtlusloa saamiseks, Kanada ajalehe või ajakirja kirjastamiseks või finantsvahendaja investeerimisosakute omandamiseks ning sektorites, kus omandiõigus või kontrolli omamine on litsentside, lubade, toetuste, maksete või muude eeliste saamise eeltingimuseks. Juhul kui omandiõigus või investeerimisosakute kontroll mõjutaks negatiivselt ühistu võimet säilitada Kanada omandiõiguse või kontrolli taset, nähakse õigusaktis *Canada Cooperatives Act* ette piirang investeerimisosakute arvule, mida on võimalik omada või investeerimisosakute omandiõiguse keeld.
3. Käesolevas reservatsioonis tähendab **kanadalane** kanadalast, nagu see on määratletud õigusaktides *Canada Business Corporations Regulations, 2001* või *Canada Cooperatives Regulations*.

Reservatsioon I-C-4

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: *Canada Business Corporations Act*, R.S.C. 1985, c. C-44
Canada Business Corporations Regulations, 2001, S.O.R./2001-512
Canada Cooperatives Act, S.C. 1998, c. 1
Canada Cooperatives Regulations, S.O.R./99-256
Canada Corporations Act, R.S.C. 1970, c. C-32
Konkreetsed äriühinguid hõlmavad parlamendi eriaktid

Kirjeldus:

Investeeringud

1. Õigusaktis *Canada Business Corporations Act* nähakse enamike föderaalsesse äriregistrisse kantud äriühingute puhul ette, et 25 % juhtidest peavad elama Kanadas, ja kui sellisel äriühingul on vähem kui neli juhti, peab vähemalt üks neist elama Kanadas. Õigusaktis *Canada Business Corporations Regulations, 2001* sätestatu kohaselt on järgmistes sektorites tegutsevate äriühingute puhul vaja Kanadas elavate juhtide lihtenamust: uraani kaevandamine; raamatute kirjastamine või levitamine; raamatute müük, juhul kui see on äriühingu peamine tegevusala, ning filmide või videote levitamine. Samuti peavad Kanadas elama nende äriühingute juhid, mille suhtes kohaldatakse parlamendi õigusakti või määrusega Kanada omandiõiguse miinimumnõudeid.
2. Õigusakti *Canada Business Corporations Act* tähenduses on **Kanada elanik** üksikisik, kes on Kanada kodanik, kelle tavapärane elukoht on Kanadas, Kanada kodanik, kelle tavapärane elukoht on väljaspool Kanadat ja kes kuulub õigusaktis *Canada Business Corporations Regulations, 2001* sätestatud isikute kategooriasse, või õigusaktis *Immigration and Refugee Protection Act*, S.C. 2001, c. 27, määratletud alaline elanik („permanent resident“), kes ei ole alaline elanik, kes on elanud Kanadas rohkem kui aasta pärast seda, kui tal on tekkinud õigus taotleda Kanada kodakondsust.
3. Valdusühingu puhul peab Kanadas elama kuni kolmandik valdusühingu juhtidest juhul, kui valdusühingu ja selle tütarettevõtjate tulu Kanadas moodustab valdusühingu ja selle tütarettevõtjate kogutulust vähem kui viis protsenti.
4. Õigusaktiga *Canada Cooperatives Act* nähakse ette, et vähemalt kaks kolmandikku juhtidest peavad olema ühistu liikmed. Vähemalt 25 % ühistu juhtidest peavad elama Kanadas, kui ühistul on ainult kolm juhti, peab vähemalt üks juht elama Kanadas.

5. Õigusakti *Canada Cooperatives Act* tähenduses on **Kanadas elav isik** õigusaktis *Canada Cooperatives Regulations* määratletud üksikisik, kes on Kanada kodanik, kelle tavapärase elukoht on Kanadas, tavaliselt väljaspool Kanadat elav Kanada kodanik, kes kuulub õigusaktis *Canada Business Corporations Regulations* sätestatud isikute kategooriasse, või õigusaktis *Immigration and Refugee Protection Act* määratletud alaline elanik („permanent resident“), kes ei ole alaline elanik, kes on elanud Kanadas rohkem kui aasta pärast seda, kui tal on tekkinud õigus taotleda Kanada kodakondsust.

Reservatsioon I-C-5

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: *Citizenship Act*, R.S.C. 1985, c. C-29
Foreign Ownership of Land Regulations, S.O.R./79-416

Kirjeldus: **Investeeringud**

- Määrused *Foreign Ownership of Land Regulations* on koostatud õigusaktide *Citizenship Act* ja *Agricultural and Recreational Land Ownership Act*, R.S.A. 1980, c. A-9., alusel. Albertas võib tingimustele mittevastavale isikule või välismanduses olevale või välismaise kontrolli all olevale äriühingule kuuluda maavaldus (*controlled land*), mis koosneb maksimaalselt kahest tükist, kogusuurusega 20 aakrit.
- Käesolevas reservatsioonis kasutatakse järgmisi mõisteid:
tingimustele mittevastav isik on:
  - füüsiline isik, kes ei ole Kanada kodanik ega alaline elanik;
  - välisriigi valitsus või välisriigi ametiasutus; või
  - mõne muu riigi kui Kanada äriregistrtris registreeritud äriühing; ning**maavaldus (*controlled land*)** on maaomand Albertas, mis ei hõlma:
  - Alberta valduses olevat riigimaad;
  - linna, uue linna, küla või puhkeküla alal olevat maad, ning
  - kaevandusi ja mineraale.

Reservatsioon I-C-6

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: *Air Canada Public Participation Act*, R.S.C. 1985, c. 35 (4th Supp.)
Canadian Arsenal Limited Divestiture Authorization Act, S.C. 1986, c. 20
Eldorado Nuclear Limited Reorganization and Divestiture Act, S.C. 1988, c. 41
Nordion and Theratronics Divestiture Authorization Act, S.C. 1990, c. 4

Kirjeldus: **Investeeringud**

1. „Mitteresident“ või „mitteresidendid“ („non-residents“) võivad omada õigusakti objektiks oleva äriühingu hääleõigusega aktsiatest ainult teatava osa. Mõne äriühingu puhul kohaldatakse piirangut üksikute aktsionäride suhtes, teiste puhul aga kõigi suhtes. Kui üksiku Kanada investori osalusele on määratud piirang, kehtivad samad piirangud ka mitteresidentidele. Kõnealused piirangud on järgmised:
Air Canada: 25 % kõigi aktsionäridega kokku;
Cameco Limited (endine Eldorado Nuclear Limited): 15 % mitteresidendist füüsilise isiku kohta, 25 % kõigi aktsionäridega kokku;
Nordion International Inc.: 25 % kõigi aktsionäridega kokku;
Theratronics International Limited: 49 % kõigi aktsionäridega kokku ning
Canadian Arsenal Limited: 25 % kõigi aktsionäridega kokku.
2. Käesoleva reservatsiooni tähenduses on **mitteresident**:
  - a) füüsiline isik, kes ei ole Kanada kodanik ning kelle tavapärane elukoht ei ole Kanadas;
  - b) väljaspool Kanadat äriregistrisse kantud, asutatud või muul moel organiseeritud äriühing;
  - c) välisriigi valitsus või välisriigi valitsuse poliitiline allasutus või isik, kes on volitatud täitma ülesandeid või kohustusi sellise valitsuse nimel;
  - d) äriühingut, mis kuulub otseselt või kaudselt alapunktides a–c osutatud isiku või üksuse kontrolli alla;
  - e) fond:
    - i) mille on loonud alapunktides b–d osutatud isik või üksus, välja arvatud enamuses Kanadas elavate füüsiliste isikute pensionifondi haldamisega tegelev fond; või
    - ii) milles alapunktides a–d osutatud isikul või üksusel on suurem kui 50 % omandiõigus; ning
  - f) äriühingut, mis kuulub otseselt või kaudselt alapunktis e osutatud isiku või üksuse kontrolli alla.

Reservatsioon I-C-7

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Export and Import Permits Act, R.S.C. 1985, c. E-19

Kirjeldus:**Piiriülene teenustekaubandus**

Ainult füüsiline isik, kelle tavapärane elukoht on Kanadas, äriühing, mille peakorter on Kanadas või välismaine äriühing, mille harukontor on Kanadas, võib taotleda ja talle võidakse anda impordi- või ekspordiluba või transiidiluba sellise kauba või sellega seotud teenuse jaoks, mille suhtes kohaldatakse õigusakti *Export and Import Permits Act* alusel tehtavaid kontrolle.

Reservatsioon I-C-8

Sektor:	Sotsiaalteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Enamsoodustusrežiim Tegevusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed:

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Kanada jätab endale õiguse jätta kehtima meede selliste sotsiaalteenuste osutamise kohta, mille suhtes ei ole tehtud reservatsiooni reservatsiooni II-C-9 alusel seoses sotsiaalteenustega.
2. Kõnealust enamsoodustusrežiimi vastu suunatud reservatsiooni ei kohaldata eraharidusteenuste osutamise suhtes.

Reservatsioon I-C-9

Sektor:	Sideteenused
Allsektor:	Telekommunikatsioonivõrgud ja -teenused raadioside
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 752
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	<i>Telecommunications Act, S.C. 1993, c. 38</i> <i>Canadian Telecommunications Common Carrier Ownership and Control Regulations, S.O.R./94-667</i> <i>Radiocommunications Act, R.S.C. 1985, c. R-2</i> <i>Radiocommunication Regulations, S.O.R./96-484</i>
Kirjeldus:	Investeeringud <ol style="list-style-type: none"> 1. Välisinvesteeringud seadmetel põhinevate telekommunikatsiooniteenuste osutajatesse on piiratud maksimaalselt 46,7 % hääleõigusest juhul, kui otseinvesteeringu osakaal on 20 % ja kaudsete investeeringute osakaal on 33,3 %. 2. Seadmetel põhinevate telekommunikatsiooniteenuste osutajad peavad kuuluma kanadalaste kontrolli alla. 3. Vähemalt 80 % seadmetel põhinevate telekommunikatsiooniteenuste osutajate juhatuse liikmetest peavad olema kanadalased. 4. Vaatamata eespool kirjeldatud piirangutele:<ol style="list-style-type: none"> a) on välisinvesteeringud lubatud kuni 100 % ulatuses teenuseosutajate puhul, kes tegutsevad rahvusvahelise merekaabli loa alusel; b) võib Kanada teenuseosutaja kasutada Kanadas teenuse osutamiseks välismaise teenuseosutaja liikuva kosmoseside süsteeme; c) võib Kanadas ja kõigi väljaspool Kanadat asuvate punktide vahel teenuste osutamiseks kasutada välismaise teenuseosutaja paikse kosmoseside süsteeme; d) on välisinvesteeringud lubatud kuni 100 % ulatuses teenuseosutajate puhul, kes tegutsevad satelliidiloo alusel, ning e) on välisinvesteeringud lubatud kuni 100 % ulatuses seadmetel põhinevate telekommunikatsiooniteenuste osutajate puhul, kes saavad tulu (k.a filiaalide tulu) telekommunikatsiooniteenuste osutamise eest Kanadas, kui need tulud moodustavad vähem kui 10 % kogu Kanada telekommunikatsiooniteenuste tuludest.

Reservatsioon I-C-10

Sektor:	Transporditeenused
Allsektor:	Tollimaaklerid Muud transpordi tugi- ja lisateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 749
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	<i>Customs Act, R.S.C. 1985, c. 1 (2nd Supp.)</i> <i>Customs Brokers Licensing Regulations, S.O.R./86-1067</i>

- Kirjeldus:** **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Kanadas litsentseeritud tollimaaklerina tegutsemise nõuded:
- füüsiline isik peab olema Kanada kodanik;
  - äriühing peab olema kantud Kanada äriregistrisse ning enamik selle juhatajatest peavad olema Kanada kodanikud, ja
  - partnerluse peavad moodustama Kanada kodanikud või Kanada äriregistrisse kantud äriühingud, mille juhatajatest peab enamik olema Kanada kodanikud.

Reservatsioon I-C-11

- Sektor:** Turustusteenused
- Allsektor:** Tollimaksuvabad kauplused
- Tegevusala klassifikatsioon:** CPC 631, 632 (hõlmab ainult tollimaksuvabasid kauplusi)
- Reservatsiooni liik:** Turulepääs
Võrdne kohtlemine
- Valitsustasand:** Riiklik
- Meetmed:** *Customs Act*, R.S.C. 1985, c. 1 (2nd Supp.)
Duty Free Shop Regulations, S.O.R./86-1072

- Kirjeldus:** **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
- Litsentseeritud tollimaksuvaba kaupluse pidamiseks Kanada maismaapiirpunktis peab füüsiline isik:
    - olema Kanada kodanik;
    - laitmatu mainega;
    - tema põhielukoht peab olema Kanadas ja
    - ta pidi litsentsi taotlemise aastale eelneval aastal olema elanud Kanadas vähemalt 183 päeva.
  - Litsentseeritud tollimaksuvaba kaupluse pidamiseks Kanada maismaapiirpunktis peab äriühing:
    - olema kantud Kanada äriregistrisse ja
    - kõik aktsiad peavad kuuluma Kanada kodanikele, kes vastavad lõike 1 tingimustele.

Reservatsioon I-C-12

- Sektor:** Äriteenused
- Allsektor:** Kultuuriväärtuste ekspordi ja impordiga seotud kontrollteenused
Muuseumiteenused, v.a ajaloolise tähtsusega paigad ja hooned (hõlmab ainult kultuuriväärtuste kontrollteenuseid)

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 96321, 87909 (hõlmab ainult kultuuriväärtuste kontrollteenuseid)
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	<i>Cultural Property Export and Import Act</i> , R.S.C. 1985, c. C-51
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. Õigusakti <i>Cultural Property Export and Import Act</i> kohaldamisel võib kultuuriväärtuste kontrollimise eksperdiks määrata ainult Kanadas elava isiku või Kanada asutuse. 2. Käesolevas reservatsioonis kasutatakse järgmisi mõisteid:<ol style="list-style-type: none"> a) asutus tähendab avaliku sektori üksust, mis tegutseb ainult avalikkuse huvides, mis on loodud koolitus- või kultuurilistel eesmärkidel ning mis säilitab esemeid ja korraldab nende väljapanekuid, ja b) Kanadas elav isik tähendab füüsilist isikut, kelle tavapärane elukoht on Kanadas, või äriühingut, mille peakorter on Kanadas või millel on Kanadas esindus, kus äriühingu äritegevuse teostamiseks palgatud töötajad tavaliselt töötavad.

Reservatsioon I-C-13

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Patendivolinikud Õigusnõustamis- ja esindusteenuseid osutavad patendivolinikud
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8921
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	<i>Patent Act</i> , R.S.C. 1985, c. P-4 <i>Patent Rules</i> , S.O.R./96-423
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus <p>Isiku esindamiseks patenditaotlusega seotud kohtumenetluses või mõnes muus küsimuses patendiametis, peab patendivolinik elama Kanadas ning olema patendiametis registreeritud.</p>

Reservatsioon I-C-14

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Kaubamärgivolinikud Õigusnõustamis- ja esindusteenuseid osutavad kaubamärgivolinikud

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8922
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	<i>Trade-marks Act</i> , R.S.C. 1985, c. T-13 <i>Trade-marks Regulations</i> , S.O.R./96-195

Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Isiku esindamiseks kaubamärgitaotlusega seotud kohtumenetluses või mõnes muus küsimuses kaubamärgiametis, peab kaubamärgivolinik elama Kanadas ning olema kaubamärgiametis registreeritud.
-------------------	---

Reservatsioon I-C-15

Sektor:	Energia (nafta ja gaas)
Allsektor:	Toornafta- ja maagaasitööstus Kaevandamisega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 120, 883
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	<i>Canada Petroleum Resources Act</i> , R.S.C. 1985, c. 36 (2ndSupp.) <i>Territorial Lands Act</i> , R.S.C. 1985, c. T-7 <i>Federal Real Property and Federal Immovables Act</i> , S.C. 1991, c. 50 <i>Canada-Newfoundland Atlantic Accord Implementation Act</i> , S.C. 1987, c. 3 <i>Canada-Nova Scotia Offshore Petroleum Resources Accord Implementation Act</i> , S.C. 1988, c. 28
Kirjeldus:	Investeeringud <ol style="list-style-type: none"> 1. Käesolevat reservatsiooni kohaldatakse tootmislubade suhtes, mis on väljastatud piirialade („frontier lands“) ja avamerealade („offshore areas“, provintside jurisdiktsioonist väljapoole jäävad alad) jaoks, vastavalt kohaldatavates meetmetes määratletule. 2. Nafta- või gaasitootmise luba või osa sellest omav isik peab olema kantud Kanada äriregistrisse.

Reservatsioon I-C-16

Sektor:	Energia (nafta ja gaas)
Allsektor:	Toornafta- ja maagaasitööstus Kaevandamisega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 120, 883

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Tegevusnõuded

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: *Canada Oil and Gas Production and Conservation Act*, R.S.C. 1985, c. O-7, muudetud õigusaktiga *Canada Oil and Gas Operations Act*, S.C. 1992, c. 35
Canada – Nova Scotia Offshore Petroleum Resources Accord Implementation Act, S.C. 1988, c. 28
Canada – Newfoundland Atlantic Accord Implementation Act, S.C. 1987, c. 3
Kanada ja Yukoni nafta- ja gaasi kokkuleppe (Canada-Yukon Oil and Gas Accord) rakendusmeetmed, sealhulgas *Canada-Yukon Oil and Gas Accord Implementation Act*, 1998, c.5, s. 20 ja *Oil and Gas Act*, RSY 2002, c. 162
Loodealade nafta- ja gaasikokkuleppe (Northwest Territories Oil and Gas Accord) rakendusmeetmed, sealhulgas rakendusmeetmed, mida kohaldatakse endiste Loodealade õigusjärglase Nunavuti suhtes või on tema poolt astu võetud,
St. Lawrenci lahe naftavarusid käsitleva Kanada ja Quebeci kokkuleppe (Canada-Quebec Gulf of St. Lawrence Petroleum Resources Accord) rakendusmeetmed

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Õigusakti *Canada Oil and Gas Operations Act* alusel peab nafta- ja gaasiprojektidele loa saamiseks minister hüvitiskava („benefits plan“) heaks kiitma.
2. **Hüvitiskava** kujutab endast kanadalastele suunatud tööhõivekava, millega tagatakse ka Kanada tootjatele, konsultantidele, töövõtjatele ja teenindusettevõtjatele täielik ja võrdne võimalus osaleda konkurentsipõhiselt kaupade ja teenuste tarnimises, mida kasutatakse hüvitiskavas osutatud kavandatud töös või tegevuses.
3. Õigusakti *Canada Oil and Gas Operations Act* kohaselt ette nähtud hüvitiskava võimaldab ministril kehtestada taotlejale täiendavaid nõudeid, millega tagatakse ebasoodsas olukorras olevate isikute või rühmade juurdepääs koolitusele ja töökohtadele või nende osalemine kaupade ja teenuste tarnimises, mida kasutatakse hüvitiskavas osutatud kavandatud töödes.
4. Õigusaktis *Canada Oil and Gas Operations Act* esitatud sätteid jätkavad sätted sisalduvad õigusaktides, mille alusel rakendatakse Kanada ja Yukoni nafta- ja gaasi kokkulepet.
5. Õigusaktis *Canada Oil and Gas Operations Act* esitatud sätteid jätkavad sätted lisatakse õigusaktidele või määrustele, millega rakendatakse kokkuleppeid erinevate provintside ning territooriumidega, sealhulgas provintside ja territooriumide rakendusaktid (nt Loodealade nafta- ja gaasikokkulepe, St. Lawrenci lahe naftavarusid käsitlev Kanada ja Quebeci kokkulepe ja New Brunswicki nafta- ja gaasikokkulepe). Käesoleva reservatsiooni tähenduses peetakse kõnealuseid kokkuleppeid ja rakendusakte pärast nende sõlmimist kehtivateks meetmeteks.

6. Õigusaktidel *Canada-Nova Scotia Offshore Petroleum Resources Accord Implementation Act* ja *Canada-Newfoundland Atlantic Accord Implementation Act* on samad hüvitiskava käsitlevad nõudmised, kuid nende kohaselt peavad hüvitiskavad sisaldama ka järgmisi tingimusi:
  - a) kava esitav äriühing või muu organ asutab kõnealuses provintsis esinduse, kus tehakse asjaomased otsused enne töö või tegevuse alustamist avamerealal;
  - b) tehakse kulutusi provintsis teostatavate teadusuuringute ja arendustegevuse ning seal osutatava koolituse tarbeks, ning
  - c) eelisjärjekorras tuleb kasutada provintsis toodetud kaupu või osutatavaid teenuseid, kui sellised kaubad või teenused on õiglase turuhinna, kvaliteedi ja tarne osas konkurentsivõimelised.
7. Kõnealuste õigusaktide alusel hüvitiskavu juhtivad juhatused võivad ka nõuda, et kava hõlmaks sätteid, millega tagatakse ebasoodsas olukorras isikute või rühmade või neile kuuluvate äriühingute või nende poolt juhitavate ühistute osalemine kaupade või teenuste tarnimises, mida kasutatakse hüvitiskavas osutatud töös või tegevuses.
8. Lisaks sellele võib Kanada kehtestada tingimuse või kohustuse, mis käsitleb tehnoloogia, tootmisprotsessi või muude ärisaladuste siiret Kanada isikule seoses arendusprojektide heakskiiduga kohaldatavate õigusaktide alusel.

Reservatsioon I-C-17

Sektor:	Energia (nafta ja gaas)
Allsektor:	Toornafta- ja maagaasitööstus Kaevandamisega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 120, 883
Reservatsiooni liik:	Tegevusnõuded
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	<i>Canada-Newfoundland Atlantic Accord Implementation Act</i> , S.C. 1987, c. 3 <i>Hibernia Development Project Act</i> , S.C. 1990, c. 41

Kirjeldus:**Investeeringud**

1. Õigusakti *Hibernia Development Project Act* alusel võivad Kanada ja projekti Hibernia omanikud omavahel lepinguid sõlmida. Kõnealuste lepingutega võidakse nõuda, et projekti omanikud teostaksid teatavaid töid Kanadas ja Newfoundlandis ning teha kõik selleks, et saavutada konkreetseid Kanada ja Newfoundlandi eesmärke seoses õigusaktis *Canada-Newfoundland Atlantic Accord Implementation Act* ette nähtud hüvitiskava sätetega. „Hüvitiskavasid“ kirjeldatakse üksikasjalikumalt Kanada reservatsioonis I-C-16.
2. Lisaks sellele võib Kanada kehtestada seoses projektiga Hibernia tingimuse või kohustuse, mis käsitleb tehnoloogia, tootmisprotsessi või muude konfidentsiaalsete teadmiste siiret Kanada kodanikule või äriühingule.

Reservatsioon I-C-18

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Uraani kaevandamine Kaevandamisega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 883
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Enamsoodustusrežiim
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	<i>Investment Canada Act</i> , R.S.C. 1985, c. 28 (1st Supp.) <i>Investment Canada Regulations</i> , S.O.R./85-611 <i>Non-Resident Ownership Policy in the Uranium Mining Sector</i> , 1987

Kirjeldus:**Investeeringud**

1. Õigusaktis *Investment Canada Act* määratletud mittekanadalaste omandiõigus uraaniaevanduste puhul võib esmatoodangu osas olla 49 %a. Kõnealusest piirangust võib teha erandeid, kui on võimalik näidata, et kaevandus kuulub tegelikult kanadalaste kontrolli alla („Canadian controlled“) vastavalt õigusaktis *Investment Canada Act* määratletule.
2. Erandid õigusaktist *Non-Resident Ownership Policy in the Uranium Mining Sector* on kindralkuberneri heakskiidul lubatud ainult juhul, kui kaevanduse omanike hulka ei ole võimalik kaasata kanadalastest partnereid. Enne 23. detsembrit 1987 kaevandustesse tehtud mittekanadalaste investeeringud, mis ületavad lubatud omandiõiguse taset, jäetakse muutmata. Mittekanadalaste omandiõiguse suurendamine ei ole lubatud.
3. Kaaludes erandit käsitlevat Euroopa Liidu investori taotlust ei nõua Kanada kanadalasest partneri puudumise tõestamist.

Reservatsioon I-C-19

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Auditeerimine
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 862
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	<i>Bank Act</i> , S.C. 1991, c. 46 <i>Insurance Companies Act</i> , S.C. 1991, c. 47 <i>Cooperative Credit Associations Act</i> , S.C. 1991, c. 48 <i>Trust and Loan Companies Act</i> , S.C. 1991, c. 45

Kirjeldus:**Piiriülene teenustekaubandus**

1. Pankadel peab olema raamatupidamisfirma, kes auditeerib panka. Raamatupidamisfirma peab täitma õigusaktis *Bank Act* sätestatud tingimusi. Nõutud tingimuste kohaselt peavad vähemalt kaks firma liiget olema isikud, kelle tavapärase elukoht on Kanadas, ja see liige, kelle firma ja pank on ühiselt nimetanud audiitoriks, peab olema isik, kelle tavapärase elukoht on Kanadas.
2. Kindlustusandjal, laenuühistul ning fondil või laenufirmal peab olema audiitor, kes võib olla füüsiline isik või raamatupidamisfirma. Sellise asutuse audiitor peab vastama õigusaktides *Insurance Companies Act*, *Cooperative Credit Associations Act* või *Trust and Loan Companies Act* kehtestatud nõuetele. Kui sellise finantseerimisasutuse audiitoriks määratakse füüsiline isik, peab tema tavapärase elukoht vastavalt nõuetele olema Kanadas. Kui sellise finantseerimisasutuse audiitoriks määratakse raamatupidamisfirma, peab firma liige, kelle firma ja finantseerimisasutus ühiselt audiitoriks määrasid, olema isik, kelle tavapärase elukoht on Kanadas.

Reservatsioon I-C-20**Sektor:**

Transport

Allsektor:

Õhutransporditeenused (reisijate- ja kaubavedu)
„Lennundusalased eriteenused“ (vastavalt kirjelduse osas esitatule)
Kullerteenused

Tegevusala klassifikatsioon:

CPC 73, 7512, „Lennundusalased eriteenused“ (vastavalt kirjelduse osas esitatule)

Reservatsiooni liik:

Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsustasand:

Riiklik

Meetmed:

Canada Transportation Act, S.C. 1996, c. 10
Aeronautics Act, R.S.C. 1985, c. A-2
Canadian Aviation Regulations, S.O.R./96-433:
Part II, Subpart 2 – „Aircraft Markings and Registration“;
Part IV „Personnel Licensing and Training“; ja
Part VII „Commercial Air Services“

Kirjeldus:**Investeeringud**

1. Õigusakti *Canada Transportation Act* artiklis 55 on „kanadalane“ määratletud järgmiselt:

2. „...“ Kanadalane „tähendab Kanada kodanikku või alalist elanikku õigusakti *Immigration and Refugee Protection Act* artikli 2 lõike 1 tähenduses, Kanada valitsust või sellise valitsuse ametiasutust või äriühingut või muud üksust, mis on kantud Kanada äriregistrisse või asutatud Kanada või selle provintside õigusaktide alusel, mis kuulub kanadalaste kontrolli alla ja millest vähemalt 75 % või väiksem osa, kui see on kindralkuberneri määrusega sätestatud, kuulub kanadalastele ja on nende kontrolli all...“
3. Õigusakti *Aeronautics Act* alusel vastu võetud määrustes osutatakse õigusaktis *Canada Transportation Act* esitatud „kanadalase“ määratlusele. Kõnealuste määruste kohaselt peab Kanada kommertslennuettevõtja kasutama Kanadas registreeritud õhusõidukeid. Kõnealuste määruste kohaselt peab ettevõtja Kanada lennuettevõtja litsentsi saamiseks ning õhusõiduki Kanadas registreerimiseks olema kanadalane.
4. Järgmisi kommertsõhutransporditeenuseid võivad osutada ainult kanadalased:
  - a) siselennud (lennuteenused Kanada territooriumil asuvate punktide vahel või samast punktist samasse punkti või Kanada territooriumil asuva punkti ja mitte teise riigi territooriumil asuva punkti vahel);
  - b) rahvusvahelised regulaarlennud (regulaarlennud Kanada territooriumil asuva punkti ja teise riigi territooriumil asuva punkti vahel), kui kõnealused lennud on kehtivate või tulevaste lennuteenuseid käsitlevate lepingute alusel reserveeritud Kanada lennuettevõtjatele;
  - c) rahvusvahelised mitteregulaarlennud (mitteregulaarlennud Kanada territooriumil asuva punkti ja teise riigi territooriumil asuva punkti vahel), kui kõnealused lennud on õigusakti *Canada Transportation Act* alusel reserveeritud Kanada lennuettevõtjatele; ning
  - d) lennundusalased eriteenused hõlmavad aérokaardistust, õhuseiret, aerofotograafiat, metsatulekahjude kustutamise juhtimist, tulekustutustöid, õhus reklaamimist, purilennukite pukseerimist, langevarjuhüppeid, helikopterite kasutamist ehitustöödel, helikopterite kasutamist raietöödel, õhukontrolli, õhujärelevalvet, lennutreeningut, õhukekursioone ja pestitsiidide õhust pritsimist.
5. Välismaalastest üksikisik ei saa olla Kanadas registreeritud õhusõiduki omanik.
6. Õigusaktiga *Canadian Aviation Regulations* on samuti sätestatud, et Kanada äriregistrisse kantud äriühing, kes ei vasta Kanada omandiõiguse ja kontrolli omandamisega seotud nõuetele, võib registreerida õhusõiduki ainult erakasutusse, kui õhusõidukit kasutatakse peamiselt Kanadas (vähemalt 60 %).
7. Õigusaktiga *Canadian Aviation Regulations* piiratakse ka mittekandade äriühingutele kuuluvate välismaal registreeritud õhusõidukite viibimist Kanadas maksimaalselt kuni 90 päevaga kaheistkümneme kuu jooksul. Välismaal registreeritud eraõhusõidukit võib kasutada ainult eralendudeks nagu ka Kanadas registreeritud õhusõidukit, mille kasutamine eeldab eralendudeks mõeldud lennuluuba.

Reservatsioon I-C-21

Sektor:	Transport
Allsektor:	Õhusõidukite remondi- ja hooldusteenused Maapealne teenindus (ainult liinihooldus) vastavalt piiriülest teenustekaubandust ja investeeringuid käsitlevates peatükkides määratletule
Tegevusala klassifikatsioon:	„Õhusõidukite remondi- ja hooldusteenused“ ja „maapealne teenindus“ (ainult liinihooldus) vastavalt artiklis 8.1 Määratlused) ja 9.1 (Määratlused) määratletule
Valitsustasand:	Riiklik
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Meetmed:	<i>Aeronautics Act</i> , R.S.C. 1985, c. A-2 <i>Canadian Aviation Regulations</i> , S.O.R./96-433: Part IV „Personnel Licensing and Training“; Part V „Airworthiness“; Part VI „General Operating and Flight Rules“ ja Part VII „Commercial Air Services“
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Kanadas registreeritud õhusõidukite ja muude lennundustoodete lennukõlblikkuse säilitamiseks nõutud remondi-, kapitaalremondi- või hooldustöid (kaasa arvatud liinihooldus) peavad teostama isikud, kes vastavad Kanada lennunduseeskirjade nõuetele (st sertifitseeritud hooldusorganisatsioonid ja lennukihooldusinsenerid). Lube ei anta väljaspool Kanadat asuvatele isikutele, v.a Kanadas asuvate volitatud hooldusorganisatsioonide allasutused.

Reservatsioon I-C-22

Sektor:	Transport
Allsektor:	Regulaarne ja mitteregulaarne reisijate- ja kaubavedu maanteel, sealhulgas kulleriteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7121, 7122, 7123, 7512
Valitsustasand:	Riiklik
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Meetmed:	<i>Motor Vehicle Transport Act</i> , R.S.C. 1985, c. 29 (3rd Supp.), muudetud õigusaktiga S.C. 2001, c. 13. <i>Canada Transportation Act</i> , S.C. 1996, c. 10 <i>Customs Tariff</i> , S.C. 1997, c. 36

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Veo- või bussiteenust kahe Kanadas asuva punkti vahel võivad osutada ainult Kanada isikud, kes kasutavad Kanadas registreeritud veokeid või busse, mis on toodetud Kanadas või mille eest on makstud Kanadas tollimaksu.

Reservatsioon I-C-23

Sektor: Transport

Allsektor: Veetransporditeenused (reisijate- ja kaubavedu) merelaevadel ja teistel laevadel
Veetranspordi tugiteenused ja muud teenused
Veeteede, sadamate ja tammide ehitamine ning muud vee-ehitustööd
Kõik muud ärilised merega seotud tegevused, mis teostatakse laevadel

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 721, 722, 745, 5133, 5223 ja muud ärilised merega seotud tegevused, mis teostatakse laevadel

Valitsustasand: Riiklik

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Turulepääs
Kohustused

Meetmed: *Canada Shipping Act, 2001, S.C. 2001, c. 26*

Kirjeldus: **Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveo-teenused**

- Laeva registreerimiseks Kanadas peab laeva omanik või isik, kellel on laeva üle ainuõigus, olema:
  - Kanada kodanik või alaline elanik õigusakti *Immigration and Refugee Protection Act* artikli 2 lõike 1 tähenduses;
  - Kanada, provintsi või territooriumi õiguse alusel äriregistrisse kantud äriühing või
  - kui laeva ei ole juba registreeritud mõnes teises riigis, siis muu riigi kui Kanada õiguse alusel äriregistrisse kantud äriühing, tingimusel et kõigis kõnealust laeva käsitlevates küsimustes tegutseb üks järgnevatest:
    - Kanada, provintsi või territooriumi õiguse alusel äriregistrisse kantud äriühingu tütarettevõtja;
    - Kanadas ettevõtlusega tegeleva äriühingu harukontori töötaja või juht Kanadas või
    - Kanada, provintsi või territooriumi õiguse alusel äriregistrisse kantud laevahaldusettevõtja.
- Välisriigis registreeritud laevapereta prahitud laeva võib registreerida Kanadas prahitumise ajaks, kui laeva registreerimine selle registreerimisriigis on peatatud, tingimusel et prahitaja on:
  - Kanada kodanik või alaline elanik õigusakti *Immigration and Refugee Protection Act* artikli 2 lõike 1 tähenduses või
  - Kanada, provintsi või territooriumi õiguse alusel äriregistrisse kantud äriühing.

Reservatsioon I-C-24

Sektor:	Transport
Allsektor:	Veetransporditeenused (reisijate- ja kaubavedu) merelaevadel ja muudel laevadel Veetranspordi tugiteenused ja muud teenused Veeteede, sadamate ja tammide ehitamine ning muud vee-ehitustööd Kõik muud ärilised merega seotud tegevused, mis teostatakse laevadel
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 721, 722, 745, 5133, 5223 ja muud ärilised merega seotud tegevused, mis teostatakse laevadel
Valitsustasand:	Riiklik
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kohustused
Meetmed:	<i>Canada Shipping Act, 2001, S.C. 2001, c. 26</i> <i>Marine Personnel Regulations, S.O.R./2007-115</i>
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveeteenused Kaptenitel, tüürimeestel, mehaanikutel ja teatavatel teistel meremeestel peab Kanadas registreeritud laevadel töötamiseks olema transpordiministeeriumi väljastatud luba. Selliseid lube võib väljastada ainult Kanada kodanikele või alalistele elanikele.

Reservatsioon I-C-25

Sektor:	Transport
Allsektor:	Lootsi- ja sildumisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 74520
Valitsustasand:	Riiklik
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kohustused
Meetmed:	<i>Pilotage Act, R.S.C. 1985, c. P-14</i> <i>General Pilotage Regulations, S.O.R./2000-132</i> <i>Atlantic Pilotage Authority Regulations, C.R.C. c. 1264</i> <i>Laurentian Pilotage Authority Regulations, C.R.C. c. 1268</i> <i>Great Lakes Pilotage Regulations, C.R.C. c. 1266</i> <i>Pacific Pilotage Regulations, C.R.C. c. 1270</i>

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveoteenused**
Kanada reservatsiooni II-C-15 kohaselt on Kanada territooriumil asuvatel kohustuslikel lootsivetel lootsiteenuste osutamiseks vaja asjaomase piirkondliku lootsiasutuse väljastatud lootsiluba või -litsentsi. Lootsiloa või -litsentsi võib saada ainult Kanada kodanik või alaline elanik, Kanada alaline elanik, kellele on antud lootsiluba või -litsents, peab selle säilitamiseks saama Kanada kodanikuks viie aasta jooksul pärast lootsiloa või-litsentsi saamist.

Reservatsioon I-C-26

Sektor: Transport

Allsektor: Transporditeenused merelaevadel ja teistel laevadel

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 721, 722

Valitsustasand: Riiklik

Reservatsiooni liik: Enamsoodustusrežiim
Kohustused

Meetmed: *Coasting Trade Act*, S.C. 1992, c. 31

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveoteenused**
Õigusakti *Coasting Trade Act* kohaseid keelde, mis on sätestatud Kanada reservatsioonis II-C-14, ei kohaldata laevade suhtes, mis kuuluvad Ameerika Ühendriikide valitsusele, kui neid kasutatakse ainult selleks, et transportida Ameerika Ühendriikide valitsusele kuuluvaid kaupu Kanada territooriumilt varajase hoiatamise (Distant Early Warning) radarijaamade varustamiseks.

Reservatsioon I-C-27

Sektor: Transport

Allsektor: Regulaarne ja mitteregulaarne reisijatevedu maanteel

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 7121, 7122

Valitsustasand: Riiklik

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Meetmed: *Motor Vehicle Transport Act*, R.S.C. 1985, c. 29 (3rd Supp.), muudetud õigusaktiga S.C. 2001, c. 13

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Provintside ametiasutustele on delegeeritud õigus lubada isikutel osutada provintsidest väljapoole suunatud (provintsidevahelist ja piiriülest) bussiteenust oma provintsides ning territooriumidel samadel alustel kui kohaliku bussiteenuse puhul. Enamik provintside ametiasutusi lubab kohaliku bussiteenuse osutamist avaliku huvi ja majandusvajaduse testi alusel.

Reservatsioon I-C-28

Sektor:	Transport
Allsektor:	Kõik transpordi allsektorid
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7
Valitsustasand:	Riiklik
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Meetmed:	<i>Canada Transportation Act</i> , S.C. 1996, c. 10
Kirjeldus:	Investeeringud Õigusaktist <i>Canada Transportation Act</i> tulenevalt peab riiginõukogu (<i>Governor in Council</i>) heaks kiitma iga kavandatava tehingu, mis hõlmab transpordiga seotud kohustusi, mis on ministri arvamuse kohaselt seotud avaliku huviga, kuna tegemist on riikliku transpordiga.

Reservatsioon I-C-29

Sektor:	Transport
Allsektor:	Postiteenused, postivedu igat liiki transpordiga
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 71124, 71235, 7321, 7511
Valitsustasand:	Riiklik
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Meetmed:	<i>Canada Post Corporation Act</i> , R.S.C. 1985, c. C-10 <i>Letter Definition Regulations</i> , S.O.R./83-481
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus „Kirjade“ kogumise, edastamise ja laialikandmise ainuõigus Kanadas kuulub õigusakti <i>Letter Definition Regulations</i> kohaselt postimonopolile. Suurema selguse huvides tuleb märkida, et ka ainuõigusega seotud privileege võib piirata, sealhulgas postmarkide väljaandmist ning postkasti või posti kogumise, laialikandmise või ladustamise seadme paigaldamist, püstitamist või asukoha muutmist.

Kanada loetelu – Provintsi- ja territooriumitasand**Albertas kohaldatavad reservatsioonid****Reservatsioon I-PT-1**

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Arvepidamine Auditeerimis- ja raamatupidamisteenused

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 862
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Alberta
Meetmed:	<i>Regulated Accounting Profession Act</i> , R.S.A. 2000, c. R-12 <i>Certified General Accountants Regulation</i> , Alta. Reg. 176/2001 <i>Certified Management Accountants Regulation</i> , Alta. Reg. 177/2001 <i>Chartered Accountants Regulation</i> , Alta. Reg. 178/2001
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Registreeritud liikmena registreerimise taotleja peab esitama tõendi Kanada kodakondsuse või selle kohta, et ta on Kanadasse seaduslikult lubatud ja tal on luba seal töötada. Iga avaliku sektori raamatupidamisega tegeleva registreeritud liikme Albertas asuv büroo on sellise liikme isikliku vastutuse ja juhtimise all, kes on tavaliselt klientidele büroo lahtiolekuaegadel kättesaadav.

Reservatsioon I-PT-2

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Veterinaariateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 932
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Alberta
Meetmed:	<i>Veterinary Profession Act</i> , R.S.A. 2000, c. V-2 <i>General Regulation</i> , Alta. Reg. 44/86
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Ainult Kanada kodanikke või isikuid, kes on Kanadasse seaduslikult lubatud ja kellel on luba seal töötada, võib registreerimiskomitee (<i>Registration Committee</i>) piisavate tõendite esitamisel registreerida.

Reservatsioon I-PT-3

Sektor:	Kinnisvara
Allsektor:	Oma või renditud varaga kinnisvarateenused, vahendustasu eest või lepingu alusel
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 821, 822, 81331
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provints – Alberta

Meetmed: *Real Estate Act*, R.S.A. 2000, c. R-5

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Teenuseosutajatel on lubatud tegutseda vahendusfirma kaudu, millel peab olema provintsis registreeritud tegevuskoht. Registreeritud tegevuskoht peab olema koht, kus isik äritegevust arendab; see peab olema teenuseosutaja kontrolli all ning selles hoitakse kõnealuses õigusaktis nõutud dokumente.

Reservatsioon I-PT-4

Sektor: Äriteenused

Allsektorid: Maamõõdistamine

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 8675

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Valitsemistasand: Provints – Alberta

Meetmed: *Land Surveyors Act*, R.S.A. 2000, c. L-3

Kirjeldus: **Investeeringud**
Kui teenuseid osutatakse äriühingu kaudu, peab äriühing olema registreeritud maamõõtmisettevõttena (*surveyor's corporation*).

Reservatsioon I-PT-5

Sektor: Alkohoolsed joogid

Allsektor: Komisjonäriteenused
Hulgimüügiteenused
Jaemüügiteenused (kange alkohol, vein ja õlu; kange alkoholi, veini- ja õllekauplused)
Alkoholsete jookide tootmine

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 24 (v.a 244), 62112, 62226, 63107, 643, 88411

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsemistasand: Provints – Alberta

Meetmed: *Gaming and Liquor Act*, R.S.A. 2000, c. G-1
Gaming and Liquor Regulation, Alta. Reg. 143/96
Alberta hasartmängude ja alkoholsete jookide komisjoni poliitika (*Alberta Gaming and Liquor Commission Board Policies*)

Kirjeldus: **Investeeringud ja -piiriülene teenustekaubandus**
Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Albertal kontrollida kange alkoholi tootmist, importi, müüki, ostmist, omamist, ladustamist, transporti, kasutamist ja tarbimist, sealhulgas lubade ja litsentside kaudu, mille väljastamine võib olla seotud kodakondsuse, elukoha ja muude mainitud tegevuste alustamist, haldamist ja osutamist käsitlevate piirangutega.

Reservatsioon I-PT-6

Sektor: Põllumajandus

Allsektor: Maa
Põllumajandusega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 8811 (v.a põllumajandusseadmete rent koos käitajaga), 531

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provints – Alberta

Meetmed: *Provincial Parks Act, R.S.A. 2000, c. P-35*
Provincial Parks (Dispositions) Regulations, Alta. Reg. 241/77
Provincial Parks (General) Regulation, Alta. Reg. 102/85
Dispositions and Fees Regulation, Alta. Reg. 54/2000
Special Areas Disposition Regulation, Alta. Reg. 137/2001
Declaration Regulation, Alta. Reg. 195/2001
Forest Reserves Regulation, Alta. Reg. 42/2005

Kirjeldus: **Investeeringud**
Riigimaa (*Crown land*) valdamis- ja kasutamiseõigust, sealhulgas provintsi parkides, võib loovutada ainult Albertas elavatele Kanada kodanikele või alalistele elanikele õigusakti *Immigration and Refugee Protection Act, S.C. 2001, c. 27*, tähenduses.

Reservatsioon I-PT-7

Sektor: Jahindus

Allsektor: Jahipidamisega seotud teenused
Vabakutselised jahijuhatajad
Muud kultuuriteenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 0297, 8813, 96419, 9633

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provints – Alberta

Meetmed: *Wildlife Act*, R.S.A. 2000, c. W-10
Wildlife Regulation, Alta. Reg. 143/97

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Kodakondsuse või alalise elukohaga seotud nõudeid võidakse kehtestada metsloomade ja -lindude kütimisega seonduvat juhendamist ja jahiretkede korraldamist käsitlevate ametissenimetamiste, lubade või litsentside saamise tingimuseks. Kodakondsuse või alalise elukoha seotud nõudeid võidakse kehtestada ka loomaaapidamise, taksidermia, naha parkimise, karusnahaga kauplemise või karusloomapüügi seotud lubade või litsentside saamise tingimuseks.

Reservatsioon I-PT-8

Sektor: Transport

Allsektor: Maanteetransporditeenused
Reisijatevedu

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 7121, 7122

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Valitsemistasand: Provints – Alberta

Meetmed: *Motor Transport Act*, R.S.A. 2000, c. M-21
Motor Vehicle Administration Act, R.S.A. 2000, M-23

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Enne linnadevaheliste ja mitteregulaarsete / regulaarsete bussiliiniteenuste osutamiseks loa andmist võidakse kohaldada avaliku huvi ja majandusvajaduste testi, kasutades muu hulgas ühte järgmistest kriteeriumidest või neid kõiki: praeguse teenustaseme piisavus; turutingimused, mis õigustavad teenuse laiendamist; uute turuletulijate mõju avalikule huvile, sealhulgas teenuse jätkuvus ja kvaliteet ning taotleja sobivus, valmisolek ja võimekus osutada korralikku teenust.

Reservatsioon I-PT-9

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded

Valitsemistasand: Provints – Alberta

Meetmed: Tööstusliku kasu poliitika

Kirjeldus: **Investeeringud ja -piiriülene teenustekaubandus**
Taotlejatele võidakse kehtestada tulemuslikkusnõuded (näiteks kõigepealt kaalutakse Albertast või Kanadast pärit teenuseosutajaid, kui need on hinna ja kvaliteedi poolest konkurentsivõimelised) kõigi selliste suuremahuliste projektide puhul, mis eeldavad tööstuse arendamise, metsa majandamise, õliliivade, elektri- või gaasitehaste ja söetööstuse arendamisega seotud lubasid.

Reservatsioon I-PT-10

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsemistasand: Provintis – Alberta

Meetmed: *Business Corporations Act*, R.S.A. 2000, c. B-9
Business Corporations Regulation, Alta. Reg. 118/2000
Companies Act, R.S.A. 2000, c. C-21
Cooperatives Act, S.A. 2001, c. C-28.1
Partnership Amendment Act, R.S.A. 2000 (Supp.), c. P-25
Societies Act, R.S.A. 2000, c. S-14

Kirjeldus: **Investeeringud**
1. Vähemalt 25 % Alberta äriühingu juhtidest peavad olema Kanada elanikud.
2. Nende meetmete kohaldamisel tähendab Kanada elanik isikut, kes on
a) Kanada kodanik, kelle tavapärane elukoht on Kanadas;
b) Kanada kodanik, kelle tavapärane elukoht ei ole Kanadas ja kes kuulub õigusaktis sätestatud isikute kategooriasse, või
c) õigusaktis *Immigration and Refugee Protection Act*, S.C. 2001, c. 27, määratletud alaline elanik, kelle tavapärane elukoht on Kanadas.

Reservatsioon I-PT-11

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand:	Provints – Alberta
Meetmed:	<i>Land Titles Act</i> , R.S.A. 2000, c. L-4 <i>Agricultural and Recreational Land Ownership Act</i> , R.S.A. 2000, c. A-9 <i>Regulations Respecting the Ownership of Agricultural and Recreational Land in Alberta</i> , Alta. Reg. 160/79 <i>Public Lands Act</i> , R.S.A. 2000, c. P-40
Kirjeldus:	Investeeringud Riigimaad ei saa müüa a) isikule, kes ei ole Kanada kodanik või seaduses <i>Immigration and Refugee Protection Act</i> , S.C. 2001, c. 27, määratletud alaline elanik (<i>permanent resident</i>); b) äriühingule, mis ei ole Kanada äriühing, või c) isikule või äriühingule, kes tegutseb usaldusisikuna sellise isiku nimel, kes ei ole Kanada kodanik või seaduses <i>Immigration and Refugee Protection Act</i> määratletud alaline elanik (<i>permanent resident</i>), või äriühingule, kes ei ole Kanada äriühing.

Reservatsioon I-PT-12

Sektor:	Puhke-, kultuuri- ja sporditeenused
Allsektor:	Hasartmängud ja kihlveod
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 96492
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsemistasand:	Provints – Alberta
Meetmed:	<i>Gaming and Liquor Act</i> , R.S.A. 2000, c. G-1 <i>Horse Racing Alberta Act</i> , RSA 2000, c. H-11.3 <i>Gaming and Liquor Regulation</i> , Alta. Reg. 143/1996 Alberta hasartmängude ja alkohoolsete jookide komisjoni poliitika (<i>Alberta Gaming and Liquor Commission Board Policies</i>)
Kirjeldus:	Investeeringud ja -piiriülene teenustekaubandus Eespool nimetatud meetmete abil reguleerib ja kiidab Alberta valitsus heaks teenuseid, teenuseosutajaid, tootmist, materjalide tarnijaid, käitamist ja parandamist, mis on seotud loterii, hasartmänguseadmete, õnnemängude, võidusõitude, bingo, kasiinode ja samalaadse tegevusega, sealhulgas lubade ja litsentside kaudu, mille väljastamine võib olla seotud kodakondsuse, elukoha või muude mainitud tegevuste alustamist, haldamist ja nende pakkumist käsitlevate piirangutega.

Reservatsioon I-PT-13

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Loomakasvatusega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8812
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Alberta
Meetmed:	<i>Stray Animals Act</i> , R.S.A. 2000, c. S-20 <i>Horse Capture Regulation</i> , Alta. Reg. 59/94

Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Ainult Kanada kodanik või alalise elamisloaga seaduslikult Kanadasse lubatud isik võib taotleda ja saada loa või omada luba püüda, meelitada söödaga, ajada taga, jah-tida, jälitada hobuseid sellistel Alberta riigimaadel, mis on mõeldud loa alusel toimuvaks hobuste püüdmiseks.
-------------------	---

Briti Columbias kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioon I-PT-14

Sektor:	Metsandus
Allsektor:	Metsandus- ja raietooted
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 03
Reservatsiooni liik:	Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Provints – Briti Columbia
Meetmed:	<i>Forest Act</i> , R.S.B.C. 1996, c. 157
Kirjeldus:	Investeeringud

Kogu provintsis ülestöötatud puit tuleb provintsis kas ära kasutada või muuta muuks kaubaks. Provints võib lubada erandit sellest nõudest, kui puitu on rohkem, kui provintsi töötlemisüksused seda vajavad, kui seda ei saa majanduslikult otstarbekalt puidu ülestöötamise ala lähedal töödelda ega transportida majanduslikult otstarbekalt provintsi teise üksusesse, või kui erandi tegemisega välditakse jäätmeteket või parandatakse puidu kasutamist.

Reservatsioon I-PT-15

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusabiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8611
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Briti Columbia
Meetmed:	<i>Evidence Act</i> , R.S.B.C. 1996, c. 124

Kirjeldus: **Investeeringud ja -piiriülene teenustekaubandus**
Ainult Kanada kodanikku või alalist isikut saab nimetada kirjalikke ütlusi vastuvõtva ametniku ametisse (*commissioner for taking affidavits*).

Reservatsioon I-PT-16

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Arvepidamis-, auditeerimis- ja raamatupidamisteenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 862

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provints – Briti Columbia

Meetmed: *Accountants (Certified General) Act*, R.S.B.C. 1996, c. 2
Accountants (Chartered) Act, R.S.B.C. 1996, c. 3
Accountants (Management) Act, R.S.B.C. 1996, c. 4

Kirjeldus: **Investeeringud**
Raamatupidamisbüroo juht peab olema Briti Columbia elanik.

Reservatsioon I-PT-17

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsemistasand: Provints – Briti Columbia

Meetmed: *Cooperative Association Act*, S.B.C. 1999, c. 28
Society Act, R.S.B.C. 1996, c. 433

Kirjeldus: **Investeeringud**

1. Õigusakti *Cooperative Association Act* kohaselt peab enamik õigusakti alusel asutatud ühenduse juhtidest elama Kanadas ja vähemalt üks juht peab elama provintsis.
2. Õigusakti *Society Act* kohaselt peab vähemalt üks kõnealuse õigusakti alusel asutatud ühingu juht elama provintsis.

Reservatsioon I-PT-18

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Juristid ja notarid

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Briti Columbia
Meetmed:	<i>Notaries Act</i> , R.S.B.C. 1996, c. 334
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Notari (<i>notary public</i>) ametisse saab Briti Columbias nimetada ainult Kanada kodaniku või alalise elaniku. Õigusaktiga <i>Notaries Act</i> on piiratud notarite võimalusi osutada teenuseid notaribüroo vahendusel. Usaldusfondid peavad kuuluma volitatud provintsi- või föderaaltasandi finantsasutuste alla.

Reservatsioon I-PT-19

Sektor:	Turism
Allsektor:	Jahindusega seotud teenused (jahijuhatajad, jahikorraldajad, kalastusgiidid) Kalandusega seotud teenused Reisibüroo-, reisikorraldaja- ja giiditeenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8813, 882, 96419
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Briti Columbia
Meetmed:	<i>Wildlife Act</i> , R.S.B.C. 1996, c. 488
Kirjeldus:	Investeeringud ja -piiriülene teenustekaubandus Ainult Kanada kodanikud või Kanada alalised elanikud võivad saada jahikorraldaja (<i>guide outfitter</i>) ja kalastusgiidi (<i>angling guide</i>) loa.

Reservatsioon I-PT-20

Sektor:	Metsamajandus
Allsektor:	Muud kutseteenused Metsandus- ja raietooted Metsanduse ja metsaraiega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC, 03, 8814
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Briti Columbia

Meetmed: *Foresters Act, S.B.C. 2003, c. 19*

Kirjeldus: **Investeeringud ja -piiriülene teenustekaubandus**
Professionaalse metsnikuna registreerimise eelduseks on vähemalt 24 kuud asjakohast töökogemust Briti Columbias. Mõningatel juhtudel on juba muus Kanada jurisdiktsioonis registreeritud professionaalsed metsnikud sellest nõudest vabastatud.

Reservatsioon I-PT-21

Sektor: Metsamajandus

Allsektor: Tootmisega seotud teenused
Jõulukuuskede kasvatamise ja raieluba
Sanitaarraie luba
Väikesemahuline raieluba

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 03, 8814

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provints – Briti Columbia

Meetmed: *Forest Act, R.S.B.C. 1996, c. 157*

Kirjeldus: **Investeeringud**

1. Jõulukuuskede kasvatamise ja raieluba (*Christmas tree permit*) võib väljastada ainult Kanada kodanikele, alalistele elanikele või Kanada kodanike või alaliste elanike kontrolli all olevatele äriühingutele.
2. Sanitaarraie luba (*log salvage permit*) võivad taotleda ainult Kanada kodanikud või alalised elanikud.
3. Väikesemahulist raieluba (*woodlot licence*) võivad taotleda ainult Kanada kodanikud, alalised elanikud või äriühingud, mis ei ole Kanada kodanike või alaliste elanike kontrolli all olevad ühingud.
4. Väikesemahulise raieloa andmisel järgitakse kahte kriteeriumi: eluaseme lähedus loa andmise kohale ning eramaa suurus ja selle kaugus kavandatud raiekohast.

Reservatsioon I-PT-22

Sektor: Metsandus

Allsektor: Metsamajandus ja metsaraie

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 03

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Valitsemistasand: Provints – Briti Columbia

Meetmed: Forest Act, R.S.B.C. 1996, c. 157

Kirjeldus: **Investeeringud**

1. Ainult järgmised üksused võivad sõlmida kogukonnametsa käsitlevaid lepinguid (*community forest agreement*):
  - a) ühing, mis on asutatud õigusakti *Society Act*, R.S.B.C. 1996, c. 433, alusel;
  - b) õigusaktis *Cooperative Association Act*, S.B.C. 1999, c. 28, määratletud ühendus;
  - c) äriühing, kui see on asutatud õigusaktiga või õigusakti alusel või kui see on õigusakti *Business Corporations Act*, S.B.C. 2002, c. 57, alusel registreeritud -provintsi välise ettevõttena (*extraprovincial company*);
  - d) partnerlus, kui sinna kuuluvad kohalikud või piirkondlikud omavalitsused, ühingud, ühendused, ettevõtted või provintsi välised ettevõtted või kombinatsioon eespool nimetatutest või
  - e) omavalitsus- või piirkondlik üksus.
2. Kogukonnametsa käsitlevaid lepinguid võib sõlmida otse.

Reservatsioon I-PT-23

Sektor: Põllumajandus

Allsektor: Põllumajandustooted
Aiandus ja köögiviljakasvatus
Põllumajandusega seotud teenused (v.a põllumajandusseadmete rent koos käitajaga)
Loomakasvatusega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 01, 8811 (v.a põllumajandusseadmete rent koos käitajaga), 8812

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provintsi – Briti Columbia

Meetmed: Range Act, S.B.C. 2004, c. 71

Kirjeldus: **Investeeringud**
Karjatamislubade (*grazing licences and permits*) andmisel eelistatakse taotlejaid, kes suudavad tõendada viibimist kohapeal.

Reservatsioon I-PT-24

Sektor: Metsamajandus

Allsektor: Metsamajandus ja metsaraie

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 03

Reservatsiooni liik: Tulemuslikkusnõuded

Valitsemistasand: Provintsi – Briti Columbia

Meetmed: Forest Act, R.S.B.C. 1996, c. 157

Kirjeldus: **Investeeringud**
Metsamajandamisloa (*forest licence*) taotlejale võidakse vajalike nõuete täitmiseks kehtestada tootmisüksuse loomise kohustus.

Reservatsioon I-PT-25

Sektor: Metsandus

Allsektor: Metsandus ja metsaraie

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 03

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded

Valitsemistasand: Provints – Briti Columbia

Meetmed: Forest Act, R.S.B.C. 1996, c. 157

Kirjeldus: **Investeeringud**
Raadamisloa (*community salvage licence*) võivad saada vaid teatavad rühmad, eelkõige ühingud ja kooperatiivühistud eesmärkidel, mis toovad Briti Columbialle sotsiaalset ja majanduslikku kasu, suurendavad valitsemissektori tulusid, pakuvad võimalusi saavutada kogukonnaeluga seotud eesmärke, sealhulgas tööhõive ja muid ühiskonna, keskkonna ja majandusega seotud eeliseid, soodustavad koostööd kogukonnas ja sidusrühmade vahel, annavad võimalusi kasutada kasutamiskõlblikku puitu. Lisaks võidakse eeldada muude aspektide täitmist, mida minister või tema volitatud isik asjakohases teates täpsustab.

Reservatsioon I-PT-26

Sektor: Metsandus

Allsektor: Metsamajandus ja metsaraie

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 03

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Tulemuslikkusnõuded

Valitsemistasand: Provints – Briti Columbia

Meetmed: Forest Act, R.S.B.C. 1996, c. 157

Kirjeldus: **Investeeringud**
Piiratud metsamajandamislubasid (*restricted forest licence*) antakse piiratud arvul. Selliste lubade saamise tingimuseks võidakse seada tulemuslikkusnõuded, sealhulgas nõue omada või rentida provintsis asuvaid puidutöötlemisüksusi.

Reservatsioon I-PT-27

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Provints – Briti Columbia
Meetmed:	<i>Land Act</i> , R.S.B.C. 1996, c. 245 Metsa- ja karjamaa ministeeriumi poliitika – karjamaade rendipoliitika (<i>Ministry of Forest and Range Policy – Grazing Lease Policy</i>), 15. november 2004
Kirjeldus:	Investeeringud <ol style="list-style-type: none"> 1. Õigusakti <i>Land Act</i> kohaselt võib riigimaad müüa (<i>Crown grants</i>) ainult Kanada kodanikele ja alalistele elanikele. Riigimaad võib teataval asjaoludel müüa ka riigiettevõttele, kohalikule omavalitsusele, piirkondlikule omavalitsusele, haigla juhatusele, ülikoolile, kolledžile, haridusametile, õigusaktis <i>School Act</i>, R.S.B.C. 1996, c. 412, määratletud prantsuskeelse hariduse eest vastutavale ametile (<i>francophone education authority</i>), muule valitsusega seotud organile või Briti Columbia lõunaranniku transpordiametile (mille õiguspärasust jätkati õigusaktiga <i>South Coast British Columbia Transportation Authority Act</i>, S.B.C. 1998, c. 30) või selle tüdarettevõtjatele. 2. Ainult Kanada kodanikud võivad omada karjamaa rendiluba (<i>grazing lease tenures</i>). Ettevõtjatele kehtestatavad tulemuslikkusnõuded on karjamaa rendiloa saamise tingimus.

Reservatsioon I-PT-28

Sektor:	Kalandus
Allsektor:	Kala ja muud kalandustooted Kalandusega seotud teenused Maa
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 04, 531, 882
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Briti Columbia
Meetmed:	<i>Fisheries Act</i> , R.S.B.C. 1996, c. 149 <i>Land Act</i> , R.S.B.C. 1996, c. 245
Kirjeldus:	Investeeringud <p>Ainult Kanada kodanikule või alalisele elanikule võib müüa riigimaad vesiviljelustoiminguteks, välja arvatud juhul, kui isiku esitatud taotlus riigimaa saamiseks kiideti heaks enne 1. maid 1970.</p>

Reservatsioon I-PT-29

Sektor:	Kalandus
Allsektor:	Kalandusega seotud teenused Hulgimüügiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 04, 62112, 62224, 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Provints – Briti Columbia
Meetmed:	<i>Fisheries Act</i> , R.S.B.C. 1996, c. 149 Töenduslik kalapüük ja marikultuur: poliitika 1980ndateks aastateks (<i>Commercial Fisheries and Mariculture: A Policy for the 1980s</i>)
Kirjeldus:	Investeeringud ja -piiriülene teenustekaubandus Kala ja looduslike austrite püüdmise, meretaimede kogumise või kala töötlemise, ostmise või vahendamise loa saamise tingimuseks võidakse kehtestada elukoha-, kodakondsuse- ja tulemuslikkusnõuded. Kala töötlemist avamerel võivad teha vaid oma saaki töötlevad kalamehed, kui kalaliike ei ole võimalik olemasolevates kaldal asuvates rajatistes majanduslikult otstarbekalt töödelda.

Reservatsioon I-PT-30

Sektor:	Transport
Allsektor:	Maanteetransporditeenused Reisijatevedu
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7121, 7122
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsemistasand:	Provints – Briti Columbia
Meetmed:	<i>Passenger Transportation Act</i> , S.B.C. 2004, c. 39 <i>Motor Vehicle Act</i> , R.S.B.C. 1996, c. 318
Kirjeldus:	Investeeringud 1. Selleks, et Briti Columbias taksoteenust või linnadevahelist bussiteenust pakkuda, peab isik saama vastavalt õigusaktile <i>Passenger Transportation Act</i> reisijateveo komisjonilt (<i>Passenger Transportation Board</i>) reisijateveo loa. Reisijateveo komisjon võib loataotluse heaks kiita, kui ta leiab, et a) teenuse järgi on avalik nõudlus; b) taotleja on sobiv ja vastab nõuetele ning suudab teenust osutada ja c) kui taotlus heaks kiidetakse, võimaldab see edendada stabiilseid majandustingimusi Briti Columbia reisijateveo valdkonnas.

2. Reisijateveo komisjonil (*Passenger Transportation Board*) on õigus kehtestada loa andmise tingimused. Kui luba hõlmab võimalust kasutada mootorsõidukeid linnadevahelises bussiveos, on loa tingimuste hulgas nõue näidata ära marsruudid ja neil tehtavate vedude miinimumsagedus. Kui luba hõlmab võimalust kasutada mootorsõidukeid üksikisikutele suunatud veos (nt taksod ja limusiinid), on loa tingimuste hulgas nõue näidata ära sõidukipargi suurus, teenuse hinnad ja geograafiline teeninduspiirkond.

Reservatsioon I-PT-31

Sektor:	Transport
Allsektor:	Maanteetransporditeenused: ühistransport
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7121, 7122
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsemistasand:	Provints – Briti Columbia
Meetmed:	<i>British Columbia Transit Act</i> , R.S.B.C. 1996, c. 38 <i>South Coast British Columbia Transportation Authority Act</i> , S.B.C. 1998, c. 30
Kirjeldus:	<p>Investeeringud</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>British Columbia Transit</i> on riigiettevõtte, millel on ainuõigus kavandada, hankida ja rakendada ühistranspordiga seotud võrgustikke, mis toetavad piirkondlikke kasvustrateegiaid, ametlikke kogukonnakavasid ja majanduslikku arengut kõigis Briti Columbia, välja arvatud transpordiameti <i>South Coast British Columbia Transportation Authority</i> teenindatavas piirkonnas. Transpordiametil <i>South Coast British Columbia Transportation Authority</i> on ainuõigus korraldada kõigis <i>Greater Vancouver Regional Districti</i> omavalitsustes ja maapiirkondades sellist piirkondlikku reisija- ja kaubaveo transpordisüsteemi, mis toetab piirkondlikku kasvustrateegiat, provintsi ja piirkonna keskkonnanäidatavaid (sealhulgas õhukvaliteedi ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise eesmärgid) ja teenindatava piirkonna majanduslikku arengut.

Reservatsioon I-PT-32

Sektor:	Energeetika
Allsektor:	Elektrienergia Energiajaotusega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 1½71, 887
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Provints – Briti Columbia

Meetmed: BC Hydro Public Power Legacy and Heritage Contract Act, S.B.C. 2003. c. 86
Clean Energy Act, S.B.C. 2010, c. 22
Utilities Commission Act, R.S.B.C. 1996, c. 473
Hydro and Power Authority Act, R.S.B.C. 1996, c. 212

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Briti Columbia elektriettevõtjatel on oma teeninduspiirkonnas monopolne seisund elektrienergia turustamisel.
2. Briti Columbia Hydro and Power Authority (edaspidi „BC Hydro“) on riigiettevõtte, millele kuulub enamik Briti Columbia elektri tootmis-, ülekande- ja jaotusrajatistest. BC Hydro suhtes kohaldatakse provintsi õigusaktide alusel diferentseeritud kohtlemist ja BC Hydro on teatavatel juhtudel vabastatud *British Columbia Utilities Commission* kontrollidest. BC Hydro ei saa loobuda (k.a müügi kaudu) oma pärandvaradest (*heritage assets*), välja arvatud juhul, kui neid enam ei kasutata või need on muutunud tarbetuks.
3. *British Columbia Utilities Commission* reguleerib provintsis müüdava elektri hinda riiginõukogu (*Lieutenant Governor in Council*) suuniste kohaselt.

Reservatsioon I-PT-33

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Autonoomsed kaevurid (*free miner*)

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 8675

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provintis – Briti Columbia

Meetmed: *Mineral Tenure Act*, R.S.B.C. 1996, c. 292

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**

Autonoomse kaevandamise loa (*free miner certificate*) võib saada isik, kes elab Kanadas igal kalendriaastal vähemalt 183 päeva või kellel on Kanada töölouba, või Kanada äriühing või kvalifitseeritud üksikisikutest või Kanada äriühingutest koosnev partnerlus.

Manitobas kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioon I-PT-34

Sektor: Kogukonna- ja isikuteenused

Allsektor: Matused
Kremeerimis- ja surnutalitamine

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 9703

Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Manitoba
Meetmed:	<i>The Prearranged Funeral Services Act</i> , C.C.S.M. c. F-200

Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Tulunduslikul eesmärgil eelnevalt kokkulepitud matuseteenuste pakkumiseks on vaja luba. Sellist luba võib taotleda ainult isik, kes pakub regulaarselt matuseteenuseid ja kellel on Manitobas sellel eesmärgil ettevõtte. Eelnevalt kokkulepitud matuseteenuseid saab osutada ainult sellise ettevõtte kaudu, kellel on kõnealune luba.
-------------------	--

Reservatsioon I-PT-35

Sektor:	Huviorganisatsioonide teenused
Allsektor:	Juriidiliste dokumentide koostamine ja nende tõendamine
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8613, 95910
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Manitoba
Meetmed:	<i>The Marriage Act</i> , C.C.S.M. c. M-50 Määratud isikute elukoha ja kodakondsuse poliitika (<i>Policy Respecting Residency or Citizenship of Appointees</i>)
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Õigusakti <i>The Marriage Act</i> kohaselt võib vastutav minister nimetada isiku provintsi või ministri kindlaks määratud provintsi osa abielude eest vastutavaks ametiisikuks (<i>marriage commissioner</i>), kes võib abielu sõlmimise tseremooniaid korraldada vastavalt saadud volitustele. Minister võib eelistada Kanada kodanikke või Manitoba alalisi elanikke.

Reservatsioon I-PT-36

Sektor:	Haridus
Allsektor:	Muud haridusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9290
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Manitoba
Meetmed:	The Manitoba Registered Music Teachers' Association <i>Incorporation Act</i> , R.S.M. 1990, c. 100

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Selleks et saada Manitoba registreeritud muusikaõpetajate ühingu (*Manitoba Registered Music Teachers' Association*) liikmeks ja kasutada registreeritud muusikaõpetaja (*Registered Music Teacher*) ametinimetust, peab isik tõendama, et on elanud Manitobas eelnevalt kuus kuud.

Reservatsioon I-PT-37

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provintis – Manitoba

Meetmed: *The Community Development Bonds Act, C.C.S.M. c. C-160*

Kirjeldus: **Investeeringud**

1. Kõik kogukonna arengu võlakirjade (*community development bond*) ühingu juhid peavad elama Manitobas. Ühingu asutajad peavad elama ühingu peakontoriga samas või lähedalasuvas omavalitsusüksuses.
2. Kui võlakirjal on Manitoba valitsuse tagatis, võivad ainult ettenähtud nõudeid täitvad võlakirjaomanikud (*eligible bondholders*) tagatise realiseerida. Ettenähtud nõudeid täitvad võlakirjaomanikud on need, kellel oli võlakirja ostmise ajal seos Manitoba või Kanadaga: näiteks Manitobas elavad üksikisikud, Manitoba äriühing, mis on asutatud õigusakti *Canada Business Corporations Act, R.S.C., 1985, c. C-44*, alusel, äriühing, kelle peakontor on Manitobas, usaldusfond, mille enamik usaldusisikuid või kasusaajaid elab Manitobas, või Manitoba omavalitsus.
3. Kogukonna arengu võlakirjade emiteerimisest saadav tulu tuleb investeerida ettenähtud nõudeid täitvatesse ettevõtjatesse (*eligible businesses*). Need on äriühingud või ühistud,
  - a) mis on kas asutatud õigusakti *The Corporations Act, C.C.S.M., c. C225* või *Canada Business Corporations Act* või *The Co-operatives Act, C.C.S.M., c. C223*, alusel;
  - b) mis tegutsevad või alustavad tegevust tulunduslikul eesmärgil Manitobas ja
  - c) mille Manitobas asuvad varad on (või on edaspidi, kui üksus alustab tegevust) Manitoba elanike kontrolli all (lisaks muudele kriteeriumidele, mis ei hõlma Manitobas elamist või Manitoba elanike osalust või kontrolli omamist).

Reservatsioon I-PT-38

Sektor: Põllumajandus

Allsektor: Põllumajandusmaa
Mets ja muu metsamaa

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 531
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Manitoba
Meetmed:	<i>The Farm Lands Ownership Act</i> , C.C.S.M. c. F-35

Kirjeldus:**Investeeringud**

Ainult isikud, kes on õigusakti *Immigration and Refugee Protection Act*, S.C. 2001, c. 27 tähenduses Kanada kodanikud või Kanada alalised elanikud ehk ettenähtud nõudeid täitvad isikud (*eligible individuals*), töötavatele või pensionil olevatele põllumajandusettevõtjatele või ettenähtud nõudeid täitvatele üksikisikutele täielikult kuuluvad äriühingud, usaldusfondid, partnerlused või muud äriüksused või nende kombinatsioon, (munitsipaal- või provintsi tasandi) valitsused või valitsusasutused või kvalifitseeritud siserändajad, kellel on õigus ja kes soovivad kahe aasta jooksul pärast põllumajandusmaa omandamist saada ettenähtud nõudeid täitvateks isikuteks, võivad omada üle 40 aakri Manitoba põllumajandusmaad.

Reservatsioon I-PT-39

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Provints – Manitoba
Meetmed:	<i>The Labour-sponsored Venture Capital Corporations Act</i> , C.C.S.M. c. L-12 <i>The Corporations Act</i> , C.C.S.M. c. C-225

Kirjeldus:**Investeeringud**

1. Töötajate riskikapitaliühingud (*Labour-sponsored Venture Capital Corporation*) on kohustatud investeerima toimivatesse ettevõtjatesse (varade väärtus alla 50 miljoni Kanada dollari), mille täisajaga töötajatest vähemalt 50 % töötab Manitobas, või mille töötajate palkadest vähemalt 50 % kaetakse töötajate poolt Manitobas pakutavate teenustega.
2. Ühingud tuleb registreerida neid käsitleva õigusakti alusel ja ainult õigusakti *The Corporations Act* alusel asutatud ühingud võivad taotleda registreerimist. See tähendab, et vähemalt 25 % ühingu juhtidest peavad vastavalt õigusaktile *The Corporations Act* olema Kanada elanikud (või vähemalt üks, kui juhte on maksimaalselt kolm).

Reservatsioon I-PT-40

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	

Tegevusala klassifikatsioon:**Reservatsiooni liik:** Võrdne kohtlemine**Valitsemistasand:** Provints – Manitoba**Meetmed:** *The Cooperatives Act, C.C.S.M. c. C-223*

Kirjeldus: **Investeeringud**
Enamik ühistu juhtidest peab elama Kanadas. Selleks et ühistu juhtide -koosolek oleks kooskõlas eeskirjadega, peab enamik koosolekul osalevatest juhtidest elama Kanadas. Kanadas elav juhatuse liige, kes koosolekul ei osale, võib koosolekul sõlmitud tehingud heaks kiita, kui tema kohalolek oleks võimaldanud saavutada nõutava häälteenamuse. Ühistu tegevjuht peab elama Kanadas.

Reservatsioon I-PT-41**Sektor:** Põllumajandus

Allsektor: Põllumajandusmaa
Mets ja muu metsamaa
Riigimaa rendilepingud ja load
Põllumajandusega seotud teenused
Loomakasvatusega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 531, 8811 (v.a põllumajandusseadmete rent koos käitajaga), 8812**Reservatsiooni liik:** Turulepääs
Võrdne kohtlemine**Valitsemistasand:** Provints – Manitoba**Meetmed:** *The Crown Lands Act, C.C.S.M. c. C-340*
Agricultural Crown Land Leases Regulation, 168/2001
Agricultural Crown Land Grazing and Hay Permits Regulation, 288/88

Kirjeldus: **Investeeringud**

1. Selleks et saada rendileping riigi põllumajandusmaal söödakultuuride kasvatamiseks (*forage lease*), peab rentnik olema Kanada kodanik või alaline elanik ja elama Manitobas. Kui rentnikuks on partnerlus või -söödaühistu, peab vastavalt iga partner või liige olema Kanada kodanik või alaline elanik ja elama Manitobas. Kui rentnik on äriühing, peab iga aktsionär olema Kanada kodanik või Kanada alaline elanik ja elama Manitobas, ja äriühing peab olema registreeritud Manitobas tegutseva äriühinguna.
2. Riigimaadel karjatamis- (*grazing permit*) või heinateoluba (*hay permit*) antakse ainult isikutele, kelle tavapärane elukoht on loal nimetatud alal või selle lähedal.

Reservatsioon I-PT-42

Sektor:	Põllumajandus
Allsektor:	Põllumajandusmaa Mets ja muu metsamaa Puhkealad ja muud avamaastikud
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 531, 533
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Manitoba
Meetmed:	<i>The Crown Lands Act</i> , C.C.S.M. c. C-340 Suvilakruntide jagamist, müüki ja renti ning provintsi parkides ja muul riigimaal asuvate kaubandusettevõtete arendamist käsitlev poliitika
Kirjeldus:	Investeeringud Minister võib -kohelda Manitoba elanikke eelistatult suvilakruntide jagamisel, müümisel ja rentimisel ning provintsi parkides ja muul riigimaal asuvate kaubandusettevõtete arendamisel.

Reservatsioon I-PT-43

Sektor:	Kalandus
Allsektor:	Kalandusega seotud teenused Hulgimüügiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 04, 62224, 882
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Provints – Manitoba
Meetmed:	<i>The Fisheries Act</i> , C.C.S.M. c. F-90 <i>Fishing Licensing Regulation</i> , Man. Reg. 124/97 Töenduslike kalapüügilubade andmist käsitlev poliitika
Kirjeldus:	Investeeringud ja-piiriülene teenustekaubandus 1. Manitobas püütud kala ei ole lubatud müüa ega osta Manitobas tarnimiseks muul viisil kui <i>Freshwater Fish Marketing Corporation</i> kaudu, välja arvatud juhul, kui see on määrusega lubatud või kui selleks on saadud nimetatud ettevõtja luba või teatavatel piiratud juhtudel.

2. Töõnduslikuks kalapüügiks lubade väljastamine ja neid käsitlevate tingimuste kehtestamine on täielikult ministri otsustada. Praegustes poliitikasuunistes on sätestatud, et töõnduslikul otstarbel antavaid lube väljastatakse, korduvväljastatakse ja uuendatakse neist saadavast kasust lähtudes ning neid antakse tähtsuse järjekorras
- kohalikule majandusele;
  - piirkondlikule majandusele ja
  - provintsi majandusele.

Reservatsioon I-PT-44

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Maamõõtjad

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 8675

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provintsi – Manitoba

Meetmed: *The Land Surveyors Act*, C.C.S.M. c. L-60

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

- Manitoba maamõõtja (*Manitoba land surveyor*) peab olema füüsiline isik. Manitoba maamõõtjatel ei ole lubatud pakkuda maamõõtmisteenuseid äriühingu kaudu. Manitoba maamõõtja majandustegevus peab toimuma ainuomandis ettevõtte või partnerluse vormis.
- Maamõõtja, kes on tegutsenud Manitobas ja kellest on seejärel saanud mõne teise riigi kodanik, peab õigusakti *Citizenship -Act* R.S.C., 1985, c. C-29, kohaselt saama uuesti kodakondsuse, enne kui ta saab jätkata teenuse pakkumist Manitobas.

Reservatsioon I-PT-45

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Õigusabi- ja esindusteenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 8612

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provintsi – Manitoba

Meetmed: *The Legal Profession Act*, C.C.S.M. c. L-107

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**

Eri-jurisdiiktsioone hõlmavad õigusbürood saavad pakkuda üldsusele Manitobas Manitoba õigusega seotud õigusabi- ja esindusteenuseid vaid siis, kui õigusbürool on (muu hulgas) kontor Manitobas ja vähemalt veel ühes Kanadas või välisriigi jurisdiktsioonis ja kui vähemalt ühel õigusbüroo juristil on õigus Manitobas juristina töötada ja see on ka tema põhitegevus.

Reservatsioon I-PT-46

Sektor:	Hulgikaubandus
Allsektor:	Farmaatsia- ja meditsiinitooted
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 62251
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Manitoba
Meetmed:	<i>The Hearing Aid Act</i> , C.C.S.M. c. H-38

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

Kuuldeaparaatide komisjonil *Hearing Aid Board* on volitused sertifitseerida kuuldeaparaatide edasimüüjad ja anda Manitobas või Kanadas elavatele sertifitseerimise taotlejatele eelisjuurdepääs ja eelistingimused.

Reservatsioon I-PT-47

Sektor:	Transport
Allsektor:	Reisijatevedu
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 71213, 71223
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsemistasand:	Provints – Manitoba
Meetmed:	<i>The Highway Traffic Act</i> , C.C.S.M. c. H-60

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

Manitoba Transport Board võib piirata nende lubade arvu, mis antakse Manitoba avalikel teedel avaliku reisijateveoteenuse osutamiseks. *Manitoba Transport Board* võib piirata uute reisijateveoteenuse osutajate pääsu ühistransporditurule või nõuda veoettevõtjatelt vähem kasumlike marsruutide teenindamist, kui ta leiab, et teenuse kättesaadavus on kodanikele oluline.

Reservatsioon I-PT-48

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Arvepidamis-, auditeerimis- ja raamatupidamisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 862
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Manitoba
Meetmed:	<i>The Chartered Accountants Act</i> ; C.C.S.M. c. C-70 <i>The Certified General Accountants Act</i> , C.C.S.M. c. C-46 <i>The Certified Management Accountants Act</i> , C.C.S.M. c. C-46.1 <i>The Corporations Act</i> , C.C.S.M. c. C-225

Kirjeldus: **Investeeringud**
 Kolmes eespool loetletud õigusaktis on sätestatud, et arvepidamis-, auditeerimis- ja raamatupidamisteenuseid pakkuvale äriühingule ei saa väljastada luba teenuste pakku-
 miseks Manitobas, kui nad ei ole asutatud õigusakti *The Corporations Act* alusel. See tä-
 hendab, et vähemalt 25 % äriühingu juhtidest peavad olema Kanada elanikud (või vä-
 hemalt üks, kui juhte on maksimaalselt kolm).

Reservatsioon I-PT-49

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Auditeerimisteenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 8621

Reservatsiooni liik: Turulepääs
 Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provintis – Manitoba

Meetmed: *The Chartered Accountants Act*, C.C.S.M. c. C-70
The Certified General Accountants Act, C.C.S.M. c. C-46
The Certified Management Accountants Act, C.C.S.M. c. C-46.1
The Addictions Foundation Act, C.C.S.M. c. A-60
The Convention Centre Act, S.M. 1988-89 c. 39, muudetud kujul
The Crown Corporations Public Review and Accountability Act, C.C.S.M. c. C-336, muude-
 tud kujul
The Insurance Act, C.C.S.M. c. 140
The Municipal Act, C.C.S.M. c. M-225
The Northern Affairs Act, C.C.S.M. c. N-100 muudetud kujul
The Public Schools Act, C.C.S.M. c. P-250, muudetud kujul
The Trustee Act, C.C.S.M. c. T-160, muudetud kujul
The City of Winnipeg Charter, S.M. 2002, c. 39, muudetud kujul
The Concordia Hospital Incorporation Act, R.S.M. 1990, c. 39
The Hudson Bay Mining Employees' Health Association Incorporation Act, R.S.M. 1990, c.
 68
The Investors Syndicate Limited Incorporation Act, R.S.M. 1990, c. 77
The Mount Carmel Clinic Act, R.S.M. 1990, c. 120
L'Œuvre des bourses du Collège de Saint-Boniface Incorporation Act, R.S.M. 1990, c. 132
The Seven Oaks General Hospital Incorporation Act, R.S.M. 1990, c. 180
The United Health Services Corporation Incorporation Act, R.S.M. 1990, c. 201
The Winnipeg Art Gallery Incorporation Act, R.S.M. 1990, c. 216
The Winnipeg Clinic Incorporation Act, R.S.M. 1990, c. 220

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
 Eespool loetletud õigusaktides on sätestatud, et auditeerimisteenuseid võib pakkuda
 isik, kellel on luba tegutseda raamatupidajana kas õigusakti *The Chartered Accountants*
Act, *The Certified General Accountants Act* või *The Certified Management Accountants Act*
 alusel.

Reservatsioon I-PT-50

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Manitoba
Meetmed:	<i>The Corporations Act, C.C.S.M. c. C-225</i>
Kirjeldus:	Investeeringud

Vähemalt 25 % äriühingu juhtidest peavad olema Kanada elanikud (või vähemalt üks, kui juhte on maksimaalselt kolm). Juhid ei saa juhtide koosolekul sõlmida tehinguid, kui vähemalt 25 % kohalolevatest juhtidest ei ela Kanadas (või kui juhte on maksimaalselt kolm, peab vähemalt üks kohalolevatest juhtidest elama Kanadas). Kui juhid delegeerivad osa oma volitustest tegevjuhile või juhtide komiteele, peab tegevjuht või enamik juhtide komitee liikmetest elama Kanadas.

Reservatsioon I-PT-51

Sektor:	Jahipidamine
Allsektor:	Jahindusega seotud teenused Jaht, kalapüük ja püünisjaht Giiditeenused Vabakutselised jahijuhatajad
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7472, 8813, 96419
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Manitoba
Meetmed:	<i>The Wildlife Act, C.C.S.M. c. W-130</i> <i>Allocation of Hunting Licences Regulation, Man. Reg. 77/2006</i> <i>Captive Wild Animal Regulation, Man. Reg. 23/98</i> <i>Exotic Wildlife Regulation, Man. Reg. 78/99</i> <i>General Hunting Regulation, Man. Reg. 351/87</i> <i>Hunting Dogs Regulation, Man. Reg. 79/95</i> <i>Hunting Seasons and Bag Limits Regulation, Man. Reg. 165/91</i> <i>Miscellaneous Licences and Permits Regulation, Man. Reg. 53/2007</i> <i>Trapping Areas and Zones Regulation, Man. Reg. 149/2001</i> <i>Hunting Guides Regulation, Man. Reg. 110/93</i> <i>Manitoba Trapping Guide 2011/2012</i> <i>The Resource Tourism Operators Act, C.C.S.M. c. R119.5</i>

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Eespool nimetatud õigusaktide ja määruste kohaselt on ministril ja ministri määratud administraatoril õigus anda välja kõnealustes õigusaktides nõutavaid lubasid või litsentse isikule sellistel tingimustel, mida minister või administraator peab asjakohaseks, ja võtta vastu eespool nimetatud õigusaktidega seotud määruseid. Määrustes võidakse sätestada, et Manitoba või Kanada elanikele väljastatakse lube ja litsentse sooduskohtlemise alusel või soodustingimustel.

Reservatsioon I-PT-52

Sektor: Põllumajandus

Allsektor: Põllumajandustooted
Põllumajandusega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 01, 8811 (v.a põllumajandusseadmete rent koos käitajaga)

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provints – Manitoba

Meetmed: *The Wild Rice Act*, C.C.S.M. c. W-140

Kirjeldus: **Investeeringud ja -piiriülene teenustekaubandus**
Ainult isikutel, kes on elanud Manitobas vähemalt ühe aasta, on õigus taotleda kõnealuse õigusakti alusel litsentsi, luba, veoluba (*load slip*) või ekspordisertifikaati.

Reservatsioon I-PT-53

Sektor: Metsandus

Allsektor: Metsandus- ja raietooted
Tootmisega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 0311, 0312, 8843

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded

Valitsemistasand: Provints – Manitoba

Meetmed: *The Forest Act*, C.C.S.M. c. F-150
Forest Use and Management Regulation, Man. Reg. 227/88R

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Eespool nimetatud õigusakti ja määruse kohaselt vastutab minister kõigi metsandusega seotud küsimuste reguleerimise eest kooskõlas kõnealuse õigusakti ja määrusega ning tal on õigus anda kõnealuses õigusaktis ette nähtud raieõigusi, lubasid või litsentse isikule sellistel tingimustel, mida ta peab asjakohaseks. Metsaraieõigus tuleb anda viisil, mis ministri arvates tagab Manitoba metsatööstusele maksimaalse kasu. Manitoba elanike või Kanada kodanike suhtes võib kohaldada eeliskohtlemist raieõiguste, lubade ja litsentside andmisel.

Reservatsioon I-PT-54

Sektor:	Transport
Allsektor:	Reisijatevedu maanteel (taksod)
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 71221
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsemistasand:	Provints – Manitoba
Meetmed:	<i>The Taxicab Act</i> , C.C.S.M. c. T-10 <i>The Highway Traffic Act</i> , C.C.S.M. c. H-60

Kirjeldus:**Investeeringud ja -piiriülene teenustekaubandus**

1. Õigusakti *The Taxicab Act* kohaselt peavad kõik isikud, kes soovivad pakkuda takso-teenust või tegeleda taksoäri, taotlema taksondust reguleerivalt nõukogult (*Taxicab Board*) taksoveoluba (*taxicab business licence*) ja selle saama. Sellel nõukogul on õigus kehtestada väljastatavale taksoveoloale tingimused. Selleks et otsustada, kas luba anda või mitte, kohaldab nõukogu avaliku huvi ja majandusvajaduste testi seoses Winnipegi linnas vajaliku taksode arvuga.
2. Õigusakti *The Highway Traffic Act* kohaselt peavad kõik isikud, kes soovivad pakkuda takso-teenust väljaspool omavalitsuse territooriumi, taotlema transpordinõukogult (*Motor Transport Board*) luba ja selle saama. Transpordinõukogul on õigus kehtestada väljastatavale loale tingimused. Selleks et otsustada, kas luba anda või mitte, uurib nõukogu, kas olemasolevad transporditeenused on ebapiisavad ja kas kavandatud transporditeenuse loomine või aasta-aastalt jätkumine on avalikkuse huvides.

Reservatsioon I-PT-55

Sektor:	Põllumajandus
Allsektor:	Põllumajandustooted Elusloomad ja loomsed saadused Liha ja piimatooted Muud mujal klassifitseerimata toiduained Põllumajandusega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 01, 02, 21, 22, 239, 8811 (v.a põllumajandusseadmete rent koos käitajaga)
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Manitoba
Meetmed:	<i>The Farm Products Marketing Act</i> , C.C.S.M. c. F-47 <i>Dairy Farmers of Manitoba Marketing Plan Regulation</i> , Man. Reg. 89/2004

Manitoba Egg and Pullet Producers Marketing Plan Regulation, Man. Reg. 70/2005
 Manitoba Chicken Broiler Producers Marketing Plan Regulation, Man. Reg. 246/2004
 Manitoba Turkey Producers Marketing Plan Regulation, Man. Reg. 38/2004
 Manitoba Vegetable Producers Marketing Plan Regulation, Man. Reg. 117/2009
 The Milk Prices Review Act, C.C.S.M. c. M-130

Kirjeldus:**Investeeringud ja -piiriülene teenustekaubandus**

Eespool nimetatud meetmete kohaselt sisse seatud nõukogud ja komisjonid võivad eelistada Manitoba või Kanada kodanikke.

Reservatsioon I-PT-56**Sektor:**

Energieetika

Allsektor:

Elektrienergia

Tegevusala klassifikatsioon:

CPC 17, 887

Reservatsiooni liik:

Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand:

Provints – Manitoba

Meetmed:

The Manitoba Hydro Act, C.C.S.M. c. H-190
The Public Utilities Board Act, C.C.S.M. c. P-280
The Water Power Act, C.C.S.M. c. W-60
The Environment Act, C.C.S.M. c. E-125
The Crown Corporations Public Review and Accountability Act, C.C.S.M. c. C336

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Manitoba valitsusel või „Manitoba Hydro“ muu hulgas
  - a) reguleerida ja anda välja elektri tootmise, ülekandmise, jaotamise, impordi, ekspordi, tarnimise ja müügiga seotud eri litsentse, lube või heakskiite, kui elektrit toodetakse taastuvatest energiaallikatest või muudest toodetest, jõu- või energiaallikatest, millest on võimalik elektrit toota;
  - b) reguleerida elektrijaamade, jõujaamade, alajaamade, ülekandeliinide, elektrimasinate ja muude punktis a nimetatud tegevuste jaoks vajalike rajatiste, struktuuride või seadmete arendamist, ehitamist või hooldust ja
  - c) võõrandada või müüa kinnisvara või kinnisvaraga seonduvaid õigusi Manitobas või vallasvara või vallasvaraga seotud õigusi seoses punktis a või b nimetatud tegevusega.
2. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võivad need meetmed hõlmata Manitoba elanike või Kanada õiguse kohaselt asutatud üksuste (kelle tegevuskoht on Manitobas) positiivset diskrimineerimist.

Reservatsioon I-PT-57

Sektor:	Alkohoolsed joogid
Allsektor:	Komisjonäriteenused Hulgimüügiteenused Jaemüügiteenused (kange alkohol, vein ja õlu; kange alkoholi, veini- ja õllekauplused) Alkoholsete jookide tootmine
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 24 (v.a 244), 62112, 62226, 63107
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Manitoba
Meetmed:	<i>The Liquor and Gaming Control Act</i> , C.C.S.M. c. L-160 <i>The Corporations Act</i> , C.C.S.M. c. C-225
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Manitoba alkoholsete jookide ja hasartmängude kontrolliasutus (<i>Liquor and Gaming Control Authority of Manitoba</i>) otsustab alkoholsete jookide müügilubade andmise üle. Kui taotleja on üksikisik, võib loa väljastada ainult täiskasvanud füüsilisele isikule, kes on Kanada kodanik või kellel on Kanadas alalise elaniku staatus ja kes elab Kanadas. Kui taotleja on partnerlus, peavad kõik selle liikmed kõnealusele nõudele vastama. Kui taotleja on äriühing, peab see olema asutatud või peab sellel olema luba tegeleda äritegevusega Manitobas Manitoba õiguse alusel. Kui taotleja on asutatud Manitoba õiguse alusel, peavad 25 % äriühingu juhtidest elama Kanadas (või vähemalt üks, kui juhte on maksimaalselt kolm).

Reservatsioon I-PT-58

Sektor:	Puhke-, kultuuri- ja sporditeenused
Allsektor:	Hasartmängud ja kihlveod
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 96492
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Manitoba
Meetmed:	<i>The Liquor and Gaming Control Act</i> , C.C.S.M. c. G-5 <i>The Manitoba Liquor and Lotteries Corporation Act</i> , C.C.S.M. c. L-210 <i>The Manitoba Horse Racing Commission Act</i> , C.C.S.M. c. H-90 <i>Rules of Thoroughbred Racing and Commission Directives</i> , 2011 <i>Rules of Standardbred Racing and Commission Directives</i> , 2010 <i>Commission Quarterhorse Directives</i> , 2011 <i>Pari-Mutuel Betting Supervision Regulations</i> , SOR 91-365

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

Heategevus- ja usuorganisatsioonide, kontsessioonäride ning messide, näituste ja meelelahutustegevuse korraldajate õnnemängudega seotud tegevus

1. Heategevus- ja usuorganisatsioonid, messide ja näituste korraldajad, kontsessioonärid ja meelelahutustegevuse korraldajad ei tohi korraldada hasartmängudega seotud tegevust Manitobas, kui neil ei ole selleks Manitoba alkohoolsete jookide ja hasartmängude kontrolliasutuse (*Liquor and Gaming Control Authority of Manitoba*) või muu Manitoba volitatud organi luba. Nimetatud kontrolliasutusel on õigus anda välja neid lubasid sellistel tingimustel, mida asutus peab asjakohaseks, ja ta võib kohelda eelistatult Manitobas asuvaid taotlejaid.
2. Keegi ei või olla Manitoba alkoholi- ja loteriühingu (*Manitoba Liquor and Lotteries Corporation*) või Manitoba hasartmänguettevõtja töötaja, samuti ei tohi keegi regulaarselt viibida hasartmänguteenuse pakkumise eesmärgil nendes Manitobas asuvas kohtades, kus hasartmängud toimuvad, kui kõnealune kontrolliasutus ei ole teda sel eesmärgil registreerinud. Manitoba alkohoolsete jookide ja hasartmängude kontrolliasutusel on õigus isik registreerida sellistel tingimustel, mida ta peab asjakohaseks, ja ta võib kohelda eelistatult Kanada kodanikke või Manitoba alalisi elanikke.
3. Ükski ettevõtja, majandusüksus ega ühendus ei või olla hasartmänguettevõtja ega videoloteriiterminali saali haldaja, müüa Manitobas loteriipileteid, õnnemängutarvikuid või õnnemänguteenuseid, kui kõnealune kontrolliasutus ei ole teda sel eesmärgil registreerinud. Manitoba alkohoolsete jookide ja hasartmängude kontrolliasutusel on õigus ettevõtte omanik, majandusüksus või ühendus registreerida sellistel tingimustel, mida ta peab asjakohaseks, ja ta võib kohelda eelistatult Kanada kodanikke või Manitoba alalisi elanikke või Manitobas asuvaid majandusüksusi või ühendusi.

Hasartmängudega seotud tegevus – loterii

4. Ainult Manitoba valitsus võib korraldada ja hallata Manitobas loteriisid, mis ei kuulu Manitoba alkohoolsete jookide ja hasartmängude kontrolliasutuse või muude Manitobas loteriide korraldamiseks ja haldamiseks lubasid väljastavate organite pädevusalasse. Provintis Manitoba korraldab ja haldab Manitobas loteriisid Manitoba alkoholi- ja loteriühingu (*Manitoba Liquor and Lotteries Corporation*) kaudu, kes on selle esindaja Manitobas. Lisaks korraldab ja haldab Manitoba loteriisid Manitobas ja ühes või mitmes muus Kanada jurisdiktsioonis koostöös nende jurisdiktsioonide valit-sustega *Western Canada Lottery Corporation*'i ja *Interprovincial Lottery Corporation*'i kaudu. *Manitoba Liquor and Lotteries Corporation*, *Western Canada Lottery Corporation* ja *Interprovincial Lottery Corporation* on edaspidi „ühingud“.
5. Manitoba ja ühingud võivad eespool mainitud tegevustega seoses kohelda eelista-tult Kanada kodanikke või Manitoba alalisi elanikke või Manitobas asuvaid majan-dusüksusi.

Hobuste võidusõidud ja kihlveod

6. Keegi ei või Manitobas hallata hobuste võidusõidurada või totalisaator-tüüpi kihlveodude kontorit või tegutseda kontsessioonäärina võidusõidurajal või kihlveokontoris, kui tal ei ole selleks hobuste võidusõidukomisjoni (*Horse Racing Commission*) luba. Komisjonil on õigus anda luba isikule või majandusüksusele sellistel tingimustel, mida ta peab asjakohaseks, ja ta võib kohelda eelistatult Kanada kodanikke või Manitoba alalisi elanikke või majandusüksusi, kellel on Manitobas kontor.

New Brunswickis kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioon I-PT-59

Sektor:	Metsandus
Allsektor:	Põllumajandusmaa, mets ja muu metsamaa Metsandus- ja raietooted
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 03, 531
Reservatsiooni liik:	Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Provints – New Brunswick
Meetmed:	<i>Crown Lands and Forest Act</i> , S.N.B. 1980, c. C-38,1

Kirjeldus: **Investeeringud**

Kui teatavad erandid välja arvata, antakse iga raieluba riigimaal asuvate puude langetamiseks tingimusel, et kõik selle raames raiutud puud töödeldakse New Brunswickis puiduks, paberimassiks või muudeks puittoodeteks.

Reservatsioon I-PT-60

Sektor:	Kaevandamine
Allsektor:	Kaevandamine Pealmaakaevandamine ja nafta kaevandamine
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 11, 12, 13, 14, 15, 16
Reservatsiooni liik:	Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Provints – New Brunswick
Meetmed:	<i>Mining Act</i> , S.N.B. 1985, c. M-14.1

Kirjeldus: **Investeeringud**

Rentnik töötleb või töötleb täiendavalt provintsis kõik provintsis kaevandamisloa alusel kaevandatud mineraalid, kui minister on seda nõudnud kaevandamisloa väljastamisel või mis tahes ajal pärast seda.

Reservatsioon I-PT-61

Sektor:	Alkohoolsed joogid
Allsektor:	Komisjonäriteenused Hulgimüügiteenused Jaemüügiteenused (kange alkohol, vein ja õlu; kange alkoholi, veini- ja õllekauplused) Alkohoolsete jookide tootmine
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 24 (v.a 244), 62112, 62226, 63107
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Provints – New Brunswick
Meetmed:	<i>Liquor Control Act</i> , R.S.N.B. 1973, c. L-10
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus 1. <i>New Brunswick Liquor Commission</i> (edaspidi „ANBL“) on New Brunswicki riigiettevõtte, mis on New Brunswickis ainus alkohoolsete jookide importija, hulgimüüja, jaemüüja ja levitaja. Eespool nimetatud meetmed võimaldavad New Brunswickil reguleerida alkohoolsete jookide importi, ostu, tootmist, levitamist, tarnimist, turustamist ja müüki New Brunswickis ja anda asjakohaseid lubasid. ANBL kehtestab oma äranägemisel tulemuslikkusnõuded, mis peavad olema täidetud või ületatud, et tarnija saaks jätkata importi, levitamist ja jaemüüki olenemata sellest, kas tegemist on kodumaise või rahvusvahelise tarnijaga. 2. ANBL jätab endale õiguse edendada ja turustada eeskätt kohalikult toodetud alkohoolseid jooke.

Newfoundlandis ja Labradoris kohaldatavad reservatsioonid**Reservatsioon I-PT-62**

Sektor:	Energeetika
Allsektor:	Toornafta ja maagaas
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 120, 7112, 71232, 7131, 7422, 8675, 883, 887
Reservatsiooni liik:	Turulepääs (ainult CPC 71232 ja 7422) Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsemistasand:	Provints – Newfoundland ja Labrador
Meetmed:	<i>Canada-Newfoundland and Labrador Atlantic Accord Implementation Newfoundland and Labrador Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. C-2 <i>Canada-Newfoundland Atlantic Accord – February 11, 1985</i> <i>Energy Corporation Act</i> , S.N.L. 2007, c. E-11.01 <i>Petroleum and Natural Gas Act</i> , RSNL 1990, c. P-10

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Newfoundlandi ja Labradori valitsusel reguleerida süsivesinike uurimist, tootmist, kaevandamist, arendamist ja transporti ja anda asjakohaseid lubasid, ning anda ainuõigusi süsivesinike jaotussüsteemi ja ladustamisrajatiste käitamiseks, sealhulgas torujuhtmed, merealused jaotustorustikud, ümberlaadimispaigad ja ülekandeteenused. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võivad need meetmed hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad eri teguritel, turulepääsu piiranguid, tegevusnõuete kehtestamist või Newfoundlandi ja Labradori elanike või selliste üksuste positiivset diskrimineerimist, mis on asutatud kooskõlas Kanada või selle provintsi või territooriumi õigusega ning mille tegevuskoht on ja mille tegevusest suur osa toimub Newfoundlandis Labradoris.

Reservatsioon I-PT-63

Sektor: Energeetika

Allsektor: Elektrienergia
Energiajaotusega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 171, 887

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatuse

Valitsemistasand: Provintid – Newfoundland ja Labrador

Meetmed: *Electric Power Control Act*, 1994, S.N.L. 1994, c. E-5.1
Energy Corporation Act, S.N.L. 2007, c. E-11.01
Energy Corporation of Newfoundland and Labrador Water Rights Act, S.N.L. 2008, c. E-11.02
Hydro Corporation Act, 2007, SNL 2007, c. H-17
Lower Churchill Development Act, RSNL 1990, c. L-27
Lands Act, SNL 1991, c. 36
Water Resources Act, SNL 2002, c. W-401

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Newfoundlandi ja Labradori valitsusel muu hulgas

- reguleerida elektri tootmist, genereerimist, arendamist, ülekandmist (sh võrgukontroll), jaotamist, kohaletoimetamist, tarnimist ja ekspordi ning anda välja sellekohaseid lubasid ning võtta meetmeid seonduvate rajatiste ehitamiseks ja hoolduseks;
- anda provintsi aladel asuva maa ja vee kasutamiseõigus sellise tooraine, energiaallika või looduselemendi hankimiseks, millest on võimalik toota elektrienergiat, sealhulgas tuuleturbiinide ja hüdroelektrijaamade paigaldamine, ja
- kehtestada ja muuta elektrienergia tariife.

2. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võivad need meetmed hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad eri teguritel, turulepääsu piiranguid, tegevusnõuete kehtestamist või Newfoundlandi ja Labradori elanike või selliste üksuste positiivset diskrimineerimist, mis on asutatud kooskõlas Kanada või selle provintsi või territooriumi õigusega ning mille tegevuskoht on ja mille tegevusest suur osa toimub Newfoundlandis Labradoris.

Reservatsioon I-PT-64

Sektor:	Metsandus
Allsektor:	Töötlemata puit Puit- ja korktooted, õlgedest ja punumismaterjalidest tooted Metsandus- ja raietooted Paberimass, paber ja pabertooted Puidutöötlemine ning puit- ja korktoodete tootmine, v.a mööbel Õlest ja punumismaterjalist toodete valmistamine vahendustasu eest või lepingute alusel
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 031, 31, 321, 88430
Reservatsiooni liik:	Turulepääs (ainult CPC 31) Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsemistasand:	Provints – Newfoundland ja Labrador
Meetmed:	<i>Forestry Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. F-23 <i>Forest Protection Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. F-22 <i>Plant Protection Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. P-16

Kirjeldus:	Investeeringud Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Newfoundlandi ja Labradori valitsusel reguleerida metsaressursside ja nendega seotud toodete tootmist, kasutamist ja arendamist provintsis ja anda asjakohaseid lubasid. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võivad need meetmed hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad eri teguritel, turulepääsu piiranguid, tegevusnõuete kehtestamist või Newfoundlandi ja Labradori elanike või selliste üksuste positiivset diskrimineerimist, mis on asutatud kooskõlas Kanada või selle provintsi või territooriumi õigusega ning mille tegevuskoht on ja mille tegevusest suur osa toimub Newfoundlandis Labradoris.
-------------------	--

Reservatsioon I-PT-65

Sektor:	Põllumajandus
Allsektor:	Põllumajandustooted Metsandus ja kalandus Põllumajandustoorme ja elusloomade hulgemüügi teenused Põllumajanduse, jahinduse ja metsandusega seotud teenused Kalandusega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 01, 021, 029, 04, 21, 22, 6221, 62224, 881 (v.a põllumajandusseadmete rent koos käitajaga ja 8814), 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsemistasand:	Provints – Newfoundland ja Labrador
Meetmed:	<i>Farm Products Corporation Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. F-5 <i>Natural Products Marketing Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. N-2 <i>Poultry and Poultry Products Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. P-18
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Newfoundlandi ja Labradori valitsusel reguleerida põllumajandussaaduste ja toiduainete tootmist ja turustamist ning kalatoodete ja ulukinahkade turustamist provintsis, sealhulgas piimatoodete, munade ja linnukasvatussaaduste pakkumise juhtimisega seotud meetmed, ja anda asjakohaseid lubasid. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võivad need meetmed hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad eri teguritel, turulepääsu piiranguid, tegevusnõuete kehtestamist või Newfoundlandi ja Labradori elanike või selliste üksuste positiivset diskrimineerimist, mis on asutatud kooskõlas Kanada või selle provintsi või territooriumi õigusega ning mille tegevuskoht on ja mille tegevusest suur osa toimub Newfoundlandis Labradoris.

Reservatsioon I-PT-66

Sektor:	Kalandus
Allsektor:	Kala ja muud kalandustooted Kalatooted ja -konservid Kalandustoodete hulgemüügi teenused Kalandusega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 04, 212, 62224, 882
Reservatsiooni liik:	Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Provints – Newfoundland ja Labrador
Meetmed:	<i>Fisheries Act</i> , S.N.L. 1995, c. F-12.1 <i>Aquaculture Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. A-13 <i>Fish Inspection Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. F-12 <i>Fishing Industry Collective Bargaining Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. F-18 <i>Fish Processing Licensing Board Act</i> , S.N.L. 2004, c. F-12.01 <i>Professional Fish Harvesters Act</i> , S.N.L. 1996, c. P-26.1 <i>Lands Act</i> , S.N.L. 1991, c. 36 <i>Water Resources Act</i> , S.N.L. 2002 c. W-4.01

Kirjeldus: **Investeeringud**
Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Newfoundlandi ja Labradori valitsusel reguleerida kala- ja vesiviljelustoodete tootmist, töötlemist ja turustamist, sealhulgas mere-saaduste üleandmist, kohaletoimetamist ja transporti kalurite, vesiviljelejate ja ostjate poolt, ja anda asjakohaseid lubasid. Teatavate asjaolude korral on nende meetmetega ette nähtud tulemuslikkusnõuded.

Reservatsioon I-PT-67

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsemistasand: Provintid – Newfoundland ja Labrador

Meetmed: *Corporations Act*, R.S.N.L 1990, c. C-36

Kirjeldus: **Investeeringud**

- Kõigi õigusakti *Corporations Act* kohaselt asutatud äriühingute juhtidest peab vähemalt 25 % elama Kanadas, välja arvatud järgmistel juhtudel:
  - juriidiline isik, mis on asutatud õigusakti *The Companies Act* alusel ja mille tegevus on jätkunud õigusakti *Corporation Act* alusel ja milles nende juhtide osakaal, kes ei ole alalised elanikud, on pärast 1. jaanuari 1987 püsinud sama suurena, kui see oli enne 1. jaanuari 1987, või
  - äriühing, mis ei teeni Kanadas tulu.
- Õigusakti *Corporations Act* alusel asutatud äriühingu juhid ei saa juhtide koosolekul sõlmida tehinguid, kui vähemalt 25 % kohalolevatest juhtidest ei ela Kanadas, välja arvatud juhul, kui üks Kanadas elav juht, kelle ei ole võimalik koosolekul osaleda, kiidab tehingu kirjalikult, telefoni või muu sidevahendi kaudu heaks, ja kui tema kohalolek oleks võimaldanud täita vähemalt 25 % Kanadas elavate juhtide kohaloleku nõude.

Reservatsioon I-PT-68

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Maamõõduteenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 86753

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provintid – Newfoundland ja Labrador

Meetmed: *Land Surveyors Act, 1991, S.N.L. 1991, c. C-37*

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Alaline elukoht Kanadas on eeltingimus, et ettevõtjale, partnerlusele või juriidilisele isikule saaks väljastada loa tegeleda provintsis maamõõtmisega.

Reservatsioon I-PT-69

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Eradetektiivi ja turvateenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 873

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsemistasand: Provintis – Newfoundland ja Labrador

Meetmed: *Private Investigation and Security Services Act, R.S.N.L. 1990, c. P-24*

Kirjeldus: **Investeeringud ja -piiriülene teenustekaubandus**
1. Isik, kellel on luba pidada detektiivbürood või turvafirmat, peab olema Kanada kodanik või alaline elanik ja sellise ettevõtte juhi tavapärase elukoht peab olema Kanadas.
2. Enamik juhatuse liikmetest peab alaliselt elama Kanadas.

Reservatsioon I-PT-70

Sektor: Turism

Allsektor: Jahindusega seotud teenused, giiditeenused
Vabakutselised jahijuhatajad

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 7472, 8813, 96419

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provintis – Newfoundland ja Labrador

Meetmed: *Wild Life Act, R.S.N.L. 1990, c. W-8*

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
1. Isikud, kes ei ela provintsis, peavad kasutama litsentseeritud giide teatavat liiki litsentseeritud jahindustegevuseks provintsis.

2. Isikutele, kes ei ela provintsis, ei saa väljastada teatavat liiki lubasid ja teatavaks ka-landustegevuseks provintsis peavad nad omandama mitteelanikele mõeldud loa.
3. Giidina saab end registreerida ainult Kanada alaline elanik.

Reservatsioon I-PT-71

Sektor:	Maa
Allsektor:	Puhkealad ja muud avamaastikud
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 5330
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Newfoundland ja Labrador
Meetmed:	<i>Lands Act</i> , S.N.L. 1991, c. 36 Policy Directive FT. 004 (Amendment 1), 2001
Kirjeldus:	Investeeringud Ainult provintsi alalised elanikud võivad saada loa elumaja (<i>residential cottage licence</i>) ehitamiseks riigimaale.

Reservatsioon I-PT-72

Sektor:	Transport
Allsektor:	Raudteetransporditeenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 711
Reservatsiooni liik:	Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Provints – Newfoundland ja Labrador
Meetmed:	<i>Rail Service Act</i> , 2009, S.N.L. 2009, c. R-1.2
Kirjeldus:	Investeeringud Isik, kes soovib raudteeveoteenuste infrastruktuuri provintsis osta, käitada või luua, peab kõigepealt selleks saama provintsi valitsuse heakskiidu. Heakskiit võidakse anda tingimustel, mida provints peab asjakohasteks. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võib heakskiit hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad eri teguritel, sealhulgas tulemuslikkusnõuete kehtestamist.

Reservatsioon I-PT-73

Sektor:	Transport
Allsektor:	Muu maismaatransport
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 712

Reservatsiooni liik:	Turulepääs Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Provints – Newfoundland ja Labrador
Meetmed:	<i>Aquaculture Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. A-13 <i>Fisheries Act</i> , S.N.L. 1995, c. F-12.1 <i>Fish Inspection Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. F-12 <i>Liquor Corporation Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. L-19 <i>Liquor Control Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. L-18 <i>Motor Carrier Act</i> , R.S.N. 1990, c. M-19 <i>Professional Fish 7s Act</i> , S.N.L. 1996, c. P-26.1

Kirjeldus:	Investeeringud Provintsi reisijateveo ja kaubaveo mõne allsektori puhul kohaldatakse avaliku huvi ja majandusvajaduste testi. Heakskiitmist käsitlevad kriteeriumid hõlmavad järgmist: praeguse teenustaseme piisavus, turutingimused, mis õigustavad teenuse laiendamist, uute turuletulijate mõju avalikule huvile, taotleja sobivus, valmisolek ja võimekus osutada korralikku teenust. Võidakse kehtestada tulemuslikkusnõuded.
-------------------	---

Reservatsioon I-PT-74

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsemistasand:	Provints – Newfoundland ja Labrador
Meetmed:	<i>Labour Relations Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. L-1
Kirjeldus:	Investeeringud Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Newfoundlandi ja Labradori riiginõukogul (<i>Lieutenant Governor in Council</i>) anda välja projekte käsitlevaid erikorraldusi (<i>Special Project Orders</i>). Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võivad need meetmed hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad eri teguritel, turulepääsu piiranguid, tegevusnõuete kehtestamist või Newfoundlandi ja Labradori elanike või seliste üksuste positiivset diskrimineerimist, mis on asutatud kooskõlas Kanada või selle provintsi või territooriumi õigusega ning mille tegevuskoht on ja mille tegevusest suur osa toimub Newfoundlandis ja Labradoris.

Reservatsioon I-PT-75

Sektor:	Puhke-, kultuuri- ja sporditeenused ja nendega seotud teenused
Allsektor:	Hasartmängud ja kihlveod Metalltoodete, masinate ja seadmete tootmisega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8844, 885, 96492
Reservatsiooni liik:	Turulepääs (ainult CPC 8844 ja 885) Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusõuded Kõrgem juhtkond ja juhatuse
Valitsemistasand:	Provints – Newfoundland ja Labrador
Meetmed:	<i>Lotteries Act</i> , S.N.L. 1991, c. 53

Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. Eespool nimetatud meetmete abil reguleerib Newfoundlandi ja Labradori valitsus teenuseid, teenuseosutajaid, tootmist, materjalide tarnijaid, käitamist ja parandamist, mis on seotud loteriide, mänguautomaatide, videoloteriimasinatega, õnnemängude, võidusõitude, kihlveokontorite, bingo, kasiinode ja reklaammängudega, ning annab välja sellekohaseid lubasid. 2. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võivad need meetmed hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad eri teguritel, turulepääsu piiranguid, tegevusnõuete kehtestamist või Newfoundlandi ja Labradori elanike või selliste üksuste positiivset diskrimineerimist, mis on asutatud kooskõlas Kanada või selle provintsi või territooriumi õigusega ning mille tegevuskoht on ja mille tegevusest suur osa toimub Newfoundlandis ja Labradoris.
-------------------	--

Reservatsioon I-PT-76

Sektor:	Alkohoolsed joogid
Allsektor:	Komisjonäriteenused Hulgimüügiteenused Jaemüügiteenused (kange alkohol, vein ja õlu; kange alkoholi, veini- ja õllekauplused) Alkoholsete jookide tootmine
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 24 (v.a 244), 62112, 62226, 63107, 643 ja 88411
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusõuded
Valitsemistasand:	Provints – Newfoundland ja Labrador
Meetmed:	<i>Liquor Corporation Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. L-19 <i>Liquor Control Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. L-18
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Newfoundlandi ja Labradori valitsusel reguleerida alkoholsete jookide tootmist, levitamist, tarnimist, müüki ja turustamist ja anda asjakohaseid lubasid.

2. *Newfoundland Liquor Corporation* on monopoolses seisundis, vastutades alkohoolsete jookide levitamise, tarnimise, transpordi, müügi ja turustamise eest.
3. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võivad need meetmed hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad eri teguritel, turulepääsu piiranguid, tegevusnõuete kehtestamist või Newfoundlandi ja Labradori elanike või selliste üksuste positiivset diskrimineerimist, mis on asutatud kooskõlas Kanada või selle provintsi või territooriumi õigusega ning mille tegevuskoht on ja mille tegevusest suur osa toimub Newfoundlandis ja Labradoris.

Reservatsioon I-PT-77

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusabiteenused (notarid)
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provintis – Newfoundland ja Labrador
Meetmed:	<i>Notaries Public Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. N-5
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Ainult provintsis elav Kanada kodanik võib provintsis notarina tegutseda.

Loodealadel kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioon I-PT-78

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusabiteenused (notarid)
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Territoorium – Loodealad
Meetmed:	<i>Evidence Act</i> , R.S.N.W.T. 1988, c. E-8, s. 79
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Isik, kes taotleb ametisemääramist notarina, peab elama Loodealadel ja olema kas Kanada kodanik või alaline elanik.

Nova Scotias kohaldatav reservatsioon**Reservatsioon I-PT-79**

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Arvepidamisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 862
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Nova Scotia
Meetmed:	<i>Certified General Accountants Act</i> , S. N.S. 1998, c. 10 <i>Certified Management and Accountants of Nova Scotia Act</i> , S.N.S. 2005, c. 35 <i>Public Accountants Act</i> , R.S.N.S. 1989, c. 369 <i>Chartered Accountants Act</i> , S.N.S. 1994, c. 14
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Ainult Kanada elanikud võivad saada loa tegutseda Nova Scotias audiitorina ja kasutada ametinimetust „Public Accountant“.

Reservatsioon I-PT-80

Sektor:	Turism ja puhketeenused
Allsektor:	Jahindusega seotud teenus Giiditeenused Vabakutselised jahijuhatajad
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7472, 8813, 96419
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Nova Scotia
Meetmed:	<i>Wildlife Act</i> , R.S.N.S. 1989, c. 504
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Ainult Nova Scotia elanikud võivad saada loa karusloomade kütamiseks ja püüdmi- seks või põtrade kütamiseks. Mitteresidentidelt võidakse nõuda, et kütamine või kala- püük selleks ette nähtud jõgedes toimuks kvalifitseeritud giidi järelevalve all.

Reservatsioon I-PT-81

Sektor:	Transport
Allsektor:	Kaupade autovedu

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7123
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Provints – Nova Scotia
Meetmed:	<i>The Public Utilities Act</i> , R.S., c. 380, s. 1
Kirjeldus:	Investeeringud Provintsi kaubaveo mõne allsektori puhul kohaldatakse avaliku huvi ja majandusvajaduste testi. Heakskiit hõlmab järgmisi kriteeriume: praeguse teenustaseme piisavus, turutingimused, mis õigustavad teenuste laiendamist, uute turuletulijate mõju avalikule huvile, taotleja sobivus, valmisolek ja võimekus osutada korralikku teenust. Võidakse kehtestada tulemuslikkusnõuded.

Reservatsioon I-PT-82

Sektor:	Transport
Allsektor:	Linnadevaheline bussiliiklus ja regulaarliinid
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7121
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Provints – Nova Scotia
Meetmed:	<i>Public Utilities Act</i> , R.S.N.S. 1989, c. 380
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Enne uutele teenuseosutajatele loa andmist tuleb teha avaliku huvi ja majandusvajaduste test, mis hõlmab järgmist: praeguse teenustaseme piisavuse analüüs; turutingimused, mis õigustavad teenuse laiendamist; uute turuletulijate mõju avalikule huvile, sealhulgas teenuse jätkuvus ja kvaliteet; taotleja sobivus, valmisolek ja võimekus osutada korralikku teenust. Võidakse kehtestada tulemuslikkusnõuded.

Reservatsioon I-PT-83

Sektor:	Maa
Allsektor:	Muu maa
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 539
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Nova Scotia

Meetmed: *Land Titles Clarification Act*, R.S.N.S. 1989, c. 250

Kirjeldus: **Investeeringud**
Isik, kes esitab maa kinnisomandisse kandmise taotluse (*land titles clarification area*) maa kunagise kasutamise alusel (*historical adverse possession*), peab olema Nova Scotia elanik.

Reservatsioon I-PT-84

Sektor: Krediidi- ja inkassoteenused

Allsektor: Krediidiinfo- ja inkassoteenused
Tarbijate kohta krediidiinfot koguvad ja edastavad agentuurid

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87901, 87902, 87909

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provintis – Nova Scotia

Meetmed: *Consumer Creditors' Conduct Act*, R.S.N.S., c. 91
Consumer Protection Act, R.S.N.S., c. 92
Consumer Reporting Act, R.S.N.S., c. 93
Consumer Services Act, R.S.N.S., c. 94
Direct Sellers Licensing and Regulation Act, R.S.N.S. 1989, c. 129

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Sõltumata sellest, kas tegemist on üksikisiku või partnerlusega, peab tarbijate kohta krediiditeavet andva agentuuri registreerimise taotleja olema Kanada kodanik või seaduslikult Kanadasse lubatud isik, kelle tavapärane elukoht on Kanadas. Kui taotleja on äriühing, peab ta olema asutatud Kanadas ja registreeritud tegelemiseks ettevõtlusega Nova Scotias. Tarbijate kohta krediiditeavet andev agentuur – sõltumata sellest, kas tegemist on üksikisiku, partnerluse või äriühinguga – peab tegutsema Nova Scotias asuvas püsivas tegevuskohas ja olema üldsusele avatud tavalisel tööajal.
2. Krediidiinfo- ja inkassoteenuseid tuleb osutada kaubandusliku kohaloleku kaudu.
3. Selliste teenuste osutaja peab olema alaline elanik.
4. Loa taotlus peab sisaldama Nova Scotias asuva tegevuskoha aadressi, kus on Nova Scotias otsemüügiga tegelevate müüjate alaline tegevuskoht.

Reservatsioon I-PT-85

Sektor: Alkohoolsed joogid

Allsektor: Komisjonäriteenused
Hulgimüügiteenused
Jaemüügiteenused (kange alkohol, vein ja õlu; kange alkoholi, veini- ja õllekauplused)
Alkoholsete jookide tootmine

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 24 (v.a 244), 62112, 62226, 63107, 643, 88411

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsemistasand: Provints – Nova Scotia

Meetmed: *Liquor Control Act*, R.S.N.S. 1989, c. 260

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Eespool nimetatud meede võimaldab provintsil monopoolses seisundis oleva *Nova Scotia Liquor License Corporation*'i kaudu reguleerida kange alkoholi ja seonduva kauba ostmist, importi, omamist, kohaletoimetamist ja müüki ja anda sellekohaseid lubasid.
2. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võivad need meetmed hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad eri teguritel, turulepääsu piiranguid, tegevusnõuete kehtestamist või Nova Scotia elanike või selliste üksuste positiivset diskrimineerimist, mis on asutatud kooskõlas Kanada või selle provintsi või territooriumi õigusega ning mille tegevuskoht on ja mille tegevusest suur osa toimub Nova Scotias.

Reservatsioon I-PT-86

Sektor: Kogukonna- ja isikuteenused

Allsektor: Usuorganisatsioonid

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 95910

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provints – Nova Scotia

Meetmed: *Solemnization of Marriage Act*, R.S.N.S. 1989, c. 436

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Ainult Nova Scotia elaniku võib registreerida isikuna, kellel on luba abielusid sõlmida.

Reservatsioon I-PT-87

Sektor: Kaevandamine

Allsektor: Mäetööstus, pealmaakaevandamine ja nafta kaevandamine

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 11, 12, 13, 14, 15, 16, 883

Reservatsiooni liik: Tulemuslikkusnõuded

Valitsemistasand: Provints – Nova Scotia

Meetmed: *Mineral Resources Act*, S.N.S. 1990, c. 18

Kirjeldus:**Investeeringud**

1. Välja arvatud testimise eesmärgil, ei ole ilma ministri eelneva nõusolekuta lubatud viia töötlemiseks Kanadast väljapoole provintsis asuvast kaevandusest pärit toodangut.
2. Sellise nõusoleku puudumisel võidakse käitajale määrata trahv, mis on kolm korda suurem käitaja muidu makstava tasu määrast.
3. Erinevaid tasusid kohaldatakse ka väljaspool Nova Scotiat töödeldava kaevandus- toodangu suhtes.

Reservatsioon I-PT-88**Sektor:**

Puhke-, kultuuri- ja sporditeenused

Allsektor: Hasartmängud ja kihlveod
Tootmisega seotud teenused**Tegevusala klassifikatsioon:**

CPC 8844, 885, 96492

Reservatsiooni liik: Turulepääs (ainult CPC 8844 ja 885)
Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus**Valitsemistasand:**

Provintis – Nova Scotia

Meetmed:*Gaming Control Act*, S.N.S. 1994-95, c. 4**Kirjeldus:****Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Eespool nimetatud meetmete abil reguleerib provintis teenuseid, teenuseosutajaid, tootmist, materjalide tarnijaid, käitamist ja parandamist, mis on seotud loteriide, mänguautomaatide, videoloteriimasinate, õnnemängude, võidusõitide, kihlveokontorite, bingo, kasiinode ja reklaammängudega, ning annab välja sellekohaseid lubasid.
2. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võivad need meetmed hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad eri teguritel, turulepääsu piiranguid, tegevusnõuete kehtestamist või Nova Scotia elanike või selliste üksuste positiivset diskrimineerimist, mis on asutatud kooskõlas Kanada või selle provintsi või territooriumi õigusega ning mille tegevuskoht on ja mille tegevusest suur osa toimub Nova Scotias.

Reservatsioon I-PT-89**Sektor:**

Kogukonna- ja isikuteenused

Allsektor:

Matuse-, kremeerimis- ja surnutalitamine

Tegevusala klassifikatsioon:

CPC 9703

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand:	Provints – Nova Scotia
Meetmed:	<i>Embalmers and Funeral Directors Act</i> , R.S.N.S., c. 144
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. Ministril on õigus mõistlikul põhjusel matusekorraldaja (<i>funeral home</i>) tegevusloa andmisest või uuendamisest keelduda. 2. Määruses on sätestatud, et balsameerija-õpipoisi luba taotlev isik peab olema läbinud ühe kahest Nova Scotias pakutavast kursusest. Kui isik on sooritanud kursuse mujal kui Nova Scotias, on registreerimiskomisjonil õigus õpinguid mitte tunnustada.

Reservatsioon I-PT-90

Sektor:	Energeetika
Allsektor:	Nafta ja maagaas
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 120, 7112, 71232, 7131, 7422, 8675, 883, 887
Reservatsiooni liik:	Turulepääs (ainult CPC 71232 ja 7422) Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsemistasand:	Provints – Nova Scotia
Meetmed:	<i>Canada-Nova Scotia Offshore Petroleum Resources Accord Implementation (Nova Scotia) Act</i> , S.N.S. 1987, c. 3 <i>Crown Lands Act</i> , R.S.N.S. 1989, c. 114 <i>Gas Distribution Act</i> , S.N.S. 1997, c. 4 <i>Offshore Petroleum Royalty Act</i> , S.N.S. 1987, c. 9 <i>Petroleum Resources Act</i> , R.S.N.S. 1989, c. 342 <i>Petroleum Resources Removal Permit Act</i> , S.N.S. 1999, c. 7 <i>Pipeline Act</i> , R.S.N.S. 1989, c. 345 <i>Public Utilities Act</i> , R.S.N.S. 1989, c. 380
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. Nova Scotia valitsus reguleerib süsivesinike uurimist, tootmist, kaevandamist, töötlemist, arendamist ja transporti ja väljastab asjakohaseid lubasid ning annab ainuõigusi süsivesinike jaotussüsteemide ja ladustamisrajatiste käitamiseks, sealhulgas torujuhtmed, merealused jaotustorustikud, ümberlaadimisseadmed ja ülekandeteenused. 2. Lubade andmine võib hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad eri teguritel, turulepääsu piiranguid, tegevusnõuete kehtestamist või Nova Scotia elanike või selliste üksuste positiivset diskrimineerimist, mis on asutatud kooskõlas Kanada või selle provintsi või territooriumi õigusega ning mille tegevuskoht on ja mille tegevusest suur osa toimub Nova Scotias.

Reservatsioon I-PT-91

Sektor:	Kalandus
Allsektor:	Kala ja muud kalandustooted Kalatooted ja -konservid Kalandustoodete hulgemüügi teenused Kalandusega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 04, 212, 62224, 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsemistasand:	Provints – Nova Scotia
Meetmed:	<i>Fisheries and Coastal Resources Act</i> , R.S.N.S. 1996, c. 25 <i>Fisheries Organizations Support Act</i> , S.N.S., 1995-96, c. 6
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. Eespool nimetatud meetmed võimaldavad provintsil reguleerida kala- ja vesiviljelustoodete tootmist, töötlemist ja turustamist, sealhulgas meresaaduste üleandmist, kohaletoometamist ja transporti kalurite, vesiviljelejate ja ostjate poolt, ja anda asjakohaseid lubasid. 2. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võivad need meetmed hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad eri teguritel, turulepääsu piiranguid, tegevusnõuete kehtestamist või Nova Scotia elanike või selliste üksuste positiivset diskrimineerimist, mis on asutatud kooskõlas Kanada või selle provintsi või territooriumi õigusega ning mille tegevuskoht on ja mille tegevusest suur osa toimub Nova Scotias.

Reservatsioon I-PT-92

Sektor:	Metsandus
Allsektor:	Puit- ja korktooted, õlgedest ja punumismaterjalidest tooted Metsandus- ja raietooted Paberimass, paber ja paberitooted Puidutöötlemine ning puit- ja korktoodete tootmine, v.a mööbel Õlest ja punumismaterjalist toodete valmistamine vahendustasu eest või lepingute alusel
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 031, 31, 321, 88430
Reservatsiooni liik:	Turulepääs (ainult CPC 31) Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsemistasand:	Provints – Nova Scotia

Meetmed: *Crown Lands Act*, R.S.N.S. 1989, c. 114
Forests Act, R.S.N.S. 1989, c. 179
Primary Forests Products Marketing Act, R.S.N.S. 1989, c. 355

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Eespool nimetatud meetmed võimaldavad provintsil reguleerida metsaressursside ja nendega seotud toodete tootmist, kasutamist ja arendamist provintsis ja anda asjakohaseid lubasid.
2. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võivad need meetmed hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad eri teguritel, turulepääsu piiranguid, tegevusnõuete kehtestamist või Nova Scotia elanike või selliste üksuste positiivset diskrimineerimist, mis on asutatud kooskõlas Kanada või selle provintsi või territooriumi õigusega ning mille tegevuskoht on ja mille tegevusest suur osa toimub Nova Scotias.

Reservatsioon I-PT-93

Sektor: Põllumajandus

Allsektor: Põllumajandustooted
Metsandus ja kalandus
Põllumajandustoorme ja elusloomade hulgemüügi teenused
Põllumajanduse, jahinduse ja metsandusega seotud teenused
Kalandusega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 01, 021, 029, 04, 21, 22, 6221, 881 (v.a põllumajandusseadmete rent koos käitajaga ja 8814), 882

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsemistasand: Provintis – Nova Scotia

Meetmed: *Natural Products Act*, R.S.N.S. 1989, c. 308
Dairy Industry Act, S.N.S. 2000, c. 24
Agriculture and Rural Credit Act, R.S.N.S. 1989, c. 7
Agriculture and Marketing Act, R.S.N.S., c. 6

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Eespool nimetatud meetmed võimaldavad provintsil reguleerida põllumajandustoodete, toiduainete ja kalatoodete tootmist ja turustamist provintsis, sealhulgas piimatoodete, munade ja linnukasvatussaaduste pakkumise juhtimisega seotud meetmed, ja anda asjakohaseid lubasid.
2. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võivad need meetmed hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad eri teguritel, turulepääsu piiranguid, tegevusnõuete kehtestamist või Nova Scotia elanike või selliste üksuste positiivset diskrimineerimist, mis on asutatud kooskõlas Kanada või selle provintsi või territooriumi õigusega ning mille tegevuskoht on ja mille tegevusest suur osa toimub Nova Scotias.

Reservatsioon I-PT-94

Sektor:	Energeetika
Allsektor:	Elektrienergia Energiajaotusega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 17, 887
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatuse
Valitsemistasand:	Provintis – Nova Scotia
Meetmed:	<i>Crown Lands Act</i> , R.S.N.S. 1989, c. 114 <i>Electricity Act</i> , S.N.S. 2004, c. 25 <i>Nova Scotia Power Privatization Act</i> , S.N.S. 1992, c. 8 <i>Nova Scotia Power Reorganization (1998) Act</i> , S.N.S. 1998, c. 19 <i>Public Utilities Act</i> , R.S.N.S. 1989, c. 380 <i>Renewable Electricity Regulations</i> , O.I.C. 2010-381 (October 12, 2010), N.S. Reg. 155/2010
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus 1. Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Nova Scotia valitsusel muu hulgas a) reguleerida elektrienergia tootmisrajatiste arendamist, kasutamist ja hooldust, elektrienergia ülekandmist (sh võrgukontroll), jaotamist, kohaletoimetamist, importi, eksporti ja tarnimist, sealhulgas taastuvatest energiallikatest toodetud elekter, ja anda välja sellekohaseid lubasid; b) anda provintsis asuva maa ja vee kasutamise õigus sellise tooraine, energiaallika või looduselemendi hankimiseks, millest on võimalik toota elektrienergiat, sealhulgas tuuleturbiinide ja hüdroelektrijaamade paigaldamine, ja c) kehtestada ja muuta elektrienergia tariife, sealhulgas-soodustariifid. 2. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võivad need meetmed hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad eri teguritel, turulepääsu piiranguid, tegevusnõuete kehtestamist või Nova Scotia elanike või selliste üksuste positiivset diskrimineerimist, mis on asutatud kooskõlas Kanada või selle provintsi või territooriumi õigusega ning mille tegevuskoht on ja mille tegevusest suur osa toimub Nova Scotias.

Nunavutis kohaldatavad reservatsioonid**Reservatsioon I-PT-95**

Sektor:	Turism, põllumajandus
Allsektor:	Muu – jahindusega seotud teenused Jaht, kalapüük ja püünisjaht Giiditeenused (metsaturism)

Vabakutselised jahijuhatajad
Elusloomad
Toornahad, nahad ja karusnahad

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 021, 0297, 7472, 8813, 96419

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded

Valitsemistasand: Territoorium – Nunavut

Meetmed: *Wildlife Act*, S. Nu. 2003, c. 26, s. 113

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Kauplemisloa, giidiloa, karusloomafarmi pidamise loa, ulukifarmi pidamise loa, naha parkimise loa või loomatopiste valmistamise loa andmisel eelistatakse taotlejat, kelle peamine elukoht on enne taotluse esitamist olnud vähemalt 18 järjestikuse kuu jooksul Nunavuti piirkonnas (*Nunavut Settlement Area*). Samuti eelistatakse taotlusi, millega kaasneb otsene kasu Nunavuti majandusele, eriti kohalike inim- ja majandusressurside kasutamise kaudu.

Reservatsioon I-PT-96

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Õigusabiteenused (notarid)

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 861

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Territoorium – Nunavut

Meetmed: *Evidence Act*, R.S.N.W.T. 1988, c. E-8, s. 79

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Isik, kes taotleb ametisemääramist riikliku notarina, peab elama Nunavutis ja olema kas Kanada kodanik või alaline elanik.

Ontarios kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioon I-PT-97

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsemistasand:	Provints – Ontario
Meetmed:	<i>Business Corporations Act</i> , R.S.A. 1990, c. B.16, ss. 118(3), 126(2), and 45(1)(b) Konkreetseid äriühinguid hõlmavad seadusandja eriaktid
Kirjeldus:	Investeeringud <ol style="list-style-type: none"> 1. Vähemalt 25 % äriühingu (välja arvatud välisriigi äriühingud) juhtidest peavad olema Kanada elanikud. Kui äriühingul on vähem kui neli juhti, peab vähemalt üks neist olema Kanada elanik. Igal aastal peab enamik juhtide koosolekute toimuma Kanadas. 2. Aktsiate üleminekuks ja omamisele võib kehtestada piiranguid. Äriühingutel on luba müüa osanike aktsiaid ilma nende nõusolekuta ja osta aktsiaid, et saada teatavaid eeliseid, mille tingimuseks on täita miinimumnõudeid seoses Kanada omandiga.

Reservatsioon I-PT-98

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Tootmisega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 884, 885
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Ontario
Meetmed:	<i>Technical Standards and Safety Act</i> , 2000, S.O. 2000, c. 16 <i>Upholstered and Stuffed Articles</i> , O. Reg. 218/01 ss. 8, ja 17
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus <p>Ei tohi müüa ega müügiks pakkuda selliseid polsterdatud või täistopitud tooteid, mida ei ole valmistanud Ontarios loa saanud tootja või mis ei ole valmistatud osutatud jurisdiktsioonis, välja arvatud kasutatud toode.</p>

Reservatsioon I-PT-99

Sektor:	Puhke-, kultuuri- ja sporditeenused
Allsektor:	Hasartmängud ja kihlveod
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 96492
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Provints – Ontario
Meetmed:	<i>Gaming Control Act</i> , 1992, S.O. 1992, c. 24 General O. Reg. 78/12 Order in Council 1413/08, ss. 3(b) ja 16(i)

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Ontario reguleerib hasartmängusektori personali ja loteriiga, sealhulgas õnnemängude, kihlvedude, bingo, kasiinode ja reklaammängudega seotud teenuste ja seadmete pakkujaid, ning teeb seda ka provintsi monopolide kaudu. Tulu tuleb kasutada nii, et see tooks Ontario elanikele otsest kasu.

Reservatsioon I-PT-100

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Inkassospetsialistid

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87902

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provintsi – Ontario

Meetmed: *Collection and Debt Settlement Services Act*, R.S.O. 1990, c. C-14
General, R.R.O. 1990, Reg. 74, ss. 12(2)(a), ja 19.1

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Ainult Kanada kodanikke, alalisi elanikke või isikuid, kelle tavapärane elukoht on Kanadas, võib registreerida inkassospetsialistideks, kes võivad Ontarios pakkuda inkassoteenuseid.
2. Ontarios inkassoäri tegelemiseks peab äriühing olema registreeritud Kanada (föderaalse või provintsi) õigusaktide kohaselt. Õigusaktis ja määruses on ette nähtud erandid mittetulunduslikul eesmärgil osutatavate krediidiinõustamisteenuste suhtes.

Reservatsioon I-PT-101

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Kinnisvarateenused vahendustasu eest või lepingu alusel
Oma või renditud varaga seotud kinnisvarateenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 821, 822

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provintsi – Ontario

Meetmed: *Real Estate and Business Brokers Act*, 2002, S.O. 2002, c. 30, Sched. C
General, O. Reg. 567/05 para.2 of ss. 4(1) and ss. 24(1)

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Kinnisvarateenuste osutamiseks on vajalik kaubanduslik kohalolek Ontarios.

Reservatsioon I-PT-102

Sektor:	Alkohoolsed joogid
Allsektor:	Veinitooted
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 242
Reservatsiooni liik:	Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Provints – Ontario
Meetmed:	<i>Wine Content and Labelling Act</i> , S.O 2000, c. 26, Sched. P <i>Content of Wine</i> , O. Reg. 659/00

Kirjeldus:	Investeeringud Ontarios asuv veinivabrik võib müüa imporditud ja kodumaiste viinamarjatoodete segust valmistatud veini, kui Ontariost pärit viinamarjade osakaal on vähemalt 25 % pudeli kohta.
-------------------	---

Reservatsioon I-PT-103

Sektor:	Turism
Allsektor:	Reisibüroo-, reisikorraldaja- ja giiditeenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7471
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Ontario
Meetmed:	<i>Travel Industry Act</i> , 2002, S.O. 2002, c. 30, Sched. D, s. 4(1) <i>General</i> , O. Reg. 26/05, para.1 of s. 5, and ss. 10(1)

Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus 1. Ainult Kanada elanik saab end Ontarios registreerida reisikorraldaja (<i>travel agent</i>) ja reiseid hulgimüüjana (<i>travel wholesaler</i>). 2. Registreerunud võivad tegeleda äri ainult juhul, kui nende alaline tegevuskoht on Ontarios.
-------------------	--

Reservatsioon I-PT-104

Sektor:	Põllumajandus
Allsektor:	Põllumajandustooted Põllumajandusega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 01, 8811 (v.a põllumajandusseadmete rent koos käitajaga)
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand:	Provints – Ontario
Meetmed:	<i>Wild Rice Harvesting Act</i> , R.S.O., 1990, c. W. 7, ss. 1 and 3(2)
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Metsiku riisi koristuseks riigimaal on vaja luba. Loa võivad saada ainult isikud, kes on Ontarios vahetult enne taotluse esitamist elanud 12 järjestikuse kuu jooksul.

Reservatsioon I-PT-105

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Maamõõdistamine (katastrimõõdistamine)
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86753
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsemistasand:	Provints – Ontario
Meetmed:	<i>Surveyors Act</i> , R.S.O. 1990, c. S.29, ss. 3(6), 5(1), 12(1), 14(2) and (3) <i>General</i> , O. Reg. 1026, s. 23
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> Ainult Kanada elanik võib saada katastrimõõdistamise loa. Ainult Kanada kodanikud võivad tegutseda Ontario maamõõtjate ühingu (<i>Association of Ontario Land Surveyors</i>, AOLS) juhatuse liikmetena (<i>councillor</i>). Äriühing peab peamiselt osutama professionaalseid mõõdistamisteenuseid ja 50 % selle juhatuse liikmetest peavad olema AOLSi liikmed, et äriühing saaks loa pakuda katastrimõõdistamise teenuseid. Kui äriühing pakub katastrimõõdistamist, peab vähemalt ühel selle juhtidest või täistööajaga töötajatest olema AOLSi luba.

Reservatsioon I-PT-106

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Jahindusega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8813
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Ontario
Meetmed:	<i>Fish and Wildlife Conservation Act</i> , S.O. 1997, c. 41, s. 1(1) <i>Hunting</i> , O.Reg. 665/98, s. 37

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Ainult provintsi elanikule võib väljastada loa püüda härgkonnasid müügiks või vahetustehinguks. Elanik on isik, kes on Ontario alaline elanik või kelle peamine elukoht on Ontarios ja kes on Ontarios eelneva 12 kuu jooksul elanud kuus kuud.

Reservatsioon I-PT-107

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Jahipidamisega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 8813

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provintis – Ontario

Meetmed: *Fish and Wildlife Conservation Act*, S.O. 1997, c. 41, s. 1(1)
Trapping, O. Reg. 667/98, s. 11(1)

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Ainult Kanada kodanikule või Ontario elanikule võib väljastada loa karusloomade küttimiseks või püüdmiseks. Ontario elanik on isik, kelle peamine elukoht on Ontarios ja kes on Ontarios elanud loa taotlemisele eelnenud 12 kuu jooksul kuus kuud.

Reservatsioon I-PT-108

Sektor: Puhke-, kultuuri- ja sporditeenused

Allsektor: Sporditeenused
Jahindusega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 9641, 8813

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provintis – Ontario

Meetmed: *Fish and Wildlife Conservation Act*, S.O. 1997, c. 41
Hunting, O. Reg. 665/98, s. 12
Ontario jahimeeste koolitusprogrammi standardid, looduslike taime- ja loomaliikide kaitse peatükk, 2014 (*Ontario Hunter Education Program Standards, Wildlife Policy Section, 2014*)

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Ainult Ontario elanikud võivad läbi viia jahikursusi.

Reservatsioon I-PT-100

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Jahindusega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8813
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Ontario
Meetmed:	<i>Fish and Wildlife Conservation Act</i> , S.O. 1997, c. 41, ss. 1(1), and 32 <i>Hunting</i> , O. Reg. 665/98, ss. 94 ja 95
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Selleks et saada luba tegutseda jahijuhatajana territoriaalses ringkonnas Rainy River (<i>Territorial District of Rainy River</i>) ja rändlinnujahil järvel Lake St. Clair, peab taotleja olema Ontario või Kanada elanik. Elanik on isik, kes on Ontarios enne loa taotlemist elanud kuue järjestikuse kuu jooksul.

Reservatsioon I-PT-110

Sektor:	Turustusteenused
Allsektor:	Kalandustoodete hulgimüügi teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 62224
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsemistasand:	Provints – Ontario
Meetmed:	<i>Freshwater Fish Marketing Act</i> , R.S.O. 1990, c. F.33
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Ainult asjaomase õigusakti kohaselt volitatud isikutel on luba kontrollida kala ostmist või müümist Ontarios.

Reservatsioon I-PT-111

Sektor:	Metsandus
Allsektor:	Okaspuupalgid Lehtpuupalgid Puidutöötlemine ning puit- ja korktoodete tootmine, v.a mööbel Õlest ja punumismaterjalist toodete valmistamine vahendustasu eest või lepingute alusel
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 0311, 0312, 8843

Reservatsiooni liik:	Turulepääs Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Provints – Ontario
Meetmed:	<i>Crown Forest Sustainability Act</i> , S.O. 1994, c. 25, ss. 30 ja 34 <i>General</i> , O. Reg. 167/95

Kirjeldus:	Investeeringud <ol style="list-style-type: none"> 1. Riigipuude raiet võimaldavate metsaressursside kasutamise lubade (<i>forest resource licence</i>) saamise eelduseks on, et kõik raiutud puud töödeldakse Kanadas puiduks, paberimassiks või muudeks toodeteks. 2. Metsaressursside kasutamise load väljastatakse konkreetsele maa-alale. Lubasid antakse piiratud arvul. 3. Minister võib muuta metsaressursside kasutamise luba vastavalt määrusele 167/95, milles nõutakse sotsiaalsete ja majanduslike eesmärkidega seotud metsamajandamiskava esitamist. Kavade koostamisel, eesmärkide seadmisel ja saavutamisel on kohalike kogukondade vajadused ja kasu prioriteetsemad kui kaugemate mittekohalike kogukondade omad.
-------------------	--

Reservatsioon I-PT-112

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Veterinaariateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 932
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Ontario
Meetmed:	<i>Veterinarians Act</i> , R.S.O. 1990, c. V. 3 <i>General</i> , O. Reg. 1093/90
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <p>Ainult Kanada kodanik või alaline elanik või isik, kellel on õigusakti <i>Immigration and Refugee Protection Act</i>, S.C. 2001, c. 27, kohane muu staatus, mis vastab taotletavale loakategooriale, võib saada loa Ontarios veterinaarmeditsiini praktiseerimiseks.</p>

Reservatsioon I-PT-113

Sektor:	Turustusteenused
Allsektor:	Ravimite, meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 63211

Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Ontario
Meetmed:	<i>Livestock Medicines Act</i> , R.S.O. 1990, c. L.-23 <i>General</i> , O. Reg. 730/90
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Ainult isikud, kelle tegevuskoht on Ontarios, võivad saada loa müüa Ontarios põllumajandusloomade veterinaarravimeid. Lubasid võib anda müüjatele, kellel on ajutine tegevuskoht sellistel üritustel nagu võidusõidud ja põllumajandusmessid või -näitused.

Reservatsioon I-PT-114

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusabiteenused (juriidiliste dokumentide koostamine ja nende tõendamine)
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86130
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Ontario
Meetmed:	<i>Notaries Act</i> , R.S.O. 1990, c. N.6, s. 2(1)
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Isikul, kes ei ole õigusnõustaja ega vandeadvokaat, peab olema Kanada kodakondsus, et teda saaks nimetada Ontarios notari ametisse .

Reservatsioon I-PT-115

Sektor:	Maagid ja mineraalid, elekter, gaas ja vesi
Allsektor:	Maagaas Elektrienergia
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 120, 17, 334, 713, 887
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Provints – Ontario

Meetmed: Ontario Energy Board Act, S.O. 1998, c. 15, Sched. B
Electricity Act, S.O. 1998, c. 15, Sched. A
Green Energy Act, S.O. 2009, c. 12, Sched. A
Green Energy and Green Economy Act, 2009, S.O. 2009, c. 12
Municipal Franchises Act, R.S.O. 1990, c. M-55

Kirjeldus: Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Ontario valitsus ja selle energiasektori asutused, üksused ja ametid, sealhulgas *Independent Electricity System Operator*, *Ontario Power Generation Inc.*, *Hydro One Inc.* ja *Ontario Energy Board* ja nende õigusjärglased, võivad anda ühele või mitmele isikule või üksusele loa torujuhtmete ja elektri- ja gaasitaristu ehitamiseks või laiendamiseks või energia tootmiseks, transportimiseks, jaotamiseks, säilitamiseks, haldamiseks (nõudlus ja koormus), ladustamiseks, müümiseks või turustamiseks või energia jaemüügiga (sealhulgas elekter, maagaas või taastuenergia) tegelemiseks kõigis Ontario piirkondades, sealhulgas energiakoridorides. Lisaks sellele võivad Ontario valitsus, üks selle energiasektori asutustest, *Ontario Energy Board* või selle õigusjärglased reguleerida energia tootjate, jagajate, ülekandjate, müüjate, jaemüüjate, turustajate, ladustamisettevõtjate tariife, ladustamist, standardeid või teenuseid.
2. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võivad Ontario ja eespool nimetatud energiasektori asutuste, üksuste ja ametite ja nende õigusjärglaste võetavad meetmed ja tegevused hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad teguritel, mille alusel võidakse kohelda eelistatult
  - a) Ontario elanikke või
  - b) üksusi, mis on asutatud Kanada või selle provintsi või territooriumi õiguse kohaselt ja mille tegevuskoht on Ontarios.
3. Õiguskindluse huvides koheldakse kõiki Ontario õiguse kohaselt asutatud ettevõtjaid, kelle tegevuskoht on Ontarios, samal viisil kui Ontarios asuvaid ettevõtjaid.

Reservatsioon I-PT-116

Sektor: Kaevandamine

Allsektor: Metallimaagid, muud mineraalid
Metallitootmine vahendustasu eest või lepingute alusel

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 14, 16, 8851

Reservatsiooni liik: Tulemuslikkusnõuded

Valitsemistasand: Provintis – Ontario

Meetmed: *Mining Act*, R.S.O. 1990, c. M.14, 1990, s. 91

Kirjeldus: Investeeringud

Kõigilt Ontarios asuvatelt maadelt või kontsessioonide või kaevandamislubade alusel kaevandatud või eemaldatud maagid või mineraalid tuleb Kanadas töödelda ja rafineerida rafineeritud metallideks või muudeks toodeteks, mida saab ilma edasise töötlemiseta kasutada tehnilistes protsessides, välja arvatud juhul, kui riiginõukogu (*Lieutenant Governor in Council*) vabastab maa, kontsessiooni või kaevandamisloa selle nõude täitmisest.

Reservatsioon I-PT-117

Sektor:	Transport
Allsektor:	Linnadevaheline transport
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 71213
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsemistasand:	Provints – Ontario
Meetmed:	<i>Public Vehicles Act</i> , R.S.O 1990, c. P-54
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Enne ühistranspordisõidukitele vajaliku loa väljaandmist teeb <i>Ontario Transport Highway Board</i> avaliku huvi ja majandusvajaduste testi.

Reservatsioon I-PT-118

Sektor:	Haridusteenused
Allsektor:	Sõidukijuhtide sertifitseerimisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9290
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Ontario
Meetmed:	<i>Highway Traffic Act</i> , R.S.O. 1990, c. H.8, s. 32 (5) Juhilubade väljastamine, märkused <i>Drivers' Licences</i> , O. Reg. 340/94 <i>Licences for Driving Instructors and Driving School</i> , O. Reg. 473/07 Sõidukijuhtide sertifitseerimise programmi meetmed (<i>Driver Certification Program Policy</i>) Algajate juhtide koolitusprogramm (<i>Beginner Driver Education Program</i>) Koolibussijuhtide täiendkoolitus (<i>School Bus Driver Improvement Course</i>)
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Selleks et saada luba korraldada Ontarios sõidukijuhtide koolitust, sealhulgas viia läbi sõidukijuhtide sertifitseerimise programmi, koolibussijuhtide täiendkoolitust ja algajate juhtide koolitusprogrammi, peavad taotlejal Ontarios olema enda või renditud ruumid, mida kasutatakse autokooli kontori ja õpperuumidena.

Reservatsioon I-PT-119

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	

Tegevusala klassifikatsioon:**Reservatsiooni liik:**

Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsemistasand:

Provints – Ontario

Meetmed:

Co-operative Corporations Act, R.S.O. 1990, c. C. 35, ss. 14(1) ja 85 (3)

Kirjeldus:**Investeeringud**

1. Enamik mis tahes ühistu juhtidest peab elama Kanadas.
2. Ühiselt tegutsevate äriühingute peakontor peab asuma Ontarios.

Reservatsioon I-PT-120**Sektor:**

Alkohoolsed joogid

Allsektor:

Komisjonäriteenused
Hulgimüügiteenused
Jaemüügiteenused (kange alkohol, vein ja õlu; kange alkoholi, veini- ja õllekauplused)
Alkohoolsete jookide tootmine

Tegevusala klassifikatsioon:

CPC 24 (v.a 244), 62112, 62226, 63107

Reservatsiooni liik:

Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand:

Provints – Ontario

Meetmed:

Liquor Control Act, R.S.O. 1990, c. L. 18
General, O. Reg. 717/90
Alcohol and Gaming Regulation and Public Protection Act, R.S.O. 1996, c. 26, Sched.
Assignment of Powers and Duties, O. Reg. 141/01
Ontario alkoholi ja hasartmängude komisjoni registripidaja strateegia ja meetmed (*Registrar of the Alcohol and Gaming Commission of Ontario policies and practices*)

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Ontariol reguleerida alkohoolsete jookide impordi, ostmist, tootmist, levitamist, tarnimist, turustamist ja müüki Ontarios, sealhulgas provintsi monopolide kaudu. Õlut võib müüa ainult selleks volitatud riigikauplustes.
2. Alkoholi ja hasartmängude registripidaja (*Registrar of Alcohol and Gaming*) lubab Ontario veini-, kangete alkohoolsete jookide ja õlletootjatel pidada kauplusi nende enda veini, kange alkoholi ja õlu müügiks. Ontario alkoholi ja hasartmängude komisjon (*Alcohol and Gaming Commission of Ontario*) lubab lisaks ainult kaupluseketil „The Beer Store“ müüa kodumaist ja importõlu.

Reservatsioon I-PT-121

Sektor:	Põllumajandus
Allsektor:	Põllumajandusmaa, mets ja muu metsamaa
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 5310
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Ontario
Meetmed:	<i>Municipal Act</i> , S.O 2001, c. 25, s. 308.1 <i>Assessment Act</i> , R.S.O. 1990, c. A.31, s. 7 <i>General</i> , O. Reg. 282/98

Kirjeldus:	Investeeringud Sellise põllumajandusmaa ja haritava metsamaa suhtes, mille omanik on Kanada kodanik või alalise elamisloaga seaduslikult Kanadasse lubatud isik või äriühing, kelle hääleõigustest omavad üle 50 % Kanada kodanikud või Kanadasse alalise elamise eesmärgil seaduslikult lubatud isikud, kohaldatakse vähendatud omandimaksu.
-------------------	---

Reservatsioon I-PT-122

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Auditeerimisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 862
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Ontario
Meetmed:	<i>Credit Unions and Caisses Populaires Act</i> , S.O 1994, c. 11, s. 160

Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Krediidiühistu audiitorina võib tegutseda audiitor või audiitorfirma, kui audiitori või audiitorfirma töötaja tavapärane elukoht on Kanadas.
-------------------	---

Reservatsioon I-PT-123

Sektor:	Liikmesorganisatsioonide teenus
Allsektor:	Juriidiliste dokumentide koostamine ja nende tõendamine
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8613, 95910
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provints – Ontario

Meetmed: *The Marriage Act*, R.S.O 1990, c. M.3, ss. 11 and 20

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Ontario jätab endale õiguse piirata nende isikute rühma, kellel on õigus väljastada abiellumislubasid, sealhulgas elukohta alusel, ja nõuda, et nimetatud õigusakti alusel registreeritud isik, kes sõlmib abielu, peab olema Ontario elanik või preestri või pastori vastutav kogu Ontarios või mõnes selle osas asuva koguduse eest.

Reservatsioon I-PT-124

Sektor: Põllumajandus

Allsektor: Põllumajandustooted
Metsandus ja kalandus
Põllumajandustoorme ja elusloomade hulгимüügi teenused
Põllumajanduse, jahinduse ja metsandusega seotud teenused
Kalandusega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 01, 021, 029, 04, 21, 22, 881 (v.a põllumajandusseadmete rent koos käitajaga ja 8814), 882

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsemistasand: Provints – Ontario

Meetmed: *Farm Products Marketing Act*, R.S.O., c. F-9
Milk Act, R.S.O. 1990, c. M. 12

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Eespool nimetatud meetmed võimaldavad provintsil reguleerida põllumajandustoodete ja toiduainete tootmist ja turustamist provintsis, sealhulgas piimatoodete, munade ja linnukasvatussaaduste pakkumise juhtimisega seotud meetmed, ja anda asjakohaseid lubasid.
2. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võivad Ontario ja eespool nimetatud üksuste ja asutuste võetud meetmed ja tegevused hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad teguritel, mille alusel võidakse kohelda eelistatult
  - a) Ontario elanikke või
  - b) üksusi, mis on asutatud Kanada või selle provintsi või territooriumi õiguse kohaselt ja mille tegevuskoht on Ontarios.

Reservatsioon I-PT-125

Sektor: Kaubandus

Allsektor: Mootorsõidukite müügi-, hooldus- ja remonditeenused

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 611, 612
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Ontario
Meetmed:	<i>Motor Vehicle Dealers Act</i> , S.O. 2002, c. 30, Sched. B
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Mootorsõidukimüüja peab olema registreeritud ja tegutsema üksnes kohas, mis on kindlaks määratud tema registreerimisel. Kindlaksmääratud koht peab olema Ontarios.

Prints Edwardi saarel kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioon I-PT-126

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Arhitektiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8671
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Prints Edwardi saar
Meetmed:	<i>Architects Acts</i> , R.S.P.E.I. 1988, c. A-18.1 Prints Edwardi saare arhitektide liidu põhikiri (<i>Architects Association of Prince Edward Island By-laws</i>)
Kirjeldus:	Investeeringud Prints Edwardi saarel arhitektuuri valdkonnas tegevusluba taotleva mujal asutatud ainuomandis ettevõtte puhul omanik, partnerluse ja äriühingu puhul vähemalt kaks kolmandikku partneritest, juhtidest või tegevjuhtidest peavad olema arhitektid ning vähemalt enamik äriühingu iga aktsiaklassi emiteeritud hääleõigusega aktsiatest peab kuuluma arhitektidele ja olema registreeritud nende nimele.

Reservatsioon I-PT-127

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Kindlustus- ja kinnisvaravaldkond
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 821, 822
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Prints Edwardi saar

Meetmed: *Real Estate Trading Act*, R.S.P.E.I. 1988, R -2

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Kinnisvara müümiseks peab füüsilisel isikul olema Prints Edwardi saarel kinnisvara-
maaklerina tegutsemise luba. Registripidaja ei väljasta kõnealust luba isikule, kes ei ole
Kanada kodanik või alaline elanik.

Reservatsioon I-PT-128

Sektor: Turustusteenused

Allsektor: Mootorikütuse jaemüük

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 613

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Valitsemistasand: Provints – Prints Edwardi saar

Meetmed: *Petroleum Products Act*, R.S.P.E.I. 1988, P-5.1

Kirjeldus: **Investeeringud**
Jaemüüjale tankla käitamiseks loa väljastamisel võtab komisjon (*Island Regulatory and
Appeals Commission*) arvesse avalikku huvi ja majanduslikku vajadust, kohaldades kri-
teeriume, mida ta peab vastavalt asjaoludele asjakohaseks.

Reservatsioon I-PT-129

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provints – Prints Edwardi saar

Meetmed: *Prince Edward Island Lands Protection Act*, R.S.P.E.I. 1988, L-5
*Teenustasude ja maa identifitseerimise eeskirjad (Fees Regulations and Lands Identification
Regulations)*

Kirjeldus: **Investeeringud**

1. Mitteresidentidest isikud peavad esitama taotluse, kui soovivad omandada rohkem kui viis aakrit maad või maad, millel on rohkem kui 165 jalga rannaala (*shore frontage*), ja peavad saama loa riiginõukogult (*Lieutenant Governor in Council*). Rannaala on muu hulgas, kuid mitte ainult, ookeanide, jõgede, järvede, tiikide ja soodega piirnev maa.
2. Prints Edwardi saare valitsus väljastab lubasid mitteresidentidest isikutele eespool mainitud õigusakti alusel ja võib kehtestada lubadele rangemaid tingimusi, näiteks et maa-ala peab olema maa identifitseerimise süsteemi kantud põllumajandusmaana või muuks kasutuseks kui arenduseks.
3. Mitteärilise kinnisvara omandimaksu vähendamist saavad kasutada vaid Prints Edwardi saare elanikud.

Reservatsioon I-PT-130

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Krediidiinfoteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87901
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Prints Edwardi saar
Meetmed:	<i>Consumer Reporting Act</i> , R.S.P.E.I. 1988, C-20
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Iga eespool nimetatud õigusakti alusel registreeritud tarbijate kohta krediiditeavet andev agentuur peab tegutsema Prints Edwardi saarel asuvas püsivas tegevuskohas.

Reservatsioon I-PT-131

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusabiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Prints Edwardi saar
Meetmed:	<i>Legal Profession Act</i> , 1992 c. 39, R.S.P.E.I. 1988, L-6.1
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Prints Edwardi saare advokatuuri (<i>Law Society of Prince Edward Island</i>) liikmeks saamiseks ja advokaadina töötamiseks peab isik olema Kanada kodanik või Kanada alaline elanik.

Reservatsioon I-PT-132

Sektor:	Põllumajandus
Allsektor:	Põllumajandustooted Elusloomad ja loomsed saadused Liha Piimatooted Mujal klassifitseerimata toiduained
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 01, 02, 21, 22, 239, 6221, 62112

Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsemistasand:	Provints – Prints Edwardi saar
Meetmed:	<i>Natural Products Marketing Act</i> , R.S.P.E.I. 1988, N-3 <i>Dairy Industry Act</i> , R.S.P.E.I. 1988, D-1 <i>Agricultural Products Standards Act</i> , R.S.P.E.I. 1988, A-9 <i>Dairy Producers Act</i> , R.S.P.E.I. 1988, D-2 <i>Agricultural Insurance Act</i> , R.S.P.E.I. 1988, A-8.2 <i>Animal Health and Protection Act</i> , R.S.P.E.I., A-11.1 <i>Grain Elevators Corporation Act</i> , R.S.P.E.I. 1993, c. 8 <i>Plant Health Act</i> , R.S.P.E.I. 1990, c. 45

Kirjeldus:**Investeeringud ja -piiriülene teenustekaubandus**

1. Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Prints Edwardi saare valitsusel reguleerida küsimusi, mis käsitlevad muu hulgas, kuid mitte ainult, innuliha, munade, piimatoodete, sigade, veiste, kartulite ja kalkunite turustamist, sealhulgas ostmist, müümist, pakendamist, liigitamist, ladustamist, töötlemist, vedu müügi või ladustamise otstarbel, müügi edendamist, uurimist ja müügiks pakkumist ning tootmist ja transporti, ja väljastada asjakohaseid lubasid, et saavutada nimetatud õigusaktide eesmäärke.
2. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võivad need meetmed hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad eri teguritel, turulepääsu piiranguid, tegevusnõuete kehtestamist või Prints Edwardi saare elanike või selliste üksuste positiivset diskrimineerimist, mis on asutatud kooskõlas Kanada või selle provintsi või territooriumi õigusega ning mille tegevuskoht on ja mille tegevusest suur osa toimub Prints Edwardi saarel.

Reservatsioon I-PT-133

Sektor:	Kalandus ja vesiviljelus
Allsektor:	Kalandustoodete hulgikaubandus Kalandusega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 04, 62224, 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsemistasand:	Provints – Prints Edwardi saar
Meetmed:	<i>Fisheries Act</i> , R.S.P.E.I. 1988, F-13.01 <i>Fish Inspection Act</i> , R.S.P.E.I. 1988, F-13 <i>Certified Fisheries Organizations Support Act</i> , R.S.P.E.I. 1988, C-2.1 <i>Natural Products Marketing Act</i> , R.S.P.E.I. 1988, N-3

- Kirjeldus:** **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
1. Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Prints Edwardi saare valitsusel reguleerida kalavarude ja -toodetega seotud küsimusi ja anda asjakohaseid lubasid, mis hõlmavad muu hulgas järgmist: kalavarude säilitamine ja arendamine, kalade ost ja töötlemine, ja kõik muud aspektid, mida on vaja nende õigusaktide eesmärkide täielikuks saavutamiseks.
  2. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võivad need meetmed hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad eri teguritel, turulepääsu piiranguid, tegevusnõuete kehtestamist või Prints Edwardi saare elanike või selliste üksuste positiivset diskrimineerimist, mis on asutatud kooskõlas Kanada või selle provintsi või territooriumi õigusega ning mille tegevuskoht on ja mille tegevusest suur osa toimub Prints Edwardi saarel.

Reservatsioon I-PT-134

- Sektor:** Energeetika
- Allsektor:** Elekter, nafta ja maagaas
Energiajaotusega seotud teenused
- Tegevusala klassifikatsioon:** CPC 17, 120, 887
- Reservatsiooni liik:** Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus
- Valitsemistasand:** Provintsi – Prints Edwardi saar
- Meetmed:** *Energy Corporation Act*, R.S.P.E.I. 1988, E-7
Renewable Energy Act, R.S.P.E.I. 2004, C-16
Oil and Natural Gas Act, R.S.P.E.I. 1988, O-5
Electric Power Act, R.S.P.E.I. 1988, E-4

- Kirjeldus:** **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
1. Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Prints Edwardi saare valitsusel reguleerida energia ja energiasüsteemide, nafta ja maagaasi ja taastuvate energiaallikatega seotud küsimusi ja anda asjakohaseid lubasid, mis hõlmavad muu hulgas järgmist: energia tootmine, kogumine, ülekandmine, jaotamine, energiaga varustamine, energia ost, kasutamine, puuraukude puurimine, nafta ja maagaasi tootmine ja nafta- ja maagaasivarude kaitsmine, nimetatud õigusaktide eesmärkide üldine saavutamine või sätete kohaldamine.
  2. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võivad need meetmed hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad eri teguritel, turulepääsu piiranguid, tegevusnõuete kehtestamist või Prints Edwardi saare elanike või selliste üksuste positiivset diskrimineerimist, mis on asutatud kooskõlas Kanada või selle provintsi või territooriumi õigusega ning mille tegevuskoht on ja mille tegevusest suur osa toimub Prints Edwardi saarel.

Reservatsioon I-PT-135

Sektor: Põllumajandus-, metsandus- ja kalandustooted

Allsektor: Metsandus- ja raietooted
Metsanduse ja metsaraiega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 03, 8814

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsemistasand: Provints – Prints Edwardi saar

Meetmed: *Forest Management Act*, R.S.P.E.I. 1988, F-14
Public Forest Council Act, R.S.P.E.I. 2001, C-48

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Prints Edwardi saare valitsusel reguleerida metsandustoodetega seotud küsimusi ja anda asjakohaseid lubasid, mis hõlmavad muu hulgas järgmist: metsandustoodete kaitsmine, kogumine, korjamine ja müümine; lubade väljastamine ja metsakorraldajate sertifitseerimine; taimede ja taimsete materjalide import; tasud ja muud lõivud; nimetatud õigusaktide üldine kohaldamine.
2. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võivad need meetmed hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad eri teguritel, turulepääsu piiranguid, tegevusnõuete kehtestamist või Prints Edwardi saare elanike või selliste üksuste positiivset diskrimineerimist, mis on asutatud kooskõlas Kanada või selle provintsi või territooriumi õigusega ning mille tegevuskoht on ja mille tegevusest suur osa toimub Prints Edwardi saarel.

Reservatsioon I-PT-136

Sektor: Alkohoolsed joogid

Allsektor: Komisjonäriteenused
Hulgimüügiteenused
Jaemüügiteenused (kange alkohol, vein ja õlu; kange alkoholi, veini- ja õllekauplused)
Alkoholsete jookide tootmine

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 24 (v.a 244), 62112, 62226, 63107

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsemistasand: Provints – Prints Edwardi saar

Meetmed: *Liquor Control Act*, R.S.P.E.I. 1988, L-14

- Kirjeldus:** **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
1. Prints Edwardi saare alkoholikontrolli komisjon (*Prince Edward Island Liquor Control Commission*, PEILECC) on Prints Edwardi saare valitsuse riigiettevõtte, mis on Prints Edwardi saarel alkoholsete jookide ainuimportija ja kontrollib nende ostu, levitamist ja müüki. PEILCC haldab ladu, omab kontoreid ja haldab riiklikku alkoholipoodi (*Licensee Distribution Centre*). PEILCC varustab alkoholsete jookide jaemüügiga tegelevaid kauplusi ja riiklikku alkoholipoodi *Licensee Distribution Centre* ning haldab nende tegevust.
  2. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võivad need meetmed hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad eri teguritel, turulepääsu piiranguid, tegevusnõuete kehtestamist või Prints Edwardi saare elanike või selliste üksuste positiivset diskrimineerimist, mis on asutatud kooskõlas Kanada või selle provintsi või territooriumi õigusega ning mille tegevuskoht on ja mille tegevusest suur osa toimub Prints Edwardi saarel.

Reservatsioon I-PT-137

- Sektor:** Puhke-, kultuuri- ja sporditeenused
- Allsektor:** Hasartmängud ja kihlveod
- Tegevusala klassifikatsioon:** CPC 96492
- Reservatsiooni liik:** Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus
- Valitsemistasand:** Provints – Prints Edwardi saar
- Meetmed:** *Lotteries Commission Act*, R.S.P.E.I. 1988, L-17

- Kirjeldus:** **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
1. Prints Edwardi saare loteriikomisjonil (*Prince Edward Island Lotteries Commission*) on nimetatud õigusakti alusel õigus töötada välja, korraldada, viia läbi ja hallata loteriisid, totalisaator-tüüpi kihlveosüsteeme ja internetipõhiseid hasartmänge provintsi valitsuse või muude selliste provintside valitsuste nimel, kellel on kõnealuse provintsi loteriisid või kihlveosüsteeme käsitlev leping.
  2. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võivad need meetmed hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad eri teguritel, turulepääsu piiranguid, tegevusnõuete kehtestamist või Prints Edwardi saare elanike või selliste üksuste positiivset diskrimineerimist, mis on asutatud kooskõlas Kanada või selle provintsi või territooriumi õigusega ning mille tegevuskoht on ja mille tegevusest suur osa toimub Prints Edwardi saarel.

Québecis kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioon I-PT-138

- Sektor:** Kõik sektorid
- Allsektor:**

Tegevusala klassifikatsioon:**Reservatsiooni liik:**

Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand:

Provintis – Québec

Meetmed:

An Act respecting the acquisition of farm land by non-residents, C.Q.L.R., c. A-4.1
Regulation respecting the declaration of non-resident status in the application for registration of the acquisition of farm land; C.Q.L.R., c. A-4.1, r. 1
Regulation respecting an application for authorization and the information and documents required for the application, C.Q.L.R., chapter A-4.1, r. 2
Regulation respecting the tariff of duties, fees, costs made under the Act respecting the acquisition of farm land by non-residents, C.Q.L.R., c. A-4.1, r. 3
An Act respecting the preservation of agricultural land and agricultural activities, C.Q.L.R., c. P-41.1, and regulations
An Act respecting the lands in the domain of the State, C.Q.L.R., c. T-8.1
Regulation respecting the sale, lease and granting of immovable rights on lands in the domain of the State, C.Q.L.R., c. T-8.1, r. 7

Kirjeldus:**Investeeringud**

1. Kui väljaspool Québeci elav isik omandab otse või kaudselt põllumajandusmaad, peab ta selleks saama loa Québeci põllumajandusmaa kaitse komisjonilt (*Commission de protection du territoire agricole du Québec*). Kui komisjon saab väljaspool Québeci elavalt isikult loataotluse, võtab ta arvesse maa võimalikke kasutusviise põllumajanduslikel eesmärkidel ja nende majanduslikku mõju.
2. Määratud põllumajanduspiirkonnas ei tohi maatükki kasutada muul kui põllumajanduslikul eesmärgil ilma komisjoni loata, kes võtab otsuse tegemisel arvesse konkreetseid sotsiaalmajanduslikke tegureid.
3. Québeci elanikel on riigi valdusesse kuuluva maa otsmisel või rentimisel eelisõigus.

Reservatsioon I-PT-139**Sektor:**

Põllumajandus, metsandus ja kalandus

Allsektor:

Põllumajandustooted
 Aiandus ja köögiviljakasvatus
 Elusloomad ja loomsed saadused
 Töötlemata puit
 Kala ja muud kalandustooted
 Liha, kala, puuviljad, köögiviljad, õlid ja rasvad
 Piimatooted
 Jahu ja tangained
 Tärklis ja tärklisetooted
 Muud toiduained
 Põllumajandusega seotud teenused
 Loomakasvatusega seotud teenused
 Kalandusega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 01, 02, 031, 04, 21, 22, 23, 8811 (v.a põllumajandusseadmete rent koos käitajaga), 8812, 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsemistasand:	Provints – Québec
Meetmed:	<i>Professional Syndicates Act, C.Q.L.R., c. S-40</i> <i>An Act respecting the marketing of agricultural, food and fish products, C.Q.L.R., c. M-35.1</i> <i>Règlement des producteurs d'œufs d'incubation sur le contingentement, C.Q.L.R., c. M-35.1, r. 223</i> <i>Règlement sur les quotas des producteurs d'œufs de consommation du Québec, C.Q.L.R., c. M-35.1, r. 239</i>
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus 1. Kutseliidud (<i>professional syndicates</i>) võivad hallata põllumajandustoodete tootmise ja turustamise ühiseid kavasisid ja tootjate turustuskomiteesid. Ainult Kanada kodanikud võivad taotleda kutseliidu moodustamist ja kuuluda selle haldusnõukogusse. 2. Ainult Kanada kodanikud võivad kasutada uutele haudemunade tootjatele mõeldud reservi, osaleda teatavates programmides ja kasutada munakvoote väljaspool tsentraliseeritud süsteemi .

Reservatsioon I-PT-140

Sektor:	Põllumajandus, metsandus ja kalandus
Allsektor:	Kalatooted Kalandusega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 04, 882
Reservatsiooni liik:	Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Provints -Québec
Meetmed:	<i>Marine Products Processing Act, C.Q.L.R., c. T-11.01</i>
Kirjeldus:	Investeeringud Minister võib eeskirjaga kehtestada töötlemise miinimumnõuded, mida ettevõtja peab meresaaduse valmistamisel või konserveerimisel järgima. Nõuded võivad sõltuvalt meresaadusest erineda.

Reservatsioon I-PT-141

Sektor:	Puhke-, kultuuri- ja sporditeenused
Allsektor:	Kultuuriväärtused

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 963
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsemistasand:	Provints – Québec
Meetmed:	<i>Cultural Heritage Act</i> , C.Q.L.R., c. P-9.002
Kirjeldus:	Investeeringud <ol style="list-style-type: none"> 1. Kultuurivara võib olla dokument, hoone, ese või koht. Pärast kultuuripärandi nõukogu (<i>Conseil du patrimoine culturel</i>) arvamuse saamist võib kultuuri- ja kommunikatsiooniminister liigitada täielikuks või osaliseks kultuuripärandiks mis tahes kultuuriväärtuse, mille teadmine, kaitse, väärtustamine või edasiandmine on avalikes huvides. 2. Ministri luba on vajalik, kui füüsiline või juriidiline isik soovib müüa või kinkida kultuuripärandiks klassifitseeritud dokumendi või eseme muule valitsusele või valitsusasutusele kui Québeci valitsus (<i>Gouvernement du Québec</i>), füüsilisele isikule, kes ei ole Kanada kodanik või alaline elanik, või juriidilisele isikule, kelle põhitegevuskoht ei asu Québecis. Riigile kuuluvat kultuuripärandisse klassifitseeritud vara ei tohi müüa, anda pikaajalisele rendile ega kinkida ilma ministri loata. Muudel loovutamise juhtudel on vajalik eelnev kirjalik teade.

Reservatsioon I-PT-142

Sektor:	Kogukonna-, sotsiaal- ja isikuteenused
Allsektor:	Matuse-, kremeerimis- ja surnutalitamine
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9703
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Québec
Meetmed:	<i>An Act respecting medical laboratories, organ and tissue conservation and the disposal of human bodies</i> , C.Q.L.R., c. L-0.2 <i>Regulation respecting the application of the Act respecting medical laboratories, organ and tissue conservation and the disposal of human bodies</i> , C.Q.L.R., c. L-0.2, r. 1 <i>An Act respecting prearranged funeral services and sepultures</i> , C.Q.L.R., c. A-23.001
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. Füüsiline isik, kes taotleb luba, et tegutseda matusekorraldajana kas enda nimel või sellise juriidilise isiku, partnerluse või ühenduse nimel, kelle peakorter asub Québecis, peab olema Québecis elanud vähemalt 12 kuud enne taotluse esitamist. 2. Isik, kes taotleb luba, et tegeleda balsameerimise või tuhastamisega, ei pea elama Québecis, kuid ta peab elama Kanadas.

Reservatsioon I-PT-143

Sektor:	Transport
Allsektor:	Taksoteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 71221
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsemistasand:	Provints -Québec
Meetmed:	<i>An Act respecting transportation services by taxi</i> , C.Q.L.R., c. S-6.01 <i>Taxi Transportation Regulation</i> , C.Q.L.R., c. S-6.01, r. 3, <i>Highway Safety Code</i> , C.Q.L.R., c. C-24.2 <i>Regulation respecting road vehicle registration</i> , C.Q.L.R., c. C-24.2, r. 29
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> Selleks et Québeci transpordikomisjon (<i>Commission des transports du Québec</i>) saaks väljastada, määrata või üle kanda taksoomaniku loa füüsilisele isikule, peab see isik olema Kanada kodanik või alaline elanik. Selleks et Québeci autokindlustusselts (<i>Société de l'assurance automobile du Québec</i>) saaks väljastada füüsilisele isikule taksoomaniku loa, peab see isik olema Kanada kodanik või alaline elanik. Ühel isikul võib olla maksimaalselt 20 taksoomaniku luba.

Reservatsioon I-PT-144

Sektor:	Transport
Allsektor:	Linnadevaheline tellimusvedu Muude kaupade vedu
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 71214, 71239
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Québec
Meetmed:	<i>Highway Safety Code</i> , C.Q.L.R., c. C-24.2 <i>Regulation respecting road vehicle registration</i> , C.Q.L.R., c. C-24.2, r. 29
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Rahvusvahelise registreerimissüsteemi (<i>International Registration Plan</i> , IRP) kohaselt maksavad vedajad registreerimistasu üks kord ühele jurisdiktsioonile, mis omakorda tagab, et nõuetekohaselt registreeritud sõidukid võivad liikuda teistes jurisdiktsioonides. Selline proportsionaalne registreerimistasude süsteem toimib vastavalt igas jurisdiktsioonis läbitud vahemaale. IRP registreerimistunnistust tunnustatakse Kanada provintside ja Ameerika Ühendriikide osariikides. Proportsionaalse registreerimise saab üksnes isik, kelle tegevuskoht on Québecis ja kelle sõidukitest vähemalt üks liigub Québecis.

Reservatsioon I-PT-145

Sektor:	Transport
Allsektor:	Bussitransport
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 71211, 71212, 71213, 71214, 71222
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsemistasand:	Provints – Québec
Meetmed:	<i>Transport Act</i> , C.Q.L.R., c. T-12 <i>Bus Transportation Regulation</i> , C.Q.L.R., c. T-12, r. 16
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Bussiveoteenuse loa väljastamisel võib Québeci transpordikomisjon (<i>Commission des transports du Québec</i>) kohaldada teenindatava piirkonna suhtes avaliku nõudluse kriteeriumit. Samuti võib komisjon kaaluda, kas taotletava loa väljastamine tooks kaasa mõne teise bussiveoteenuse kadumise või mõjutaks oluliselt selle kvaliteeti.

Reservatsioon I-PT-146

Sektor:	Transport
Allsektor:	Maanteetransport
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 71231, 71232, 71233, 71234
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Provints – Québec
Meetmed:	<i>An Act respecting the Ministère des Transports</i> , C.Q.L.R., c. M-28 <i>Transport Act</i> , C.Q.L.R., c. T-12 <i>Regulation respecting the brokerage of bulk trucking services</i> , C.Q.L.R., c. T-12, r. 4 <i>An Act respecting owners, operators and drivers of heavy vehicles</i> , C.Q.L.R., c. P-30.3
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus 1. Transpordiminister kehtestab tingimused, millele raskeveoki käitajad, kelle tegevuskoht asub küll väljaspool Québeci, kuid Kanada sisekaubandust käsitleva lepingu (<i>Agreement on Internal Trade</i>) osalise territooriumil, peavad vastama, et olla kantud mahtkauba vedajate registrisse (<i>bulk trucking register</i>). Registreerimiste koguarv on piiratud. Québecist väljaspool asuva raskeveoki käitaja põhitegevuskoht peab säilima Québecist väljaspool. Registreerimist ei saa üle kanda.

2. Vähemalt 50 % transpordist, mis on vajalik transpordiministri poolt sõlmitud teehitust, teeparandust ja -hooldust käsitleva lepingu täitmiseks, on reserveeritud väikestele mahtkauba veoga tegelevatele ettevõtjatele, kes osalevad vahendusloa (*brokerage permit*) saanud ühenduse vahendatud teenuste osutamisel. Mahtkaubaveoga tegelevad ettevõtjad, kes ei ole kantud registrisse, võivad saada vaid ülejäänud 50 % vajaminevast transpordist, kui vahendusloa omanik võtab vastu pakkumise täita 50 % vajaminevast transpordist.
3. Vahendusloa saamiseks peab mittetulunduslik juriidiline isik või ühistu tõendama, et ta esindab vähemalt 35 % raskeveokite käitajatest, kes on kantud mahtkaubaveojate registrisse ja kelle põhitegevuskoht on piirkond, mille jaoks luba taotletakse. Käitaja osaleb vahendatavate teenuste pakkumises selles vahenduspiirkonnas, kus asub tema põhitegevuskoht või eeskirjaga kindlaks määratud piirkonnas.

Reservatsioon I-PT-147

Sektor:	Transport
Allsektor:	Meretransport
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 72211
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Québec
Meetmed:	<i>An Act respecting the Société des Traversiers du Québec</i> , C.Q.L.R., c. S-14 <i>Transport Act</i> , C.Q.L.R., c. T-12

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Québeci transpordikomisjon (*Commission des transports du Québec*) väljastab või kannab üle loa reisijate veoks veeteed mööda isikule, kes taotleb seda komisjoni koostatud vormil, kui komisjon on seisukohal, et kõnealune isik on tõendanud tegelikkust ja vältimatut vajadust pakkuda lisateenust iga kasutatava laeva kohta, kui pakutav parvlaevateenus konkureerib sarnase teenusega.
2. Juhatuse liige saab olla ainult isik, kelle elukoht on Québecis.

Reservatsioon I-PT-148

Sektor:	Puhke-, kultuuri- ja sporditeenused
Allsektor:	Spordi- ja muud puhketeenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 964
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Québec

Meetmed: *An Act respecting safety in sports, C.Q.L.R., c. S-3.1*
Regulation respecting combat sports, C.Q.L.R., c. S-3.1, r. 11
Regulation respecting combat sports licensing, C.Q.L.R., c. S-3.1, r. 7

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Isikul, kelle elukoht ei ole Kanadas, ei ole võimalik professionaalse võitlusspordi puhul saada aastast kohtunikuluba, kuid talle võib väljastada loa konkreetseks spordiürituseks.

Reservatsioon I-PT-149

Sektor: Reisibüroo-, reisikorraldaja- ja giiditeenused

Allsektor: Reisibürood
Reisikorraldamise teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 7471

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provints – Québec

Meetmed: *Travel Agents Act, C.Q.L.R., c. A-10*
Regulation respecting travel agents, C.Q.L.R., c. A-10, r. 1

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Vabakutselise reisiagendi luba taotlev füüsiline isik peab looma põhitegevuskoha Québecis ja seda seal hoidma. Ühendus, partnerlus või isik, kelle nimel luba taotletakse, peab oma põhitegevuskoha looma Québecis ja seda seal hoidma. Põhitegevuskoht on tegevuskoht, kus toimub loa omaniku peamine tegevus.

Reservatsioon I-PT-150

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Turulepääs
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsemistasand: Provints – Québec

Meetmed: *Cooperatives Act, C.Q.L.R., c. C-67.2*
Regulation under the Cooperatives Act, C.Q.L.R., c. C-67.2, r. 1

- Kirjeldus:** **Investeeringud**
1. Õigusaktis *Cooperatives Act* on kehtestatud piirangud aktsiate emiteerimisele, üleminekule ja omamisele. Ühistu liikmesus eeldab, et liige ise ka tegelikult kasutab ühistu pakutavaid teenuseid ja et ühistu saab neid talle pakkuda. Samuti on õigusaktis *Cooperatives Act* sätestatud, et iga ühistu liige või liikmeks oleva juriidilise isiku või partnerluse esindaja võib olla ühistu juht. Ühistu, liidu või katusorganisatsiooni peakorter peab alaliselt Québecis asuma.
  2. Teatava osa ühistu, liidu või katusorganisatsiooni kogu äritegevusest peavad läbi viima selle liikmed. See protsent on kindlaks määratud valitsuse määrusega. Kui tegemist on solidaarsusühistuga (*solidarity cooperative*), arvutatakse kõnealune osa eraldi neile liikmetele, kes on ühistu kasutajad, ja neile, kes on selle töötajad.

Reservatsioon I-PT-151

- Sektor:** Põllumajandus, metsandus ja kalandus
- Allsektor:** Metsandus- ja raietooted
Puit- ja korktooted, õlgedest ja punumismaterjalidest tooted
Paberimass, paber ja paberitooted
- Tegevusala klassifikatsioon:** CPC 031, 31, 32
- Reservatsiooni liik:** Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded
- Valitsemistasand:** Provintis – Québec
- Meetmed:** *An Act respecting the Ministère des Ressources Naturelles et de la Faune*, C.Q.L.R., c. M-25.2
Sustainable Forest Development Act, C.Q.L.R., c. A-18.1

- Kirjeldus:** **Investeeringud**
1. Kogu riigimaalt ülestöötatud puit, sh biomass, tuleb täielikult Québecis töödelda. Valitsus võib siiski enda sätestatud tingimustel lubada riigimaalt pärit osaliselt töödeldud puidu vedu väljapoole Québeci, kui muu variant näib olevat avaliku huviga vastuolus.
  2. Minister võib võtta meetmeid tema pädevusalas olevate riigimaal asuvate maa-alade või metsavarude arendamiseks, et edendada piirkondlikku arengut või rakendada muud seonduvat tegevuspoliitikat.

Reservatsioon I-PT-152

- Sektor:** Puhke-, kultuuri- ja sporditeenused
- Allsektor:** Hobuste võidusõidud
- Tegevusala klassifikatsioon:** CPC 02113, 96492

Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsemistasand:	Provints – Québec
Meetmed:	<i>An Act respecting racing</i> , C.Q.L.R., c. C-72.1 <i>Rules respecting the breeding of Québec Standardbred race horses</i> , C.Q.L.R., c. C-72.1, r. 6 <i>Rules respecting Certification</i> , C.Q.L.R., c. C-72.1, r. 1 <i>Rules respecting betting houses</i> , CQLR, c. C-72.1, r. 8 <i>Rules respecting Standardbred horse racing</i> , C.Q.L.R., c. C-72.1, r. 3 <i>Regulation respecting betting horses</i> , C.Q.L.R., c. C-72.1, r.7
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus 1. Ainult Kanada kodanik võib taotleda luba kasutada võidusõiduradasid, luba korraldada võidusõite või luba pidada kihlveokontorit. 2. Isik, kes taotleb Ameerika ratsahobuse täku <i>Régie des alcools, des courses et des jeux</i> („RACJ“) kohast registreerimist, peab olema olnud Québeci elanik vähemalt 183 päeva. 3. Ainult sellisel Québeci võistlushobusel, mis vastab <i>Rules respecting the breeding of Québec Standardbred race horses</i> määratlusele, on õigus privileegile või soodustusele.

Reservatsioon I-PT-153

Sektor:	Puhke-, kultuuri- ja sporditeenused
Allsektor:	Hasartmängud ja kihlveod
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 96492
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatuse
Valitsemistasand:	Provints – Québec
Meetmed:	<i>An Act respecting the Société des loteries du Québec</i> , C.Q.L.R., c. S-13.1 <i>An Act respecting the Régie des alcools des courses et des jeux</i> , C.Q.L.R. chapter R-6.1 <i>An Act respecting lotteries, publicity contests and amusement machines</i> , C.Q.L.R., c. L-6 <i>Lottery Scheme Rules</i> , C.Q.L.R., c. L-6, r. 12 <i>Rules respecting amusement machines</i> , C.Q.L.R., c. L-6, r. 2 <i>Rules respecting publicity contests</i> , C.Q.L.R., c. L-6, r. 6 <i>Rules respecting video lottery machines</i> , C.Q.L.R., c. L-6, r. 3 <i>Bingo Rules</i> , C.Q.L.R., c. L-6, r. 5
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus 1. Isik, kes taotleb luba loteriide korraldamiseks, peab olema Kanada kodanik, või kui tegemist on ettevõtjaga, peab tema kontor asuma Québecis.

2. Isik, kes taotleb mänguautomaatide käitaja või müüja luba, peab olema Kanada kodanik, ja kui tegemist on ettevõtjaga, peab tema peakontor või põhitegevuskoht olema Kanadas ja kontor Québecis.
3. Mujal kui riigikasiinos kasutatavate videoloteriimasinate puhul võib *Régie des alcools, des courses et des jeux* (RACJ) võtta arvesse Kanada kodakondsust või Kanadas elamist nende eeskirjade koostamisel, millega määratakse kindlaks ettenähtud lubade saamise tingimused, tegevusstandardid, piirangud või keelud. RACJ võib määrata kindlaks mängijate osalemistingimused ning standardid, piirangud või keelud, mis on seotud müügi edendamise, reklaami või videoloteriimasinaid käsitlevate koolitusprogrammidega, mida saab kohaldada kas täielikult või osaliselt ainult teatavatesse kategooriatesse kuuluvate isikute suhtes.
4. Bingo puhul peavad projektid, mille jaoks heategevus- või usuorganisatsioon taotleb luba bingosaali, meedia vahendusel toimuva bingo või meelelahutusliku bingo jaoks, toimuma täies ulatuses Québecis. Bingoartiklite pakkuja (*bingo supplier*) luba taotlevate üksikisikute või ettevõtjate tegevuskoht peab olema Québecis.
5. Juhatuse liige saab olla ainult isik, kelle elukoht on Québecis.

Reservatsioon I-PT-154

Sektor:	Alkohoolsed joogid
Allsektor:	Komisjonäriteenused Hulgemüügiteenused Jaemüügiteenused Joogid
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 24 (v.a 244), 62112, 62226, 63107
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Québec
Meetmed:	<i>An Act respecting the Société des alcools du Québec</i> , C.Q.L.R., c. S-13 <i>Regulation respecting cider and other apple-based alcoholic beverages</i> , C.Q.L.R., c. S-13, r. 4 <i>Regulation respecting wine and other alcoholic beverages made or bottled by holders of a wine maker's permit</i> , C.Q.L.R., c. S-13, r. 7 <i>Regulation respecting alcoholic beverages made and bottled by holders of a distiller's permit</i> , C. Q.L.R., c. S-13, r. 3 <i>Regulation respecting the terms of sale of alcoholic beverages by holders of a grocery permit</i> , C. Q.L.R., c. S-13, r. 6 <i>An Act respecting offences relating to alcoholic beverages</i> , C.Q.L.R., c. I-8.1 <i>An Act respecting liquor permits</i> , C.Q.L.R., c. P-9.1 <i>Regulation respecting liquor permits</i> , C.Q.L.R., c. P-9.1, r. 5
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus 1. <i>Société des alcools du Québec</i> on monopoolses seisundis, vastutades alkoholsete jookide importimise, levitamise, tarnimise, transpordi, müügi, kaubanduse ja turustamise eest. 2. Juhatuse liige saab olla ainult isik, kelle elukoht on Québecis.

Reservatsioon I-PT-155

Sektor:	Alkohoolsed joogid
Allsektor:	Komisjonäriteenused Hulgimüügiteenused Jaemüügiteenused Joogid
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 24 (v.a 244), 62112, 62226, 63107
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Provints – Québec
Meetmed:	<i>An Act respecting the Société des alcools du Québec, C.Q.L.R., c. S-13</i> <i>Regulation respecting the terms of sale of alcoholic beverages by holders of a grocery permit, C. Q.L.R., c. S-13, r. 6</i> <i>An Act respecting offences relating to alcoholic beverages, C.Q.L.R., c. I-8.1</i>
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. Ainult need, kes omavad tegevuskohta Québecis, võivad saada loa õlle turustamiseks, pruulimiseks, destilleerimiseks, veini tootmiseks, siidri tootmiseks, ladustamiseks, väiketootmiseks või väiksemahuliseks õlletootmiseks. 2. Destilleerimisloa (<i>distiller's permit</i>) omanikud võivad müüa ainult enda toodetud või pudeldatud tooteid ühingule <i>Société des alcools du Québec</i> (SAQ), välja arvatud siis, kui nad saadavad selliseid tooteid Québecist välja. 3. Väiketootmise loa omanikud võivad müüa enda toodetavaid alkohoolseid jooke tootmiskohtades.

Reservatsioon I-PT-156

Sektor:	Alkohoolsed joogid
Allsektor:	Komisjonäriteenused Hulgimüügiteenused Jaemüügiteenused Joogid Hotelli- ja restoraniteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 24 (v.a 244), 62112, 62226, 63107, 641, 642, 643
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsemistasand:	Provints – Québec

Meetmed: *An Act respecting liquor permits*, C.Q.L.R., c. P-9.1
Regulation respecting liquor permits, C.Q.L.R., c. P-9.1, r. 5
Regulation respecting the terms of sale of alcoholic beverages by holders of a grocery permit, C.Q.L.R., c. S-13, r. 6

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Selleks et saada õigusakti *Act respecting liquor permits* kohane alkoholiluba (*liquor permit*) peavad isikud, kes ei ole Kanada kodanikud, olema elanud Québecis Kanada alaliste elanikena, välja arvatud juhul, kui nad taotlevad luba teatava ürituse jaoks (*reunion permit*) või luba „Man and His World“ raames valitsuse, maa, provintsi või riigi volitatud esindajatena.
2. Ettevõtted või äriühingud, kes ei ole Kanada börsil noteeritud, võivad saada alkoholi müügiloa ainult juhul, kui kõik nende partnerid või juhid ja aktsionärid, kellele kuulub vähemalt 10 % täieliku hääleõigusega aktsiatest, on Kanada kodanikud või on elanud Québecis Kanada alaliste elanikena.
3. Teatavate tootekategooriate puhul tegelevad turustamisega *Régie des alcools, des courses et des jeux* (RACJ) poolt välja antud toidukaupluse loa (*grocery licence*) omanikud. Toiduainete jaemüüjad peavad ostma lubatud alkoholiseid jooke volitatud müüjalt.
4. Alkoholiloa taotlejad, kes ei ole Kanada kodanikud, peavad tõendama, et nad on elanud Québecis vähemalt aasta. Kui taotleja on ettevõtja või äriühing, kes ei ole Kanada börsil noteeritud, peab ta tõendama, et kõik selle partnerid või juhid ja aktsionärid, kellele kuulub vähemalt 10 % täieliku hääleõigusega aktsiatest ja kes ei ole Kanada kodanikud, on elanud Québecis vähemalt aasta.
5. Isikul, kes haldab kohapealseks tarbimiseks mõeldud alkoholsete jookide müügi või serveerimise õigust omava loa omaniku nimel tegevuskohta, peab olema Kanada sotsiaalkindlustuse number.
6. Teatava ürituse jaoks hangitud alkoholi müügiloa puhul on ette nähtud, et juhul, kui üritusest saadavat tulu kasutatakse mittetulundusühenduse heaks, kes ei ole loa taotleja, peab mittetulundusühenduse tegevuskoht olema Québecis.

Reservatsioon I-PT-157

Sektor: Energeetika

Allsektor: Elektrienergia
 Energiajaotusega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 171, 887

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
 Tulemuslikkusnõuded

Valitsemistasand: Provintsi – Québec

Meetmed: *An Act Respecting the Régie de l'énergie*, C.Q.L.R., c. R-6.01
Hydro-Québec Act, C.Q.L.R., c. H-5

Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. Québec võib (sealhulgas reguleerimisasutuse <i>Régie de l'énergie</i> ja Hydro-Québeci kaudu) kehtestada, määrata kindlaks ja muuta elektrienergia tootmise, ostmise, transpordi, ülekande, tarnimise, jaotamise ja müügiga seotud tariife, hindu ja muid tingimusi. 2. Ilma et see piiraks eelneva üldist kohaldatavust, võivad need meetmed hõlmata oma äranägemisel tehtavaid otsuseid, mis põhinevad eri teguritel, turulepääsu piiranguid, tegevusnõuete kehtestamist või Québeci elanike või selliste üksuste positiivset diskrimineerimist, mis on asutatud kooskõlas Kanada või selle provintsi või territooriumi õigusega ning mille tegevuskoht on ja mille tegevusest suur osa toimub Québecis.
-------------------	---

Reservatsioon I-PT-158

Sektor:	Energeetika
Allsektor:	Elektrienergia Energijaotusega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 171, 887
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Provintsi – Québec
Meetmed:	<i>An Act respecting the exportation of electric power</i> , C.Q.L.R., c. E-23 <i>An Act Respecting the Régie de l'énergie</i> , C.Q.L.R., c. R-6.01

Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. Elektrienergia tootja Hydro-Québec, munitsipaal ja erasektori elektrienergiavõrgud omavad elektrienergia jaotamise ainuõigust. 2. Elektrienergia eksport Québecist on keelatud. Québeci valitsus võib korralduse alusel siiski kiita heaks Québecist välja suunduva elektrienergia ekspordi käsitleva lepingu enda kindlaks määratud tingimustel ja juhtudel. 3. Elektrienergia ekspordi käsitlevad Hydro-Québeci lepingud, sealhulgas transporditeenuse lepingu kohane ülekanne, tuleb esitada valitsuse kindlaks määratud juhtudel valitsusele kinnitamiseks ja nende suhtes kohaldatakse tingimusi, mis valitsus võib sel juhul kindlaks määrata.
-------------------	---

Reservatsioon I-PT-159

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Oma või renditud varaga seotud kinnisvarateenused Kinnisvarateenused vahendustasu eest või lepingu alusel
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 821, 822
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provints – Québec

Meetmed: *Real Estate Brokerage Act*, C.Q.L.R., c. C-73.2

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Õigusaktiga *Real Estate Brokerage Act* on kehtestatud nõuded kinnisvaramaaklerite ja -agentuuride elu- ja asukohale. Sellest tulenevalt peab kinnisvaramaakleri tegevuskoht olema Québecis. Kui maakler tegutseb agentuuri nimel, on maakleri tegevuskoht agentuuri tegevuskoht. Agentuuri tegevuskoht peab olema Québecis.

Saskatchewanis kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioon I-PT-160

Sektor: Mootorsõidukite ja mootorrataste müük, hooldus ja remont

Allsektor: Hulgimüügiteenused
Mootorsõidukite jaemüük, sh autod ja muud maanteesõidukid

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 61111, 61112

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provints – Saskatchewan

Meetmed: *The Motor Dealers Act*, R.S.S. 1978, c. M-22
The Motor Dealers Regulations, R.R.S. c. M-22 Reg. 1

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Mootorsõidukite müügi luba ei väljastata, kui loa taotlejal ei ole provintsis registripidaja jaoks rahuldavat tegevuskohta, kust ta tegeleks kas osaliselt või täielikult müügi-
giga.

Reservatsioon I-PT-161

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Kalandusega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 882

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provints – Saskatchewan

Meetmed:	<i>The Fisheries Act (Saskatchewan), 1994, c. F-16.1</i> <i>The Fisheries Regulations, c. F-16.1 Reg. 1</i> Töenduslike kalapüügilubade andmise tingimused (<i>Commercial Fishing Licensee Eligibility Requirements</i>), meede number 3420.02 Töendusliku kalapüügi ühistud (<i>Commercial Fishing Co-operatives</i>), meede number F & W 2003.2 Juhised kalade töendusliku võrgupüügi lubade andmise tingimuste kohta (<i>Commercial Net Fishing Licence Eligibility Requirements Guidelines</i>)
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Ainult Saskatchewanis elanik võib saada töendusliku kalapüügi loa. Lubade andmine võib piirduda kohaliku kalapüügiala elanikega.

Reservatsioon I-PT-162

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusabiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provintid – Saskatchewan
Meetmed:	<i>The Legal Profession Act, 1990, S.S. 1990-91, c. L-10.1</i> Rules of the Law Society of Saskatchewan
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. Ainult Kanada kodanik või Kanada alaline elanik võib õigusteaduse üliõpilase või advokaadina olla Saskatchewanis advokatuuri (<i>Law Society of Saskatchewan</i>) liige. Ainult Saskatchewanis advokatuuri liikmed, kellel on kehtiv praktiseerimisluba, võivad Saskatchewanis advokaadina tegutseda. 2. Isiku, kes on advokaadina mõnes muus Kanada jurisdiktsioonis aktiivselt tegutsenud, võib teatavate tingimuste täitmise korral võtta advokatuuri liikmeks ka tava-päraste nõuete täitmiseta. Aeg-ajalt advokaadina tegutsejatele mõeldud liikmesus (<i>occasional appearance membership</i>) on võimalik ainult isikute puhul, kes on Kanada kodanikud või Kanada alalised elanikud ja kellel on pädevus tegutseda advokaadina Kanada mõnes muus jurisdiktsioonis.

Reservatsioon I-PT-163

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusabiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand:	Provints – Saskatchewan
Meetmed:	<i>The Notaries Public Act</i> , R.S.S. 1978, c. N-8 <i>The Commissioners for Oaths Act</i> , R.S.S. 1978, c. C-16
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus 1. Ainult Saskatchewanis elavaid Kanada kodanikke võib Saskatchewanis nimetada notari ametisse. 2. Ainult Kanada kodanikke võib Saskatchewanis nimetada kirjalikke ütlusi vastuvõt- vaks ametiisikuks (<i>commissioner for oaths</i>).

Reservatsioon I-PT-164

Sektor:	Turism
Allsektor:	Muu – jahindusega seotud teenused Kalandusega seotud teenused Giiditeenused Vabakutselised jahijuhatajad
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7472, 8813, 8820, 96419
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Saskatchewan
Meetmed:	<i>The Wildlife Act</i> , 1998, S.S. c. W-13.12 <i>The Wildlife Regulations</i> , c. W13.1 Reg. 1 <i>The Outfitter and Guide Regulations</i> , 2004, c. N-3.1 Reg. 3
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Isik, kes soovib omada jahikorraldaja luba (<i>outfitter's licence</i>), peab olema Saskatchewanis elanik ja omama peakorterit Saskatchewanis.

Reservatsioon I-PT-165

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Oma või renditud varaga seotud kinnisvarateenused Kinnisvarateenused vahendustasu eest või lepingu alusel
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8210, 822
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Provints – Saskatchewan

Meetmed: *The Real Estate Act, S.S. 1995, c. R-1.3*
Kinnisvarakomisjoni poliitika ja põhikiri (*The Real Estate Commission policies and bylaws*)

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Kinnisvaravahendusfirmal ja isikul, keda on nimetatud kinnisvaravahendusfirma registreerimistöendis, peab olema kontor Saskatchewanis ja Saskatchewanis asuvas finantsasutuses usalduskontod, kuhu hoiustatakse kõik kinnisvaratehingutest saadud summad.

Reservatsioon I-PT-166

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Jahindusega seotud teenused
Güiditeenused
Vabakutselised jahijuhatajad

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 7472, 8813, 96419

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provints – Saskatchewan

Meetmed: *The Wildlife Act, 1998, S.S. c. W-13.12*
The Wildlife Regulations, c. W13.1 Reg. 1

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Karusloomade püügiloa omanik peab olema Saskatchewanis elanik.
2. Saskatchewanis elanik on Kanada elanik, kelle peamine elukoht on Saskatchewanis ja kes on kõnealuses provintsis elanud kolm kuud enne loa taotluse esitamise kuupäeva.

Reservatsioon I-PT-167

Sektor: Puhke-, kultuuri- ja sporditeenused

Allsektor: Hasartmängud ja kihlveod

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 96492

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provints – Saskatchewan

Meetmed: *The Alcohol and Gaming Regulation Act, S.S. 1997, c. A-18.011*
Saskatchewan'i alkoholsete jookide ja hasartmängukomisjoni poliitika (*Saskatchewan Liquor and Gaming Authority Policy*)
The Slot Machine Act, R.S.S. 1978, c. S-50
The Saskatchewan Gaming Corporation Act, S.S. 1994, c. S-18.2
The Interprovincial Lotteries Act, 1984, S.S. 1983-84, c. I-12.01

Kirjeldus: **Investeeringud**
Saskatchewanis võib kasutada ainult Saskatchewanis valitsuse omandis olevaid või valitsuse renditud mänguautomaate, sealhulgas videoloteriiterminalid ja müntidega mänguautomaadid.

Reservatsioon I-PT-168

Sektor: Transport

Allsektor: Reisijatevedu
Linnadevaheline regulaarne bussiveoteenus
Juhuveobussid, tellimusbussid ja turismibussid

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 71213, 71222, 71223

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Valitsemistasand: Provints – Saskatchewan

Meetmed: *The Traffic Safety Act, S.S. 2004, c. T-18.1*
The Operating Authority Regulations, 1990, c. M-21.2 Reg. 1
Maanteeohutuse komitee meetmed (*Policies of the Highway Safety Board*)

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Isikutel, kes käitavad tarbesõidukeid reisijate transportimiseks tasu eest provintsis või väljaspool provintsi, peab olema tegevusluba (*Operating Authority Certificate*).
2. Tegevusloa taotluse läbivaatamisel või selle muutmisel, võib maanteeohutuse amet (*Highway Safety Board*) hinnata seda, kas kavandatav tegevus teenib avalikku huvi.
3. Seda saab mõõta avaliku huvi ja majandusvajaduste testiga, mis hõlmab järgmist:
  - a) praeguse teenustaseme piisavuse analüüs;
  - b) turutingimused, mis õigustavad teenuse laiendamist;
  - c) uute turuletulijate mõju avalikule huvile, sealhulgas teenuse jätkuvus ja kvaliteet, ja
  - d) taotleja sobivus, valmisolek ja võimekus osutada korralikku teenust.

Reservatsioon I-PT-169

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsemistasand: Provints – Saskatchewan

Meetmed: *The Business Corporations Act, R.S.S. 1978, c. B-10*
Saskatchewan'i seadusandja eriseadused äriühingute asutamise kohta (*Private Acts of the Legislature of Saskatchewan establishing corporate bodies*)

Kirjeldus: **Investeeringud**

1. Vähemalt 25 % äriühingu juhtidest peavad elama Kanadas (Kanada kodanike või alaliste elanikena), kuid kui äriühingul on vähem kui neli juhti, peab vähemalt üks neist elama Kanadas.
2. Kui ükski äriühingu juhtidest ei ela Saskatchewanis, nimetab äriühing nimetatud õigusakti kohaselt esindaja nagu siis, kui tegemist oleks väljaspool provintsi asuva äriühinguga.
3. Äriühingu juhid võivad enda hulgast nimetada tegevjuhi, kes elab Kanadas, või juhtide komitee, ja delegeerida tegevjuhile või juhtide komiteele osa juhtide volitustest.
4. Kui äriühingu juhid nimetavad ametisse juhtide komitee, peavad vähemalt 25 % selle liikmetest elama Kanadas.
5. Aktsiate üleminekule ja omamisele äriühingutes võib kehtestada piiranguid. Piirangute eemärk on võimaldada äriühingutel täita teatavatest Kanada föderaal- ja provintsisatasandi seadustest tulenevaid omandiõiguse nõudeid valdkondades, kus omandiõigus on äritegevuse või litsentside, lubade, toetuste, maksete või muude eeliste eeltingimus. Kanada omandi teatava taseme säilitamiseks lubatakse äriühingul müüa aktsionäride aktsiaid ilma aktsionäride nõusolekuta ning osta enda aktsiaid vabaturult.

Reservatsioon I-PT-170

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsemistasand: Provintsi – Saskatchewan

Meetmed: *The Co-operatives Act, 1996, S.S. 1998, c. C-37.3*
Saskatchewan'i seadusandja eriseadused äriühingute asutamise kohta (*Private Acts of the Legislature of Saskatchewan establishing corporate bodies*)
Ühistute registripidaja strateegia ja meetmed (*Practice and Policy of the Registrar of Co-operatives*)

Kirjeldus: **Investeeringud**

1. Ühistul peab olema Saskatchewanis registreeritud büroo.
2. Liikmesust võib piirata Saskatchewanis elavate kanadalastega.

3. Juhte peab olema vähemalt viis ja enamik neist peab elama Kanadas. Juhid nimetakse ühistu liikmete hulgast.
4. Registripidaja võib piirata tegevusi, millega ühistu võib provintsis tegeleda.

Reservatsioon I-PT-171

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsemistasand:	Provintis – Saskatchewan
Meetmed:	<i>The Non-profit Corporations Act</i> , S.S. 1995, c. N-4.2 Saskatchewan'i seadusandja eriseadused äriühingute asutamise kohta (Private Acts of the Legislature of Saskatchewan establishing corporate bodies)
Kirjeldus:	Investeeringud <ol style="list-style-type: none"> 1. Ühingu juhtidest peab vähemalt üks elama Saskatchewanis. 2. Vähemalt 25 % ühingu juhtidest peavad elama Kanadas (Kanada kodanikena), kuid kui ühingul on vähem kui neli juhti, peab vähemalt üks neist elama Kanadas. 3. Heategevusühingu juhid ei sõlmi juhtide koosolekul tehinguid, kui enamik kohalolevatest juhtidest ei ela Kanadas. 4. Ühingu juhid võivad enda hulgast nimetada tegevjuhi, kes elab Kanadas, või juhtide komitee, ja delegeerida tegevjuhile või juhtide komiteele osa juhtide volitustest. Kui ühingu juhid nimetavad ametisse juhtide komitee, peab enamik selle liikmetest elama Kanadas.

Reservatsioon I-PT-172

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Provintis – Saskatchewan

Meetmed: *The Labour-sponsored Venture Capital Corporations Act, S.S. 1986, c. L-0.2*
The Labour-sponsored Venture Capital Corporations Regulations, R.R.S. c. L-0.2 Reg 1

Kirjeldus: **Investeeringud**

1. Töötajate riskikapitaliühing (*Labour-sponsored Venture Capital Corporation*) on kohustatud aktsiate emiteerimisest saadava tulu investeerima eeskätt ettenähtud nõudeid täitvate ettevõtete aktsiasalustesse. Nõudeid täitvas Saskatchewanis ettevõttes peab töötama maksimaalselt 500 töötajat ja ettevõtte peab maksma vähemalt 25 % palgakadest Saskatchewanis elanikele.
2. Maksukrediiti antakse vaid isikutele, kes on Saskatchewanis provintsis ja riigi tasandil tulumaksukohuslased .

Reservatsioon I-PT-173

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsemistasand: Provintis – Saskatchewan

Meetmed: *The Community Bonds Act, S.S. 1990-91, c. C-16.1*

Kirjeldus: **Investeeringud**
Kõik kogukonnavõlakirjade ühingu juhid peavad elama Saskatchewanis.

Reservatsioon I-PT-174

Sektor: Põllumajandus

Allsektor: Põllumajandusmaa
Põllumajandustooted
Elusloomad ja loomsed saadused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 01, 02, 531

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsemistasand: Provintis – Saskatchewan

Meetmed: *The Saskatchewan Farm Security Act, S.S. 1988-89, c. S-17.1*
Riigimaa rendipoliitika (*Crown Land Lease Policy 93-10-01*)
Kogukonna karjamaade poliitika (*Community Pasture Policy 93-12-01*)

Kirjeldus:**Investeeringud**

1. Ainult Kanada elanikud ja äriregistrisse kantud põllumajandusettevõtjad võivad omada piiramatul määral põllumajandusmaad, seda otse või kaudselt hallata või tegeleda sellega muul viisil.
2. „Elanik“ (*resident person*) on isik, kes
  - a) elab Kanadas vähemalt 183 päeva aastas või
  - b) on Kanada kodanik.
3. Muud kui Kanada kodanikud ja muud kui põllumajandusettevõtjad ei või omada või omandada rohkem põllumajandusmaad kui 10 aakrit, ja nende suhtes kohaldatakse piiranguid seoses Saskatchewanis asuva põllumajandusmaa omamise, otsese või kaudse haldamise või sellega muul viisil tegelemisega.
4. Mitteresidendid ei või usaldusühingutes osalemise kaudu omandada osalust maatükis.
5. Karjamaade rendile võtmiseks peavad loomakasvatavad olema Kanada kodanikud või alalised elanikud, aktiivselt majandama või haldama põllumajanduslikku majapidamist ja kasutama Saskatchewanis asuvat maad.

Reservatsioon I-PT-175**Sektor:**

Põllumajandus

Allsektor:

Põllumajandus, kaevandamine ja tootmine
Põllumajandusega seotud teenused
Tootmine ja levitamine

Tegevusala klassifikatsioon:

CPC 0291, 0292, 02122, 22, 8811 (v.a põllumajandusseadmete rent koos käitajaga)

Reservatsiooni liik:

Turulepääs

Valitsemistasand:

Provintis – Saskatchewan

Meetmed:

The Agri-Food Act, S.S. 2004, c. A-15.21
The Broiler Hatching Egg Marketing Plan Regulations, 1985, c. N-3, Reg. 1
The Commercial Egg Marketing Plan Regulations, 2006, c. A-15.21, Reg. 2
The Milk Marketing Plan Regulations, 2010, c. A-15.21, Reg. 12
The Saskatchewan Chicken Marketing Plan, 1978, S.R. 387/78
The Saskatchewan Turkey Producers' Marketing Plan, 1975, S.R. 275/75

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

Tootjatel peab olema luba broileri haudemunade, kanade, müügiks mõeldud munade, piima ja kalkunite tootmiseks või turustamiseks. Ainult sellisel volitatud tootjad võivad omada ja toota iga kvoodiliigi alla kuuluvaid kaupu. Kõnealuse kvoodi alla kuuluvaid tooteid tuleb toota Saskatchewanis.

Yukonis kohaldatavad reservatsioonid**Reservatsioon I-PT-176**

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded
Valitsemistasand:	Territoorium – Yukon
Meetmed:	<i>Income Tax Act</i> , R.S.Y. 2002, c. 118

Kirjeldus:	Investeeringud <ol style="list-style-type: none"> 1. Õigusakti <i>Yukon Income Tax Act</i> kohaselt antakse Yukoni elanikele, kes investeerivad abikõlblikesse väikeettevõtjatesse, 25 % omandatud osaluse summast maksukrediiti (<i>Small Business Investment Tax Credit</i>). Yukon eraldab selleks igal aastal 1 miljonit Kanada dollarit taotluste laekumise järjekorras. 2. Abikõlblikud väikeettevõtjad peavad täitma teatavad kriteeriumid, sh peab nende alaline tegevuskoht olema Yukonis, vähemalt 50 % ettevõtja varadest peab olema Yukonis ja vähemalt 50 % selle palkadest tuleb maksta Yukonis.
-------------------	--

Reservatsioon I-PT-177

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusabiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Territoorium – Yukon
Meetmed:	<i>Legal Profession Act</i> , R.S.Y. 2002, c. 134

Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <p>Järgmised isikud võivad taotleda Yukoni advokatuuri (<i>Law Society of Yukon</i>) liikmesust ja praktiseerida selle liikmena Yukoni territooriumil:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) isik, kes on nõuetekohaselt vastu võetud provintsi advokatuuri liikmeks või kellel on lubatud provintsis advokaadina (<i>attorney, advocate, barrister, solicitor</i>) praktiseerida, või b) isik, kes on õigusteaduse üliõpilasena läbinud Yukonis 12-kuulise praktika, mille advokatuur on heaks kiitnud.
-------------------	---

Reservatsioon I-PT-178

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Notar
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Territoorium – Yukon
Meetmed:	<i>Notaries Act</i> , R.S.Y. 2002, c. 158
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Isik, kes taotleb notarina registreerimist, peab olema Kanada kodanik või alaline elanik.

Reservatsioon I-PT-179

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Oma või renditud varaga seotud kinnisvarateenused Kinnisvarateenused vahendustasu eest või lepingu alusel
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 821, 822
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Territoorium – Yukon
Meetmed:	<i>Real Estate Agents Act</i> , R.S.Y. 2002, c. 188 <i>Regulation</i> , O.I.C., 1977/158, 1981/14, and 1990/136
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Kinnisvaramaakeriks taotleja peab a) olema Yukonis elanud vähemalt kolm kuud vahetult enne taotluse esitamise kuupäeva ja b) omanud kinnisvaravahendaja (<i>salesman</i>) luba Yukonis vähemalt aasta enne taotluse esitamist.

Reservatsioon I-PT-180

Sektor:	Reisibüroo-, reisikorraldaja- ja giiditeenused
Allsektor:	Giiditeenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7472

Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Territoorium – Yukon
Meetmed:	<i>Wilderness Tourism Licensing Act</i> , R.S.Y. 2002, c. 228 <i>General Regulation</i> , O.I.C. 1999/69
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> Väljastatavate lubade arv turismitegevuseks rahvuspargis ja kaitsealal <i>Glacier Bay National Park and Preserve area</i> on piiratud. Yukonile eraldatud lubade jagamisel eelistatakse Yukoni elanikke. Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Yukoni valitsusel reguleerida metsaturismi ja anda asjakohaseid lubasid. See võib hõlmata muu hulgas meetmete võtmist, millega<ol style="list-style-type: none"> piiratakse omandiõigust kodakondsuse või elukoha alusel; piiratakse turulepääsu ja eelistatakse kanadalasi või Kanada teenuseosutajaid.

Reservatsioon I-PT-181

Sektor:	Turism
Allsektor:	Jahindusega seotud teenused, püünisjaht, jahikorraldajad ja giidid
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8813, 7472, 96419
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Territoorium – Yukon
Meetmed:	<i>Wildlife Act</i> , R.S.Y. 2002, c. 229 <i>Wildlife Regulations</i> , O.I.C. 2012/84 <i>Trapping Regulation</i> , O.I.C. 1982/283 <i>Parks and Land Certainty Act</i> , R.S.Y. 2002, c. 165 <i>Hershel Island Park Regulation</i> , O.I.C. 1990/038
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> Jahindustegevuse (<i>outfitting concession</i>), püünisjahi (<i>trapping concession</i>) ja metsaturismi (<i>wilderness tourism licence</i>) korraldamiseks tegevusloa taotlejad peavad olema Kanada kodanikud või alalised elanikud, kelle tavapärane elukoht on Kanadas. Jahikorraldaja (<i>outfitter</i>) peab Yukonis olema ajal, mil jahimehed tema kontsessioonialal viibivad. Üheaastane jahikorraldusluba (<i>outfitting certificate</i>) annab selle omanikule õiguse tegeleda kõnealuse tegevusega kindlaksmääratud kontsessioonialal. Jahikorraldusluba antakse isikule, kes on kontsessiooni omanik, või taotluse korral jahikorraldaja nimetatud ettevõtjale, kes täidab ettenähtud nõudeid. Ettevõtja võib seejärel pakkuda jahimeestele giiditeenuseid. Püünisjahi abilise luba (<i>assistant trapper's licence</i>) ja püünisjahi luba (<i>trapping concession</i>) antakse ainult Yukoni elanikele.

3. Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Yukoni valitsusel reguleerida turismi, sealhulgas jahinduse, püünisjahi ja jahikorraldusega seotud teenuseid ning giiditeenuseid, ja anda asjakohaseid lubasid. See võib hõlmata muu hulgas meetmete võtmist, millega
- piiratakse omandiõigust kodakondsuse või elukoha alusel;
  - piiratakse turulepääsu ja
  - eelistatakse kanadalasi või Kanada teenuseosutajaid.

Reservatsioon I-PT-182

Sektor:	Põllumajanduse, jahinduse ja metsandusega seotud teenused
Allsektor:	Toornahad ja karusnahad Loomakasvatusega seotud teenused Jahindusega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 0297, 8812, 8813
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Territoorium – Yukon
Meetmed:	<i>Wildlife Act</i> , R.S.Y. 2002, c. 229 <i>Wildlife Regulations</i> , O.I.C. 2012/84 <i>Trapping Regulations</i> , O.I.C. 1982/283 <i>Game Farm Regulations</i> , O.I.C. 1995/15 <i>Yukon Environmental and Socio-Economic Assessment Act</i> , S.C. 2003, c. 7

Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> Yukonis karusloomafarmi pidamiseks on vaja luba. Luba võib anda ainult Yukoni elanikele. Õigusakti <i>Wildlife Act</i> kohaselt on elanik isik, kes on Yukonis elanud ühe aasta. Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Yukoni valitsusel reguleerida põllumajanduse (sealhulgas toornahad, nahad ja karusnahad), loomakasvatuse ja jahindusega seotud teenuseid ja anda asjakohaseid lubasid. See võib hõlmata muu hulgas meetmete võtmist, millega<ol style="list-style-type: none"> piiratakse omandiõigust kodakondsuse või elukoha alusel; piiratakse turulepääsu ja eelistatakse kanadalasi või Kanada teenuseosutajaid.
-------------------	--

Reservatsioon I-PT-183

Sektor:	Maa
Allsektor:	Põllumajandusmaa, mets ja muu metsamaa

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 531, 8811 (v.a seadmete rent koos käitajaga), 8812
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatuse
Valitsemistasand:	Territoorium – Yukon
Meetmed:	<i>Lands Titles Act</i> , R.S.Y. 2002, c. 130 <i>Lands Act</i> , R.S.Y. 2002, c. 132 <i>Lands Regulation</i> , O.I.C. 1983/192 <i>Lands Act – Regulation to Amend the Lands Regulation</i> , O.I.C. 2012/159 Yukoni territooriumi põllumajanduspoliitika <i>Yukon Environmental and Socio-Economic Assessment Act</i> , S.C. 2003, c. 7

Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. Äriühingud, kes taotlevad luba põllumajandusmaa kasutamiseks, peavad olema asutatud Kanadas või Yukonis ja enamik aktsionäre peavad olema Kanada kodanikud või alalised elanikud, kes on Yukonis elanud katkematult ühe aasta jooksul. 2. Põllumajandusmaa kasutamise taotlemiseks peab ühing olema Yukonis registreeritud ja selle töötajad peavad olema Kanada kodanikud või alalised elanikud, kes on Yukonis elanud katkematult ühe aasta jooksul. 3. Enamik luba taotleva põllumajandusühenduse või -ühistu liikmetest peab elama Yukonis. 4. Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Yukoni valitsusel reguleerida põllumajandusküsimusi, sealhulgas põllumajandusmaa, mets ja muu metsamaa, ja anda välja asjakohaseid lubasid. See võib hõlmata muu hulgas meetmete võtmist, millega<ol style="list-style-type: none"> a) piiratakse omandiõigust kodakondsuse või elukoha alusel; b) kehtestatakse tulemuslikkusnõuded; c) eelistatakse kanadalasi või Kanada teenuseosutajaid ja d) kehtestatakse nõuded seoses kõrgema juhtkonna ja juhatuse liikmete kodakondsuse või elukohaga.
-------------------	--

Reservatsioon I-PT-184

Sektor:	Maa
Allsektor:	Põllumajandusmaa, mets ja muu metsamaa
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8811 (v.a põllumajandusseadmete rent koos käitajaga), 8812, 531
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatuse
Valitsemistasand:	Territoorium – Yukon

Meetmed: *Land Titles Act*, R.S.Y. 2002, c. 130
Lands Act, R.S.Y. 2002, c. 132
Lands Regulation, O.I.C. 1983/192
Lands Act – Regulation to Amend the Lands Regulation, O.I.C. 2012/159
Grazing Regulations, O.I.C. 1988/171
Yukoni territooriumi karjamaapoliitika
Yukon Environmental and Socio-Economic Assessment Act, S.C. 2003, c. 7

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Karjamaade kasutamise lepingu (*grazing agreement*) taotlemiseks
  - a) peab üksikisikust taotleja olema Kanada kodanik või alaline elanik ja olema Yukonis enne taotluse esitamist elanud ühe aasta jooksul;
  - b) peab äriühingust taotleja puhul enamik aktsiaid kuuluma Yukoni elanikele või
  - c) peab põllumajandusühenduse või -ühistu puhul enamik liikmetest elama Yukonis.
2. Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Yukoni valitsusel reguleerida põllumajandusküsimusi, sealhulgas põllumajandusega seotud teenused, loomakasvatusega seotud teenused, põllumajandusmaa, mets ja muu metsamaa ja riigimaa rent ja sellega seotud load, ja anda välja asjakohaseid lubasid. See võib hõlmata muu hulgas meetmete võtmist, millega
  - a) kehtestatakse tulemuslikkusnõuded;
  - b) piiratakse omandiõigust kodakondsuse või elukoha alusel;
  - c) eelistatakse kanadalasi või Kanada teenuseosutajaid ja
  - d) kehtestatakse nõuded seoses kõrgema juhtkonna ja juhatuse liikmete kodakondsuse või elukohaga.

Reservatsioon I-PT-185

Sektor: Põllumajandus-, metsandus- ja kalandustooted

Allsektor: Põllumajandustoodete tootmine, töötlemine ja transport
Toiduained ja meresaadused
Kalandusega seotud teenused
Põllumajanduse, metsanduse ja jahindusega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 01, 02, 04, 531, 881 (v.a põllumajandusseadmete rent koos käitajaga ja 8814), 882

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatatus

Valitsemistasand: Territoorium – Yukon

Meetmed: *Agricultural Products Act*, R.S.Y. 2002, c. 3
Meat Inspection and Abattoir Regulations, O.I.C. 1988/104

Yukoni põllumajanduspoliitika

Yukon Environmental and Socio-Economic Assessment Act, S.C. 2003, c. 7

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Yukoni valitsusel reguleerida põllumajandusküsimusi, sealhulgas põllumajandustoodete, toiduainete ja meresaaduste tootmine, turustamine, töötlemine ja transport ja kalandusega seotud teenused, ja anda välja asjakohaseid lubasid. See võib hõlmata muu hulgas meetmete võtmist, millega

- a) kehtestatakse tulemuslikkusnõuded;
- b) piiratakse omandiõigust kodakondsuse või elukoha alusel;
- c) eelistatakse kanadalasi või Kanada teenuseosutajaid ja
- d) kehtestatakse nõuded seoses kõrgema juhtkonna ja juhatuse liikmete kodakondsuse või elukohaga.

Reservatsioon I-PT-186

Sektor:

Põllumajandus-, metsandus- ja kalandustooted

Allsektor:

Põllumajandusmaa, mets ja muu metsamaa
Metsandus- ja raiehood

Tegevusala klassifikatsioon:

CPC 03, 531

Reservatsiooni liik:

Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatuse

Valitsemistasand:

Territoorium – Yukon

Meetmed:

Forest Resources Act, S.Y. 2008, c. 15
Forest Resources Regulation, O.I.C. 2010/171
Yukon Environmental and Socio-Economic Assessment Act, S.C. 2003, c. 7

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Yukoni valitsusel reguleerida metsandusküsimusi, sealhulgas põllumajandusmaa, mets ja muu metsamaa ning metsandus- ja raiehood, ja anda välja asjakohaseid lubasid. See võib hõlmata muu hulgas meetmete võtmist, millega

- a) kehtestatakse tulemuslikkusnõuded;
- b) piiratakse omandiõigust kodakondsuse või elukoha alusel;
- c) eelistatakse kanadalasi või Kanada teenuseosutajaid ja
- d) kehtestatakse nõuded seoses kõrgema juhtkonna ja juhatuse liikmete kodakondsuse või elukohaga.

Reservatsioon I-PT-187

Sektor:

Energeetika

Allsektor:

Elektrienergia
Energiajaotusega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 171, 713, 887
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsemistasand:	Territoorium – Yukon
Meetmed:	<i>Waters Act</i> , S.Y. 2003, c. 19 <i>Waters Regulation</i> , O.I.C. 2003/58 <i>Environment Act</i> , R.S.Y. 2002, c. 76 <i>Quartz Mining Act</i> , S.Y. 2003, c. 14 <i>Quartz Mining Land Use Regulation</i> , O.I.C. 2003/64 <i>Security Regulation</i> , O.I.C. 2007/77 <i>Yukon Environmental and Socio-Economic Assessment Act</i> , S.C. 2003, c. 7
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. Yukon jätab endale õiguse kehtestada elektritariifid ja neid muuta. 2. Yukon võib teha äriühingule <i>Yukon Development Corporation</i> (või selle tütarettevõtjatele või õigusjärglastele) käitamise eesmärgil kättesaadavaks kõik Yukonile kuuluvad või tema kontrolli all olevad elektrijaamad või vee-energia. 3. Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Yukoni valitsusel reguleerida energiaküsimusi, sealhulgas elektrienergia ja energia jaotamisega seotud teenused, ja anda välja asjakohaseid lubasid. See võib hõlmata muu hulgas meetmete võtmist, millega<ol style="list-style-type: none"> a) kehtestatakse tulemuslikkusnõuded; b) piiratakse omandiõigust kodakondsuse või elukoha alusel; c) eelistatakse kanadalasi või Kanada teenuseosutajaid ja d) kehtestatakse nõuded seoses kõrgema juhtkonna ja juhatuse liikmete kodakondsuse või elukohaga.

Reservatsioon I-PT-188

Sektor:	Energeetika
Allsektor:	Elektrienergia tootmine, ülekandmine ja jaotamine Gaas, aur ja kuum vesi Energiajaotusega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 171, 713, 887
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsemistasand:	Territoorium – Yukon

Meetmed: *Corporate Governance Act*, R.S.Y. 2002, c. 45
Public Utilities Act, R.S.Y. 2002, c. 186
Yukon Power Corporation Regulations, O.I.C. 1987/71
Yukon Development Corporation Act, R.S.Y. 2002, c. 236
Energy Conservation Fund, O.I.C. 1997/91
Energy Conservation Fund Use Regulation, O.I.C. 1998/204
Yukon Environmental and Socio-Economic Assessment Act, S.C. 2003, c. 7

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
 Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Yukoni valitsusel reguleerida energiaküsimusi, sealhulgas elektri, gaasi, auru ja sooja vee tootmine, ülekandmine ja jaotamine ning energia jaotamisega seotud teenuseid, ja anda välja asjakohaseid lubasid. See võib hõlmata muu hulgas meetmete võtmist, millega

- a) kehtestatakse tulemuslikkusnõuded;
- b) piiratakse omandiõigust kodakondsuse või elukoha alusel;
- c) eelistatakse kanadalasi või Kanada teenuseosutajaid ja
- d) kehtestatakse nõuded seoses kõrgema juhtkonna ja juhatuse liikmete kodakondsuse või elukohaga.

Reservatsioon I-PT-189

Sektor: Transport

Allsektor: Torustransport
 Kütustransport
 Muude kaupade transport
 Energiajaotusega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 17, 713, 887

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
 Tulemuslikkusnõuded
 Kõrgem juhtkond ja juhatuse

Valitsemistasand: Territoorium – Yukon

Meetmed: *Public Utilities Act*, R.S.Y. 2002, c. 186
Yukon Power Corporation Regulations, O.I.C. 1987/71
Oil and Gas Act, R.S.Y. 2002, c. 162
Oil and Gas Pipeline Regulations
Oil and Gas Disposition Regulations, O.I.C. 1999/147
Oil and Gas Licence Administration Regulations, O.I.C. 2004/157
Oil and Gas Drilling and Production Regulations, O.I.C. 2004/158
Oil and Gas Geoscience and Exploration Regulations, O.I.C. 2004/156

Oil and Gas Royalty Regulations, O.I.C. 2008/25

Yukon Environmental and Socio-Economic Assessment Act, S.C. 2003, c. 7

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. *Commissioner in Executive Council* (täitevnõukogu volinik) võib liigitada mis tahes energiaprojekti (määratlus hõlmab nafta- ja gaasijuhtmeid) nn reguleeritud projektiks ja anda ministrile õiguse kehtestada projekti tingimused. *Commissioner in Executive Council* võib anda komisjonile *Yukon Utilities Board* juhiseid muu hulgas kommunaalteenuste hindade ja kommunaalteenuste kasutamise kohta.
2. Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Yukoni valitsusel reguleerida transpordiküsimusi, sealhulgas torutransport, kütuse transport, muude kaupade transport ja energia jaotamisega seotud teenused, ja anda välja asjakohaseid lubasid. See võib hõlmata muu hulgas meetmete võtmist, millega
  - a) kehtestatakse tulemuslikkusnõuded;
  - b) piiratakse omandiõigust kodakondsuse või elukoha alusel;
  - c) eelistatakse kanadalasi või Kanada teenuseosutajaid ja
  - d) kehtestatakse nõuded seoses kõrgema juhtkonna ja juhatuse liikmete kodakondsuse või elukohaga.

Reservatsioon I-PT-190

Sektor:	Energeetika
Allsektor:	Nafta ja gaas Energiajaotusega seotud teenused Toornafta ja maagaas Torutransporditeenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 120, 713, 887
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatuse
Valitsemistasand:	Territoorium – Yukon
Meetmed:	<i>Canada-Yukon Oil and Gas Accord</i> <i>Oil and Gas Act, R.S.Y. 2002, c. 162</i> <i>Oil and Gas Pipeline Regulation</i> <i>Oil and Gas Disposition Regulations, O.I.C. 1999/147</i> <i>Oil and Gas Licence Administration Regulations, O.I.C. 2004/157</i> <i>Oil and Gas Drilling and Production Regulations, O.I.C. 2004/158</i> <i>Oil and Gas Geoscience and Exploration Regulations, O.I.C. 2004/156</i> <i>Oil and Gas Royalty Regulations, O.I.C. 2008/25</i> <i>Yukon Environmental and Socio-Economic Assessment Act, S.C. 2003, c. 7</i>

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Yukoni valitsusel reguleerida energiaküsimusi, sealhulgas nafta ja gaas, energia jaotamisega seotud teenused, toornafta ja maagaas, ja torutransporditeenused, ja anda välja asjakohaseid lubasid. See võib hõlmata muu hulgas meetmete võtmist, millega

- kehtestatakse tulemuslikkusnõuded;
- piiratakse omandiõigust kodakondsuse või elukoha alusel;
- eelistatakse kanadalasi või Kanada teenuseosutajaid ja
- kehtestatakse nõuded seoses kõrgema juhtkonna ja juhatuse liikmete kodakondsuse või elukohaga.

Reservatsioon I-PT-191

Sektor: Alkohoolsed joogid

Allsektor: Komisjonäriteenused
Hulgimüügiteenused
Jaemüügiteenused (kange alkohol, vein ja õlu; kange alkoholi, veini- ja õllekauplused)
Alkoholsete jookide tootmine ja transport

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 24 (v.a 244), 62112, 62226, 63107, 7123 (v.a 71231, 71232, 71233, 71234), 8841

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatuse

Valitsemistasand: Territoorium – Yukon

Meetmed: *Liquor Act*, R.S.Y. 2002, c. 140
Liquor Regulations, O.I.C. 1977/37
Regulations to Amend the Liquor Regulations, O.I.C. 2010/157, O.I.C. 2012/96
Yukon Act, S.C. 2002, c. 7

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Yukoni valitsusel reguleerida alkoholsete jookidega seotud küsimusi, sealhulgas hulgimüügiteenused, toiduainete jaemüügiteenused, kange alkoholi, veini- ja õllekauplused, kange alkohol, vein ja õlu, komisjonäriteenused, alkoholsete jookide tootmine, valmistamine ja transport ning jaemüügiteenused, ja anda välja asjakohaseid lubasid. See võib hõlmata muu hulgas meetmete võtmist, millega

- piiratakse omandiõigust kodakondsuse või elukoha alusel;
- eelistatakse kanadalasi või Kanada teenuseosutajaid ja
- kehtestatakse nõuded seoses kõrgema juhtkonna ja juhatuse liikmete kodakondsuse või elukohaga.

Reservatsioon I-PT-192

Sektor:	Puhke-, kultuuri- ja sporditeenused
Allsektor:	Hasartmängud ja kihlveod
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 96492
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsemistasand:	Territoorium – Yukon
Meetmed:	<i>Public Lotteries Act</i> , R.S.Y. 2002, c. 179 <i>Lottery Licensing Act</i> , R.S.Y. 2002, c. 143 <i>Lotteries and Games of Chance Regulations and the Diamond Tooth Gerties Regulations</i> , O.I.C. 1987/180 <i>Lottery Licensing Act – Regulation to Amend the Lottery and Games of Chance Regulations</i> , O.I.C. 2012/102 <i>Slot Machine Management Regulations</i> , O.I.C. 2205/32
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Yukoni valitsusel reguleerida hasartmänge ja kihlvedusid, sealhulgas teenuseid, teenuseosutajaid, tootmist, materjalide tarnijaid, käitamist ja parandamist, mis on seotud loteriide, mänguautomaatide, videoloteriiterminalide, õnnemängude, võidusõitide, kihlveokontorite, bingo, kasiinode ja reklaam-mängudega, ja nende toimingutega tegelemist, sealhulgas ka territoriaalsete monopolide abil, ning anda välja sellekohaseid lubasid. See võib hõlmata muu hulgas meetmete võtmist, millega a) kehtestatakse tulemuslikkusnõuded; b) piiratakse omandiõigust kodakondsuse või elukoha alusel; c) eelistatakse kanadalasi või Kanada teenuseosutajaid ja d) kehtestatakse nõuded seoses kõrgema juhtkonna ja juhatuse liikmete kodakondsuse või elukohaga.

Reservatsioon I-PT-193

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Lemmikloomade veterinaariateenused Muud veterinaariateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 932
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsemistasand:	Territoorium – Yukon

Meetmed: *Animal Protection Act*, R.S.Y. 2002, c. 6
Animal Health Act, R.S.Y. 2002, c. 5
Occupational Training Act, R.S.Y. 2002, c. 160

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Yukoni valitsusel reguleerida lemmikloomadele mõeldud veterinaariateenused ja muid veterinaariateenused ja anda asjakohaseid lubasid. See võib hõlmata muu hulgas meetmete võtmist, millega

- piiratakse omandiõigust kodakondsuse või elukoha alusel ja
- eelistatakse kanadalasi või Kanada teenuseosutajaid.

Reservatsioon I-PT-194

Sektor: Teadus- ja arendusteenused

Allsektor: Teadus- ja eksperimentaalarendusteenused loodusteaduste ja tehnika vallas
Teadus- ja eksperimentaalarendusteenused sotsiaal- ja humanitaarteaduste vallas
Interdistsiplinaarsed teadus- ja eksperimentaalarendusteenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 851, 852 (vaid keeleteadus ja keeled), 853

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsemistasand: Territoorium – Yukon

Meetmed: *Scientists and Explorers Act*, R.S.Y. 2002, c. 200
Historic Resources Act, R.S.Y. 2002, c. 109
Archaeological Sites Regulation, O.I.C. 2003/73
Wildlife Act, R.S.Y. 2002, c. 229
Wildlife Regulations, O.I.C. 2012/84
Languages Act, R.S.Y. 2002, c. 133
Yukon Environmental and Socio-Economic Assessment Act, S.C. 2003, c. 7

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Eespool nimetatud meetmed võimaldavad Yukoni valitsusel reguleerida uurimis- ja arendusteenuseid loodusteaduste ja tehnika, sotsiaal- ja humanitaarteaduste, interdistsiplinaarsete teadus- ja eksperimentaalarendusteenuste vallas ja anda asjakohaseid lubasid. See võib hõlmata muu hulgas meetmete võtmist, millega

- kehtestatakse tulemuslikkusnõuded;
- piiratakse omandiõigust kodakondsuse või elukoha alusel

- c) eelistatakse kanadalasi või Kanada teenuseosutajaid ja
- d) kehtestatakse nõuded seoses kõrgema juhtkonna ja juhatuse liikmete kodakondsuse või elukohaga.

ELi lepinguosalise loend

Euroopa Liidus kohaldatavad reservatsioonid

(kohaldatakse kõikides ELi liikmesriikides, kui ei ole märgitud teisiti)

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	EL – Riiklik
Meetmed:	Euroopa Liidu toimimise leping
Kirjeldus:	Investeeringud Kõikidel äriühingutel, mis on asutatud ELi liikmesriigi õiguse kohaselt ja mille registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht asub ELis, sealhulgas äriühingutel, mille on asutanud ELi liikmesriikides Kanada investorid, on õigus Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 54 ette nähtud kohtlemisele. Sellist kohtlemist ei võimaldata väljaspool ELi asutatud äriühingute filiaalidele või agentuuridele. Kohtlemine, mis tagatakse äriühingutele, mille on asutanud ELi liikmesriigi õiguse kohaselt Kanada investorid ja mille registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht asub ELis, ei mõjuta ühtegi kaheksanda peatüki („Investeeringud“) kohast tingimust või kohustust, mida võidi kohaldada selliste äriühingute suhtes ajal, mil need ELis asutati, ja mille kohaldamist jätkatakse.
Sektor:	Teadus- ja arendusteenused
Allsektor:	Teadus- ja tootearendusteenused loodusteaduste ja tehnika vallas, interdistsiplinaarsed teadus- ja tootearendusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 851, CPC 853
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	EL – Riiklik – piirkondlik
Meetmed:	Kõik olemasolevad ja tulevased ELi teadusuuringute või innovatsiooni raamprogrammid, sealhulgas kõik seitsmenda raamprogrammi osalemiseeskirjad ning määrused, mis on seotud ühiste tehnoloogiaalgatuste, artikli 185 kohaste otsuste, konkurentsi- võime ja uuendustegevuse raamprogrammi ning Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudiga (EIT), samuti olemasolevad ja tulevased riiklikud, piirkondlikud või kohalikud teadusprogrammid

Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <p>Riigi rahastatavate teadus- ja arendusteenuste puhul, mille jaoks eraldab ELi tasandil rahalisi vahendeid EL, võib ainuõigusi või lube anda üksnes ELi liikmesriikide kodanikele ja ELi juriidilistele isikutele, kelle registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht asub ELis.</p> <p>Riigi rahastatavate teadus- ja arendusteenuste puhul, mille jaoks eraldab rahalisi vahendeid liikmesriik, võib ainuõigusi või lube anda üksnes asjaomase ELi liikmesriigi kodanikele ning asjaomase liikmesriigi juriidilistele isikutele, kelle peakontor asub asjaomases liikmesriigis.</p> <p>Reservatsioon ei mõjuta erandit, mis on kehtestatud lepinguosaliste hangete, subsiidiumide või teenustekaubanduse jaoks antava valitsuse toetuse suhtes vastavalt artikli 8.15 lõike 5 punktides a ja b ning artikli 9.2 lõike 2 punktides f ja g.</p>
Sektor:	Tervishoiu-, sotsiaal- ja haridusteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 92, CPC 93
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatuse Turulepääs
Valitsustasand:	EL – Riiklik – piirkondlik
Meetmed:	Vastavalt kirjelduse osale
Kirjeldus:	Investeeringud <p>Iga ELi liikmesriik võib oma tervishoiu-, sotsiaal- või haridusteenuseid pakkuvasse olemasolevasse riigiettevõttesse või olemasolevasse valitsusasutusse paigutatud omakapitali või sellise ettevõtte või asutuse vara müümisel või võõrandamisel kehtestada Kanada või kolmanda riigi investoritele või seoses nende investeeringutega piirangud sellise omakapitali või vara omanikule ning sellise omakapitali ja vara omanike suutlikkusele kontrollida ükskõik millist selle tulemusel asutatavat ettevõtet või kehtestada Kanada või kolmanda riigi investoritele sellise omakapitali või vara omanikule keelu. Seoses sellise müügi või muu võõrandamisega võib iga ELi liikmesriik vastu võtta või säilitada meetmed, mis on seotud kõrgema juhtkonna või juhatuse liikmete kodakondsusega, ning meetmed, millega piiratakse tarnijate arvu.</p> <p>Reservatsiooni kohaldamisel:</p> <ol style="list-style-type: none"> käsitatakse pärast käesoleva lepingu jõustumist säilitatud või vastu võetud meetet, millega müügi või muu võõrandamise hetkel keelatakse omakapitali või vara omanikule või kehtestatakse sellele piirangud või kodakondsusnõuded või kehtestatakse piirangud tarnijate arvule, nagu on kirjeldatud käesolevas reservatsioonis, kehtiva meetmena ning „riigiettevõtte“ on ettevõtte, mida omab või kontrollib oma osaluse kaudu ükskõik milline ELi liikmesriik, sealhulgas ettevõtte, mis on asutatud pärast käesoleva lepingu jõustumist üksnes selleks, et müüa või võõrandada olemasolevasse riigiettevõttesse või valitsusasutusse paigutatud omakapitali või sellise ettevõtte või asutuse vara.
Sektor:	Põllumajandus
Allsektor:	

Tegevusala klassifikatsioon:**Reservatsiooni liik:** Tulemuslikkusnõuded**Valitsustasand:** EL**Meetmed:** Nõukogu määrus (EÜ) nr 1234/2007, 22. oktoober 2007, millega kehtestatakse põllumajandusturgude ühine korraldus ning mis käsitleb teatavate põllumajandustoodete erisätteid (ühise turukorralduse ühtne määrus)**Kirjeldus:** **Investeeringud**
ELi liikmesriikide määratud sekkumisasutused ostavad ELis koristatud teravilja. Kanadast või kolmandast riigist imporditud ja Kanadasse või kolmandasse riiki reeksportitava riisi puhul eksporditoetust ei anta. Hüvitist võivad taotleda üksnes ELi riisitootjad.**Sektor:** Äriteenused**Allsektor:** Arvepidamis- ja auditeerimisteenused**Tegevusala klassifikatsioon:** CPC 8621**Reservatsiooni liik:** Võrdne kohtlemine**Valitsustasand:** EL – Riiklik – piirkondlik**Meetmed:** Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2013/34/EL, 26. juuni 2013, teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ**Kirjeldus:** **Piiriülene teenustekaubandus**
ELi liikmesriigi pädevad asutused võivad vastastikkuse põhimõtte alusel tunnustada Kanada või mis tahes kolmanda riigi kodanikust audiitori kvalifikatsiooni samaväärsust, et lubada tal tegutseda ELis vannutatud audiitorina.**Sektor:** Sideteenused**Allsektor:** Postiteenused**Tegevusala klassifikatsioon:** CPC 71235 osaliselt, CPC 73210 osaliselt, CPC 751 osaliselt**Reservatsiooni liik:** Turulepääs**Valitsustasand:** EL – Riiklik – piirkondlik**Meetmed:** Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/67/EÜ, 15. detsember 1997, ühenduse postiteenuste siseturu arengut ja teenuse kvaliteedi parandamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta, mida on muudetud direktiiviga 2002/39/EÜ ja direktiiviga 2008/06/EÜ

Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <p>ELis võidakse piirata kooskõlas siseriiklike õigusaktidega postkastide paigutamist avalikult kasutatavatele teedele, postmarkide väljaandmist ja kohtu- või haldusmenetluse käigus kasutatava tähtitud posti teenuse osutamist.</p> <p>Nende teenuste jaoks, mille puhul kehtib universaalteenuse osutamise kohustus, võib kehtestada litsentsimissüsteemi. Litsentsid võivad tuua kaasa konkreetse universaalteenuse osutamise kohustused või rahalise panuse kompensatsioonifondi.</p>
Sektor:	Transport
Allsektor:	Lennutranspordi tugiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	Lennuki rentimine
Reservatsiooni liik:	CPC 7461, CPC 7469, CPC 83104 Võrdne kohtlemine Turulepääs Enamsoodustusrežiim
Valitsustasand:	EL – Riiklik – piirkondlik
Meetmed:	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1008/2008, 24. september 2008, ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta Nõukogu direktiiv 96/67/EÜ, 15. oktoober 1996, juurdepääsu kohta maapealse käitluse turule ühenduse lennujaamades Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 80/2009, 14. jaanuar 2009, toimimisjuhendi kohta arvutipõhiste ettetellimissüsteemide puhul
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus ELi lennuettevõtja kasutatav õhusõiduk tuleb registreerida lennuettevõtjale tegevusloa väljastanud ELi liikmesriigis või, kui tegevusloa väljastanud ELi liikmesriik seda lubab, mujal ELis. Õhusõiduki registreerimiseks võib olla nõutav, et õhusõiduki omanik oleks kas kindlatele kodakondsusnõuetele vastav füüsiline isik või kindlatele kapitaliomandi- ja kontrollinõuetele vastav ettevõtja. Erandjuhul võib Kanada lennuettevõtja rentida Kanadas registreeritud õhusõiduki teatud tingimustel ELi lennuettevõtjale ELi lennuettevõtja erakorraliste vajaduste või hooajalise veomahuvajaduse rahuldamiseks või tegevusraskustega toimetulekuks, mida ei ole võimalik piisavalt saavutada ELis registreeritud õhusõiduki rentimisega; rentimiseks tuleb saada ELi lennuettevõtjale tegevusloa väljastanud ELi liikmesriigilt piiratud kestusega heakskiit. Maapealse teeninduse puhul võidakse nõuda, et teenuseosutaja tegevuskoht asuks ELi territooriumil. Maapealse teeninduse avatuse tase sõltub lennujaama suuruselt. Teenusootajate arv lennujaamades võib olla piiratud. Suurtel lennujaamades ei tohi teenusootajaid olla alla kahe. Suurema kindluse huvides tuleks märkida, et see ei mõjuta ELi õigusi ja kohustusi, mis tulenevad lennutranspordilepingust Kanada ning Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel.

Lennujaama käitamisel on nõutav, et käitaja tegevuskoht asuks ELis. Avaliku sektori asutused võivad kohaldada lennujaamade käitamise teenuste puhul individuaalseid kontsessioone või tegevuslube. Tegevusloa või kontsessiooni omanik võib vajada oma tegevusloa või kontsessiooni täielikuks või osaliseks üleandmiseks kolmandale isikule pädeva asutuse eraldi heakskiitu.

Kui arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenuse osutajad, kes tegutsevad väljaspool ELi, ei võimalda ELi lennuettevõtjatele ELis tagatud kohtlemisega võrdväärset (mittediskrimineerivat) kohtlemist või kui lennuettevõtjad, kes tegutsevad väljaspool ELi, ei võimalda ELi arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenuse osutajatele ELis tagatud kohtlemisega võrdväärset kohtlemist, võib võtta meetmeid tagamaks, et arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenuste osutajad ELis võimaldavad väljaspool ELi tegutsevatele lennuettevõtjatele või ELi lennuettevõtjad võimaldavad väljaspool ELi tegutsevatele arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenuste osutajatele võrdväärset kohtlemist.

Sektor:	Transport
Allsektor:	Siseveetransport Siseveetranspordi tugiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 722, CPC 745 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kohustused
Valitsustasand:	EL
Meetmed:	Nõukogu määrus (EMÜ) nr 3921/91, 16. detsember 1991, millega nähakse ette tingimused, mille alusel mitteresidentid vedajad võivad vedada liikmesriigi siseveeteedel kaupu või reisijaid Nõukogu määrus (EÜ) nr 1356/96, 8. juuli 1996, liikmesriikidevahelise kaupade ja reisijate siseveetranspordi suhtes kohaldatavate ühiste eeskirjade kohta selliste veetee- nuste osutamise vabaduse kehtestamiseks Nõukogu määrus (EMÜ) nr 2919/85, 17. oktoober 1985, millega nähakse ette tingimused juurdepääsuks Reini laevaliikluse muudetud konventsioonil põhinevale Reini navigatsiooni kuuluvate laevadega seotud korrale
Kirjeldus:	Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ja rahvusvahelised meretransporditeenused Siseveeteedel võib kaupu või reisijaid vedada üksnes ettevõtja, kes vastab järgmistele tingimustele: a) ettevõtja on asutatud ELi liikmesriigis, b) ettevõtjale on antud õigus teostada asjaomases liikmesriigis (rahvusvahelist) kaupade ja reisijate siseveetransporti ning c) ettevõtja kasutab laevu, mis on registreeritud ELi liikmesriigis, või omab tunnistust ELi liikmesriigi laevastikku kuulumise kohta. Lisaks peavad laevad kuuluma füüsilistele isikutele, kelle elukoht on ELi liikmesriigis ja kes on ELi liikmesriigi kodanikud, või juriidilistele isikutele, kes on registreeritud ELi liikmesriigis ja kes kuuluvad suuremas osas ELi liikmesriikide kodanikele. Erandkorras võib teha viimati nimetatud nõudest erandeid. Hispaanias, Rootsis ja Soomes ei tehta mereteedel ja siseveeteedel õiguslikult vahet. Meretransporti käsitlevad eeskirjad on võrdselt kohaldatavad siseveeteede suhtes.

Sektor:	Transport
Allsektor:	Raudteetransport
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 711
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	EL – Riiklik – piirkondlik
Meetmed:	<p>Nõukogu direktiiv 95/18/EÜ, 19. juuni 1995, raudtee-ettevõtjate litsentseerimise kohta</p> <p>Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/49/EÜ, 29. aprill 2004, ühenduse raudteede ohutuse kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 95/18/EÜ raudtee-ettevõtjate litsentseerimise kohta ja direktiivi 2001/14/EÜ raudtee infrastruktuuri läbilaskevõime jaotamise ning raudtee infrastruktuuri kasutustasude kehtestamise ja ohutuse sertifitseerimise kohta (raudteede ohutuse direktiiv)</p> <p>Nõukogu direktiiv 2006/103/EÜ, 20. november 2006, millega kohandatakse teatavaid direktiive transpordipoliitika valdkonnas seoses Bulgaaria ja Rumeenia ühinemisega</p> <p>Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2007/58/EÜ, 23. oktoober 2007, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/440/EMÜ ühenduse raudteede arendamise kohta ning direktiivi 2001/14/EÜ raudteeinfrastruktuuri läbilaskevõimsuse jaotamise ja raudteeinfrastruktuuri kasutustasude kehtestamise kohta</p>
Kirjeldus:	<p>Piiriülene teenustekaubandus</p> <p>Raudteetranspordi teenuste osutamiseks on vaja tegevusluba, mille saab anda üksnes ELi liikmesriigis asutatud raudtee-ettevõtjale.</p>
Sektor:	Transport
Allsektor:	Muud transporditeenused (kombineeritud transporditeenuse osutamine)
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 711, CPC 712, CPC 7212, CPC 7222, CPC 741, CPC 742, CPC 743, CPC 744, CPC 745, CPC 748, CPC 749
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	EL – Riiklik – piirkondlik
Meetmed:	Nõukogu direktiiv 92/106/EMÜ, 7. detsember 1992, millega kehtestatakse ühiseeskirjad kaupade teatavate kombineeritud vedude kohta liikmesriikide vahel
Kirjeldus:	<p>Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus</p> <p>Kui Soome kõrvale jätta, võivad ELi liikmesriikide vaheliste kombineeritud vedude korral teostada veo alg- või lõppetapi maanteevedu – mis moodustab kombineeritud veo lahutamatu osa ja võib, kuid ei pruugi hõlmata piiri ületamist – üksnes ELi liikmesriigis asutatud veoettevõtjad, kes vastavad tegevusalale lubamise ja ELi liikmesriikide vahelise kaupade veo turule pääsemise tingimustele.</p> <p>Kehtivad mis tahes konkreetset transpordiliiki mõjutavad piirangud.</p> <p>Võib võtta vajalikke meetmeid, et tagada maanteesõidukite suhtes kohaldatavate kombineeritud vedudest tulenevate mootorsõidukimaksude vähendamine või hüvitamine.</p>

Sektor:	Kõikide transpordiliikide tugiteenused
Allsektor:	Tollivormistusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 748 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	EL – Riiklik – piirkondlik
Meetmed:	Nõukogu määrus (EMÜ) nr 2913/92, 12. oktoober 1992, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Tollivormistusteenuseid võivad osutada üksnes ELi elanikud.

Austrias kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	Kinnisvara omandamine, ostmine, rentimine või kasutusrent
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Piirkondlik (riiklikust tasandist allpool)
Meetmed:	Burgenländisches Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 25/2007 Kärntner Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 9/2004 NÖ – Grundverkehrsgesetz, LGBL. 6800 OÖ – Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 88/1994 Salzburger Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 9/2002 Steiermärkisches Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 134/1993 Tiroler Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 61/1996 Vorarlberger Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 42/2004 Wiener Ausländergrundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 11/1998
Kirjeldus:	Investeeringud Väljastpoolt ELi pärit füüsilised isikud ja ettevõtjad peavad kinnisvara omandamiseks, ostmiseks, rentimiseks või kasutusrendiks saama loa pädevatelt piirkondlikelt asutustelt (<i>Länder</i>). Luba antakse üksnes juhul, kui kinnisvara omandamine leitakse olevat avalikes huvides (silmas pidades eeskätt majandus-, sotsiaal- ja kultuurihuve).
Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	

Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Nr. 98/1965, § 254 (2) GmbH-Gesetz, RGBL. Nr. 58/1906, § 107 (2) Gewerbeordnung, BGBL. Nr. 194/1994, § 39 (2a)
Kirjeldus:	Investeeringud Filiaali käitamiseks peavad väljastpoolt Euroopa Majanduspiirkonda (EMP) pärit äriühingud määrama ennast esindama vähemalt ühe isiku, kes elab Austrias. Austria kaubandus- ja tööstusseadustiku (<i>Gewerbeordnung</i>) järgimise eest vastutavate juhtivtöötajate (tegevdirektorid, füüsilised isikud) elukoht peab olema Austrias.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Rechtsanwaltsordnung (advokatuuriseadus) – RAO, RGBL. Nr 96/1868, artiklid 1 ja 21c
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Eli ja ELi liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuste osutamiseks, sealhulgas kohtutes esindamiseks, on nõutav advokatuuri täisliikmeks olemine. Advokatuuri täisliikmeks saamiseks peab olema täidetud elukohanõue (kaubanduslik kohalolek). Eli ja ELi liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuste osutamiseks võidakse nõuda, et kaubanduslik kohalolek toimuks ühes riigisiseses õiguses mittediskrimineerivalt ette nähtud õiguslikus vormis. Mõni õiguslik vorm võib olla mittediskrimineerivatel alustel ette nähtud üksnes advokatuuri liikmetele. Vastavalt advokaadiseadusele võivad kaubandusliku kohaloleku kaudu pakkuda õigusteenuseid üksnes EMP või Šveitsi Konföderatsiooni advokaadid. Kanada advokaadid (kes peavad olema saanud Kanadas täieliku erialase väljaõppe) võivad osutada piiriüleselt üksnes rahvusvahelise avaliku õiguse ja Kanada õigusega seotud õigusteenuseid. Et saada advokatuuri liikmeks, mis on vajalik ELi ja ELi liikmesriigi õiguse praktiseerimiseks, sealhulgas kohtutes esindamiseks, on nõutav EMP riigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodakondsus. Kanada advokaatide (kes peavad olema saanud Kanadas täieliku erialase väljaõppe) osalus mis tahes õigusbüroo aktsiakapitalis ja tegevustulemustes ei tohi ületada 25 %. Ülejäänud osalus peab kuuluma täieõiguslikele EMP või Šveitsi Konföderatsiooni advokaatidele ja vaid nemad võivad avaldada õigusbüroo (mille jaoks võib vastavalt advokaadiseaduse artiklile 1a kasutada Austrias üldjuhul vaid teatud äriühingu vorme) otustamisprotsessis otsustavat mõju.

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Majandusarvestus- ja raamatupidamisteenused Auditeerimisteenused Maksualase nõustamise teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 862, CPC 863
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Wirtschaftstreuhandberufsgesetz (avaliku sektori raamatupidaja ja audiitori elukutset käsitlev seadus, BGBl. I Nr. 58/1999), § 12, § 65, § 67, § 68 (1) 4 Bilanzbuchhaltungsgesetz (BibuG, BGBl. I Nr. 11/2008, § 7, § 11, § 56 ja § 59 (1) 4.
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Asjaomase välisriigi õiguse alusel kvalifitseeritud välisriigi arvepidajate, raamatupidajate, audiitorite ja maksunõustajate kapitaliosalus ja hääleõigus Austria ettevõttes ei tohi ületada 25 %. Teenuseosutajal peab olema EMPs kontor või töökoht, et osutada raamatupidamisteenuseid ja tegutseda audiitori või maksunõustajana koosõlas Austria õigusega. Kui välisriigi audiitori tööandja ei ole ELi liikmesriigi kodanik, peab ta olema oma kodumaal asjakohase kutseorganisatsiooni liige, kui selline organisatsioon on olemas.
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Veterinaarteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 932
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Tierärztegesetz (veterinaarseadus), BGBl. Nr. 16/, § 3 (3) 1
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Veterinaarteenuseid võivad osutada üksnes EMP riikide kodanikud. EMPsse mittekuuluva riigi kodanike puhul loobutakse kodakondsusnõudest, kui asjaomase EMPsse mittekuuluva riigiga on sõlmitud kokkulepe, millega nähakse veterinaarteenuste valdkonnas ette võrdne kohtlemine investeerimisel ja piiriüleses kaubanduses.
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Meditsiiniteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9312 osaliselt

Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Meditsiiniseadus, BGBL I Nr. 169/1998, § 4 (2), § 5 (b), § 8 (5), § 32, § 33 ja § 35 Föderaalkat kõrgete meditsiinilis-tehniliste elukutsete reguleerimise kohta, BGBL Nr. 460/1992 Föderaalkat kõrgema ja madalama taseme ravimassööri elukutse reguleerimise kohta, BGBL Nr. 169/2002
Kirjeldus:	Investeeringud Meditsiiniteenuste osutamiseks on nõutav EMP riigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodakondsus. Isikud, kes ei ole EMP riigi kodanikud, võivad taotleda seoses meditsiiniteenustega lube järgmise tegevuse jaoks: kraadiõpe, tegutsemine üldarstina või spetsialistina haiglates ja karistusasutustes, tegutsemine üldarstina füüsilisest isikust ettevõtjana ja meditsiinalane haridustegevus. Reservatsiooni ei kohaldata hambaarstiteenuste ega psühholoogide ja psühhoterapeutide osutatavate teenuste suhtes.
Sektor:	Turustamine
Allsektor:	Tubaka jaemüük
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 63108
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	1996. aasta tubakamonopoli seadus, § 5 ja § 27
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Tubakamüüjana tegutsemise luba saavad taotleda üksnes füüsilised isikud. Eelistatakse EMP riikide kodanikke.
Sektor:	Turustamine ja tervishoiuteenused
Allsektor:	Ravimite ning meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük Muud apteekriteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 63211
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Apothekengesetz (apteegiseadus), RGL Nr. 5/1907, § 3 Arzneimittelgesetz (ravimiseadus) BGBL Nr. 185/1983, § 57-63

Kirjeldus:	Investeeringud Ravimeid ja teatavaid meditsiinkaupu võib avalikkusele müüa üksnes apteegi kaudu. Apteegi pidamiseks on nõutav EMP riigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodakondsus. Apteegi rentnikel ja apteegi haldamise eest vastutavatel isikutel peab olema EMP riigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodakondsus.
Sektor:	Haridusteenused
Allsektor:	Kõrgharidusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 923
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Rakenduskõrgkoolide kursuste seadus, BGBl. I Nr 340/1993, § 2 Ülikoolide akrediteerimise seadus, BGBl. I Nr 168/1999, § 2
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Erasektori rahastatavate kõrgharidusteenuste pakkumiseks rakendusteaduste valdkonnas on vaja pädeva asutuse – rakenduskõrgkoolide nõukogu (<i>Fachhochschulrat</i>) – luba. Investor, kes soovib pakkuda rakendusteaduste alast õppeprogrammi, peab tegelema eeskätt selliste programmide pakkumisega ning peab esitama kavandatud õppeprogrammi heakskiitmiseks vajaduste hinnangu ja turu-uuringu. Pädev ministeerium võib heakskiitmisest keelduda, kui leitakse, et programm ei sobi kokku riigi haridushuvidega. Eraülikooli rajaja vajab pädeva asutuse (Austria akrediteerimisnõukogu) luba. Pädev ministeerium võib heakskiitmisest keelduda, kui akrediteerimisnõukogu otsus ei sobi kokku riigi haridushuvidega.
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Kindlustusjärelvalve seadus, § 5 (1) 3 (VAG)
Kirjeldus:	Finantsteenused Et saada tegevusluba filiaali avamiseks, peab välisriigi kindlustusandjal olema oma kodumaal õiguslik vorm, mis vastab aktsiaseltsile või vastastikusele kindlustuseltsile või on nendega võrreldav. Filiaali juhatus peab koosnema vähemalt kahest füüsilisest isikust, kelle elukoht on Austrias.

Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Kindlustus
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Kindlustusjärelevalve seadus (VAG), BGBl. Nr. 569/1978, § 1 (2)
Kirjeldus:	Finantsteenused Reklaami- ja vahendustegevus tütarettevõtja nimel, mis ei ole asutatud ELis, või filiaali nimel, mis ei ole asutatud Austrias (välja arvatud edasikindlustuse ja retrotsessiooni puhul), on keelatud.
Sektor:	Meelelahutus-, kultuuri- ja sporditeenused
Allsektor:	Suusakooliteenused Mäeinstruktoriteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 96419 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsustasand:	Piirkondlik (riiklikust tasandist allpool)
Meetmed:	Kärntner Schischulgesetz, LGBL. Nr. 53/97 Kärntner Berg- und Schiführergesetz, LGBL. Nr. 25/98 NÖ- Sportgesetz, LGBL. Nr. 5710 OÖ- Sportgesetz, LGBL. Nr. 93/1997 Salzburger Schischul- und Snowboardschulgesetz, LGBL. Nr. 83/89 Salzburger Bergführergesetz, LGBL. Nr. 76/81 Steiermärkisches Schischulgesetz, LGBL. Nr. 58/97 Steiermärkisches Berg- und Schiführergesetz, LGBL. Nr. 53/76 Tiroler Schischulgesetz. LGBL. Nr. 15/95 Tiroler Bergsportführergesetz, LGBL. Nr. 7/98 Vorarlberger Schischulgesetz, LGBL. Nr. 55/02 § 4 (2)a Vorarlberger Bergführergesetz, LGBL. Nr. 54/02 Viin: Gesetz über die Unterweisung in Wintersportarten, LGBL. Nr. 37/02
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Suusakooli- ja mäeinstruktoriteenuste pakkumine on reguleeritud liidumaade (<i>Bundesländer</i>) seadustega. Kõnealuste teenuste osutamiseks võib olla nõutav EMP riigi kodakondsus. Ettevõtjatelt võidakse nõuda, et nad määraksid EMP riigi kodanikust tegevdirektori.

Sektor:	Transport
Allsektor:	Veetransport Veetranspordi tugiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7221, CPC 7222, CPC 7223, CPC 7224, CPC 745 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus Turulepääs Kohustused
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Schiffahrtsgesetz, BGBl. I Nr. 62/1997, § 75f
Kirjeldus:	Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveo-teenused Siseveetranspordi valdkonnas nõutakse füüsiliselt isikult laevandusettevõtte asutamiseks EMP riigi kodakondsust. Valdaval osal ettevõtte juhatuse liikmetest peab olema EMP riigi kodakondsus. Nõutav on äriühingu registreerimine või püsiv tegevuskoht Austrias. Enam kui 50 % ettevõtte aktsiatest ja käibekapitalist peab kuuluma EMP riikide kodanikele.
Sektor:	Transport
Allsektor:	Maanteetransport: reisijate- ja kaubaveoteenused, rahvusvahelised veoautoveoteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 712
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Güterbeförderungsgesetz (kaubaveoseadus), BGBl. Nr. 593/1995, § 5 Gelegenheitsverkehrsgesetz (juhuvedude seadus), BGBl. Nr. 112/1996; § 6
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Reisijate- ja kaubaveo jaoks võib ainuõigusi või lube anda üksnes ELi liikmesriikide kodanikele ja ELi juriidilistele isikutele, kelle peakontor asub ELis.
Sektor:	Transport
Allsektor:	Torustransport
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 713

Reservatsiooni liik:	Kõrgem juhtkond ja juhatus Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Rohrleitungsgesetz (torustranspordiseadus), BGBl. Nr. 411/1975, § 5 (1) ja (2), § 5 (1) ja (3), § 15 ja § 16 Gaswirtschaftsgesetz (gaasiseadus), BGBl. I Nr. 121/2000, § 14, § 15 ja § 16
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Füüsiliste isikute puhul antakse luba üksnes EMP riikide kodanikele, kelle elukoht on EMPs. Ettevõtjate ja partnerluste tegevuskoht peab olema EMPs. Võrgu käitaja peab määrama tegevdirektori ja võrgu käitamise tehnilise kontrolli eest vastutava tehnikadirektori, kes peavad olema EMP riigi kodanikud. Pädev asutus võib loobuda kodakondsus- ja elukohanõudest, kui võrgu käitamine leitakse olevat avalikes huvides. Muu kauba kui gaas ja vesi transportimisel kohaldatakse järgmist: <ol style="list-style-type: none"> füüsiliste isikute puhul antakse luba üksnes EMP kodanikele, kelle elukoht on Austrias, ning ettevõtjate ja partnerluste tegevuskoht peab olema Austrias. Kohaldatakse majandusvajaduste või huvide testi. Piiriülesed torustikud ei tohi kahjustada Austria julgeolekuhuve ega Austria neutraalse riigi staatust. Ettevõtjad ja partnerlused peavad määrama tegevdirektori, kes on EMP riigi kodanik. Pädev asutus võib loobuda kodakondsus- ja asukohanõudest, kui torustiku käitamine leitakse olevat riigi majandushuvides.
Sektor:	Energeetika
Allsektor:	Elektrienergia ülekandmine ja jaotamine
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1: 40, CPC 887
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsustasand:	Piirkondlik
Meetmed:	Steiermärkisches Elektrizitätswirtschafts- und Organisationsgesetz (ElWOG), LGBl. Nr. 70/2005; Steiermärkisches Elektrizitätswirtschafts- und Organisationsgesetz (ElWOG), LGBl. Nr. 24/2006
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Füüsiliste isikute puhul antakse luba üksnes EMP riikide kodanikele, kelle elukoht on EMPs. Kui käitaja määrab tegevdirektori või rentniku, loobutakse elukohanõudest. Juriidiliste isikute (ettevõtjate) ja partnerluste tegevuskoht peab olema EMPs. Nad peavad määrama tegevdirektori või rentniku, kes on EMP riigi kodanikud ja kelle elukoht on EMPs. Pädev asutus võib loobuda kodakondsus- ja elukohanõudest, kui võrgu käitamine leitakse olevat avalikes huvides.

Belgias kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioonide kohaldamisel Belgias hõlmab riiklik valitsemistasand föderaalvalitsust ning piirkondade ja kogukondade valitsusi, sest neil kõigil on võrdsed seadusandlikud volitused.

Sektor:	Mäetööstus
Allsektor:	Muu mäetööstus
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 14
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik (föderaalriik)
Meetmed:	Arrêt Royal du 1 ^{er} septembre 2004 relatif aux conditions, à la délimitation géographique et à la procédure d'octroi des concessions d'exploration et d'exploitation des ressources minérales et autres ressources non vivantes de la mer territoriale et du plateau continental
Kirjeldus:	Investeeringud Maavarade ja muude eluta ressursside uurimise suhtes territoriaalvetes ja mandrilaval ning nende kasutamise suhtes kohaldatakse kontsessioone. Kontsessioonääri elukoht peab olema Belgias.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik (föderaalriik)
Meetmed:	Belgia kohtuseadustik (artiklid 428-508); 24. augusti 1970. aasta kuninglik dekreet
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Õigusteenuste osutamiseks seoses Belgia õigusega, sealhulgas kohtutes esindamiseks, on nõutav advokatuuri täisliikmeks olemine. Advokatuuri täisliikmeks saamiseks peab olema täidetud elukohanõue (kaubanduslik kohalolek). Välisriigi advokaadisaamiseks advokatuuri täisliikmeks peab advokaat olema elanud Belgias vähemalt kuus (teatud tingimustel kolm) aastat alates registreerimistaotluse esitamisest. Vajalik on Belgia välisministri väljastatud tõend, mille alusel võimaldatakse riigisisese õiguse või rahvusvahelise konventsiooni kohaselt vastastikkust (vastastikkuse tingimus). Kassatsioonikohtus (<i>Cour de Cassation</i>) esindamise suhtes kohaldatakse kvooti.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Auditeerimisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86211, CPC 86212, v.a majandusarvestusteenused

Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik (föderaalriik)
Meetmed:	22. juuli 1953. aasta seadus, millega luuakse ettevõtete audiitorite instituut ja nähakse ette riiklik järelevalve ettevõtete audiitori kutsealal töötamise üle (seadust on kooskõlastatud 30. aprillil 2007)
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Et kvalifitseeruda tegutsema ettevõtte ametliku audiitorina, on nõutav, et audiitorühingul oleks Belgias büroo, kus toimub kutsealane tegevus ning hoitakse dokumente ja nendega seotud kirjavahetust, ning vähemalt üks administraator või juht, kes vastutab Belgias asuva büroo juhtimise eest.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Arhitektuuriteenused Linnaplaneerimise ja maastikuarhitektuuriteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8671, CPC 8674
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik (föderaalriik)
Meetmed:	20. veebruari 1939. aasta seadus arhitekti ametinimetuse kaitse kohta 26. juuni 1963. aasta seadus, millega luuakse arhitektide liit Arhitektide liidu nõukogu kehtestatud 16. detsembri 1983. aasta eetikanormid (heaks kiidetud 18. aprillil 1985. aasta kuningliku dekreediga artikliga 1 (Moniteur belge, 8. mai 1985))
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Arhitektiteenuste osutamiseks Belgias on nõutav kontroll tööde teostamise üle. Oma asukohariigis pädevaks tunnustatud välisriikide arhitektid, kes soovivad töötada oma kutsealal ajutiselt Belgias, peavad saama arhitektide liidu nõukogult eelneva loa geograafilises piirkonnas, kus nad kavatsesid tegutseda.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Personali tööhõiveteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87202
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik (piirkonnad)

Meetmed:	<p><u>Flaami piirkond:</u> Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2010 tot uitvoering van het decreet betreffende de private arbeidsbemiddeling</p> <p><u>Vallooni piirkond:</u> Décret du 3 avril 2009 relatif à l'enregistrement ou à l'agrément des agences de placement (Decree of 3 April 2009 on registration of placement agencies), art. 7; Arrêté du Gouvernement wallon du 10 décembre 2009 portant exécution du décret du 3 avril 2009 relatif à l'enregistrement ou à l'agrément des agences de placement (Vallooni valitsuse 10. detsembri 2009. aasta otsus, millega rakendatakse 3. aprilli 2009. aasta dekreeti tööhõiveagenteuride registreerimise kohta), art. 4</p> <p><u>Saksakeelne kogukond:</u> Dekret über die Zulassung der Leiharbeitsvermittler und die Überwachung der privaten Arbeitsvermittler / Décret du 11 mai 2009 relatif à l'agrément des agences de travail intérimaire et à la surveillance des agences de placement privées, art. 6</p>
Kirjeldus:	<p>Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus</p> <p><u>Flaami piirkond:</u> Väljaspool EMPd peakontorit omav äriühing peab tõendama, et ta osutab oma päritoluriigis tööhõiveteenuseid.</p> <p><u>Vallooni piirkond:</u> Tööhõiveteenuseid peab osutama kindlat liiki juriidiline isik (<i>régulièrement constituée sous la forme d'une personne morale ayant une forme commerciale, soit au sens du droit belge, soit en vertu du droit d'un Etat membre ou régie par celui-ci, quelle que soit sa forme juridique</i>). Väljaspool EMPd peakontorit omav äriühing peab tõendama, et ta täidab dekreedis sätestatud tingimusi (nt juriidilise isiku tüübi kohta) ja osutab oma päritoluriigis tööhõiveteenuseid.</p> <p><u>Saksakeelne kogukond:</u> Väljaspool EMPd peakontorit omav äriühing peab tõendama, et ta osutab oma päritoluriigis tööhõiveteenuseid, ja peab vastama nimetatud dekreedis kehtestatud vastuvõetavuse kriteeriumidele.</p>
Sektor:	Kalandus, transport
Allsektor:	Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu) Lootsi- ja sildumisteenused Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused Muud veetranspordi tugiteenused Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kohustused
Valitsustasand:	Riiklik (föderaalriik)
Meetmed:	La Loi du 21 décembre 1990 relative à l'enregistrement des navires, telle que modifiée par la loi du 3 mai 1999 L'Arrêté royal du 4 avril 1996 relatif à l'enregistrement des navires et l'entrée en vigueur de la loi du 21 décembre 1990 relative à l'enregistrement des navires, tel que modifié

Kirjeldus:	Investeeringud ja rahvusvahelised meretransporditeenused <p>Vastavalt laevade registreerimist käsitlevale Belgia seadusele ja dekreedile peab laeva omanik või käitaja olema:</p> <ol style="list-style-type: none"> füüsiline isik, kes on ELi liikmesriigi kodanik; füüsiline isik, kelle peamine või alaline elukoht on Belgias, või juriidiline isik, kelle tegelik tegevuskoht asub ELi liikmesriigis, et laeva saaks kanda riiklikkusse registrisse. <p>Laeva kandmiseks riiklikusse laevaregistrisse peab välisinvestorite peamine tegevuskoht olema Belgias.</p> <p>Laeva tuleb käitada Belgiast, st laeva käitaval omanikul või käitajal (kui käitaja ei ole omanik) peab olema Belgia äriregistri number.</p> <p>Välisriigi isikule kuuluva laeva saab registreerida Belgia käitaja taotluse korral omaniku ja Belgia ametiasutuste (Brüsselis asuv meretranspordi peadirektoraat) nõusolekul.</p> <p>Välisriigi isikule kuuluva laeva saab kanda ka laevapereta prahtijate registrisse (teine Belgia register), kui selleks on esimese registri pidajate, omaniku ja asjakohaste Belgia ametiasutuste nõusolek.</p>
Sektor:	Transport
Allsektor:	Lennutranspordi tugiteenused Lennuki rentimine
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 83104
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik (föderaalriik)
Meetmed:	Arrêté Royal du 15 mars 1954 réglementant la navigation aérienne
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <p>Eralennuki (tsiviilotstarbelise), mis kuulub füüsilistele isikutele, kes ei ole ELi liikmesriigi või EMP riigi kodanikud, võib registreerida üksnes juhul, kui asjaomaste isikute peamine või alaline elukoht on olnud Belgias ilma katkestusteta vähemalt üks aasta.</p> <p>Eralennuki (tsiviilotstarbelise), mis kuulub välisriikide juriidilistele isikutele, kes ei ole asutatud kooskõlas ELi liikmesriigi või EMP riigi õigusega, võib registreerida üksnes juhul, kui asjaomaste juriidiliste isikute tegevuskoht, agentuur või büroo on olnud Belgias ilma katkestusteta vähemalt üks aasta.</p>
Sektor:	Transport
Allsektor:	Lennutransporditeenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 73
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik (föderaalriik)

Meetmed:	Arrêté ministériel du 3 août 1994 fixant les conditions de délivrance des licences d'exploitation aux transporteurs aériens
Kirjeldus:	Investeeringud Lennutransporditeenuste osutamiseks on vaja tegevusluba. Tegevusloa saamiseks peab lennuettevõtja käsutuses olema, lennuettevõtjale kuuluma või lennuettevõtjal olema mis tahes vormis liisitud vähemalt üks lennuk, mis on registreeritud Belgia registris tema nimele.
Sektor:	Transport
Allsektor:	Lennutranspordi tugiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7461, CPC 7469, CPC 83104
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Enamsoodustusrežiim
Valitsustasand:	Riiklik (föderaalriik ja piirkonnad)
Meetmed:	Arrêté Royal du 6 novembre 2010 réglementant l'accès au marché de l'assistance en escale à l'aéroport de Bruxelles-National (art. 18) Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de toegang tot de grondafhandelingsmarkt op de Vlaamse regionale luchthavens (art. 14) Arrêté du Gouvernement wallon réglementant l'accès au marché de l'assistance en escale aux aéroports relevant de la Région wallonne (art.14)
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Maapealse teeninduse puhul on nõutav vastastikkuse tingimuse kohaldamine.

Bulgaarias kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Äriseadus, artikkel 17a Investeermise elavdamise seadus, artikkel 24
Kirjeldus:	Investeeringud Välisriikide juriidilised isikud, kes ei ole asutatud ELi liikmesriigi või EMP riigi õigusaktide alusel, võivad tegeleda äritegevusega, kui nad on registreeritud äriühinguna Bulgaaria Vabariigi äriregistris. Filiaalide asutamiseks on nõutav luba. Välisriigi ettevõtete esinduskontorid tuleb registreerida Bulgaaria kaubandus- ja tööstuskojas. Sellised kontorid ei tohi tegeleda majandustegevusega – neil on üksnes õigus reklaamida oma omanikku ja tegutseda esindaja või agendina.

Sektor:	Mäetööstus
Allsektor:	Kõik sektorid, v.a uraani- ja tooriumimaagi kaevandamine
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.110, ISIC rev 3.111, ISIC rev 3.112, ISIC rev 3.113, ISIC rev 3.114
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	
Meetmed:	Maapõuevarade seadus Kontsessiooniseadus Erastamis- ja erastamisjärgse kontrolli seadus
Kirjeldus:	Investeeringud Teatava majandustegevuse puhul, mis on seotud riigi või avaliku vara kasutamisega, kohaldatakse kontsessiooniseaduse või muude kontsessioone käsitlevate õigusaktide alusel antud kontsessioone. Maapõuevarade geoloogiliseks luureks või uurimiseks Bulgaaria Vabariigi territooriumil, mandrilaval ja Mustas meres asuvas eksklusiivses majandusvööndis on vaja luba; maapõuevarade kaevandamise ja kasutamise suhtes kohaldatakse maapõuevarade seaduse alusel antud kontsessiooni. Äriühingutel, mis on registreeritud maksusoodustusi pakkuvates jurisdiktsioonides (st <i>offshore</i> -piirkondades) või on selliste äriühingutega otseselt või kaudselt seotud, on keelatud osaleda avalikes menetlustes, mille raames antakse lube või kontsessioone loodusvarade, sh uraani- ja tooriumimaagi geoloogiliseks luureks, uurimiseks või kaevandamiseks, ning tegutseda olemasoleva loa või kontsessiooni alusel, kuivõrd selline tegevus on välistatud, nagu ka võimalus registreerida uurimise tulemusel tehtud geoloogiline või kaubanduslikult kasutatav maardla avastus. Äriühingud, mille kapitalist üle 50 % kuulub liikmesriigile või omavalitsusele, ei saa sooritada ühtki tehingut äriühingu põhivara võõrandamiseks ega sõlmida ühtki lepingut osaluse soetamise, rentimise, ühistegevuse, laenu, nõuete kindlustamise või käskvekslitest tulenevate kohustuste kohta, kui erastamisagentuur või omavalitsuse volikogu (sõltuvalt sellest, kumb on pädev asutus) ei ole andnud selleks luba. Ilma et see piiraks artikli 8.4 lõigete 1 ja 2 kohaldamist, on vastavalt Bulgaaria rahvuskogu 18. jaanuari 2012. aasta otsusele keelatud igasugune hüdrolõhestamise tehnoloogia kasutamine nafta ja gaasi geoloogiliseks luureks, uurimiseks või ammutamiseks. Keelatud on kildagaasi uurimine ja ammutamine.

Sektor:	Mäetööstus
Allsektor:	Uraani- ja tooriumimaagi kaevandamine
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.112
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik

Meetmed:	Tuumaenergia ohutu kasutamise seadus; seadus, mis käsitleb majandus- ja finantssuheteid maksusoodustusi pakkuvates jurisdiktsioonides registreeritud äriühingutega, selliste äriühingutega seotud isikutega ja nende tegelike tulusaajatega; maapõuevarade seadus
Kirjeldus:	Investeeringud Uraanimaagi kaevandamine on ministrite nõukogu 20. augusti 1992. aasta dekreediga nr 163 keelatud. Tooriumimaagi kaevandamisel kohaldatakse üldist kaevandamisega seotud kontsessioonide korda. Et saada kontsessioon tooriumimaagi kaevandamiseks, peab Kanada ettevõtja olema asutatud kooskõlas Bulgaaria äriseadusega ja olema registreeritud Bulgaaria äriregistris. Otsus lubada kaevandada tooriumimaaki tehakse mittediskrimineerivalt iga konkreetse juhtumi puhul eraldi. Maksusoodustusi pakkuvates jurisdiktsioonides (st <i>offshore</i> -piirkondades) registreeritud äriühingutele või selliste äriühingutega otseselt või kaudselt seotud äriühingutele kehtestatud keeld osaleda avalikes menetlustes, mille raames antakse kontsessioone loodusvarade kaevandamiseks, hõlmab uraani- ja tooriumimaaki.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Enamsoodustusrežiim
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Advokaadiseadus Vahendusseadus Notareid ja notarite tegevust käsitlev seadus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Eli ja Eli liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuste osutamiseks, sealhulgas kohtutes esindamiseks, on nõutav advokatuuri täisliikmeks olemine. Eli ja Eli liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuste osutamiseks võidakse nõuda kaubanduslikku kohalolekut ühes riigisisese õiguses mittediskrimineerivalt ette nähtud õiguslikus vormis. Mõni õiguslik vorm võib olla mittediskrimineerivatel alustel ette nähtud üksnes advokatuuri liikmetele. Kui Kanada ning selle territooriumid ja provintsid lubavad Bulgaaria advokaatidel esindada riigisisese õiguse alusel oma kodanikke, lubab Bulgaaria Kanada advokaatidel esindada samadel tingimustel ja koostöös Bulgaaria advokaatidega riigisisese õiguse alusel Kanada kodanikke. Välisriikide advokaadid tuleb advokaadina tegutsemiseks heaks kiita advokatuuri kõrgeima nõukogu otsusega ja registreerida välisriikide advokaatide ühtses registris. Ettevõtted tuleb registreerida Bulgaarias kas advokaatide partnerlusettevõttena (<i>advokatsko sadrujje</i>) või õigusbüroona (<i>advokatsko drujestvo</i>). Õigusbüroo nimi võib sisaldada üksnes partnerite nimesid, seega ei saa välisriigi büroo kasutada oma nime, välja arvatud juhul, kui selles nimetatud partnerid on registreeritud ka Bulgaarias.

Advokatuuri täisliikmeks on lubatud vastu võtta üksnes ELi liikmesriigi kodanik või välisriigi kodanik, kes on kvalifitseeritud advokaat ja on saanud diplomi, mis annab talle pädevuse töötada oma kutsealal ELi liikmesriigis. Kohtumenetlustes esindamisel peab kõrval olema Bulgaaria advokaat.

Vahendusteenuste puhul on nõutav alaline elukoht.

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Auditeerimisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86211, CPC 86212, v.a majandusarvestusteenused
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Sõltumatu finantsauditi seadus

Kirjeldus:**Investeeringud**

Spetsialiseerunud auditeeriv üksus on Bulgaaria äriseaduse või mõne muu ELi liikmesriigi või EMP riigi õigusaktide alusel registreeritud äriühing, mille põhitegevus on ettevõtete finantsaruannete sõltumatu finantsaudit ja mille liikmetest kolmveerand on ELi liikmesriigi hea mainega registreeritud audiitorid, audiitorid või auditeerivad üksused ning mis on:

- a) täisühing, mille partneritest enam kui pooled on teiste ELi liikmesriikide registreeritud audiitorid, audiitorid või auditeerivad üksused;
- b) usaldusühing, mille piiramatu vastutusega partneritest enam kui pooled on teiste ELi liikmesriikide registreeritud audiitorid, audiitorid või auditeerivad üksused või
- c) piiratud vastutusega äriühing, mille partnerite üldkoosoleku häälest ja kapitalist enam kui pool kuulub teiste ELi liikmesriikide registreeritud audiitoritele, audiitoritele või auditeerivatele üksustele.

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Maksualase nõustamise teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 863
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Raamatupidamisseadus Sõltumatu finantsauditi seadus Füüsiliste isikute tulumaksu seadus Äriühingu tulumaksu seadus

Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Maksunõustajatel peab olema ELi liikmesriigi kodakondsus.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Arhitektuuriteenused Linnaplaneerimise ja maastikuarhitektuuriteenused Inseneriteenused Integreeritud inseneriteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8671, CPC 8672, CPC 8673, 8674
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Ruumilise arengu seadus, artikkel 230
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Riikliku või piirkondliku tähtsusega projektide puhul peavad Kanada investorid tegutsema koostöös kohalike investoritega või nende alltöövõtjatena. Välisriikide spetsialistidel peab olema vähemalt kaheaastane kogemus ehitusvaldkonnas, Bulgaaria spetsialistidelt seda ei nõuta. Linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektiteenuste puhul kohaldatakse Bulgaaria kodakondsuse nõuet.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Seonduvad teadusliku ja tehnilise nõustamise teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8675
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Katastri ja omandiregistri seadus Geodeesia ja kartograafia seadus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Ametialaselt pädev organ on isik (füüsiline või juriidiline), kes võib täita katastrimõõdistamise, geodeesia ja kartograafiaga seotud ülesandeid. Juriidiline isik peab olema asutatud Bulgaarias ning füüsilisel isikul, kes teeb maakoore liikumise uurimisel geodeesia, katastrimõõdistamise ja kartograafiaga seotud töid, peab olema Bulgaaria kodakondsus.

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Kirjaliku ja suulise tõlke teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87905

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: Dokumentide koostamist, tõendamist ja tõlkimist käsitlev määrus

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Tõlkebüroode ametlike tõlgete jaoks on vaja lepingut välisministeeriumiga.

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Tehniline kontroll ja analüüs

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 8676

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Turulepääs

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: Toodete tehniliste nõuete seadus
Mõõtmisseadus
Nõuetelevastavust kontrollivate asutuste riikliku akrediteerimise seadus
Puhta välisõhu seadus
Veeseadus, määrus N-32 maanteesõidukite tehnoseisundi korrapärase kontrollimise kohta

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Kontrolli- ja analüüsiteenuste osutamiseks peab Kanada kodanik olema asutatud kooskõlas Bulgaaria äriseadusega Bulgaarias ja registreeritud äriregistris.
Maanteesõidukite tehnoseisundi korrapäraseks kontrollimiseks peab isik olema registreeritud vastavalt Bulgaaria äriseadusele või kasumit mittetaotlevate juriidiliste isikute seadusele või olema registreeritud mõnes teises ELi liikmesriigis või EMP riigis.
Õhu ja vee koostise ja puhtuse kontrollimist ja analüüsimist võib teostada üksnes Bulgaaria keskkonna- ja veeministeerium või selle ametid kooskõlas Bulgaaria Teaduste Akadeemiaga.

Sektor: Turustamine

Allsektor: Komisjonimüügiagentide teenused
Hulgi- ja jaekaubandusteenused

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 621 osaliselt, CPC 62228, CPC 62251, CPC 62271, CPC 62272 osaliselt, CPC 62276, CPC 63108, CPC 6329 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Veterinaartegevuse seadus, artiklid 343, 363 ja 373 Seadus, millega keelustatakse keemiarelvad ning kehtestatakse kontroll mürgiste keemiliste ainete ja nende lähteainete üle, artikkel 6 Seadus, mis käsitleb relvade ning kahesuguse kasutusega kaupade ja tehnoloogia eksporti, artikkel 46 Tubaka- ja tubakatoodete seadus, artiklid 21, 27 ja 30
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Nafta ja naftatoodete, gaasi, väärismetallide, tubaka ja tubakatoodete turustamiseks (jae- ja hulgimüük) on nõutav luba ning registreerimine äriregistris. Loa võib anda üksnes EMP riikide kodanikele või välisriikide kodanikele, kelle alaline elukoht on Bulgaarias. Kaubamajade suhtes võidakse kohaldada majandusvajaduste testi, sõltuvalt kohaliku omavalitsuse eeskirjadest.
Sektor:	Turustamine
Allsektor:	Ravimite ning meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 63211
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Inimmeditsiinis kasutatavate ravimite seadus, artiklid 146, 161, 195, 222 ja 228
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Ravimite postimüük on keelatud. Ravimeid ja teatavaid meditsiinkaupu võib avalikkusele müüa üksnes apteeži kaudu. Apteežide juhatajad peavad olema kvalifitseeritud apteekrid ja võivad töötada juhatajana üksnes selles apteegis, milles nad ise töötavad. Apteekrite puhul kehtib alalise elukoha nõue. Kehtestatud on kvoot, millega reguleeritakse ühele isikule kuuluvate apteekide arvu.
Sektor:	Haridusteenused
Allsektor:	Põhi- ja keskharidusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 921, CPC 922

Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Avaliku hariduse seadus, artikkel 12 Kõrgharidusseadus, lisaätete § 4
Kirjeldus:	Investeeringud Reservatsiooni kohaldatakse erasektori rahastatavate põhi- ja keskharidusteenuste suhtes, mida võivad osutada üksnes vastava loa saanud Bulgaaria ettevõtjad (nõutav on kaubanduslik kohalolek). Välisosaluslega Bulgaaria lasteaedu ja koole võib rajada või ümber kujundada Bulgaaria ja välisriikide füüsiliste või juriidiliste isikute Bulgaarias nõuetekohaselt registreeritud ühenduste, korporatsioonide või ettevõtete taotlusel ministrite nõukogu otsusega, mis põhineb haridus-, noorsoo- ja teadusministri ettepanekul. Välisriikide juriidilistele isikutele kuuluvaid lasteaedu ja koole võib rajada või ümber kujundada välisriikide juriidiliste isikute taotlusel kooskõlas rahvusvaheliste lepingute ja konventsioonidega ning eespool esitatud sätetega. Välisriikide kõrgkoolid ei saa luua Bulgaaria territooriumil oma filiaale. Välisriikide kõrgkoolid võivad avada Bulgaarias teaduskondi, osakondi, instituute ja kolledžeid üksnes Bulgaaria kõrgkoolide struktuuri raames ja koostöös Bulgaaria kõrgkoolidega.
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Kindlustus ja kindlustusega- seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Kindlustusseadustik, artiklid 8, 41 ja 47b
Kirjeldus:	Finantsteenused Enne kindlustust pakkuva filiaali või esinduse asutamist Bulgaarias peab välisriigi kindlustusandjal või edasikindlustusandjal olema luba pakkuda samu kindlustusliike, mida ta soovib pakkuda Bulgaarias, oma päritoluriigis. Kindlustusvahendajad peavad olema kohalikud juriidilised isikud (mitte filiaalid). (Edasi)kindlustusandja juht- ja järelevalveorgani liikmete ning (edasi)kindlustusandjat juhtima või esindama volitatud isikute suhtes kohaldatakse elukohanõuet.
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
Tegevusala klassifikatsioon:	

Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Krediitiasutuste seadus, artiklid 2 ja 17 Sotsiaalkindlustusseadustik, artikkel 121e Rahaseadus, artikkel 3
Kirjeldus:	Finantsteenused Pank tuleb asutada aktsiaseltsina. Panka peavad juhtima ja esindama ühiselt kaks isikut, kellest vähemalt üks peab valdama vabalt bulgaaria keelt. Panka juhtivad ja esindavad isikud juhivad panku, viibides isiklikult aadressil, kust panku juhitakse. Avalikuks hoiuste või muude uuendatavate ressursside ligimeelitamiseks, nagu ka muude teenuste osutamiseks peab pank, mille peakontor asub mõnes ELi mittekuulvas riigis, saama tegevuse alustamiseks Bulgaarias asuvas filiaalis Bulgaaria Riigipangalt tegevusloa. Finantsasutus tuleb asutada aktsiaseltsi, piiratud vastutusega äriühingu või usaldusühinguna, mille aktsiad ja peamine tegevuskoht on Bulgaaria territooriumil. Bulgaaria territooriumil võivad tegutseda üksnes Bulgaarias registreeritud finantsasutused ja välisriikide finantsasutused, mille tegevuskoht on mõnes ELi liikmesriigis. Pensionikindlustuse pakkuja peab olema aktsiaselts (mitte filiaal), kellele on antud sotsiaalkindlustusseadustiku alusel tegevusluba ja kes on registreeritud äriühingu või mõne teise ELi liikmesriigi õigusaktide alusel. Pensionikindlustusettevõtete arendajad ja aktsionärid võivad olla mitteresidendist füüsilised isikud, kes on registreeritud oma riigi õiguse alusel sotsiaal- või kommertskindlustusandja või muu finantsasutusena, kui nad esitavad Bulgaaria Riigipanga tunnustatud esmaklassilise välispanga soovitusel. Mitteresidendist üksikisikud ei saa olla pensionikindlustusettevõtete arendajad ja aktsionärid. Täiendavate vabatahtlike pensionifondide tulu ja sarnane tulu, mis on otseselt seotud vabatahtliku pensionikindlustusega, mida pakuvad isikud, kes on registreeritud mõne teise ELi liikmesriigi õigusaktide alusel ja kes võivad pakkuda kooskõlas asjaomaste õigusaktidega vabatahtlikku pensionikindlustust, ei ole maksustatav äriühingu tulumaksu seaduses kehtestatud korras. Haldusnõukogu esimehe, juhatuse esimehe, tegevdirektori ja juhataja alaline elukoht peab olema Bulgaarias või tal peab olema kehtiv Bulgaaria elamisloa.
Sektor:	Turismi- ja reisiteenused
Allsektor:	Hotellid, restoranid ja toitlustamine Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused Giiditeenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 641, CPC 642, CPC 643, CPC 7471, CPC 7472
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatuse Turulepääs

Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Turismiseadus, artiklid 17 ja 45
Kirjeldus:	<p>Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus</p> <p>Nõutav on asutamine juriidilise isikuna (mitte filiaalina).</p> <p>Reiskorraldus- või reisibürooteenuseid võib osutada ELi liikmesriigis või EMP riigis asutatud isik, kui kõnealune isik esitab asutamisel Bulgaaria territooriumil koopia dokumendist, mis tõendab tema õigust sellisel kutsealal töötada, ja krediidasutuse või kindlustusandja väljastatud tõendi või muu dokumendi kindlustuse kohta, mis katab kõnealuse isiku kohustused ametiülesannete süülisest täitmata jätmisest tuleneva võimaliku kahju korral.</p> <p>Välisriigi kodanikest juhatajate arv ei tohi ületada Bulgaaria kodanikest juhatajate arvu, kui Riiklik (riigi või kohaliku omavalitsuse) osalus Bulgaaria äriühingu omakapitalis ületab 50 %.</p> <p>Giidide suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.</p>
Sektor:	Kalandus Transport
Allsektor:	Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu) Lootsi- ja sildumisteenused Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused Muud veetranspordi tugiteenused Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1: 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC5233, CPC 721,CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Kaubalaevandusseadustik, artiklid 6, 27 ja 28 Bulgaaria Vabariigi merevee, siseveeteede ja sadamate seadus, artiklid 116, 116a, 117 ja 117a 22. jaanuari 2013. aasta määrus nr 17 siseveeteedel toimuva kaubaveo kohta
Kirjeldus:	<p>Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus</p> <p>Merelaeval on lubatud sõita Bulgaaria lipu all, kui:</p> <ol style="list-style-type: none"> laev kuulub riigile; laev kuulub Bulgaaria füüsilisele või juriidilisele isikule;

- c) enam kui pool laevast kuulub Bulgaaria füüsilistele või juriidilistele isikutele või
- d) laev kuulub ELi liikmesriigi füüsilisele või juriidilisele isikule, tingimusel et laevaomanik on andnud Bulgaaria füüsilisele või juriidilisele isikule või Bulgaarias resideeruvale ELi liikmesriigi füüsilisele või juriidilisele isikule loa Bulgaaria õigusaktides merelaevade jaoks kehtestatud tehniliste, haldus- ja muude nõuete täitmiseks ning et sellised isikud vastutavad kõnealuste nõuete täitmise eest laevaomaniku nimel.

Õigus osutada riikliku tähtsusega Bulgaaria sadamates avaliku transpordi tugiteenuseid antakse kontsessioonilepinguga. Piirkondliku tähtsusega sadamates antakse kõnealune õigus sadamaomanikuga sõlmitava lepinguga.

Sektor:	Kalandus Transport
Allsektor:	Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu) Siseveelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu) Lootsi- ja sildumisteenused Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused Muud veetranspordi tugiteenused Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.10502, CPC 5133, CPC5223, CPC 721, CPC 722, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kõrgem juhtkond ja juhatus Kohustused
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Kaubalaevandusseadustik Bulgaaria Vabariigi merevee, siseveeteede ja sadamate seadus Määrus, mis käsitleb tingimusi ja korda Bulgaaria veoettevõtjate väljavalimiseks rahvusvaheliste lepingute kohaseks reisijate- ja kaubaveoks Määrus nr 3 mehitamata laevade teenindamise kohta
Kirjeldus:	Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised merevee-teenused Vedusid ja laevade mis tahes tegevust, mis on seotud vesiehituse ja veealuste tehniliste töödega, maavarade ja muude anorgaaniliste ressursside geoloogilise luure ja kaevandamisega, lootsimisega, punkerdamisega ning jäätmete, vee ja õli segude jms vastuvõtmisega Bulgaaria sisevetes, territoriaalmerel või siseveeteedel, võivad teostada üksnes Bulgaaria või mõne teise ELi liikmesriigi lipu all sõitvad laevad.

Mehitamata laevadele tohib Bulgaaria sadamates ja Doonau jõel teenuseid osutada üksnes Bulgaaria ettevõtja kaudu (nõutav on asutamine juriidilise isikuna).

Teenuseosutajate arv sadamates võib olla piiratud sõltuvalt sadama objektiivselt läbilaskevõimest, mille määrab kindlaks transpordi-, infotehnoloogia- ja sideministeeriumi moodustatud ekspertide komisjon.

Tugiteenuste osutamisel kohaldatakse kodakondsusnõuet. Laeva kapten ja peamehhaanik peavad olema ELi liikmesriigi, EMP riigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodanikud. Vähemalt 25 % ametikohtadest juhtimis- ja tegevustasandil ning vähemalt 25 % ametikohtadest tellimusi vastuvõtval tasandil peab olema täidetud Bulgaaria kodanikega.

Sektor:	Transport
Allsektor:	Raudteetransport Raudteetranspordi tugiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 711
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Raudteetranspordiseadus, artiklid 37 ja 48
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

Raudteetransporditeenuseid ja raudteetranspordi tugiteenuseid võivad Bulgaarias osutada üksnes ELi liikmesriikide kodanikud. Tegevusloa reisijate või kauba vedamiseks raudteel väljastab registreeritud raudtee-ettevõtjatele transpordiminister.

Horvaatias kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	Kinnisvara omandamine
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Omamist ja muid materiaalseid õigusi käsitlevad õigusaktid (Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne nr 91/96, nr 68/98, nr 137/99, nr 22/00, nr 73/00, nr 114/01, nr 79/06, nr 141/06, nr 146/08, nr 38/09 ja nr 153/09) Põllumajandusmaa seadus (Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne nr 152/08, nr 25/09, nr 153/09, nr 21/10, nr 31/11 ja nr 63/11), artikkel 2

Kirjeldus:	Investeeringud Välisriikide äriühingud tohivad omandada teenuste osutamiseks kinnisvara üksnes juhul, kui nad on asutatud ja registreeritud Horvaatias juriidilise isikuna. Et omandada kinnisvara, mida vajavad teenuste osutamiseks filiaalid, on nõutav justiitsministeeriumi heakskiit. Välismaalased ei saa omandada põllumajandusmaad.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Õiguselukutsete seadus (Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne nr 9/94, nr 51/01, nr 117/08, nr 75/09 ja nr 18/11)
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Pooli võivad esindada kohtutes üksnes Horvaatia advokatuuri liikmed (<i>odvjetnici</i>). Advokatuuri liikmeks saamisel kehtib kodakondsusnõue. Rahvusvahelisi elemente sisaldavate menetluste puhul võivad pooli esindada vahekohutus – <i>ad hoc</i> kohtus üksnes muude riikide advokatuuridesse kuuluvad advokaadid. Advokatuuri täisliikmeks saamise suhtes, mida nõutakse esindusteenuste osutamisel, kohaldatakse kodakondsusnõuet (ELi liikmesriigi kodakondsus).
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Majandusarvestus-, auditeerimis- ja raamatupidamisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 862
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Auditiseadus (Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne nr 146/05, nr 139/08 ja nr 144/12), artikkel 3
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Välisriikide audiitorühingud võivad pakkuda Horvaatia territooriumil auditeerimisteenuseid, kui nad on asutanud seal filiaali. Auditeerimisega võivad tegeleda üksnes juriidilised isikud, kes on asutatud Horvaatias, või füüsilised isikud, kelle elukoht on Horvaatias.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Arhitekti- ja inseneriteenused

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8671, CPC 8672, CPC 8673, CPC 8674
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus arhitekti- ja inseneritegevuse kohta füüsilise planeerimise ja ehituse valdkonnas (Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne nr 152/08, nr 49/11 ja nr 25/13)
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Välisriigi arhitekti või inseneri loodud disainlahenduse või projekti vastavust Horvaatia õigusele peab kinnitama Horvaatias volitatud füüsiline või juriidiline isik.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Veterinaarteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 932
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Veterinaarseadus (Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne nr 41/07 ja nr 55/11), artiklid 89 ja 106
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Horvaatias tohivad piiriüleseid veterinaarteenuseid osutada üksnes füüsilised ja juriidilised isikud, kes on asutatud veterinaar-tegevuseks mõnes ELi liikmesriigis (veterinaar-seadus, Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne nr 41/07 ja nr 55/11, artikkel 89). Horvaatias saavad luua veterinaaripraksise üksnes ELi liikmesriikide kodanikud (veterinaarseadus, Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne nr 41/07 ja nr 55/11, artikkel 106).
Sektor:	Turustamine
Allsektor:	Ravimite ning meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 63211
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Tervishoiuseadus (Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne nr 150/08, nr 71/10, nr 139/10, nr 22/11, nr 84/11, nr 12/12, nr 70/12 ja nr 144/12)
Kirjeldus:	Investeeringud Loa väljastamisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: rahvastikutihedus ja olemasolevate apteekide paiknemise tihedus.

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Kinnisvarateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 821, CPC 822
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Kinnisvaramaakleri tegevuse seadus (Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne nr 107/07 ja nr 144/12), artikkel 2
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Kinnisvarateenuste osutamiseks on nõutav kaubanduslik kohalolek.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Seonduvad teadusliku ja tehnilise nõustamise teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8675
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Määrus, mis käsitleb juriidilistele isikutele keskkonnakaitsealaseks kutsetegevuseks heakskiidu andmisel kohaldatavaid nõudeid (Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne nr 57/10), artiklid 32-35
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Põhilisi geoloogia-, geodeesia- ja kaevandamisalaseid nõustamisteenuseid ning nendega seonduvaid keskkonnakaitsealaseid nõustamisteenuseid võib Horvaatia territooriumil osutada üksnes koos kohalike juriidiliste isikutega või nende kaudu.
Sektor:	Tervishoiu- ja sotsiaalteenused
Allsektor:	Haiglateenused Kiirabiteenused Raviasutuste teenused, v.a haiglateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9311, CPC 93192, CPC 93193, CPC 933
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Tervishoiuseadus (Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne nr 150/08, nr 71/10, nr 139/10, nr 22/11, nr 84/11, nr 12/12, nr 70/12 ja nr 144/12)
Kirjeldus:	Investeeringud Mõne sotsiaalhoolekandeasutuse loomine võib sõltuda konkreetse geograafilise piirkonna vajadustest tingitud piirangutest.

Sektor:	Turismi- ja reisiteenused
Allsektor:	Hotellid ja restoranid Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused (sh reisijuhid) Güдитеenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 641, CPC 642, CPC 643, CPC 7471, CPC 7472
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Majutus- ja toitlustussektori seadus (Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne nr 138/06, nr 152/08, nr 43/09, nr 88/10 ja nr 50/12) Turismiteenuste osutamise seadus (Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne nr 68/07 ja nr 88/10)
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Majapidamistes ja maapiirkondade kodumajapidamistes majutus- ja toitlustusteenuste osutamisel kohaldatakse kodakondsusnõuet.
Sektor:	Kalandus, transport
Allsektor:	Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu) Lootsi- ja sildumisteenused Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused Muud veetranspordi tugiteenused Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kohustused
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Mere seadus (<i>Pomorski zakonik</i>), artikkel 187
Kirjeldus:	Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveo-teenused Merelaev, mis kuulub füüsilisele või juriidilisele isikule, kelle elu- või tegevuskoht asub väljaspool ELi, on võimalik kanda Horvaatia riiklikusse registrisse ja laev võib sõita Horvaatia lipu all, kui vedajal/ettevõtjal, kes soovib laeva registreerida, on Horvaatias kaubanduslik kohalolek.

Sektor:	Transport
Allsektor:	Meretransporditeenused: puksiirteenused Meretranspordi tugiteenused Kõikide transpordiliikide abiteenused Veoste käitlemise teenused Hoiustamis- ja ladustamisteenused Kaubaveoagentuuri teenused Muud transpordi tugi- ja lisateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7214, CPC 741, CPC 742, 745, CPC 741, CPC 742, CPC 748, CPC 749
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Merealade ja -sadamate seadus (<i>Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama</i>) (Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne nr 158/03, nr 100/04, nr 141/06 ja nr 38/09) (NN 158/03, 100/04, 141/06 i 38/09)
Kirjeldus:	Investeeringud Välisriikide juriidilised isikud peavad asutama Horvaatias äriühingu ja saama sadama-valdajalt avaliku pakkumismenetluse tulemusel kontsessiooni.

Küprosel kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	Kinnisvara omandamine
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Kinnisvara omandamise (välismaalased) seadus (109. peatükk), mida on muudetud 1969. aasta seadusega nr 52, 1972. aasta seadusega nr 55, 1990. aasta seadusega nr 50 ja 2003. aasta seadusega nr 54(l)
Kirjeldus:	Investeeringud Küproslased, Küprose päritolu isikud ja ELi liikmesriikide kodanikud saavad omandada Küprosel mis tahes vara ilma piiranguteta. Ükski välismaalane ei saa omandada (v.a surma tõttu) kinnisvara ilma ministrite nõukogu loata. Kui välismaalase omandatav kinnisvara on suurem kui krunt, mis on vajalik maja ehitamiseks või ametipinna rajamiseks, või ületab muul moel kaht donumit (2 676 m ²), kohaldatakse ministrite nõukogu loa väljastamisel tingimusi, piiranguid ja kriteeriume, mis on sätestatud ministrite nõukogu koostatud ja esindajatekoja heakskiidetud määrustes. Välismaalane on iga isik, kes ei ole Küprose Vabariigi kodanik, sh välismaalase kontrollitav äriühing. Mõiste ei hõlma Küprose päritolu välismaalasi ja Küprose Vabariigi kodanike Küprose kodakondsuseta abikaasasid.

Sektor:	Mäetööstus
Allsektor:	Toornafta ja maagaasi tootmine
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1: 1110
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Süsivesinike geoloogilise luure, uurimise ja kasutamise seadus (nr 4(I)/2007), mida on muudetud 2013. aasta seadusega nr 126(I) ja 2014. aasta seadusega nr 29(I)
Kirjeldus:	<p>Investeeringud</p> <p>Ministrite nõukogu võib energiapuudusele huvides keelduda võimaldamast juurdepääsu süsivesinike geoloogilisele luurele, uurimisele ja kasutamisele ettevõtjale, kes on Kanada või Kanada kodanike kontrolli all, ning keelata sellisele ettevõtjale kõnealuse tegevuse.</p> <p>Ükski ettevõtja ei tohi pärast süsivesinike geoloogiliseks luureks, uurimiseks ja tootmiseks loa saamist minna ilma ministrite nõukogu eelneva heakskiiduta Kanada või Kanada kodaniku otsese või kaudse kontrolli alla.</p> <p>Ministrite nõukogu võib keelduda andmast süsivesinike geoloogiliseks luureks, uurimiseks ja tootmiseks luba ettevõtjale, kes on Kanada või kolmanda riigi või Kanada või kolmanda riigi kodaniku kontrolli all, kui Kanada või kolmas riik ei taga Küprose Vabariigi või ELi liikmesriikide ettevõtjatele juurdepääsul süsivesinike geoloogilisele luurele, uurimisele ja kasutamisele ning sellise tegevuse teostamisel kohtlemist, mis on võrreldav kohtlemisega, mille tagab Kanada või asjaomase kolmanda riigi ettevõtjatele Küprose Vabariik või ELi liikmesriik.</p>
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Advokaadiseadus (2. peatükk), mida on muudetud seadustega nr 42/1961, nr 20/1963, nr 46/1970, nr 40/1975, nr 55/1978, nr 71/1981, nr 92/1983, nr 98/1984, nr 17/1985, nr 52/1985, nr 9/1989, nr 175/1991, nr 212/1991, nr 9(I)/1993, nr 56(I)/1993, nr 83(I)/1994, nr 76(I)/1995, nr 103(I)/1996, nr 79(I)/2000, nr 31(I)/2001, nr 41(I)/2002, nr 180(I)/2002, nr 117(I)/2003, nr 130(I)/2003, nr 199(I)/2004, nr 264(I)/2004, nr 21(I)/2005, nr 65(I)/2005, nr 124(I)/2005, nr 158(I)/2005, nr 175(I)/2006, nr 117(I)/2007, nr 103(I)/2008, nr 109(I)/2008, nr 11(I)/2009, nr 130(I)/2009, nr 4(I)/2010, nr 65(I)/2010, nr 14(I)/2011, nr 144(I)/2011, nr 116(I)/2012 ja nr 18(I)/2013

Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <p>ELi ja ELi liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuste osutamiseks, sealhulgas kohtutes esindamiseks, on nõutav advokatuuri täisliikmeks olemine.</p> <p>Advokatuuri täisliikmeks saamiseks on vajalik elukoht ELis (kaubanduslik kohalolek) ja ELi liikmesriigi kodakondsus. Küprosel võivad õigusbüroo partneriteks, aktsionärideks või juhatuse liikmeteks olla üksnes advokatuuri kuuluvad advokaadid.</p> <p>ELi ja ELi liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuste osutamiseks võidakse nõuda kaubanduslikku kohalolekut ühes riigisiseses õiguses mittediskrimineerivalt ette nähtud õiguslikus vormis. Mõni õiguslik vorm võib olla mittediskrimineerivatel alustel ette nähtud üksnes advokatuuri liikmetele.</p>
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Majandusarvestus- ja raamatupidamisteenused Auditeerimise ja maksualase nõustamise teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86211, CPC 86212, CPC 86213, CPC 86219, CPC 86220, CPC 863
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Audiitorite ning raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohustusliku auditi seadus (nr 42(I)/2009), mida on muudetud seadusega nr 163(I)/2013
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <p>Juurdepääs on üksnes füüsilistel isikutel. Kanada audiitorid peavad saama rahandusministrilt spetsiaalse tegevusloa, mille väljastamisel kehtib vastastikkuse tingimus.</p> <p>Loa andmisel kohaldatakse ka majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: tööhõive olukord allsektoris. On lubatud füüsiliste isikute moodustatud kutseliidud (partnerlused). Tegutsemine juriidilise isikuna ei ole lubatud.</p>
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Tehniline kontroll ja analüüs
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8676
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	1988. aasta keemikute registreerimise seadus (nr 157/1988), mida on muudetud seadustega nr 24(I)/1992 ja nr 20(I)/2004
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus <p>Keemiku- ja bioloogiteenuste osutamiseks on nõutav ELi liikmesriigi kodakondsus.</p>

Sektor:	Turismi- ja reisiteenused
Allsektor:	Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused (sh reisijuhid) Giiditeenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7471, CPC 7472
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Turismi- ja reisibüroode ning giidide seadus 1995–2004 (nr 41(I)/1995–2004)
Kirjeldus:	<p>Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus</p> <p>Luba turismi- või reisieettevõtte asutamiseks ja käitamiseks antakse ning olemasoleva ettevõtte tegevusloa pikendamist võimaldatakse üksnes ELi füüsilistele ja juriidilistele isikutele.</p> <p>Välisriigi elaniku ettevõtte – välja arvatud mõnes teises ELi liikmesriigis asutatud ettevõtte – saab osutada organiseeritult või alaliselt eespool nimetatud seaduse artiklis 3 nimetatud teenuseid üksnes juhul, kui ettevõtet esindab Küprose elanikule kuuluv ettevõtte.</p> <p>Giiditeenuste osutamiseks on nõutav ELi liikmesriigi kodakondsus.</p>
Sektor:	Kalandus, transport
Allsektor:	Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu) Lootsi- ja sildumisteenused Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused Muud veetranspordi tugiteenused Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kohustused
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Kaubalaevandusseadused (laevade registreerimine, müük ja hüpoteegi seadmine) 1963–2005 (seadus nr 45/1963), mida on muudetud seadustega nr 138(I)/2003, nr 169(I)/2004 ja nr 108(I)/2005

Kirjeldus:	Investeeringud ja rahvusvahelised meretransporditeenused Laeva saab kanda Küprose laevaregistrisse üksnes juhul, kui: a) enam kui 50 % laeva aktsiatest kuulub ELi liikmesriikide kodanikele, kes on määratud juhul, kui nad ei ole Küprose Vabariigi alalised elanikud, endale Küprose Vabariigis volitatud esindaja, või b) kõik (100 %) laeva aktsiad kuuluvad ühele või mitmele äriühingule, mis on asutatud ja tegutsevad: i) kooskõlas Küprose Vabariigi seadustega ning mille registrijärgne asukoht on Küprose Vabariigis; ii) kooskõlas mis tahes muu ELi liikmesriigi seadustega ning mille registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht on EMPs ning mis on kas määratud endale Küprose Vabariigis volitatud esindaja või on usaldanud laeva haldamise täielikult mõnele Küprose või ELi laevahaldusettevõtjale, kelle tegevuskoht on Küprose Vabariigis, või iii) väljaspool Küprose Vabariiki või ELi liikmesriike, kuid mida kontrollivad ELi liikmesriikide kodanikud ning mis on kas määratud endale Küprose Vabariigis volitatud esindaja või on usaldanud laeva haldamise täielikult mõnele Küprose või ELi laevahaldusettevõtjale, kelle tegevuskoht on Küprose Vabariigis. Äriühingut peetakse ELi liikmesriikide kodanike kontrolli all olevaks, kui enam kui 50 % äriühingu aktsiatest kuulub ELi liikmesriikide kodanikele või kui enamus äriühingu direktoritest on ELi liikmesriikide kodanikud.
-------------------	--

Tšehhi Vabariigis kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	Kinnisvara omandamine
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 95/1999 Coll. (põllumajandusmaa ja metsade riigi omandist muude üksuste omandisse ülemineku tingimuste kohta) Seadus nr 503/2012 Coll. (riikliku maa-ameti kohta)

Kirjeldus:	Investeeringud Põllumajandus- ja metsamaad saavad omandada välisriikide füüsilised isikud, kelle alaline elukoht on Tšehhi Vabariigis, ja Tšehhi Vabariigis asutatud ettevõtjad. <i>Riigi omandis oleva põllumajandus- ja metsamaa suhtes kehtivad erieeskirjad.</i> Riigile kuuluvat põllumajandusmaad saavad omandada ainult Tšehhi kodanikud, omavalitsused ja avalik-õiguslikud ülikoolid (koolitus- ja teadustegevuseks). Juriidilised isikud (sõltumata nende vormist või asukohast) saavad riigile kuuluvat põllumajandusmaad omandada üksnes juhul, kui neile juba kuuluv hoone on ehitatud sellisele maale või kui kõnealune maa on hädavajalik neile juba kuuluva hoone kasutamiseks. Riigimetsa saavad omandada üksnes omavalitsused ja avalik-õiguslikud ülikoolid.
-------------------	--

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 85/1996 Coll. (õiguselukutsete seadus)
Kirjeldus:	<p>Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus</p> <p>Õiguselukutsete seaduse jao 5a punkti 1 alusel Tšehhi advokatuuri vastu võetud välisriikide advokaatidel on õigus osutada õigusteenuseid seoses selle riigi õigusega, kus nad said õigusteenuste osutamise õiguse, ja rahvusvahelise õigusega.</p> <p>ELi ja ELi liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuste osutamiseks, sealhulgas kohtutes esindamiseks, on nõutav advokatuuri täisliikmeks olemine.</p> <p>ELi ja ELi liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuste osutamiseks võidakse nõuda kaubanduslikku kohalolekut ühes riigisiseses õiguses mittediskrimineerivalt ette nähtud õiguslikus vormis. Mõni õiguslik vorm võib olla mittediskrimineerivatel alustel ette nähtud üksnes advokatuuri liikmetele.</p>
Sektor:	Tervishoiu- ja sotsiaalteenused
Allsektor:	Äri- ja tootmisteenused Veterinaarteenused Parameedikud Restauraatorid Füsioterapeudid
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 93191, CPC 932, CPC 96322
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 166/1999 Coll. (veterinaarseadus), § 58 63 ja § 39 Seadus nr 381/1991 Coll. (Tšehhi Vabariigi veterinaarkirurgide koja kohta), § 4 Seadus nr 20/1987 Coll. (riiklike monumentide hooldamise kohta) Seadus nr 96/2004 Coll. (tervishoiuvaldkonna mittemeditsiinilistel kutsealadel töötamiseks ja tervishoiuteenuste pakkumisega seotud tegevuse nõuetekohaseks teostamiseks vajaliku kvalifikatsiooni omandamise ja tunnustamise tingimuste kohta)
Kirjeldus:	<p>Piiriülene teenustekaubandus</p> <p>Juurdepääs on üksnes füüsilistel isikutel.</p>

Sektor:	Haridusteenused
Allsektor:	Kõrgharidusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 92390
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 111/1998, Coll. (kõrgharidusseadus), § 39 Seadus nr 561/2004 Coll. (alus-, põhi-, kesk-, kolmanda taseme kutse- ja muu hariduse kohta (haridusseadus))
Kirjeldus:	Investeeringud Erasektori rahastatava kõrgkoolina tegutsemiseks riigi heakskiidu taotlemisel on nõutav tegevuskoht ELis. Reservatsiooni ei kohaldata tehnilise keskhariduse ja kutsekeskhariduse teenuste osutamisel.
Sektor:	Ühiskondlikud, sotsiaal- ja isikuteenused
Allsektor:	Keskkonnakaitseteenused Ringlussevõtuteenused Pakendamine
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 477/2001 Coll. (pakendiseadus), § 16
Kirjeldus:	Investeeringud Heakskiidetud pakendiettevõtja võib pakkuda üksnes pakendite tagasivõtmise ja taaskasutamise seotud teenuseid ning peab olema aktsiaseltsina asutatud juriidiline isik.
Sektor:	Kalandus Transport
Allsektor:	Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu) Lootsi- ja sildumisteenused Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused Muud veetranspordi tugiteenused Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd

Tegevusala klassifikatsioon: ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Turulepääs
Kohustused

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: Seadus nr 61/2000 (merelaevanduse kohta), § 5, § 6 ja § 28

Kirjeldus: **Investeeringud ja rahvusvahelised meretransporditeenused**
Tšehhi riigi lipu all võivad laeva kaitada üksnes ELi liikmesriikide kodanikud või ELi liikmesriigis või EMP riigis asutatud juriidilised isikud.

Sektor: Transport

Allsektor: Raudteetransport

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 711

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: Seadus nr 266/1994 Coll. (raudteetranspordi kohta)

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Reisijate- ja kaubaveo- ning puksiirteenuste osutamiseks raudteel on nõutav asutamine juriidilise isikuna (mitte filiaalina).

Taanis kohaldatavad reservatsioonid

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor: Kinnisvara omandamine

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: Kinnisvara omandamise seadus
Lovbekendtgørelse nr. 566 af 28. august 1986 om erhvervelse af fast ejendom (28. augusti 1985. aasta justiitsministeeriumi määrus nr 566), mida on muudetud 21. detsembri 1994. aasta määrusega nr 1102 ja 18. septembri 1995. aasta korraldusega nr 764
Põllumajandusliku kinnisvara seadus (lov om landbrugsejendomme)

Kirjeldus:**Investeeringud**

Taani määrust kinnisvara omandamise kohta kohaldatakse põllumajandusmaa suhtes, sest mõiste „kinnisvara“ viitab kõikidele kinnisasjadele, hõlmates seega ka põllumajandusmaa ja väljaspool linna paikneva maa.

Kinnisvara saavad Taanis osta vaid isikud, kelle alaline elukoht on Taanis või kes on varem elanud alaliselt Taanis vähemalt viis aastat. See nõue kehtib ka ettevõtetele, ühendustele ja muudele organitele, avaliku ja erasektori asutustele, sihtasutustele ja heategevusfondidele, kellel puudub Taanis registrijärgne asukoht, ning välisriikide avaliku sektori asutustele.

Muud isikud peavad taotlema justiitsministeeriumilt kinnisvara ostmiseks luba, mis antakse juhul, kui taotlejal on kavas kasutada kinnisvara Taanis viibimise ajal oma peamise elukohana või tegutsemiseks Taanis füüsilisest isikust ettevõtjana.

Kinnisvara, mida taotleja kavatseb kasutada lisaeluaseme või suvekoduna, lubatakse osta üksnes juhul, kui asjaomasel isikul on Taaniga eriti lähedased suhted või tihedad sidemed.

Kinnisvara ostmine ettevõtetele, ühendustele ja muudele organitele, avaliku ja erasektori asutustele, sihtasutustele ja heategevusfondidele, kellel puudub Taanis registrijärgne asukoht, on lubatud juhul, kui kinnisvara omandamine on ostja äritegevuse eeltingimus.

Põllumajandusmaa eraisikute või juriidiliste isikute poolset omandamist reguleerib ka Taani seadus põllumajandusliku kinnisvara kohta (*lov om landbrugsejendomme*), millega on kehtestatud põllumajandusliku kinnisvara omandamisel piirangud kõikidele isikutele, nii taanlastele kui ka välismaalastele. Iga eraisik või juriidiline isik, kes soovib omandada põllumajanduslikku kinnisvara, peab vastama mõlema õigusakti nõuetele.

Isik võib omandada põllumajandusliku majapidamise, kui ta – või mõni teine isik – asub sinna alaliselt elama hiljemalt kuus kuud pärast majapidamise omandamist. Kodakondsuspiirangut ei ole.

Kui omandaja ei ole ELi liikmesriigi või EMP riigi kodanik, peab tal olema ka justiitsministeeriumi luba, välja arvatud juhul, kui ta elab Taanis või on elanud seal varem vähemalt viis aastat.

Sektor:

Äriteenused

Allsektor:

Õigusteenused

Tegevusala klassifikatsioon:

CPC 861 osaliselt

Reservatsiooni liik:Võrdne kohtlemine
Turulepääs**Valitsustasand:**

Riiklik

Meetmed:

Lovbekendtgørelse nr. 1053 af 29. oktober 2009 (29. oktoobri 2009. aasta määrus nr 1053 õigusemõistmise kohta)

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

ELi ja ELi liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuste osutamiseks, sealhulgas kohtutes esindamiseks, on nõutav advokatuuri täisliikmeks olemine.

Eli ja liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuste osutamiseks võidakse nõuda kaubanduslikku kohalolekut ühes riigisisese õiguses mittediskrimineerivalt ette nähtud õiguslikus vormis. Mõni õiguslik vorm võib olla mittediskrimineerivatel alustel ette nähtud üksnes advokatuuri liikmetele.

90 % Taani õigusbüroo aktsiatest peab kuuluma Taani tegevusluba omavatele advokaatidele või Taanis registreeritud õigusbüroodele. Taani õigusbüroo nõukokku või juhatusse võivad kuuluda üksnes Taani tegevusluba omavad advokaadid. Ülejäänud 10 % võib kuuluda teistele õigusbüroode töötajatele, kes võivad samuti kuuluda õigusbüroo nõukokku ja juhatusse.

Õigusnõustamisteenuste osutamise õigus on üksnes Taani tegevusluba omavatel advokaatidel.

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Majandusarvestus- ja raamatupidamisteenused Auditeerimisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86211, CPC 86212, CPC 86213, CPC 86219, CPC 86220
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Revisorloven (17. juuni 2008. aasta seadus nr 468 tunnustatud audiitorite ja audiitorühingute kohta)
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Auditeerimisteenuste osutamiseks peab olema täidetud elukohanõue. Taani volitatud raamatupidajatega partnerluskokkuleppe sõlmimiseks peavad välisriikide raamatupidajad saama loa Taani kaubandus- ja ettevõtlusametilt.
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Veterinaarteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 932
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	9. juuni 2004. aasta seadus nr 433 veterinaarkirurgide kohta
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Juurdepääs on üksnes füüsilistel isikutel.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Kinnisvarateenused (tasu eest või lepingu alusel)

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 822
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Lov om omsætning af fast ejendom (kinnisvara müügi seadus)
Kirjeldus:	<p>Piiriülene teenustekaubandus</p> <p>Taani territooriumil viibiv füüsiline isik võib kasutada kinnisvarateenuste osutamisel kinnisvaramaakleri ametinimetust üksnes juhul, kui ta on volitatud kinnisvaramaakler, kes on kantud kinnisvaramaaklerite registrisse kooskõlas kinnisvara müügi seaduse § 25 lõikega 2, kus on sätestatud registrisse kandmiseks täidetavad nõuded. Kõnealuses seaduses on öeldud, et taotluse esitaja peab olema Taani, ELi, EMP või Šveitsi Konföderatsiooni elanik. Taani ettevõtlusamet võib elukohanõudest loobuda.</p> <p>Kinnisvara müügi seadust kohaldatakse üksnes kinnisvarateenuste osutamisel Taani tarbijatele.</p>
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Kirjaliku ja suulise tõlke teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87905
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Enamsoodustusrežiim
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Lov om translatorer og tolke (25. märtsi 1988. aasta seadus nr 181 tõlkijate ja tõlkide kohta), § 1 ja § 1a
Kirjeldus:	<p>Piiriülene teenustekaubandus</p> <p>Taani territooriumil viibival füüsilisel isikul peab olema heakskiidetud kirjaliku ja suulise tõlke teenuste pakkumiseks Taani ettevõtlusameti luba.</p> <p>Loanõudest võidakse teha kõnealuste teenuste ajutisel pakkumisel erand isikutele, kes töötavad Taani riigi volitatud tõlkija ja tõlgi ametikohaga samaväärsel ametikohal mõnes teises ELi liikmesriigis, EMP riigis või Šveitsi Konföderatsioonis.</p>
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Turvateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Lov om vagtvirksomhed LBK nr 227 af 03/03/2010
Kirjeldus:	<p>Investeeringud</p> <p>Juhatuse liikmete suhtes kohaldatakse elukohanõuet.</p>

Sektor:	Turustamine
Allsektor:	Ravimite ning meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 63211
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Apotekerloven (apteegiseadus) LBK nr. 855, 4. august 2008
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Ravimite ja meditsiinikaupade jaemüügiga võivad tegeleda üksnes füüsilised isikud.
Sektor:	Kalandus, transport
Allsektor:	Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu) Lootsi- ja sildumisteenused Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused Muud veetranspordi tugiteenused Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.10502, CPC 5133, CPC5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kohustused
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Lov om Dansk Internationalt Skibsregister (Taani rahvusvahelise laevaregistri seadus), § 1 (2) Søloven (mereseadus), § 1 (2) Lov om Havne (sadamaseadus), § 9 (6–7) ja § 10 (4–5)
Kirjeldus:	Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveo-teenused Isikud, kes ei ole ELi elanikud, ei saa omada Taani lipu all sõitvat laeva, välja arvatud: a) Taanis asutatud ettevõtte kaudu (nt agentuur, filiaal või tütarettevõtja). Lisaks peab ettevõtte haldama, kontrollima ja käitama laeva kas ELi liikmesriigi või EMP riigi kodaniku kaudu või isiku kaudu, kelle alaline elukoht on Taanis, või

- b) tütarettevõtja asutamisega mõnes teises ELi liikmesriigis või EMP riigis ja laeva omandiõiguse üleandmisega sellele ELi või EMP ettevõtjale. Kõnealune ELi või EMP ettevõtja ei pea asutama agentuuri, filiaali või tütarettevõtjat, kuid peab määrama endale Taanis esindaja ning laeva haldamine, kontrollimine ja käitamine peab toimuma Taanist.

Sektor:	Kalandus Transport
Allsektor:	Veetranspordi tugiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 741, CPC 742, CPC 745
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kohustused
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Lov om Dansk Internationalt Skibsregister (Taani rahvusvahelise laevaregistri seadus), § 1 (2) Søloven (mereseadus), § 1 (2) Lov om Havne (sadamaseadus), § 9 (6–7) ja § 10 (4–5)
Kirjeldus:	Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveo-teenused Kui välisriigi eraõiguslik sadamaoperaator osutab koostöös Taani munitsipaalsadamaga Taani sadamas laevadele stividoriteenuseid ja muid laevadega seotud teenuseid, on vastavalt sadamaseadusele nõutav transpordiministri luba. Munitsipaalsadamad vajavad transpordiministri luba selleks, et osutada stividoriteenuseid ja muid laevadega seotud teenuseid, nagu lootsiteenused, puksiiriteenused jne. Riigisadamatel on keelatud osutada kõnealuseid teenuseid. Sadamaseaduses ei ole kehtestatud piiranguid eraõiguslikele sadamaoperaatoritele, seega ei ole välisriikide eraõiguslikel sadamaoperaatoritel keelatud osutada Taani sadamates stividoriteenuseid ja muid laevadega seotud teenuseid. Välisriikide riigi- ja munitsipaalsadamate operaatorite suhtes kohaldatakse siiski sadamaseaduses sätestatud piiranguid.
Sektor:	Energeetika
Allsektor:	Kütuste torustransport
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7131
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Bekendtgørelse nr. 724 af 1. juli 2008 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines (1. juuli 2008. aasta määrus nr 724 naftamahutite ja torujuhtmestike korralduse, rajamise ja kasutamise kohta)

Kirjeldus: **Investeeringud**
Omanik või kasutaja, kes kavatseb rajada toornafta või rafineeritud nafta ja naftatoodete ning maagaasi transportimiseks torujuhtme, peab saama enne tööde alustamist kohalikul omavalitsuselt loa. Väljastatavate lubade arv võib olla piiratud.

Eestis kohaldatavad reservatsioonid

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: Äriseadustik, § 63¹ (2), § 385 (1)

Kirjeldus: **Investeeringud**
Välisriigi äriühing peab määrama filiaalile juhataja või juhatajad. Filiaali juhataja peab olema teovõimeline füüsiline isik. Vähemalt ühe juhataja elukoht peab olema Eestis, mõnes EMP riigis või Šveitsi Konföderatsioonis.

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Õigusteenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 861 osa

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Turulepääs

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: Advokatuuriseadus, RT I 2001, 36, 201
Notariaadiseadus, RT I 2000, 104, 684, Kohtutäituri seadus, RT I 2009, 68, 463

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Õigusteenuste osutamiseks seoses Eesti õigusega, sealhulgas kohtutes esindamiseks, on nõutav advokatuuri täisliikmeks olemine. Advokatuuri täisliikmeks saamiseks peab olema täidetud elukohanõue (kaubanduslik kohalolek).

Eli ja ELi liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuste osutamiseks võidakse nõuda kaubanduslikku kohalolekut ühes riigisisises õiguses mittediskrimineerivalt ette nähtud õiguslikus vormis. Mõni õiguslik vorm võib olla mittediskrimineerivatel alustel ette nähtud üksnes advokatuuri liikmetele.

Et pakkuda klientidele seoses nende seadusest tulenevate õiguste ja kohustustega muid õigusteenuseid kui nõustamisteenused ning anda õigusküsimustes teavet, nõutakse kaubanduslikku kohalolekut vaid ühe osanikuga äriühingutelt või piiratud vastutusega õigusbüroodelt, kes vajavad kõnealuseks tegevuseks advokatuuri luba.

Sektor:	Õigusteenused
Allsektor:	Patendivolinikud Vandetõlgid
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Patendivoliniku seadus, § 14 (1) Vandetõlgi seadus, § 3 (2)
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Patendivolinik peab olema ELi liikmesriigi kodanik ja omama Eestis alalist elukohta. Vandetõlk peab olema ELi liikmesriigi kodanik.
Sektor:	Turustamine
Allsektor:	Ravimite ning meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 63211
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Ravimiseadus, RT I 2005, 2, 4; § 25 (3), § 30, § 42 ¹
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Ravimeid ja teatavaid meditsiinkaupu võib avalikkusele müüa üksnes apteegi kaudu. Ravimite postimüük ja internetist tellitud ravimite tarnimine posti teel või kiirkuller-teenuse kaudu on keelatud. Asutamisoa väljastamisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: rahvastikutihedus ja apteekide paiknemise tihedus piirkonnas.
Sektor:	Kalandus, transport
Allsektor:	Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused Lootsi- ja sildumisteenused Muud veetranspordi tugiteenused Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd

Tegevusala klassifikatsioon: ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520
CPC 74540, CPC 74590, CPC 882

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus
Turulepääs
Kohustused

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: Laeva lipuõiguse ja laevaregistrite seadus

Kirjeldus: **Investeeringud ja rahvusvahelised meretransporditeenused**
Õigus sõita Eesti lipu all antakse Eesti kodanikele kuuluvatele merelaevadele ja ühiso-
mandis olevatele merelaevadele, kui suurem osa laevast kuulub Eesti kodanikest kaaso-
manikele. Eesti lipu all sõitva laeva puhul võib enamusosalus kuuluda teiste ELi liik-
mesriikide füüsilistele ja juriidilistele isikutele, tingimusel et sellisel isikul on:
a) Eestis elukoht või alaline tegevuskoht ja laeva ennast ei käsitata tegevuskohana või
b) alaline esindaja, kelle elu- või tegevuskoht on Eestis ning kes vastutab Eestis mere-
laevadele kehtestatud tehniliste, sotsiaalsete ja haldusnõuete täitmise eest ning
kontrollib ja jälgib otseselt laeva kasutamist.

Soomes kohaldatavad reservatsioonid

ELi ja selle liikmesriikide reservatsioonide kohaldamisel tähendab piirkondlik valitsemistasand Soomes Ahvenamaad.

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus
Turulepääs

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta (ettevõtlusega tegelemise õiguse seadus)
122/1919, § 1
Osuuskuntalaki (ühistuseadus) 1488/2001
Osakeyhtiölaki (piiratud vastutusega äriühingute seadus) 624/2006, Laki luottolaitos-
toiminnasta (krediitiasutuste seadus) 121/2007

Kirjeldus: **Investeeringud**
Vähemalt üks täis- või usaldusühingu partneritest peab omama elukohta EMPs või –
kui partner on juriidiline isik – asuma EMPs (filiaalid ei ole lubatud). Registreerimis-
asutus võib teha erandeid.

Eraettevõtjana tegutsemiseks on nõutav elukoht EMPs.

Kui organisatsioon, mis on pärit mõnest EMPsse mittekuuluvast riigist, kavatseb tegeleda äritegevuse või kaubandusega Soome filiaali asutamise kaudu, on nõutav kauplemisluba.

Vähemalt üks juhatuse tava- ja asendusliikmetest ning tegevdirektor peavad elama EMPs. Registreerimisasutus võib teha äriühingutele erandeid.

Sektor: Mäetööstus

Allsektor: Mäetööstus

Kaevandamisega seotud teenused

Inseneritööga seotud teadusliku ja tehnilise nõustamise teenused

Maagi kaevandamine

Tegevusala klassifikatsioon: ISIC rev 3.1 120, CPC 5115, CPC 883, CPC 8675

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Turulepääs

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: Kaivoslaki (kaevandamiseseadus) 621/2011
Ydinenergialaki (tuumaenergia seadus) 990/1987

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

Maavarade uurimiseks ja kasutamiseks peab olema luba, mille annab tuumamaterjali kaevandamisel valitsus. Valitsuselt tuleb saada kaevandamispiirkonna jaoks väljaostmisluba. Loa võib anda füüsilisele isikule, kelle elukoht on EMPs, või juriidilisele isikule, kes on asutatud EMPs. Võidakse kohaldada majandusvajaduste testi.

Sektor: Loomakasvatus

Allsektor: Põhjapõdrakasvatus

Tegevusala klassifikatsioon: ISIC rev 3.1 014

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Turulepääs

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: Poronhoitolaki (põhjapõtrade kasvatamise seadus) 848/1990, 1. peatükk, § 4
Soome ühinemislepingu protokoll nr 3

Kirjeldus: **Investeeringud**

Põhjapõtru võivad omada ja kasvatada üksnes põhjapõtrade karjatamise piirkonnas elavad EMP riikide kodanikud. Võidakse anda ainuõigusi.

Sektor:	Õigusteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Tavaramerkkilaki (kaubamärgiseadus) 7/1964 Laki patenttiasiamiehistä (patendivolinike seadus) 552/1967 Laki kasvinjalostajanoikeudesta (sordiaretajate seadus) 1279/2009 Mallioikeuslaki (disainilahenduste seadus) 221/1971
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Patendivolinik peab olema EMP riigi elanik; see on eelduseks patendivolinike registreerimiseks, mis on vajalik patendivoliniku kutsealal töötamiseks.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Laki asianajajista (advokaatide seadus) 496/1958, § 1 ja § 3, Oikeudenkäymiskaari (kohtumenetluse seadustik) 4/1734
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Vastuvõtmiseks advokatuuri, mis on vajalik Soome ametinimetuse <i>asianajaja</i> kasutamiseks, on nõutav elukoht EMPs. Õigusteenuseid, sealhulgas seoses siseriikliku õigusega, võivad osutada ka isikud, kes ei ole advokatuuri liikmed.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Auditeerimisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86211, CPC 86212, v.a majandusarvestusteenused
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Tilintarkastuslaki (auditeerimisseadus) 459/2007 Valdkondlikud õigusaktid, milles nõutakse kohalikul tasandil litsentsitud audiitorite kasutamist

Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Soome piiratud vastutusega äriühingu audiitoritest ja auditi teostamise kohustusega äriühingute audiitoritest vähemalt üks peab elama EMPs. Audiitor peab olema kohalikul tasandil litsentsitud audiitor või kohalikul tasandil litsentsitud audiitorühing.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Tõlketeenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87905 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Laki auktorisoiduista käändajistä (volitatud tõlkijate seadus) 1231/2007, § 2 (1)
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Volitatud tõlkijatel peab olema elukoht EMPs.
Sektor:	Muud teenused
Allsektor:	Matuse, kremeerimis- ja surnutalitamine
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9703 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Hautustoimilaki (matusebüroode seadus) 457/2003
Kirjeldus:	Investeeringud Kremeerimisteenuseid võivad osutada ja kalmistuid võivad käitada/hallata üksnes riik, omavalitsused, kihelkonnad või mittetulundusühingud.
Sektor:	Kalandus, transport
Allsektor:	Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu) Lootsi- ja sildumisteenused Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused Muud veetranspordi tugiteenused Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Turulepääs
Kohustused

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: Merilaki (mereseadus) 674/1994

Kirjeldus: **Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveo-teenused**
Laeva kandmiseks riiklikusse laevaregistrisse peab välisinvestorite peamine tegevuskoht olema Soomes.
Laeva saab pidada Soome laevaks ja laeval on õigus sõita Soome lipu all üksnes juhul, kui enam kui 60 % laevast kuulub Soome kodanikule või äriühingule.

Sektor: Transport

Allsektor: Veetranspordi tugiteenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 745

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Enamsoodustusrežiim
Kohustused

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: Merilaki (mereseadus) 674/1994
Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta (ettevõtlusega tegelemise õiguse seadus) 122/1919, § 4

Kirjeldus: **Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveo-teenused**
Veetranspordi tugiteenuseid Soome territoriaalvetes ja siseveeteedel võivad pakkuda üksnes Soome, ELi või Norra lipu all sõitvad laevastikud.

Prantsusmaal kohaldatavad reservatsioonid

Sektor: Põllumajandus ja jahindus

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: ISIC rev 3.1 011, ISIC rev 3.1 012, ISIC rev 3.1 013, ISIC rev 3.1 014, ISIC rev 3.1 015

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Turulepääs

Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Code rural et de la pêche maritime, art. R331-1 (kätiste kohta) et art. L. 5292 (põllumajandusühistute kohta)
Kirjeldus:	Investeeringud Väljastpoolt ELi pärit investorid vajavad põllumajandusettevõtte või -ühistu loomiseks luba. Eelnev luba on nõutav, et saada põllumajandusühistu liikmeks või tegutseda selle juhatajana.
Sektor:	Kalandus
Allsektor:	Kalandus ja vesiviljelus Kalandusega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 050, CPC 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Code rural et de la pêche maritime: art. L921-3
Kirjeldus:	Investeeringud Prantsusmaa lipu all sõitvale Prantsuse laevale võib väljastada püügiloa või sellisel laeval võidakse lubada püüda kala riiklike kvootide alusel üksnes juhul, kui on olemas tegelik majanduslik seos Prantsusmaa territooriumiga ning kui laeva juhhib ja kontrollib ettevõtte, mis asub alaliselt Prantsusmaa territooriumil.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Loi du 31 décembre 1971, art. 56 Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales Loi 90-1259 du 31 décembre 1990, art. 7
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Õigusteenuste osutamiseks seoses Prantsuse õigusega, sealhulgas kohtutes esindamiseks, on nõutav advokatuuri täisliikmeks olemine. Advokatuuri täisliikmeks saamiseks peab olema täidetud elukohanõue (kaubanduslik kohalolek). Advokatuuri võib vastu võtta üksnes EMP riikide ja Šveitsi Konföderatsiooni kodanikke, kes saavad sellega õiguse osutada õigusteenuseid seoses Prantsuse õigusega.

ELi ja ELi liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuste osutamiseks võidakse nõuda kaubanduslikku kohalolekut ühes riigisisises õiguses mittediskrimineerivalt ette nähtud õiguslikus vormis. Mõni õiguslik vorm võib olla mittediskrimineerivatel alustel ette nähtud üksnes advokatuuri liikmetele.

Kassatsioonikohtus (*Cour de Cassation*) ja riiginõukogus (*Conseil d'Etat*) esindamise suhtes kohaldatakse kvoote. Prantsusmaa või ELi õigusega seotud teenuseid osutavas õigusbüroos peab vähemalt 75 % partneritest, kellele kuulub 75 % aktsiatest, olema Prantsusmaa advokatuuri täisliikmed.

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Majandusarvestus- ja raamatupidamisteenused Auditeerimisteenused Maksualase nõustamise teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86211, CPC 86212, CPC 86213, CPC 86219, CPC 86220, CPC 863
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Ordonnance 45-2138 du 19 septembre 1945, arts. 3, 7, 26,27

Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Et välisriigi teenuseosutaja saaks pakkuda majandusarvestus- ja raamatupidamisteenuseid, on vajalik majandus-, rahandus- ja tööstusministri otsus, mis on tehtud kokkuleppel välisministriga. Majandusarvestus- ja raamatupidamisteenuste osutamiseks saab kasutada üksnes selliseid õiguslikke vorme nagu SEL (<i>anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions</i>), AGC (<i>association de gestion et comptabilité</i>) või SCP (<i>société civile professionnelle</i>). Maksualaseid teenuseid saab osutada üksnes õiguslikku vormi SEL (<i>anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions</i>) või SCP (<i>société civile professionnelle</i>) kasutades. Kohustuslike auditite tegemisel võib kasutada mis tahes äriühingu vormi, välja arvatud SNC (<i>société en nom collectif</i>) ja SCS (<i>société en commandite simple</i>).
-------------------	---

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Arhitektuuriteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8671
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales. Décret 95-129 du 2 février 1995 relatif à l'exercice en commun de la profession d'architecte sous forme de société en participation.

Décret 92-619 du 6 juillet 1992 relatif à l'exercice en commun de la profession d'architecte sous forme de société d'exercice libéral à responsabilité limitée SELARL, société d'exercice libéral à forme anonyme SELAFA, société d'exercice libéral en commandite par actions SELCA.

Loi 77-2 du 3 janvier 1977, arts. 12, 13, 14

Kirjeldus:**Investeeringud**

Arhitekt võib osutada Prantsusmaal arhitektiteenuseid, kasutades (mittediskrimineerivatel alustel) üht järgmistest õiguslikest vormidest):

SA et SARL (*sociétés anonymes, à responsabilité limitée*), EURL (*entreprise unipersonnelle à responsabilité limitée*), SCA (*en commandite par actions*), SCOP (*société coopérative et participative*), SELARL (*société d'exercice libéral à responsabilité limitée*), SELAFA (*société d'exercice libéral à forme anonyme*), SELAS (*société d'exercice libéral par actions simplifiée*) või SAS (*société par actions simplifiée*), või üksikisikuna või arhitektibüroo partnerina.

Sektor:

Tervishoiuteenused

Allsektor:

Veterinaarteenused

Tegevusala klassifikatsioon:

CPC 932

Reservatsiooni liik:

Võrdne kohtlemine
Turulepääs
Enamsoodustusrežiim

Valitsustasand:

Riiklik

Meetmed:

Code rural et de la pêche maritime, arts. L241-1; L241-2; L241-2-1

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

Nõutav on ELi liikmesriigi või EMP riigi kodakondsus. Kui Kanada lubab Prantsuse kodanikel osutada veterinaarteenuseid, lubab Prantsusmaa Kanada teenuseosutajatel pakuda samadel tingimustel veterinaarteenuseid.

Veterinaarteenuseid osutavate äriühingute puhul on lubatud kolm õiguslikku vormi (SEP (*société en participation*), SCP (*société civile professionnelle*) ja SEL (*société d'exercice libéral*)).

Sektor:

Äriteenused

Allsektor:

Seonduvad teadusliku ja tehnilise nõustamise teenused

Tegevusala klassifikatsioon:

CPC 8675

Reservatsiooni liik:

Võrdne kohtlemine
Turulepääs

Valitsustasand:

Riiklik

Meetmed:

Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales, modifiée par les lois 2001-1168 du 12 décembre 2001 et 2008-776 du 4 août 2008

Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Mõõdistamisele juurdepääsu võimaldavad õiguslikud vormid on üksnes SEL (<i>anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions</i>), SCP (<i>société civile professionnelle</i>), SA ja SARL (<i>sociétés anonymes, à responsabilité limitée</i>). Välisinvestoritel peab olema uurimis- ja geoloogilise luure teenuste osutamiseks eriluba.
Sektor:	Turustamine
Allsektor:	Jaemüük
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 631, CPC 632
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Art. L752-1 à L752-6 du code de commerce
Kirjeldus:	Investeeringud Suurtele kaubamajadele loa väljastamisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: olemasolevate kaubamajade arv ja neile avalduv mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine, mõju liiklustingimustele ja uute töökohtade loomisele.
Sektor:	Turustamine
Allsektor:	Tubaka turustamine
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 6222 osaliselt, CPC 6310 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Code général des impôts, art. 568 et arts. 276-279 de l'annexe 2 de ce code
Kirjeldus:	Investeeringud Tubaka hulgi- ja jaemüük on riigi monopol. Tubakamüüjate (<i>buraliste</i>) suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.
Sektor:	Turustamine
Allsektor:	Ravimite ning meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 63211
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs

Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Code de la santé publique, arts. L4221-1, L4221-13, L5125-10 Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales, modifiée par les lois 2001-1168 du 12 décembre 2001 et 2008-776 du 4 août 2008 (seadus nr 90-1258, mis käsitleb vabakutselisena tegutsemist äriühingu vormis)
Kirjeldus:	Investeeringud Apteegi pidamiseks on nõutav EMP riigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodakondsus. Välisriikide apteekrite suhtes võidakse kohaldada igal aastal kehtestatavat kvooti. Kaubanduslik kohalolek peab toimuma ühes riigisiseses õiguses mittediskrimineerivalt ette nähtud õiguslikus vormis: <i>anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions (SEL), société en nom collectif (SNC), société de participations financières de profession libérale de pharmaciens d'officine</i> või SARL.
Sektor:	Haridusteenused
Allsektor:	Erasektori rahastatavad põhi-, kesk- ja kõrgharidusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 921, CPC 922, CPC 923
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Code de l'éducation, Arts. L 444-5, L 914-4, L 441-8, L 731-8, L 731-1-8
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Õpetamiseks erasektori rahastatavas haridusasutuses on nõutav ELi liikmesriigi kodakondsus. Kanada kodanikud võivad saada siiski asjakohaselt pädevalt asutuselt loa õpetada põhi-, kesk- ja kõrgastme haridusasutustes. Kanada kodanikud võivad saada asjakohaselt pädevalt asutuselt loa ka põhi-, kesk- või kõrgastme haridusasutuste rajamiseks ja juhtimiseks või haldamiseks. Sellise loa andmisel kohaldatakse kaalutusõigust.
Sektor:	Tervishoiu- ja sotsiaalteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 931, CPC 933
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik

Meetmed:	<p>Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales, modifiée par les lois 2001-1168 du 12 décembre 2001 et 2008-776 du 4 août 2008 et la loi 66-879 du 29 novembre 1966 (SCP)</p> <p>Code de la santé publique, art. L6122-1, L6122-2 (Ordonnance 2010-177 du 23 février 2010)</p>
Kirjeldus:	<p>Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus</p> <p>Kui ELi investoritele on kättesaadavad muud õiguslikud vormid, siis välisinvestoritel on juurdepääs üksnes sellistele õiguslikele vormidele nagu „<i>société d'exercice libéral</i>“ ja „<i>société civile professionnelle</i>“.</p> <p>Medit siini-, hambaravi- ja ämmaemandateenuste osutamisel on nõutav Prantsuse kodakondsus. Välismaalaste juurdepääs on siiski võimalik igal aastal kehtestatavate kvootide piires.</p> <p>Medit siini-, hambaravi- ja ämmaemandateenuseid ning õeteenuseid saab osutada üksnes õiguslikku vormi „<i>anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions</i>“ (SEL) või „<i>Société civile professionnelle</i>“ (SCP) kasutades.</p> <p>Haigla- ja kiirabiteenuste, raviasutuste teenuste (muud kui haiglateenused) ja sotsiaalteenuste puhul on juhtimisülesannete täitmiseks vajalik luba. Loa andmisel võetakse arvesse kohalike juhtide kättesaadavust.</p>
Sektor:	<p>Kalandus</p> <p>Transport</p>
Allsektor:	<p>Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused</p> <p>Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu)</p> <p>Lootsi- ja sildumisteenused</p> <p>Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused</p> <p>Muud veetranspordi tugiteenused</p> <p>Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd</p>
Tegevusala klassifikatsioon:	<p>ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882</p>
Reservatsiooni liik:	<p>Võrdne kohtlemine</p> <p>Turulepääs</p> <p>Kohustused</p>
Valitsustasand:	<p>Riiklik</p>
Meetmed:	<p>Code des douanes, art. 219</p>
Kirjeldus:	<p>Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveo-teenused</p> <p>Välisinvestorid, kes ei ole ELi liikmesriigi kodanikud või kes ei ole asutatud või kelle peamine tegevuskoht ei ole ELis või EMPs, ei saa omada Prantsuse lipu all sõitvast merelaevast 50 % või rohkem.</p>

Reservatsiooni ei kohaldata laevade suhtes, mis vastavad Prantsuse lipu all sõitvate laevade puhul kehtivatele omandinõuetele pärast väljaostuvõimalusega liisimise kasutamist. Samuti ei kohaldata seda laevade suhtes, mis on prahitud ilma laevapereta prahitijale, kes vastab omandinõuetele ja laeva ka tegelikult kasutab.

Saksamaal kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Tootmine
Allsektor:	Ajalehed, ajakirjad ja perioodikaväljaanded, mis ilmuvad vähemalt neli korda nädalas, ning ajalehed, ajakirjad ja perioodikaväljaanded, mis ilmuvad harvemini kui neli korda nädalas
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1223, ISIC rev 3.1 224
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik – piirkondlik (föderaaltasandist madalam tasand)
Meetmed:	<p>§ 10 Abs. 1 Nr. 4 Landesmediengesetz (LMG) Rheinland-Pfalz v. 4. Februar 2005, GVBl. S. 23 in der Fassung vom 20. Dezember 2011, GVBl. S. 427</p> <p>§ 9 Abs. 1 Nr. 1 Gesetz über die Presse Baden-Württemberg (LPG BW) v. 14 Jan. 1964, GBl. S.11, geändert durch Gesetz v. 17. Dez. 2009, GBl. S. 809</p> <p>§ 9 Abs. 1 Nr. 1 Pressegesetz für das Land Nordrhein-Westfalen (Landespressegesetz NRW) v. 24. Mai 1966 (GV. NRW. S. 340), zuletzt geändert durch Artikel 7 des Gesetzes vom 18. November 2008 (GV. NRW. S. 706)</p> <p>§ 8 Abs. 1 Gesetz über die Presse Schleswig-Holstein (PressG SH) vom 25.1.2012, GVOBL. SH S. 266</p> <p>§ 7 Abs. 2 Landespressegesetz für das Land Mecklenburg-Vorpommern (LPrG M-V) v. 6 Juni 1993, GVOBL. M-V 1993, S. 541</p> <p>§ 8 Abs. 1 Nr. 1 Pressegesetz für das Land Sachsen-Anhalt in der Neufassung vom 2.5.2013 (GVBl. LSA S. 198)</p> <p>§ 7 Abs. 2 Berliner Pressegesetz (BlnPrG) v. 15 Juni 1965, GVBl. S. 744 zuletzt geändert durch Gesetz v. 18. Nov. 2009, GVBl. S. 674</p> <p>§ 10 Abs. 1 Nr. 1 Brandenburgisches Landspressegesetz (BbgPG) v. 13. Mai 1993, GVBl. I/93, S. 162, zuletzt geändert durch Gesetz v. 21. Juni 2012, GVBl. I/12, S. 1</p> <p>§ 9 Abs. 1 Nr.1 Gesetz über die Presse Bremen (BrPrG), Brem. GBl. 1965, S. 63; zuletzt geändert durch Nr. 2.1 i.V.m. Anl.1 ÄndBek vom 24.1.2012 (Brem.GBl. S.24)</p> <p>§ 7 Abs. 3 Nr. 1 Hessisches Pressegesetz (HPresseG) v. 12. Dezember 2004, GVBl. 2004 I S.2, zuletzt geändert durch Gesetz vom 13. Dezember 2012, GVBl. S. 622</p> <p>§ 7 Abs. 2 i.V.m § 9 Abs.1 Ziffer 1 Thüringer Pressegesetz (TPG) v. 31. Juli 1991, GVBl. 1991 S. 271 in der Fassung v. 16. Juli 2008, GvBl. S. 243</p> <p>§ 9 Abs. 1 Nr. 1 Hamburgisches Pressegesetz v. 29. Januar 1965, HmbGVBl., S. 15, in der Fassung v. 15. Dez. 2009, HmbGVBl. S. 444, 447</p> <p>§ 6 Abs. 2 Sächsisches Gesetz über die Presse (SächsPresseG) v. 3. April 1992, SächsGVBl. S. 125 zuletzt geändert durch Gesetz v. 13. August 2009, SächsGVBl. S. 438</p> <p>§ 8 Abs. 2 Niedersächsisches Pressegesetz v. 22. März 1965, GVbl. S.9 zuletzt geändert durch Artikel 2 des Gesetzes vom 11.10.2010 (Nds. GVBl. S. 480)</p> <p>§ 9 Abs. 1 Nr. 1 Saarländisches Mediengesetz (SMG) vom 27. Februar 2002 (Amtsbl. S. 498), zuletzt geändert durch Art. 1 ÄndG vom 22. 4. 2013 (Amtsbl. I S. 111)</p> <p>Art. 5 Abs. 2 Bayerisches Pressegesetz in der Fassung der Bekanntmachung v. 19. April 2000 (GVBl, S. 340), zuletzt geändert durch Gesetz v. 22.12.2009 (GVBl. S. 630)</p>

Kirjeldus:	Investeeringud Igas avalikult levitatavas või trükitavas ajalehes, ajakirjas või perioodikaväljaandes peab olema selgelt nimetatud vastutav toimetaja (asjaomase füüsilise isiku täielik nimi ja aadress). Võidakse nõuda, et vastutav toimetaja oleks Saksamaa, ELi või EMP alaline elanik. Liidumaa siseminister võib lubada teha erandeid.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Bundesrechtsanwaltsordnung (BRAO) (föderaalne advokatuurimäärus), § 59e, § 59f ja § 206 Gesetz über die Tätigkeit europäischer Rechtsanwälte in Deutschland (EuRAG)
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Õigusteenuste osutamiseks seoses Saksa õigusega, sealhulgas kohtutes esindamiseks, on nõutav advokatuuri täisliikmeks olemine. Advokatuuri võib vastu võtta üksnes EMP või Šveitsi advokaate, kes saavad sellega õiguse osutada õigusteenuseid seoses Saksa õigusega (EuRAG). Advokatuuri täisliikmeks saamiseks peab olema täidetud elukohanõue (kaubanduslik kohalolek). Vastavalt föderaalsele advokatuurimäärusele (BRAO § 59e ja § 59f) võivad kaubandusliku kohaloleku kaudu pakkuda Anwalts-GmbH või Anwalt-AG vormis õigusteenuseid üksnes Saksa, EMP, ELi või Šveitsi Konföderatsiooni advokaadid. Teiste riikide advokaatide kaubanduslik kohalolek võib toimuda Anwalts-GmbH või Anwalt-AG vormis üksnes vähemusaktiaste omandamise kaudu (BRAO § 206).
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused: patendivolinikud
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Patentanwaltsordnung (PAO) (patendivolinike seadus), § 52e, § 52f, § 154a ja § 154b
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Kolmanda riigi (mõne muu riigi kui ELi liikmesriigi, EMP riigi või Šveitsi Konföderatsiooni) patendivolinikel ei ole lubatud tegutseda Saksamaal patendivolinikuna (PAO § 154a).

Vastavalt patendivolinike seadusele (PAO § 52e ja § 52f) võivad kaubandusliku kohaloleku kaudu pakkuda Patentanwalts-GmbH või Patentanwalt-AG vormis õigusteenu-seid üksnes Saksa, EMP, ELi või Šveitsi Konföderatsiooni patendivolinikud. Teiste riikide patendivolinike kaubanduslik kohalolek võib toimuda Patentanwalts-GmbH või Patentanwalt-AG vormis üksnes vähemusaktsiate omandamise kaudu (PAO § 154a).

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Majandusarvestusteenused Auditeerimisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86211, CPC 86212 (v.a majandusarvestusteenused), CPC 86213, CPC 86219, CPC 86220
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Handelsgesetzbuch (HGB) (äri-seadustik) Wirtschaftsprüferordnung (WPO) (raamatupidajate määrus)
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <p>Audiitorühingute (<i>Wirtschaftsprüfungsgesellschaft</i>) puhul võib kasutada üksnes teatavaid Saksa õiguslikke vorme. Audiitorühingutena võib tunnustada juriidilisi isikuid, aktsiaga piiratud ühinguid, piiratud vastutusega äriühinguid, täisühinguid, usaldusühinguid, muid partnerlusi ja Euroopa äriühinguid. Täisühinguid ja usaldusühinguid võib tunnustada audiitorühingutena, kui nad on kantud oma usaldusel põhineva tegevuse alusel äriregistrisse kaubandusliku partnerlusena (WPO § 27). Juriidiline isik <i>GmbH & Co. Kommanditgesellschaft</i> võib pakkuda majandusarvestus- ja auditeerimisteenuseid.</p> <p>Auditeerimisteenuste osutamiseks on nõutav tegevuskoht ELis. WPO § 134 kohaselt registreeritud Kanada audiitor, kelle peakontor asub väljaspool ELi, võib siiski teha raamatupidamise aastaaruannete kohustuslikku auditit või koostada äriühingu konsolideeritud finantsaruandeid, kui tema vabalt võõrandatavate väärtpaberitega kaubeldakse reguleeritud turul.</p>
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Meditšiini- ja hambaraviteenused Ämmaemandateenused Meditšiiniõdede teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9312, CPC 93191
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riik – piirkond (föderaaltasandist madalam tasand)

Meetmed:

Bundesärzteordnung (föderaalne arstiseadus)

Gesetz über die Ausübung der Zahnheilkunde

Gesetz über die Berufe des Psychologischen Psychotherapeuten und des Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (16. juuli 1998. aasta seadus psühhoteraapiateenuste pakkumise kohta)

Gesetz über die berufsmäßige Ausübung der Heilkunde ohne Bestallung

Gesetz über den Beruf der Hebamme und des Entbindungspflegers

Gesetz über die Berufe in der Krankenpflege

§ 7 Abs. 3 Musterberufordnung fuer Aerzte (arsti kutse-eetika koodeks)

§ 95, § 99 et seq. Sozialgesetzbuch V (SGB V, sotsiaalseadustiku V raamat) (kohustuslik tervisekindlustus)

§ 1 Absatz 2 and Absatz 5 Hebammengesetz (ämmaemandaseadus),

§ 291b Sozialgesetzbuch V (SGB V, sotsiaalseadustiku V raamat) (e-tervishoiuteenuste osutajad)

Heilberufekammergesetz des Landes Baden-Württemberg in der Fassung vom 16.3.1995 (GBl. BW vom 17.5.1995, S. 314), zuletzt geändert durch Artikel 2 des Gesetzes zur Änderung des Landespflegegesetzes und anderer berufsrechtlicher Vorschriften vom 15.6.2010 (GBl. BW vom 22.6.2010, S. 427 und 431)

Gesetz über die Berufsausübung, die Berufsvertretungen und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufe-Kammergesetz – HKaG) in Bayern vom 6.2.2002 (BAY GVBl. 2002, lk 42)

Gesetz über die Kammern und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Apotheker, Psychologischen Psychotherapeuten und Kinder- und Jugendpsychotherapeuten (Berliner Kammergesetz) vom 4.9.1978 (Berliner GVBl., S. 1937, rev. S. 1980), zuletzt geändert durch Artikel I Elfes Änderungsgesetz vom 17.3.2010 (Berliner GVBl., lk 135)

§ 31 Heilberufsgesetz Brandenburg (HeilBerG) vom 28.4.2003, zuletzt geändert durch Artikel 2 des Gesetzes vom 11.6.2008 (GVBl. I, lk 134, 139)

Bremisches Gesetz über die Berufsvertretung, die Berufsausübung, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Psychotherapeuten, Tierärzte und Apotheker (Heilberufsgesetz – HeilBerG) vom 12.5.2005, zuletzt geändert durch Artikel 2 Gesetz zur Umsetzung der EU-Dienstleistungsrichtlinie im Land Bremen und Novellierung weiterer Rechtsnormen vom 24.11.2009 (Brem.GBl., lk 535)

§ 29 Heilberufsgesetz (HeilBG NRW) vom 09.5.2000 in der Fassung vom 17.12.2009 (GV. NRW 2009, lk 865)

§ 20 Heilberufsgesetz (HeilBG Rheinland-Pfalz) of 07.02.2003 in der Fassung vom 15.09.2011 (GV. R-Pf 2011, lk 425)

Gesetz über Berufsausübung, Berufsvertretungen und Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder und Jugendlichenpsychotherapeuten im Freistaat (Sächsisches Heilberufekammergesetz – SächsHKaG) vom 24.05.1994 (SächsGVBl., S. 935), zuletzt geändert durch Artikel 2 Absatz 5 des Gesetzes vom 19.05.2010 (SächsGVBl., lk 142 ja 143)

Gesetz über die öffentliche Berufsvertretung, die Berufspflichten, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte/Ärztinnen, Zahnärzte/Zahnärztinnen, psychologischen Psychotherapeuten/Psychotherapeutinnen und Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten/-psychotherapeutinnen

Tierärzte/Tierärztinnen und Apotheker/Apothekerinnen im Saarland (Saarländisches Heilberufekammergesetz – SHKG) vom 19.11.2007, zuletzt geändert durch Gesetz vom 19.11.2008 (ABl., lk 1930)

Thüringer Heilberufegesetz vom 29.1.2002 (GVBl. 2002, S. 125), zuletzt geändert durch Artikel 14 des Gesetzes vom 8.7.2009 (GVBl. 2009, lk 592)

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

Seoses ametisse registreerimisega võidakse kehtestada geograafilised piirangud, mis kehtivad nii kodanikele kui ka mittekodanikele. Arstid (sh psühholoogid, füsioterapeudid ja hambaarstid) peavad registreerima end kohustusliku tervisekindlustusega hõlmatud teenuseid pakkuvate arstide või hambaarstide piirkondlikes liitudes (*kassenärztliche or zahnärztliche Vereinigungen*), kui nad soovivad ravida haigekassa kindlustatud patsiente. Sellel registreerimisel võidakse kohaldada kvantitatiivseid piiranguid, lähtudes arstide piirkondlikust jaotumisest. Hambaarstidele see piirang ei kehti. Registreerimine on vajalik vaid riiklikus tervishoiusüsteemis tegutsevatele arstidele. Kõnealuste teenuste osutamiseks nõutava õigusliku vormi suhtes võidakse kohaldada mittediskrimineerivaid piiranguid (SGB V § 95).

Meditsiini-, hambaravi- ja ämmaemandateenuseid võivad osutada üksnes füüsilised isikud.

Võidakse kohaldada tegevuskohanõudeid.

Telemeditsiiniteenuseid võib osutada üksnes seoses baasraviga, mille raames patsient kohtub eelnevalt arstiga.

Info- ja kommunikatsiooniteenuste osutajate arv võib olla piiratud, et tagada koostalitlus, ühilduvus ja vajalikud ohutusstandardid. Piirangu kohaldamisel välditakse diskrimineerimist.

Sektor:

Tervishoiu- ja sotsiaalteenused

Allsektor:

Tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeteenused
Haiglad
Kiirabiteenused
Pääteteenused

Tegevusala klassifikatsioon:

CPC 931, CPC 933

Reservatsiooni liik:

Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Valitsustasand:

Riik – piirkond (föderaaltasandist madalam tasand)

Meetmed:

Bundesärzteordnung (föderaalne arstiseadus)
Gesetz über die Ausübung der Zahnheilkunde
Gesetz über die Berufe des Psychologischen Psychotherapeuten und des Kinder- und Jugendlichentherapeuten (16. juuli 1998. aasta seadus psühhoterapiateenuste pakku-mise kohta)
Gesetz über die berufsmäßige Ausübung der Heilkunde ohne Bestallung
Gesetz über den Beruf der Hebamme und des Entbindungspflegers
Gesetz über den Beruf der Rettungsassistentin und des Rettungsassistenten
Gesetz über die Berufe in der Krankenpflege
Gesetz über die Berufe in der Physiotherapie
Gesetz über den Beruf des Logopäden
Gesetz über den Beruf des Orthoptisten und der Orthoptistin

Gesetz über den Beruf der Podologin und des Podologen
Gesetz über den Beruf der Diätassistentin und des Diätassistenten
Gesetz über den Beruf der Ergotherapeutin und des Ergotherapeuten
Bundesapothekerordnung
Gesetz über den Beruf des pharmazeutisch-technischen Assistenten
Gesetz über technische Assistenten in der Medizin; Personenbeförderungsgesetz (avaliku reisijateveo seadus)
Gesetz über den Rettungsdienst (Rettungsdienstgesetz – RDG) in Baden-Württemberg vom 08.02.2010 (GBl. 2010, lk 285)
Bayerisches Rettungsdienstgesetz (BayRDG) vom 22.07.2008 (GVBl 2008, lk 429)
Gesetz über den Rettungsdienst für das Land Berlin (Rettungsdienstgesetz) vom 08.07.1993 (GVBl. lk 313) geändert durch Anlage Nr. 33 des 7. Aufhebungsgesetzes vom 04.03.2005 (GVBl. lk 125)
Gesetz über den Rettungsdienst im Land Brandenburg (BbgRettG) in der Fassung vom 18.05.2005,
Gesetz über den Rettungsdienst im Lande Bremen (BremRettDG) vom 22.09.1992, zuletzt geändert durch das Gesetz vom 26.05.1998
Hamburgisches Rettungsdienstgesetz (HmbRDG) vom 09.06.1992, zuletzt geändert am 27.09.1995
Gesetz zur Neuordnung des Rettungsdienstes in Hessen (HRDG) vom 24.11.1998
Gesetz über den Rettungsdienst für das Land Mecklenburg-Vorpommern (RDGM-V) vom 01.07.1993, geändert durch Erstes Gesetz zur Änderung des RDGM-V vom 29.05.1998,
Niedersächsisches Rettungsdienstgesetz (NRettDG) vom 02.10.2007 (GVBl, page 473, zuletzt geändert am 22.02.2012 (GVBl. lk 18)
Gesetz über den Rettungsdienst sowie die Notfallrettung und den Krankentransport durch Unternehmer (RettG NRW) vom 09.11.1992, zuletzt geändert am 06.07.2004.
Landesgesetz über den Rettungsdienst sowie den Notfall- und Krankentransport (RettDG) vom 22.04.1991.
Saarländisches Rettungsdienstgesetz (SRettG) vom 09.02.1994, zuletzt geändert am 27.11.1996.
Gesetz zur Neuordnung des Brandschutzes, Rettungsdienstes und Katastrophenschutzes im Freistaat Sachsen vom 24.06.2004.
Rettungsdienstgesetz des Landes Sachsen-Anhalt (RettDG LSA) vom 07.11.1993.
Gesetz über die Notfallrettung und den Krankentransport im Land Schleswig-Holstein (RDG) vom 29.11.1991
Thüringer Rettungsdienstgesetz (ThüRettG) vom 22.12.1992
§ 8 Krankenhausfinanzierungsgesetz (haiglata rahastamise seadus)
§ 14, § 30 Gewerbeordnung (kaubandus- ja tööstusseadustik)
§ 108 Sozialgesetzbuch V (sotsiaalseadustiku V raamat), kohustuslik tervisekindlustus
§ 291b Sozialgesetzbuch V (SGB V, sotsiaalseadustiku V raamat) (e-tervishoiuteenuste osutajad)
§ 15 Sozialgesetzbuch VI (SGB VI, sotsiaalseadustiku VI raamat)
§ 34 Sozialgesetzbuch VII (SGB VII, sotsiaalseadustiku VII raamat), Unfallversicherung
§ 21 Sozialgesetzbuch IX (SGB IX, sotsiaalseadustiku IX raamat) Rehabilitation und Teilhabe behinderter Menschen
§ 72 Sozialgesetzbuch XI (SGB XI, sotsiaalseadustiku XI raamat), sotsiaalhoolduskindlustus Landespflegegesetze

Gesetz zur Umsetzung der Pflegeversicherung in Baden-Württemberg (Landespflegegesetz – LPfVG) vom 11. September 1995, zuletzt geändert sowie Abschnitt 7 neu gefasst durch Artikel 1 des Gesetzes vom 15. Juni 2010 (GBl. S. 427)

Gesetz zur Ausführung der Sozialgesetze (AGSG) vom 8. Dezember 2006, zuletzt geändert durch § 3 des Gesetzes vom 20. Dezember 2011 (GVBl. S. 689)

Gesetz zur Planung und Finanzierung von Pflegeeinrichtungen (Landespflegeeinrichtungsgesetz – LPflegEG) vom 19. Juli 2002, zuletzt geändert durch Gesetz vom 19. Dezember 2005 (GVBl. S. 792)

Gesetz zur Umsetzung des Elften Buches Sozialgesetzbuch

(Landespflegegesetz – LPflegeG) Vom 29. Juni 2004, zuletzt geändert durch Artikel 1 des Gesetzes vom 12. Juli 2011 (GVBl. I S. 15)

Gesetz zur Ausführung des Pflege-Versicherungsgesetzes im Lande Bremen und zur Änderung des Bremischen Ausführungsgesetzes zum Bundessozialhilfegesetz (BremAGPflegeVG) vom 26. März 1996, zuletzt geändert durch Gesetz vom 28. Februar 2012 (GBl. S. 149)

Hamburgisches Landespflegegesetz (HmbLPG) vom 18. September 2007, zuletzt geändert durch Gesetz vom 22. Juni 2010 (GVBl. S. 440)

Hessisches Ausführungsgesetz zum Pflege-Versicherungsgesetz vom 19. Dezember 1994, zuletzt geändert durch Gesetz vom 30. April 1997 (GVBl. I S. 74)

Landespflegegesetz (LPflegeG M-V) vom 16. Dezember 2003, zuletzt geändert durch Artikel 3 des Gesetzes vom 29. September 2010 (GVBl. S. 534)

Gesetz zur Planung und Förderung von Pflegeeinrichtungen nach dem Elften Buch Sozialgesetzbuch (Niedersächsisches Pflegegesetz – NPflegeG) vom 26. Mai 2004, zuletzt geändert durch Art.1 des Haushaltsbegleitgesetzes vom 17. Dezember 2010 (Nds. GVBl. S.631)

Gesetz zur Umsetzung des Pflege-Versicherungsgesetzes (Landespflegegesetz Nordrhein-Westfalen – PFG NW) vom 19. März 1996, zuletzt geändert durch Teil I Artikel 17 des Gesetzes vom 3. Mai 2005 (GVBl. S. 498)

Landesgesetz zur Sicherstellung und Weiterentwicklung der pflegerischen Angebotsstruktur (LPflegeASG) vom 25. Juli 2005 (GVBl 2005, S. 299) – (Rheinland-Pfalz)

Saarländisches Gesetz Nr. 1355 zur Planung und Förderung von Pflegeeinrichtungen vom 21. Juni 1995, zuletzt geändert durch Gesetzes vom 1. Juli 2009 (Abl. S. 1217)

Sächsisches Pflegegesetz (SächsPflegeG) vom 25. März 1996 ist zum 31.12.2002 außer Kraft getreten)

Ausführungsgesetz zum Pflege-Versicherungsgesetz (PflegeV-AG) vom 7. August 1996, zuletzt geändert durch Art. 1 des Gesetzes vom 10. August 2007 (GVBl. S. 306)

Ausführungsgesetz zum Pflege-Versicherungsgesetz (Landespflegegesetz – LPflegeG) vom 10. Februar 1996, zuletzt geändert durch Art. 63 LVO vom 15. September 2010 (GVOBl. S. 575)

Thüringer Gesetz zur Ausführung des Pflege-Versicherungsgesetzes (ThürAGPflegeVG) vom 20. Juli 2005, zuletzt geändert durch Gesetz vom 8. Juni 2010 (GVBl. S. 206)

Personenbeförderungsgesetz (avaliku reisijateveo seadus)

Landeskrankenhausgesetz Baden-Württemberg vom 29.11.2007, geändert durch Universitätsmedizinengesetz vom 07.02.2011

Baieri liidumaa haiglata seadus (Bayerisches Krankenhausgesetzes – BayKrG) vom 28.03.2007, geändert durch das Nachtragshaushaltsgesetz 2008 vom 23.04.2008, ss. 2 and 3

§§ 12, 13, 14 Krankenhausentwicklungsgesetz Brandenburg (BbgKHEG) vom 08.07.2009 (GVBl. I/09, lk 310)

Berliner Gesetz zur Neuregelung des Krankenhausrechts vom 18.09.2011 (GVBl. lk 483)

Bremisches Krankenhausgesetz (BrmKrHG) vom 12.04.2011 (Gesetzblatt Bremen vom 29.04.2011)

Hamburgisches Krankenhausgesetz (HmbKHG) vom 17.04.1991 (HmbGVBl. lk 127), geändert durch zweites ÄndG vom 06.10.2006 (HmbGVBl. lk 510)

§§ 17-19 Hessisches Krankenhausgesetz 2011 (HKHG 2011) vom 21.12.2010 (GVBl. I 2010, Seite 587)

Krankenhausgesetz für das Land Mecklenburg-Vorpommern (LKHG M-V) vom 20.05.2011 (GVOBl. M-V 2011, lk 327)

Niedersächsisches Krankenhausgesetz (NKHG) vom 19.01.2012 (Nds. GVBl. Nr. 1 vom 26.01.2012, lk 2)

Krankenhausgestaltungsgesetz des Landes Nordrhein-Westfalen (KHGG NRW) vom 11.12.2007 (GV. NRW page 702), geändert am 16.03.2010 (GV. NRW lk 184)

§ 6 Landeskrankenhausgesetz Rheinland-Pfalz (LKG Rh-Pf) in der Fassung vom 01.12.2010 (GVBl. lk 433)

Saarländisches Krankenhausgesetz (SKHG) vom 13.07.2005, zuletzt geändert durch Gesetz vom 18.11.2010 (Saarl. Amtsbl. I lk 1420)

Gesetz zur Ausführung des Krankenhausfinanzierungsgesetzes (AG-KHG) in Schleswig-Holstein vom 12.12.1986 (GVOBl. Schl.-H. lk 302), zuletzt geändert am 12.10.2005

§ 3 Krankenhausgesetz Sachsen-Anhalt (KHG LSA) vom 14.04.2005 (GVBl. LSA 2005, lk 202)

Gesetz zur Neuordnung des Krankenhauswesens (Sächsisches Krankenhausgesetz – SächsKHG) vom 19.08.1993 (Sächs GVBl. lk 675), zuletzt geändert durch Sächsisches Standortgesetz vom 27.01.2012 (SächsGVBl. Seite 130)

§ 4 Thüringischer Krankenhausgesetz (Thür KHG) in der Fassung der Neubekanntmachung 30.04.2003 (GVBl. lk 262)

Gesetz zur Neuordnung des Krankenhauswesens (Sächsisches Krankenhausgesetz – SächsKHG) vom 19. August 1993 (SächsGVBl. lk 675), zuletzt geändert durch Artikel 50 des Gesetzes vom 27. Januar 2012 (SächsGVBl. lk 130, 147)

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

Pääste- ja kiirabiteenuste osutamist korraldavad ja reguleerivad liidumaad. Enamik liidumaid delegeerib päästeteenuste alase pädevuse omavalitsustele. Omavalitsustel on lubatud eelistada kasumit mittetaotlevaid ettevõtjaid. See kehtib samavõrra nii välismaiste kui ka riigisiseste teenuseosutajate kohta. Kiirabiteenuste osutamiseks on vajalik kavandamine, luba ja akrediteerimine.

Telemeditsiiniteenuseid võib osutada üksnes seoses baasraviga, mille raames patsient kohtub eelnevalt arstiga.

Info- ja kommunikatsiooniteenuste pakkujate arv võib olla piiratud, et tagada koostalitlus, ühilduvus ja vajalikud ohutusstandardid. Piirangu kohaldamisel välditakse diskrimineerimist.

Sektor: Tervishoiuteenused

Allsektor: Veterinaarteenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 932

Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riik – piirkond (föderaaltasandist madalam tasand)
Meetmed:	<p>Föderaalne veterinaararstiseadus (Bundes- Tierärztleistungsordnung in der Fassung der Bekanntmachung vom 20. November 1981 (BGBl. I S. 1193), die zuletzt durch Artikel 22 des Gesetzes vom 06.12.2011 (BGBl. I S. 2515) geändert worden ist, § 4 Abs. 2)</p> <p>Kesktasandist madalam tasandil:</p> <p>liidumaade seadused tervishoiutöötajate ja tervishoiutöötajate kodade kohta (Heilberufs- und Kammergesetze der Länder) ning neil põhinevad õigusaktid Baden-Württemberg, Gesetz über das Berufsrecht und die Kammern der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker, Psychologischen Psychotherapeuten sowie der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufe-Kammergesetz – HBKG) in der Fassung vom 16.03.1995</p> <p>Bayern, Gesetz über die Berufsausübung, die Berufsvertretungen und die Berufsgewerkschaften der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufe-Kammergesetz – HKaG) in der Fassung der Bekanntmachung vom 06.02.2002</p> <p>Berlin, Gesetz über die Kammern und die Berufsgewerkschaften der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker, Psychologischen Psychotherapeuten und Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Berliner Kammergesetz) in der Fassung vom 04.09.1978 (GVBl. S. 1937), zuletzt geändert durch Gesetz vom 17.03.2010 (GVBl. S. 135)</p> <p>Brandenburg, Heilberufsgesetz (HeilBerG) Vom 28.04.2003 (GVBl.I/03, [Nr. 07], S.126), zuletzt geändert durch Artikel 18 des Gesetzes vom 13.03.2012 (GVBl.I/12, [Nr. 16])</p> <p>Bremen, Gesetz über die Berufsvertretung, die Berufsausübung, die Weiterbildung und die Berufsgewerkschaften der Ärzte, Zahnärzte, Psychotherapeuten, Tierärzte und Apotheker (Heilberufsgesetz – HeilBerG) vom 12.05.2005, (Brem.GBl. S. 149) Zuletzt geändert durch Nr. 2.1 i.V.m. Anl. 1 ÄndBek vom 24.01.2012 (Brem.GBl. S. 24)</p> <p>Hamburg, Hamburgisches Kammergesetz für die Heilberufe (HmbKGH) Vom 14.12.2005 Zum Ausgangs- oder Titeldokument (HmbGVBl. 2005, S. 495) zuletzt geändert durch Gesetz vom 02.03.2010 (HmbGVBl. S. 247)</p> <p>Hessen, Gesetz über die Berufsvertretungen, die Berufsausübung, die Weiterbildung und die Berufsgewerkschaften der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker, Psychologischen Psychotherapeuten und Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufsgesetz) in der Fassung vom 07.02.2003, zuletzt geändert durch Artikel 3 des Gesetzes vom 14.05.2012 (GVBl. S. 126)</p> <p>Mecklenburg-Vorpommern, Heilberufsgesetz (HeilBerG) Vom 22.01.1993 (GVOBl. M-V 1993, S. 62) zuletzt geändert durch Artikel 3 des Gesetz zur Ergänzung und Änderung von Gesundheitsrecht und zur Änderung des Aufgabenzuordnungsgesetzes vom 06.07.2011</p> <p>Niedersachsen, Kammergesetz für die Heilberufe (HKG) in der Fassung vom 08.12.2000 zuletzt geändert durch Gesetz vom 09.05.2012 (Nds. GVBl. S. 100)</p> <p>Nordrhein-Westfalen, Heilberufsgesetz NRW (HeilBerg) vom 9. Mai 2000 (GV. NRW. 2000 S. 403ff.) zuletzt geändert durch Gesetz vom 17. Dezember 2009 (GV.NRW 2009 S. 865f)</p> <p>Rheinland-Pfalz, Heilberufsgesetz (HeilBG) vom 20.10.1978, zuletzt geändert durch Artikel 4 des Gesetzes vom 27.10.2009 (GVBl. S. 358)</p> <p>Saarland, Gesetz Nr. 1405 über die öffentliche Berufsvertretung, die Berufspflichten, die Weiterbildung und die Berufsgewerkschaften der Ärzte/Ärztinnen, Zahnärzte/Zahnärztinnen, Tierärzte/Tierärztinnen und Apotheker/Apothekerinnen im Saarland (Saarländisches Heilberufekammergesetz – SHKG) vom 11.03.1998 in der Fassung der Bekanntmachung vom 19.11.2007 (Amtsbl. S. 2190) geändert durch das Gesetz vom 19.11.2008 (Amtsbl. S. 1930)</p>

Sachsen, Gesetz über Berufsausübung, Berufsvertretungen und Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten im Freistaat Sachsen (Sächsisches Heilberufekammergesetz – SächsHKaG) vom 24.05.1994, Rechtsbereinigt mit Stand vom 5. Juni 2010

Sachsen-Anhalt, Gesetz über die Kammern für Heilberufe Sachsen-Anhalt (KGHB-LSA) vom 13.07.1994 (GVBl. LSA 1994, S. 832) zuletzt geändert durch Artikel 4 des Gesetzes vom 02.02.2011 (GVBl. LSA S. 58)

Schleswig-Holstein, Gesetz über die Kammern und die Berufsgerichtsbarkeit für die Heilberufe (Heilberufekammergesetz – HBKG) vom 29. Februar 1996, zuletzt geändert durch Gesetz vom 13.07.2011 (GVOBl. S. 221)

Thüringen, Thüringer Heilberufegesetz (ThürHeilBG) in der Fassung der Bekanntmachung vom 29.01.2002 (GVBl 2002, S. 125) zuletzt geändert durch Artikel 14 des Gesetzes vom 08.07.2009 (GVBl. S. 592)

Veterinaarstide kodade kutse-eetika koodeks (Berufsordnungen der Kammern)

Kirjeldus:**Piiriülene teenustekaubandus**

Juurdepäas on üksnes füüsilistel isikutel.

Telemeditsiiniteenuseid võib osutada üksnes seoses baasraviga, mille raames patsient kohtub eelnevalt arstiga.

Sektor:

Äriteenused

Allsektor:

Abipersonali värbamise teenused

Tegevusala klassifikatsioon:

CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203

Reservatsiooni liik:

Võrdne kohtlemine

Valitsustasand:

Riiklik

Meetmed:

§ 1 und § 3 Abs. 5 Arbeitnehmerüberlassungsgesetz (AÜG), § 292 SGB III, § 42 Beschäftigungsverordnung

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

Et saada luba tegutsemiseks ajutist tööjõudu rentiva asutusena, on nõutav ELi liikmesriigi kodakondsus või kaubanduslik kohalolek ELis (vastavalt nimetatud õigusakti § 3 lõigetele 2 ja 3)

Liidumaa töö- ja sotsiaalminister võib välja anda määruse, mis käsitleb väljastpoolt ELi ja EMPd pärit töötajate töölerakendamist ja värbamist kindlaksmääratud ametitesse.

Sektor:

Turustamine

Allsektor:

Ravimite ning meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük

Tegevusala klassifikatsioon:

CPC 63211

Reservatsiooni liik:

Võrdne kohtlemine
Turulepääs

Valitsustasand:

Riiklik

Meetmed:	§ 2 para 2, § 11a Apothekengesetz (apteegiseadus), §§ 43 para. 1, 73 para. 1 Nr. 1a Arzneimittelgesetz (ravimiseadus) § 11 Abs. 3a Medizinproduktegesetz Verordnung über Vertriebswege für Medizinprodukte
Kirjeldus:	Investeeringud Ravimite ja meditsiinikaupade jaemüügiga võivad tegeleda üksnes füüsilised isikud. Et saada apteekrina tegevusluba või avada ravimite ja teatavate meditsiinikaupade avalikkusele müümiseks apteek, peab olema täidetud elukohanõue. Teiste riikide kodanikud või isikud, kes ei ole sooritanud Saksa apteekrieksamit, võivad saada üksnes loa võtta üle apteek, mis on eelneval kolmel aastal juba tegutsenud. Ühe isiku kohta võib olla üks apteek ja kuni kolm haruapteeki.
Sektor:	Kalandus Transport
Allsektor:	Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu) Lootsi- ja sildumisteenused Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused Muud veetranspordi tugiteenused Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kohustused
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	§ 1 und § 2 Flaggenrechtsgesetz vom 8. Februar 1951 (BGBl. I S. 79), das durch Artikel 561 der Verordnung vom 31. August 2015 (BGBl. I S. 1474) geändert worden ist. § 3 Abs. 2 Schiffsregisterordnung in der Fassung der Bekanntmachung vom 26. Mai 1994 (BGBl. I S. 1133), die zuletzt durch Artikel 156 der Verordnung vom 31. August 2015 (BGBl. I S. 1474) geändert worden ist.
Kirjeldus:	Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveo-teenused Merelaeva kandmiseks riiklikusse laevaregistrisse peab enamik laeva aktsiastest kuuluma ELi liikmesriikide kodanikele või ELi õiguse kohaselt asutatud äriühingutele, mille peamine tegevuskoht asub mõnes ELi liikmesriigis. Laeva kasutamist peavad juhtima ja kontrollima Saksamaal elavad isikud.

Sektor:	Transport
Allsektor:	Veetransport Veetransporti tugiteenused Laevade rentimine Veesõidukite liisimine või rentimine, ilma meeskonnata
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 72, CPC 745, CPC 83103, CPC 86751, CPC 86754, CPC 8730
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Enamsoodustusrežiim Kohustused
Valitsustasand:	Riik – piirkond (föderaaltasandist madalam tasand)
Meetmed:	§§ 1, 2 Flaggenrechtsgesetz (lipuõiguse seadus), § 2 Verordnung über die Küstenschiffahrt vom 05.07. 2002 §§ 1, 2 Binnenschiffahrtsaufgabengesetz (BinSchAufgG) Vorschriften aus der (Schiffahrts-) Patentverordnung in der Fassung vom 08.04.2008 § 9 Abs.2 Nr. 1 Seelotsgesetz vom 08.12. 2010 (BGBl. I S. 1864) § 1 Nr. 9, 10, 11 und 13 Seeaufgabengesetz (SeeAufgG) See-Eigensicherungsverordnung vom 19.09.2005 (BGBl. I S. 2787), geändert durch Artikel 516 Verordnung vom 31.10.2006 (BGBl. I S. 2407)
Kirjeldus:	Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveo-teenused Laeva, mis ei kuulu ELi liikmesriigi kodanikule, võib kasutada Saksa föderaalvetes üksnes pärast eriloa saamist. Kabotaažvedusid võivad teha ainult Saksa või mõne teise ELi liikmesriigi lipu all sõitvad laevad. Väljastpoolt ELi pärit laevadele võib teha erandeid üksnes juhul, kui ükski ELi laev ei ole kättesaadav või kui ELi laevad on kättesaadavad väga ebasoodsatel tingimustel, või rakendades vastastikkuse põhimõtet. Kanada lipu all sõitvatele laevadele võib teha erandeid vastastikkuse põhimõtte alusel (KüSchVO § 2 lõige 3). Lootsitegevust käsitlevate õigusaktidega hõlmatud tegevus on lubatud ja akrediteerimist võimaldatakse üksnes ELi liikmesriikide, EMP riikide või Šveitsi Konföderatsiooni kodanikele. Käitajaga või ilma käitajata laevade rentimise või kasutusrendi puhul võidakse piirata lepingute sõlmimist välisriigi lipu all sõitvate laevade sooritatavaks kaubaveoks või selliste laevade prahtimist, sõltuvalt Saksa või mõne teise ELi liikmesriigi lipu all sõitvate laevade kättesaadavusest. Residentide ja mitteresidentide vahelisi lepinguid, mis käsitlevad: a) majanduspiirkonnas registreerimata siseveelaevade rentimist; b) kaubavedu selliste siseveelaevadega või c) selliste siseveelaevade pakutavaid püksirteenuseid, võidakse majanduspiirkonnas piirata.

Kreekas kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	Kinnisvara omandamine
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 1892/90
Kirjeldus:	Investeeringud Välisriikide füüsilised või juriidilised isikud vajavad kaitseministri kaalutusõigusel põhinevat luba, et omandada piirialadel kinnisvara kas otse või osaledes Kreeka börsil noteerimata ja asjaomases piirkonnas kinnisvara omava äriühingu aktsiakapitalis või muudatuste kaudu sellise äriühingu aktsionäride seas.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Advokaadiseadustik (seadus nr 3026/1954), mida on muudetud presidendi dekreediga nr 172/1989
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Eli ja Eli liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuste osutamiseks, sealhulgas kohtutes esindamiseks, on nõutav advokatuuri täisliikmeks olemine. Advokatuuri võib vastu võtta üksnes EMP riikide ja Šveitsi Konföderatsiooni kodanikke, kes saavad sellega õiguse osutada õigusteenuseid seoses riigisisese õigusega. Eli ja Eli liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuste osutamiseks võidakse nõuda kaubanduslikku kohalolekut ühes riigisiseses õiguses mittediskrimineerivalt ette nähtud õiguslikus vormis. Mõni õiguslik vorm võib olla mittediskrimineerivatel alustel ette nähtud üksnes advokatuuri liikmetele.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Auditeerimisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86211, CPC 86212, v.a majandusarvestusteenused
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine

Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Presidendi dekreet nr 226/1992 Seadus nr 3693/2008 auditeerimisstandardite kohta (direktiivi 2006/43/EÜ rakendamine) Seadus nr 3386/2005 välisriikide kodanike Kreekasse sisenemise ning Kreekas elamise ja lõimumise kohta Seadus nr 3844/2010 teenuste kohta (direktiivi 2006/123/EÜ rakendamine)
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Vannutatud audiitori tegevusloa saamiseks on nõutav ELi liikmesriigi kodakondsus. Kreeka õigusakti alusel võib Kreeka järelevalveasutus ELTE (<i>Epitropi Logistikis Typopoiisis Kai Elenchon</i>) väljastada tegevusloa audiitorile, kes on Kanada või mis tahes kolmanda riigi kodanik, kui ta leiab, et seaduse 3693/2008 artiklis 4 ja artiklites 6–11 sätestatud tingimused on täidetud.
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Veterinaarteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 932
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Presidendi dekreet nr 38/2010, Ministri otsus nr 165261/IA/2010 (valitsuse ametlik väljaanne 2157/B)
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Veterinaarteenuste osutamiseks on nõutav ELi liikmesriigi kodakondsus.
Sektor:	Äriteenused ning tervishoiu- ja sotsiaalteenused
Allsektor:	Meditšiiniõdede teenused, füsioteraapiateenused ja parameedikute teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 93123 osaliselt, CPC 93191
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 1666/1986
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Hambatehnikutel peab olema Kreeka kodakondsus.
Sektor:	Turustamine
Allsektor:	Ravimite ning meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 63211

Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 5607/1932, mida on muudetud seadustega nr 1963/1991 ja nr 3918/2011
Kirjeldus:	Investeeringud Ravimite ja meditsiinikaupade jaemüügiga võivad tegeleda üksnes apteekri tegevusluba omavad füüsilised isikud ja selliste isikute asutatud äriühingud. Apteegi pidamiseks on nõutav ELi liikmesriigi kodakondsus.
Sektor:	Haridusteenused
Allsektor:	Põhiharidusteenused Keskharidusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 921, CPC 922
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadused nr 682/1977, nr 284/1968 ja nr 2545/1940 ning presidendi dekreet nr 211/1994, mida on muudetud presidendi dekreediga nr 394/1997
Kirjeldus:	Investeeringud Erasektori rahastatavate põhi- ja keskkoolide omanikud, enamik juhtkonna liikmetest ja õpetajad peavad olema ELi liikmesriikide kodanikud.
Sektor:	Haridusteenused
Allsektor:	Kõrgharidusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 923
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Kreeka põhiseadus, artikli 16 lõige 5, ja seadus nr 3549/2007
Kirjeldus:	Investeeringud Kõrgharidust võivad pakkuda üksnes täiesti autonoomsed avalik-õiguslikud juriidilised isikud. Seadusega nr 3696/2008 on ELi elanikel (füüsilistel või juriidilistel isikutel) siiski lubatud rajada eraõiguslikke kõrgkoole, mis annavad välja tunnustusi, mida ei peeta samaväärseks akadeemiliste kraadidega.

Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadusandlik dekreet nr 400/1970
Kirjeldus:	Finantsteenused Asutamiseõigus ei hõlma esinduskontorite loomist ega muud kindlustusandja alalist kohalolekut, v.a juhul, kui sellised kontorid asutatakse agentuuride, filiaalide või peakontoritena.
Sektor:	Turismi- ja reisieenused
Allsektor:	Giiditeenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7472
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Presidendi dekreet nr 38/2010 Ministri otsus nr 165261/IA/2010 (valitsuse ametlik väljaanne 2157/B)
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Giiditeenuste osutamiseks on nõutav ELi liikmesriigi kodakondsus.
Sektor:	Kalandus, transport
Allsektor:	Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu) Lootsi- ja sildumisteenused Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused Muud veetranspordi tugiteenused Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kohustused

Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Avaliku mereõiguse seadustik (dekreet nr 187/1973), mida on muudetud presidendi dekreediga nr 11/2000 artikliga 5
Kirjeldus:	Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveo-teenused Merelaeva kandmiseks Kreeka registrisse peab enam kui 50 % laeva aktsiatest kuuluma ELi liikmesriikide või EMP riikide kodanikele või äriühingutele. Laeva tuleb hallata Kreekast.
Sektor:	Transport
Allsektor:	Vee-transporti tugiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 745
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Avaliku mereõiguse seadustik (seadusandlik dekreet nr 187/1973)
Kirjeldus:	Investeeringud Sadamaaladel veoste käitlemise teenuste osutamisel kehtib riigi monopol.
Sektor:	Maanteetransport
Allsektor:	Autoveoettevõtjad
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7123
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Enamsoodustusrežiim
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Autoveoettevõtjate tegevusloa väljastamine: seadus nr 3887/2010 (valitsuse ametlik väljaanne A' 174), mida on muudetud seaduse nr 4038/2012 artikliga 5 (valitsuse ametlik väljaanne A' 14); määrused (EÜ) nr 1071/2009 ja (EÜ) nr 1072/2009
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Autoveoettevõtja tegevusalal tegutsemiseks on vaja Kreekas väljastatud tegevusluba. Tegevusload antakse mittediskrimineerivatel alustel, kohaldades vastastikkuse tingimust. Kreekas asutatud autoveoettevõtjad võivad kasutada ainult Kreekas registreeritud sõidukeid.

Ungaris kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	Kinnisvara omandamine
Tegevusala klassifikatsioon:	

Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Valitsuse dekreet nr 251/2014 (X. 2.)kinnisvara omandamise kohta välismaalaste poolt
Kirjeldus:	Investeeringud Mitteresidendid peavad saama kinnisvara omandamiseks loa haldusasutuselt, mis vastutab asjaomase kinnisvara geograafilise asukoha eest.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	1998. aasta seadus XI advokaatide kohta
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Õigusteenuste osutamiseks seoses Ungari õigusega, sealhulgas kohtutes esindamiseks, on nõutav advokatuuri täisliikmeks olemine. Advokatuuri täisliikmeks saamise suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet koos elukohanõudega. Advokatuuri võib vastu võtta üksnes EMP riikide kodanikke, kes saavad sellega õiguse osutada õigusteenuseid seoses siseriikliku õigusega. Kaubanduslik kohalolek peab toimuma partnerlusena Ungari advokaadi (<i>ügyvéd</i>) või õigusbürooga (<i>ügyvédi iroda</i>). Välisriikide advokaatide õigustegevus on piiratud nende koduriigi ja rahvusvahelise õigusega seotud õiguslase nõustamisega, mis peab toimuma Ungari advokaadi või õigusbürooga sõlmitud koostöölepingu alusel.
Sektor:	Õigusteenused
Allsektor:	Patendivolinikud
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8613
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	1995. aasta seadus XXXII patendivolinike kohta

Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Patendivolinikuteenuste osutamiseks on nõutav, et isikute puhul, kes ei ole EMP riigi kodanikud, oleks täidetud elukohanõue.
Sektor:	Kutseteenused
Allsektor:	Maksualase nõustamise teenused Arhitektuuriteenused Inseneriteenused Integreeritud inseneriteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 863, CPC 8671, CPC 8672, CPC 8673
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	1996. aasta seadus LVIII arhitektide ja inseneride kutsekodade kohta 2003. aasta seadus XII maksustamiseeskirjade kohta; rahandusministri dekreet nr 26/2008 maksualase nõustamise teenuste litsentsimise ja registreerimise kohta
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Ungari territooriumil viibiva füüsilise isiku puhul peab olema täidetud elukohanõue, et pakkuda järgmisi teenuseid: a) maksualase nõustamise teenused; b) arhitektiteenused; c) inseneriteenused (kohaldatav üksnes kõrgharidusega praktikantide suhtes) ning d) integreeritud inseneriteenused.
Sektor:	Kutseteenused
Allsektor:	Maastikuarhitektiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8674
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	1996. aasta seadus LVIII arhitektide ja inseneride kutsekodade kohta
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Maastikuarhitektiteenuste osutamiseks on nõutav, et isikute puhul, kes ei ole EMP riigi kodanikud, oleks täidetud elukohanõue. Seepärast saavad maastikuarhitektiteenuseid pakkuda üksnes EMPs asutatud või elavad teenuseosutajad.

Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Veterinaarteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 932
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	2012. aasta seadus CXXVII Ungari veterinaararstide koja ja veterinaarteenuste osutamise kohta
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Veterinaarteenuste osutamiseks peab olema Ungari veterinaararstide koja liige. Veterinaararstide kotta võib vastu võtta üksnes EMP riikide kodanikke. Asutamisloa väljastamisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: sektoris valitsevad tööturutingimused.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Juhtimisalase nõustamisega seotud teenused, vahekohtu- ja lepitusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86602
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	2002. aasta seadus LV vahendamise kohta
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Vahendustegevuseks (vahekohtu- ja lepitusteenuste pakkumiseks) on nõutav registrisse vastuvõtmises väljenduv kohtusüsteemi eest vastutava ministri luba, mille võib anda üksnes Ungaris elavatele füüsilistele isikutele või Ungaris asutatud juriidilistele isikutele.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Tõlketeenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87905
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Ministrite nõukogu dekreet nr 24/1986 ametlike kirjaliku ja suulise tõlke teenuste kohta

Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Ametlike tõlkeid, tõlgete ametlike kinnitusi ja ametlike dokumentide võõrkeelseid kinnitatud koopiaid võib pakkuda üksnes Ungari Tõlke- ja Tõestamisamet (OFFI).
Sektor:	Turustamine
Allsektor:	Ravimite ning meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 63211
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	2006. aasta seadus XCVIII ravimite ja meditsiiniliste abivahendite usaldusväärse ja majanduslikult teostatava tarnimise üldsätete ning ravimite turustamise kohta
Kirjeldus:	Investeeringud Apteegi pidamiseks on nõutav EMP kodakondsus. Asutamisloa väljastamisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: rahvastikutihedus ja apteekide paiknemise tihedus piirkonnas.
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Pangandus- ja muud finantsteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 811, CPC 813
Reservatsiooni liik:	Finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	2013. aasta seadus CCXXXVII krediidasutuste ja finantsettevõtete kohta
Kirjeldus:	Finantsteenused Väljastpoolt EMPd pärit äriühingud võivad pakkuda finantsteenuseid või osaleda finantsteenustega seotud tegevuses üksnes oma Ungari filiaali kaudu.
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Pangandus- ja muud Finantsteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 811, CPC 813
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik

Meetmed:	2013. aasta seadus CCXXXVII krediidasutuste ja finantsettevõtete kohta 2001. aasta seadus CXX kapitalituru kohta
Kirjeldus:	Finantsteenused Krediidasutuste juhatusse peab kuuluma vähemalt kaks liiget, kes välisvaluutat käsitlevate eeskirjade alusel on tunnistanud residendiks ja kes on elanud Ungaris alaliselt vähemalt ühe aasta. Investeeringufonde haldavate väljastpoolt EMPd pärit äriühingute filiaalid ei tohi osaleda Euroopa investeeringufondide haldamises ega pakkuda erapensionifondidele varahaldusteenuseid.
Sektor:	Turismi- ja reisiteenused
Allsektor:	Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused Güiditeenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7471, CPC 7472
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	2005. aasta seadus CLXIV kaubanduse kohta Valitsuse dekreet nr 213/1996 (XII.23.) reisikorralduse ja reisibüroode tegevuse kohta
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Reisibüroo ja reisikorraldaja teenuste ning güiditeenuste piiriüleseks pakkumiseks on vaja Ungari kaubanduse litsentsimise ameti väljastatud tegevusluba. Tegevusluba väljastatakse üksnes EMP riikide kodanikele ja juriidilistele isikutele, kelle tegevuskoht on mõnes EMP riigis.
Sektor:	Kalandus, transport
Allsektor:	Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu) Lootsi- ja sildumisteenused Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused Muud veetranspordi tugiteenused Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.10502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kohustused

Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	2000. aasta seadus XLII laevanduse kohta
Kirjeldus:	Investeeringud ja rahvusvahelised meretransporditeenused Et registreerida laev sõitma Ungaris riigi lipu all, on nõutav EMP enamusosalus laevas. Laeva kaptenil ja esimesel ohvitseril peab olema EMP kodakondsus.

lirimaal kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Põllumajandus ja jahindus
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 1531
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	1933. aasta põllumajandustoodete seadus (teravili)
Kirjeldus:	Investeeringud Kanada residentidelt nõutakse jahutootmise alustamiseks luba.
Sektor:	Mäetööstus
Allsektor:	Kivi- ja pruunsöe kaevandamine Turba tootmine Metallimaakide kaevandamine Muu mäetööstus Kaevandamisega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	ISICrev 3.1 10, ISIC rev 3.1 13, ISIC rev 3.1 14, CPC 883
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik ja piirkondlik
Meetmed:	1940.–1999. aasta maavarade arendamise seadused, planeerimisseadused ja keskkon- naalased määrused
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Geoloogilise luure luba annab loa omanikule õiguse uurida teatud konkreetseid maa- varasid. Riikliku kasutusrendi võimaldamist või kaevandamisloa andmist selliste maa- varade arendamiseks rendi- või loapiirkonnas kaalutakse – olenemata sellest, kas tege- mist on riigile või eraisikule kuuluvate maavaradega – üksnes isikute puhul, kes oma- vad kehtivat geoloogilise luure luba.

Iirimaal tegutsevate uurimis- ja kaevandamisettevõtete tegevuskoht peab olema Iirimaa. Maavarade uurimisel kehtib nõue, et ettevõtjad (nii Iirimaa kui ka välisriikidest) kasutaksid tööde tegemisel kas agendi või Iirimaa elava uurimistöde juhataja teenuseid. Kaevandamise kohta kehtib nõue, et isik, kelle suhtes kohaldatakse riiklikku kasutusrenti või kellel on kaevandamisluba, oleks Iirimaa asutatud äriühing, millel on asutamislepingust tulenevad volitused täita erinevaid rendi- ja loatingimusi.

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	1954.–2011. aasta õigusnõustajate seadused

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

Õigusteenuste osutamiseks seoses Iiri õigusega, sealhulgas kohtutes esindamiseks, on nõutav advokatuuri täisliikmeks olemine. Advokatuuri täisliikmeks saamiseks peab olema täidetud elukohanõue (kaubanduslik kohalolek).

ELi ja ELi liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuste osutamiseks võidakse nõuda kaubanduslikku kohalolekut ühes riigisiseses õiguses mittediskrimineerivalt ette nähtud õiguslikus vormis. Mõni õiguslik vorm võib olla mittediskrimineerivatel alustel ette nähtud üksnes advokatuuri liikmetele.

Õigusala töötajad on jagatud Iirimaa kahte selgelt eristatavasse kategooriasse: õigusnõunikud (*solicitors*) ja vandeadvokaadid (*barristers*). Iirimaa õigusliit (*Law Society of Ireland*) on kutseühendus, mis reguleerib tulenevalt seadusest Iirimaa õigusnõunike tunnustamist. Ühendus *Honorable Society of King's Inns* reguleerib vandeadvokaatide tunnustamist.

Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Veterinaarteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 932
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	2005. aasta veterinaarpraksise seadus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Juurdepääs üksnes partnerettevõtte või füüsiliste isikute kaudu.

Sektor:	Kalandus, transport
Allsektor:	Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu)

	Lootsi- ja sildumisteenused Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused Muud veetranspordi tugiteenused Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kohustused
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	1995. aasta kaubalaevastikuseadus, mida on muudetud 1998. aasta kaubalaevandus- seadusega (muud sätted)
Kirjeldus:	Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveo- teenused Välisinvestorid, kes investeerivad ELi liikmesriigi seaduse alusel asutatud ja tegutse- vasse äriühingusse ning kelle peamine tegevuskoht on Iirimaa või mõnes teises ELi liikmesriigis, võivad registreerida laeva Iiri laevaregistris.

Itaalias kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Kirjastamine ja trükkimine
Allsektor:	ISIC rev 3.1 221, ISIC rev 3.1 222
Tegevusala klassifikatsioon:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Reservatsiooni liik:	Enamsoodustusrežiim
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 416/1981 (ja selle hilisemad muudatused), artikkel 1
Kirjeldus:	Investeeringud Kui Kanada ning selle provintsid ja territooriumid lubavad Itaalia kodanikel ja ettevõt- jatel tegeleda nimetatud tegevusega, lubab Itaalia Kanada kodanikel ja ettevõtjatel tege- leda nimetatud tegevusega samadel tingimustel. Kui Kanada ning selle provintsid ja territooriumid lubavad Itaalia investoritel omada Kanada kirjastusettevõttes üle 49 % kapitalist ja hääleõigusest, lubab Itaalia Kanada in- vestoritel omada samadel tingimustel üle 49 % kapitalist ja hääleõigusest Itaalia kirja- stusettevõttes.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Kuninglik dekreet nr 1578/1933 (seadus õiguselukutsete kohta), artikkel 17
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Õigusteenuste osutamiseks seoses Itaalia õigusega, sealhulgas kohtutes esindamiseks, on nõutav advokatuuri täisliikmeks olemine. Advokatuuri täisliikmeks saamiseks peab olema täidetud elukohanõue (kaubanduslik kohalolek). Eli ja Itaalia õigusega seotud õigusteenuste osutamiseks võidakse nõuda kaubanduslikku kohalolekut ühes riigisiseses õiguses mittediskrimineerivalt ette nähtud õiguslik vormis. Mõni õiguslik vorm võib olla mittediskrimineerivatel alustel ette nähtud üksnes advokatuuri liikmetele.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Majandusarvestus- ja raamatupidamisteenused Auditeerimisteenused Maksualase nõustamise teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86211, CPC 86212, CPC 86213, CPC 86219, CPC 86220, CPC 863
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Auditeerimine: Seadusandlik dekreet nr 58/1998, artiklid 155, 158 ja 161 Vabariigi Presidendi dekreet nr 99/1998 Seadusandlik dekreet nr 39/2010, artikkel 2 Arvepidamine, raamatupidamine ja maksualane nõustamine: Seadusandlik dekreet nr 139/2005 ja seadus nr 248/2006
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Auditeerimisteenuste ja maksualase nõustamise teenuste osutamiseks peab individuaalsete audiitorite ja maksunõustajate elukoht asuma Itaalias. Kutseregistrisse kandmiseks, mis on vajalik arve- ja raamatupidamisteenuste pakkumiseks, peab olema täidetud elukohanõue või ettevõtte asukohanõue.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Arhitektuuriteenused Inseneriteenused Linnaplaneerimise ja maastikuarhitektuuriteenused

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8671, CPC 8672, CPC 8673, CPC 8674
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Kuninglik dekreet nr 2537/1925 arhitekti ja inseneri elukutse reguleerimise kohta Seadus nr 1395/1923 Vabariigi Presidendi dekreet nr 328/2001
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Kutseregistrisse kandmiseks, mis on vajalik kutsealal töötamiseks, on nõutav elukoht Itaalias.
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Veterinaarteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 932
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadusandlik dekreet nr 233/1946, artiklid 7–9 Vabariigi Presidendi dekreet nr 221/1950, § 7
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Kutseregistrisse kandmiseks, mis on vajalik kutsealal töötamiseks, on nõutav elukoht Itaalias.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Teadus- ja tootearendusteenused sotsiaal- ja humanitaarteaduste vallas – psühholoogid
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 852
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 56/1989 psühholoogi elukutse kohta
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Kutseregistrisse kandmiseks, mis on vajalik kutsealal töötamiseks, on nõutav elukoht Itaalias. Kutsealal töötamiseks on nõutav ELi liikmesriigi kodakondsus; välisriikide psühholoogidel võidakse lubada töötada oma kutsealal vastastikkuse tingimusel.

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Inseneritööga seotud teadusliku ja tehnilise nõustamise teenused Tehnilise kontrolli ja analüüsi teenused Põllumajandusega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8675, CPC 8676, CPC 881 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Enamsoodustusrežiim
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Geoloogid: Seadus nr 112/1963, artiklid 2 ja 5 Seadusandlik dekreet nr 1403/1965, artikkel 1 Bioloogid ja keemiaanalüütikud: seadus nr 396/1967 bioloogi elukutse kohta; kuninglik dekreet nr 842/1928 keemiaanalüütiku elukutse kohta Agronoomid: seadus nr 3/1976 agronoomielukutse ja kutseala <i>periti agrari</i> kohta ning seadus nr 434/1968, mida on muudetud seadusega nr 54/1991
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Geoloogide registrisse kandmiseks, mis on vajalik mõõdistaja või geoloogina kaevanduste uurimise ja käitamisega jms seotud teenuste pakkumiseks, on nõutav elukoht või kutsetegevuse asukoht Itaalias. Kutsealal töötamiseks on vajalik ELi liikmesriigi kodakondsus; välisriikide kodanikke võidakse siiski kanda registrisse vastastikkuse tingimusel. Bioloogide, keemiaanalüütikute, agronoomide ja kutsealal <i>periti agrari</i> töötajate puhul on nõutav elukoht ja kandmine kutseregistrisse. Kolmandate riikide kodanikud kantakse registrisse vastastikkuse tingimusel.
Sektor:	Mäetööstus
Allsektor:	Kivi- ja pruunsöe kaevandamine Turba tootmine Toornafta ja maagaasi tootmine Metallimaakide kaevandamine Muu mäetööstus Inseneritööga seotud teadusliku ja tehnilise nõustamise teenused Kaevandamisega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	ISICrev 3.1 10, ISICrev 3.1 11, ISICrev 3.1 12, ISICrev 3.1 13, ISICrev 3.1 14, CPC 8675, CPC 883
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik ja piirkondlik (uurimistegevuse puhul)
Meetmed:	Uurimisteenused: Kuninglik dekreet nr 1443/1927 Seadusandlik dekreet nr 112/1998, artikkel 34

Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Riigile kuuluvates kaevandustes kehtivad uurimise ja kaevandamise erieeskirjad. Enne kaevanduse mis tahes kasutuselevõttu on vaja uurimisluba (<i>permesso di ricerca</i> , kuninglik dekreet nr 1443/1927, artikkel 4). Selles tähtajalises loas määratakse täpselt kindlaks uuritava maa-ala piirid. Sama maa-ala jaoks võib anda uurimisloa mitmele eri isikule või ettevõtjale (tegemist ei ole ilmtingimata ainuloaga). Maavarade kultiveerimiseks ja kasutamiseks on vaja piirkondliku ametiasutuse luba (<i>concessione</i> , artikkel 14).
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Turvateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 773/1931 avaliku julgeoleku kohta, artiklid 133–141 Kuninglik dekreet 635/1940, artikkel 257
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Turvateenuste osutamiseks ja väärisesemete transpordiks on nõutav ELi liikmesriigi kodakondsus ja elukoht ELi liikmesriigis.
Sektor:	Turustusteenused
Allsektor:	Tubaka turustamine
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 6222 osaliselt, CPC 6310 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadusandlik dekreet nr 184/2003 Seadus nr 165/1962 Seadus nr 3/2003 Seadus nr 1293/1957 Seadus nr 907/1942 Vabariigi Presidendi dekreet nr 1074/1958
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Tubaka turustamiseks ja müügiks on vaja luba. Luba antakse avaliku menetluse kaudu. Lubade väljastamisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: rahvastikutihedus ja olemasolevate müügikohtade paiknemise tihedus. Kaupluseomanikel, kes tegutsevad hulgi- ja jaemüüjate vahendajana, peab olema ELi liikmesriigi kodakondsus.

Sektor:	Turustamine
Allsektor:	Ravimite ning meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 63211
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 362/1991, artiklid 1, 4, 7 ja 9 Seadusandlik dekreet nr 233/1946, artiklid 7–9 Vabariigi Presidendi dekreet nr 221/1950, § 3 ja § 7
Kirjeldus:	Investeeringud Apteegi avamiseks on vaja luba, mille väljastamisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: rahvastikutihedus ja olemasolevate apteekide paiknemise tihe- dus. Uute ja vabade apteekide jaoks antakse luba pärast avalikku konkurssi. Avalikul konkursil saavad osaleda üksnes apteekrite registrisse (<i>albo</i>) kantud ELi liikmesriikide kodanikud. Apteeki saavad pidada registrisse kantud füüsilised isikud ning juriidilised isikud part- nerlusettevõttena, mille iga partner on registreeritud apteeker. Apteekrite kutseregis- trisse kandmiseks on nõutav ELi liikmesriigi kodakondsus või elukoht ELi liikmesriigis ja apteekri kutsealal töötamine Itaalias. Vajaliku kvalifikatsiooniga välisriigi kodaniku võib kanda registrisse juhul, kui asja- omane isik on sellise riigi kodanik, millega Itaalia on sõlminud vastastikkuse tingimu- sel apteekri kutsealal töötamist lubava erilepingu (seadusandliku dekreeedi nr 233/1946 artiklid 7–9 ja Vabariigi Presidendi dekreeedi nr 221/1950 § 3 ja § 7).
Sektor:	Haridusteenused
Allsektor:	Kõrgharidusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 92
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Kuninglik dekreet nr 1592/1933 (keskharidusseadus) Seadus nr 243/1991 (riigi ajutine panus eraülikoolidesse) CNVSU (Comitato nazionale per la valutazione del sistema universitario) resolutsioon nr 20/2003 Vabariigi Presidendi dekreet nr 25/1998
Kirjeldus:	Investeeringud Selliste erasektori rahastatavate ülikoolide avamisel, millel on luba anda kolmeaastase programmi põhjal välja tunnustatud diplomeid ja kraade, kohaldatakse majandusvaja- duste testi. Põhikriteeriumid: rahvastikutihedus ja olemasolevate kõrgkoolide paikne- mise tihe- dus. Riigi tunnustatud diplomite väljaandmise loa saab anda üksnes Itaalia juriidilistele isi- kutele.

Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Kindlustus ja kindlustusega – seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 194/1942, artikkel 4 Seadus nr 4/1999 registri kohta
Kirjeldus:	Finantsteenused Aktuaaride registrisse kandmiseks, mis on vajalik aktuaari kutsealal töötamiseks, on nõutav elukoht Itaalias.
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadusandlik dekreet nr 58/1998, artiklid 1, 19, 28, 30–33, 38, 69 ja 80 Itaalia Panga ja Consobi 22. veebruari 1998. aasta ühismäärus, artiklid 3 ja 41 Itaalia Panga 25. jaanuari 2005. aasta määrus, V osa VII peatüki II jagu Consobi 29. oktoobri 2007. aasta määrus nr 16190, artiklid 17–21, 78–81 ja 91–111
Kirjeldus:	Finantsteenused Et saada luba väärtpapierarveldussüsteemi või väärtpaperite keskdepositooriumi haldamiseks Itaalias, peab äriühing olema asutatud juriidilise isikuna (mitte filiaalina) Itaalias. Kollektiivsete investeerimiskeemide puhul, mis ei ole vabalt võõrandatavatesse väärtpaperitesse ühiseks investeerimiseks loodud ja ELi õigusaktide kohaselt ühtlustatud ettevõtjad (eurofondid), peab usaldusisik või hoiulevõtja olema registreeritud juriidilise isikuna Itaalias või olema registreeritud juriidilise isikuna mõnes teises ELi liikmesriigis ja asutatud filiaali kaudu Itaalias. ELi õigusaktide kohaselt ühtlustamata eurofondide valitsejad peavad samuti olema asutatud juriidilise isikuna (mitte filiaalina) Itaalias. Pensionifondide vara võivad hallata üksnes pangad, kindlustusandjad, investeerimisühingud ja ELi õigusaktide kohaselt ühtlustatud eurofondide valitsejad, mille seaduslik peakontor on ELis, ning Itaalias asutatud eurofondid. Rändmüügiteenuse osutamiseks peavad vahendajad kasutama volitatud finantsteenuste osutajaid, kelle elukoht on mõne ELi liikmesriigi territooriumil. Väljastpoolt ELi pärit vahendajate esinduskontorid ei tohi tegeleda tegevusega, mille eesmärk on pakkuda investeerimisteenusid, sealhulgas kauplemisega enda või klientide nimel, väärtpaperite emissiooni tagamise ja väärtpaperite paigutamise (nõutav on filiaal).

Sektor:	Turismi- ja reisiteenused
Allsektor:	Giiditeenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7472
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Piirkondlik
Meetmed:	Seadus nr 135/2001, artiklid 7.5 ja 6 Seadus nr 40/2007 (seadusandlik dekreet nr 7/2007)
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Väljastpoolt ELi pärit giidid peavad saama piirkonnalt professionaalse giidina tegutsemiseks eriloa. ELi liikmesriikide giididelt sellist luba ei nõuta. Luba antakse giididele, kellel on piisav pädevus ja piisavad teadmised.
Sektor:	Kalandus Transport
Allsektor:	Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu) Lootsi- ja sildumisteenused Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused Muud veetranspordi tugiteenused Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kohustused
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Kuninglik dekreet nr 327/1942 (navigatsiooniseadustik) (mida on muudetud seadusega nr 222/2007), artiklid 143 ja 221
Kirjeldus:	Investeeringud ja rahvusvahelised meretransporditeenused Välismaalased, kes ei ole ELi residendid, ei saa omada enamuosalusust Itaalia lipu all sõitvates laevades ega kontrollivat osalusust laevandusettevõttes, mille peakontor on Itaalias.

Sektor:	Transport
Allsektor:	Vee- ja maasõiduki teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 745 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Laevandusseadustik Seadus nr 84/1994 Ministri dekreet nr 585/1995
Kirjeldus:	Investeeringud Mereveoste käitlemise teenuste puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtjate arv ja neile avalduv mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine ja uute töökohtade loomine.

Lätis kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	Kinnisvara omandamine
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Enamsoodustusrežiim
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus maareformi kohta Läti Vabariigi linnades, § 20 ja § 21 Seadus maa erastamise kohta maapiirkondades, § 28
Kirjeldus:	Investeeringud Kanada või kolmanda riigi kodanikul on lubatud omandada linnamaad Lätis või mõnes teises ELi liikmesriigis registreeritud äriühingu kaudu: a) kui üle 50 % äriühingu omakapitalist kuulub ELi liikmesriikide kodanikele, Läti valitsusele ja/või omavalitsusele; b) kui üle 50 % äriühingu omakapitalist kuulub sellise kolmanda riigi füüsilistele isikutele ja äriühingutele, kellega Läti on sõlminud investeeringute edendamist ja vastastikust kaitset käsitleva kahepoolse lepingu, mille Läti Parlament on heaks kiitnud enne 31. detsembrist 1996; c) kui üle 50 % äriühingu omakapitalist kuulub sellise kolmanda riigi füüsilistele isikutele ja äriühingutele, kellega Läti on sõlminud investeeringute edendamist ja vastastikust kaitset käsitleva kahepoolse lepingu pärast 31. detsembrist 1996, kui kõnealuses lepingus on kindlaks määratud Läti füüsiliste isikute ja äriühingute õigused maa omandamisel asjaomases kolmandas riigis;

- d) kui punktides a–c nimetatud isikutele kuulub kokku üle 50 % äriühingu omakapitalist;
- e) mis on riigile kuuluv piiratud vastutusega äriühing, kui talle kuuluvad äriühingu aktsiad on noteeritud börsil.

Kui Kanada ning selle provintsid ja territooriumid lubavad Läti kodanikel ja ettevõtjatel osta oma territooriumil asuvates linnades kinnisvara, lubab Läti Kanada kodanikel ja ettevõtjatel osta Läti linnades kinnisvara samadel tingimustel kui Läti kodanikel.

Sektor:	Turustamine ja tervishoiuteenused
Allsektor:	Ravimite ning meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük Muud apteekriteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 63211
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Ravimiseadus, § 38
Kirjeldus:	Investeeringud Et alustada iseseisvat tööd apteegis, peab välisriigi apteeker või apteekri assistent, kes on saanud hariduse riigis, mis ei ole ELi liikmesriik või EMP riik, töötama vähemalt aasta apteegis apteekri järelevalve all.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Kriminaalmenetluse seadus, § 79 Läti Vabariigi advokatuuriseadus, § 4
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Advokatuuri täisliikmeks saamiseks, mis on vajalik tegutsemiseks vandeadvokaadina või vandeadvokaadi abina, on nõutav Läti kodakondsus. Vandeadvokaatidel, kes on mõne ELi liikmesriigi kodanikud ja kes on registreeritud Läti vandeadvokaatide nõukogus, on õigus osaleda ja hääletada vandeadvokaatide üldkoosolekul.

Riigiseseid õigusteenuseid (advokaadi- ja esindusteenused kriminaalmenetlustes) võib osutada Lätis kooskõlas riigisese õigusega üksnes:

- a) vandeadvokaat või vandeadvokaadi abi, kellel on Läti kodakondsus, või
- b) ELi liikmesriigi kodanik, kes on määratud mõnes ELi liikmesriigi advokaadi ametisse, või
- c) välisriigi advokaat Läti ja asjaomase välisriigi vahel sõlmitud õigusabi raamlepingu raames.

ELi liikmesriikide advokaatidele ja välisriikide advokaatidele kehtivad erinõuded. Näiteks on neil lubatud osaleda kriminaalmenetluses üksnes koos Läti vandeadvokaatide kolleegiumi liikmeks oleva advokaadiga.

ELi ja ELi liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuste osutamiseks võidakse nõuda kaubanduslikku kohalolekut ühes riigisiseses õiguses mittediskrimineerivalt ette nähtud õiguslikus vormis. Mõni õiguslik vorm võib olla mittediskrimineerivatel alustel ette nähtud üksnes advokatuuri liikmetele.

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Auditeerimisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86211, CPC 86212, v.a majandusarvestusteenused
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Vandeadvokaatide seadus
Kirjeldus:	Investeeringud Vannutatud audiitorite äriühingu hääleõiguslikest aktsiatest üle 50 % võib kuuluda välinvestoritele üksnes juhul, kui nad on ELi liikmesriigi või EMP riigi vannutatud audiitorid või vannutatud audiitorite äriühingud või audiitorid või audiitorite äriühingud, kellel on vastavalt ELi liikmesriigi või EMP riigi seadustele õigus tegutseda vannutatud audiitori kutsealal või vannutatud audiitorite äriühinguna, nagu kõnealune kutsealane tegevus on määratletud Läti seadustes.

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Trükkimine ja kirjastamine
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 88442
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Ajakirjandus- ja muu meedia seadus, § 8

Kirjeldus:	Investeeringud Meediaväljaandeid võivad luua ja neid kirjastada Lätis asutatud juriidilised isikud ja Läti füüsilised isikud. Filiaalid ei ole lubatud.
Sektor:	Kalandus Transport
Allsektor:	Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu) Lootsi- ja sildumisteenused Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused Muud veetranspordi tugiteenused Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kohustused
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Mereseadustik
Kirjeldus:	Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveo-teenused Läti lipu all on lubatud sõita üksnes Läti laevaregistrisse kantud laevadel, mida peab haldama ELis registreeritud üksus. Välisriigi laevaomanikud, kes ei ole asutatud ELis, võivad kanda laeva registrisse, tingimusel et laeva tehnilise haldamise eest vastutab laeva haldamise lepingu alusel Lätis registreeritud juriidiline isik.

Leedus kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Enamsoodustusrežiim
Valitsustasand:	Riiklik

Meetmed:	<p>Leedu vabariigi advokatuuriseadus nr IX-2066, 18. märts 2004, viimati muudetud 17. novembri 2011. aasta seadusega nr XI-1688</p> <p>Leedu Vabariigi seadus nr I-2882 notarielukutse kohta, 15. september 1992, viimati muudetud 19. aprilli 2012. aasta seadusega nr X-1979</p>
Kirjeldus:	<p>Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus</p> <p>ELi ja ELi liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuste osutamiseks, sealhulgas kohtutes esindamiseks, on nõutav advokatuuri täisliikmeks olemine.</p> <p>Õigusabiteenuste osutamiseks seoses ELi ja ELi liikmesriigi õigusega võidakse nõuda kaubanduslikku kohalolekut ühes riigisiseses õiguses mittediskrimineerivalt ette nähtud õiguslikus vormis. Mõni õiguslik vorm võib olla mittediskrimineerivatel alustel ette nähtud üksnes advokatuuri liikmetele.</p> <p>Advokatuuri võib vastu võtta üksnes EMP riikide ja Šveitsi Konföderatsiooni kodanikke, kes saavad sellega õiguse osutada õigusteenuseid seoses siseriikliku õigusega.</p> <p>Välisriikide advokaadid võivad tegutseda kohtus advokaadina üksnes vastavalt kahepoolsetele õigusabilepingutele.</p>
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Auditeerimisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86211, CPC 86212, v.a majandusarvestusteenused
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	15. juuni 1999. aasta seadus nr VIII-1227 auditeerimise kohta, muudetud 3. juuli 2008. aasta seadusega nr X-1676
Kirjeldus:	<p>Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus</p> <p>Vähemalt 75 % aktsiatest peab kuuluma ELi või EMP audiitoritele või audiitorühingutele.</p> <p>Audiitori aruanne peab valmima koostöös audiitoriga, kellel on Leedus tegutsemise luba.</p> <p>Asutamine aktsiaseltsina (AB) ei ole lubatud.</p>
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Patendivolinikud
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 879 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik

- Meetmed:** 10. oktoobri 2000. aasta seadus nr VIII-1981 kaubamärkide kohta
7. novembri 2002. aasta seadus nr IX-1181 disainilahenduste kohta
18. jaanuari 1994. aasta seadus nr I-372 patentide kohta
16. juuni 1998. aasta seadus pooljuhttoodete topoloogia suhtes kohaldatava õiguskaitse kohta
Patendivolinike määrus, mis on heaks kiidetud Leedu Vabariigi valitsuse 20. mai 1992. aasta määrusega nr 362 (viimati muudetud 8. novembri 2004. aasta määrusega nr 1410)
- Kirjeldus:** **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Kolmandate riikide (teiste riikide kui ELi liikmesriikide) kodanikke ei ole lubatud registreerida patendivolinikuks. Patendivoliniku teenuseid võivad osutada Leedus üksnes patendivolinikud.
- Sektor:** Turustamine
- Allsektor:** Pürotehnika turustamine
- Tegevusala klassifikatsioon:**
- Reservatsiooni liik:** Turulepääs
- Valitsustasand:** Riiklik
- Meetmed:** 23. märtsi 2004. aasta seadus nr IX-2074 tsiviilotstarbelise pürotehnika ringluse järelevalve kohta
- Kirjeldus:** **Piiriülene teenustekaubandus**
Pürotehnika turustamiseks on vaja luba. Loa võivad saada üksnes ELis asutatud juriidilised isikud.
- Sektor:** Energeetika
- Allsektor:** Kütuste torustransport
Energiajaotusega seotud teenused
- Tegevusala klassifikatsioon:** CPC 713, CPC 887
- Reservatsiooni liik:** Turulepääs
- Valitsustasand:** Riiklik
- Meetmed:** Leedu Vabariigi seadus nr VIII-1973 maagaasi kohta, 10. oktoober 2000
- Kirjeldus:** **Piiriülene teenustekaubandus**
Kohaldatakse asutamiskoost. Loa kütuste ülekandmiseks ja jaotamiseks võib anda üksnes Leedu juriidilistele isikutele või välisriikide juriidilistele isikutele või muude organisatsioonide filiaalidele (tütarettevõttjad), mis on asutatud Leedus.
Reservatsiooni ei kohaldata nõustamisteenuste suhtes, mis on seotud kütuste ülekandmise ja jaotamisega tasu eest või lepingu alusel.

Sektor:	Energeetika
Allsektor:	Elektrienergia ülekandmine ja jaotamine
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 401, CPC 887
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Leedu Vabariigi seadus nr VIII-1881 elektrienergia kohta, 20. juuli 2000
Kirjeldus:	<p>Piiriülene teenustekaubandus</p> <p>Loa elektrienergia ülekandmiseks, jaotamiseks ja üldsusele tarnimiseks ning elektrikaubanduse korraldamiseks võib anda üksnes Leedu juriidilistele isikutele või välisriikide juriidilistele isikute või muude organisatsioonide filiaalidele, mis on asutatud Leedus.</p> <p>Reservatsiooni ei kohaldata nõustamisteenuste suhtes, mis on seotud elektri ülekandmise ja jaotamisega tasu eest või lepingu alusel.</p>
Sektor:	Kalandus, transport
Allsektor:	<p>Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused</p> <p>Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu)</p> <p>Lootsi- ja sildumisteenused</p> <p>Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused</p> <p>Muud veetranspordi tugiteenused</p> <p>Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd</p>
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev. 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590
Reservatsiooni liik:	<p>Võrdne kohtlemine</p> <p>Turulepääs</p> <p>Kohustused</p>
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Leedu Vabariigi seadus nr I-1513 kaubalaevanduse kohta, 12. september 1996
Kirjeldus:	<p>Investeeringud ja rahvusvahelised meretransporditeenused</p> <p>Leedu lipu all on lubatud sõita üksnes Leedu merelaevade registrisse kantud laevadel, mis kuuluvad või mida prahib (ilma laevapereta) Leedu kodanik või Leedus asutatud äriühing.</p>
Sektor:	Transport
Allsektor:	Raudteetranspordi teenused

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 711
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Leedu Vabariigi seadus nr IX-2152 raudteetranspordi kohta, 22. aprill 2004, mida on muudetud 8. juuni 2006. aasta seadusega nr X-653
Kirjeldus:	Investeeringud Transiiditeenuste osutamise ainuõigus antakse raudtee-ettevõtetele, mis kuuluvad riigile või mille aktsiad kuuluvad 100 % riigile.

Luksemburgis kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Loi du 16 décembre 2011 modifiant la loi du 10 août 1991 sur la profession d'avocat
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Õigusteenuste osutamiseks seoses Luksemburgi õigusega, sealhulgas kohtutes esindamiseks, on nõutav advokatuuri täisliikmeks olemine. Advokatuuri täisliikmeks saamiseks peab olema täidetud elukohanõue (kaubanduslik kohalolek). Advokatuuri juhatus võib olla vastastikkuse põhimõtte alusel nõus loobuma välisriigi kodaniku puhul kodakondsusnõudest. Õigusteenuste osutamiseks seoses Luksemburgi õigusega võidakse nõuda kaubanduslikku kohalolekut ühes riigisiseses õiguses mittediskrimineerivalt ette nähtud õiguslikus vormis. Mõni õiguslik vorm võib olla mittediskrimineerivatel alustel ette nähtud üksnes advokatuuri liikmetele.

Sektor:	Turustamine
Allsektor:	Ravimite ning meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 63211
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik

Meetmed:	Loi du 4 juillet 1973 concernant le régime de la pharmacie (annexe a043) Règlement grand-ducal du 27 mai 1997 relatif à l'octroi des concessions de pharmacie (annexe a041) Règlement grand-ducal du 11 février 2002 modifiant le règlement grand-ducal du 27 mai 1997 relatif à l'octroi des concessions de pharmacie (annexe a017)
Kirjeldus:	Investeeringud Ravimite ja meditsiinikaupade jaemüügiga võivad tegeleda üksnes füüsilised isikud.
Sektor:	Kalandus Transport
Allsektor:	Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu) Lootsi- ja sildumisteenused Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused Muud veetranspordi tugiteenused Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kohustused
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	9. novembri 1990. aasta seadus
Kirjeldus:	Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveo-teenused Välisinvestorid, kes ei ole ELi liikmesriigi kodanikud või kes ei ole asutatud või kelle peamine tegevuskoht ei ole ELis või EMPs, ei saa omada Luksemburgi lipu all sõitvast merelaevast 50 % või rohkem. Reservatsiooni ei kohaldata laeva suhtes, mis on prahtitud ilma laevapereta prahtijale, kes vastab eespool nimetatud omandinõuetele ja laeva ka tegelikult kasutab.

Maltal kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	Kinnisvara omandamine
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs

Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Kinnisvaraseadus (omandamine mitteresidentide poolt), 246. peatükk Eli ühinemislepingu protokoll nr 6 lisaeluasemete omandamise kohta Malta
Kirjeldus:	Investeeringud Isikud, kes ole ELi liikmesriigi kodanikud, ei saa omandada kinnisvara kaubanduslikel eesmärkidel. Äriühingud, mille aktsiatest 25 % (või rohkem) kuulub isikutele väljastpoolt ELi, peavad saama kinnisvara ostuks kaubanduslikel või ärilistel eesmärkidel pädevalt asutuselt (rahandusministrilt) loa. Pädev asutus otsustab, kas kavandatav omandamine toob Malta majandusele puhaskasu.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Kohtukorraldus- ja tsiviilkohtumenetluse seadustik, 12. peatükk
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Õigusteenuse osutamiseks seoses Malta õigusega, sealhulgas kohtutes esindamiseks, on nõutav advokatuuri täisliikmeks olemine. Advokatuuri täisliikmeks saamiseks peab olema täidetud elukohanõue (kaubanduslik kohalolek). Õigusteenuste osutamiseks seoses Malta õigusega võidakse nõuda kaubanduslikku kohalolekut ühes riigisisese õiguses mittediskrimineerivalt ette nähtud õiguslikus vormis. Mõni õiguslik vorm võib olla mittediskrimineerivatel alustel ette nähtud üksnes advokatuuri liikmetele. Advokatuuri võib vastu võtta üksnes EMP riikide ja Šveitsi Konföderatsiooni kodanikke, kes saavad sellega õiguse osutada õigusteenuseid seoses Malta õigusega.
Sektor:	Turustamine
Allsektor:	Ravimite ning meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 63211
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Apteegi tegevusluba käsitlevad eeskirjad (LN279/07), mis on välja antud meditsiiniseaduse alusel (458. peatükk)

Kirjeldus:	Investeeringud Apteegile tegevusloa väljastamise suhtes kohaldatakse konkreetseid piiranguid. Ühegi isiku nimel ei tohi olla linnas või külas üle ühe tegevusloa (apteegi tegevusluba käsitlevate eeskirjade (LN 279/07) 5. eeskirja punkt 1), välja arvatud juhul, kui asjaomases linnas või külas ei ole rohkem taotlusi (apteegi tegevusluba käsitlevate eeskirjade (LN 279/07) 5. eeskirja punkt 1).
Sektor:	Haridusteenused
Allsektor:	Kõrgharidusteenused Täiskasvanuharidusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 923, CPC 924
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	2012. aasta õiguslik teade nr 296
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Teenuseosutajad, kes soovivad osutada erasektori rahastatavaid kõrgharidus- või täiskasvanuharidusteenuseid, peavad saama haridus- ja tööhõiveministeriumilt loa. Loa andmise otsuse tegemisel võidakse kohaldada kaalutusõigust.
Sektor:	Transport
Allsektor:	Veetransport Veetransporti tugiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 721, CPC 742 osaliselt, CPC 745, CPC 749 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kohustused
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Gozo reisijate- ja kaubaveoteenuseid (tasusid) käsitlevad eeskirjad (SL499.31) Riigihankemenetluste tulemusel antakse lepingute alusel ainuõigused.
Kirjeldus:	Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveo-teenused Ainult kohalikes vetes vedusid sooritavate laevade rentimiseks koos meeskonnaga on vaja Malta transpordiameti luba. Üksnes Malta sisevetes toimuva kaubaveo puhul kehivad avaliku teenindamise kohustused.

Seoses Malta ja Gozo vahelise kabotaažipiiranguga antakse ainuõigused valitsuse antud kontsessiooni alusel. See ainuõiguslikkus on seotud üksnes reisijate, sõidukite ja kauba veoga Ċirkewwa sadama ja Marsamxetto sadama (Malta) ning Mġarri sadama (Gozo) vahelisel Malta-Gozo liinil. Selliste teenuste puhul kehtivad tariifid on reguleeritud Gozo reisijate- ja kaubaveoteenuseid (tasusid) käsitlevate eeskirjadega (SL499.31).

Tugiteenuste osutamisel kohaldatakse kodakondsusnõuet.

Sektor:	Transporditeenused
Allsektor:	Muud transporditeenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 712
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Taksoteenuseid käsitlevad eeskirjad (SL499.59)
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Taksod:veolubade arvu suhtes kohaldatakse piiranguid. Karozzini (hobuvankrid): veolubade arvu suhtes kohaldatakse piiranguid.

Sektor:	Energeetika
Allsektor:	Elektrienergia
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Enemalta seadus (272. peatükk)
Kirjeldus:	Investeeringud Enemaltal on elektrienergia tootmise monopol.

Madalmaades kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Kõikide transpordiliikide tugiteenused
Allsektor:	Tollivormistusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 748 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Algemene Douanewet (üldine tolliseadus)

Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Vastavalt üldise tolliseaduse artiklitele 1:3 ja 1:9 on inspektoril õigus otsustada, kas lubada füüsilisel või juriidilisel isikul tegutseda tolliesindajana. Tolliesindaja, kelle elu- või tegevuskoht ei ole Madalmaades, peab asuma elama Madalmaadesse või omandama Madalmaades kindla asukoha, enne kui talle antakse luba tegutseda tolliesindajana.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Advocatenwet (advokaadiseadus)
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus ELi ja ELi liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuste osutamiseks, sealhulgas kohtutes esindamiseks, on nõutav advokatuuri täisliikmeks olemine. Õigusteenuste osutamiseks seoses ELi ja ELi liikmesriigi õigusega võidakse nõuda kaubanduslikku kohalolekut ühes riigisiseses õiguses mittediskrimineerivalt ette nähtud õiguslikus vormis. Advokaadiseaduse artikli 2c ning artiklite 16b–16d kohaselt võivad ametinimetust <i>advocaat</i> kasutada üksnes kohalikul tasandil litsentsitud juristid. Ametinimetust <i>advocaat</i> võivad kasutada üksnes Madalmaade registrisse kantud advokaadid. Välisriigi (registreerimata) advokaadid peavad ametinimetuse <i>advocaat</i> kasutamise asemel nimetama Madalmaades tegutsemise korral oma koduriigi kutseorganisatsiooni.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Proovimärgisega märgistamise teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 893 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Waarborgwet 1986
Kirjeldus:	Investeeringud Proovimärgisega märgistamise teenuste pakkumiseks on nõutav kaubanduslik kohalolek Madalmaades. Väärismetallesemete proovimärgisega märgistamise ainuõigus on praegu antud Madalmaade kahele avalik-õiguslikule monopolile.
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Veterinaarteenused

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 932
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde 1990 (WUD)
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Juurdepääs on üksnes füüsilistel isikutel.
Sektor:	Kalandus, transport
Allsektor:	Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu) Lootsi- ja sildumisteenused Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused Muud veetranspordi tugiteenused Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.10502, CPC 5133, CPC5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kohustused
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Wetboek van Koophandel (kaubandusseadustik), artikli 311 lõike 1 punkt b
Kirjeldus:	Investeeringud ja rahvusvahelised meretransporditeenused Madalmaades registreeritud merelaev võib kuuluda üksnes: a) füüsilisele isikule, kellel on ELi liikmesriigi, EMP riigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodakondsus; b) äriühingule või juriidilisele isikule, kelle suhtes kohaldatakse ELi liikmesriigi, Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 349 ning artikli 355 lõigetes 1–4 ja lõike 5 punktis c nimetatud riigi, saare või piirkonna või EMP riigi või Šveitsi Konföderatsiooni õigust, ning c) eespool nimetatud füüsilisele isikule, äriühingule või juriidilisele isikule, kes saab kasutada oma Euroopa õigust asutamis- või elamisvabadusele ELi ja kolmanda riigi vahel sõlmitud lepingu alusel. Omaniku või tema tütarettevõtja peamine tegevuskoht peab olema Madalmaades. Üks või mitu Madalmaades elavat füüsilist isikut peab vastutama laeva, kapteni, meeskonna ja seonduvate küsimuste eest ning omama volitust esindada omanikku ja teha tema nimel otsuseid. Registreerida ei saa merelaeva, mis on juba kantud kas merelaeva või siseveelaevana riiklikkusse registrisse või sarnasesse välisriigi registrisse. Registreerimistaotluse esitamisel peab taotluse esitaja märkima elukoha Madalmaades.

Sektor:	Energeetika
Allsektor:	Elektrijaotus Maagaasi torujuhtmetransport
Tegevusala klassifikatsioon:	ISICrev 3.1 040,CPC 71310
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Elektricitetswet 1998 Gaswet
Kirjeldus:	Investeeringud Elektrivõrgu ja gaasivõrgu omanikud saavad olla vaid Madalmaade valitsus (ülekande-süsteemid) ja muud avalik-õiguslikud asutused (jaotussüsteemid).

Sektor:	Mäetööstus
Allsektor:	Toornafta ja maagaasi tootmine
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 10, ISIC rev 3.1 11, ISIC rev 3.1 12, ISIC rev 3.1 13, ISIC rev 3.1 14
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Mijnbouwwet (kaevandamiseseadus)
Kirjeldus:	Investeeringud Erasektori äriühingud uurivad ja kasutavad Madalmaades süsivesinikke alati koos ma-jandusministri määratud avaliku sektori äriühinguga (aktsiaseltsiga). Kaevandmiseseaduse artiklites 81 ja 82 on sätestatud, et kõik määratud äriühingu aktsiad peavad kuuluma otseselt või kaudselt Madalmaadele.

Poolas kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	Kinnisvara omandamine
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	24. märtsi 1920. aasta seadus kinnisvara omandamise kohta välismaalaste poolt (2004. aasta Poola ametlik väljaanne nr 167, punkt 1758 koos hilisemate muudatus-tega)

Kirjeldus:	Investeeringud Välismaalased vajavad kinnisvara otseseks või kaudseks omandamiseks luba. Luba antakse siseministri haldusotsusega kaitseministri nõusolekul ning põllumajandusliku kinnisvara puhul ka põllumajanduse ja maaelu arengu ministri nõusolekul.
Sektor:	Kirjastamine ja trükkimine
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 221, ISIC rev 3.1 222
Reservatsiooni liik:	Kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	26. jaanuari 1984. aasta ajakirjandusseadus (Poola ametlik väljaanne nr 5, punkt 24 koos hilisemate muudatustega)
Kirjeldus:	Investeeringud Ajalehtede ja ajakirjade peatoimetaja suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.
Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	Ettevõtluvormid
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	2. juuli 2004. aasta seadus majandustegevusvabaduse kohta, artiklid 13.3 ja 95.1
Kirjeldus:	Investeeringud Esinduse majandustegevus võib hõlmata üksnes välisriigi ematettevõtja reklaamimist ja edendamist. Kõikides sektorites, välja arvatud õigusteenused ja tervishoiuasutuste osutatavad teenused, võivad väljastpoolt ELi pärit investorid tegeleda majandustegevusega üksnes usaldusühingu, piiratud vastutusega kapitaliühingu, piiratud vastutusega äriühingu ja kapitaliühingu vormis; kohalikud äriühingud võivad kasutada ka mitteäriliste partnerlusettevõtete vorme (täisühing ja piiramatult vastutusega äriühing).
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt

Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	5. juuli 2002. aasta seadus välisriikide advokaatide poolse õigusabi andmise kohta Poola Vabariigis, artikkel 19
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus ELi ja ELi liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuste osutamiseks, sealhulgas kohtutes esindamiseks, on nõutav advokatuuri täisliikmeks olemine. Kui kohalikele äriühingutele on kättesaadav ka kutseühingu ja seltsingu vorm, siis välisriigi advokaadid võivad kuuluda üksnes registreeritud ühingusse, usaldusühingusse või piiratud vastutusega kapitaliühingusse.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Auditeerimisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86211, CPC 86212, v.a majandusarvestusteenused
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	7. mai 2009. aasta seadus vannutatud audiitorite, audiitorühingute ja riigi järelevalve kohta (Poola ametlik väljaanne nr 77, punkt 649 koos hilisemate muudatustega)
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Audiitorühingute asutamisel võib kasutada üksnes teatavaid Poola õiguslikke vorme.
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Veterinaarteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 932
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	21. detsembri 1990. aasta seadus veterinaarkirurgi elukutse ja veterinaarkirurgide kodade kohta
Kirjeldus:	Investeeringud Poola territooriumil viibiv füüsiline isik peab olema veterinaarteenuste pakkumiseks ELi liikmesriigi kodanik. Välisriikide isikud võivad taotleda tegevusluba.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Kirjaliku ja suulise tõlke teenused

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87905
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	25. novembri 2004. aasta seadus vandetõlgi elukutse kohta (Poola ametlik väljaanne nr 273, punkt 2702), artikkel 2.1
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Üksnes füüsilised isikud võivad olla vandetõlgid.
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Kindlustus ja kindlustusega – seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	22. mai 2003. aasta seadus kindlustustegevuse kohta (2003. aasta Poola ametlik väljaanne nr 124, punkt 1151) 22. mai 2003. aasta seadus kindlustusvahenduse kohta (2003. aasta Poola ametlik väljaanne nr 124, punkt 1154), artiklid 16 ja 31
Kirjeldus:	Finantsteenused Kindlustusvahendajad peavad olema kohalikud juriidilised isikud (mitte filiaalid).
Sektor:	Transport
Allsektor:	Lennutranspordi tugiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 742 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	3. juuli 2002. aasta Poola lennundusseadus, artiklid 174.2 ja 174.3
Kirjeldus:	Investeeringud Külmutatud või jahutatud kaupade hoiustamise teenuste ning vedelike või gaaside mahtkaubana hoiustamise teenuste puhul sõltub konkreetsete teenuseliikide osutamise võimalus lennujaama suurusest. Teenuseosutajate arvu lennujaamas võib piirata ruumipuuduse tõttu ning mitte vähem kui kahe teenuseosutajani muudel põhjustel. Lennujaama käitamisega seotud teenuste puhul võib välisosalus olla kuni 49 %.

Sektor:	Energeetika
Allsektor:	Elektrienergia tootmine, ülekandmine ja jaotamine Vedelike või gaaside mahtkaubana hoiustamise teenused Energiajaotusega seotud teenused Elektrienergia hulgi- või jaemüük
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 040,CPC 63297, CPC 74220, CPC 887
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	10. aprilli 1997. aasta energiaseadus, artiklid 32 ja 33

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

Energiaseaduse kohaselt on vaja luba järgmise tegevuse jaoks:

- kütuse või energia tootmine, välja arvatud: tahke- või gaaskütuse tootmine; elektrienergia tootmine, kasutades elektrienergiaallikaid (v.a taastuvad energiaallikad), mille koguvõimsus ei ületa 50 MW; elektrienergia ja soojuse koostootmine, kasutades allikaid (v.a taastuvad energiaallikad), mille koguvõimsus ei ületa 5 MW; soojuse tootmine, kasutades allikaid, mille koguvõimsus ei ületa 5 MW;
- gaaskütuse ladustamine ladustamisrajatistes, maagaasi veeldamine ja veeldatud maagaasi taasgaasistamine maagaasi veeldusjaamades ning vedelkütuse ladustamine, välja arvatud vedelkütuse kohalik ladustamine rajatistes, mille võimsus on väiksem kui 1 MJ/s, ja vedelkütuse ladustamine jaemüügis;
- kütuse või energia ülekandmine või jaotamine, välja arvatud: gaaskütuse jaotamine võrgus, mille võimsus on väiksem kui 1 MJ/s, ja soojuse ülekandmine või jaotamine, kui klientide tellitud võimsus ei ületa 5 MW;
- kütuse või energiaga kauplemine, välja arvatud: kauplemine tahkekütusega; kauplemine elektrienergiaga, kasutades kliendile kuuluvaid seadmeid, mille pinge on väiksem kui 1 kV; kauplemine gaaskütusega, kui tekkiv aastakäive ei ületa 100 000 eurot; kauplemine vedelgaasiga, kui aastakäive ei ületa 10 000 eurot; kauplemine gaaskütusega ja elektrienergiaga, mida teostavad kaubabörsidel maaklerfirmad, mis tegelevad kaubabörsidel maaklerlusega vastavalt 26. oktoobri 2000. aasta seadusega kaubabörside kohta, ning kauplemine soojusega, kui kliendi tellitud võimsus ei ületa 5 MW. Käibepiirangud ei kehti gaaskütuse või vedelkütuse hulgemüügi ega ballooni gaasi jaemüügi korral.

Pädev asutus võib anda loa üksnes taotlejale, kes on registreerinud oma peamise tegevuskoha või elukoha ELi liikmesriigi, EMP riigi või Šveitsi Konföderatsiooni territooriumil.

Portugali kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Enamsoodustusrežiim
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 15/2005, artiklid 194 ja 203 Advokatuuri põhikiri (Estatuto da Ordem dos Advogados) ja dekreet-seadus nr 229/2004, artiklid 5 ja 7–9 Dekreet-seadus nr 88/2003, artiklid 77 ja 102 Advokaatide kodade põhikiri (Estatuto da Câmara dos Solicitadores), mida on muudetud seadustega nr 49/2004 ja nr 14/2006 ning dekreet-seadusega nr 226/2008 Seadus nr 78/2001, artiklid 31 ja 4 Perelepituse ja tööalase lepituse korraldus (määrus nr 282/2010) Seadus nr 21/2007 vahenduse kohta kriminaalasjades, artikkel 12 Seadus nr 32/2004 pankrotihaldurite kohta (muudetud dekreet-seadusega nr 282/2007 ja seadusega nr 34/2009), muu hulgas artiklid 3 ja 5 Dekreet-seadus nr 54/2004 (regime jurídico das sociedades de administradores de insolvência), artikkel 1
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Õigusteenuste osutamiseks, sealhulgas kohtutes esindamiseks, on nõutav advokatuuri täisliikmeks olemine. Portugali õiguse praktiseerimiseks peab olema täidetud elukoha-nõue (kaubanduslik kohalolek). Portugali õiguse praktiseerimiseks kvalifikatsioonide tunnustamise suhtes kohaldatakse vastastikkuse tingimust. Õigusteenuste osutamisel võidakse nõuda kaubanduslikku kohalolekut ühes riigisisese õiguses mittediskrimineerivalt ette nähtud õiguslikus vormis. Mõni õiguslik vorm võib olla mittediskrimineerivatel alustel ette nähtud üksnes advokatuuri liikmetele. Portugalis võivad tegutseda üksnes õigusbürood, mille kõik aktsiad kuuluvad Portugali advokatuuri liikmetele. Tegutsemiseks advokaadi (solicitador) kutsealal on nõutav ELi liikmesriigi kodakondsus.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Majandusarvestusteenused Auditeerimisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC86211, CPC 86212, CPC 86213, CPC 86219
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Dekreet-seadus nr 452/99 raamatupidajate kogu põhikirja kohta (Estatuto da Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas) (muudetud ja uuesti avaldatud dekreet-seadusega nr 310/2009), artiklid 85 ja 87

Dekreet-seadus nr 487/99 vannutatud audiitorite kogu põhikirja kohta (Estatuto da Ordem Revisores Oficiais de Contas) (muudetud ja uuesti avaldatud dekreet-seadusega nr 224/2008), artiklid 95–97

Kirjeldus:	Investeeringud Majandusarvestusteenused Raamatupidamisettevõtteid võivad omada üksnes kohalikul tasandil litsentsitud raamatupidajad. Arvepidamisteenuseid võib ilma selliste omandi-piiranguteta pakkuda siiski ka Portugali äriregistri koodiga juriidiline isik, kui tegelikke majandusarvestusteenuseid osutab kohalikul tasandil litsentsitud raamatupidaja.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Inkassoteenused Krediidiinfoteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87901, CPC 87902
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 49/2004
Kirjeldus:	Investeeringud Inkassoteenuste ja krediidiinfoteenuste osutamiseks on nõutav ELi liikmesriigi kodakondsus.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Tööstusomandi volinik
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Dekreet-seadus nr 15/95 tööstusomandi volinike kohta (muudetud seadusega nr 17/2010), artikkel 2 Portaria 1200/2010, artikkel 5
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Tööstusomandi volinike suhtes kohaldatakse EMP riigi kodakondsuse nõuet.
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Veterinaarteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 932

Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Dekreet-seadus nr 368/91 (veterinaararstide liidu põhikiri)
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Veterinaarteenuste osutamiseks peab olema täidetud elukohanõue.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Kinnisvarateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 821, CPC 822
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Dekreet-seadus nr 211/2004 (muudetud ja uuesti avaldatud dekreet-seadusega nr 69/2011), artiklid 3 ja 25
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Füüsilistel isikutel peab olema elukoht EMP riigis. Juriidilised isikud peavad olema asutatud EMP riigis.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Põllumajandusega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 88 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Dekreet-seadus nr 119/22 Seadus nr 47/2011 Dekreet-seadus nr 183/98
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Bioloogi, keemiaanalüütika ja agronoomi kutsealal võivad töötada üksnes füüsilised isikud.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Turvateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309

Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 34/2013 Määrus nr 273/2013
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Välisriigi teenuseosutajal ei ole lubatud osutada piiriüleselt turvateenuseid. Spetsialistide suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.
Sektor:	Turustamine
Allsektor:	Jaemüügiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC631, CPC 632, v.a. CPC 6321, CPC 63297
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	19. jaanuari 2009. aasta dekreet-seadus nr 21 16. aprilli 2009. aasta määrused nr 417 ja nr 418
Kirjeldus:	Investeeringud Teatavate jaemüügiettevõtete rajamisel kehtib spetsiaalne lubade andmise süsteem. See puudutab ettevõtteid, mille müügipind ületab 2 000 m ² ; ettevõtteid, mis kuuluvad äriühingule või on seotud kontserniga, millel on müügipinda kokku vähemalt 30 000 m ² ja müügikohti, mille kogupõrandapind on vähemalt 8 000 m ² . Süsteem ei hõlma mikroettevõtjaid. Põhikriteeriumid: kaubanduslike pakkumiste mitmekesistamine, tarbijale pakutavate teenuste hindamine, tööhõive kvaliteet ja ettevõtja sotsiaalne vastutus, lõimumine linnakeskkonda ning panus ökotõhususse.
Sektor:	Turustamine
Allsektor:	Ravimite ning meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 63211
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 307/2007, artiklid 9, 14 ja 15 Määrus nr 1430/2007

Kirjeldus:	Investeeringud Asutamisloa väljastamisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: rahvastikutihedus ja apteekide paiknemise tihedus piirkonnas. Äriühingutes, kus kapitali esindavad aktsiad, peavad aktsiad olema nimiväärtusega. Ükski isik ei tohi omada, käitada või hallata otseselt või kaudselt samal ajal rohkem kui nelja apteeki.
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Kindlustus ja kindlustusega – seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Dekreet-seadus nr 94-B/98, I peatüki VI jao artikli 34 lõiked 6 ja 7
Kirjeldus:	Finantsteenused Filiaali asutamiseks Portugalis peavad välisriikide kindlustusandjad tõendama, et neil on vähemalt viie aasta pikkune tegutsemiskogemus. Otseste filiaalide avamine kindlustusvahenduse eesmärgil ei ole lubatud – kindlustusvahendusega võivad tegeleda üksnes ELi liikmesriigi õiguse kohaselt loodud äriühingud.
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Dekreet-seadus 12/2006, mida on muudetud dekreet-seadusega 180/2007 Dekreet-seadus 357-A/2007, Määrus 7/2007-R, mida on muudetud määrusega 2/2008-R Määrus nr 19/2008-R Määrus nr 8/2009
Kirjeldus:	Finantsteenused Pensionifonde võivad hallata ainult Portugalis sel otstarbel asutatud spetsialiseerunud äriühingud ja Portugalis asutatud kindlustusandjad, kellel on luba tegutseda elukindlustuse valdkonnas, või üksused, kellel on luba hallata pensionifonde teistes ELi liikmesriikides. ELi mittekuuluvate riikide otseste filiaalide avamine ei ole lubatud.

Sektor:	Kalandus, transport
Allsektor:	Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu) Lootsi- ja sildumisteenused Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused Muud veetranspordi tugiteenused Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5122, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kohustused
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Dekreet-seadus nr 194/98 Dekreet-seadus nr 197/98 Dekreet-seadus nr 331/99
Kirjeldus:	Investeeringud ja rahvusvahelised meretransporditeenused Laeva kandmiseks riiklikusse laevaregistrisse peab välisinvestorite peamine tegevuskoht olema Portugalis.

Sektor:	Transport
Allsektor:	Maanteetransport
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 71222
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	21. augusti dekreet-seadus nr 41/80
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Limusiiniteenuste pakkumisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtjate arv ja neile avalduv mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine, mõju liiklustingimustele ja uute töökohtade loomine.

Rumeenias kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	Kinnisvara omandamine
Tegevusala klassifikatsioon:	

Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Enamsoodustusrežiim
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 312/2005, mis käsitleb maa omandamist välisriikide kodanike ja kodakondsuseta isikute ning välisriikide juriidiliste isikute poolt
Kirjeldus:	Investeeringud Välisriikide kodanikud, kodakondsuseta isikud ja juriidilised isikud (väljastpoolt ELi ja EMPd) võivad omandada maa omandiõiguse rahvusvahelistes lepingutes kindlaksmääratud tingimustel vastastikkuse põhimõtte alusel. Välisriikide kodanikud, kodakondsuseta isikud ja juriidilised isikud ei tohi omandada maa omandiõigust soodsamatel tingimustel kui tingimused, mida kohaldatakse ELi liikmesriikide kodanike ja ELi liikmesriigi õiguse alusel asutatud juriidiliste isikute suhtes.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Advokaadiseadus Vahendusseadus Notareid ja notarite tegevust käsitlev seadus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus ELi ja ELi liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuste osutamiseks, sealhulgas kohtutes esindamiseks, on nõutav advokatuuri täisliikmeks olemine. Välisriigi advokaat peab valima oma kutsealal töötamiseks ühe riigisisese õiguses mittediskrimineerivalt ette nähtud õigusliku vormi. Neid õiguslikke vorme on kirjeldatud seaduse nr 51/1995 artikli 5 lõikes 1 (individuaalne õigusbüroo, ühinenud õigusbürood, tsiviilõiguslik kutsealane äriühing või piiratud vastutusega tsiviilõiguslik kutsealane äriühing). Välisriigi advokaat ei tohi koostada kohtutele ja muudele õigusasutustele suulisi ega kirjalikke järeldusi, välja arvatud rahvusvahelise vahekohtumenetluse korral.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Auditeerimisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86211, CPC 86212, v.a majandusarvestusteenused

Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Valitsuse erakorraline määrus nr 90/2008 koos hilisemate muudatustega, millega võeti üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2006. aasta direktiiv 2006/43/EÜ, mis käsitleb raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohustuslikku auditit ning millega muudetakse nõukogu direktiive 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 84/253/EMÜ
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Kohustuslikke auditeid tohivad teha üksnes vannutatud audiitorid või audiitorühingud, kes on heaks kiidetud erakorralises määruses nr 90/2008 sätestatud tingimustel.
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 297/2004 kapitaliturgude kohta CNVM (Comisia Nationala a Valorilor Mobiliare) määrus nr 2/2006 reguleeritud turgude ja mitmepoolsete kauplemissüsteemide kohta
Kirjeldus:	Finantsteenused Turukorraldajad on Rumeenia juriidilised isikud, kes on asutatud piiratud vastutusega äriühinguna kooskõlas äriühinguõigusega. Mitmepoolseid kauplemissüsteeme võib hallata eespool kirjeldatud tingimustel asutatud süsteemi korraldaja või CNVM-lt loa saanud investeerimisühing.
Sektor:	Kalandus, transport
Allsektor:	Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu) Lootsi- ja sildumisteenused Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused Muud veetranspordi tugiteenused Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5122, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882

Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kohustused
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Valitsuse 28. augusti 1997. aasta määrus nr 42 Ministri korraldus nr 1627/2006
Kirjeldus:	Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveo-teenused Õigus sõita Rumeenia lipu all antakse laevadele, mis kuuluvad: a) Rumeenia füüsilistele või juriidilistele isikutele; b) füüsilistele isikutele, kellel on ELi liikmesriigi või EMP riigi kodakondsus, või juriidilistele isikutele, mis on asutatud (omavad peakontorit) ELi liikmesriigis või EMP riigis; c) välisriikide füüsilistele isikutele, kelle peamine või alaline elukoht on Rumeenias, või punktis b nimetamata välisriikide juriidiliste isikute Rumeenia filiaalidele, ning d) välisriikide füüsilistele või juriidilistele isikutele, kusjuures Rumeenia või välisriikide füüsilised või juriidilised isikud prahivad laevu ilma laevapereta või kasutusrendi lepingu alusel pikemaks ajaks kui aasta. Rumeenia lipu all sõitmise õigust on keelatud anda laevadele, mille vanus on 20 aastat või rohkem.
Sektor:	Transport
Allsektor:	Muu regulaarne reisijatevedu Autoveoettevõtjad Muu regulaarne reisijatevedu
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC7121, CPC 7122, CPC 7123
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Valitsuse määrus nr 27/2011 (maanteetranspordi seadus)
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Maanteedel kaupa ja reisijaid vedavad ettevõtjad tohivad kasutada ainult Rumeenias registreeritud sõidukeid, mida omatakse ja kasutatakse vastavalt valitsuse määrusele.
	Slovaki Vabariigis kohaldatavad reservatsioonid
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 586/2003 advokatuuri kohta, artiklid 2 ja 12
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Õigusteenuste osutamiseks seoses Slovakkia õigusega, sealhulgas kohtutes esindamiseks, on nõutav advokatuuri täisliikmeks olemine. Advokatuuri täisliikmeks saamiseks peab olema täidetud elukohanõue (kaubanduslik kohalolek). Õigusteenuste osutamiseks seoses Slovakkia õigusega võidakse nõuda kaubanduslikku kohalolekut ühes riigisiseses õiguses mittediskrimineerivalt ettenähtud õiguslikus vormis. Mõni õiguslik vorm võib olla mittediskrimineerivatel alustel ette nähtud üksnes advokatuuri liikmetele. Advokatuuri võib vastu võtta üksnes EMP riikide ja Šveitsi Konföderatsiooni kodanikke, kes saavad sellega õiguse osutada õigusteenuseid seoses Slovakkia õigusega.
Sektor:	Mäetööstus
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 10, ISIC rev 3.1 11, ISIC rev 3.1 12, ISIC rev 3.1 13, ISIC rev 3.1 14, CPC 7131
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 51/1988 kaevandamise kohta, artikkel 4a Seadus nr 313/1999 geoloogilise tegevuse kohta, artikkel 5
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Kaevandamiseks, kaevandamisega seotud tegevuseks ja geoloogiliseks tegevuseks on nõutav asutamine juriidilise isikuna (mitte filiaalina) ELi liikmesriigis või EMP riigis.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Auditeerimisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86211, CPC 86212, v.a majandusarvestusteenused
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik

Meetmed:	Seadus nr 540/2007 audiitorite kohta, artiklid 3–5
Kirjeldus:	Investeeringud Auditite tegemise loa võib anda Slovaki Vabariigis üksnes ettevõttele, kus Slovaki või ELi liikmesriikide kodanike kapitaliosalus või hääleõigus on vähemalt 60 %.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Arhitektuuriteenused Linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektiteenused Inseneriteenused Integreeritud inseneriteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8671, CPC 8672, CPC 8673, CPC 8674
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 138/1992 arhitektide ja insenerida kohta, artiklid 3, 15, 15a, 17a ja 18a
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Slovaki Vabariigi territooriumil viibiv füüsiline isik peab olema kõnealuste teenuste pakkumiseks Slovakkia arhitektide koja või Slovakkia inseneride koja liige. Liikmeks saamiseks on nõutav elukoht Slovakkias.
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Veterinaarteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 932
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 442/2004 erasektori veterinaararstide kohta, artikkel 2
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Kohustuslik on olla Slovakkia veterinaararstide koja liige. Liikmeks saamiseks on nõutav elukoht Slovaki Vabariigis. Juurdepääs on üksnes füüsilistel isikutel.
Sektor:	Turustamine
Allsektor:	Ravimite ning meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 63211
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 140/1998 ravimite ja meditsiiniseadmete kohta, artikkel 35a Seadus nr 578/2004 tervishoiuteenuste pakujate, meditsiinitöötajate ja kutseorganisatsioonide kohta
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Et saada apteekrina tegevusluba või avada ravimite ja teatavate meditsiinikaupade avalikkusele müümiseks apteek, peab olema täidetud elukohanõue.
Sektor:	Haridusteenused
Allsektor:	Kõrgharidusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 92
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	21. veebruari 2002. aasta seadus nr 131 kõrghariduse ning teatavate seaduste muudatuste ja täienduste kohta
Kirjeldus:	Investeeringud Erasektori rahastatava kõrgkoolina tegutsemiseks riigi heakskiidu taotlemise korral on nõutav tegevuskoht ELi liikmesriigis. Reservatsiooni ei kohaldata tehnilise keskhariiduse ja kutsekeskhariduse teenuste osutamise suhtes.
Sektor:	Keskkonnateenused
Allsektor:	Kasutatud patareide ja akude, vanaõli, vanade autode ning elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete töötlemine ja ringlussevõtt
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9402 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 223/2001 jäätmete kohta
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Kasutatud patareide ja akude, vanaõli, vanade autode ning elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete töötlemiseks ja ringlussevõtuks on nõutav asutamine juriidilise isikuna ELi liikmesriigis või EMP riigis (elukohanõue).
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Meditsiini- ja hambaraviteenused, ämmaemanda-, meditsiiniõe, füsioteraapia- ja parameditsiini teenused

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9312, CPC 9319
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Riiklik
Valitsustasand:	Tervishoiuteenused
Meetmed:	Seadus nr 576/2004 ravi kohta Seadus nr 578/2004 tervishoiuteenuste pakkujate, meditsiinitöötajate ja kutseorganisatsioonide kohta
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Teenuseid võivad osutada üksnes füüsilised isikud.
Sektor:	Kalandus Transport
Allsektor:	Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu) Lootsi- ja sildumisteenused Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused Muud veetranspordi tugiteenused Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kohustused
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus nr 435/2000 merelaevanduse kohta, artikkel 10
Kirjeldus:	Investeeringud ja rahvusvahelised meretransporditeenused Et kanda laev Slovaki Vabariigis riiklikusse laevaregistrisse, peab juriidiline isik olema asutatud Slovaki Vabariigis ning füüsiline isik olema Slovaki Vabariigi kodanik, kelle alaline elukoht on Slovaki Vabariigis.

Sloveenias kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Turulepääs

Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Zakon o odvetništvu (Neuradno prečiščeno besedilo-ZOdv-NPB2 Državnega Zbora RS z dne 21.5.2009) (advokaadiseadus) (Sloveenia parlamendi mitteametlik konsolideeritud tekst, 21. mai 2009)
Kirjeldus:	Investeeringud Sloveenia advokatuuri määratud advokaatide kaubanduslik kohalolek saab toimuda üksnes ühe osanikuga äriühingu, piiratud vastutusega õigusbüroo (partnerluse) või piiramatult vastutusega õigusbüroo (partnerluse) vormis. Õigusbüroo tegevus piirdub õiguse praktiseerimisega. Õigusbüroo partneriteks võivad olla üksnes advokaadid.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Majandusarvestus- ja raamatupidamisteenused Auditeerimisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86211, CPC 86212, CPC 86213, CPC 86219, CPC 86220
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Zakon o revidiranju (Zrev-2 Uradni list RS,št.65/2008) (auditeerimisseadus (Sloveenia Vabariigi ametlik väljaanne nr 65/2008))
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Nõutav on kaubanduslik kohalolek.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Kinnisvarateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 821, CPC 822
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Enamsoodustusrežiim
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Kinnisvarabüroode seadus
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Kui Kanada ning selle provintsid ja territooriumid lubavad Sloveenia kodanikel ja ettevõtjatel pakkuda kinnisvaramaakleri teenuseid, lubab Sloveenia Kanada kodanikel ja ettevõtjatel pakkuda samadel tingimustel kinnisvaramaakleri teenuseid, kui on täidetud järgmised nõuded: isikul on õigus tegutseda kinnisvaramaaklerina päritoluriigis, esitatud on tõend selle kohta, et isik on kriminaalkorras karistamata, ja isik on kantud (Sloveenia) pädevas ministeeriumis kinnisvaramaaklerite registrisse.

Sektor:	Turustamine
Allsektor:	Ravimite ning meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 63211
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Seadus apteekide tegevuse kohta (Sloveenia Vabariigi ametlik väljaanne nr 36/2004), artiklid 2, 6–8 ja 13–14 Ravimiseadus (Sloveenia Vabariigi ametlikud väljaanded nr 31/06 ja nr 45/08), artiklid 17, 21, 74, 79 ja 81
Kirjeldus:	Investeeringud Apteeki võivad pidada füüsilised isikud kontsessiooni alusel, mille annab tervishoiu- ja sotsiaalministri nõusolekul maakonna või omavalitsuse pädev haldusasutus pärast seda, kui apteekrite koda ja Sloveenia tervisekindlustuse instituut on avaldanud oma arvamuse.
Sektor:	Haridusteenused
Allsektor:	Põhiharidusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 921
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Hariduse korraldamise ja rahastamise seadus (Sloveenia Vabariigi ametlik väljaanne nr 12/1996) ja selle muudatused, artikkel 40
Kirjeldus:	Investeeringud Erasektori rahastatavaid algkoole võivad rajada üksnes Sloveenia füüsilised ja juriidilised isikud. Teenuseosutaja peab registreerima oma tegevuskoha või asutama filiaali.
Sektor:	Tervishoiu- ja sotsiaalteenused
Allsektor:	Tervishoiuteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 931
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Tervishoiuteenuste seadus (Sloveenia Vabariigi ametlik väljaanne nr. 23/2005), artiklid 1, 3, 62-64 Viljatuse ravi ja biomeditsiiniliselt toetatud soojätkamisprotseduuride seadus (Sloveenia Vabariigi ametlik väljaanne nr 70/00) artiklid 15 ja 16

Kirjeldus:	Investeeringud Järgmiste teenuste kohta kehtib riigi monopol: vere ja verepreparaatide tarnimine; inimelundite eemaldamine ja säilitamine siirdamise eesmärgil; sotsiaalmeditsiini-, hügieeni-, epidemioloogilised ja tervishoiu-/ökoloogilised teenused; patoanatomilised teenused; biomeditsiiniliselt toetatav soojätkamine.
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Pensiooni- ja invaliidsuskindlustuse seadus (Sloveenia Vabariigi ametlik väljaanne nr 109/2006), artikkel 306
Kirjeldus:	Finantsteenused Pensioniskeemi võib pakkuda usaldusfondi vormis asutatud pensionifond (mis ei ole juriidiline isik ja mida seetõttu haldab kindlustusandja, pank või pensionifonde haldav ettevõtte), pensionifonde haldav ettevõtte või kindlustusandja. Lisaks võivad pensioniskeemi pakkuda ka ELi liikmesriigis kohaldatavate eeskirjade kohaselt asutatud pensioniskeemi pakkujad.
Sektor:	Energiateenused
Allsektor:	Kütuste torustransport Torude kaudu transporditavate kütuste hoiustamine ja ladustamine
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7131, CPC 742 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Energetski zakon (energeetikaseadus; konsolideeritud tekst, 70/80, 22/2010 (Sloveenia Vabariigi ametlik väljaanne nr 27/07))
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Vedelkütuste tootmiseks, vedelkütustega kauplemiseks ja vedelkütuste jaotamiseks; naftatoodete töötlemiseks, energia ja kütuste ülekandmiseks ja jaotamiseks võrkude kaudu; gaas-, vedel- ja tahkekütuste hoiustamiseks; elektrienergia, gaasi või soojuse tarnimiseks; elektri- ja maagaasiturul korraldamiseks ning esindus- ja vahendustegevuseks elektri- ja maagaasiturul on vaja tegevusluba. Nende tegevuste puhul on nõutav registreerimine, mille tingimuseks on tegevuskoht Sloveenias.
Sektor:	Kalandus Transport
Allsektor:	Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused

Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu)
 Lootsi- ja sildumisteenused
 Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused
 Muud veetranspordi tugiteenused
 Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd

Tegevusala klassifikatsioon: ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
 Turulepääs
 Kohustused

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: Mereseadustik, artikkel 210

Kirjeldus: **Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveo-teenused**

Merelaeva, mis ei ole kaubalaev, võib registreerida sõitma Sloveenia lipu all, kui:

- a) enam kui pool laevast kuulub Sloveenia Vabariigi või ELi liikmesriigi kodanikele või juriidilistele isikutele, kelle peakontor asub Sloveenias või ELi liikmesriigis, või
- b) enam kui pool laevast kuulub isikule, kes ei ole ELi liikmesriigi kodanik, ja laeva käitaja on üks eelmises punktis nimetatud isikutest, kui laeva omanik on nõus.

Kui laeva omanik või kaasomanik ei ole Sloveenia kodanik või juriidiline isik, kelle peakontor asub Sloveenias, tuleb enne laeva registreerimist määrata volitatud esindaja tegelema juriidiliste ja haldusdokumentidega. Volitatud esindaja nimi tuleb edastada registri pidamise eest vastutavale pädevale asutusele.

Tuumalaevu ei saa registreerida.

Hispaanias kohaldatavad reservatsioonid

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
 Turulepääs

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: 23. aprilli 1999. aasta kuninglik dekreet nr 664/1999 välisinvesteeringute kohta

Kirjeldus: **Investeeringud**

Et teha välisinvesteeringuid tegevusse, mis on otseselt seotud ELi mittekuuluvate riikide diplomaatiliste esinduste jaoks tehtavate kinnisvarainvesteeringutega, on vaja Hispaania ministrite nõukogu haldusluba, välja arvatud juhul, kui on sõlmitud vastastikune liberaliseerimisleping.

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Estatuto General de la Abogacía Española, aprobado por Real Decreto 658/2001, art. 13.1 ^a
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus ELi ja ELi liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuste osutamiseks, sealhulgas kohtutes esindamiseks, on nõutav advokatuuri täisliikmeks olemine. Advokatuuri võib vastu võtta üksnes EMP riikide ja Šveitsi Konföderatsiooni kodanikke, kes saavad sellega õiguse osutada õigusteenuseid seoses siseriikliku õigusega. Õigusteenuste osutamiseks seoses ELi ja ELi liikmesriigi õigusega võidakse nõuda kaubanduslikku kohalolekut ühes riigisiseses õiguses mittediskrimineerivalt ette nähtud õiguslikus vormis. Mõni õiguslik vorm võib olla mittediskrimineerivatel alustel ette nähtud üksnes advokatuuri liikmetele.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Auditeerimisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86211, CPC 86212, v.a majandusarvestusteenused
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Real Decreto Legislativo 1/2011 de 1 de julio por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Auditoria de Cuentas, arts. 8.1, 8.2.c, 9.2, 9.3,10.1
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Kohustuslike auditite tegemisel kohaldatakse ELi liikmesriigi kodakondsuse nõuet. Reservatsiooni ei kohaldata Hispaania reguleeritud turul noteeritud väljastpoolt ELi pärit äriühingute auditeerimisel.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Intellektuaalomandi volinik
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs

Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Ley 11/1986, de 20 de marzo, de Patentes de Invención y Modelos de utilidad, arts. 155-157
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Tööstusomandi volinike suhtes kohaldatakse ELi liikmesriigi kodakondsuse nõuet.
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Veterinaarteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 932
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Real Decreto 1840/2000. Estatutos Generales de la Organización Colegial Veterinaria Española (Hispaania veterinaararstide liidu põhikiri), arts. 62, 64
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Kohustuslik on olla kutseliidu liige. Liikmeks saamise suhtes kohaldatakse ELi liikmesriigi kodakondsuse nõuet, millest võidakse kahepoolse kutsealase kokkuleppe alusel loobuda.
Sektor:	Turustamine
Allsektor:	Tubaka jaemüük
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 63108
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Ley 13/1998, de 4 de Mayo, de Ordenación del Mercado de Tabacos y Normativa Tributaria, art. 4
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Tubaka jaemüük on riigi monopol. Asutamise suhtes kohaldatakse ELi liikmesriigi kodakondsuse nõuet.
Sektor:	Turustamine
Allsektor:	Ravimite ning meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 63211
Reservatsiooni liik:	Turulepääs

Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Ley 16/1997, de 25 de abril, de regulación de servicios de las oficinas de farmacia (25. aprilli 1997. aasta seadus nr 16 apteegiteenuste reguleerimise kohta), art. 2, 3.1 Ley 29/2006, de 26 de julio, de garantías y uso racional de los medicamentos y productos sanitarios, art. 2(5) (26. juuli 2006. aasta seadus 29/2006 ravimite ja meditsiinikaupade turvalisuse ja ratsionaalse kasutamise reguleerimise kohta)
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Ravimite ja meditsiinikaupade jaemüügiga võivad tegeleda üksnes füüsilised isikud. Iga proviisor võib taotleda vaid ühe litsentsi. Asutamiskohta väljastamise suhtes kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: rahvastikutihedus ja apteekide paiknemise tihedus piirkonnas. Ravimite postimüük on keelatud.
Sektor:	Haridusteenused
Allsektor:	Kõrgharidusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 923
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Ley Orgánica 6/2001, de 21 de Diciembre, de Universidades. (21. detsembri 2001. aasta seadus nr 6 ülikoolide kohta), art. 4
Kirjeldus:	Investeeringud Et avada erasektori rahastatav ülikool, mis annab tunnustatud diplomeid või kraade, on vaja luba, mille väljastamiseks küsitakse nõu parlamendilt. Kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid on rahvastiku suurus ja olemasolevate ülikoolide paiknemise tihedus.
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Kindlustus ja kindlustusega – seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Real Decreto Legislativo 6/2004, de 29 de octubre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de ordenación y supervisión de los seguros privados (seadus era-kindlustuse reguleerimise ja järelevalve kohta)
Kirjeldus:	Finantsteenused Et välisriigi kindlustaja saaks asutada Hispaanias filiaali või esinduse teatavat liiki kindlustuse pakkumiseks, peab tal olema olnud oma päritoluriigis samade kindlustusliikidega tegelemise luba vähemalt viis aastat.

Sektor:	Turismi- ja reisiteenused
Allsektor:	Giiditeenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7472
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Piirkondlik (riiklikust tasandist allpool)
Meetmed:	<p>Andalucía Decreto 80/2010, de 30 de marzo, de simplificación de trámites administrativos y de modificación de diversos Decretos para su adaptación al Decreto-ley 3/2009, de 22 de diciembre, por el que se modifican diversas Leyes para la transposición en Andalucía de la Directiva relativa a los Servicios en el Mercado Interior, art 3.5</p> <p>Aragón <u>Decreto 264/2007</u>, de 23 de octubre, del Gobierno de Aragón, por el que se aprueba el Reglamento de Guías de Turismo, art. 13</p> <p>Cantabria <u>Decreto 51/2001</u>, de 24 de julio, art. 4, por el que se modifica el <u>Decreto 32/1997</u>, de 25 de abril, por el que se aprueba el reglamento para el ejercicio de actividades turístico-informativas privadas</p> <p>Castilla y León <u>Decreto 25/2000</u>, de 10 de febrero, por el que se modifica el <u>Decreto 101/1995</u>, de 25 de mayo, por el que se regula la profesión de guía de turismo de la Comunidad Autónoma de Castilla y León.</p> <p>Castilla la Mancha <u>Decreto 96/2006</u>, de 17 de julio, de Ordenación de las Profesiones Turísticas.</p> <p>Cataluña Decreto Legislativo 3/2010, de 5 de octubre, para la adecuación de normas con rango de ley a la Directiva 2006/123/CE, del Parlamento y del Consejo, de 12 de diciembre de 2006, relativa a los servicios en el mercado interior, art. 88.</p> <p>Comunidad de Madrid <u>Decreto 84/2006</u>, de 26 de octubre del Consejo de Gobierno, por el que se modifica el Decreto 47/1996, de 28 de Marzo.</p> <p>Comunidad Valenciana <u>Decreto 90/2010</u>, de 21 de mayo, del Consell, por el que se modifica el reglamento regulador de la profesión de guía de turismo en el ámbito territorial de la Comunitat Valenciana, aprobado por el Decreto 62/1996, de 25 de marzo, del Consell.</p> <p>Extremadura <u>Decreto 43/2000</u>, de 22 de febrero, por el que se modifica el <u>Decreto 12/1996</u>, de 6 de febrero, por el que se aprueba el reglamento de la actividad profesional de Guía Turístico</p> <p>Galicia <u>Decreto 42/2001</u>, de 1 de febrero, de Refundición en materia de agencias de viajes, guías de turismo y turismo activo.</p> <p>Illes Balears <u>Decreto 136/2000</u>, de 22 de septiembre, por el cual se modifica el <u>Decreto 112/1996</u>, de 21 de junio, por el que se regula la habilitación de guía turístico en las Islas Baleares.</p>

Islas Canarias

Decreto 13/2010, de 11 de febrero, por el que se regula el acceso y ejercicio de la profesión de guía de turismo en la Comunidad Autónoma de Canarias, art 5

La Rioja

Decreto 20/2000, de 28 de abril, de modificación del Decreto 27/1997, de 30 de abril, por el que se aprueba el Reglamento regulador de la profesión de Guías de Turismo.

Navarra

Decreto 125/95, de 20 de mayo, por el que se regula la profesión de guías de turismo en Navarra.

Principado de Asturias

Decreto 59/2007, de 24 de mayo, por el que se aprueba el Reglamento regulador de la profesión de Guía de Turismo en el Principado de Asturias.

Región de Murcia

Decreto n.º 37/2011, de 8 de abril, por el que se modifican diversos decretos en materia de turismo para su adaptación a la ley 11/1997, de 12 de diciembre, de turismo de la Región de Murcia tras su modificación por la ley 12/2009, de 11 de diciembre, por la que se modifican diversas leyes para su adaptación a la directiva 2006/123/CE, del Parlamento Europeo y del Consejo de 12 de diciembre de 2006, relativa a los servicios en el mercado interior (los guías podrían ser extranjeros si tienen homologación de las titulaciones requeridas)

Kirjeldus:**Piiriülene teenustekaubandus**

Giiditeenuste pakkumise suhtes kohaldatakse ELi liikmesriigi kodakondsuse nõuet.

Sektor:

Kalandus, transport

Allsektor:

Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused

Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu)

Lootsi- ja sildumisteenused

Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused

Muud veetranspordi tugiteenused

Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd

Tegevusala klassifikatsioon:

ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.10502, CPC 5133, CPC5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882

Reservatsiooni liik:

Võrdne kohtlemine

Turulepääs

Kohustused

Valitsustasand:

Riiklik

Meetmed:

Kuninglik seadusandlik dekreet nr 2/2011 (sadamate ja merelaevanduse seadus), artiklid 251–253 ja 16. täiendava sätte taane 4a, ning kuningliku dekreedid nr 1516/2007 (avalikes huvides toimuvat kabotaaži ja merelaevandust käsitleva õiguskorra kohta) artikkel 6

Kirjeldus: **Investeeringud ja rahvusvahelised meretransporditeenused**

Et kanda laev Hispaania riiklikusse registrisse ja sõita Hispaania lipu all, peab laeva omanik või isik, kes on laeva ainuvaldaja, olema hispaanlane või asutatud juriidilise isikuna Hispaanias või mõnes teises ELi liikmesriigis.

Laeva kandmiseks eriregistrisse peab laeva omav äriühing olema asutatud Kanaari saartel.

Rootsis kohaldatavad reservatsioonid

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Turulepääs

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: Lag om utländska filialer m.m (välisfiliaalide seadus) (1992:160)
Aktiebolagslag (äriühingute seadus) (2005:551)
Majandusühistute seadus (1987:667)
Euroopa majandushuviühingute seadus (1994:1927)

Kirjeldus: **Investeeringud**

Välisriigi äriühing, kes ei ole asutanud Rootsis juriidilist isikut või kes tegeleb ettevõtlusega kaubandusagendi vahendusel, teostab kommertstehingud Rootsis registreeritud filiaali kaudu, millel on sõltumatu juhatus ja eraldi raamatupidamine. Filiaali tegevdirektor ja vajaduse korral asetegevdirektor peavad elama EMPs. Väljaspool EMPd elav füüsiline isik, kes teostab Rootsis kommertstehinguid, peab ametisse määrama ja registreerima residendist esindaja, kes vastutab äritegevuse eest Rootsis. Rootsis toimuva äritegevuse kohta peetakse eraldi raamatupidamisarvestust. Pädev asutus võib üksikjuhtumitel teha filiaali- ja elukohanõudest erandeid. Alla aasta kestvate ehitusprojektide puhul, mida teostab väljaspool EMPd asuv äriühing või füüsiline isik, tehakse filiaali asutamise või residendist esindaja määramise nõudest erand.

Rootsi piiratud vastutusega äriühingu võib asutada EMPs elav füüsiline isik, Rootsi juriidiline isik või juriidiline isik, mis on asutatud EMP riigi õigusaktide alusel ja mille registrijärgne asukoht, peakontor või peamine tegevuskoht asub EMPs. Asutajaks võib olla partnerlus, ent vaid juhul, kui kõik piiramatu isikliku vastutusega omanikud elavad EMPs. Väljaspool EMPd asuvad asutajad võivad taotleda luba pädevalt asutuselt.

Piiratud vastutusega äriühingute ning majandusühistute puhul peab vähemalt 50 % juhatuse liikmetest, vähemalt 50 % juhatuse asendusliikmetest, tegevdirektor, asetegydirektor ja vähemalt üks äriühingu nimel allkirjastamise õigust omav isik (kui sellised isikud on olemas) elama EMPs. Pädev asutus võib teha sellest nõudest erandeid. Kui ükski äriühingu või ühistu esindajatest ei ela Rootsis, peab juhatuse määrama ja registreerima Rootsis elava isiku, kellel on volitused tegutseda äriühingu või ühistu nimel. Vastavad tingimused kehtivad ka kõigi muud liiki juriidiliste isikute asutamise korral.

Sektor: Loomakasvatus

Allsektor: Põhjapõdrakasvatus

Tegevusala klassifikatsioon: ISIC rev 3.1 014

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Turulepääs

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: Põhjapõdrakasvatuse seadus (1971:437), § 1

Kirjeldus: **Investeeringud**
Põhjapõdrakasvatusega võivad tegeleda ainult saamid.

Sektor: Kalandus ja vesiviljelus

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 882

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Turulepääs

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: Mereseadus (1994:1009)
Kalandusseadus (1993:787)
Kalapüüki, vesiviljelust ja kalatööstust käsitlev määrus (1994:1716)
Riikliku kalandusnõukogu püügieeskirjad (2004:25)
Määrus laevade turvalisuse kohta (2003:438)

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Kutseline kalapüük on kalapüük kutselise kalapüügi loaga või kalapüük, mida teostavad välisriigi kalurid, kellel on luba harrastada Rootsi territoriaalvetes või Rootsi majanduspiirkonnas kutselist kalapüüki.

Kutselise kalapüügi loa võib anda kaluritele, kelle jaoks kalapüük on oluline elatusallikas ja kui kalapüügil on seos Rootsi kalatööstusega. Seost Rootsi kalatööstusega on võimalik tõendada näiteks juhul, kui kalur lossib pool kalendriaasta saagist (väärtuse poolest) Rootsis, pooled püügireisidest saavad alguse Rootsi sadamatest või pooled laevastiku kaluritest elavad Rootsis.

Üle viiemeetriste laevade puhul on vaja koos kutselise kalapüügi loaga laevaluba. Laevaluba antakse, kui laev on muu hulgas kantud riiklikku registrisse, laeval on tegelik majanduslik seos Rootsiga ning loasaaja ja laeva kapten on kutselise kalapüügi luba omavad kalurid.

Kui kalalaeva kogumahutavus on üle 20 tonni, peab laeva kapten olema EMP riigi kodanik. Rootsi transpordiamet võib teha erandeid.

Laev loetakse Rootsi laevaks ja võib sõita Rootsi lipu all, kui rohkem kui pool laevast kuulub Rootsi kodanikele või juriidilistele isikutele. Valitsus võib lubada välislaevadel sõita Rootsi lipu all, kui nende tegevus on Rootsi kontrolli all või kui omanik suudab tõendada, et tema alaline elukoht on Rootsis. Laevad, millest vähemalt 50 % kuulub EMP riikide kodanikele või äriühingutele, mille registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht asub EMPs ja mille tegevust kontrollitakse Rootsis, võib samuti Rootsi registrisse kanda.

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Õigusteenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 861 osaliselt

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Turulepääs

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: Rättegångsbalken (kohtumenetluste seadustik) (1942:740)
29. augustil 2008 vastu võetud Rootsi advokatuuri tegevusjuhend

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

Advokatuuri vastuvõtmiseks, mis on vajalik üksnes Rootsi ametinimetuse *advokat* kasutamiseks, on nõutav ELi, EMP või Šveitsi Konföderatsiooni kodakondsus. Rootsi advokatuuri juhatuse võib teha erandeid. Rootsi õiguse praktiseerimiseks ei ole vastuvõtmine advokatuuri vajalik.

Rootsi advokatuuri liiget tohivad palgata üksnes teised advokatuuri liikmed või advokatuuri liikmete äriasju ajavad äriühingud. Advokatuuri liikme võib siiski palgata ka advokaadiülesandeid täitev välisriigi äriühing, tingimusel et asjaomane äriühing asub ELi liikmesriigis, EMP riigis või Šveitsi Konföderatsioonis.

Äriühingu või partnerluse vormis tegutsevatel advokatuuri liikmetel ei tohi olla muud eesmärki ega äritegevust kui advokaadielukutse praktiseerimine. Koostöö teiste advokaadibüroodega on lubatud, kuid koostööks välisriikide büroodega on vaja advokatuuri juhatuse luba.

Vaid advokatuuri liige võib otseselt või kaudselt või äriühingu kaudu töötada advokaadi kutsealal, omada äriühingu aktsiaid või olla partner. Vaid advokatuuri liige võib olla äriühingu või partnerluse juhatuse liige või asendusliige, asetevdirektor, allkirjaõigusega isik või sekretär.

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Auditeerimisteenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 86211, CPC 86212, v.a majandusarvestusteenused

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Turulepääs

Valitsustasand: Riiklik

Meetmed: Revisorslag (audiitorite seadus) (2001:883)
Revisionslag (auditeerimisseadus) (1999:1079)
Aktiebolagslag (äriühingute seadus) (2005:551)
Lag om ekonomiska föreningar (majandusühistute seadus) (1987:667)
Muud õigusaktid, millega reguleeritakse tunnustatud audiitorite kasutamise nõudeid

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Teatud juriidiliste isikute, sealhulgas kõikide osäühingute ja füüsiliste isikute kohustuslikku auditit võivad teha üksnes Rootsis tunnustatud audiitorid, volitatud audiitorid ja registreeritud audiitorühingud.
Vaid Rootsis tunnustatud audiitorid ja registreeritud raamatupidamisettevõtted võivad olla aktsionärid või partnerid äriühingutes, mis praktiseerivad nõuetele vastavat auditeerimist (ametlikel eesmärkidel).
Tunnustamiseks on vajalik elukoht EMPs või Šveitsi Konföderatsioonis.
Nimetust „tunnustatud audiitor“ ja „volitatud audiitor“ võivad kasutada ainult Rootsis tunnustatud või volitatud audiitorid.
Majandusühistute ja teatavate muude ettevõtjate audiitorid, kes ei ole sertifitseeritud või tunnustatud raamatupidajad, peavad elama EMPs, välja arvatud juhul, kui valitsus või valitsuse määratud valitsusasutus otsustab konkreetse juhtumi puhul teisiti.

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Ilma juhita sõidukite rentimine või kasutusrent

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 831

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine

Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Lag om biluthyrning (autode rentimise ja kasutusrendi seadus) (1998:424)
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Ilma juhita autode ja teatavate maastikusõidukite (terrängmotorfordon) rendi ja kasutusrendi teenuste osutajad peavad, juhul kui rendi- või liisinguperiood on lühem kui üks aasta, määrama isiku, kes vastutab muu hulgas selle eest, et tegevus toimub kehtivate eeskirjade ja õigusaktide kohaselt ning et järgitakse liiklusohutuse eeskirju. Vastutav isik peab elama Rootsis.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Ilma juhita sõidukite rentimise või kasutusrendi teenused Laevade rentimine ja kasutusrent
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 83103
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Sjölåg (mereseadus) (1994:1009), 1. peatüki § 1
Kirjeldus:	Investeeringud Rootsi lipu all sõitmiseks tuleb laeva välisosaluse puhul tõendada Rootsi domineerivat tegevusmõju. Rootsi domineeriv mõju tähendab seda, et proportsionaalselt suur osa laevast kuulub Rootsile ja laeva käitamine toimub Rootsis. Välislaeva puhul võidakse teha sellest eeskirjast erand, kui laeva on võtnud rendile või kasutusrendile Rootsi juriidiline isik laevapereta prahtimise lepingu alusel. Erandi tegemiseks tuleb laevapereta prahtimise leping, milles on sätestatud, et prahtija võtab täieliku vastutuse rendi või kasutusrendi objektiks oleva laeva käitamise ja meeskonna eest, esitada Rootsi veeteede ametile. Lepingu kehtivusaeg peaks olema vähemalt 1–2 aastat.
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Muud äriteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87909
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Ehitusühistute seadus (1991:614)
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Ehitusühistu majanduskava peab kinnitama kaks isikut. Need isikud peavad olema saanud EMP ametiasutuste tunnustuse.

Sektor:	Muud mujal liigitamata äriteenused
Allsektor:	Pandimajad
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87909 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	PANDIMAJADE SEADUS (1995:1000)
Kirjeldus:	Investeeringud Pandimajad tuleb rajada piiratud vastutusega äriühingu või filiaalina.
Sektor:	Turustusteenused
Allsektor:	Jaemüügiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 631 osaliselt, CPC 6322 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Alkoholiseadus (2010:1622)
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Alkoholsete jookide, veini ja õlle (v.a alkoholivaba õlu) jaemüük on Systembolaget AB monopol. Alkoholised joogid on joogid, mille alkoholisisaldus on üle 2,25 mahuprotsendi. Õlle puhul on alkoholisisalduse piir 3,5 mahuprotsenti.
Sektor:	Trükkimine ja kirjastamine
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 22, CPC 88442
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Ajakirjandusvabaduse seadus (1949:105) Sõnavabaduse põhiseadus (1991:1469) Seadus, mis sisaldab ajakirjandusvabaduse seaduse ja sõnavabaduse põhiseaduse valdkonna eeskirju (1991:1559)
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Füüsilised isikud, kes on Rootsis trükitavate ja avaldatavate perioodikaväljaannete omanikud, peavad elama Rootsis või olema EMP riigi kodanikud. Selliste perioodikaväljaannete juriidilistest isikutest omanikud peavad olema asutatud EMPs. Rootsis trükitavatel ja avaldatavatel perioodikaväljaannetel ning tehnilistel salvestistel peab olema vastutav toimetaja, kelle elukoht on Rootsis.

Sektor:	Keskkonnateenused
Allsektor:	Välisõhu- ja kliimakaitse
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9404
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Sõidukite seadus (2002:574)
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Heitgaaside kontrollimise teenuste pakkumiseks saab akrediteerida üksnes Rootsis asutatud või Rootsis peamist tegevuskohta omava ettevõtja.
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Kindlustus ja kindlustusega – seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Lag om försäkringsförmedling (kindlustusvahenduse seadus) (2005:405), 3. peatüki § 2
Kirjeldus:	Finantsteenused Kindlustusvahendusettevõtted, mis ei ole asutatud Rootsis, võib luua üksnes filiaali kaudu.
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Kindlustus ja kindlustusega – seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Rootsis tegutsevate väliskindlustusandjate seadus (1998:293)
Kirjeldus:	Finantsteenused Otsekindlustusteenuste osutamine on lubatud üksnes Rootsis tegevusluba omava kindlustusteenuse osutaja kaudu, tingimusel et välisriigi teenuseosutaja ja Rootsi kindlustusandja kuuluvad samasse kontserni või et nad on sõlminud omavahel koostöölepingu.
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)

Tegevusala klassifikatsioon:**Reservatsiooni liik:** Turulepääs**Valitsustasand:** Riiklik**Meetmed:** Sparbankslagen (hoiupangaseadus) (1987:619), 2. peatüki § 1 teine lause**Kirjeldus:** **Finantsteenused**
Hoiupanga asutaja peab olema EMP riigis elav füüsiline isik.**Sektor:** Transport**Allsektor:** Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt (välja arvatud kalapüük ja vesiviljelus), sealhulgas merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu)
Lootsi- ja sildumisteenused
Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused
Muud veetranspordi tugiteenused
Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd**Tegevusala klassifikatsioon:** CPC 5133, CPC5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590**Reservatsiooni liik:** Võrdne kohtlemine
Turulepääs
Kohustused**Valitsustasand:** Riiklik**Meetmed:** Mereseadus (1994:1009) Määrus laevade ohutuse kohta (1994:1009)
Määrus laevade turvalisuse kohta (2003:438)**Kirjeldus:** **Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveo-teenused**
Laev loetakse Rootsi laevaks ja võib sõita Rootsi lipu all, kui rohkem kui pool omakapitalist kuulub Rootsi kodanikele või juriidilistele isikutele. Valitsus võib lubada välislaevadel sõita Rootsi lipu all, kui nende tegevus on Rootsi kontrolli all või kui omanik suudab tõendada, et tema alaline elukoht on Rootsis.
Laevad, millest vähemalt 50 % kuulub EMP riikide kodanikele või äriühingutele, mille registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht on EMPs ja mille tegevust kontrollitakse Rootsist, võib samuti Rootsi registrisse kanda.
Kaubalaeva või traditsioonilise laeva kapten peab olema EMP riigi kodanik. Rootsi transpordiamet võib teha erandeid.
Kalapüügiks ja vesiviljeluseks kasutatavate laevade suhtes kohaldatakse Rootsis eraldi reservatsiooni.**Sektor:** Transport**Allsektor:** Raudteetranspordi teenused

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7111
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Järnvägslagen (raudteeseadus) (2004:519), 5.peatüki § 2c
Kirjeldus:	Investeeringud Stockholmi ja Arlanda lennujaama vahelisel liinil (kus Arlanda on reisi algus- või lõpp-punkt) teenindab reisijaid vaid üks käitaja. Liini käitaja võib lubada kasutada liini teistel käitajatel. Reservatsiooni ei kohaldata reisijateveo suhtes Arlanda ja muude sihtkohtade kui Stockholm vahel.
Sektor:	Transport
Allsektor:	Kauba- ja reisijate maanteeveoteenuseid pakkuvad ettevõtjad
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 712
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Enamsoodustusrežiim
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Yrkestrafiklag (kaubandusliku liikluse seadus) (2012:210) Lag om vägtrafikregister (maanteeliikluse registri seadus) (2001:558) Yrkestrafikförordning (määrus kaubandusliku liikluse kohta) (2012:237) Taxitrafiklag (taksoliikluse seadus) (2012:211) Taxitrafikförordning (määrus taksoliikluse kohta) (2012:238)
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Maanteeveo-ettevõtja kutsealal tegutsemiseks on vaja Rootsis väljastatud tegevusluba. Taksoveoloa saamise ühe kriteeriumina peab äriühing olema määranud ametisse füüsilise isiku, kes töötab veokorraldajana (<i>de facto</i> elukohanõue – vt asutamist käsitlev Rootsi reservatsioon). Muu maanteeveo-ettevõtja tegevusloa saamise kriteeriumide kohaselt peab äriühing olema asutatud ELis, omama üksust Rootsis ja olema määranud veokorraldajaks füüsilise isiku, kes elab ELis. Lube väljastatakse mittediskrimineerivatel tingimustel, kui jätta kõrvale asjaolu, et kauba ja reisijate maanteeveoteenuseid pakkuvad ettevõtjad võivad üldjuhul kasutada ainult riiklikus autoregistris registreeritud sõidukeid. Kui sõiduk on registreeritud välismaal, kuulub füüsilisele või juriidilisele isikule, kelle peamine elu- või tegevuskoht on välismaal, ja tuuakse Rootsi ajutiselt, võib seda Rootsis ajutiselt kasutada. Ajutine kasutus tähendab Rootsi transpordiameti määratluse kohaselt tavaliselt kuni üht aastat.

Ettevõtjad, kes osutavad kauba ja reisijate piiriülese maanteeveo teenuseid välismaal, vajavad sellise tegevuse jaoks luba selle riigi pädevalt asutuselt, kus nad on asutatud. Maanteevedusid käsitlevates kahepoolsetes lepingutes võidakse kehtestada piiriülese kaubanduse jaoks lisanõuded. Sõidukite puhul, mille suhtes sellist kahepoolset lepingut ei kohaldada, on vaja ka Rootsi transpordiameti tegevusluba.

Ühendkuningriigis kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osaliselt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Valitsustasand:	Piirkondlik
Meetmed:	Inglismaal ja Walesis 1974. aasta advokaadiseadus, 1985. aasta õigusemõistmise seadus ja 2007. aasta õigusteenuste seadus Šotimaal 1980. aasta Šoti advokaadiseadus ja 2010. aasta Šoti õigusteenuste seadus Põhja-Iirimaa 1976. aasta korraldus Põhja-Iirimaa advokaatide kohta Lisaks hõlmavad igas jurisdiktsioonis kohaldatavad meetmed mis tahes nõudeid, mille on kehtestanud kutseühendused ja reguleerivad asutused.
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Teatavate Ühendkuningriigi õigusteenuste osutamiseks võib asjakohane kutseühendus või reguleeriv asutus nõuda elukohanõude täitmist (kaubanduslik kohalolek). ELi ja ELi liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuste osutamiseks võidakse nõuda, et kaubanduslik kohalolek toimuks ühes riigisisises õiguses mittediskrimineerivalt ette nähtud õiguslikus vormis. Peale selle võib riigisisene õigus sisaldada mittediskrimineerivaid nõudeid lubatud õiguslike vormide kohta.
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Veterinaarteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 932
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	Veterinaarkirurgide seadus (1966)
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Juurdepääs üksnes partnerettevõtte või füüsiliste isikute kaudu.

Veterinaarkirurgia jaoks on nõutav füüsiline kohalolek. Veterinaarkirurgide seaduse kohaselt on juhul, kui veterinaarkirurgiaga tegeleb Ühendkuningriigis isik, kes ei ole veterinaarkirurg (ja seega Kuningliku Veterinaarkirurgide Kolleegiumi liige), tegemist kuriteoga.

Sektor:	Energeetika
Allsektor:	Toornafta ja maagaasi tootmine, kaevandamisega seotud teenused, seonduvad teadusliku ja tehnilise nõustamise teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 11,CPC 883,CPC 8675
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	1988. aasta naftaseadus
Kirjeldus:	<p>Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus</p> <p>Uurimis- ja tootmistegevuseks Ühendkuningriigi mandrilaval ning selliste teenuste osutamiseks, milleks on vajalik otsene juurdepääs loodusvaradele või nende kasutamine, on vaja tegevusluba.</p> <p>Reservatsiooni kohaldatakse Ühendkuningriigi mandrilava jaoks välja antavate tootmislubade suhtes. Loa saamiseks peab äriühingu tegevuskoht olema Ühendkuningriigis. See tähendab kas: a) personali kohalolekut Ühendkuningriigis; b) Ühendkuningriigi äriühingu registreerimist ettevõtluskojas (Enterprises House) või c) välisriigi äriühingu Ühendkuningriigis asuva filiaali registreerimist ettevõtluskojas. See nõue kehtib kõikidele äriühingutele, kes taotlevad uut tegevusluba, ja kõikidele äriühingutele, kes soovivad liituda määramise kaudu olemasoleva tegevusloaga. Seda kohaldatakse kõikide tegevuslubade ja ettevõtete suhtes, olenemata sellest, kas tegemist on käitajaga.</p> <p>Et olla tootmisvaldkonda hõlmava tegevusloa üks omanikke, peab äriühing a) olema registreeritud ettevõtluskojas Ühendkuningriigi äriühinguna või b) tegelema oma äritegevusega Ühendkuningriigis asuva kindla tegevuskoha kaudu (mis tavaliselt eeldab personali kohalolekut), nagu see on määratletud 2003. aasta finantsseaduse 148. jaos.</p>
Sektor:	Kalandus Transport
Allsektor:	Kogu kaubanduslik merendustegevus, millega tegeletakse merelaevalt, sealhulgas kalandus, vesiviljelus ja kalandusega seotud teenused Merelaevade osutatavad transporditeenused (reisijate- ja kaubavedu) Lootsi- ja sildumisteenused Laevade pääste- ja pinnaletõsteteenused Muud veetranspordi tugiteenused Veeteede, sadamate ja tammide rajamine ning muud vesiehitustööd
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 5133, CPC5223, CPC 721, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs

Valitsustasand:	Riiklik
Meetmed:	1993. aasta kaubalaevanduse määrused (laevade registreerimine) ja 1995. aasta kaubalaevandusseadus
Kirjeldus:	Investeeringud ja rahvusvahelised meretransporditeenused Et registreerida laev sõitma Ühendkuningriigi lipu all, peab enamusosalus laevas kuuluma selleks kvalifitseeruvatele isikutele. Selliste isikute hulka võivad kuuluda muu hulgas Briti kodanikud, kes elavad Ühendkuningriigis; Briti kodanikud, kes ei ela Ühendkuningriigis, kuid kes määravad endale Ühendkuningriigis elava esindaja; Ühendkuningriigi ja EMP äriühingud, kellel on Ühendkuningriigis tegevuskoht või kes on nimetanud endale Ühendkuningriigis esindaja.

II LISA

Märkus

Tulevaste meetmetega seotud reservatsioonid

1. Käesolevas lisas sisalduvas lepinguosalise loetelus sätestatakse artiklites 8.15 (Reservatsioonid ja erandid), 9.7 (Reservatsioonid), 14.4 (Reservatsioonid) ja Euroopa Liidu puhul artiklis 13.10 (Reservatsioonid ja erandid) kõnealuse lepinguosalise poolt võetud reservatsioonid teatavates sektorites, allsektorites ja tegevuste puhul, mille suhtes ta võib säilitada kehtivaid või vastu võtta uusi või rangemaid meetmeid, mis ei ole kooskõlas järgmiste artiklitega kehtestatud kohustustega:
  - a) artikkel 8.6 (Võrdne kohtlemine), artikkel 9.3 (Võrdne kohtlemine) või Euroopa Liidu puhul artikkel 13.3 (Võrdne kohtlemine);
  - b) artikkel 8.7 (Enamsoodustusrežiim), artikkel 9.5 (Enamsoodustusrežiim) või Euroopa Liidu puhul artikkel 13.4 (Enamsoodustusrežiim);
  - c) artikkel 8.4 (Turulepääs), artikkel 9.6 (Turulepääs) või Euroopa Liidu puhul artikkel 13.6 (Turulepääs);
  - d) artikkel 8.5 (Tulemuslikkusnõuded);
  - e) artikkel 8.8 (Kõrgem juhtkond ja juhatus) või Euroopa Liidu puhul artikkel 13.8 (Kõrgem juhtkond ja juhatus);
  - f) Euroopa Liidu puhul artikkel 13.7 (Finantsteenuste piiriülene osutamine) või
  - g) artikkel 14.3 (Kohustused).
2. Lepinguosalise reservatsioonid ei piira lepinguosaliste teenustekaubanduse üldlepingust tulenevaid õigusi ja kohustusi.
3. Iga reservatsioon hõlmab järgmisi osi:
  - a) **sektor** tähendab üldist sektorit, kus reservatsioon tehakse;
  - b) **allsektor** tähendab konkreetset sektorit, kus reservatsioon tehakse;
  - c) **tegevusala klassifikatsioon** osutab vajaduse korral reservatsiooniga hõlmatud CPC või ISIC rev 3.1 vastavale tegevusele või lepinguosalise reservatsioonis sõnaselgelt teisiti kirjeldatud tegevusele;
  - d) **reservatsiooni liik** tähendab lõikes 1 osutatud kohustust, mille suhtes reservatsioon tehakse;
  - e) **kirjelduses** esitatakse reservatsiooni alla kuuluvate sektorite, allsektorite või tegevuste ulatus, ja
  - f) **kehtivates meetmetes** täpsustatakse läbipaistvuse eesmärgil reservatsiooniga hõlmatud sektori, allsektori või tegevuse suhtes kohaldatavad kehtivad meetmed.
4. Reservatsiooni tõlgendamisel võetakse arvesse kõiki reservatsiooni osi. **Kirjeldus** on teiste osade suhtes ülimuslik.
5. Euroopa Liidu tasandil võetud reservatsioon kehtib Euroopa Liidu liikmesriigi meetme suhtes riiklikul tasandil ja valitsuse meetme suhtes liikmesriigis, v. a juhul, kui Euroopa Liidu liikmesriik on reservatsiooni kohaldamisalast välja jäetud. Kanada riiklikul tasandil võetud reservatsioon või Euroopa Liidu liikmesriigi võetud reservatsioon kehtib valitsuse meetme suhtes piirkondlikul, provintsi, territooriumi või kohalikul tasandil kõnealuses riigis.
6. Kui lepinguosaline säilitab kehtivana meetme, mille kohaselt peab teenuseosutaja tema territooriumil teenuse osutamiseks olema füüsiline isik, kodanik, alaline elanik või tema territooriumi elanik, peetakse kõnealuse meetme suhtes tehtud reservatsiooni piiriülese teenustekaubandusega seoses kõnealuse meetme ulatuses investeringuga seotud reservatsiooniks.

7. Meetme suhtes, mille kohaselt peab teenuseosutaja tema territooriumil finantsteenuse osutamiseks olema füüsiline isik, kodanik, alaline elanik või tema territooriumi elanik, artikliga 13.7 (Finantsteenuste piiriülene osutamine) võetud reservatsiooni peetakse reservatsiooniks seoses artikliga 13.3 (Võrdne kohtlemine), artikliga 13.4 (Enamsoodustusrežiim), artikliga 13.6 (Turulepääs) ja artikliga 13.8 (Kõrgem juhtkond ja juhatuse) kõnealuse meetme ulatuses.

8. Käesolevas lisas, sealhulgas iga lepinguosalise loendis tähendab

ISIC rev 3.1 rahvusvahelist majanduse tegevusalade klassifikaatorit, mis on esitatud ÜRO statistikaameti väljaandes Statistical Papers, Series M, No 4, *ISIC rev 3.1*, 2002.

9. Käesolevas lisas esitatud Euroopa Liidu loendis kasutatakse järgmisi lühendeid:

AT Austria

BE Belgia

BG Bulgaaria

CY Küpros

CZ Tšehhi Vabariik

DE Saksamaa

DK Taani

EU Euroopa Liit, sealhulgas kõik selle liikmesriigid

ES Hispaania

EE Eesti

FI Soome

FR Prantsusmaa

EL Kreeka

HR Horvaatia

HU Ungari

IE Iirimaa

IT Itaalia

LV Läti

LT Leedu

LU Luksemburg

MT Malta

NL Madalmaad

PL Poola

PT Portugal

RO Rumeenia

SK Slovakkia

SI Sloveenia

SE Rootsi

UK Ühendkuningriik

Kanada loend**Kanadas kohaldatavad reservatsioonid**

(kohaldatakse kõigis provintssides ja kõigil territooriumidel)

Reservatsioon II-C-1

Sektor: Põlisrahvaste küsimused

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Enamsoodustusrežiim
Tulemuslikkusõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Kanada jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega jäetakse Euroopa Liidu investorid ja nende investeeringud või Euroopa liidu teenuseosutajad ilma põlisrahvastele antud õigustest või soodustustest.

Kehtivad meetmed: *Constitution Act, 1982*, vastab loendile B õigusaktis *Canada Act 1982 (U.K.)*, 1982, c. 11

Reservatsioon II-C-2

Sektor: Põllumajandus

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Kanada jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, mis on seotud põllumajandustoodete ühisturustamisega korraga, mis hõlmab selliseid tegevusi, nagu tootmine, hinnakujundus, ost, müük või mis tahes muu tegevus toote ettevalmistamiseks või selle kättesaadavaks tegemiseks teatavas kohas või ajahetkel tarbimise või kasutamise eesmärgil ostmiseks.

Kehtivad meetmed:

Reservatsioon II-C-3

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud**

1. Briti Columbia, New Brunswick, Nova Scotia, Nunavut, Prints Edwardi saar, Quebec, Northwest Territories ja Yukon jätaavad endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, mis on seotud käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringu moodustava Kanada ettevõttega, ning millega nähakse ette, et kuni 25 % juhatuse või mis tahes komitee liikmetest on teatava kodakondsusega. Eespool osutatud meetme muutmise ei või vähendada, võrreldes vahetult meetme muutmisele eelnenud olukorraga, meetme vastavust 8. peatükis (Investeeringud) sätestatud kohustustele.
2. Kanada jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, mille kohaselt peab 50 % käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringu moodustava ettevõtte juhatuse liikmete tavapärase elukoht olema Kanadas. Euroopa Liidu kodanikele, kes on nimetatud käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringu moodustava ettevõtte juhatuse liikmeks, antakse elamisluba vastavalt Kanada seadusele, mis käsitleb välisriikide kodanike riiki sisenemist. Euroopa Liidu kodanike suhtes ei kohaldata siiski majandusvajaduste testi üksnes nende juhatuse liikmeks nimetamise tõttu.

Kehtivad meetmed:**Reservatsioon II-C-4**

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Kirjeldus: **Investeeringud**

Kanada jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, mis on ookeaniäärse maaomandi puhul seotud elukohanõudega, mis kehtib Euroopa Liidu investorite või nende investeeringute suhtes.

Kehtivad meetmed:**Reservatsioon II-C-5**

Sektor: Kalandus

Allsektor: Kalandus ja kalandusega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 04, 882

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Kanada jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, mis on seotud kala ja mereandide ühisturustamise ja -kauplemise korraga ning lubade andmisega kalanduseks ja kalandusega seotud tegevusteks, sh välisriikide kalalaevade sisenemine Kanada majandusvööndisse, territoriaalvetesse, sisevetesse või sadamatesse ning sealsete teenuste kasutamine.
2. Kanada püüab tagada Euroopa Liidu liikmesriigi lipu all sõitvatele laevadele vähemalt sama soodsa kohtlemise kui ta samasuguses olukorras tagab mis tahes muu välisriigi lipu all sõitvatele laevadele.

Kehtivad meetmed: *Fisheries Act*, R.S.C. 1985, c. F-14
Coastal Fisheries Protection Act, R.S.C. 1985, c. C-33
Coastal Fisheries Protection Regulations, C.R.C. 1978, c. 413
Commercial Fisheries Licensing Policy
Policy on Foreign Investment in the Canadian Fisheries Sector, 1985
Freshwater Fish Marketing Act, R.S.C. 1985, c. F-13

Reservatsioon II-C-6

Sektor: Finantsteenused

Allsektor: Väärtpaberiturgudega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 8132

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Kirjeldus: **Investeeringud**

Kanada jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, mis on seotud Kanada valitsuse või riigi tasandist madalama valitsustasandi emiteeritud võlakirjade, lühiajaliste riigikassa võlakirjade või muude võlaväärtpaberite omandamise, ostmise või muude tehingutega Euroopa Liidu kodanike poolt.

Kehtivad meetmed: *Financial Administration Act*, R.S.C. 1985, c. F-11

Reservatsioon II-C-7

Sektor: Toidu-, joogi- ja ravimitööstus

Allsektor: Kange alkoholi, veini- ja õllekauplused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 241, 242, 243, 62112, 62226, 63107

Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Õigusaktiga <i>Importation of Intoxicating Liquors Act</i> antakse iga provintsi valitsusele impordimonopol seoses tema territooriumile toodavate uimastavate jookidega.
Kehtivad meetmed:	<i>Importation of Intoxicating Liquors Act</i> , R.S.C. 1985, c. I-3

Reservatsioon II-C-8

Sektor:	Vähemustega seotud küsimused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Kanada jätab endale õiguse võtta või säilitada meetmeid, millega antakse õigusi või soodustusi sotsiaalselt või majanduslikult ebasoodsas olukorras olevatele vähemustele.
Kehtivad meetmed:	

Reservatsioon II-C-9

Sektor:	Sotsiaalteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Enamsoodustusrežiim Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Kanada jätab endale õiguse võtta või säilitada meetmeid, mis on seotud riikliku õiguskaitse ja kinnipidamisasutuste teenuste osutamisega ning järgmiste teenuste osutamisega niivõrd, kuivõrd need on avalik-õiguslikel eesmärkidel kehtestatud või rakendatud sotsiaalteenused: sisetulekute kaitse või kindlustus, sotsiaalkaitse või sotsiaalkindlustus, sotsiaalhoolekanne, avalik-õiguslik haridus ja koolitus, tervishoid ja lastehoid.
Kehtivad meetmed:	

Reservatsioon II-C-10

Sektor: Sotsiaalteenused

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Kanada jätab endale õiguse võtta või säilitada meetmeid, mis on seotud selliste sotsiaalteenuste osutamisega, mille kohta ei tehta reservatsioone sotsiaalteenuseid käsitleva reservatsiooniga II-C-9.
2. See reservatsioon ei laiene uue meetme vastuvõtmisele, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele selliste sotsiaalteenuste osutamisel.

Kehtivad meetmed:

Reservatsioon II-C-11

Sektor: Vee kogumine, puhastamine ja -varustus

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

Kanada jätab endale õiguse võtta või säilitada vee kogumise, puhastamise ja veevarustusega seotud meetmeid.

Kehtivad meetmed:

Reservatsioon II-C-12

Sektor: Transport

Allsektor: Torustransporditeenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 713

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

Kanada jätab endale õiguse võtta või säilitada meetmeid, mis on seotud kütuste torustranspordisertifikaatide väljastamisega.

Kehtivad meetmed: *National Energy Board Act, R.S.C. 1985, c. N-7*

Reservatsioon II-C-13

Sektor: Transport

Allsektor: Artiklites 8.1 (Mõisted) ja 9.1 (Mõisted) määratletud õhutransporditeenuste müük ja turustamine

Tegevusala klassifikatsioon: Määratletud artiklites 8.1 (Mõisted) ja 9.1 (Mõisted)

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Kanada jätab endale õiguse võtta või säilitada meetmeid, mis on seotud õhutransporditeenuste müügi ja turustamisega.
2. Suurema kindluse huvides ei mõjuta käesolev reservatsioon Kanada õigusi ja kohustusi, mis tulenevad 17. detsembril 2009 Brüsselis ja 18. detsembril 2009 Ottawas sõlmitud *Kanada ning Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahelise lennutranspordilepingust*.

Kehtivad meetmed:

Reservatsioon II-C-14

Sektor: Transport

Allsektor: Veeteede, sadamate ja tammide ehitamine ning muud vesiehitustööd
Transporditeenused merelaevade ja muude laevadega
Veetranspordi tugi- ja muud teenused
Mis tahes muu laevaga või laeval toimetatud kaubanduslik merendusala tegevus, nagu on selgitatud kirjelduse osas allpool.

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 5133, 5223, 721, 722, 745, mis tahes muu laevaga või laeval toimetatud kaubanduslik merendusala tegevus

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Enamsoodustusrežiim
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kohustused

Kirjeldus:**Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveo-teenused**

1. Kanada jätab endale õiguse võtta või säilitada meetmeid, mis mõjutavad merekaabotaažiteenustesse tehtavaid investeeringuid või nende teenuste osutamist, sh järgmist:
  - a) kaupade või reisijate vedu laevaga Kanada territooriumil asuvate punktide vahel või Kanada mandrilava kohal kas otse või väljaspool Kanadat asuva koha kaudu; Kanada mandrilava kohal asuvate vete osas kehtib see kaupade ja reisijate veoks üksnes seoses Kanada mandrilava mineraalsete või eluta loodusvarade uurimise, kasutamise või transpordiga, ja
  - b) laeva kasutamine mis tahes muuks kaubanduslikuks merenduslaseks tegevuseks Kanada territooriumil ning Kanada mandrilava kohal asuvate vete osas laeva kasutamine üksnes selliseks kaubanduslikuks merenduslaseks tegevuseks, mis on seotud Kanada mandrilava mineraalsete või eluta loodusvarade uurimise, kasutamise või transpordiga.
2. See reservatsioon on muu hulgas seotud piirangute ja tingimuste seadmisega nendele teenuseosutajatele, kellel on õigus sellistes tegevustes osaleda, ajutiste kabotaažilubade väljastamisega välisriikide laevadele ning välisriikide laevadele väljastatavate kabotaažilubade arvu piiranguga.
3. Suurema kindluse huvides kohaldatakse seda reservatsiooni muu hulgas laevaga või laeval toimetatud kaubandusliku merenduslase tegevuse suhtes, k.a fiiderteenused ja tühjade konteinerite ümberpaigutamine.
4. Seda reservatsiooni ei kohaldata meetmete suhtes, mis on seotud järgmistesse merekaabotaažiteenustesse tehtavate investeeringutega või järgmiste merekaabotaažiteenuste osutamisega Euroopa Liidu ettevõtte poolt opereeritavalt laevalt või Euroopa Liidu kodaniku omanduses või tema kontrolli all oleva kolmanda riigi ⁽¹⁾ ettevõtte laevalt, kui see laev on Euroopa Liidu liikmesriigi õigusaktide kohaselt registreeritud ning sõidab Euroopa Liidu liikmesriigi lipu all:
  - a) ettevõttele kuuluvate või renditud konteinerite ümberpaigutamine muul kui tulu saamise eesmärgil;
  - b) i) rahvusvaheliste veoste pidev ette- ja edasivedu Halifaxi ja Montreali sadama ning Montreali ja Halifaxi sadama vahel, kasutades laevu, mis on registreeritud komisjoni teatise C(2004) 43 (ühenduse suunised meretranspordile antava riigiabi kohta) lisa punktis 1 osutatud esmases (riiklikus) registris, ja
ii) rahvusvaheliste konteinerveoste ette- ja edasivedu Halifaxi ja Montreali sadama ning Montreali ja Halifaxi sadama vahel ühesuunalise veona rahvusvahelistes vetes, kasutades laevu, mis on registreeritud komisjoni teatise C(2004) 43 (ühenduse suunised meretranspordile antava riigiabi kohta) lisa punktides 1, 2 ja 4 osutatud esmases (riiklikus) või teiseses (rahvusvahelises) registris, või
  - c) süvendamine.

Kehtivad meetmed:

Coasting Trade Act, S.C. 1992, c. 31
Canada Shipping Act, 2001, S.C. 2001, c. 26
Customs Act, R.S.C. 1985 (2d Supp.), c. 1
Customs and Excise Offshore Application Act, R.S.C. 1985, c. C-53

⁽¹⁾ Kanada jätab endale õiguse mitte laiendada neid soodustusi Ameerika Ühendriikide ettevõtetele.

Reservatsioon II-C-15

Sektor:	Transport
Allsektor:	Transporditeenused merelaevade ja muude laevadega Veetranspordi tugiteenused Mis tahes muu laeval toimetatud kaubanduslik merendusala tegevus vastastikust huvi pakkuvates vetes
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 721, 722, 745, mis tahes muu laeval toimetatud kaubanduslik merendusala tegevus
Reservatsiooni liik:	Enamsoodustusrežiim Kohustused
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveoteenused Kanada jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, mis on seotud lepingute, kokkulepete ja muude riikidega sõlmitud muude ametlike ja mitteametlike kohustustega, mis käsitlevad merendusala tegevust vastastikust huvi pakkuvates vetes järgmistes valdkondades: saastekontroll (sh naftatankerite topeltpõhja ja -parraste nõuded), ohutu navigeerimine, praamide kontrollinormid, vee kvaliteet, lootsiteenus, päästmine, kontroll narkootikumide kuritarvitamise üle ja meresideteenused.
Kehtivad meetmed:	

Reservatsioon II-C-16

Sektor:	Transport
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 07
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud Kanada jätab endale õiguse võtta või säilitada meetmeid, mis on seotud Kanada omanduses olevat või tema poolt kontrollitavat transpordinfrastruktuuri haldavate või opereerivate juriidiliste isikute arvu või tüübiga.
Kehtivad meetmed:	

Reservatsioon II-C-17

Sektor:	Transport
Allsektor:	Kõik transpordi allsektorid, v.a järgmised: Merekonteinerjaama- ja depooteenused

Laevade agenteerimisteenused
Mereveoste ekspedeerimise teenused
Õhusõidukite remondi- ja hooldusteenused
Arvutipõhised ettetellimissüsteemid
Reisijate- ja kaubavedu raudteel
Raudteetranspordivahendite hooldus ja remont
Mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste mujal klassifitseerimata remonditeenused vahendustasu eest või lepingu alusel
Mootorsõidukite hooldus- ja remonditeenused
Mootorrrastate ja mootorsaanide hooldus- ja remonditeenused
Maismaatranspordi veoste käitlemise teenused
Maismaatranspordi hoiustamis- ja laoteenused
Maismaatranspordi kaubaveoagentuuri teenused
Maismaatranspordi muud tugi- ja lisateenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 07, CPC 51, CPC 61, CPC 886 ja mis tahes muu kaubanduslik tegevus, mida toimetatakse laeva, õhusõiduki, mootorsõiduki või raudteetranspordivahendiga või mis on nendega seotud, välja arvatud järgmised:
CPC 6112
CPC 6122
CPC 7111
CPC 7112
CPC 741 (ainult maismaatransporditeenused)
CPC 742 (ainult maismaatransporditeenused)
CPC 7480 (ainult maismaatransporditeenused)
CPC 7490 (ainult maismaatransporditeenused)
CPC 8867
CPC 8868 (ainult raudteetransporditeenused)
Artiklites 8.1 (Mõisted) ja 9.1 (Mõisted) määratletud arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenused
Artiklites 8.1 (Mõisted) ja 9.1 (Mõisted) määratletud õhusõidukite remondi- ja hooldusteenused
Artiklis 14.1 (Mõisted) määratletud merkonteinerjaama- ja depooteenused, laevade agenteerimisteenused ja mereveoste ekspedeerimisteenused

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Kohustused

Kirjeldus: **Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ning rahvusvahelised mereveo-teenused**
Kanada jätab endale õiguse võtta või säilitada meetmeid, mis on seotud transpordisektori monopolide või teenuse ainuosutajate nimetamise, asutamise, laiendamise või tegevusega.

Kehtivad meetmed:

Reservatsioon II-C-18

Sektor:	Transport
Allsektor:	Transpordi abi- ja lisateenused Artiklites 8.1 (Mõisted) ja 9.1 (Mõisted) määratletud maapealne teenindus
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 74, artiklites 8.1 (Mõisted) ja 9.1 (Mõisted) määratletud maapealne teenindus
Reservatsiooni liik:	Turulepääs

Kirjeldus:	Investeeringud <ol style="list-style-type: none"> 1. Kanada jätab endale õiguse võtta või säilitada meetmeid, millega piiratakse teatavate järgmiste transpordi tugi- ja lisateenuste osutajate arvu: reisijate teenindamine, lasti ja veoste (k.a posti) käitlemine ning transpordivahendite kasutamine, mis toetavad transportööre lennujaamades, kus füüsilised ja tegevuspiirangud tulevad peamiselt ohutus- ja turvalisusnõuetest. 2. Suurema kindluse huvides tuleb märkida, et maapealse teeninduse osas ei mõjuta käesolev reservatsioon Kanada õigusi ja kohustusi, mis tulenevad 17. detsembril 2009 Brüsselis ja 18. detsembril 2009 Ottawas sõlmitud <i>Kanada ning Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahelise lennutranspordilepingust</i>.
-------------------	---

Kehtivad meetmed:

Reservatsioon II-C-19

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Tehnilise kontrolli ja analüüsi teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 8676
Reservatsiooni liik:	Turulepääs

Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. Kanada jätab endale õiguse võtta või säilitada meetmeid, mis mõjutavad Kanada nimel tehtavat laevade kohustuslikku kontrolli ja sertifitseerimist. 2. Suurema kindluse huvides võib Kanadas registreeritud laevade ja nende seadmete kontrolli Kanada nimel teha ja Kanada merendusdokumente välja anda ainult isik, klassifikatsiooniühing või muu organisatsioon, kellele Kanada on andnud selleks loa.
-------------------	--

Kehtivad meetmed:

Reservatsioon II-C-20

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	

Tegevusala klassifikatsioon:**Reservatsiooni liik:** Enamsoodustusrežiim**Kirjeldus:****Investeeringud**

1. Kanada jätab endale õiguse võtta või säilitada meetmeid, millega võimaldatakse erinevat kohtlemist mis tahes kahepoolse või rahvusvahelise lepingu alusel, mis jõustus või mis allkirjastati enne 1. jaanuari 1994.
2. Kanada jätab endale õiguse võtta või säilitada meetmeid, millega võimaldatakse diferentseeritud kohtlemist olemasoleva või tulevase kahepoolse või rahvusvahelise lepingu alusel järgmistes valdkondades:
  - a) lennundus,
  - b) kalandus või
  - c) merendusküsimused, sh merepääste.

Kehtivad meetmed:**Kanada loetelu****Albertas kohaldatavad reservatsioonid****Reservatsioon II-PT-1****Sektor:** Meelelahutus-, kultuuri- ja sporditeenused**Allsektor:** Hasartmängud ja kihlveod**Tööstusharu liigitus:** CPC 96492**Reservatsiooni liik:** Turulepääs
Enamsoodustusrežiim**Kirjeldus:****Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Alberta jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, mis on seotud loterii, hasartmänguterminalide, õnnemängude, võidusõitude, bingo, kasiinode või sarnaste tegevustega, ning millega:
  - a) piiratakse hõlmatud investeeringute arvu või selliste teenuseosutajate arvu, kes võivad teostada konkreetset majandustegevust, arvuliste kvootide, monopolide, ainuõigust omava teenuseosutaja või majandusvajaduste testi nõude vormis;
  - b) piiratakse tehingute või vara koguväärtust arvuliste kvootide või majandusvajaduste testi nõude vormis;
  - c) piiratakse tehingute koguhulka või väljundi kogumahtu, väljendatuna kinnitatud arvuliste ühikutena, kvootide või majandusvajaduse testi nõude vormis;
  - d) piiratakse füüsiliste isikute koguarvu, kes võivad töötada teatavas allsektoris või keda hõlmatud investeeringu raames võib tööle võtta ning kes on majandustegevusega tegelemiseks vajalikud ja sellega otseselt seotud, arvuliste kvootide või majandusvajaduse testi nõude vormis, või
  - e) piiratakse või nõutakse konkreetset vormis juriidilise isiku või ühissettevõtte olemasolu, mille kaudu investor võib majandustegevusega tegeleda.

2. Kõnealune reservatsioon ei piira Alberta õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-2

- Sektor:** Alkohoolsed joogid
- Allsektor:** Komisjonimüügiagentide teenused, hulgimüügi- ja jaemüügiteenused (kange alkohol, vein ja õlu, kange alkoholi, veini- ja õllekauplused)
Alkohoolsete jookide tootmine
- Tööstusharu liigitus:** CPC 24 (v.a 244), 62112, 62226, 63107, 643, 88411
- Reservatsiooni liik:** Turulepääs
- Kirjeldus:** **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
1. Alberta jätab endale eespool nimetatud sektoris õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega:
    - a) piiratakse hõlmatud investeeringute arvu või selliste teenuseosutajate arvu, kes võivad teostada konkreetset majandustegevust, arvuliste kvootide, monopolide, ainuõigust omava teenuseosutaja või majandusvajaduste testi nõude vormis;
    - b) piiratakse tehingute või vara koguväärtust arvuliste kvootide või majandusvajaduste testi nõude vormis;
    - c) piiratakse tehingute koguhulka või väljundi kogumahtu, väljendatuna kinnitatud arvuliste ühikutena, kvootide või majandusvajaduse testi nõude vormis;
    - d) piiratakse füüsiliste isikute koguarvu, kes võivad töötada teatavas allsektoris või keda hõlmatud investeeringu raames võib tööle võtta ning kes on majandustegevusega tegelemiseks vajalikud ja sellega otseselt seotud, arvuliste kvootides või majandusvajaduse testi nõude vormis, või
    - e) piiratakse või nõutakse konkreetses vormis juriidilise isiku või ühissettevõtte olemasolu, mille kaudu investor võib majandustegevusega tegeleda.
  2. Kõnealune reservatsioon ei piira Alberta õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-3

- Sektor:** Põllumajandus-, metsamajandus- ja kalandustooted
- Allsektor:** Metsavarud ja töötlemine
Metsandus- ja raietooted
Metsanduse ja metsavarumisega seotud tegevusalad

Tööstusharu liigitus: CPC 03, 8814

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Alberta jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada metsavarude ja sellest tulenevate toodete tootmise, töötlemise, turustamise, kaevandamise ja arendamisega seotud meetmeid, millega:
  - a) piiratakse hõlmatud investeeringute arvu või selliste teenuseosutajate arvu, kes võivad teostada konkreetset majandustegevust, arvuliste kvootide, monopolide, ainuõigust omava teenuseosutaja või majandusvajaduste testi nõude vormis;
  - b) piiratakse tehingute või vara koguväärtust arvuliste kvootide või majandusvajaduste testi nõude vormis;
  - c) piiratakse tehingute koguhulka või väljundi kogumahtu, väljendatuna kinnitatud arvuliste ühikutena, kvootide või majandusvajaduse testi nõude vormis;
  - d) piiratakse füüsiliste isikute koguarvu, kes võivad töötada teatavas allsektoris või keda hõlmatud investeeringu raames võib tööle võtta ning kes on majandustegevusega tegelemiseks vajalikud ja sellega otseselt seotud, arvuliste kvootide või majandusvajaduse testi nõude vormis, või
  - e) piiratakse või nõutakse konkreetset vormis juriidilise isiku või ühissettevõtte olemasolu, mille kaudu investor võib majandustegevusega tegeleda.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Alberta õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-4

Sektor: Kalandus

Allsektor: Kalandus
Kalandusega seotud teenused

Tööstusharu liigitus: CPC 04, 62224, 882

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Alberta jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada vesiviljelustoodete, meresaaduste ja kalandustoodete tootmise, töötlemise ja ühisturustamisega seotud meetmeid, millega:
  - a) piiratakse hõlmatud investeeringute arvu või selliste teenuseosutajate arvu, kes võivad teostada konkreetset majandustegevust, arvuliste kvootide, monopolide, ainuõigust omava teenuseosutaja või majandusvajaduste testi nõude vormis;

- b) piiratakse tehingute või vara koguväärtust arvuliste kvootide või majandusvajaduste testi nõude vormis;
  - c) piiratakse tehingute koguhulka või väljundi kogumahtu, väljendatuna kinnitatud arvuliste ühikutena, kvootide või majandusvajaduse testi nõude vormis;
  - d) piiratakse füüsiliste isikute koguarvu, kes võivad töötada teatavas allsektoris või keda hõlmatud investeeringu raames võib tööle võtta ning kes on majandustegevusega tegelemiseks vajalikud ja sellega otseselt seotud, arvuliste kvootide või majandusvajaduse testi nõude vormis, või
  - e) piiratakse või nõutakse konkreetses vormis juriidilise isiku või ühissettevõtte olemasolu, mille kaudu investor võib majandustegevusega tegeleda.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Alberta õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehitavad meetmed

Reservatsioon II-PT-5

Sektor: Energeetika

Allsektor: Energiajaotusega seotud teenused
Torustransporditeenused
Elektri, gaasi, auru ja sooja vee tootmine, ülekandmine ja jaotamine
Toornafta ja maagaas

Tööstusharu liigitus: CPC 120, 17, 713, 887

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Alberta jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, mis on seotud: i) toornafta või maagaasi uurimise, tootmise, kaevandamise ja arendamisega; ii) ainuõiguste andmisega jaotus- või ülekandesüsteemi käitamiseks, sealhulgas seotud jaotus- ja merealused jaotustorustikud ning ülekandeteenused; ning iii) elektrienergia tootmise, ülekandmise, jaotamise, tarnimise ning impordi ja ekspordiga, millega:
  - a) piiratakse hõlmatud investeeringute arvu või selliste teenuseosutajate arvu, kes võivad teostada konkreetset majandustegevust, arvuliste kvootide, monopolide, ainuõigust omava teenuseosutaja või majandusvajaduste testi nõude vormis;
  - b) piiratakse tehingute või vara koguväärtust arvuliste kvootide või majandusvajaduste testi nõude vormis;
  - c) piiratakse tehingute koguhulka või väljundi kogumahtu, väljendatuna kinnitatud arvuliste ühikutena, kvootide või majandusvajaduse testi nõude vormis;

- d) piiratakse füüsiliste isikute koguarvu, kes võivad töötada teatavas allsektoris või keda hõlmatud investeeringu raames võib tööle võtta ning kes on majandustegevusega tegelemiseks vajalikud ja sellega otseselt seotud, arvuliste kvootide või majandusvajaduse testi nõude vormis, või
  - e) piiratakse või nõutakse konkreetses vormis juriidilise isiku või ühissettevõtte olemasolu, mille kaudu investor võib majandustegevusega tegeleda.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Alberta õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Briti Columbia

Reservatsioon II-PT-6

Sektor: Energeetika

Allsektor: Elektri, gaasi, auru ja sooja vee tootmine, ülekandmine ja jaotamine
Toornafta ja maagaas
Naftagaasid jm gaasilised süsivesinikud
Torutransporditeenused
Energiajaotusega seotud teenused

Tööstusharu liigitus: CPC 17, 120, 334, 713, 887

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Briti Columbia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, mis on seotud: i) toornafta või maagaasi uurimise, tootmise, kaevandamise ja arendamisega; ii) õigustega käitada seotud toornafta või maagaasi jaotus- või ülekandesüsteeme, sealhulgas seotud jaotus- ja merealused jaotustorustikud ning ülekandeteenused; või iii) elektrienergia tootmise, ülekandmise, jaotamise, tarnimise ning impordi ja ekspordiga, millega:
  - a) piiratakse hõlmatud investeeringute arvu või selliste teenuseosutajate arvu, kes võivad teostada konkreetset majandustegevust arvuliste kvootide, monopolide, ainuõigust omava teenuseosutaja või majandusvajaduste testi nõude vormis;
  - b) piiratakse tehingute või vara koguväärtust arvuliste kvootide või majandusvajaduste testi nõude vormis;
  - c) piiratakse tehingute koguhulka või väljundi kogumahtu, väljendatuna kinnitatud arvuliste ühikutena, kvootide või majandusvajaduse testi nõude vormis;

- d) piiratakse füüsiliste isikute koguarvu, kes võivad töötada teatavas allsektoris või keda hõlmatud investeeringu raames võib tööle võtta ning kes on majandustegevusega tegelemiseks vajalikud ja sellega otseselt seotud, arvuliste kvootide või majandusvajaduse testi nõude vormis, või
  - e) piiratakse või nõutakse konkreetses vormis juriidilise isiku või ühissettevõtte olemasolu, mille kaudu investor võib majandustegevusega tegeleda.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Briti Columbia õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-7

Sektor: Põllumajandus-, metsandus- ja kalandustooted

Allsektor: Metsandus- ja raietooted
Metsanduse ja raiega seotud tegevusalad

Tööstusharu liigitus: CPC 03, 8814

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Briti Columbia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada metsavarude ja neist valmistatud toodete tootmise, töötlemise, turustamise, ammutamise ja arendamisega, sealhulgas lubade andmisega seotud meetmeid, millega:
  - a) piiratakse hõlmatud investeeringute arvu või selliste teenuseosutajate arvu, kes võivad teostada konkreetset majandustegevust arvuliste kvootide, monopolide, ainuõigust omava teenuseosutaja või majandusvajaduste testi nõude vormis;
  - b) piiratakse tehingute või vara koguväärtust arvuliste kvootide või majandusvajaduste testi nõude vormis;
  - c) piiratakse tehingute koguhulka või väljundi kogumahtu, väljendatuna kinnitatud arvuliste ühikutena, kvootide või majandusvajaduse testi nõude vormis;
  - d) piiratakse füüsiliste isikute koguarvu, kes võivad töötada konkreetses majandussektoris või keda ettevõtte võib tööle võtta ning kes on majandustegevusega tegelemiseks vajalikud ja sellega otseselt seotud, arvuliste kvootide või majandusvajaduse testi nõude vormis, või
  - e) piiratakse või nõutakse konkreetses vormis juriidilise isiku või ühissettevõtte olemasolu, mille kaudu investor võib majandustegevusega tegeleda.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Briti Columbia õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-8

Sektor:	Kalandus
Allsektor:	Kalandus Kalandusega seotud teenused
Tööstusharu liigitus:	CPC 04, 62224, 882
Reservatsiooni liik:	Turulepääs

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Briti Columbia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada vesiviljelustoodete, meresaaduste või muude kalandustoodete tootmise, töötlemise ja ühisturustamisega seotud meetmeid, millega:
  - a) piiratakse hõlmatud investeeringute arvu või selliste teenuseosutajate arvu, kes võivad teostada konkreetset majandustegevust arvuliste kvootide, monopolide, ainuõigust omava teenuseosutaja või majandusvajaduste testi nõude vormis;
  - b) piiratakse tehingute või vara koguväärtust arvuliste kvootide või majandusvajaduste testi nõude vormis;
  - c) piiratakse tehingute koguhulka või väljundi kogumahtu, väljendatuna kinnitatud arvuliste ühikutena, kvootide või majandusvajaduse testi nõude vormis;
  - d) piiratakse füüsiliste isikute koguarvu, kes võivad töötada teatavas allsektoris või keda hõlmatud investeeringu raames võib tööle võtta ning kes on majandustegevusega tegelemiseks vajalikud ja sellega otseselt seotud, arvuliste kvootide või majandusvajaduse testi nõude vormis, või
  - e) piiratakse või nõutakse konkreetses vormis juriidilise isiku või ühissettevõtte olemasolu, mille kaudu investor võib majandustegevusega tegeleda.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Briti Columbia õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed**Reservatsioon II-PT-9**

Sektor:	Meelelahutus-, kultuuri- ja sporditeenused
Allsektor:	Hasartmängud ja kihlveod
Tööstusharu liigitus:	CPC 96492
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Briti Columbia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, mis käsitlevad hasartmängude, sealhulgas loterii, õnnemängude või õnne ja oskusi hõlmavate mängude ning nendega otseselt seotud ettevõtluse korraldamist ja haldamist provintsis, millega:
  - a) piiratakse hõlmatud investeeringute arvu või selliste teenuseosutajate arvu, kes võivad teostada konkreetset majandustegevust arvuliste kvootide, monopolide, ainuõigust omava teenuseosutaja või majandusvajaduste testi nõude vormis;
  - b) piiratakse tehingute või vara koguväärtust arvuliste kvootide või majandusvajaduste testi nõude vormis;
  - c) piiratakse tehingute koguhulka või väljundi kogumahtu, väljendatuna kinnitatud arvuliste ühikutena, kvootide või majandusvajaduse testi nõude vormis;
  - d) piiratakse füüsiliste isikute koguarvu, kes võivad töötada teatavas allsektoris või keda hõlmatud investeeringu raames võib tööle võtta ning kes on majandustegevusega tegelemiseks vajalikud ja sellega otseselt seotud, arvuliste kvootide või majandusvajaduse testi nõude vormis, või
  - e) piiratakse või nõutakse konkreetset vormis juriidilise isiku või ühissetevõtte olemasolu, mille kaudu investor võib majandustegevusega tegeleda.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Briti Columbia õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed**Reservatsioon II-PT-10****Sektor:**

Alkohoolsed joogid

Allsektor:

Komisjonimüügiagentide teenused, hulgimüügi- ja jaemüügitteenused (kange alkohol, vein ja õlu, kange alkoholi, veini- ja õllekauplused)
Alkohoolsete jookide tootmine

Tööstusharu liigitus:

CPC 24 (v.a 244), 62112, 62226, 63107

Reservatsiooni liik:

Turulepääs

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Briti Columbia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, mis hõlmavad alkohoolsete jookide importi, turustamist, litsentseerimist, müüki ja jaotamist provintsis ja millega:
  - a) piiratakse hõlmatud investeeringute arvu või selliste teenuseosutajate arvu, kes võivad teostada konkreetset majandustegevust arvuliste kvootide, monopolide, ainuõigust omava teenuseosutaja või majandusvajaduste testi nõude vormis;

- b) piiratakse tehingute või vara koguväärtust arvuliste kvootide või majandusvajaduste testi nõude vormis;
  - c) piiratakse tehingute koguhulka või väljundi kogumahtu, väljendatuna kinnitatud arvuliste ühikutena, kvootide või majandusvajaduse testi nõude vormis;
  - d) piiratakse füüsiliste isikute koguarvu, kes võivad töötada teatavas allsektoris või keda hõlmatud investeeringu raames võib tööle võtta ning kes on majandustegevusega tegelemiseks vajalikud ja sellega otseselt seotud, arvuliste kvootide või majandusvajaduse testi nõude vormis, või
  - e) piiratakse või nõutakse konkreetses vormis juriidilise isiku või ühissettevõtte olemasolu, mille kaudu investor võib majandustegevusega tegeleda.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Briti Columbia õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Manitobas kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioon II-PT-11

Sektor:	Kalandus
Allsektor:	Kala ja muud kalandustooted Kalandustoodete hulgemüügi teenused Kalandusega seotud teenused
Tööstusharu liigitus:	CPC 04, 62224, 882
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. Manitoba jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana. 2. Kõnealune reservatsioon ei piira Manitoba õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-12

Sektor:	Transport
Allsektor:	Torutransportiteenused

Tööstusharu liigitus: CPC 713

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Manitoba jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Manitoba õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-13

Sektor: Alkohoolsed joogid

Allsektor: Komisjonimüügiagentide teenused, hulgimüügi- ja jaemüügi teenused (kange alkohol, vein ja õlu, kange alkoholi, veini- ja õllekauplused)
Alkoholsete jookide tootmine

Tööstusharu liigitus: CPC 24 (v.a 244), 62112, 62226, 63107

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Manitoba jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Manitoba õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-14

Sektor: Energeetika

Allsektor: Toornafta ja maagaas
Elektrienergia
Energiajaotusega seotud teenused

Tööstusharu liigitus: CPC 120, 171, 887

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Manitoba jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Manitoba õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-15

Sektor: Metsandus

Allsektor:

Metsandus- ja raietooted
Metsavarude töötlemine
Põllumajanduse, jahinduse ja metsandusega seotud teenused
Paberi ja paberitoodete tootmine, tasu eest või lepingu alusel

Tööstusharu liigitus: CPC 031, 321, 881 (v.a operaatoriga põllumajandusseadmete rent ning 8814) 88430, 88441

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Manitoba jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Manitoba õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-16

Sektor: Meelelahutus-, kultuuri- ja sporditeenused

Allsektor: Hasartmängud ja kihlveod

Tööstusharu liigitus: CPC 96492

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Manitoba jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Manitoba õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

New Brunswickis kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioon II-PT-17

Sektor: Energeetika

Allsektor: Elektrienergia
Energiajaotusega seotud teenused

Tööstusharu liigitus: CPC 17, 887

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. New Brunswick jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse provintsi tasandil turulepääsu hüdraulilise võimsuse ülekandmisel, elektrienergia tootmisel, ülekandmisel, jaotamisel ja ekspordil ning elektrijaamade hooldamisel, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira New Brunswicki õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-18

Sektor: Meelelahutus-, kultuuri- ja sporditeenused

Allsektor: Hasartmängud ja kihlveod

Tööstusharu liigitus: CPC 96492

Reservatsiooni liik:	Turulepääs Enamsoodustusrežiim
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. New Brunswick jätab endale õiguse kehtestada või säilitada monopole eespool nimetatud allsektorites. 2. Kõnealune reservatsioon ei piira New Brunswicki õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.
Kehtivad meetmed	<i>Gaming Control Act</i> , S.N.B. 2008, c. G-1.5

Reservatsioon II-PT-19

Sektor:	Alkohoolsed joogid
Allsektor:	Komisjonimüügiagentide teenused, hulgimüügi- ja jaemüügi teenused (kange alkohol, vein ja õlu, kange alkoholi, veini- ja õllekauplused) Alkoholsete jookide tootmine
Tööstusharu liigitus:	CPC 24 (v.a 244), 62112, 62226, 63107
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. New Brunswick jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool loetletud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana. 2. Kõnealune reservatsioon ei piira New Brunswicki õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.
Kehtivad meetmed	<i>New Brunswick Liquor Corporation Act</i> , S.N.B. 1974, c. N-6.1

Newfoundlandis ja Labradoris kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioon II-PT-20

Sektor:	Metsandus
Allsektor:	Metsandus- ja raietooted Metsavarude töötlemine Põllumajanduse, jahinduse ja metsandusega seotud teenused Paberi ja paberitoodete tootmine, tasu eest või lepingu alusel

Tööstusharu liigitus: CPC 031, 321, 881 (v.a operaatoriga põllumajandusseadmete rent ning 8814), 88430, 88441

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Newfoundland ja Labrador jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada eespool nimetatud allsektoritega seotud meetmeid, millega:
  - a) piiratakse hõlmatud investeeringute arvu või teenuseosutajate arvu arvuliste kvootide, monopolide, ainuõigust omava teenuseosutaja või majandusvajaduste testi nõude vormis või
  - b) piiratakse või nõutakse konkreetses vormis juriidilise isiku või ühissettevõtte olemasolu, mille kaudu investor võib majandustegevusega tegeleda.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Newfoundlandi ja Labradori õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-21

Sektor: Kalandus ja jahindus

Allsektor:

Mujal liigitamata loomsed söödavad tooted
Mujal liigitamata muude loomade toornahad (värsked või konserveeritud, töötlemata)
Kala ja muud kalapüügisaadused
Värske, jahutatud või külmutatud muu liha ja söödav rups (sealhulgas küülikuliha), v.a konnakoivad
Loomsed õlid ja rasvad, töötlemata ja töödeldud kujul
Pargitud või töödeldud karusnahk
Kalatooted ja -konservid
Toiduainete, jookide ja tubakatoodete müük vahendustasu eest või lepingu alusel
Kalandustoodete hulgimüügi teenused

Tööstusharu liigitus: CPC 0295, 02974, 04, 21129, 212, 2162, 2831, 62112, 62224, 8813, 882

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Newfoundland ja Labrador jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada eespool nimetatud allsektoritega seotud meetmeid, millega:
  - a) piiratakse hõlmatud investeeringute arvu või teenuseosutajate arvu arvuliste kvootide, monopolide, ainuõigust omava teenuseosutaja või majandusvajaduste testi nõude vormis või

- b) piiratakse või nõutakse konkreetses vormis juriidilise isiku või ühissettevõtte olemasolu, mille kaudu investor võib majandustegevusega tegeleda.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Newfoundlandi ja Labradori õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed**Reservatsioon II-PT-22**

Sektor: Energeetika

Allsektor: Elektrienergia
Energiajaotusega seotud teenused

Tööstusharu liigitus: CPC 171, 887

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Newfoundland ja Labrador jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada eespool nimetatud allsektoritega seotud meetmeid, millega:
  - a) piiratakse hõlmatud investeeringute arvu või teenuseosutajate arvu arvuliste kvootide, monopolide, ainuõigust omava teenuseosutaja või majandusvajaduste testi nõude vormis või
  - b) piiratakse või nõutakse konkreetses vormis juriidilise isiku või ühissettevõtte olemasolu, mille kaudu investor võib majandustegevusega tegeleda.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Newfoundlandi ja Labradori õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed**Reservatsioon II-PT-23**

Sektor: Meelelahutus-, kultuuri- ja sporditeenused

Allsektor: Hasartmängud ja kihlveod

Tööstusharu liigitus: CPC 96492

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Newfoundland ja Labrador jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada eespool nimetatud allsektoritega seotud meetmeid, millega:
  - a) piiratakse hõlmatud investeeringute arvu või teenuseosutajate arvu arvuliste kvootide, monopolide, ainuõigust omava teenuseosutaja või majandusvajaduste testi nõude vormis või
  - b) piiratakse või nõutakse konkreetses vormis juriidilise isiku või ühissettevõtte olemasolu, mille kaudu investor võib majandustegevusega tegeleda.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Newfoundlandi ja Labradori õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed**Reservatsioon II-PT-24****Sektor:**

Transport

Allsektor:

Torustransporditeenused

Tööstusharu liigitus:

CPC 7131

Reservatsiooni liik:

Turulepääs

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Newfoundland ja Labrador jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada eespool nimetatud allsektoritega seotud meetmeid, millega:
  - a) piiratakse hõlmatud investeeringute arvu või teenuseosutajate arvu arvuliste kvootide, monopolide, ainuõigust omava teenuseosutaja või majandusvajaduste testi nõude vormis või
  - b) piiratakse või nõutakse konkreetses vormis juriidilise isiku või ühissettevõtte olemasolu, mille kaudu investor võib majandustegevusega tegeleda.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Newfoundlandi ja Labradori õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed**Reservatsioon II-PT-25****Sektor:**

Energeetika

Allsektor: Toornafta ja maagaas
Energiajaotusega seotud teenused

Tööstusharu liigitus: CPC 120, 887

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Newfoundland ja Labrador jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada eespool nimetatud allsektoritega seotud meetmeid, millega:
  - a) piiratakse hõlmatud investeeringute arvu või teenuseosutajate arvu arvuliste kvootide, monopolide, ainuõigust omava teenuseosutaja või majandusvajaduste testi nõude vormis või
  - b) piiratakse või nõutakse konkreetses vormis juriidilise isiku või ühissettevõtte olemasolu, mille kaudu investor võib majandustegevusega tegeleda.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Newfoundlandi ja Labradori õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Loodealadel kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioon II-PT-26

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Loomakasvatusega seotud teenused
Jahindusega seotud teenused

Tööstusharu liigitus: CPC 8812, 8813

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Loodealad jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Loodealade õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-27

Sektor: Alkohoolsed joogid

Allsektor: Komisjonimüügiagentide teenused, hulgimüügi- ja jaemüügi-teenused (kange alkohol, vein ja õlu, kange alkoholi, veini- ja õllekauplused)
Alkoholsete jookide tootmine

Tööstusharu liigitus: CPC 24 (v.a 244), 62112, 62226, 63107

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Loodealad jätavad endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiasaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Loodealade õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-28

Sektor: Metsandus

Allsektor:

Metsandus- ja raietooted
Tselluloos ja papp
Metsavarude töötlemine
Põllumajanduse, jahinduse ja metsandusega seotud teenused
Paberi ja paberitoodete tootmine, tasu eest või lepingu alusel

Tööstusharu liigitus: CPC 03, 321, 881 (v.a operaatoriga põllumajandusseadmete rent ning 8814), 88430, 88441

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Loodealad jätavad endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiasaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Loodealade õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-29

Sektor: Meelelahutus-, kultuuri- ja sporditeenused

Allsektor: Hasartmängud ja kihlveod

Tööstusharu liigitus: CPC 96492

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Loodealad jätavad endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Loodealade õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-30

Sektor: Energeetika

Allsektor: Elektrienergia
Torustransporditeenused
Energiajaotusega seotud teenused

Tööstusharu liigitus: CPC 171, 713, 887

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Loodealad jätavad endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Loodealade õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-31

Sektor: Toornafta ja maagaas

Allsektor: Toornafta ja maagaas
Torustransport
Energiajaotusega seotud teenused

Tööstusharu liigitus: CPC 120

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Loodealad jätaavad endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu toornafta või maagaasi uurimise, tootmise, kaevandamise ja arendamise allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Loodealad jätaavad endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega antakse ainuõigused jaotus- või ülekandesüsteemi käitamiseks, sealhulgas seotud jaotus- ja merealused jaotustorustikud ning ülekandeteenused.
3. Kõnealune reservatsioon ei piira Loodealade õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-32

Sektor: Kalandus

Allsektor: Kala ja muud kalandustooted
Kalandustoodete hulгимүүги teenused
Kalandusega seotud teenused

Tööstusharu liigitus: CPC 04, 62224, 882

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Loodealad jätaavad endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Loodealade õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-33

Sektor: Transport

Allsektor: Muud maismaatransporditeenused

Tööstusharu liigitus: CPC 7121, 71222

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

Loodealad jätvad endale õiguse kehtestada või säilitada linnasiseste ja linnadevaheliste bussiveoteenuste osutamiseks majandusvajaduste testi nõude. Peamised kriteeriumid hõlmavad praeguse teenustaseme piisavuse läbivaatamist, turutingimusi, mis õigustavad teenuse laiendamist, ning uute turuletulijate mõju avalikule huvile, sealhulgas teenuse jätkuvus ja kvaliteet ning taotleja sobivus, valmisolek ja võimekus osutada korralikku teenust.

Kehtivad meetmed

Nova Scotias kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioon II-PT-34

Sektor: Metsandus

Allsektor: Metsandus- ja raietooted
Metsavarude töötlemine
Põllumajanduse, jahinduse ja metsandusega seotud teenused
Paberi ja paberitoodete tootmine, tasu eest või lepingu alusel

Tööstusharu liigitus: CPC 031, 321, 881 (v.a operaatoriga põllumajandusseadmete rent ning 8814), 88430, 88441

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Nova Scotia jätvab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Nova Scotia õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-35

Sektor: Kalandus ja jahindus

Allsektor: Mujal liigitamata loomsed söödavad tooted
Mujal liigitamata muude loomade toornahad (värsked või konserveeritud, töötlemata)

Kala ja muud kalandustooted
Värske, jahutatud või külmutatud muu liha ja söödav rups (sealhulgas küülikuliha), v.a konnakoivad
Loomsed õlid ja rasvad, töötlemata ja töödeldud kujul
Pargitud või töödeldud karusnahk
Kalatooted ja -konservid
Toiduainete, jookide ja tubakatoodete müük vahendustasu eest või lepingu alusel
Kalandustoodete hulgemüügi teenused
Külmutatud või jahutatud kaupade vedu

Tööstusharu liigitus: CPC 0295, 02974, 04, 21129, 212, 2162, 2831, 62112, 62224, 71231 osaliselt, 8813, 882

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Nova Scotia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Nova Scotia õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-36

Sektor: Energeetika

Allsektor: Elektrienergia
Energiajaotusega seotud teenused

Tööstusharu liigitus: CPC 17, 887

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Nova Scotia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Nova Scotia õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-37

Sektor: Energeetika

Allsektor: Toornafta ja maagaas
Energiajaotusega seotud teenused

Tööstusharu liigitus: CPC 120, 887

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Nova Scotia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Nova Scotia õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-38

Sektor: Meelelahutus-, kultuuri- ja sporditeenused

Allsektor: Hasartmängud ja kihlveod

Tööstusharu liigitus: CPC 96492

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Nova Scotia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Nova Scotia õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-39

Sektor:	Alkohoolsed joogid
Allsektor:	Komisjonäriteenused, hulgimüügi- ja jaemüügiteenused (kange alkohol, vein ja õlu, kange alkoholi, veini- ja õllekauplused) Alkoholsete jookide tootmine
Tööstusharu liigitus:	CPC 24 (v.a 244), 62112, 62226, 63107
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. Nova Scotia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana. 2. Kõnealune reservatsioon ei piira Nova Scotia õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed**Reservatsioon II-PT-40**

Sektor:	Transport
Allsektor:	Torustransporditeenused
Tööstusharu liigitus:	CPC 713
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. Nova Scotia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana. 2. Kõnealune reservatsioon ei piira Nova Scotia õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Nunavutis kohaldatavad reservatsioonid**Reservatsioon II-PT-41**

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Loomakasvatusega seotud teenused Jahindusega seotud teenused
Tööstusharu liigitus:	CPC 8812, 8813
Reservatsiooni liik:	Turulepääs

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Nunavut jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Nunavuti õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed**Reservatsioon II-PT-42**

Sektor:	Alkohoolsed joogid
Allsektor:	Komisjonimüügiagentide teenused, hulgimüügi- ja jaemüügi teenused (kange alkohol, vein ja õlu, kange alkoholi, veini- ja õllekauplused) Alkoholsete jookide tootmine
Tööstusharu liigitus:	CPC 24 (v.a 244), 62112, 62226, 63107
Reservatsiooni liik:	Turulepääs

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Nunavut jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Nunavutil on õigusakti *Liquor Act* alusel õigus importida, osta, toota, jaotada, tarnida, turustada ja müüa Nunavutis alkohoolseid jooke ning teostada nimetatud tegevusi territoriaalse monopoli kaudu.
3. Kõnealune reservatsioon ei piira Nunavuti õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed *Liquor Act, R.S.N.W.T. 1988, c. L-9*

Reservatsioon II-PT-43

Sektor: Meelelahutus-, kultuuri- ja sporditeenused

Allsektor: Hasartmängud ja kihlveod

Tööstusharu liigitus: CPC 96492

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Nunavut jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool loetletud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Nunavuti õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-44

Sektor: Kalandus

Allsektor: Kala ja muud kalandustooted
Kalandustoodete hulgemüügi teenused
Kalandusega seotud teenused

Tööstusharu liigitus: CPC 04, 62224, 882

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Nunavut jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool loetletud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Nunavuti õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-45

Sektor:	Energeetika
Allsektor:	Elektrienergia Elektrijaotusseadmed või juhtaparatuur Energijaotusega seotud teenused
Tööstusharu liigitus:	CPC 171, 4621, 887
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. Nunavut jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana. 2. Nunavut säilitab õigusakti <i>Qulliq Energy Corporation Act</i> punkti 5.1 alusel monopoli elektrienergia tootmise, arendamise, ülekandmise, jaotamise, tarnimise ja eksportimise ning seotud teenuste suhtes. 3. Kõnealune reservatsioon ei piira Nunavuti õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.
Kehtivad meetmed	<i>Qulliq Energy Corporation Act</i> , R.S.N.W.T. 1988, c. N-2

Reservatsioon II-PT-46

Sektor:	Energeetika
Allsektor:	Toornafta ja maagaas Transport Energijaotusega seotud teenused
Tööstusharu liigitus:	CPC 120, 713, 887
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. Nunavut jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool loetletud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana. 2. Nunavut jätab endale ka õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse nafta- ja gaasiprojektidega seotud turulepääsu. 3. Kõnealune reservatsioon ei piira Nunavuti õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed**Reservatsioon II-PT-47**

Sektor: Transport

Allsektor: Kaubavedu meritsi

Tööstusharu liigitus: CPC 7212

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Nunavut jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool loetletud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Nunavuti õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed**Reservatsioon II-PT-48**

Sektor: Transport

Allsektor: Muud maismaatransporditeenused

Tööstusharu liigitus: CPC 7121, 71222

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

Nunavut jätab endale õiguse kehtestada või säilitada linnasiseste ja linnadevaheliste bussiveoteenuste osutamiseks majandusvajaduste testi nõude. Peamised kriteeriumid hõlmavad praeguse teenustaseme piisavuse läbivaatamist, turutingimusi, mis õigustavad teenuse laiendamist, ning uute turuletulijate mõju avalikule huvile, sealhulgas teenuse jätkuvus ja kvaliteet ning taotleja sobivus, valmisolek ja võimekus osutada korralikku teenust.

Kehtivad meetmed**Ontarios kohaldatavad reservatsioonid****Reservatsioon II-PT-49**

Sektor: Energeetika

Allsektor: Elektri, gaasi, auru ja sooja vee tootmine, ülekandmine ja jaotamine
Toornafta ja maagaas

Naftagaasid jm gaasilised süsivesinikud
Torustransporditeenused
Energiajaotusega seotud teenused

Tööstusharu liigitus: CPC 17, 120, 334, 713, 887

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Ontario jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu energia (sealhulgas elektrienergia, maagaas ja taastuenergia) uurimise, tootmise, kaevandamise, impordi, ekspordi, ülekandmise, jaotamise, ladustamise, müügi, jaemüügi, turustamise, konserveerimise, nõudluse/koormuse reguleerimise ja arendamise allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Ontario jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu ainuõiguse andmisel ülekande või jaotussüsteemi omamiseks või juhtimiseks, või energia (sealhulgas elektrienergia, maagaas ja taastuenergia) tootmiseks, ladustamiseks, müügi, jaemüügi või turustamiseks.
3. Suurema kindluse tagamiseks ei piira kõnealune reservatsioon Ontario õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Prints Edwardi saarel kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioon II-PT-50

Sektor: Kalandus ja vesiviljelus

Allsektor: Kala ja muud kalandustooted
Kalandustoodete hulgemüügi teenused
Kalandusega seotud teenused

Tööstusharu liigitus: CPC 04, 62224, 882

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Prints Edwardi saar jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Prints Edwardi saare õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed**Reservatsioon II-PT-51**

Sektor: Energeetika

Allsektor: Taastuvenergiasüsteemid
Elektrienergia, nafta ja maagaas
Energijaotusega seotud teenused

Tööstusharu liigitus: CPC 120, 17, 887

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Prints Edwardi saar jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisakt-siaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõi-kide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Prints Edwardi saare õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed**Reservatsioon II-PT-52**

Sektor: Metsandus

Allsektor: Metsandus- ja raietooted
Metsavarude töötlemine
Põllumajanduse, jahinduse ja metsandusega seotud teenused
Paberi ja paberitoodete tootmine, tasu eest või lepingu alusel

Tööstusharu liigitus: CPC 03, 321, 881 (v.a operaatoriga põllumajandusseadmete rent ning 8814), 88430, 88441

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Prints Edwardi saar jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisakt-siaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõi-kide välisinvesteeringute kogusummana.

2. Kõnealune reservatsioon ei piira Prints Edwardi saare õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed**Reservatsioon II-PT-53**

Sektor: Meelelahutus-, kultuuri- ja sporditeenused

Allsektor: Hasartmängud ja kihlveod

Tööstusharu liigitus: CPC 96492

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Prints Edwardi saar jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisakt-siaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõi-kide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Prints Edwardi saare õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed**Reservatsioon II-PT-54**

Sektor: Alkohoolsed joogid

Allsektor: Komisjonimüügiagentide teenused, hulgimüügi- ja jaemüügi-teenused (kange alkohol, vein ja õlu, kange alkoholi, veini- ja õllekauplused)
Alkohoolsete jookide tootmine

Tööstusharu liigitus: CPC 24 (v.a 244), 62112, 62226, 63107

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Prints Edwardi saar jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu eespool nimetatud allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisakt-siaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõi-kide välisinvesteeringute kogusummana.

2. Kõnealune reservatsioon ei piira Prints Edwardi saare õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Québecis kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioon II-PT-55

Sektor:	Põllumajandus, kalandus
Allsektor:	Põllumajandus-, aiandus- ja köögiviljandustooted Elusloomad ja loomsed saadused Kala ja muud kalandustooted Liha, kala, puuvili, köögivili, õlid ja rasvad Piimatooted Jahu ja tangained, tärklis ja tärklisetooted; muud toiduained Põllumajandusega seotud teenused Loomakasvatusega seotud teenused Kalandusega seotud teenused
Tööstusharu liigitus:	CPC 01, 02, 04, 21, 22, 23, 8811 (v.a operaatoriga põllumajandusseadmete rent), 8812, 882
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	<p>Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Québec jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu vesiviljelus- ja kalandustoodete ning meresaaduste tootmise, valduse või omandiõiguse üleandmise, töötlemise ja ühisturustamise allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana. 2. Québec jätab endale ka õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu seoses lubade väljastamisega õigusakti <i>Food Products Act</i> alusel. 3. Kõnealused meetmed hõlmavad avaliku huvi kontrolli kehtestamist ja sotsiaalmajanduslike tegurite arvestamist. 4. Suurema kindluse tagamiseks ei piira kõnealune reservatsioon Québeci õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtte või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.
Kehtivad meetmed	<p><i>Food Products Act</i>, C.Q.L.R., c. P-29</p> <p><i>An Act to regularize and provide for the development of local slaughterhouses</i>, C.Q.L.R., c. R-19.1</p>

An Act respecting the marketing of agricultural, food and fish products, C.Q.L.R. c. M-35.1

An Act respecting the marketing of marine products, C.Q.L.R., c. C-32.1

The Marine Products Processing Act, C.Q.L.R., c. T-11.01

Reservatsioon II-PT-56

Sektor: Energeetika

Allsektor: Elektrienergia
Energiajaotusega seotud teenused

Tööstusharu liigitus: CPC 171, 887

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Québec jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu elektri tootmisel, hindade ja tingimuste kehtestamisel ja muutmisel, ülekandmisel, jaotamisel, tarnimisel ja eksportimisel ning elektrijaamade hooldamisel, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Québec jätab endale eelmises lõikes nimetatud tegevustega seoses õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, mis on seotud riigi valduses olevate maade ning valas- ja kinnisvara üleandmise või andmisega, ning meetmeid, mis on seotud kõigi jõu- ja energiaallikatega, millest on võimalik elektrit toota.
3. Hydro-Québecile kuuluvad elektrienergia tootmise, ülekandmise, jaotamise ja ekspordiga seotud ainuõigused. Québec jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada eespool nimetatud tegevustega seotud Hydro-Québeci volitused ja õigused.
4. Kõnealused meetmed võtavad arvesse sotsiaalmajanduslikke tegureid.
5. Suurema kindluse tagamiseks ei piira kõnealune reservatsioon Québeci õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtte või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Hydro-Québec Act, C.Q.L.R., c. H-5

An Act respecting the exportation of electric power, C.Q.L.R., c. E-23

An Act respecting the Régie de l'énergie, C.Q.L.R., c. R-6.01

An Act respecting municipal and private electric power systems, C.Q.L.R., c. S-41

Act respecting the Ministère des Ressources naturelles et de la Faune, C.Q.L.R., c. M-25.2

An Act respecting threatened or vulnerable species, C.Q.L.R., c. E-12.01

Loi sur la Coopérative régionale d'électricité de Saint-Jean-Baptiste de Rouville et abrogeant la Loi pour favoriser l'électrification rurale par l'entremise de coopératives d'électricité, L.Q. 1986, c. 21

Watercourses Act, C.Q.L.R., c. R-13

Reservatsioon II-PT-57

Sektor: Energeetika

Allsektor: Toornafta ja maagaas
Torustransporditeenused
Energiajaotusega seotud teenused

Tööstusharu liigitus: CPC 120, 713, 887

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Québec jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu nafta- ja gaasivõrkude opereerimise ning torustransporditeenuste allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Québec jätab endale ka õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu seoses nafta- ja gaasiprojektidega.
3. Suurema kindluse tagamiseks ei piira kõnealune reservatsioon Québeci õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtte või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed *An Act respecting the Régie de l'énergie, C.Q.L.R., c. R-6.01*
Mining Act, C.Q.L.R., c. M-13.1

Reservatsioon II-PT-58

Sektor: Meelelahutus-, kultuuri- ja sporditeenused

Allsektor: Hasartmängud ja kihlveod

Tööstusharu liigitus: CPC 96492

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Québec jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu loterii, mänguautomaatide, videoloteriimasinate, õnnemängude, võidusõitude, kihlveokontorite, bingo, kasiinode, reklaammängude ning konsultatsiooni- ja rakendusteenuste allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.

2. Äriühingule Société des loteries du Québec on antud või talle võidakse anda monopoolne seisund eespool nimetatud valdkondades.
3. Suurema kindluse tagamiseks ei piira kõnealune reservatsioon Québeci õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtte või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

An Act respecting the Société des loteries du Québec, C.Q.L.R., c. S-13.1

An Act respecting lotteries, publicity contests and amusement machines, C.Q.L.R., c. L-6

An Act respecting racing, C.Q.L.R., c. C-72.1

Reservatsioon II-PT-59**Sektor:**

Metsandus- ja raietooded

Allsektor:

Toorpuut

Puit- ja korktooted, õlgedest ja punumismaterjalidest tooted

Paberimass, paber ja paberist tooted

Trükised ja seonduvad tooted

Tööstusharu liigitus:

CPC 031, 31, 32

Reservatsiooni liik:

Turulepääs

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Québec jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu metsandussektoris, eelkõige meetmeid, mis on seotud metsamajandamise, metsavarude raie ning nendest valmistatud toodetega (sh biomass ja muud metsasaadused), välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Québec jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu metsavarude ning nendest valmistatud toodete turustamisel või töötlemisel, samuti meetmeid millega piiratakse turulepääsu puidutööstlustehaste varustamisel, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
3. Kõnealused meetmed hõlmavad avaliku huvi kontrolli kehtestamist ja sotsiaalmajanduslike tegurite arvestamist.
4. Suurema kindluse tagamiseks ei piira kõnealune reservatsioon Québeci õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtte või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

An Act respecting the marketing of agricultural, food and fish products, C.Q.L.R., c. M-35.1

Forest Act, C.Q.L.R., c. F-4.1

Sustainable Forest Development Act, C.Q.L.R., c. A-18.1

An Act respecting the Ministère des Ressources naturelles et de la Faune, C.Q.L.R., c. M-25.2

Saskatchewanis kohaldatavad reservatsioonid**Reservatsioon II-PT-60**

Sektor: Meelelahutus-, kultuuri- ja sporditeenused

Allsektor: Hasartmängud ja kihlveod

Tööstusharu liigitus: CPC 96492

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Saskatchewan jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse hõlmatud investeeringute arvu või teenuseosutajate arvu arvuliste kvootide, monopolide, ainuõigust omava tarnija või majandusvajaduste testi nõude vormis.
2. Saskatchewan jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse või nõutakse konkreetses vormis juriidilise isiku või ühissettevõtte olemasolu, mille kaudu investor võib majandustegevusega tegeleda.
3. Kõnealune reservatsioon ei piira Saskatchewanis õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-61

Sektor: Alkohoolsed joogid

Allsektor: Komisjonimüügiagentide teenused, hulgimüügi- ja jaemüügi teenused (kange alkohol, vein ja õlu, kange alkoholi, veini- ja õllekauplused)
Alkoholsete jookide tootmine

Tööstusharu liigitus: CPC 24 (v.a 244), 62112, 62226, 63107, 643

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Saskatchewan jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse hõlmatud investeeringute arvu või teenuseosutajate arvu arvuliste kvootide, monopolide, ainuõigust omava tarnija või majandusvajaduste testi nõude vormis.
2. Saskatchewan jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse või nõutakse konkreetses vormis juriidilise isiku või ühissettevõtte olemasolu, mille kaudu investor võib majandustegevusega tegeleda.
3. Kõnealune reservatsioon ei piira Saskatchewanis õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed**Reservatsioon II-PT-62**

Sektor:	Energeetika
Allsektor:	Elekter, kommunaalgaas, aur ja soe vesi Kivisõegaas, veegaas, generaatorgaas jms gaasid (v.a naftagaasid jm gaasilised süsivesinikud) Energijaotusega seotud teenused Elektrienergia Generaatorgaas Torustransporditeenused
Tööstusharu liigitus:	CPC 17, 713, 887
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. Saskatchewan jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse hõlmatud investeeringute arvu või teenuseosutajate arvu arvuliste kvootide, monopolide, ainuõigust omava tarnija või majandusvajaduste testi nõude vormis. 2. Saskatchewan jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse või nõutakse konkreetses vormis juriidilise isiku või ühissettevõtte olemasolu, mille kaudu investor võib majandustegevusega tegeleda. 3. Kõnealune reservatsioon ei piira Saskatchewan'i õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed**Yukonis kohaldatavad reservatsioonid****Reservatsioon II-PT-63**

Sektor:	Alkohoolsed joogid
Allsektor:	Komisjonimüügiagentide teenused, hulgimüügi- ja jaemüügi teenused (kange alkohol, vein ja õlu, kange alkoholi, veini- ja õllekauplused) Alkohoolsete jookide tootmine ja transport
Tööstusharu liigitus:	CPC 24 (v.a 244), 62112, 62226, 63107, 7123 (v.a 71231, 71232, 71233, 71234), 8841
Reservatsiooni liik:	Turulepääs

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Yukon jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu alkoholsete jookide reklaamimise, ladustamise, tootmise, jaotamise, transpordi, müügi ja kauplemise allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Yukon Liquor Corporation on ainuke äriühing, mis impordib alkoholseid jooke Yukonisse kaubanduslikel alustel. Yukoni territooriumil tegutsevad alkoholsete jookide tootjad võivad pidada tootmishoones jaemüügipunkti äriühingu Yukon Liquor Corporation tootja esindajana.
3. Kõnealune reservatsioon ei piira Yukoni õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed**Reservatsioon II-PT-64****Sektor:**

Meelelahutus-, kultuuri- ja sporditeenused

Allsektor:

Hasartmängud ja kihlveod

Tööstusharu liigitus:

CPC 96492

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Enamsoodustusrežiim**Kirjeldus:****Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Yukon jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu hasartmängupunktide omamise ja opereerimise allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Yukon jätab endale õiguse piirata turulepääsu loterii, mänguautomaatide, videoloteriimasinate, õnnemängude, võidusõitude, kihlveokontorite, bingo, kasiinode ja reklaammängude ning selliste tegevuste korraldamise allsektorites muu hulgas monopoli kaudu.
3. Kõnealune reservatsioon ei piira Yukoni õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed**Reservatsioon II-PT-65****Sektor:**

Energeetika

Allsektor: Toornafta ja maagaas
Torutransporditeenused
Energiajaotusega seotud teenused

Tööstusharu liigitus: CPC 120, 713, 887

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Yukon jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu nafta ja maagaasi uurimise, tootmise, kaevandamise ja arendamise allsektorites, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Yukon jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega antakse ainuõigus maagaasi või nafta jaotus- või ülekandesüsteemi käitamiseks, sealhulgas tegevus, mis on seotud nafta ja maagaasi jaotus- ja merealuste jaotustorustike ning ülekandeteenustega.
3. Kõnealune reservatsioon ei piira Yukoni õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-66

Sektor: Energeetika

Allsektor: Elektri, gaasi, auru ja sooja vee tootmine, ülekandmine ja jaotamine
Elekter ja seotud teenused

Tööstusharu liigitus: CPC 17, 887

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus:

Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus

1. Yukon jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu vee-energia, elektri tootmise, ülekandmise, jaotamise, -varustuse ja ekspordi allsektorites, vee kaubanduslikul ja tööstuslikul eesmärgil kasutamisel ning energia jaotamisega seotud teenuste osas, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Yukon võib teha äriühingule Yukon Development Corporation (või selle tütarettevõtjatele või õigusjärglastele) käitamiseesmärgil kättesaadavaks kõik Yukonile kuuluvad või tema kontrolli alla olevad elektrijaamad või vee-energia.
3. Kõnealune reservatsioon ei piira Yukoni õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-67

Sektor: Metsandus

Allsektor: Metsandus- ja raietooted

Tööstusharu liigitus: CPC 03, 531

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Yukon jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu metsandus- ja raietoodetega seotud tegevuste puhul, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiasaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Yukoni õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-68

Sektor: Metsandus ja põllumajandus

Allsektor: Põllumajandusega seotud teenused
Loomakasvatusega seotud teenused
Põllumajandusmaa, mets ja muu metsamaa
Riigimaa rendilepingud ja load
Metsandus- ja raietooted

Tööstusharu liigitus: CPC 03, 531, 8811 (v.a operaatoriga põllumajandusseadmete rent), 8812

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Yukon jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu põllumajandusmaa, metsavarude ja karjatamislepingute puhul, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiasaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Yukoni õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

Reservatsioon II-PT-69

Sektor:	Kalandus
Allsektor:	Kala ja muud kalandustooted Kalandusega seotud teenused
Tööstusharu liigitus:	CPC 04, 882
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. Yukon jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu kalanduses, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana. 2. Kõnealune reservatsioon ei piira Yukoni õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed**Reservatsioon II-PT-70**

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Teadus- ja tootearendusteenused loodusteaduste ja tehnika vallas Teadus- ja tootearendusteenused sotsiaal- ja humanitaarteaduste vallas Interdistsiplinaarsed teadus- ja tootearendusteenused
Tööstusharu liigitus:	CPC 851, 852 (ainult keeleteaduslik tegevus ja keeled), 853
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <ol style="list-style-type: none"> 1. Yukon jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu teadus- ja arendusteenuste puhul, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana. 2. Kõnealune reservatsioon ei piira Yukoni õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed**Reservatsioon II-PT-71**

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Ringlussevõtt vahendustasu või lepingute alusel

Tööstusharu liigitus: CPC 88493

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

1. Yukon jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse turulepääsu ringlussevõtu puhul, välja arvatud meetmed, millega kehtestatakse piirangud väliskapitali osalusele, väljendatuna kas välisaktsiaosaluse maksimaalse protsendimäärana või üksiku välisinvesteeringu või kõikide välisinvesteeringute kogusummana.
2. Kõnealune reservatsioon ei piira Yukoni õigust kehtestada piiranguid väliskapitali osalusele olemasoleva riigiettevõtja või valitsusüksuse omakapitali osaluse või varade müümisel või võõrandamisel vastavalt Kanada reservatsioonile I-C-2.

Kehtivad meetmed

ELi lepinguosalise loend

Euroopa Liidus kohaldatavad reservatsioonid

(kohaldatavad kõikides ELi liikmesriikides, kui ei ole märgitud teisiti)

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud**

Kõikides ELi liikmesriikides võib riiklikul või kohalikul tasandil kommunaalteenustena käsitatavate teenuste suhtes kohaldada riiklike monopole või eraettevõtjatele antavaid ainuõigusi.

Kommunaalteenused esinevad sellistes sektorites nagu seonduvad teadusliku ja tehnilise nõustamise teenused, sotsiaal- ja humanitaarteadustega seotud teadus- ja arendus-teenused, tehnilise kontrolli ja analüüsi teenused, keskkonnateenused, tervishoiuteenused, transporditeenused ja kõikide transpordiliikide abiteenused. Kõnealuste teenuste osutamise ainuõigused antakse sageli eraettevõtjatele, näiteks ettevõtjatele, kellel on ametiasutuste antud kontsessioonid, sõltuvalt konkreetsetest teenindamiskohustustest. Kuna kommunaalteenuseid osutatakse sageli ka piirkondlikul tasandil, ei ole üksikasjalik ja ammendav sektoripõhine loend otstarbekas.

Reservatsioon ei kehti telekommunikatsioonisektori ning arvutiteenuste ja nendega seotud teenuste suhtes.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:**Reservatsiooni liik:**

Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

EL jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega võimaldatakse teatud riigile diferentseeritud kohtlemist vastavalt kehtivatele või tulevastele kahe- või mitmepoolsetele lepingutele, millega

- a) luuakse teenuste ja investeeringute siseturg;
- b) antakse asutamisõigus või
- c) nõutakse õigusaktide ühtlustamist ühes või enamas majandussektoris.

Teenuste ja investeeringute siseturg on sisepiirideta ala, kus on tagatud teenuste, kapitali ja isikute vaba liikumine.

Asutamisõigus on kohustus kõrvaldada piirkondliku majandusliku integratsiooni lepingu osaliste vahel lepingu jõustumise kuupäevaks põhimõtteliselt kõik asutamisõigust piiravad tõkked. Asutamisõigus hõlmab piirkondliku majandusliku integratsiooni lepingu osalisriikide kodanike õigust asutada ja juhtida ettevõtteid samadel tingimustel kui need, mis on kodanike jaoks sätestatud selle riigi õigusaktides, kus kõnealune ettevõtlus toimub.

Õigusaktide ühtlustamine tähendab

- a) piirkondliku majandusliku integratsiooni lepingu ühe või enama osalise õigusaktide ühtlustamist teis(t)e kõnealuse lepingu osalis(t)e õigusaktidega või
- b) ühiste õigusaktide lisamist piirkondliku majandusliku integratsiooni lepingu osaliste õigusesse.

Selline ühtlustamine või lisamine peab toimuma ja loetakse toimunuks üksnes hetkel, mil see jõustub piirkondliku majandusliku integratsiooni lepingu osalise või osaliste riigisisiseses õiguses.

Kehtivad meetmed:

Euroopa Majanduspiirkond (EMP)

Stabiliseerimislepingud

ELi ja Šveitsi konföderatsiooni vahelised kahepoolsed lepingud

Sektor:

Kõik sektorid

Allsektor:**Tegevusala klassifikatsioon:****Reservatsiooni liik:**

Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus:**Investeeringud**

EL jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega võimaldatakse seoses asutamisõigusega kodanikele või ettevõtetele diferentseeritud kohtlemist vastavalt kehtivatele või tulevastele kahepoolsetele lepingutele, mille sõlmijaks on ühelt poolt ELi liikmesriigid Belgia, Saksamaa, Taani, Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Iirimaa, Itaalia, Luksemburg, Madalmaad, Portugal ja Ühendkuningriik ning teiselt poolt San Marino, Monaco, Andorra või Vatikani Linnriik.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Kalandus
Vesiviljelus
Kalandusega seotud teenused

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: ISIC rev 3.1: 0501, ISIC rev 3.1: 0502, CPC 882

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Enamsoodustusrežiim
Tulemuslikkusnõuded

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

EL jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, eelkõige ühise kalanduspoliitika ja kolmanda riigiga sõlmitud kalanduslepingute raames, mis on seotud juurdepääsuga ELi liikmesriikide suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni all olevate vete bioloogilistele ressurssidele ja püügipiirkondadele ning nende ressursside ja püügipiirkondade kasutamiseks.

EL jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega

- reguleeritakse Kanada või kolmanda riigi laevade eraldatud alamkvoodi raames püütud saagi lossimist ELi sadamates;
- määratakse kindlaks äriühingu minimaalne suurus, et säilitada nii väikesemahulist püüki teostavad laevad kui ka rannapüügilaevad, või
- võimaldatakse Kanadale või kolmandale riigile diferentseeritud kohtlemist vastavalt kalandusega seotud kehtivatele või tulevastele kahepoolsetele lepingutele.

Töendusliku kalapüügi loa, mis annab õiguse püüda kala ELi liikmesriigi territoriaalvetes, võib anda üksnes ELi liikmesriigi lipu all sõitvatele laevadele.

EL jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses ELi liikmesriigi lipu all sõitva kalalaeva meeskonna liikmete kodakondsusega.

Riikide lisareservatsioonid võib leida Belgias, Bulgaarias, Saksamaal, Taanis, Hispaanias, Soomes, Prantsusmaal, Itaalias, Leedus, Luksemburgis, Lätis, Maltal, Madalmaades, Poolas, Portugalis, Rumeenias, Rootsis, Sloveenias, Slovakkias ja Ühendkuningriigis kohaldatavate reservatsioonide loenditest.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Vee kogumine, puhastamine ja jaotamine

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: ISIC rev 3.1: 41

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

EL jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kodumajapidamistele või tööstuslikele, kaubanduslikele või muudele kasutajatele vee kogumise, puhastamise ja jaotamisega, sealhulgas joogiveega varustamise ja veemajandusega.

Kehtivad meetmed:

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusabiteenused Notariteenused Kohtutäituriteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osa, CPC 87902 osa
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus EL, v.a Rootsi, jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses õigusalase nõustamise ning volitamise ja tõendamise teenustega, mida osutavad avalikke ülesandeid täitvad õigusspetsialistid, näiteks notarid, <i>huissiers de justice</i> või muud <i>officiers publics et ministériels</i> , ning teenustega, mida osutavad valitsuse ametliku aktiga määratud kohtutäiturid.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Turustamine ja tervishoiuteenused
Allsektor:	Ravimite ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüük ning muud apteekriteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 63211
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Kõikides ELi liikmesriikides, v.a Belgias, Bulgaarias, Eestis ja Iirimaal, saab ravimeid ja meditsiinikaupu tellida posti teel üksnes EMP riikidest, seega on ravimite ja meditsiinikaupade jaemüügiks ELis vajalik tegevuskoht ükskõik millises neist riikidest. Bulgaarias, Saksamaal ja Eestis on ravimite postimüük keelatud. Iirimaal on keelatud retseptiravimite postimüük. Riikide lisareservatsioonid võib leida Belgias, Soomes, Rootsis, ja Slovakkias kohaldatavate reservatsioonide loenditest.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Turustamine ja tervishoiuteenused
Allsektor:	Ravimite ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüük ning muud apteekriteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 63211
Reservatsiooni liik:	Turulepääs

Kehtivad meetmed:

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Juurdlusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87301
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

EL, v.a Austria ja Rootsi, jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses juurdlusteenuste osutamisega. Vajalik on elukoht või kaubanduslik kohalolek, kehtida võivad ka kodakondsusnõuded.

Riikide lisareservatsioonid võib leida Leedus ja Portugalis kohaldatavate reservatsioonide loenditest.

Kehtivad meetmed:

Sektor:	Äriteenused Mere-, sisevee-, raudtee- ja lennutranspordi abiteenused
Allsektor:	Laevade, raudteetranspordivahendite ning lennukite ja nende osade hooldus ja remont
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86764 osa, CPC 86769, CPC 8868
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine

Kirjeldus:**Piiriülene teenustekaubandus**

EL, v.a Saksamaa, Eesti ja Ungari, jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses ELi territooriumil asutamise või füüsilise kohaloleku nõudmisega ning keeluga osutada väljastpoolt ELi territooriumi piiriüleselt raudteetranspordivahendite hooldus- ja remonditeenuseid.

EL, v.a Tšehhi, Eesti, Ungari, Luksemburg ja Slovakkia, jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses ELi territooriumil asutamise või füüsilise kohaloleku nõudmisega ning keeluga osutada väljastpoolt ELi territooriumi piiriüleselt siseveelaevade hooldus- ja remonditeenuseid.

EL, v.a Eesti, Ungari ja Läti, jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses ELi territooriumil asutamise või füüsilise kohaloleku nõudmisega ning keeluga osutada väljastpoolt ELi territooriumi piiriüleselt merelaevade hooldus- ja remonditeenuseid.

Üksnes ELi volitatud tunnustatud organisatsioonid võivad teostada ELi liikmesriikide nimel laevade kohustuslikke ülevaatusi ja kohustuslikku sertifitseerimist. Võidakse kohaldada asutamisenõuet.

EL, v.a Austria, Eesti, Ungari, Läti ja Poola, jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses ELi territooriumil asutamise või füüsilise kohaloleku nõudmisega ning keeluga osutada väljastpoolt ELi territooriumi piiriüleselt lennukite ja nende osade hooldus- (sh liinihooldus-) ja remonditeenuseid.

Kehtivad meetmed:**Sektor:** Sideteenused**Allsektor:** Telekommunikatsiooniteenused**Tegevusala klassifikatsioon:****Reservatsiooni liik:** Turulepääs
Võrdne kohtlemine**Kirjeldus:****Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

EL jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses ringhäälingu edastamise teenustega.

Ringhäälingut määratletakse katkematu ülekandevoona, mis on vajalik TV- ja raadio-programmide signaalide edastamiseks üldsusele, kuid mis ei hõlma operaatorite ühenduskanaleid.

Kehtivad meetmed:**Sektor:** Vabaaja-, kultuuri- ja sporditeenused**Allsektor:****Tegevusala klassifikatsioon:** CPC 9619, CPC 963, CPC 964, v.a CPC 96492**Reservatsiooni liik:** Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Enamsoodustusrežiim
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus**Kirjeldus:****Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

EL, v.a Austria, jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses raamatukogu-, arhiivi-, muuseumi- ja muude kultuuriteenuste osutamisega. Leedu jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega nõutakse teenuseosutajatelt asutamist ja piiratakse kõnealuste teenuste piiriülest osutamist. Austrias ja Leedus võidakse nõuda kõnealuste teenuste osutamiseks luba või kontsessiooni.

Küpros, Tšehhi, Soome, Malta, Poola, Rumeenia, Sloveenia ja Slovakkia jätvad endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses meelelahutusteenuste (sh teatrite, ansamblite, tsirkuste ja diskoteekide teenuste) osutamisega.

Lisaks jätab EL, v.a Austria ja Rootsi, endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega nõutakse asutamist ning piiratakse meelelahutusteenuste (sh teatrite, ansamblite, tsirkuste ja diskoteekide teenuste) piiriülest osutamist.

Bulgaaria jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses järgmiste meelelahutusteenuste osutamisega: tsirkuste, lõbustusparkide ja sarnaste meelelahutusasutuste teenused, tantsusaalide, diskoteekide ja tantsuõpetajate teenused ning muud meelelahutusteenused.

Eesti jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses muude meelelahutusteenuste osutamisega kui kinode teenused.

Leedu ja Läti jätvad endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kõikide meelelahutusteenuste osutamisega, v.a kino käitamise teenus.

Bulgaaria, Küpros, Tšehhi, Eesti, Läti, Malta, Poola, Rumeenia ja Slovakkia jätvad endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses spordi- ja muude vabaajateenuste piiriülese osutamisega.

Austria jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses mäeinstruktori- või suusakooliteenuste osutamisega.

Kehtivad meetmed:

Sektor:	Vabaaja-, kultuuri- ja sporditeenused
Allsektor:	Hasartmängude ja kihlvedude korraldamise teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 96492
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Enamsoodustusrežiim Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

EL, v.a Malta, jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses hasartmänguteenuste pakkumisega, mis hõlmab rahalise panusega õnnemänge, sealhulgas eeskätt loteriid, kraapimisloteriid, kasiinodes pakutavaid hasartmänguteenuseid, mängusaale või litsentsitud ruume, kihlveoteenuseid, bingoteenuseid ning heategevusorganisatsioonide või mittetulundusühingute pakutavaid või neile tulu toovaid hasartmänguteenuseid.

Reservatsiooni ei kohaldata osavusmängude suhtes, mänguautomaatide suhtes, mis ei väljasta auhindu või mis väljastavad auhindu üksnes tasuta mängude kujul, ja reklaamimängude suhtes, mille ainus eesmärk on elavdada käesoleva erandiga hõlmamata kaupade või teenuste müüki.

Kehtivad meetmed:

Sektor:	Haridusteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 92
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

EL jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kõikide selliste haridusteenuste osutamisega, mida rahastab avalik sektor või mis saavad mis tahes vormis riigiabi ja mida ei loeta seetõttu erasektori rahastatavateks teenusteks.

EL, v.a Tšehhi, Madalmaad, Rootsi ja Slovakkia, jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses muude erasektori rahastatavate haridusteenuste osutamisega kui põhi-, kesk-, kõrg- ja täiskasvanuharidusteenused.

Kui välisriigi teenuseosutajal on lubatud pakkuda erasektori rahastatavaid haridusteenuseid, võidakse eraettevõtjatel nõuda haridussüsteemis osalemiseks mittediskrimineerivatel alustel antud kontsessiooni.

Riikide lisareservatsioonid võib leida Austrias, Bulgaarias, Küprosel, Tšehhis, Soomes, Prantsusmaal, Itaalias, Maltal, Rumeenias, Rootsis, Sloveenias ja Slovakkias kohaldatavate reservatsioonide loenditest.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Tervishoiu- ja sotsiaalteenused

Allsektor: Tervishoiuteenused
Sotsiaalteenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC931, v.a CPC 9312, CPC 93191 osa

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Kirjeldus: Piiriülene teenustekaubandus

EL, v.a Ungari, jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega nõutakse teenuseosutajatelt ELi territooriumil asutamist või füüsilist kohalolekut ja piiratakse tervishoiuteenuste piiriülest osutamist väljastpoolt ELi territooriumi.

EL jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega nõutakse teenuseosutajatelt ELi territooriumil asutamist või füüsilist kohalolekut ja piiratakse sotsiaalteenuste piiriülest osutamist väljastpoolt ELi territooriumi, samuti meetmed seoses tegevuse või teenustega, mis moodustavad osa riiklikust pensioni- või sotsiaalkindlustussüsteemist.

Reservatsioon ei kehti tervishoiualaste kutseteenuste osutamise suhtes, sealhulgas teenused, mida pakuvad arstid, hambaarstid, ämmaemandad, meditsiiniõed, füsioterapeudid, parameedikud ja psühholoogid, mis on hõlmatud muude reservatsioonidega.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Tervishoiuteenused

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 931, v.a CPC 9312, CPC 93191 osa

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus:	Investeeringud <p>EL jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kõikide selliste tervishoiuteenuste osutamisega, mida rahastab avalik sektor või mis saavad mis tahes vormis riigiabi ja mida ei loeta seetõttu erasektori rahastatavateks teenusteks.</p> <p>EL jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kõikide erasektori rahastatavate tervishoiuteenustega, v.a erasektori rahastatavad haigla- ja kiirabiteenused ning muud raviasutuste teenused kui haiglateenused.</p> <p>Eraettevõtjatelt võidakse nõuda erasektori rahastatavas tervishoiuvõrgus osalemiseks mittediskrimineerivatel alustel antud kontsessiooni. Võidakse kohaldada majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtjate arv ja neile avalduv mõju, transporditaristu, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine ja uute töökohtade loomine.</p> <p>Reservatsiooni ei kohaldata tervishoiualaste kutseteenuste osutamise suhtes, sealhulgas teenused, mida pakuvad arstid, hambaarstid, ämmaemandad, meditsiiniõed, füsioterapeudid, parameedikud ja psühholoogid, mis on hõlmatud muude reservatsioonidega.</p> <p>Riikide lisareservatsioonid võib leida Austrias, Belgias, Bulgaarias, Küprosel, Tšehhis, Soomes, Prantsusmaal, Maltal, Poolas, Sloveenias, Slovakkias ja Ühendkuningriigis kohaldatavate reservatsioonide loenditest.</p>
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Tervishoiualased kutseteenused: meditsiini- ja hambaraviteenused, ämmaemandateenused, meditsiiniõeteenused, füsioteraapia- ja parameditsiini teenused, psühholoogiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9312, CPC 93191 osa
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus <p>ELis, v.a Belgias, Soomes, Madalmaades ja Rootsis, peab kõikide tervishoiualaste kutseteenuste, sealhulgas arsti-, hambaarsti-, ämmaemanda-, meditsiiniõe-, füsioterapeudi-, parameediku- ja psühholoogiteenuste osutamiseks olema täidetud elukohanõue.</p> <p>Neid teenuseid võivad pakkuda üksnes ELi territooriumil füüsiliselt kohal viibivad füüsilised isikud.</p> <p>Riikide lisareservatsioonid võib leida Austrias, Belgias, Bulgaarias, Soomes, Prantsusmaal, Maltal, Slovakkias ja Ühendkuningriigis kohaldatavate reservatsioonide loenditest.</p>
Kehtivad meetmed:	Puuduvad
Sektor:	Sotsiaalteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus:	Investeeringud <p>EL jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kõikide selliste sotsiaalteenuste osutamisega, mida rahastab avalik sektor või mis saavad mis tahes vormis riigiabi ja mida ei loeta seetõttu erasektori rahastatavateks teenusteks, ning seoses tegevuse või teenustega, mis moodustavad osa riiklikust pensioni- või sotsiaalkindlustussüsteemist.</p> <p>Eraettevõtjatelt võidakse nõuda erasektori rahastatavas sotsiaälvõrgus osalemiseks mittediskrimineerivatel alustel antud kontsessiooni. Võidakse kohaldada majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtjate arv ja neile avalduv mõju, transporditaristu, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine ja uute töökohtade loomine.</p> <p>Riikide lisareservatsioonid võib leida Belgias, Küprosel, Tšehhis, Saksamaal, Taanis, Kreekas, Hispaanias, Soomes, Prantsusmaal, Ungaris, Iirimaal, Itaalias, Leedus, Maltal, Poolas, Portugalis, Rumeenias, Sloveenias, Slovakkias ja Ühendkuningriigis kohaldatavate reservatsioonide loenditest.</p>
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Finantsteenused <p>EL jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega nõutakse mittediskrimineerivatel alustel, et finantsasutuse (v.a filiaali) asutamisel ELi liikmesriigis tuleb kasutada konkreetset õiguslikku vormi.</p>
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Panga- ja muud finantsteenused (v.a kindlustusteenused)
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Finantsteenuste piiriülene osutamine
Kirjeldus:	Finantsteenused <p>Investeeringufondide vara tohivad hoiustada üksnes äriühingud, mille registrijärgne asukoht on ELis. Lepinguliste fondide, sealhulgas usaldusfondide ja – kui see on liikmesriigi õiguse alusel lubatud – investeerimisettevõtete juhtimiseks tuleb asutada eraldi fondivalitseja, kelle peakontor ja registrijärgne asukoht on samas ELi liikmesriigis.</p>
Kehtivad meetmed:	Nõukogu direktiiv 85/611/EMÜ, 20. detsember 1985, avatud investeerimisfondide (UCITS) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta

Sektor: Lennutransport

Allsektor: Lennutranspordi abiteenused

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

EL jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega võimaldatakse kolmandale riigile diferentseeritud kohtlemine vastavalt kehtivatele või tulevastele kahepoolsetele lepingutele, mis on seotud järgmiste lennutranspordi abiteenustega:

- a) lennutransporditeenuste müük ja turundus;
- b) arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenused ning
- c) muud lennutranspordi abiteenused, nagu maapealne teenindamine või lennujaama käitamise teenused.

Seoses lennukite ja nende osade hoolduse ja remondiga jätab EL endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega võimaldatakse kolmandale riigile diferentseeritud kohtlemine vastavalt kehtivatele või tulevastele kaubanduslepingutele teenustekaubanduse üldlepingu artikli V alusel.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Lennutransport

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Turulepääs
Kõrgem juhtkond ja juhatuse
Tulemuslikkusnõuded
Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus: **Investeeringud**

EL jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, mis on seotud lennuteenuste või lennuteenustega seotud tugiteenuste ja muude lennutranspordivahendiga osutatavate teenustega (v.a artikli 8.2 lõike 2 punkti a alapunktides i–v nimetatud teenused) ning mida rakendatakse seoses lepinguga hõlmatud investeeringu tegemise, saamise või laiendamise, tingimusel et sellised meetmed ei jää väljapoole kaheksanda peatüki („Investeeringud“) B ja C jao kohaldamisala.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Transport

Allsektor: Veetransport

Tegevusala klassifikatsioon: ISIC rev 3.1: 0501, ISIC rev 3.1: 0502, CPC 5133, CPC 5223, CPC 722, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590, CPC 882

Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud EL jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses siseveelaeva registreerimisega sõitmiseks ELi liikmesriigi lipu all ja registreeritud äriühingu asutamisega asutamise riigi lipu all sõitva laevastiku käitamiseks. Reservatsioon on seotud muu hulgas asjaomases ELi liikmesriigis juriidilise isikuna asutamise või peamise tegevuskoha omamise nõudega ning kapitaliomandi- ja kontrollinõuetega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Transport
Allsektor:	Veetransport
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 5133, CPC 5223, CPC 721, CPC 722, CPC 74520, CPC 74540, CPC 74590 Muu kaubanduslik tegevus, mida harrastatakse laevalt
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kõrgem juhtkond ja juhatus Kohustused
Kirjeldus:	Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ja rahvusvahelised mereveoteenused EL jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses merelaevade ja siseveelaevade meeskonna liikmete kodakondsusega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Transport
Allsektor:	Veetransport Veetransporti tugiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 72, CPC 745
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus Enamsoodustusrežiim Kohustused
Kirjeldus:	Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ja rahvusvahelised mereveoteenused EL jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses riigisiseste kabotaaži-teenuste osutamisega.

Ilma et see piiraks sellise tegevuse ulatust, mida võib asjaomaste riigi õigusaktide alusel käsitada kabotaažina, hõlmab riigisisene kabotaaž reisijate või kauba vedu ühest ELi liikmesriigis asuvast sadamast või kohast teise samas liikmesriigis asuvasse sadamasse või kohta, sh asjaomase riigi mandrilaval, nagu on sätestatud ÜRO mereõiguse konventsioonis, ning ühest ja samast ELi liikmesriigis asuvast sadamast või kohast algavaid ja seal lõppevaid vedusid.

Suurema kindluse huvides tuleb märkida, et reservatsiooni kohaldatakse muu hulgas fiiderteenuste suhtes. Reservatsioon ei kehti Kanada laevandusettevõtjate suhtes, kes paigutavad mittetulunduslikel alustel ümber neile kuuluvaid või renditud konteinereid.

Kehtivad meetmed:

Sektor:	Transport
Allsektor:	Veetransport:lootsi- ja sildumisteenused, puksiirteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7214, CPC 7224, CPC 7452
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

EL jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses lootsi- ja sildumisteenuste osutamisega. Suurema selguse huvides tuleb märkida, et olenemata kriteeriumidest, mida võidakse kohaldada laevade registreerimise suhtes ELi liikmesriigis, jätab EL endale õiguse näha ette, et lootsi- ja sildumisteenuseid võivad pakkuda üksnes ELi liikmesriikide riiklikesse registritesse kantud laevad.

ELis, v.a arvatud Leedus ja Lätis, võivad puksiirteenuseid osutada üksnes ELi liikmesriigi lippu kandvad laevad.

Leedus võivad lootsi- ja sildumisteenuseid ning puksiirteenuseid pakkuda üksnes Leedu juriidilised isikud või Leedus filiaali omavad ELi liikmesriikide juriidilised isikud, kellel on Leedu meresõiduohutuse ameti välja antud sertifikaat.

Kehtivad meetmed:

Sektor:	Transport
Allsektor:	Siseveetransport
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 722
Reservatsiooni liik:	Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus:**Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

EL jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega võimaldatakse kolmandale riigile diferentseeritud kohtlemist vastavalt siseveeteede juurdepääsu käsitlevatele kehtivatele või tulevastele lepingutele (sh Reini-Maini-Doonau kanali kokkulepped), millega jäetakse osa liiklusõigusi asjaomaste riikide ettevõtjatele, kes vastavad omandisuhte suhtes kehtestatud kodakondsusnõuetele.

Kohaldatakse Reini jõel laevatamist käsitleva Mannheimi konventsiooni rakendusmäärusi. See reservatsiooni osa kehtib üksnes järgmiste ELi liikmesriikide suhtes: Belgia, Saksamaa, Prantsusmaa ja Madalmaad.

Kehtivad meetmed:

Sektor:	Transport
Allsektor:	Maanteetransport: reisijate- ja kaubaveoteenused, rahvusvaheliste veoautovedude teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 712
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus EL jätab endale õiguse nõuda asutamist ja piirata maanteetransporditeenuste piiriülest osutamist. EL jätab endale õiguse võtta vastu ja säilitada meetmeid, millega piiratakse kabotaažiteenuste pakkumist ELi liikmesriigis mõnes teises ELi liikmesriigis asutatud välisinvestorite poolt. Taksoteenuste suhtes võidakse kohaldada ELis, v.a Belgias, majandusvajaduste testi. Majandusvajaduste testiga (kui seda kohaldatakse) määratakse kindlaks teenuseosutajate arv. Põhikriteerium: kohaldatavates õigusaktides ette nähtud kohalik nõudlus. Reisijate ja kauba maanteeveoga seotud riikide lisareservatsioonid võib leida Austrias, Belgias, Bulgaarias, Hispaanias, Soomes, Prantsusmaal, Iirimaa, Itaalias, Leedus, Lätis, Maltal, Portugalis, Rumeenias, Rootsis ja Slovakkias kohaldatavate reservatsioonide loenditest.

Kehtivad meetmed:	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1071/2009, 21. oktoober 2009, millega kehtestatakse ühiseeskirjad autoveo-ettevõtja tegevusalal tegutsemise tingimuste kohta ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 96/26/EÜ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1072/2009, 21. oktoober 2009, rahvusvahelisele autoveoturule juurdepääsu käsitlevate ühiseeskirjade kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/2009 21. oktoober 2009, rahvusvahelisele bussiteenuste turule juurdepääsu käsitlevate ühiseeskirjade kohta ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 561/2006
--------------------------	--

Sektor:	Transport
Allsektor:	Maantee- ja raudteetransport
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7111, CPC 7112, CPC 7121, CPC 7122, CPC 7123
Reservatsiooni liik:	Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
EL jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega võimaldatakse teatud riigile diferentseeritud kohtlemist vastavalt maanteedel toimuvat rahvusvahelist kaubavedu (sh kombineeritud veod maanteel ja raudteel) ja reisijatevedu käsitlevatele kehtivatele või tulevastele kahepoolsetele lepingutele, mille on sõlminud EL või ELi liikmesriigid ja kolmas riik.
Sellise kohtlemisega võidakse
a) reserveerida asjakohaste transporditeenuste osutamine lepinguosaliste vahel või läbi lepinguosaliste territooriumi kummagi lepinguosalise riigis registreeritud sõidukitele või lubada sellist teenust osutada vaid kõnealuste sõidukitega ⁽¹⁾ või
b) näha selliste sõidukite puhul ette maksuvabastus.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Transport
Allsektor: Kosmosetransport
Kosmoselaeva rentimine

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 733, CPC 734 osa

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
EL jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kosmosetransporditeenuste ja kosmoselaevade rentimisega.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Energeetika
Allsektor: Elektrienergia ja gaasi ülekandesüsteemid
Nafta ja gaasi torutransport
Tegevusala klassifikatsioon: ISIC rev 3.1: 401, 402, CPC 7131, CPC 887 (v.a nõustamisteenused)
Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Turulepääs
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus

(¹) Austrias hõlmab enamsoodustusrežiimi erandi liiklusõigustega seotud osa kõiki riike, kellega on sõlmitud või võidakse tulevikus sõlmida maanteetransporti käsitlevad kahepoolsed lepingud või muud maanteetranspordiga seotud kokkulepped.

Kirjeldus:	<p>Investeeringud</p> <p>Kui ELi liikmesriik lubab välisosalust gaasi või elektrienergia ülekandesüsteemis või nafta või gaasi torustranspordisüsteemis, jätab EL endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses Kanada ettevõtete, mida kontrollivad füüsilised isikud või ettevõtjad kolmandast riigist, kust on pärit enam kui 5 % ELi nafta-, maagaasi- või elektrienergiaimpordist, tagamaks ELi kui terviku või konkreetse ELi liikmesriigi energiavarustuse kindlus.</p> <p>Reservatsiooni ei kohaldata nõustamisteenuste suhtes, mida osutatakse energijaotusega seotud teenustena.</p> <p>Reservatsiooni ei kohaldata Ungaris ja Leedus (Leedus üksnes CPC 7131 puhul) seoses kütuste torustranspordiga, Lätis seoses energijaotusega seotud teenustega ja Sloveenias seoses gaasijaotusega seotud teenustega.</p> <p>Riikide lisareservatsioonid võib leida Belgias, Bulgaarias, Küprosel, Soomes, Prantsusmaal, Ungaris, Leedus, Madalmaades, Portugalis, Sloveenias ja Slovakkias kohaldatavate reservatsioonide loenditest.</p>
Kehtivad meetmed:	<p>Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/72/EÜ, 13. juuli 2009, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/54/EÜ</p> <p>Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/73/EÜ, 13. juuli 2009, mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/55/EÜ</p>

Austrias kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Tuumkütuse tootmine, elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus
Allsektor:	Tuumaenergiapõhine elektritootmine, tuumamaterjali ja tuumkütuse töötlemine, tuumamaterjali transport ja käsitsemine
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1: 233, ISIC rev 3.1: 40
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	<p>Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus</p> <p>Austria jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses tuumamaterjali töötlemise, jaotamise ja transportimisega ning tuumaenergiapõhise elektritootmisega.</p>
Kehtivad meetmed:	Bundesverfassungsgesetz für ein atomfreies Österreich (föderaalpõhiseadus tuumavaba Austria kohta), BGBl. I Nr. 149/1999
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Kontori abipersonali ja muude töötajate vahendamise teenused Kontori abipersonali värbamise teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87202, CPC 87203

Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Austria jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kontori abipersonali värbamise teenuste osutamisega ning kontori abipersonali ja muude töötajate vahendamise teenuste osutajate asutamisega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Haridusteenused
Allsektor:	Kõrgharidusteenused Täiskasvanuharidusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 923, CPC 924
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Austria jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate kõrgharidusteenuste osutamisega. Austria jätab endale õiguse keelata erasektori rahastatavate täiskasvanuharidusteenuste piiriülene osutamine raadio- või teleringhäälingu vahendusel.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Kiirabiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 93192
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Austria jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate kiirabiteenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	

Belgias kohaldatavad reservatsioonid

Sektor: Kalandus
Vesiviljelus
Kalandusega seotud teenused

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: ISIC rev 3.1: 0501, CPC 0502, CPC 882

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

Merekalapüügiks on Belgias kohustuslik püügiluba. Püügiluba omava laeva omanik võib olla kas juriidiline või füüsiline isik. Füüsiline isik peab olema püügiloa taotlemisel Belgia elanik. Juriidiline isik peab olema omamaine äriühing, mille juhid tegutsevad kalanduse valdkonnas ja on püügiloa taotlemisel Belgia elanikud.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Turvateenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

Välisriigi teenuseosutajal ei ole lubatud osutada piiriüleselt turvateenuseid.

Valve- ja turvateenuseid ning turvateenustega seotud nõustamis- ja koolitusteenuseid pakkuvate äriühingute juhatusel peab olema ELi liikmesriigi kodakondsus. Valve- ja turvateenustega seotud nõustamisteenuseid pakkuvate äriühingute kõrgema juhtkonna liikmed peavad olema ELi liikmesriigi kodanikust residendid.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Turustamine

Allsektor: Ravimite ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüük

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 63211

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Postimüük on lubatud üksnes avalikkusele avatud apteekidele, seega on ravimite jaemüügiks nõutav tegevuskoht Belgias.
Kehtivad meetmed:	Arrêté royal du 21 janvier 2009 portant instructions pour les pharmaciens Arrêté royal du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Kiirabiteenused Raviasutuste teenused, v.a haiglateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 93192, CPC 93193
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Belgia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate kiirabiteenuste ja muude raviasutuste kui haiglate teenuste osutamiseks.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Tervishoiualased kutseteenused: meditsiini- ja hambaraviteenused, ämmaemandateenused, meditsiiniõpeteenused, füsioteraapia- ja parameditsiini teenused, psühholoogiteenused, veterinaarteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 85201 osa, CPC 9312, CPC 93191 osa, CPC 932
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Belgia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses meditsiini-, hambaravi- ja ämmaemandateenuste, meditsiiniõde-, füsioterapeudi- ja parameedikuteenuste ning veterinaarteenuste piiriülese osutamiseks.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Sotsiaalteenused
Allsektor:	

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 933
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Belgia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate sotsiaalteenuste osutamisega, v.a sanatooriumide, puhkekodude ja vanadekodude teenused.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Transport
Allsektor:	Veoste käitlemise teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 741
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Veoste käitlemise teenuseid võivad osutada üksnes kuningliku dekreediga kindlaks määratud akrediteeritud töötajad, kellel on õigus töötada sadamaaladel.
Kehtivad meetmed:	Loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire. Arrêté royal du 12 janvier 1973 instituant une Commission paritaire des ports et fixant sa dénomination et sa compétence Arrêté royal du 4 septembre 1985 portant agrément d'une organisation d'employeur (Anvers) Arrêté royal du 29 janvier 1986 portant agrément d'une organisation d'employeur (Gand) Arrêté royal du 10 juillet 1986 portant agrément d'une organisation d'employeur (Zeebrugge) Arrêté royal du 1er mars 1989 portant agrément d'une organisation d'employeur (Ostende) Arrêté royal du 5 juillet 2004 relatif à la reconnaissance des ouvriers portuaires dans les zones portuaires tombant dans le champ d'application de la loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire, tel que modifié
Sektor:	Transport
Allsektor:	Maanteetransport
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 71221
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud Belgia jätab endale õiguse piirata taksoteenuste osutamise lubade kättesaadavust. <u>Brüssel, pealinna piirkond:</u> seaduses on kindlaks määratud taksoveolubade maksimumalne arv.

Flaami piirkond: seaduses on kindlaks määratud taksode maksimaalne arv ühe inimese kohta. Seda arvu on võimalik kohandada, mille jaoks tehakse majandusvajaduste test. Põhikriteeriumid: linnastumise määr, olemasolevate taksode keskmine hõivatuse määr.

Valloonia piirkond: seaduses on kindlaks määratud taksode maksimaalne arv ühe inimese kohta. Seda arvu on võimalik kohandada, mille jaoks tehakse majandusvajaduste test. Põhikriteerium: olemasolevate taksode keskmine hõivatuse määr.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Energeetika

Allsektor: Elektrienergia tootmine

Tegevusala klassifikatsioon: ISIC rev 3.1: 4010

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Turulepääs

Kirjeldus: Investeeringud

Et saada individuaalne luba elektrienergia tootmiseks võimsusega 25 MW, on vajalik tegevuskoht ELis või mõnes teises riigis, kus kehtib direktiiviga 96/92/EÜ jõustatud korraga sarnane kord ning kus äriühingul on asjaomase riigi majandusega tõhus ja pidev seos.

Elektrienergia tootmiseks Belgia avamereterritooriumil on vaja kontsessiooni ja ühissetevõtet ELi liikmesriigi äriühinguga või äriühinguga välisriigist, kus kehtib direktiiviga 2003/54/EÜ sätestatud korraga sarnane kord, eriti seoses loa andmise ja valiku tegemise tingimustega. Peale selle peab äriühingu juhatuse asukoht või peakontor olema ELi liikmesriigis või eespool nimetatud kriteeriumidele vastavas riigis, kus äriühingul on asjaomase riigi majandusega tõhus ja pidev seos.

Et ehitada elektriliine, mis seovad avameretootmise Elia põhivõrguga, on vaja luba ja äriühing peab vastama eespool kirjeldatud tingimustele (v.a ühissetevõtte tingimus).

Kehtivad meetmed:

Arrêté Royal du 11 octobre 2000 fixant les critères et la procédure d'octroi des autorisations individuelles préalables à la construction de lignes directes

Arrêté Royal du 20 décembre 2000 relatif aux conditions et à la procédure d'octroi des concessions domaniales pour la construction et l'exploitation d'installations de production d'électricité à partir de l'eau, des courants ou des vents, dans les espaces marins sur lesquels la Belgique peut exercer sa juridiction conformément au droit international de la mer

Arrêté Royal du 12 mars 2002 relatif aux modalités de pose de câbles d'énergie électrique qui pénètrent dans la mer territoriale ou dans le territoire national ou qui sont installés ou utilisés dans le cadre de l'exploration du plateau continental, de l'exploitation des ressources minérales et autres ressources non vivantes ou de l'exploitation d'îles artificielles, d'installations ou d'ouvrages relevant de la juridiction belge

Sektor: Energeetika

Allsektor: Energia ülekandmise teenused ja gaasi mahtkaubana hoiustamise teenused

Tegevusala klassifikatsioon: ISIC rev 3.1: 4010, CPC 71310, CPC 742 osa, CPC 887 (v.a nõustamisteenused)

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Turulepääs

- Kirjeldus:** **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Belgia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, mis on seotud juriidiliste isikute liikidega ja Belgialt ainuõigused saanud era- või avalik-õiguslike ettevõtjate kohtlemisega. Energia ülekandmise teenuste ja gaasi mahtkaubana hoiustamise teenuste osutamiseks on nõutav tegevuskoht ELis.
- Kehtivad meetmed:**
- Sektor:** Energeetika
- Allsektor:** Energiajaotuse teenused ja energiajaotusega seotud teenused
- Tegevusala klassifikatsioon:** CPC 887 (v.a nõustamisteenused)
- Reservatsiooni liik:** Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus
- Kirjeldus:** **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Belgia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, mis on seotud energiajaotuse teenuste ja energiajaotusega seotud teenustega.
- Kehtivad meetmed:**
- Sektor:** Energia
- Allsektor:** Kütuste torustransport
- Tegevusala klassifikatsioon:** CPC 7131
- Reservatsiooni liik:** Võrdne kohtlemine
Turulepääs
- Kirjeldus:** **Piiriülene teenustekaubandus**
Maagaasi ja muude kütuste torustranspordi jaoks on vaja luba. Loa võib anda üksnes ELi liikmesriigis asutatud füüsilisele või juriidilisele isikule (vastavalt 14. mai 2002. aasta kuningliku dekreeedi artiklile 3).
Loa taotlemisel peab
- äriühing olema asutatud kooskõlas Belgia või mõne teise ELi liikmesriigi õigusega või sellise kolmanda riigi õigusega, mis on kohustunud säilitama õigusraamistiku, mis sisaldab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivis 98/30/EÜ (maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta) kindlaks määratud ühiste nõuetele sarnaseid nõudeid, ning
  - äriühingu juhatuse asukoht, peamine tegevuskoht või peakontor asuma ELi liikmesriigis või sellises kolmandas riigis, mis on kohustunud säilitama õigusraamistiku, mis sisaldab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivis 98/30/EÜ (maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta) kindlaks määratud ühiste nõuetele sarnaseid nõudeid, tingimusel et kõnealuses tegevuskohas või peakontoris toimuval tegevusel on asjaomase riigi majandusega tõhus ja pidev seos.

Kehtivad meetmed:	Arrêté Royal du 14 mai 2002 relatif à l'autorisation de transport de produits gazeux et autres par canalisations
Sektor:	Energeetika
Allsektor:	Elektrienergia ja gaasi hulgemüügiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 62271
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Vahendaja, kellel on Belgias kliendid, kes on ühendatud riiklikusse võrku või otseliiniga, mille nimipinge on suurem kui 70 000 volti, vajab elektrienergia tarnimiseks luba. Sellise loa võib anda üksnes EMP füüsilistele või juriidilistele isikutele. Maagaasi tarnimiseks Belgia klientidele (kliendid on nii jaotusettevõtted kui ka tarbijad, kelle üldine gaasitarbimine kõikidest tarneallikatest kokku on vähemalt miljon kuupmeetrit aastas) on üldjuhul vajalik ministri välja antud individuaalne luba, välja arvatud juhul, kui tarnija on jaotusettevõtte, kes kasutab oma jaotusvõrku. Sellise loa võib anda üksnes ELi liikmesriigi füüsilistele või juriidilistele isikutele.
Kehtivad meetmed:	Arrêté royal du 2 avril 2003 relatif aux autorisations de fourniture d'électricité par des intermédiaires et aux règles de conduite applicables à ceux-ci Arrêté royal du 12 juin 2001 relatif aux conditions générales de fourniture de gaz naturel et aux conditions d'octroi des autorisations de fourniture de gaz naturel
Sektor:	Energeetika
Allsektor:	Tuumaenergia
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1: 233, ISIC rev 3.1: 40
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Belgia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses tuumamaterjali tootmise, töötlemise ja transportimisega ning tuumaenergiapõhise elektri tootmise ja jaotamisega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Mäetööstus, tootmine ja energia
Allsektor:	Mäetööstus, puhastatud naftatoodete ja tuumkütuse tootmine, elektrienergia, gaasi ja kuuma veega varustamine
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1: 10, ISIC rev 3.1: 1110, ISIC rev 3.1: 13, ISIC rev 3.1: 14, ISIC rev 3.1: 232, ISIC rev 3.1: 4010 osa, ISIC rev 3.1: 4020 osa, ISIC rev 3.1: 4030 osa

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Kirjeldus: **Investeeringud**
Kui arvata välja metallimaakide kaevandamine ning muu mäetööstus, siis võidakse Kanada ettevõtetel, mida kontrollivad füüsilised isikud või ettevõtjad kolmandast riigist, kust on pärit enam kui 5 % ELi nafta-, maagaasi- või elektrienergiaimpordist, keelata omandada kontroll kõnealuse tegevuse üle.
Nõutav on asutamine juriidilise isikuna (mitte filiaalina).

Kehtivad meetmed:

Bulgaarias kohaldatavad reservatsioonid

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor: Kinnisvara omandamine

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine

Kirjeldus: **Investeeringud**
Välisriigi füüsilised ja juriidilised isikud ei või omandada Bulgaarias maad (sh filiaali kaudu). Välisosalusega Bulgaaria juriidilised isikud ei või omandada põllumajandusmaad. Välisriigi juriidilised isikud ja välismaal alalist elukohta omavad välisriigi kodanikud võivad omandada hooneid ja piiratud kinnisvaraõigusi (õigus kasutada, õigus ehitada, õigus püstitada pealisehitisi ja õigus kehtestada servituute). Välisriigi kodanikud, kelle alaline elukoht on välismaal, välisriigi juriidilised isikud ning äriühingud, milles välisosalus tagab häälteenamuse otsuste vastuvõtmisel või tagasilükkamisel, võivad saada kinnisvara omandiõiguse ministrite nõukogu määratud konkreetsetes piirkondades vastava loa alusel.

Kehtivad meetmed: Bulgaaria Vabariigi põhiseadus, artikkel 22
Põllumajandusmaa omamise ja kasutamise seadus, artikkel 3
Metsaseadus, artikkel 10

Sektor: Kõik sektorid, v.a mäetööstus

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Meetmed: Seadus riigi vara kohta
Kontsessiooniseadus
Erastamis- ja erastamisjärgse kontrolli seadus

Kirjeldus: **Investeeringud**
Teatava riigi või avaliku vara kasutamisega seotud majandustegevuse puhul on nõutav kontsessiooniseaduse alusel antud kontsessiooni olemasolu.
Äriühingud, mille kapitalist üle 50 % kuulub riigile või omavalitsusele, ei saa sooritada ühtki tehingut äriühingu põhivara võõrandamiseks ega sõlmida ühtki lepingut osaluse soetamise, rentimise, ühistegevuse, laenu, nõuete kindlustamise või käskvekslitest tulevate kohustuste kohta, kui erastamisagentuur või omavalitsuse volikogu (sõltuvalt sellest, kumb on pädev asutus) ei ole andnud selleks luba.
Reservatsiooni ei kohaldata mäetööstuse suhtes, mille puhul kehtib I lisa sätestatud eraldi reservatsioon.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Kalandus
Vesiviljelus
Kalandusega seotud teenused

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: ISIC rev 3.1: 0501, ISIC rev 3.1: 0502, CPC 882

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Merede ja jõgede elusressursside püüki Bulgaaria sisemerealal, territoriaalmeres ja sisevetes peavad sooritama Bulgaaria lipu all sõitvad laevad. Välisriigi laev ei tohi tegeleda Bulgaaria majandusvööndis töendusliku kalapüügiga, välja arvatud Bulgaaria ja lipuriigi vahelise lepingu alusel. Bulgaaria majandusvööndi läbimisel ei tohi välisriigi kala-laevad hoida oma püügivahendeid töörežiimil.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Energeetika

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: ISIC rev 3.1: 40, CPC 71310, CPC 88 osa

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Bulgaaria jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses elektrienergia ja soojuste tootmisega ning energijaotusega seotud teenustega, samuti seoses torustranspordiga ning nafta ja maagaasi hoiustamise ja ladustamisega, sealhulgas transiidi ja ülekandega.

Kehtivad meetmed: Energiaseadus

Sektor:	Tuumkütuse tootmine, elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus
Allsektor:	Tuumaenergiapõhine elektritootmine Tuumamaterjali ja tuumkütuse töötlemine Tuumamaterjali transport ja käsitsemine
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1: 23, ISIC rev 3.1: 40
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Bulgaaria jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses lõhustuvate ja ühinevate tuumamaterjalide või nende algmaterjalide töötlemisega, samuti nendega kauplemisega, tuumajaamade seadmete ja süsteemide hooldamise ja remondiga, selliste materjalide ning nende töötlemisel tekkinud prügi ja jäätmete transpordiga, ioniseeriva kiirguse kasutamisega ning kõigi muude teenustega, mis on seotud tuumaenergia kasutamisega rahumeelsetel eesmärkidel (sh inseneri- ja nõustamisteenused, tarkvarateenused jne).
Kehtivad meetmed:	Tuumaenergia ohutu kasutamise seadus
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusabiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osa
Reservatsiooni liik:	Enamsoodustusrežiim
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Bulgaarias võib äriühingute asutamise ja tegevuse puhul ning teenuste osutamisel võimaldada täielikku võrdset kohtlemist üksnes äriühingutele, mis on asutatud riikides, kellega on sõlmitud või sõlmitakse sooduskohtlemist käsitlevad lepingud, ja selliste riikide kodanikele.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Auditeerimisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86211, CPC 86212, v.a arvepidamisteenused
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Meetmed:	Sõltumatu finantsauditi seadus

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Sõltumatu finantsauditi peab tegema registreeritud audiitor, kes on vannutatud audiitorite instituudi liige. Kohaldades vastastikkuse põhimõtet, registreerib vannutatud audiitorite instituut Kanada või kolmanda riigi auditeeriva üksuse, kui asjaomane riik esitab tõendid selle kohta, et

- kolmveerand üksuse juhtorganite liikmetest ja üksuse nimel auditeid tegevad registreeritud audiitorid vastavad nõuetele, mis on samaväärsed Bulgaaria audiitorite suhtes kohaldatavate nõuetega, ja on läbinud edukalt asjakohase eksami;
- auditeeriv üksus teeb sõltumatuid finantsauditeid kooskõlas sõltumatuse ja objektiivsuse nõudega ning
- auditeeriv üksus avaldab oma veebisaidil iga-aastase läbipaistvusaruande või täidab muid samaväärseid avalikustamisnõudeid, juhul kui ta auditeerib avaliku huvi üksuseid.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Tervishoiuteenused

Allsektor: Veterinaarteenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 932

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Turulepääs

Meetmed: Veterinaarpraksise seadus

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Bulgaarias võib veterinaarmeditsiiniastutuse rajada füüsiline või juriidiline isik. Veterinaarmeditsiini praktiseerimisel kohaldatakse ELi liikmesriigi või EMP riigi kodakondsuse nõuet; välisriikide kodanikelt nõutakse alalist elamisluba (vajalik on füüsiline kohalolek).

Kehtivad meetmed:

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Juhtide otsimise teenused
Tööjõu vahendamise teenused
Kontori abipersonali värbamise teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Bulgaaria jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kontori abipersonali vahendamise teenuste osutamisega. Bulgaaria jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses juhtide otsimise ja kontori abipersonali värbamise teenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Turvateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Bulgaaria jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses turvateenuste osutamisega. Võidakse kohaldada litsentsimis- ja loanõuet. Vajalik on elukoht või kaubanduslik kohalolek, kehtida võivad ka kodakondsusnõuded.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Turustamine
Allsektor:	Keemiatoodete turustamine Väärismetallide ja -kivide turustamine Ravimite ning meditsiiniotstarbeliste toodete, esemete ja ainete turustamine Tubaka ja tubakatoodete turustamine Alkohoolsete jookide turustamine
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 621 osa, CPC 62228, CPC 62251, CPC 62271, CPC 62272 osa, CPC 62276, CPC 63108, CPC 6329 osa
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Bulgaaria jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses keemiatoodete, väärismetallide ja -kivide, ravimite, meditsiiniotstarbeliste ainete, toodete ja esemete, tubaka ja tubakatoodete ning alkohoolsete jookide turustamisega. Bulgaaria jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kaubamaakle-rite osutatavate teenustega.

Kehtivad meetmed:	Seadus inimmeditsiinis kasutatavate ravimite kohta Veterinaartegevuse seadus Seadus, millega keelustatakse keemiarelvad ning kehtestatakse kontroll mürgiste keemiliste ainete ja nende lähteainete üle Tubaka- ja tubakatoodete seadus
Sektor:	Haridusteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 921, CPC 922, CPC 923
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Bulgaaria jätab endale õiguse võtta vastu või kehtestada meetmeid, millega piiratakse erasektori rahastatavate põhi- ja keskharidusteenuste piiriülest osutamist. Bulgaaria jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate kõrgharidusteenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	Avaliku hariduse seadus, artikkel 12 Kõrgharidusseadus, lisätete § 4 Kutsehariduse ja koolituse seadus, artikkel 22
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Kindlustus
Reservatsiooni liik:	Finantsteenuste piiriülene osutamine
Kirjeldus:	Finantsteenused Välisriigi kindlustusandjad ei või sõlmida otse kaupade transpordikindlustus-, sõiduki-kindlustus- ega vastutuskindlustuslepinguid seoses Bulgaarias asuvate riskidega.
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9311, CPC 93192, CPC 93193
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus:	Investeeringud Bulgaaria jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate haiglateenuste, kiirabiteenuste ja muude raviasutuste kui haiglate teenuste osutamiseks.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Tervishoiualased kutseteenused: meditsiini- ja hambaraviteenused, ämmaemandateenused, meditsiiniõpeteenused, füsioteraapia- ja parameditsiini teenused, psühholoogiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9312, CPC 9319 osa
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Bulgaaria jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses tervishoiualaste kutseteenuste, sealhulgas meditsiini- ja hambaraviteenuste, ämmaemandateenuste, meditsiiniõpe-, füsioterapeudi- ja parameedikuteenuste ning psühholoogiteenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	Meditsiiniastutuste seadus Seadus meditsiiniõdede, ämmaemandate ja nendega seotud meditsiinitöötajate kutseorganisatsiooni kohta
Sektor:	Transport
Allsektor:	Maanteetranspordi tugiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 744
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Meetmed:	Maanteetranspordi seadus, artikkel 6
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Kohaldatakse asutamiskohta.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Vee-transport
Allsektor:	Vee-transporti tugiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 741 osa, CPC 742 osa
Reservatsiooni liik:	Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Kui Kanada ning selle provintsid ja territooriumid lubavad Bulgaaria teenuseosutajatel pakkuda oma mere- ja jõesadamates veoste käitlemise teenuseid ning hoiustamis- ja laoteenuseid, sealhulgas konteinerite ja konteinerites sisalduva kaubaga seotud teenuseid, lubab Bulgaaria Kanada teenuseosutajatel pakkuda oma mere- ja jõesadamates samadel tingimustel veoste käitlemise teenuseid ning hoiustamis- ja laoteenuseid, sealhulgas konteinerite ja konteinerites sisalduva kaubaga seotud teenuseid.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Raudteetransport
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7111, CPC 7112
Reservatsiooni liik:	Enamsoodustusrežiim
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Kehtivate või tulevaste lepingute alusel võetavad meetmed, millega reguleeritakse liiklusõigusi ja tegevustingimusi ning transporditeenuste osutamist Bulgaaria, Tšehhi ja Slovakkia territooriumil ning asjaomaste riikide vahel.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Maanteetransport
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7111, CPC 7112
Reservatsiooni liik:	Enamsoodustusrežiim
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Kehtivate või tulevaste lepingute alusel võetavad meetmed, millega reserveeritakse asjaomaste transporditeenuste osutamine või piiratakse seda ning määratakse kindlaks teenuste osutamise tingimused, sh transiidiload või soodusteemaksud, Bulgaaria territooriumil või üle Bulgaaria piiri.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Transport
Allsektor:	Maanteetransport: reisijate- ja kaubaveoteenused, rahvusvaheliste veoautovedude teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 712
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Reisijate- ja kaubaveo jaoks võib ainuõigusi või lube anda üksnes ELi liikmesriikide kodanikele ja ELi juriidilistele isikutele, kelle peakontor asub ELis.
Nõutav on asutamine juriidilise isikuna. Füüsilistel isikutel peab olema ELi liikmesriigi kodakondsus.

Kehtivad meetmed:

Horvaatias kohaldatavad reservatsioonid

Sektor: Põllumajandus, jahindus

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: ISIC rev 3.1: 011, ISIC rev 3.1: 012, ISIC rev 3.1: 013, ISIC rev 3.1: 014, ISIC rev 3.1: 015, CPC 8811, CPC 8812, CPC 8813, v.a nõustamisteenused

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Kirjeldus: **Investeeringud**
Horvaatia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses põllumajandus- ja jahindustegevusega.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Linnaplaneerimine

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 8674

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Horvaatia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses linnaplaneerimisteenuste piiriülese osutamisega.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Turvateenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87302, CPC 87305

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Horvaatia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses turvanõustamisteenuste ja valveteenustega.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Muud äriteenused

Allsektor: Kirjaliku ja suulise tõlke teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87905

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Horvaatia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses ametlike dokumentide kirjaliku ja suulise tõlkimise teenuste piiriülese osutamisega.

Kehtivad meetmed

Sektor: Transporditeenused

Allsektor: Maanteetransporditeenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 7111 ja CPC 7112

Reservatsiooni liik: Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Rahvusvahelist maanteetransporti käsitlevate kehtivate või tulevaste lepingute alusel kohaldatavad meetmed, millega reserveeritakse transporditeenuste osutamine või piiratakse seda ning määratakse kindlaks tegevustingimused, sh transiidiload või soodusteemaksud seoses transporditeenustega, mida osutatakse Horvaatiasse, Horvaatias, läbi Horvaatia ja Horvaatiast asjaomaste lepinguosaliste riikidesse.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Transporditeenused

Allsektor: Kõikide transpordiliikide abiteenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 741, CPC 742, CPC 743, CPC 744, CPC 745, CPC 746, CPC 749

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Horvaatia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses muude transpordi abiteenuste osutamisega kui kaubaveoagentuuride teenused ning veodokumentide ettevalmistamise teenuste ja selliste maanteetranspordi tugiteenuste osutamisega, mille jaoks on vaja luba.

Kehtivad meetmed:

Küprosel kohaldatavad reservatsioonid

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Juhtide otsimise teenused
Tööjõu vahendusteenused
Kontori abipersonali värbamise teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Küpros jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kontori abipersonali vahendamise teenuste osutamisega.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Turvateenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Küpros jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses turvateenuste osutamisega.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Haridusteenused

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 921, CPC 922, CPC 923, CPC 924

Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Küpros jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate põhi-, kesk-, kõrg- ja täiskasvanuharidusteenuste osutamiseга.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Haiglateenused Kiirabiteenused Raviasutuste teenused, v.a haiglateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9311, CPC 93192, CPC 93193
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Küpros jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate haiglateenuste, kiirabiteenuste ja muude raviasutuste kui haiglate teenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Sotsiaalteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 933
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Küpros jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate sotsiaalteenuste, v.a sanatooriumide, puhkekodude ja vanadekodude teenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	

Sektor:	Energia
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1: 232, ISIC rev 3.1: 4010, ISIC rev 3.1: 4020, CPC 613, CPC 62271, CPC 63297, CPC 7131, CPC 742 ja CPC 887 (v.a nõustamisteenused)
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kõrgem juhtkond ja juhatus Tulemuslikkusnõuded
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Küpros jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega piiratakse toru kaudu transporditavate kütuste hoiu- ja laoteenuste piiriülest osutamist ja nõutakse selliste teenuste osutamiseks asutamist ning piiratakse muud kütteõli ja balloongaasi jaemüüki kui postimüük. Küpros jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses puhastatud naftatoodete tootmisega, kui investorit kontrollib füüsiline või juriidiline isik kolmandast riigist, kust on pärit enam kui 5 % ELi nafta- või maagaasiimpordist, samuti seoses gaasi tootmisega, gaaskütuse enda tarbeks jaotamisega magistraalvõrkude kaudu, elektrienergia tootmise, ülekandmise ja jaotamisega, kütuste torustranspordiga, muude elektrienergia ja maagaasi jaotamisega seotud teenustega kui nõustamisteenused, elektrienergia hulgimüügiteenustega ning mootorikütuste, elektrienergia ja muu gaasi kui balloongaasi jaemüügiteenustega.
Kehtivad meetmed:	Elektriturgu käsitlevate 2003.–2008. aasta seaduste reguleerimine, artikli 34 lõige 2 ja artikkel 37 Gaasiturgu käsitlevate 2004.–2007. aasta seaduste reguleerimine Naftaseadus (torujuhtmed), Küprose Vabariigi põhiseadus, 273. peatükk Naftaseadus L.64(I)/1975 Naftat ja kütuse tehnilist kirjeldust käsitlevad 2003.–2009. aasta seadused

Tšehhis kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Kinnisvarateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 821, CPC 822
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Tšehhi jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kinnisvarateenuste piiriülese osutamiseks.
Kehtivad meetmed:	

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Oksjoniteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 612 osa, CPC 621 osa, CPC 625 osa, CPC 85990 osa
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Oksjoniteenuste osutamiseks Tšehhis on vajalik tegevusluba. Loa saamiseks (vabatahtliku avaliku enampakkumise teenuste osutamiseks) peab äriühing olema asutatud Tšehhis ja füüsilisel isikul peab olema elamisluba, lisaks peab äriühing või füüsiline isik olema registreeritud Tšehhi ärireistris.
Kehtivad meetmed:	Seadus nr 455/1991 Coll., kauplemisslubade kohta Seadus nr 26/2000 Coll. avaliku enampakkumise kohta
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Auditeerimisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86211, CPC 86212, v.a arvepidamisteenused
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Loa teha Tšehhi Vabariigis auditeid võib anda üksnes ettevõttele, kus Tšehhi või ELi liikmesriikide kodanike kapitaliosalus või hääleõigus on vähemalt 60 %.
Kehtivad meetmed:	14. aprilli 2009. aasta seadus nr 93/2009 Coll. audiitorite kohta
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Juhtide otsimise teenused Tööjõu vahendusteenused Kontori abipersonali värbamise teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Tšehhi jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kontori abipersonali vahendamise teenuste osutamisega.
Tšehhi jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses juhtide otsimise ja kontori abipersonali värbamise teenuste osutamisega.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Turvateenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Tšehhi jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses turvateenuste osutamisega.
Võidakse kohaldada litsentsimis- ja loanõuet. Vajalik on elukoht või kaubanduslik kohalolek, kehtida võivad ka kodakondsusnõuded.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Haridusteenused

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 921, CPC 922, CPC 923, CPC 924

Reservatsiooni liik: Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Tšehhi Vabariigis peavad erasektori rahastatavaid haridusteenuseid osutava asutuse juhatuse liikmete enamik olema Tšehhi kodanikud.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Tervishoiuteenused

Allsektor: Haiglateenused
Kiirabiteenused
Raviasutuste teenused, v.a haiglateenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 9311, CPC 93192, CPC 93193

Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Tšehhi jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate haiglateenuste, kiirabiteenuste ja muude raviasutuste kui haiglate teenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	Seadus nr 372/2011 Sb tervishoiuteenuste ja nende osutamise tingimuste kohta
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Tervishoiualased kutseteenused: meditsiini- ja hambaraviteenused, ämmaemandateenused, meditsiiniõde teenused, füsioteraapia- ja parameditsiini teenused, psühholoogiteenused Muud tervishoiuteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9312, CPC 9319 osa
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Tšehhi jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kõikide tervishoiualaste kutseteenuste osutamisega, sealhulgas seoses selliste teenustega, mida pakuvad arstid, hambaarstid, ämmaemandad, meditsiiniõded, füsioterapeudid, parameedikud ja psühholoogid, samuti seoses teiste tervishoiuteenustega, mis on seotud inimmeditsiinis kasutatavate inimkudede, -elundite ja -rakkude käsitsemisega.
Kehtivad meetmed:	Seadus nr 296/2008 Coll. inimmeditsiinis kasutatavate inimkudede ja rakkude kvaliteedi ja ohutuse tagamise kohta (inimkudede ja -rakkude seadus) Seadus nr 378/2007 Coll. ravimite ja teatud seonduvate seaduste muutmise kohta (ravimiseadus) Seadus nr 123/2000 Coll. meditsiiniseadmete kohta Seadus nr 285/2002 Coll. kudede ja elundite annetamise, eemaldamise ja siirdamise ning teatud seaduste muutmise kohta (siirdamise seadus)
Sektor:	Sotsiaalteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 933
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkuse nõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud**
Tšehhi jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate sotsiaalteenuste osutamisega.

Kehtivad meetmed

Sektor: Raudteetransport

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 7111, CPC 7112

Reservatsiooni liik: Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Kehtivate või tulevaste lepingute alusel võetavad meetmed, millega reguleeritakse liiklusõigusi ja tegevustingimusi ning transporditeenuste osutamist Bulgaaria, Tšehhi ja Slovakkia territooriumil ning asjaomaste riikide vahel.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Maanteetransport

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 7121, CPC 7122, CPC 7123

Reservatsiooni liik: Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Kehtivate või tulevaste lepingute alusel võetavad meetmed, millega reserveeritakse transporditeenuste osutamine või piiratakse seda ning määratakse kindlaks tegevustingimused, sh transiidiload või soodustemaksud seoses transporditeenustega, mida osutatakse Tšehhi Vabariiki, Tšehhi Vabariigis, läbi Tšehhi Vabariigi ja Tšehhi Vabariigist asjaomaste lepinguosaliste riikidesse.

Kehtivad meetmed:

Taanis kohaldatavad reservatsioonid

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Taani, Rootsi ja Soome võetavad meetmed, millega püütakse edendada Põhjamaade koostööd, nagu:
a) rahaline toetus teadus- ja arendusprojektidele (Põhjamaade Tööstusfond);
b) rahvusvaheliste projektide teostatavusuuringute rahastamine (Põhjamaade Projekti-fond) ja
c) rahaline abi keskkonnatehnoloogiat kasutavatele äriühingutele ⁽¹⁾ (Põhjamaade Keskkonnainvesteeringute Korporatsioon).
Reservatsioon ei mõjuta erandit, mis on kehtestatud lepinguosaliste hangete, subsiidiumide või teenustekaubanduse jaoks antava valitsuse toetuse suhtes vastavalt artikli 8.15 lõike 5 punktidele a ja b ning artikli 9.2 lõike 2 punktidele f ja g.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Kalandus
Vesiviljelus
Kalandusega seotud teenused

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: ISIC rev 3.1: 0501, ISIC rev 3.1: 0502, CPC 882

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Enamsoodustusrežiim
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud**
Isikud, kes ei ole ELi elanikud, ei saa omada Taanis ühte kolmandikku või suuremat osa töendusliku kalapüügi tegevast ettevõttest.
Isikud, kes ei ole ELi elanikud, ei saa omada Taani lipu all sõitvaid laevu, välja arvatud Taanis asutatud äriühingu kaudu.
Et äriühing saaks registreerida oma laeva Taani kalalaevana, peab vähemalt kaks kolmandikku äriühingu omanikest olema registreeritud kaluritena, kellel on A-staatusega püügiluba, või vähemalt kaks kolmandikku äriühingu aktsiatest peab kuuluma teisele äriühingule, mis kuulub täielikult kaluritele, kellel on A-staatusega püügiluba.
A-staatusega püügiloa saamiseks peab füüsiline isik olema elanud enne taotluse esitamist Taanis vähemalt kaks aastat või omama Taani kodakondsust. Kõnealuseid piiranguid ei kohaldata ELi liikmesriikide või EMP riikide kodanike suhtes.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Turvateenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309

⁽¹⁾ Kohaldatakse Ida-Euroopa äriühingute suhtes, kes teevad koostööd ühe või mitme Põhjamaade äriühinguga.

Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Taani jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses lennujaama valveteenuste osutamisega. Turvateenuste osutaja Taanis peab olema Taani juriidiline isik.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Kindlustus
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Finantsteenuste piiriülene osutamine
Kirjeldus:	Finantsteenused Ükski isik ega äriühing (sh kindlustusandjad) peale Taani seaduste kohaselt või Taani pädevatelt asutustelt tegevusloa saanud kindlustusandjate ei või Taanis ärilistel eesmärkidel kaasa aidata Taanis elavate isikute, Taani laevade või Taanis asuva vara otsekindlustuslepingute sõlmimisele.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Sotsiaalteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 933
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Taani jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate sotsiaalteenuste, v.a sanatooriumide, puhkekodude ja vanadekodude teenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	

Eestis kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	Kinnisvara omandamine
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Investeeringud Maatulundusmaa sihtotstarbega kinnisasja, sealhulgas põllumajandus- või metsamaad sisaldava kinnisasja, võib omandada üksnes Eesti kodanikust või EMP riigi kodanikust füüsiline isik või asjakohasesse Eesti registrisse kantud juriidiline isik maavanema loal. Reservatsiooni ei kohaldata põllumajandus- või metsamaa omandamisel käesoleva lepinguga liberaliseeritud teenuse osutamiseks.
Kehtivad meetmed:	Kinnisasja omandamise kitsendamise seadus, 2. ja 3. peatükk
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Juhtide otsimise teenused Tööjõu vahendusteenused Kontori abipersonali värbamise teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Eesti jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kontori abipersonali vahendamise teenuste osutamiselega. Eesti jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses juhtide otsimise ja kontori abipersonali värbamise teenuste osutamiselega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Turvateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309

Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Eesti jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses turvateenuste osutamise Võidakse kohaldada litsentsimis- ja loanõuet. Vajalik on elukoht või kaubanduslik kohalolek, kehtida võivad ka kodakondsusnõuded.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Panga- ja muud finantsteenused (v.a kindlustusteenused)
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Finantsteenuste piiriülene osutamine
Kirjeldus:	Finantsteenused Hoiuste vastuvõtmiseks on nõutav finantsinspektsiooni luba ja registreerimine aktsiaseltsi, tütarettevõtja või filiaalina vastavalt Eesti õigusele.
Kehtivad meetmed:	Krediitiasutuste seadus, § 20 lõige 6
Sektor:	Transport
Allsektor:	Meretransport Maanteetransport Raudteetransport
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 711 osa, CPC 712 osa, CPC 721 osa
Reservatsiooni liik:	Enamsoodustusrežiim
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Eesti jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega võimaldatakse teatud riigile diferentseeritud kohtlemist vastavalt rahvusvahelist maanteetransporti (sh kombineeritud veod maanteel ja raudteel) käsitlevatele kehtivatele või tulevastele lepingutele, millega reserveeritakse transporditeenuste osutamine Eestisse, Eestis, läbi Eesti või Eestist lepinguosaliste riikidesse kummagi lepingosalise riigis registreeritud sõidukitele või piiratakse seda selliste sõidukitega ning nähakse selliste sõidukite puhul ette maksuvabastus.
Kehtivad meetmed:	

Soomes kohaldatavad reservatsioonid

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Piirangud, mis keelavad füüsilistel isikutel, kellel ei ole Ahvenamaa piirkondlikku kodakondsust, ja juriidilistel isikutel omandada ja omada kinnisvara Ahvenamaal ilma saarestiku pädevate asutuste loata.
Kehtivad piirangud seoses asutamisõigusega ja majandustegevusega tegelemise õigusega füüsilistele isikutele, kellel ei ole Ahvenamaa piirkondlikku kodakondsust, ja ettevõtetele ilma saarestiku pädevate asutuste loata

Kehtivad meetmed: Ahvenanmaan maanhankintalaki (Ahvenamaa maaomandamise seadus) 3/1975, § 2
Ahvenanmaan itsehallintolaki (Ahvenamaa autonoomia seadus) 1144/1991, § 11

Sektor: Kõik teenused

Allsektor: Elektroonilise identimise teenused

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Soome jätab endale õiguse nõuda elektroonilise identimise teenuste osutamiseks asutamist Soomes või mujal EMPs.

Kehtivad meetmed: Laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista (seadus usaldusväärse elektroonilise identimise ja elektrooniliste allkirjade kohta) 617/2009

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Taani, Rootsi ja Soome võetavad meetmed, millega püütakse edendada Põhjamaade koostööd, nagu: a) rahaline toetus teadus- ja arendusprojektidele (Põhjamaade Tööstusfond); b) rahvusvaheliste projektide teostatavusuuringute rahastamine (Põhjamaade Projekti-fond) ja c) rahaline abi keskkonnatehnoloogiat kasutavatele äriühingutele ⁽¹⁾ (Põhjamaade Keskkonnainvesteeringute Korporatsioon). Reservatsioon ei mõjuta erandit, mis on kehtestatud lepinguosaliste hangete, subsiidiumide või teenustekaubanduse jaoks antava valitsuse toetuse suhtes vastavalt artikli 8.15 lõike 5 punktidele a ja b ning artikli 9.2 lõike 2 punktidele f ja g.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Tuumkütuse tootmine, elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus
Allsektor:	Tuumaenergiapõhine elektritootmine Tuumamaterjali ja tuumkütuse töötlemine Tuumamaterjali transport ja käsitlemine
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1: 233, ISIC rev 3.1: 40
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud Soome jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses tuumamaterjali töötlemise, jaotamise ja transportimisega ning tuumaenergiapõhise elektritootmisega.
Kehtivad meetmed:	Ydinenergi laki (tuumaenergia seadus) 990/1987
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Juhtide otsimise teenused Kontori abipersonali ja muude töötajate vahendamise teenused Kontori abipersonali värbamise teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kõrgem juhtkond ja juhatus

⁽¹⁾ Kohaldatakse Ida-Euroopa äriühingute suhtes, kes teevad koostööd ühe või mitme Põhjamaade äriühinguga.

Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Soome jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kontori abipersonali vahendamise teenuste osutamisega. Soome jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses juhtide otsimise ning kontori abipersonali ja muude töötajate värbamise teenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	Laki julkisesta töövoima- ja yrityspalvelusta (seadus avalike tööhõive- ja ettevõtetee- nuste kohta) 916/2012
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Turvateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Välisriigi teenuseosutajal ei ole lubatud osutada piiriüleselt turvateenuseid. Turvateenuste osutamise loa võib anda üksnes EMPs elavatele füüsilistele või EMPs asutatud juriidilistele isikutele.
Kehtivad meetmed:	Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista (eraturvateenuste seadus) 282/2002
Sektor:	Turustusteenused
Allsektor:	Alkohoolsete jookide turustamine
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 62112 osa, CPC 62226, CPC 63107, CPC 8929
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Soome jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses alkohoolsete jookide turustamisega.
Kehtivad meetmed:	Alkoholilaki (alkoholiseadus) 1143/1994
Sektor:	Turustusteenused
Allsektor:	Ravimite turustamine
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 62117, CPC 62251, CPC 63211, CPC 8929

Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Soome jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses ravimite turustamisega.
Kehtivad meetmed:	Läakelaki (ravimiseadus) 395/1987
Sektor:	Energia
Allsektor:	Ülekande- ja jaotusvõrgud ja -süsteemid; elektrienergia import ning hulgi- ja jaemüük Gaasi, auru ja kuuma vee tootmine ja jaotamine
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1: 401, CPC 7131, CPC 887 (v.a nõustamisteenused)
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus Tulemuslikkusnõuded
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Soome jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses energia ning auru ja kuuma vee ülekandevõrkude ning jaotusvõrkude ja -süsteemidega. Soome jätab endale õiguse hoida energiajulgeoleku huvides ära välisriikide isikute või ettevõtete poolne kontrolli või omandiõiguse omandamine veeldatud maagaasi terminalide üle (sh need terminali osad, mida kasutatakse veeldatud maagaasi hoiustamiseks või taasgaasistamiseks). Soome jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses elektrienergia impordi ning hulgi- ja jaemüügiga. Soome jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada monopolide või ainuõiguste vormis kvantitatiivsed piirangud maagaasi importimisele ning auru ja kuuma vee tootmisele ja jaotamisele. Praegu kehtivad loomulikud monopolid ja ainuõigused.
Kehtivad meetmed:	Maakaasumarkkinalaki (maagaasiturustamise seadus) 508/2000 Sähkömarkkinalaki (elektrituru seadus) 386/1995
Sektor:	Haridusteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 921, CPC 922, CPC 923, CPC 924

Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Soome jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate põhi-, kesk-, kõrg- ja täiskasvanuharidusteenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	Perusopetuslaki (põhiharidusseadus) 628/1998 Lukiolaki (gümnaasiumiseadus) 629/1998 Laki ammatillisest koulutuksesta (kutseõppe seadus) 630/1998 Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (täiskasvanute kutseõppe seadus) 631/1998 Ammattikorkeakoululaki (kutsekõrgkoolide seadus) 351/2003 Yliopistolaki (ülikooliseadus) 558/2009
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Haiglateenused Kiirabiteenused Raviasutuste teenused, v.a haiglateenused Muud tervishoiuteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9311, CPC 93192, CPC 93193, CPC 93199
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Soome jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate haiglateenuste, kiirabiteenuste, muude raviasutuste kui haiglate teenuste ja muude tervishoiuteenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	Laki yksityisestä terveydenhuollosta (seadus erasektori osutatavate tervishoiuteenuste kohta) 152/1990
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Tervishoiualased kutseteenused: meditsiini- ja hambaraviteenused, ämmaemandateenused, füsioteraapia- ja parameditsiini teenused, psühholoogiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9312, CPC 93191

Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Soome jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses tervishoiualaste kutseteenuste, sealhulgas meditsiini- ja hambaraviteenuste, ämmaemanda-, füsioterapeudi- ja parameedikuteenuste ning psühholoogiteenuste osutamisega, olenemata sellest, kas asjaomaseid teenuseid rahastab riik või erasektor. Reservatsiooni ei kohaldata teenuste suhtes, mida osutavad meditsiiniõed.
Kehtivad meetmed:	Laki yksityisestä terveydenhuollosta (seadus erasektori osutatavate tervishoiuteenuste kohta) 152/1990
Sektor:	Sotsiaalteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 933
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Soome jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate sotsiaalteenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (seadus erasektori osutatavate sotsiaalteenuste kohta) 922/2011
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Finantsteenuste piiriülene osutamine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Finantsteenused Kindlustusmaakleriteenuste osutamiseks on vajalik alaline tegevuskoht ELis. Otsekindlustuse (sh kaaskindlustuse) teenuseid võivad pakkuda üksnes kindlustusandjad, kelle peakontor asub ELis või kellel on Soomes filiaal.

Vähemalt pooled kohustusliku pensionikindlustuse teenuseid osutava kindlustusandja juhatuse ja järelevalvenõukogu liikmetest ning kõnealuse kindlustusandja tegevdirektor peavad elama EMPs, välja arvatud juhul, kui pädevad asutused on teinud erandi. Välisriigi kindlustusandjatel ei ole võimalik saada Soomes filiaalina tegevusluba, et osutada kohustusliku pensionikindlustuse teenuseid. Vähemalt ühe audiitori alaline elukoht peab olema EMPs.

Teiste kindlustusandjate puhul peab vähemalt üks juhatuse ja järelevalvenõukogu liikmetest ning tegevdirektor elama EMPs. Vähemalt ühe audiitori alaline elukoht peab olema EMPs.

Kanada kindlustusandja peamaakleri elukoht peab olema Soomes, välja arvatud juhul, kui kindlustusandja peakontor asub ELis.

Kehtivad meetmed:

Laki ulkomaistest vakuutusühendustest (seadus välisriikide kindlustusandjate kohta) 398/1995

Vakuutusühenduse seadus (kindlustusandjate seadus) 521/2008

Laki vakuutusühendusest (seadus kindlustusvahenduse kohta) 570/2005

Laki tööeläkevakuutusühendustest (seadus kohustusliku pensionikindlustuse teenuseid osutavate kindlustusandjate kohta) 354/1997

Sektor:

Finantsteenused

Allsektor:

Panga- ja muud finantsteenused

Tegevusala klassifikatsioon:**Reservatsiooni liik:**

Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatuse
Finantsteenuste piiriülene osutamine

Kirjeldus:**Finantsteenused**

Pangateenuste osutajate puhul peab vähemalt ühe asutaja, juhatuse liikme, järelevalvenõukogu liikme, tegevdirektori ning krediitiasutuse allkirjaõigusega isiku alaline elukoht olema EMPs. Vähemalt ühe audiitori alaline elukoht peab olema EMPs.

Makseteenuste osutamiseks võidakse nõuda alalist või peamist elukohta Soomes.

Kehtivad meetmed:

Laki liikepankeist ja muista osakeühendustest luottolaitokstest (seadus komertsbankide ja muude osühingu vormi kasutavate krediitiasutuste kohta) 1501/2001

Säästöpankkilaki (hoiupangaseadus) 1502/2001

Laki osuuspangade ja muista osuühendustest luottolaitokstest (seadus ühistupangade ja muude ühistupanga vormi kasutavate krediitiasutuste kohta) 1504/2001

Laki hüpoteekühendustest (seadus hüpoteegiühenduste kohta) 936/1978

Maksulaitoslaki (maksuasutuste seadus) 297/2010

Laki ulkomaisten maksulaitosten toiminnasta Suomessa (seadus välisriikide maksuasutuste tegevuse kohta Soomes) 298/2010

Laki luottolaitostoiminnasta (krediitiasutuste seadus) 121/2007

Sektor:	Transport
Allsektor:	Reisijate või kauba vedu raudteel
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7111, CPC 7112
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Soome jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses raudteetransporditeenuste piiriülese osutamiseks. Reisijateveoteenuste osutamiseks raudteel kehtivad Helsingi piirkonnas kuni 2017. aastani ja mujal kuni 2019. aastani ainuõigused (mis on antud 100 % riigi omandis olevale ettevõtjale VR-Group Ltd), mida on võimalik uuendada.
Kehtivad meetmed:	Rautatielaki (raudteeseadus) 304/2011
Sektor:	Kalandus Vesiviljelus Kalandusega seotud teenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1: 0501, ISIC rev 3.1: 0502, CPC 882
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud Töendusliku kalapüügiiga võivad tegeleda üksnes Soome lipu all sõitvad laevad. Võidakse kohaldada lisanõudeid, mis puudutavad muu hulgas laeva omandilist kuuluvust ja piisava seose olemasolu Soome kalatööstusega.
Kehtivad meetmed:	Merilaki (mereseadus) 674/1994 Kalastuslaki (kalandusseadus) 286/1982 Laki merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä (seadus merel tegevate kala- ja vesiviljeluslaevade registreerimise kohta) 690/2010
Sektor:	Transport
Allsektor:	Maanteetransport: reisijate- ja kaubaveoteenused, rahvusvaheliste veoautovedude teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 712
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine

Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Maanteetransporditeenuste osutamiseks on vaja luba, mida ei anta välismaal registreeritud sõidukitele.
Kehtivad meetmed:	Laki kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä (seadus kaubaveo kohta maanteedel) 693/2006 Ajoneuvolaki (sõidukite seadus) 1090/2002
Sektor:	Transport
Allsektor:	Meretransport Maanteetransport Raudteetransport
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 711 osa, CPC 712 osa, CPC 721 osa
Reservatsiooni liik:	Enamsoodustusrežiim Kohustused
Kirjeldus:	Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ja rahvusvahelised mereveoteenused Soome jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega võimaldatakse teatud riigile diferentseeritud kohtlemist vastavalt kehtivatele või tulevastele kahepoolsetele lepingutele, mille alusel ei kohaldata vastastikkuse põhimõtet rakendades konkreetse välisriigi lipu all registreeritud laevade või välisriigis registreeritud laevade suhtes üldist keeldu osutada Soomes kabotaažiteenuseid.
Kehtivad meetmed:	
	Prantsusmaal kohaldatavad reservatsioonid
Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Ettevõtlusvormid: finants- ja rahaseadustiku artiklite L151-1 ja R153-1 kohaselt on Prantsusmaal finants- ja rahaseadustiku artiklis R153-2 loetletud sektorites välisinvesteeringu tegemiseks vaja majandusministri eelnevat heakskiitu.
Kehtivad meetmed:	Finants- ja rahaseadustik, artiklid L151-1 ja R153-1

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Meetmed:

Kirjeldus: **Investeeringud**
Ettevõtlusvormid: Prantsusmaa jätab endale õiguse piirata välisosalust hiljuti erastatud äriühingutes avalikkusele pakutavate aktsiate hulgaga, mille Prantsusmaa valitsus määrab kindlaks iga juhtumi puhul eraldi.
Teatavates kaubandus-, tööstus- või käsitöövaldkondades on vaja asutamiseks eriluba, kui tegevdirektoril ei ole alalist elamisluba.

Kehtivad meetmed

Sektor: Kalandus
Vesiviljelus
Kalandusega seotud teenused

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: ISIC rev 3.1: 0501, ISIC rev 3.1: 0502, CPC 882

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud**
Isikutel, kes ei ole ELi kodanikud, ei saa olla osalust Prantsusmaale kuuluvas merealas kala-/karplooma-/vetikakasvatuse eesmärgil.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Tööjõu vahendusteenused
Kontori abipersonali värbamise teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87202, CPC 87203

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Prantsusmaa jätab endale õiguse piirata tööjõu vahendusteenuste osutajate arvu. Kõnealuste teenuste osutamisel kehtib riigi monopol. Prantsusmaa jätab endale õiguse nõuda asutamist ja keelata kontori abipersonali värbamise teenuste piiriülene osutamine.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Turvateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatuse
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Välisriigi teenuseosutajal ei ole lubatud osutada piiriülevalt turvateenuseid. Tegevjuhtide ja direktorite suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Kindlustus
Reservatsiooni liik:	Finantsteenuste piiriülene osutamine
Kirjeldus:	Finantsteenused Maismaatranspordiga seotud riskide kindlustamise lepinguid võivad sõlmida üksnes ELis asutatud kindlustusandjad.
Kehtivad meetmed:	Code des assurances, art L310-10
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Laborianalüüsid ja -katsed
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9311 osa
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Prantsusmaa jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate laborianalüüsi- ja katseteenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	Code de la Santé Publique, artiklid L6213-1 – L6213-6

Sektor:	Sotsiaalteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 933
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Prantsusmaa jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate sotsiaalteenuste, v.a sanatooriumide, puhkekodude ja vanadekodude teenuste osutamisega.
Sektor:	Turismi- ja reisiteenused
Allsektor:	Giiditeenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7472
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Prantsusmaa jätab endale õiguse nõuda giiditeenuste osutamiseks oma territooriumil ELi liikmesriigi kodakondsust.
Kehtivad meetmed:	Puuduvad
Sektor:	Uudiste- ja meediaagentuuride teenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 962
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Investeeringud Välisosalus prantsuskeelseid väljaandeid kirjastavates äriühingutes ei tohi olla suurem kui 20 % äriühingu kapitalist või hääleõigusest. Kanada meediaagentuuride asutamisel kohaldatakse riigisisestes õigusaktides sätestatud tingimusi. Meediaagentuuride asutamisel välisinvestorite poolt kohaldatakse vastastikkuse põhimõtet.
Kehtivad meetmed:	Ordonnance n° 45-2646 du 2 novembre 1945 portant réglementation provisoire des agences de presse Loi n° 86-897 du 1 août 1986 portant réforme du régime juridique de la presse

Sektor:	Energeetika
Allsektor:	Elektrienergia ja gaasi ülekandesüsteemid Nafta ja gaasi torustransport
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1: 401, ISIC rev: 3.1 402, CPC 7131,CPC 887
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Prantsusmaa jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses elektrienergia ja gaasi ülekandesüsteemidega ning nafta ja gaasi torustranspordiga. Elektrienergia ülekande- või jaotussüsteeme võivad omada ja käitada üksnes äriühingud, mille kapital kuulub 100 % Prantsuse riigile, mõnele teisele avaliku sektori organisatsioonile või ettevõttele Electricité de France (EDF)). Riigi energiajulgeoleku huvides võivad gaasi ülekande- või jaotussüsteeme omada ja käitada üksnes äriühingud, mille kapital kuulub 100 % Prantsuse riigile, mõnele teisele avaliku sektori organisatsioonile või ettevõttele GDF-Suez.
Kehtivad meetmed:	Loi N° 2004-803 du 9 août 2004 relative au service public de l'électricité et du gaz et aux entreprises électriques et gazières Loi N°2005-781 du 13 juillet 2005 Loi N°2000-108 du 10 février 2000
Sektor:	Elektrienergia tootmine
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1: 4010
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud Prantsusmaa jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses elektrienergia tootmisega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Tuumamaterjali tootmine, töötlemine, jaotamine või transportimine
Allsektor:	Tuumaenergiapõhine elektritootmine Tuumamaterjali ja tuumkütuse töötlemine Tuumamaterjali transport ja käsitsemine
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1:12, ISIC rev 3.1: 23, ISIC rev 3.1: 40, ISIC rev 3.1:1200, ISIC rev 3.1: 2330, ISIC rev 3.1: 4010 osa

Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Investeeringud Tuumamaterjali tootmisel, töötlemisel, jaotamisel või transportimisel tuleb kinni pidada Euratomi ja Kanada vahelises lepingus sätestatud kohustustest.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Ilma juhita sõidukite rentimise või kasutusrendi teenused
Allsektor:	Muud ilma juhita sõidukite rentimise või kasutusrendi teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 832
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Prantsusmaa jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses muude ilma juhita sõidukite rentimise või kasutusrendi teenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Transport
Allsektor:	Maanteetransport: reisijate- ja kaubaveoteenused, rahvusvaheliste veoautovedude teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 712
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Investeeringud Välisinvestoritel ei ole lubatud osutada linnadevahelise bussiveo teenuseid.
Kehtivad meetmed:	

Saksamaal kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Kalandus Vesiviljelus Kalandusega seotud teenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1: 0501, CPC 0502, CPC 882

Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Enamik aktsiatest peab kuuluma ELi liikmesriikide kodanikele või äriühingutele, mis on asutatud ELi eeskirjade kohaselt ja mille peamine tegevuskoht asub ELi liikmesriigis. Laevade kasutamist peavad juhtima ja kontrollima Saksamaal elavad isikud. Püügi loa saamiseks tuleb kõik kalalaevad registreerida asjaomastes rannikuriikides, kus on laevade kodusadamad.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Keskkonnateenused
Allsektor:	Jäätmekäitlus: reovee- ja jäätmekäitlusteenused ning kanalisatsiooniteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9401, CPC 9402, CPC 9403
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Saksamaa jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega keelatakse teenuste piiriülene osutamine ja nõutakse asutamist seoses muude jäätmekäitlusteenustega seotud teenustega kui nõustamisteenused. Saksamaa jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses jäätmekäitlusteenuseid pakkuvate monopolide või ainuõigusega teenuseosutajate määramise, asutamise, laiendamise või tegevusega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Keskkonnateenused
Allsektor:	Mullaharimine
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 94060
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Saksamaa jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega keelatakse teenuste piiriülene osutamine ja nõutakse asutamist seoses mulla kaitse ja saastatud mulla harimisega seotud teenustega, v.a nõustamisteenused. Saksamaa jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses mullaharimis- ja mullakaitseteenuseid pakkuvate monopolide või ainuõigusega teenuseosutajate määramise, asutamise, laiendamise või tegevusega.
Kehtivad meetmed:	

Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Kindlustus
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Finantsteenuste piiriülene osutamine
Kirjeldus:	Finantsteenused Kohustusliku lennutranspordikindlustuse lepinguid võib sõlmida ainult ELis asutatud tütarettevõtja või Saksamaal asutatud filiaal.
Kehtivad meetmed:	§§ 105 ff Versicherungsaufsichtsgesetz (VAG), insbesondere § 105 Abs. 2 VAG: „Versicherungsunternehmen eines Drittstaates, die im Inland das Erst- oder Rückversicherungsgeschäft durch Mittelspersonen betreiben wollen, bedürfen der Erlaubnis“.
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Kindlustus
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Finantsteenuste piiriülene osutamine
Kirjeldus:	Finantsteenused Kui välisriigi kindlustusandja on asutanud Saksamaal filiaali, võib ta sõlmida Saksamaal rahvusvahelise transpordi kindlustuslepinguid ainult Saksamaal asutatud filiaali kaudu.
Kehtivad meetmed:	§ 43 Abs. 2 Luftverkehrsgesetz (LuftVG) und § 105 Abs. 1 Luftverkehrszulassungsordnung (LuftVZO)
Sektor:	Muud äriteenused
Allsektor:	Personali vahendus- ja värbamisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203, CPC 87204, CPC 87205, CPC 87206, CPC 87209
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Saksamaa jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses juhtide otsimise teenuste ja värbamisteenuste osutamisega. Saksamaa jätab endale õiguse piirata tööjõu vahendusteenuste osutajate arvu. Loa väljastamisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteerium: tööturu olukord ja areng. Saksamaa jätab endale õiguse kehtestada või säilitada Föderalse Tööameti (<i>Bundesagentur für Arbeit</i>) monopol. Sotsiaalseadustiku III raamatu (<i>Drittes Buch Sozialgesetzbuch – SGB III</i>) § 292 kohaselt võib föderaalne töö- ja sotsiaalministeerium välja anda määruse, mis käsitleb väljastpoolt ELi ja EMPd pärit töötajate vahendamist ja värbamist kindlaksmääratud ametitesse.

Kehtivad meetmed: Sotsiaalseadustiku III raamat (*Drittes Buch Sozialgesetzbuch*), § 292

Sektor: Tervishoiu- ja sotsiaalteenused

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 93

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Enamsoodustusrežiim
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud**

Saksamaa jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses sotsiaalkindlustuste osutamisega Saksamaa sotsiaalkindlustussüsteemi raames, kus teenuseid võivad pakkuda eri äriühingud või üksused, millega kaasneb konkurents, ja seega ei ole asjaomaste teenuste puhul tegemist teenustega, mida osutatakse üksnes valitsuse ülesannete täitmisel. Saksamaa jätab endale õiguse võimaldada kahepoolse kaubanduslepingu raames soodsamat kohtlemist seoses tervishoiu- ja sotsiaalteenuste osutamisega.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Sotsiaalteenused

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 933

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud**

Saksamaa jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate sotsiaalteenuste, v.a sanatooriumide, puhkekodude ja vanadekodude teenuste osutamisega.

Saksamaa jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses Saksamaa sotsiaalkindlustussüsteemiga, kus teenuseid võivad pakkuda eri äriühingud või üksused, millega kaasneb konkurents, ja seega ei pruugi asjaomased teenused olla hõlmatud määratlusega „teenused, mida osutatakse üksnes valitsuse ülesannete täitmisel“.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Tervishoiuteenused

Allsektor: Haiglateenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 93110

Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Investeeringud Saksamaa jätab endale õiguse jätta erasektori rahastatavad Saksamaa relvajõudude haiglad riigi omandisse. Saksamaa jätab endale õiguse erastada muud peamised erasektori rahastatavad haiglad.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Vabaaja-, kultuuri- ja sporditeenused
Allsektor:	Meelelahutusteenused, sh teatrite, ansamblite ja tsirkuste teenused Raamatukogud, arhiivid ja muuseumid ning muud kultuuriteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 96, v.a CPC 962 ja CPC 964 ning audiovisuaalteenused
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Enamsoodustusrežiim Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Saksamaa jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega keelatakse teenuste piiriülene osutamine, olenemata teenuste loomise, levitamise või edastamise viisist, ja nõutakse asutamist seoses meelelahutusteenustega, v.a audiovisuaalteenused, mille suhtes ei kohaldata käesoleva lepingu alusel liberaliseerimist. Saksamaa jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses raamatukogu-, arhiivi-, muuseumi- ja muude kultuuriteenuste osutamise.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Energia
Allsektor:	Tuumaenergiapõhine elektritootmine Tuumamaterjali ja tuumkütuse töötlemine Tuumamaterjali transport ja käsitlemine
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1: 120, ISIC rev 3.1: 40, CPC 887
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Saksamaa jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses tuumamaterjali töötlemise või transportimisega ning tuumaenergiapõhise elektritootmisega.
Kehtivad meetmed:	

Sektor: Laevade rentimine või kasutusrent

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 7213, CPC 7223, CPC 83103

Reservatsiooni liik: Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Välisriigi laevade prahtimisel Saksamaal elavate tarbijate poolt võidakse kohaldada vastastikkuse tingimust.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Muud mujal nimetamata teenused

Allsektor: Matuse-, kremeerimis- ja surnutalitamine

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 9703

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Saksamaa jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses matuse-, kremeerimis- ja surnutalitamine teenustega. Kalmistut võib hallata üksnes avalik-õiguslik juriidiline isik. Kalmistute rajamine ja haldamine ning matustega seotud teenused on riiklikud teenused.

Kehtivad meetmed:

Kreekas kohaldatavad reservatsioonid

Sektor: Sotsiaalteenused

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 933

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud**
Kreeka jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate sotsiaalteenuste, v.a sanatooriumide, puhkekodude ja vanadekodude teenuste osutamiseks.

Kehtivad meetmed:

Ungaris kohaldatavad reservatsioonid

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud**
Ungari jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses riigile kuuluva vara omandamisega.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor: Juriidilised isikud

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Meetmed:

Kirjeldus: **Investeeringud**
Kaubanduslik kohalolek peaks toimuma piiratud vastutusega äriühingu, kapitaliühingu või esinduse vormis. Esmane sisenemine turule filiaalina ei ole lubatud, välja arvatud finantsteenuste puhul.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor: Põllumaa omandamine

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Võrdne kohtlemine
Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud**
Ungari jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses põllumajandusmaa omandamisega välisriikide juriidiliste isikute ja mitteresidendist füüsiliste isikute poolt, sealhulgas seoses põllumajandusmaa omandamiseks loa väljastamisega.

Kehtivad meetmed: 2013. aasta seadus CXXII põllumajandus- ja metsamaakaubanduse kohta
2013. aasta seadus CCXII põllumajandus- ja metsamaakaubanduse kohta

Sektor:	Põllumajandus
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1: 011, ISIC rev 3.1: 012, ISIC rev 3.1: 013, ISIC rev 3.1: 014, ISIC rev 3.1: 015, v.a nõustamisteenused
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Investeeringud Ungari jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses põllumajandustegevusega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Arvepidamis-, raamatupidamis- ja auditeerimisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86211, CPC 86212, CPC 86220
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Ungari jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses arvepidamis-, raamatupidamis- ja auditeerimisteenustega seotud piiriülese tegevusega.
Kehtivad meetmed:	2000. aasta seadus C, 2007. aasta seadus LXXV
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Kinnisvarateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 821, CPC 822
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Ungari jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kinnisvarateenuste piiriülese osutamiseiga.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Tootmisega seotud teenused Energiajaotusega seotud teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 884 osa, CPC 887, v.a nõustamisteenused

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Ungari jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses energiajaotusega seotud teenustega ja tootmisega seotud teenuste piiriülese osutamise, v.a kõnealuste sektoritega seotud nõustamisteenused.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Turvateenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87304, CPC 87305

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Ungari jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses soomusautoteenuste ja valveteenuste osutamise.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Duplikaatide valmistamise teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87904

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Ungari jätab endale õiguse nõuda duplikaatide valmistamise teenuste osutamiseks asutamist.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Finantsteenused

Allsektor: Kindlustus

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Finantsteenuste piiriülene osutamine

Kirjeldus:	Finantsteenused Kindlustusandjad, kes ei ole asutatud ELis, võivad osutada Ungari territooriumil otse-kindlustusteenuseid üksnes Ungaris registreeritud filiaali kaudu.
Kehtivad meetmed:	2003. aasta seadus LX
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Haigla- ja kiirabiteenused ning raviasutuste teenused, v.a haiglateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9311, CPC 93192, CPC 93193
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Ungari jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega nõutakse kõikide avaliku sektori rahastatavate haigla- ja kiirabiteenuste ning muude raviasutuste kui haiglate teenuste osutajatelt asutamist või füüsilist kohalolekut Ungari territooriumil ja piiratakse kõnealuste teenuste piiriülest osutamist väljastpoolt Ungari territooriumi.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Sotsiaalteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 933
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Ungari jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate sotsiaalteenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Vabaaja-, kultuuri- ja sporditeenused
Allsektor:	Uudiste- ja meediaagentuuride teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 962
Reservatsiooni liik:	Turulepääs

Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Ungari jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses uudiste- ja meediaagentuuride teenuste piiriülese osutamisega.
Kehtivad meetmed:	Puuduvad
Sektor:	Elektrienergia tootmine, gaasi- ja veevarustus
Allsektor:	Tuumaenergiapõhine elektritootmine Tuumkütuse töötlemine
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1: 2330, ISIC rev 3.1: 4010 osa
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Ungari jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses tuumkütuse töötlemise ja tuumaenergiapõhise elektritootmisega.
Kehtivad meetmed:	1996. aasta seadus CXVI tuumaenergia kohta, valitsuse dekreet nr 72/2000 tuumaenergia kohta
Sektor:	Energiateenused
Allsektor:	Kütuste torustransport
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7131
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Torustransporditeenuste osutamiseks on nõutav asutamine. Teenuseid võib osutada riigi või kohaliku omavalitsusega sõlmitud kontsessioonilepingu alusel. Kõnealuse teenuse osutamine on reguleeritud Ungari kontsessiooniõigusega.
Kehtivad meetmed:	1991. aasta seadus XVI kontsessioonide kohta

Irimaal kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Juhtide otsimise teenused Kontori abipersonali värbamise teenused

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87201, CPC 87203
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Iirimaa jätab endale õiguse nõuda asutamist ja keelata juhtide otsimise teenuste piiriülene osutamine. Iirimaa jätab endale õiguse nõuda asutamist ja keelata kontori abipersonali värbamise teenuste piiriülene osutamine.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Sotsiaalteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 933
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Iirimaa jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate sotsiaalteenuste, v.a sanatooriumide, puhkekodude ja vanadekodude teenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Transport
Allsektor:	Maanteetransport: reisijatevedu
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7121, CPC 7122
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud Linnadevahelise bussiveo teenuste suhtes kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtjate arv ja neile avalduv mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine, mõju liiklustingimustele ja uute töökohtade loomine.
Kehtivad meetmed:	2009. aasta seadus ühistranspordi reguleerimise kohta

Itaalias kohaldatavad reservatsioonid

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Kirjeldus:

Investeeringud

Valitsus võib kasutada ettevõtete puhul, kes tegutsevad kaitse ja riikliku julgeoleku valdkonnas, ning teatava energia-, transpordi- ja sidevaldkonna strateegilise tähtsusega tegevuse puhul teatavaid erivolitusi. See puudutab kõiki juriidilisi isikuid, kes täidavad kaitse ja riikliku julgeoleku valdkonnas strateegiliselt tähtsaks peetavaid ülesandeid, mitte üksnes erastatud äriühinguid.

Oluliste kaitse ja riikliku julgeoleku huvide tõsise kahjustamise ohu esinemise korral on valitsusel järgmised erivolitused:

- kehtestada aktsiate ostmiseks eritingimused;
- panna veto otsustele, mis on seotud selliste toimingutega nagu üleminekud, ühinemised, jagunemised ja tegevuse muutmine, või
- tühistada aktsiate omandamine, kui ostja püüab saavutada kapitalis osalust, mis võib mõjutada kaitse ja riikliku julgeoleku huve.

Asjaomane äriühing peab teavitama peaministri kabinetti igast otsusest, aktist ja tehingust (üleminek, ühinemine, jagunemine, tegevuse muutmine, tegevuse lõpetamine), mis on seotud energia-, transpordi- ja sidevaldkonna strateegiliste varadega. Eelkõige teatatakse sellest, kui vara omandab väljastpoolt ELi pärit füüsiline või juriidiline isik, kes saab sellega äriühingu üle kontrolli.

Peaminister võib kasutada järgmisi erivolitusi:

- panna veto otsustele, aktidele ja tehingutele, mille puhul esineb erakorraline oht kahjustada tõsiselt avalikke huve seoses võrkude ja varustuse kindluse ja toimimisega;
- kehtestada avalike huvide kindlustamiseks eritingimused või
- tühistada omandamine, kui peaks esinema erakorraline risk riigi olulistele huvidele.

Kriteeriumid, mille alusel hinnata tegelikku või erakorralist ohtu, ning erivolituste kasutamise tingimused ja kord on sätestatud seaduses.

Kehtivad meetmed:

Seadus nr 56/2012 erivolituste kohta, mida kasutatakse kaitse ja riikliku julgeoleku, energia, transpordi ja side valdkonnas tegutsevate äriühingute puhul

Peaministri 30. novembri 2012. aasta dekreet DPCM 253, milles määratakse kindlaks strateegilise tähtsusega tegevus kaitse ja riikliku julgeoleku valdkonnas

Sektor: Kalandus
Vesiviljelus
Kalandusega seotud teenused

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: ISIC rev 3.1: 0501, ISIC rev 3.1: 0502, CPC 882

Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Kalapüük Itaalia territoriaalvetes on jäetud Itaalia lipu all sõitvatele laevadele.
Kehtivad meetmed:	Kuninglik dekreet nr 327/1942 (navigatsiooniseadustik) (mida on muudetud seadusega nr 222/2007), artiklid 143 ja 221
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Tööjõu vahendusteenused Kontori abipersonali värbamise teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87202, CPC 87203
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Itaalia jätab endale õiguse nõuda asutamist ja keelata kontori abipersonali värbamise teenuste piiriülene osutamine. Itaalia jätab endale õiguse piirata kontori abipersonali vahendus- ja värbamisteenuste osutajate arvu.
Kehtivad meetmed:	Seadusandlik dekreet nr 276/2003, artiklid 4 ja 5
Sektor:	Haridusteenused
Allsektor:	Põhiharidusteenused Keskharidusteenused Kõrgharidusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 921, CPC 922, CPC 923
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Itaalia jätab endale õiguse nõuda asutamist ja piirata erasektori rahastatavate põhi- ja keskharidusteenuste piiriülest osutamist.
Kehtivad meetmed:	Kuninglik dekreet nr 1592/1933 (keskharidusseadus) Seadus nr 243/1991 (riigi ajutine panus eraülikoolidesse) CNVSU (Comitato nazionale per la valutazione del sistema universitario) resolutsioon nr 20/2003 Vabariigi Presidendi dekreet nr 25/1998

Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Panga- ja muud finantsteenused (v.a kindlustusteenused)
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Finantsteenuste piiriülene osutamine
Kirjeldus:	Finantsteenused Itaalia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses <i>promotori di servizi finanziari</i> tegevusega.
Kehtivad meetmed:	CONSOBi 29. oktoobri 2007. aasta määrus nr 16190 vahendajate kohta, artiklid 91–111
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Kindlustus
Reservatsiooni liik:	Finantsteenuste piiriülene osutamine
Kirjeldus:	Finantsteenused Kaupade transpordikindlustuse, sõidukikindlustus- ja vastutuskindlustuslepinguid seoses Itaalias asuvate riskidega võivad sõlmida üksnes ELis asutatud kindlustusandjad, välja arvatud rahvusvahelise transpordi puhul, mis hõlmab impordi Itaaliasse.
Kehtivad meetmed:	7. septembri 2005. aasta seadusandlik dekreet nr 209 (erakindlustuse seadustik), artikkel 29
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Kindlustus
Reservatsiooni liik:	Finantsteenuste piiriülene osutamine
Kirjeldus:	Finantsteenused Itaalia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega nõutakse asutamist ja piiratakse aktuaariteenuste piirist osutamist.
Kehtivad meetmed:	Seadus nr 194/1942 aktuaari elukutse kohta
Sektor:	Sotsiaalteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 933

Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Itaalia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate sotsiaalteenuste, v.a sanatooriumide, puhkekodude ja vanadekodude teenuste osutamiseks.
Kehtivad meetmed:	Seadus nr 833/1978 riikliku tervishoiusüsteemi loomise kohta Seadusandlik dekreet nr 502/1992 tervishoiuvaldkonna korralduse kohta Seadus nr 328/2000 sotsiaalteenuste reformi kohta
Sektor:	Transport
Allsektor:	Maanteetransport: reisijate- ja kaubaveoteenused, rahvusvaheliste veoautovedude teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 712
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud Limusiiniteenuste suhtes kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtjate arv ja neile avalduv mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine, mõju liiklustingimustele ja uute töökohtade loomine. Linnadevahelise bussiveo teenuste suhtes kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtjate arv ja neile avalduv mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine, mõju liiklustingimustele ja uute töökohtade loomine. Kaubaveoteenuste suhtes kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteerium: kohalik nõudlus.
Kehtivad meetmed:	Seadusandlik dekreet nr 285/1992 (maanteeseadustik ja selle hilisemad muudatused), artikkel 85 Seadusandlik dekreet nr 395/2000 (reisijatevedu maanteel), artikkel 8 Seadus nr 21/1992 (raamseadus, mis käsitleb mitteregulaarset avalikku reisijatevedu maanteel) Seadus nr 218/2003 (reisijatevedu koos juhiga renditud bussidega), artikkel 1 Seadus nr 151/1981 (kohaliku ühistranspordi raamseadus)

Lätis kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	Maapiirkondades asuva maa omandamine
Tegevusala klassifikatsioon:	

Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud Läti jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses maapiirkondades asuva maa omandamisega Kanada või kolmandate riikide kodanike poolt, sealhulgas seoses maapiirkondades asuva maa omandamiseks loa väljastamisega.
Kehtivad meetmed:	Seadus maa erastamise kohta maapiirkondades, §-d 28–30
Sektor:	Veterinaarteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 932
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Läti jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses veterinaarteenuste piiriülese osutamiseega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Juhtide otsimise teenused Tööjõu vahendusteenused Kontori abipersonali värbamise teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Läti jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses juhtide otsimise teenuste, tööjõu vahendusteenuste ja kontori abipersonali värbamise teenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Turvateenused

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Läti jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses turvateenuste osutamise- misega. Võidakse kohaldada litsentsimis- ja loanõuet. Vajalik on elukoht või kaubanduslik ko- halolek, kehtida võivad ka kodakondsusnõuded.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Transport
Allsektor:	Maanteetransport: reisijate- ja kaubaveoteenused, rahvusvaheliste veoautovedude tee- nused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 712
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Investeeringud Reisijate- ja kaubaveoteenuste osutamiseks on vaja luba, mida ei anta välismaal regis- treeritud sõidukitele. Asutatud üksused peavad kasutama riigis registreeritud sõidukeid.
Kehtivad meetmed:	

Leedus kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Enamsoodustusrežiim Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus:	Investeeringud Leedu jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses riikliku julgeoleku seisukohast strateegiliselt tähtsate ettevõtetega, mille omandiõigus peab kuuluma riigile (selle kapitali osakaal, mis võib vastavalt riiklikele julgeolekuhuvidele kuuluda Leedu või välisriigi eraisikutele; võimalike Leedu investorite ja võimalike ettevõtjatest osalejate vastavuse kindlaksmääramise kord ja kriteeriumid jne).
Kehtivad meetmed:	21. juuli 2009. aasta seadus nr XI-375, mis käsitleb riikliku julgeoleku seisukohast strateegiliselt tähtsaid ettevõtteid ja rajatisi ning muid Leedu Vabariigi julgeoleku tagamiseks olulisi ettevõtteid
Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	Maa ost
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Leedu jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, mis on kooskõlas kohustustega, mille EL on võtnud üldises tolli- ja kaubanduskokkuleppes seoses maa omandamisega ja mis on Leedus kohaldatavad. Maatükkide omandamise menetlus, tingimused ja piirangud kehtestatakse põhiseaduse, maaseaduse ja põllumajandusmaa omandamise seadusega. Kohalikel omavalitsustel ning muudel Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni ja Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni liikmete riiklikel üksustel, kes tegelevad Leedus majandustegevusega, mis on kindlaks määratud riigiõiguse kooskõlas Euroopa ja muu integratsiooni kriteeriumidega, mille täitmisega on Leedu algust teinud, on lubatud omandada mittepõllumajanduslikku maad, mis on vajalik nende otseseks tegevuseks vajalike hoonete ja rajatiste ehitamiseks ning kasutamiseks.
Kehtivad meetmed:	Leedu Vabariigi põhiseadus 20. juuni 1996. aasta konstitutsiooniline seadus nr I-1392 Leedu Vabariigi põhiseaduse artikli 47 lõike 3 rakendamise kohta, viimati muudetud 20. märtsi 2003. aasta seadusega nr IX-1381 27. jaanuari 2004. aasta maaseadus nr IX-1983 24. aprilli 2014. aasta seadus nr XII-854 põllumajandusmaa omandamise kohta
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Õigusabiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 861 osa

Reservatsiooni liik:	Enamsoodustusrežiim
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Välisriikide advokaadid võivad tegutseda kohtus advokaadina üksnes vastavalt kahepoolsetele õigusabilepingutele.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Juhtide otsimise teenused Tööjõu vahendusteenused Kontori abipersonali värbamise teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Leedu jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses juhtide otsimise teenuste, tööjõu vahendusteenuste ja kontori abipersonali värbamise teenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Turvateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Leedu jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses turvateenuste osutamisega. Võidakse kohaldada litsentsimis- ja loanõuet. Vajalik on elukoht või kaubanduslik kohalolek, kehtida võivad ka kodakondsusnõuded.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Juurdlusteenused

Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87301
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud Leedus kehtib juurdlusteenuste puhul riigi monopol.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Turismi- ja reisiteenused
Allsektor:	Giiditeenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7472
Reservatsiooni liik:	Enamsoodustusrežiim
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Kui Kanada ning selle provintsid ja territooriumid lubavad Leedu kodanikel osutada giiditeenused, lubab Leedu Kanada kodanikel osutada giiditeenuseid samadel tingimustel.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Telekommunikatsioon
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Riigiettevõttel Infostruktura on ainuõigus osutada järgmisi teenuseid: andmeedastus turvaliste riiklike ülekandevõrkude kaudu, „gov.lt“ lõpuga internetaadresside eraldamine, elektrooniliste kassaaparaatide sertifitseerimine.
Kehtivad meetmed:	Valitsuse 28. mai 2002. aasta otsus nr 756 ministeeriumide, valitsusasutuste ja maavanemate asutatud ja neile määratud riigiettevõtete ja -asutuste pakutavate monopoolsete kaupade ja teenuste hindade ja tariifide kehtestamise standardmenetluse heakskiitmise kohta
Sektor:	Ehitusteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 51
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Meetmed:	19. märtsi 1996. aasta ehitusseadus nr I-1240

Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Õigus koostada eriti tähtsate ehitustööde jaoks projekteerimisdokumendid antakse üksnes Leedus registreeritud projekteerimisettevõttele või välisriigi projekteerimisettevõttele, mille on heaks kiitnud valitsuselt sellise tegevuse tarvis volituse saanud asutus. Õiguse täita ehituse põhivaldkondades tehnilisi ülesandeid võib anda väljastpoolt Leedu pärit isikule, kelle on heaks kiitnud Leedu valitsuse volitatud asutus.
Kehtivad meetmed:	19. märtsi 1996. aasta ehitusseadus nr I-1240
Sektor:	Sotsiaalteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 933
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Leedu jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kõikide selliste ter- vishoiuteenuste piiriülese osutamise, mida rahastab avalik sektor või mis saavad mis tahes vormis riigiabi ja mida ei loeta seetõttu erasektori rahastatavateks teenusteks.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Panga- ja muud finantsteenused (v.a kindlustusteenused)
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Kõrgem juhtkond ja juhatus Võrdne kohtlemine
Meetmed:	30. märtsi 2004. aasta pangaseadus nr IX-2085 4. juuli 2003. aasta seadus nr IX-1709 ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtjate kohta 3. juuni 1999. aasta seadus nr VIII-1212 täiendava vabatahtliku pensionikogumise kohta
Kirjeldus:	Finantsteenused Varahalduse eesmärgil nõutakse eraldi fondivalitseja (mitte filiaali) asutamist. Investeeringufondide vara tohivad hoiustada üksnes pangad, millel on Leedus registri- järgne asukoht või filiaal. Pensionifondide vara hoiustajaks võivad olla ainult pangad, millel on Leedus registri- järgne asukoht või filiaal ning õigus osutada ELi liikmesriikides või EMP riikides inves- teerimisteenuseid. Vähemalt üks panga juhtidest peab rääkima leedu keelt ja elama alaliselt Leedus.
Kehtivad meetmed:	

Sektor:	Energiateenused
Allsektor:	Kütuste torutransport
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7131
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Leedu jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kütuste torutranspordiga.
Kehtivad meetmed:	10. oktoobri 2000. aasta seadus nr VIII-1973 maagaasi kohta
Sektor:	Energia
Allsektor:	Toru kaudu transportitavate kütuste hoiustamise ja ladustamise teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1: 402, CPC 742
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Leedu jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada mis tahes meede seoses muu kauba kui kütuse torutranspordi abiteenustega.
Kehtivad meetmed:	10. oktoobri 2000. aasta seadus nr VIII-1973 maagaasi kohta, artikkel 10.8
Sektor:	Äriteenused Mere-, sisevee-, raudtee- ja lennutranspordi abiteenused
Allsektor:	Laevade, raudteetranspordivahendite ning lennukite ja nende osade hooldus ja remont
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86764, CPC 86769, CPC 8868 osa
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud Raudteetranspordivahendite hooldus- ja remonditeenuste puhul kehtib Leedus riigi monopol.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Maanteetransport
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7121, CPC 7122, CPC 7123

Reservatsiooni liik: Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

Kahepoolsete lepingute alusel võetavad meetmed, millega nähakse ette transporditeenuseid käsitlevad sätted ja määratakse kindlaks tegevustingimused, kaasa arvatud kahepoolse transiidi ja muud transpordiload seoses transporditeenustega Leedu territooriumile, Leedu territooriumil, läbi Leedu territooriumi ja Leedu territooriumilt asjaomaste lepinguosaliste territooriumidele, ning teemaksud ja -lõivud.

Kehtivad meetmed:

Maltal kohaldatavad reservatsioonid

Sektor: Kalandus
Vesiviljelus
Kalandusega seotud teenused

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: ISIC rev 3.1: 0501, ISIC rev 3.1 0502, CPC 882

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Kirjeldus: **Investeeringud**
Vastavalt kinnisvaraseaduse (mitteresidentide poolne omandamine) tingimustele peab kalalaeva registreerimiseks ja püügiloa saamiseks laeva omanik või kapten elama Maltal.

Kehtivad meetmed: Kalalaevu käsitlevate eeskirjade täiendav õigusakt nr 425.07, artikkel 5

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Juhtide otsimise teenused
Tööjõu vahendusteenused
Kontori abipersonali värbamise teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

Malta jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kontori abipersonali vahendamise teenuste osutamisega.

Malta jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses juhtide otsimise ja kontori abipersonali värbamise teenuste osutamisega.

Kehtivad meetmed:

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Turvateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Malta jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses turvateenuste osutamise­ga. Võidakse kohaldada litsentsimis- ja loanõuet. Vajalik on elukoht või kaubanduslik ko­halolek, kehtida võivad ka kodakondsusnõuded.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Haridusteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 921, CPC 922, CPC 923, CPC 924
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Malta jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahasta­vate põhi-, kesk-, kõrg- ja täiskasvanuharidusteenuste osutamise­ga.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Haiglateenused Kiirabiteenused Raviasutuste teenused, v.a haiglateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9311, CPC 93192, CPC 93193
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus:	Investeeringud Malta jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate haiglateenuste, kiirabiteenuste ja muude raviasutuste kui haiglate teenuste osutamise
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Tervishoiualased kutseteenused: meditsiini- ja hambaraviteenused, ämmaemandateenused, meditsiiniõeteenused, füsioteraapia- ja parameditsiini teenused, psühholoogiteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9312, CPC 9319 osa
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Reservatsiooni kohaldatakse kõikide tervishoiualaste kutseteenuste suhtes, sealhulgas teenuste suhtes, mida pakuvad arstid, hambaarstid, ämmaemandad, meditsiiniõed, füsioterapeudid, parameedikud ja psühholoogid. Maltal võivad kõnealuseid teenuseid osutada üksnes ELi liikmesriikide kodanikud, kes on saanud eelnevalt loa, mille väljastamisel võidakse kohaldada majandusvajaduste testi.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Sotsiaalteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 933
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Malta jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate sotsiaalteenuste osutamise
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Transporditeenused
Allsektor:	Maanteetransport
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 712

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Avalik bussiveoteenus: kogu võrgu suhtes kohaldatakse kontsessiooni, mis hõlmab avaliku teenindamise kohustust kanda hoolt teatud ühiskonnarühmade (nagu õpilased ja eakad) eest.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Transport

Allsektor: Veetransport
Veetranspordi tugiteenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 7213, CPC 7214, CPC 742 osa, CPC 745, CPC 749 osa

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Kohustused

Kirjeldus: **Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ja rahvusvahelised mereveoteenused**
Itaalia kaudu Mandri-Euroopaga sisse seatud mereühenduse puhul kehtivad ainuõigused.

Kehtivad meetmed:

Madalmaades kohaldatavad reservatsioonid

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Kontori abipersonali värbamise teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87203

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Madalmaad jätavad endale õiguse nõuda asutamist ja keelata kontori abipersonali värbamise teenuste piiriülene osutamine.

Kehtivad meetmed:

Poolas kohaldatavad reservatsioonid

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:**Reservatsiooni liik:** Enamsoodustusrežiim**Kirjeldus:****Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

Asutamist või teenuste piiriülest osutamist käsitlevaid soodustingimusi, mis võivad hõlmata teatavate Poolas kohaldatavate reservatsioonide loendis esitatud piirangute kaotamist või muutmist, võib laiendada kaubandus- ja laevasõidulepingutega.

Kehtivad meetmed:**Sektor:**

Kalandus
Vesiviljelus
Kalandusega seotud teenused

Allsektor:**Tegevusala klassifikatsioon:** ISIC rev 3.1: 0501, ISIC rev 3.1: 0502, CPC 882**Reservatsiooni liik:** Enamsoodustusrežiim**Kirjeldus:****Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**

Poola jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega võimaldatakse teatud riigi teenustele ja teenuseosutajatele diferentseeritud kohtlemist vastavalt kehtivatele või tulevastele kahepoolsetele lepingutele, mis on seotud kalapüügiiga asjaomaste riikide jurisdiktsiooni alla kuuluvates püügipiirkondades, kooskõlas rahvusvaheliste kaitsetavade ja -põhimõtete või kalanduskokkulepetega, eelkõige Läänemere vesikonnas.

Kehtivad meetmed:**Sektor:**

Äriteenused

Allsektor:

Juhtide otsimise teenused
Tööjõu vahendusteenused
Kontori abipersonali värbamise teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203**Reservatsiooni liik:**

Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Poola jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kontori abipersonali vahendamise teenuste osutamisega.
Poola jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses juhtide otsimise ja kontori abipersonali värbamise teenuste osutamisega.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Turvateenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Poola jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses turvateenuste osutamisega.
Võidakse kohaldada litsentsimis- ja loanõuet. Vajalik on elukoht või kaubanduslik kohalolek, kehtida võivad ka kodakondsusnõuded.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Tervishoiuteenused

Allsektor: Kiirabiteenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 93192

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud**
Poola jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kiirabiteenuste osutamisega.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Sotsiaalteenused

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 933

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud**
Poola jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate sotsiaalteenuste osutamisega.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Transport

Allsektor: Kõik reisijate- ja kaubaveoteenused, v.a meretransport

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 711 osa, CPC 712 osa, CPC 722 osa

Reservatsiooni liik: Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Kui Kanada ning selle provintsid ja territooriumid lubavad Poola reisijate- ja kaubaveoettevõtjatel osutada transporditeenuseid Kanada territooriumile ja läbi Kanada territooriumi, lubab Poola Kanada reisijate- ja kaubaveoettevõtjatel osutada samadel tingimustel transporditeenuseid Poola territooriumile ja läbi Poola territooriumi.

Kehtivad meetmed:

Portugalis kohaldatavad reservatsioonid

Sektor: Kõik sektorid

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Portugal jätab endale õiguse loobuda teatud tegevuse või kutsealade puhul kodakondsusnõude kohaldamisest füüsiliste isikute suhtes, kes osutavad teenuseid riikides, mille ametlik keel on portugali keel (Angola, Brasiilia, Cabo Verde, Guinea-Bissau, Mosambiik ning São Tomé ja Príncipe).

Kehtivad meetmed:

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Auditeerimisteenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 86211, CPC 86212, v.a arvepidamisteenused

Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Portugal jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses auditeerimisteenuste piiriülese osutamisega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Juhtide otsimise teenused Tööjõu vahendusteenused Kontori abipersonali värbamise teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Portugal jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kontori abipersonali vahendamise teenuste osutamisega. Portugal jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses juhtide otsimise ja kontori abipersonali värbamise teenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Turvateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Välisriigi teenuseosutajal ei ole lubatud osutada piiriüleselt turvateenuseid. Spetsialistide suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Juurdlusteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87301

Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Portugalis kehtib juurdlusteenuste puhul riigi monopol.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Kindlustus
Reservatsiooni liik:	Finantsteenuste piiriülene osutamine
Kirjeldus:	Finantsteenused Lennu- ja meretranspordikindlustuse lepinguid, mis hõlmavad kaupu, õhusõidukeid, laevu ja vastutust, võivad sõlmida üksnes ELis asutatud ettevõtjad. Portugalis võivad sellise kindlustusäri vahendajana tegutseda üksnes ELis asutatud isikud või äriühingud.
Kehtivad meetmed:	Dekreet-seadus nr 94-B/98, artikkel 7, ja dekreet-seadus nr 144/2006 artikkel 7
Sektor:	Sotsiaalteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 933
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Portugal jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate sotsiaalteenuste, v.a sanatooriumide, puhkekodude ja vanadekodude teenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Energia
Allsektor:	Elektrienergia, maagaas, toornafta või naftatooted
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1: 232, ISIC rev 3.1: 4010, ISIC rev 3.1: 4020, CPC 7131, CPC 7422, CPC 887 (v.a nõustamisteenused)
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine

Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus <p>Portugal jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses elektrienergia tootmise, ülekandmise ja jaotamise, gaasitootmise, kütuste torustranspordi, elektrienergia hulgimüügi teenuste, elektrienergia ja muu gaasi kui balloongaasi jaemüügi teenuste ning elektrienergia ja maagaasi jaotusega seotud teenustega.</p> <p>Portugal jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses toru kaudu transporditavate kütuste (maagaasi) hoiustamise ja ladustamise teenuste piiriülese osutamise.</p> <p>Elektrienergia ülekandmine ja jaotamine toimub ainuõigusliku avaliku teenindamise kontsessiooni alusel.</p> <p>Kontsessioonid, mis on seotud maagaasi ülekandmise, jaotamise ja maa-aluse hoiustamisega ning veeldatud maagaasi vastuvõtmise, hoiustamise ja taasgaasistamise terminalidega, antakse avalike pakkumismenetluste tulemusel kontsessioonilepingute alusel.</p> <p>Need elektrienergia- ja gaasisektori kontsessioonid antakse ainult teatavatele äriühingutele, mille peakontor asub Portugalis, kust toimub ka äriühingu tegelik juhtimine.</p>
Kehtivad meetmed:	26. oktoobri 2012. aasta dekreet-seadused nr 230 ja nr 231 maagaasi kohta 8. oktoobri 2012. aasta dekreet-seadused nr 215-A ja nr 225-B elektrienergia kohta 15. veebruari 2006. aasta dekreet-seadus nr 31 maagaasi ja naftatoodete kohta
Sektor:	Transport
Allsektor:	Maanteetransport: reisijate- ja kaubaveoteenused, rahvusvaheliste veoautovedude teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 712
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud <p>Reisijateveo valdkonnas kohaldatakse limusiiniteenuste osutamisel majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtjate arv ja neile avaldub mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine, mõju liiklustingimustele ja uute töökohtade loomine.</p>
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Muud teenused
Allsektor:	Matuse-, kremeerimis- ja surnutalitamine
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 97030
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud <p>Portugal jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses matuse-, kremeerimis- ja surnutalitamine teenustega. Kalmistute eraõiguslik haldamine toimub riikliku kontsessiooni alusel.</p>

Kehtivad meetmed: 14. oktoobri 2010. aasta dekreet-seadus nr 109
29. aprilli 2011. aasta seadus nr 13

Rumeenias kohaldatavad reservatsioonid

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Teadus- ja arendusteenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 851, CPC 852, CPC 853

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Kirjeldus: **Piiriülene teenustekaubandus**
Rumeenia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses teadus- ja arendusteenuste piiriülese osutamisega.

Kehtivad meetmed: Valitsuse määrus nr 6/2011
Haridus- ja teadusministri korraldus nr 3548/2006
Valitsuse otsus nr 134/2011

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Juhtide otsimise teenused
Tööjõu vahendusteenused
Kontori abipersonali värbamise teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Rumeenia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kontori abipersonali vahendamise teenuste osutamisega.
Rumeenia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses juhtide otsimise ja kontori abipersonali värbamise teenuste osutamisega.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Turvateenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309

Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Rumeenia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses turvateenuste osutamisega. Võidakse kohaldada litsentsimis- ja loanõuet. Vajalik on elukoht või kaubanduslik kohalolek, kehtida võivad ka kodakondsusnõuded.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Haridusteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 921, CPC 922, CPC 923, CPC 924
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Rumeenia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate põhi-, kesk-, kõrg- ja täiskasvanuharidusteenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Sotsiaalteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 933
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Rumeenia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate sotsiaalteenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	
Slovakkias kohaldatavad reservatsioonid	
Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	Kinnisvara omandamine

Tegevusala klassifikatsioon:

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine

Kirjeldus: **Investeeringud**
Välisriigi äriühingud ja füüsilised isikud ei saa omandada põllumajandusmaad ja metsamaad väljaspool omavalitsuse hoonestatud ala ning teatud muud maad (nt loodusvarad, järved, jõed, avalikud teed jne).

Kehtivad meetmed: Seadus nr 202/1995 välisvaluuta kohta, artikkel 19
Seadus nr 229/1991 maaga seotud omandisuhete kohandamist käsitlevate seaduste kohta

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Juhtide otsimise teenused
Tööjõu vahendusteenused
Kontori abipersonali värbamise teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Slovakkia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kontori abipersonali vahendamise teenuste osutamisega.
Slovakkia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses juhtide otsimise ja kontori abipersonali värbamise teenuste osutamisega.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Turvateenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Slovakkia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses turvateenuste osutamisega.
Võidakse kohaldada litsentsimis- ja loanõuet. Vajalik on elukoht või kaubanduslik kohalolek, kehtida võivad ka kodakondsusnõuded.

Kehtivad meetmed:

Sektor:	Haridusteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 921, CPC 922, CPC 923 (v.a CPC 92310), CPC 924
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Kõik erasektori rahastatavate haridusteenuste, v.a keskharidusjärgse tehnika- ja kutsehariduse teenuste osutajad peavad olema EMP elanikud. Võidakse kohaldada majandusvajaduste testi. Kohalikud omavalitsused võivad piirata rajatavate koolide arvu. Slovakkias peab enamik haridusteenuseid osutava asutuse juhatuse liikmetest olema Slovakkia kodanikud.
Kehtivad meetmed:	Seadus nr 245/2008 hariduse kohta Seadus nr 131/2002 ülikoolide kohta, artiklid 2, 47 ja 49a Seadus nr 596/2003 riigi haldustegevuse kohta hariduse valdkonnas, artikkel 16
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Haiglateenused Kiirabiteenused Raviasutuste teenused, v.a haiglateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9311, CPC 93192, CPC 93193
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Slovakkia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate haiglateenuste, kiirabiteenuste ja muude raviasutuste kui haiglate teenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Sotsiaalteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 933

Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Slovakkia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate sotsiaalteenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Finantsteenused Välisriigi kodanikud võivad asutada kindlustusseltsi aktsiaseltsina või tegeleda Slovakkias kindlustustegevusega filiaali kaudu, mille registrijärgne asukoht on Slovakkias. Mõlemal juhul on loa saamiseks vajalik järelevalveasutuse hinnang.
Kehtivad meetmed:	Seadus nr 8/2008 kindlustuse kohta
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Panga- ja muud finantsteenused (v.a kindlustusteenused)
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Meetmed:	Seadus nr 566/2001 väärtpaberite kohta Seadus nr 483/2001 pankade kohta
Kirjeldus:	Finantsteenused Slovakkias võivad osutada investeerimisteenuseid haldusettevõttes, mis on õigusliku vormi poolest aktsiaseltsid (mitte filiaalid), millel on seadusega ette nähtud omakapital.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Energeetika
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1: 4010, ISIC rev 3.1: 4020, ISIC rev 3.1: 4030, CPC 7131

Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Elektrienergia tootmiseks, ülekandmiseks ja jaotamiseks, gaasi tootmiseks ja gaaskütuste jaotamiseks, auru ja kuuma vee tootmiseks ja jaotamiseks, kütuste torustranspordiks, elektrienergia, auru ja kuuma vee jae- ja hulgimüügiks ning energiajaotusega seotud teenuste osutamiseks on vaja luba. Kohaldatakse majandusvajaduste testi. Taotluse võib tagasi lükata üksnes juhul, kui turg on küllastunud. Nimetatud tegevuse jaoks võib anda loa üksnes füüsilisele isikule, kelle alaline elukoht on ELi liikmesriigis või EMP riigis, või juriidilisele isikule, kes on asutatud ELis või EMPs.
Kehtivad meetmed:	Seadus nr 51/1988 kaevandamise kohta, artikkel 4a Seadus nr 569/2007 geoloogilise tegevuse kohta, artikkel 5 Seadus nr 251/2012 energia kohta, artiklid 6 ja 7 Seadus nr 657/2004 soojusenergia kohta, artikkel 5
Sektor:	Transport Kalandus Vesiviljelus
Allsektor:	Veetransport Kalandusega seotud teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 722
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Teenuse osutamist võimaldava tegevusloa taotlemiseks Slovakkias peab välisinvestorite peamine tegevuskoht asuma Slovakkias.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Transport
Allsektor:	Maanteetransport: reisijate- ja kaubaveoteenused, rahvusvaheliste veoautovedude teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 712
Reservatsiooni liik:	Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud**
Kaubaveo puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteerium: kohalik nõudlus.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Raudteetransport

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 7111, CPC 7112

Reservatsiooni liik: Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Kehtivate või tulevaste lepingute alusel võetavad meetmed, millega reguleeritakse liiklusõigusi ja tegevustingimusi ning transporditeenuste osutamist Bulgaaria, Tšehhi ja Slovakkia territooriumil ning asjaomaste riikide vahel.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Maanteetransport

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 7121, CPC 7122, CPC 7123

Reservatsiooni liik: Enamsoodustusrežiim

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Kehtivate või tulevaste lepingute alusel võetavad meetmed, millega reserveeritakse transporditeenuste osutamine või piiratakse seda ning määratakse kindlaks tegevustingimused, sh transiidiload või soodustemaksud seoses transporditeenustega, mida osutatakse Slovakkiasse, Slovakkias, läbi Slovakkia või Slovakkiasst asjaomaste lepinguosaliste riikidesse.

Kehtivad meetmed:

Sloveenias kohaldatavad reservatsioonid

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Juhtide otsimise teenused
Tööjõu vahendamise teenused
Kontori abipersonali värbamise teenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87201, CPC 87202, CPC 87203

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Sloveenia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses kontori abipersonali vahendamise teenuste osutamisega.
Sloveenia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses juhtide otsimise ja kontori abipersonali värbamise teenuste osutamisega.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Turvateenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Sloveenia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses turvateenuste osutamisega.
Võidakse kohaldada litsentsimis- ja loanõuet. Vajalik on elukoht või kaubanduslik kohalolek, kehtida võivad ka kodakondsusnõuded.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Haridusteenused

Allsektor: Põhiharidusteenused
Keskharidusteenused
Kõrgharidusteenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 921, CPC 922, CPC 923

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus**
Sloveenia jätab endale õiguse nõuda asutamist ja piirata erasektori rahastatavate põhiharidusteenuste piiriülest osutamist.
Enamik erasektori rahastatavaid kesk- või kõrgharidusteenuseid osutava asutuse juhatuse liikmetest peavad olema Sloveenia kodanikud

Kehtivad meetmed:

Sektor: Tervishoiuteenused

Allsektor: Kiirabiteenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 93192

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud**
Sloveenia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate kiirabiteenuste osutamiseega.

Kehtivad meetmed:

Sektor: Sotsiaalteenused

Allsektor:

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 933

Reservatsiooni liik: Turulepääs
Võrdne kohtlemine
Tulemuslikkusnõuded
Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus: **Investeeringud**
Sloveenia jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate sotsiaalteenuste osutamiseega.

Kehtivad meetmed:

Hispaanias kohaldatavad reservatsioonid

Sektor: Äriteenused

Allsektor: Juhtide otsimise teenused
Tööjõu vahendusteenused

Tegevusala klassifikatsioon: CPC 87201, CPC 87202

Reservatsiooni liik: Turulepääs

Kirjeldus: **Investeeringud**
Hispaania jätab endale õiguse piirata juhtide otsimise teenuste osutajate arvu.
Hispaania jätab endale õiguse piirata tööjõu vahendusteenuste osutajate arvu.

Kehtivad meetmed:

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Turvateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305, CPC 87309
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Välisriigi teenuseosutajal ei ole lubatud osutada piiriüleselt turvateenuseid. Juurdepääs üksnes järgmiste õiguslike vormide kaudu: <i>sociedades anonimas</i> , <i>sociedades de responsabilidad limitada</i> , <i>sociedades anonimas laborales</i> ja <i>sociedades cooperativas</i> . Spetsialistide suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Finantsteenused
Allsektor:	Kindlustus
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Finantsteenuste piiriülene osutamine
Kirjeldus:	Finantsteenused Töötamiseks aktuaari kutsealal peab olema täidetud elukohanõue või olema kaheaastane töökogemus.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Sotsiaalteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 933
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Hispaania jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate sotsiaalteenuste, v.a sanatooriumide, puhkekodude ja vanadekodude teenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	

Sektor:	Transport
Allsektor:	Maanteetransport: reisijate- ja kaubaveoteenused, rahvusvaheliste veoautovedude teenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 712
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud Reisijateveo puhul kohaldatakse CPC 7122 all osutatavate teenuste suhtes majandusvajaduste testi. Põhikriteerium: kohalik nõudlus. Linnadevahelise bussiveo teenuste suhtes kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtjate arv ja neile avalduv mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine, mõju liiklustingimustele ja uute töökohtade loomine.

Kehtivad meetmed:

Sektor:	Maanteetransport (kaubavedu)
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7123
Reservatsiooni liik:	Enamsoodustusrežiim
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Hispaanias kaubandusliku kohaloleku vormistamise loa andmisest võib keelduda selliste teenuseosutajate puhul, kelle päritoluriik ei võimalda Hispaania teenuseosutajatele tõhusat turulepääsu.
Kehtivad meetmed:	Ley 16/1987, de 30 de julio, de Ordenación de los Transportes Terrestres

Rootsis kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Rootsi jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada asutajate, kõrgema juhtkonna ja juhatuse suhtes kohaldatavad diskrimineerivad nõuded uute õiguslike vormide inkorporeerimisel Rootsi õigusesse.

Kehtivad meetmed:

Sektor:	Kõik sektorid
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	
Reservatsiooni liik:	Enamsoodustusrežiim
Kirjeldus:	<p>Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus</p> <p>Taani, Rootsi ja Soome võetavad meetmed, millega püütakse edendada Põhjamaade koostööd, nagu:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) rahaline toetus teadus- ja arendusprojektidele (Põhjamaade Tööstusfond); b) rahvusvaheliste projektide teostatavusuuringute rahastamine (Põhjamaade Projekti-fond) ja c) rahaline abi keskkonnatehnoloogiat kasutavatele äriühingutele ⁽¹⁾ (Põhjamaade Keskkonnainvesteeringute Korporatsioon). <p>Reservatsioon ei mõjuta erandit, mis on kehtestatud lepinguosaliste hangete, subsiidiumide või teenustekaubanduse jaoks antava valitsuse toetuse suhtes vastavalt artikli 8.15 lõike 5 punktidele a ja b ning artikli 9.2 lõike 2 punktidele f ja g.</p>
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Mäetööstus, elektrienergia tootmine, gaasi- ja veevarustus
Allsektor:	Tuumaenergiapõhine elektritootmine Tuumkütuse töötlemine
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1: 1200, ISIC rev 3.1: 2330, ISIC rev 3.1: 4010 osa
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	<p>Investeeringud</p> <p>Rootsi jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses tuumkütuse töötlemise ja tuumaenergiapõhise elektritootmisega.</p>
Kehtivad meetmed:	Keskkonnaseadustik (1998:808) Seadus tuumatehnoloogiaalase tegevuse kohta (1984:3)
Sektor:	Turustusteenused
Allsektor:	Ravimite ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüük ning muud apteekriteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 63211

⁽¹⁾ Kohaldatakse Ida-Euroopa äriühingute suhtes, kes teevad koostööd ühe või mitme Põhjamaade äriühinguga.

Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus 1. juulil 2009 loobus Rootsi ravimite jaemüügi suhtes kehtestatud monopolist. Kuna turu avanemine toimus hiljuti ja sellega kaasnesid uued teenuste pakkumise viisid, jätab Rootsi endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses ravimite jaemüügi ja üldsusele pakkumisega.
Kehtivad meetmed:	Seadus ravimitega kauplemise kohta (2009:336) Määrus ravimitega kauplemise kohta (2009:659) Rootsi Ravimiamet on vastu võtnud lisaeeskirjad, mille üksikasjad leiab aadressilt (LVFS 2009:9) http://www.lakemedelsverket.se/upload/lvfs/LVFS_2009-9.pdf .
Sektor:	Haridusteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 92
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud ja piiriülene teenustekaubandus Rootsi jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses ametiasutustelt hariduse andmiseks loa saanud haridusteenuste osutajatega. Reservatsiooni kohaldatakse erasektori rahastatavate haridusteenuste osutajate suhtes, kes saavad riigilt teatavat toetust, kelle hulka kuuluvad riigi poolt tunnustatud haridusteenuste osutajad, riigi järelevalve all olevad haridusteenuste osutajad ja selliste haridusteenuste osutajad, mis annavad õiguse õppetoetusele.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Ringlussevõtt
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	ISIC rev 3.1: 37
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud Rootsi jätab endale õiguse piirata erasektori rahastatavate ringlussevõtuteenuste osutajate arvu kohaliku omavalitsuse tasandil, kehtestades või säilitades monopolid või andes teenuseosutajale või teenuseosutajatele mittediskrimineerivatel alustel kontsessioonid või ainuõigused. Turulepääsu piiramisega kohaldatakse kommunaalettevõtetega seotud ELi reservatsiooni.

Kehtivad meetmed:	Keskkonnaseadustik (1998:808) SFS 1994:1205 Förordning (1994:1205) om producentansvar för returpapper SFS 2000:208 Förordning (2000:208) om producentansvar för glödlampor och vissa belysningsarmaturer SFS 2005:209 Förordning (2005:209) om producentansvar för elektriska och elektroniska produkter SFS 1997:185 Förordning (1997:185) om producentansvar för förpackningar SFS 1994:1236 Förordning (1994:1236) om producentansvar för däck SFS 1993:1154 Förordning (1993:1154) om producentansvar för glasförpackningar och förpackningar av wellpapp SFS 2007:185 Förordning (2007:185) om producentansvar för bilar SFS 2007:193 Förordning (2007:193) om producentansvar för vissa radioaktiva produkter och herrelösa strålkällor SFS 2006:1273 Förordning (2006:1273) om producentansvar för förpackningar SFS 2009:1031 Förordning (2009:1031) om producentansvar för läkemedel
Sektor:	Jäätmekäitlus
Allsektor:	Kodumajapidamisjäätmete ja tootjavastutusega seotud jäätmete käitlemine
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9402
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud Rootsi jätab endale õiguse piirata erasektori rahastatavate jäätmekäitlusteenuste osutajate arvu kohaliku omavalitsuse tasandil, kehtestades või säilitades monopolid või andes teenuseosutajale või teenuseosutajatele mittediskrimineerivatel alustel kontsessioonid või ainuõigused. Turulepääsu piiramisega kohaldatakse kommunaalettevõtete seotud ELi reservatsiooni.
Kehtivad meetmed:	Keskkonnaseadustik (1998:808) SFS 1994:1205 Förordning (1994:1205) om producentansvar för returpapper SFS 2000:208 Förordning (2000:208) om producentansvar för glödlampor och vissa belysningsarmaturer SFS 2005:209 Förordning (2005:209) om producentansvar för elektriska och elektroniska produkter SFS 1997:185 Förordning (1997:185) om producentansvar för förpackningar SFS 1994:1236 Förordning (1994:1236) om producentansvar för däck SFS 1993:1154 Förordning (1993:1154) om producentansvar för glasförpackningar och förpackningar av wellpapp SFS 2007:185 Förordning (2007:185) om producentansvar för bilar SFS 2007:193 Förordning (2007:193) om producentansvar för vissa radioaktiva produkter och herrelösa strålkällor SFS 2006:1273 Förordning (2006:1273) om producentansvar för förpackningar SFS 2009:1031 Förordning (2009:1031) om producentansvar för läkemedel

Sektor:	Meretransport
Allsektor:	Kabotaaž
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 7211, CPC 7212
Reservatsiooni liik:	Enamsoodustusrežiim Kohustused
Kirjeldus:	Investeeringud, piiriülene teenustekaubandus ja rahvusvahelised mereveoteenused Vastastikkuse põhimõtte alusel võib võtta meetmeid, millega lubatakse Kanada lipu all sõitvatel Kanada laevadel teostada Rootsis kabotaaživedu, kui Kanada ning selle provintsid ja territooriumid lubavad Rootsi lipu all registreeritud laevadel teostada kabotaaživedu Kanadas. Selle reservatsiooni konkreetne eesmärk sõltub Kanada ja Rootsi vahel sõlmitava võimaliku tulevase lepingu sisust.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Äriteenused Raudtee- ja maanteetranspordi abiteenused
Allsektor:	Raudtee- ja maanteetranspordivahendite ning nende osade hooldus ja remont
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osa, CPC 8868 osa
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud Rootsis kohaldatakse raudtee- ja maanteetranspordivahendite hooldus- ja remonditeenuste suhtes majandusvajaduste testi, kui investor kavatseb rajada oma terminali taristurajatised. Põhikriteeriumid: ruumi- ja võimsuspiirangud.
Kehtivad meetmed:	Planeerimis- ja ehitusseadus (2010:900)
Sektor:	Muud mujal nimetamata teenused
Allsektor:	Matuse-, kremeerimis- ja surnutalitamine
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 9703
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Rootsi jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses matuse-, kremeerimis- ja surnutalitamine
Kehtivad meetmed:	

Ühendkuningriigis kohaldatavad reservatsioonid

Sektor:	Äriteenused
Allsektor:	Auditeerimisteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 86211, CPC 86212, v.a arvepidamisteenused
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Ühendkuningriik jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses auditeerimisteenuste piiriülese osutamiseiga.
Kehtivad meetmed:	Äriühinguseadus 2006
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Meditšiiniteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 93121, CPC 93122
Reservatsiooni liik:	Turulepääs
Kirjeldus:	Investeeringud Arstide registreerimine riiklikus tervishoiuteenistuses kuulub meditsiinilise tööjõu planeerimise alla.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Kiirabiteenused Raviasutuste teenused, v.a haiglateenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 93192, CPC 93193
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus

Kirjeldus:	Investeeringud Ühendkuningriik jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate kiirabiteenuste ja muude raviasutuste kui haiglate teenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Tervishoiuteenused
Allsektor:	Tervishoiualased kutseteenused, sh meditsiini- ja hambaraviteenused ning psühholoogiteenused ja ämmaemandateenused Meditsiiniõe-, füsioterapeudi- ja parameedikuteenused Ravimite ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüük ning muud apteekriteenused
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 63211, CPC 85201 osa, CPC 9312, CPC 93191 osa
Reservatsiooni liik:	Võrdne kohtlemine Turulepääs
Kirjeldus:	Piiriülene teenustekaubandus Ühendkuningriik jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid, millega nõutakse tervishoiualaste kutseteenuste osutajatelt asutamist ning piiratakse tervishoiualaste kutseteenuste piiriülest osutamist teenuseosutajate poolt, kes ei viibi füüsiliselt Ühendkuningriigi territooriumil, sealhulgas seoses meditsiini- ja hambaraviteenuste ning psühholoogiteenustega, ämmaemandateenustega, meditsiiniõe-, füsioterapeudi- ja parameedikuteenustega, ravimite ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüügiga ning muude apteekriteenustega.
Kehtivad meetmed:	
Sektor:	Sotsiaalteenused
Allsektor:	
Tegevusala klassifikatsioon:	CPC 933
Reservatsiooni liik:	Turulepääs Võrdne kohtlemine Tulemuslikkusnõuded Kõrgem juhtkond ja juhatus
Kirjeldus:	Investeeringud Ühendkuningriik jätab endale õiguse võtta vastu või säilitada meetmeid seoses erasektori rahastatavate sotsiaalteenuste, v.a sanatooriumide, puhkekodude ja vanadekodude teenuste osutamisega.
Kehtivad meetmed:	

III LISA

Kanada loend

Selgitavad märkused

1. Käesolevas lisas sisalduvas Kanada loendis sätestatakse:

- a) märkused, mis piiravad või selgitavad Kanada kohustusi seoses punktides b ja c kirjeldatud kohustustega;
- b) A jaos reservatsioonid, mille Kanada on võtnud vastavalt artikli 13.10 (Reservatsioonid ja erandid) lõigetega 1 ja 2 seoses kehtiva meetmega, mis ei vasta järgmiste artiklitega kehtestatud kohustustele:
  - i) artikkel 13.3 (Võrdne kohtlemine);
  - ii) artikkel 13.4 (Enamsoodustusrežiim);
  - iii) artikkel 13.6 (Turulepääs);
  - iv) artikkel 13.7 (Finantsteenuste piiriülene osutamine) või
  - v) artikkel 13.8 (Kõrgem juhtkond ja juhatus);
- c) B jaos Kanada poolt artikli 13.10 (Reservatsioonid ja erandid) lõike 3 kohaselt võetud reservatsioonid meetmete suhtes, mida Kanada võib võtta või säilitada ja mis ei vasta kohustustele, mis on kehtestatud järgmiste artiklitega: 13.3 (Võrdne kohtlemine), 13.4 (Enamsoodustusrežiim), 13.6 (Turulepääs), 13.7 (Finantsteenuste piiriülene osutamine), 13.8 (Kõrgem juhtkond ja juhatus).

2. Iga A jao reservatsioon sisaldab järgmisi osi:

- a) **sektor** tähendab üldist sektorit, kus reservatsioon tehakse;
- b) **allsektor** tähendab konkreetset sektorit, kus reservatsioon tehakse;
- c) **reservatsiooni liik** tähendab lõike 1 punktis b osutatud kohustust, mille suhtes reservatsioon tehakse;
- d) **valitsustasand** näitab, millisel valitsustasandil säilitatakse meetet, mille suhtes reservatsioon tehakse;
- e) **meetmed** hõlmavad õigusakte või muid meetmeid, mille suhtes reservatsioon tehakse, vastavalt sellele, kuidas neid **kirjelduses** esitatakse. Osas **Meetmed** kirjeldatud meetde:
  - i) tähendab meetet muudetud, jätkatud või uuendatud kujul käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva seisuga ning
  - ii) hõlmab allmeetet, mis on heaks kiidetud või mis kehtib kõnealuse meetme alusel või sellega kooskõlas, ning
- f) **kirjeldus** sisaldab vajaduse korral viiteid liberaliseerimise kohta lepingu jõustumise kuupäeval vastavalt käesoleva lisa Kanada loendi muudele jagudele ja kehtivate meetmete nõuetele mittevastavatele aspektidele, mille suhtes reservatsioonid tehakse.

3. Iga B jao reservatsioon sisaldab järgmisi osi:

- a) **sektor** tähendab üldist sektorit, kus reservatsioon tehakse;
- b) **allsektor** tähendab konkreetset sektorit, kus reservatsioon tehakse;

- c) **reservatsiooni liik** tähendab lõike 1 punktis c osutatud kohustust, mille suhtes reservatsioon tehakse;
  - d) **valitsustasand** näitab, millisel valitsustasandil säilitatakse meetet, mille suhtes reservatsioon tehakse, ning
  - e) **kirjeldus** sisaldab reservatsiooniga hõlmatud sektorite, allsektorite või tegevuste ulatust.
4. A jao reservatsiooni tõlgendamisel võetakse arvesse reservatsiooni kõiki osi. Reservatsiooni tõlgendamisel võetakse arvesse selles peatükis esitatud asjaomaseid sätteid, mille suhtes reservatsioon tehakse. Kui:
- a) **meetmete** osa on piiritletud **kirjelduse** osas esitatud otsese viitega, on **meetmete** osa sellises ulatuses ülimuslik kõigi teiste osade suhtes ning
  - b) **meetmete** osa ei ole selliselt piiritletud, on **meetmete** osa kõigi teiste osade suhtes ülimuslik, kui **meetmete** osa ja kõigi teiste osade vaheline lahknevus ei ole nii suur ja märkimisväärne, et oleks põhjendamatult järeldada, et **meetmete** osa on ülimuslik; sellisel juhul on teised osad ülimuslikud vastavalt lahknevuse suurusele.
5. B jao reservatsiooni tõlgendamisel võetakse arvesse reservatsiooni kõiki osi. **Kirjelduse** osa on teiste osade suhtes ülimuslik.
6. Kui Kanada säilitab meetme, mille kohaselt peab teenuse osutaja tema territooriumil teenuse osutamiseks olema kodanik, alaline elanik või tema territooriumi elanik, peetakse selle meetme puhul seoses artikliga 13.3 (Võrdne kohtlemine), artikliga 13.4 (Enamsoodustusrežiim), artikliga 13.6 (Turulepääs), artikliga 13.7 (Finantsteenuste piiriülene osutamine) ja artikliga 13.8 (Kõrgem juhtkond ja juhatuse) tehtavat reservatsiooni artikliga 8.4 (Turulepääs), artikliga 8.5 (Tulemuslikkusnõuded), artikliga 8.6 (Võrdne kohtlemine), artikliga 8.7 (Enamsoodustusrežiim) ja artikliga 8.8 (Kõrgem juhtkond ja juhatuse) seoses võetud reservatsiooniks kõnealuse meetme ulatuses.
7. Meetme puhul, mille kohaselt peab teenuseosutaja tema territooriumil finantsteenuse osutamiseks olema füüsiline isik, kodanik, alaline elanik või tema territooriumi elanik, seoses artikliga 13.7 (Finantsteenuste piiriülene osutamine) tehtavat reservatsiooni peetakse reservatsiooniks seoses artikliga 13.3 (Võrdne kohtlemine), artikliga 13.4 (Enamsoodustusrežiim), artikliga 13.6 (Turulepääs) ja artikliga 13.8 (Kõrgem juhtkond ja juhatuse) kõnealuse meetme ulatuses.

Märkused

1. Käesoleva loendi allsektorites loetletud lepingujärgsed kohustused võetakse sõltuvalt siinsetes märkustes ja alljärgnevas loendis esitatud piirangutest ja tingimustest.
2. Meetme loetlemine reservatsioonina A või B jaos ei tähenda, et seda ei saaks muul viisil põhjendada kui meetet, mis võetakse või mida säilitatakse ettevaatuskaalutlustel artikli 13.16 kohaselt (Ettevaatuskaalutlustel eraldamine).
3. Selgitamiseks Kanada kohustust seoses artikliga 13.6 (Turulepääs) kohaldatakse selliste juriidiliste isikute õigusliku vormi suhtes, kes osutavad finantsteenuseid ja on asutatud Kanada õiguse alusel, mittediskrimineerivaid piiranguid ⁽¹⁾.
4. Artikli 13.10 (Reservatsioonid ja erandid) lõike 1 punkt c ei kehti lepingu tingimustest lahknevate meetmete suhtes, mis on seotud artikli 13.6 (Turulepääs) lõike 1 punktiga b.

⁽¹⁾ Näiteks täisühingud ja piiratud või piiramata vastutusega ainuomandis ettevõtted ei ole Kanadas üldjuhul aktsepteeritavad finantsasutuste vormid. Selle märkuse eesmärk ei ole mõjutada või muul viisil piirata teise poole investori valikuvõimalust filiaali või tütarettevõtte vahel.

Kanada loend

A JAGU

Kanadas kohaldatavad reservatsioonid**(kohaldatakse kõigis provintssides ja kõigil territooriumidel)****Reservatsioon IIIA-C-1**

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kõik
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsustasand:	riiklik
Meetmed:	<i>Bank Act, S.C. 1991, c.46, ss. 159, 749</i> <i>Insurance Companies Act, S.C. 1991, c. 47, ss. 167, 796</i> <i>Trust and Loan Companies Act, S.C. 1991, c. 45, s. 163</i> <i>Foreign Institutions Subject to the Canadian Residency Requirements Regulations (Insurance Companies), S.O.R./2003-185</i> <i>Foreign Institutions Subject to the Canadian Residency Requirements Regulations (Trust and Loan Companies), S.O.R./2003-186</i> <i>Cooperative Credit Associations Act, S.C. 1991, c. 48, s. 169</i>

Kirjeldus

Vähemalt pooled föderaalseadustega reguleeritava ja välismaise asutuse tütarettevõttena tegutseva finantsasutuse juhatajatest ning enamik muude föderaalseadustega reguleeritavate finantsasutuste juhtidest peavad olema Kanada kodanikud, kelle tavapärase elukoht on Kanadas, või Kanada alalised elanikud, kelle tavapärase elukoht on Kanadas (¹).

Reservatsioon IIIA-C-2

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	riiklik
Meetmed:	<i>Bank Act, S.C. 1991, c.46, s. 524</i>

Kirjeldus

Pangafiliaali asutamiseks peab välismaine pank olema pank selle jurisdiktsiooni kohaselt, mille õiguse alusel ta asutati.

Reservatsioon IIIA-C-3

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)

(¹) Suurema õiguskindluse huvides on föderaalseaduse alusel asutatud valdusettevõtja finantsasutus artikli 13.1 tähenduses.

Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	riiklik
Meetmed:	<i>Bank Act, S.C. 1991, c.46, s. 540</i> <i>Sales or Trades (Authorized Foreign Banks) Regulations, S.O.R./2000-52</i>

Kirjeldus

Laenuandev pangafiliaal võib oma Kanada äritegevusega seoses aktsepteerida hoiust või laenata raha finantsinstrumendi abil või garanteerida väärtpaberit või aktsepteerida isiku väljastatud käskvekslit, mille ostja või millega kaupleja on:

- a) finantsasutus (muu kui välismaine pank) või
- b) välismaine pank, mis:
  - i) on pank selle jurisdiktsiooni õiguse kohaselt, mille õiguse alusel ta asutati, või mistahes jurisdiktsiooni õiguse kohaselt, kus on ta tegevuskoht;
  - ii) osutab finantsteenuseid ja kannab nime, mille esineb sõna „bank“, „banque“, „banking“ või „bancaire“, ning
  - iii) on reguleeritud panga või hoiuseid kaasava asutusena selle jurisdiktsiooni õiguse kohaselt, mille õiguse alusel ta asutati, või mistahes jurisdiktsiooni õiguse kohaselt, kus on ta tegevuskoht,

juhul kui finantsinstrumendi, väärtpaberit või käskvekslit ei ole võimalik pärast seda müüa või sellega kaubelda.

Reservatsioon IIIA-C-4

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kõik
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	riiklik
Meetmed:	<i>Trust and Loan Companies Act, S.C. 1991, c.45</i> <i>Bank Act, S.C. 1991, c.46</i> <i>Cooperative Credit Associations Act, S.C. 1991, c.48</i> <i>Insurance Companies Act, S.C. 1991, c. 47</i>

Kirjeldus

Föderaalseaduste kohaselt ei tohi usaldus- ja laenuettevõtja, krediidiühistu ega vastastikuse abistamise ühing Kanadas olla asutatud välisriigi õiguse alusel loodud äriühingu filiaali kaudu.

Reservatsioon IIIA-C-5

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kõik
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	riiklik
Meetmed:	<i>Bank Act, S.C. 1991, c. 45, ss. 510, 522.16, 524</i> <i>Insurance Companies Act, S.C. 1991, c. 47, ss. 574, 581</i>

Kirjeldus

1. Pangafiliaal peab vahetult alluma volitatud välismaisele pangale, mis on asutatud jurisdiktsioonis, kus on volitatud välismaise panga peamine tegevuskoht.
2. Välismaine majandusüksus, kes on volitatud kindlustama Kanadas riske, peab vahetult alluma välismaisele kindlustusandjale, mis on asutatud jurisdiktsioonis, kus on välismaise kindlustusandja peamine tegevuskoht otse või tütarettevõtte kaudu.

Albertas kohaldatavad reservatsioonid**Reservatsioon IIIA-PT-1**

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused otsekindlustus, edasikindlustus ja retrotsessioon
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Alberta
Meetmed:	<i>Insurance Act</i> , R.S.A. 2000, c. I-13

Kirjeldus

Kindlustusteenuseid võib Albertas osutada üksnes:

- a) Alberta õiguse alusel asutatud äriühing;
- b) provintsiväline kindlustusselts, s.t kindlustusandja, mis on asutatud või tegutseb mõne muu Kanada jurisdiktsiooni õiguse kohaselt;
- c) välismaise äriühingu föderaalsete volitustega filiaal;
- d) nn Lloyd'i plaani kohaselt asutatud ühendus;
- e) vastastikuse kindlustuse börsid;
- f) vastastikuse abistamise ühingud või
- g) erimaaklerid.

Reservatsioon IIIA-PT-2

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused otsekindlustus, edasikindlustus ja retrotsessioon
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine turulepääs
Valitsustasand:	provints – Alberta
Meetmed:	<i>Insurance Act</i> , R.S.A. 2000, c. I-13

Kirjeldus

Välismaiste kindlustusandjate tütarettevõtted peavad olema föderaalsete volitatud.

Reservatsioon IIIA-PT-3

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused otsekindlustus meretranspordi ja kommertslennunduse, kosmoselendude ja -veo (sh satelliitide) ning edasikindlustuse ja retrotsessiooniga seotud kindlustuslepingute vahendamine
Reservatsiooni liik:	finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – Alberta
Meetmed:	<i>Insurance Act</i> , R.S.A. 2000, c. I-3

Kirjeldus

1. Kui provintsis kindlustab riske provintsis litsentseerimata kindlustusandja, tuleb provintstile maksta tasu 50 % kindlustusmaksest ja teatada sellest reguleerimisasutusele, v.a juhul, kui kõnealuse kindlustuse teeb Albertas litsentseeritud spetsiaalne maakler.
2. Suurema õiguskindluse huvides ei pea Albertas litsentseeritud spetsiaalne maakler elama Albertas ja litsentseeritud kindlustusandjalt ei nõuta kaubanduslikku kohalolekut Albertas.

Reservatsioon IIIA-PT-4

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) usaldus- ja laenuettevõtjad
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Alberta
Meetmed:	<i>Loan and Trust Corporations Act</i> , R.S.A. 2000, c. L-20 <i>Loan and Trust Corporations Regulation</i> , Alta. Reg. 171/1992

Kirjeldus

Selleks et tegutseda usaldus- ja laenuettevõtjana Alberta õiguse alusel, peab üksus olema juriidiline isik, kelle suhtes kehtib õigusakt *Loan and Trust Corporations Act*.

Reservatsioon IIIA-PT-5

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) usaldus- ja laenuettevõtjad
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	provints – Alberta
Meetmed:	<i>Loan and Trust Corporations Act</i> , R.S.A. 2000, c. L-20 <i>Loan and Trust Corporations Regulation</i> , Alta. Reg. 171/1992

Kirjeldus

Vähemalt kolmel neljandikul Albertas asuva usaldus- ja laenuettevõtte juhatajatest peab olema tavapärase elukoht Kanas.

Reservatsioon IIIA-PT-6

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) krediidiühistud, hoiukassad ja nende ühendused või grupid
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Alberta
Meetmed:	<i>Credit Union Act</i> , R.S.A. 2000, c. C-32 <i>Credit Union Regulation</i> , Alta. Reg. 249/1989

Kirjeldus

Krediidiühistu peab olema asutatud Albertas.

Reservatsioon IIIA-PT-7

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) krediidiühistud, hoiukassad ja nende ühendused või grupid
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsustasand:	provints – Alberta
Meetmed:	<i>Credit Union Act</i> , R.S.A. 2000, c. C-32 <i>Credit Union Regulation</i> , Alta. Reg. 249/1989

Kirjeldus

Alberta krediidiühistute juhatajad peavad olema Kanada kodanikud või alalised elanikud ning kolm neljandikku neist peab omama tavapärast elukohta Albertas.

Reservatsioon IIIA-PT-8

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) finantsalased nõustamis- ja abiteenused
Reservatsiooni liik:	turulepääs finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – Alberta
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , R.S.A. 2000, c. S-4

Kirjeldus

Kui nõustaja osutab Albertas nõustamisteenust, tuleb seda teha kaubandusliku kohaloleku kaudu Albertas.

Reservatsioon IIIA-PT-9

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) kauplemine väärtpaberite või kaubafutuuridega – isikud
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – Alberta
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , R.S.A. 2000, c. S-4, s.75

Kirjeldus

Eraisik või ettevõtte peab ennast registreerima, et kaubelda diilerite kaudu, kes ei ela ega ole registreeritud Albertas.

Reservatsioon IIIA-PT-10

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) hoidmisteenused
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – Alberta
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , R.S.A. 2000, c. S-4

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residendist halduri kaudu. Mitteresidendist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui tema omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

Briti Columbias kohaldatavad reservatsioonid**Reservatsioon IIIA-PT-11**

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) usaldus- ja laenuettevõtjad krediidiühistud, hoiukassad ja nende ühendused või grupid kindlustus ja kindlustusega seotud teenused otsekindlustus, edasikindlustus ja retrotsessioon
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	provints – Briti Columbia
Meetmed:	<i>Financial Institutions Act</i> , R.S.B.C. 1996, c. 141

Kirjeldus

Provintsi õiguse alusel asutatud usaldusettevõtete, kindlustusettevõtete ja krediidiühistute puhul peab enamik juhatajatest omama tavapärasel elukohta Kanadas ning vähemalt üks juhataja omama tavapärasel elukohta Briti Columbias.

Reservatsioon IIIA-PT-12

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused otsekindlustus, edasikindlustus ja retrotsessioon
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Briti Columbia
Meetmed:	<i>Financial Institutions Act</i> , R.S.B.C. 1996, c. 141, ss.75-76

Kirjeldus

Briti Columbias võib kindlustusteenuseid osutada üksnes:

- Briti Columbia õiguse alusel asutatud äriühing;
- provintsiväline kindlustusselts, s.t kindlustusandja, mis on asutatud või tegutseb mõne muu Kanada jurisdiktsiooni õiguse kohaselt;
- välismaise äriühingu föderaalsete volitustega filiaal;
- nn Lloyd'i plaani kohaselt asutatud ühendus või
- vastastikuse kindlustuse börs.

Reservatsioon IIIA-PT-13

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused otsekindlustus, edasikindlustus ja retrotsessioon
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Briti Columbia
Meetmed:	<i>Financial Institutions Act</i> , R.S.B.C. 1996, c. 141, ss. 48–51; usaldus-, kindlustus- ja valdusettevõtte

Kirjeldus

Kui ühe isiku kontrolli all on praegu või edaspidi vähemalt 10 % ettevõtte häälest, peab ettevõtte asutamise, aktsiate omandamise või tegevusloa taotlemise heaks kiitma finantsasutuste komisjon.

Reservatsioon IIIA-PT-14

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused edasikindlustus ja retrotsessioon
Reservatsiooni liik:	turulepääs finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – Briti Columbia
Meetmed:	<i>Financial Services Act</i> , R.S.B.C. 1996, c. 141

Kirjeldus

Teenuseid tuleb osutada kaubandusliku kohaloleku kaudu Briti Columbias.

Reservatsioon IIIA-PT-15

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) kõik makse- ja arveldusteenused – usaldus- ja laenuettevõtjad
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Briti Columbia
Meetmed:	<i>Financial Institutions Act</i> , R.S.B.C. 1996, c. 141, ss. 48–51

Kirjeldus

Kui ühe isiku kontrolli all on praegu või edaspidi vähemalt 10 % ettevõtte häälest, peab ettevõtte asutamise, aktsiate omandamise või tegevusloa taotlemise heaks kiitma finantsasutuste komisjon.

Reservatsioon IIIA-PT-16

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) kauplemine väärtpaberite või kaubafutuuridega – isikud
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – Briti Columbia
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , R.S.B.C. 1996, c. 418

Kirjeldus

Eraisik või ettevõtte peab ennast registreerima, et kaubelda diilerite ja maaklerite kaudu, kes ei ela ega ole registreeritud Briti Columbias.

Reservatsioon IIIA-PT-17

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) hoidmisteenused
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – Briti Columbia
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , R.S.B.C. 1996, c. 418 <i>National Instrument 81-102 Investment Funds</i> , B.C. Reg. 20/2000, Part 6

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residendist halduri kaudu. Mitteresidendist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui alamhalduri omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

Manitobas kohaldatavad reservatsioonid**Reservatsioon IIIA-PT-18**

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused otsekindlustus, edasikindlustus ja retrotsessioon
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Manitoba
Meetmed:	<i>The Insurance Act, C.C.S.M. c. 140</i>

Kirjeldus

Kindlustusteenuseid võivad Manitobas osutada üksnes:

- a) Manitoba õiguse alusel asutatud äriühing;
- b) provintsiväline kindlustusselts, s.t kindlustusandja, mis on asutatud või tegutseb mõne muu Kanada jurisdiktsiooni õiguse kohaselt;
- c) välismaise äriühingu föderaalsete volitustega filiaal;
- d) nn Lloyd plaani kohaselt asutatud ühendus;
- e) vastastikuse kindlustuse börsid;
- f) vastastikuse abistamise ühingud või
- g) erimaaklerid.

Reservatsioon IIIA-PT-19

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panka- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) usaldus- ja laenuettevõtjad
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Manitoba
Meetmed:	<i>The Corporations Act, C.C.S.M. c. C225</i>

Kirjeldus

Selleks et tegutseda usaldus- ja laenuettevõtjana Manitoba õiguse alusel, peab üksus olema juriidiline isik, kelle suhtes kehtib õigusakti *The Corporations Act* XXIV osa.

Reservatsioon IIIA-PT-20

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panka- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) usaldus- ja laenuettevõtjad
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine turulepääs
Valitsustasand:	provints – Manitoba

Meetmed: *The Corporations Act, C.C.S.M. c. C225*

Kirjeldus

Kanada kontrolli all olevate äriühingute otsesel või kaudsel omandamisel kehtib mitteresidentide suhtes 10 %-line piirang (individuaalselt) või 25 %-line piirang (kollektiivselt).

Reservatsioon IIIA-PT-21

Sektor: finantsteenused

Allsektor: panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
usaldus- ja laenuettevõtjad

Reservatsiooni liik: võrdne kohtlemine

Valitsustasand: provints – Manitoba

Meetmed: *The Corporations Act, C.C.S.M. c. C225, s. 346(1) and (2)*

Kirjeldus

Mitteresidentist aktsionär ei tohi omada ega anda hääleõigust oma aktsiatele, v.a juhul, kui mitteresident on aktsiate registreeritud omanik.

Reservatsioon IIIA-PT-22

Sektor: finantsteenused

Allsektor: panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
usaldus- ja laenuettevõtjad

Reservatsiooni liik: võrdne kohtlemine

Valitsustasand: provints – Manitoba

Meetmed: *The Corporations Act, C.C.S.M. c. C225, s. 321(6)*

Kirjeldus

Enamik provintsi õiguse alusel asutatud usaldus- ja laenuettevõtte juhatajatest peab elama Kanadas.

Reservatsioon IIIA-PT-23

Sektor: finantsteenused

Allsektor: panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
krediidiühistud, hoiukassad ja nende ühendused või grupid

Reservatsiooni liik: turulepääs

Valitsustasand: provints – Manitoba

Meetmed: *The Credit Unions and Caisses Populaires Act, C.C.S.M. c. C301*

Kirjeldus

1. Krediidiühistu või hoiukassa (*caisse populaire*) peab olema asutatud Manitobas.
2. Krediidiühistu eesmärk on osutada oma liikmetele koostööpõhiselt finantsteenuseid ning olla nende teenuste osutamisel juhitud või kontrollitud peamiselt Manitoba residentide poolt. Hoiukassa (*caisse populaire*) eesmärk on osutada oma liikmetele koostööpõhiselt finantsteenuseid prantsuse keeles ning olla nende teenuste osutamisel juhitud või kontrollitud prantsuse keelt kõnelevate Manitoba residentide poolt.
3. „Manitoba elanik“ tähistab isikut, kellel on seaduslik õigus Kanadas viibida, kes on asunud elama Manitobasse ning kes viibib vähemalt kuus kuud aastas füüsiliselt Manitobas. Õigusakti *The Credit Unions and Caisses Populaires Act* ingliskeelses versioonis esinev viide krediidiühistule hõlmab hoiukassat (*caisse populaire*) ning prantsuskeelses versioonis esinev viide hoiukassale (*caisse populaire*) hõlmab krediidiühistut.

Reservatsioon IIIA-PT-24

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	provints – Manitoba
Meetmed:	<i>The Credit Unions and Caisses Populaires Act</i> , C.C.S.M. c. C301

Kirjeldus

Krediidiühistu või hoiukassa (*caisse populaire*) juhataja peab elama Kanadas.

Reservatsioon IIIA-PT-25

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) kogukonnavõlakirjade ühingud
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	provints – Manitoba
Meetmed:	<i>The Agricultural Societies Act</i> , C.C.S.M. c. A30

Kirjeldus

Kogukonnavõlakirjade ühingu üks juhataja peab elama Manitobas.

Reservatsioon IIIA-PT-26

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) kauplemine väärtpaberite või kaubafutuuridega – isikud
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – Manitoba

Meetmed: *The Securities Act, C.C.S.M. c. S50*

Kirjeldus

Eraisik või ettevõtte peab ennast registreerima, et kaubelda diilerite ja maaklerite kaudu, kes ei ela ega ole registreeritud Manitobas.

Reservatsioon IIIA-PT-27

Sektor: finantsteenused

Allsektor: panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
kauplemine väärtpaberite või kaubafutuuridega ning finantsalased nõustamis- ja abiteenused – diilerid, maaklerid, nõustajad

Reservatsiooni liik: võrdne kohtlemine

Valitsustasand: provints – Manitoba

Meetmed: *The Securities Act, C.C.S.M. c. S50*

Kirjeldus

1. Kui taotleja on äriühing, peab vähemalt üks täitejuht või juhataja vastama „tavapärase elukoha nõudele“, ja kui taotleja on täisühing, peab vähemalt üks üksikisikust osanik või liige vastama „tavapärase elukoha nõudele“.
2. „Tavapärase elukoha nõue“ tähendab, et taotleja peab taotluse esitamise kuupäeval elama Manitobas ning olema vahetult enne taotluse esitamise kuupäeva elanud Kanadas vähemalt aasta või olema registreeritud mõne muu sellise Kanada jurisdiktsiooni väärtpaberiseaduste kohaselt, kus taotleja viimati elas, ja seda vähemalt aasta vahetult enne taotluse esitamise kuupäeva.

Reservatsioon IIIA-PT-28

Sektor: finantsteenused

Allsektor: panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus); tehingud nii enda arvel kui ka klientide nimel: hoidmisteenused; kauplemine väärtpaberite või kaubafutuuridega – isikud; väärtpaberidiilerid ja -maaklerid; kauplemine väärtpaberite või kaubafutuuridega; finantsalased nõustamis- ja abiteenused; diilerid, maaklerid, nõustajad

Reservatsiooni liik: võrdne kohtlemine

Valitsustasand: provints – Manitoba

Meetmed: *The Securities Act, C.C.S.M. c. S50*

Kirjeldus

Registreerimise individuaalne taotleja peab vähemalt aasta enne taotluse esitamist olema olnud Kanada elanik ning taotluse esitamise kuupäeval olema selle provintsi elanik, kus ta soovib tegutseda.

Reservatsioon IIIA-PT-29

Sektor: finantsteenused

Allsektor: panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
hoidmisteenused

Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – Manitoba
Meetmed:	<i>The Securities Act, C.C.S.M. c. S50</i>

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residendist halduri kaudu. Mitteresidendist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui tema omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

New Brunswickis kohaldatavad reservatsioonid**Reservatsioon IIIA-PT-30**

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused otsekindlustus, edasikindlustus ja retrotsessioon
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – New Brunswick
Meetmed:	<i>Insurance Act, R.S.N.B. 1973, c. I-12</i>

Kirjeldus

Kindlustusteenuseid võivad New Brunswickis osutada üksnes:

- New Brunswicki õiguse alusel asutatud äriühing;
- provintsi väline kindlustusselts, s.t kindlustusandja, mis on asutatud või tegutseb mõne muu Kanada jurisdiktsiooni õiguse kohaselt;
- välismaise äriühingu föderaalsete volitustega filiaal;
- nn Lloyd plaani kohaselt asutatud ühendus või
- vastastikuse kindlustuse börsid.

Reservatsioon IIIA-PT-31

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) usaldus- ja laenuettevõtjad
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – New Brunswick
Meetmed:	<i>Loan and Trust Companies Act, S.N.B. 1987, c. L-11.2</i>

Kirjeldus

Selleks et tegutseda usaldus- ja laenuettevõtjana New Brunswicki õiguse alusel, peab üksus olema juriidiline isik, kelle suhtes kehtib õigusakt *Loan and Trust Corporations Act*.

Reservatsioon IIIA-PT-32

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) usaldus- ja laenuettevõtjad
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	provints – New Brunswick
Meetmed:	<i>Loan and Trust Companies Act</i> , S.N.B. 1987, c. L-11.2

Kirjeldus

Vähemalt kaks usaldus- ja laenuettevõtte juhatajat peavad olema New Brunswicki elanikud.

Reservatsioon IIIA-PT-33

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) usaldus- ja laenuettevõtjad
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine turulepääs
Valitsustasand:	provints – New Brunswick
Meetmed:	<i>Loan and Trust Companies Act</i> , S.N.B. 1987, c. L-11.2

Kirjeldus

Usaldus- ja laenuettevõtte asutamine või registreerimine New Brunswickis on võimalik ainult juhul, kui ametiasutused on veendunud, et uue äriühingu asutamine annab üldsusele kasu või eeliseid.

Reservatsioon IIIA-PT-34

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) kauplemine väärtpaberite või kaubafutuuridega – isikud
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – New Brunswick
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , S.N.B. 2004, c. S-5,5

Kirjeldus

Eraisiku või ettevõtte suhtes kehtib nõue ennast registreerida, et kaubelda diilerite ja maaklerite kaudu, kes ei ela ega ole registreeritud New Brunswickis.

Reservatsioon IIIA-PT-35

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) krediidiühistud, hoiukassad ja nende ühendused või grupid
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – New Brunswick
Meetmed:	<i>Credit Unions Act</i> , S.N.B.1994, c. C-32.

Kirjeldus

Krediidiühistu peab olema asutatud New Brunswickis.

Reservatsioon IIIA-PT-36

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) kogukonnavõlakirjade ühingud
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	provints – New Brunswick
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , S.N.B. 2004, c. S-5,5

Kirjeldus

Kogukonnavõlakirjade ühingu üks juhataja peab elama New Brunswickis.

Reservatsioon IIIA-PT-37

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) hoidmisteenused
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – New Brunswick
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , S.N.B. 2004, c. S-5,5

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residentist halduri kaudu. Mitteresidentist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui tema omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

Newfoundlandis ja Labradoris kohaldatavad reservatsioonid**Reservatsioon IIIA-PT-38**

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused otsekindlustus, edasikindlustus ja retrotsessioon
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Newfoundland ja Labrador
Meetmed:	<i>Insurance Adjusters, Agents and Brokers Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. I-9

Kirjeldus

Kindlustusteenuseid võivad Newfoundlandi and Labradori provintsis osutada üksnes:

- a) Newfoundlandi ja Labradori õiguse alusel asutatud äriühing;
- b) provintsi väline kindlustusselts, s.t kindlustusandja, mis on asutatud või tegutseb mõne muu Kanada jurisdiktsiooni õiguse kohaselt;
- c) välismaise äriühingu föderaalsete volitustega filiaal;
- d) nn Lloyd'i plaani kohaselt asutatud ühendus;
- e) vastastikuse kindlustuse börsid;
- f) vastastikuse abistamise ühingud;
- g) erimaaklerid;
- h) vastastikuse abistamise naisühingud või
- i) vastastikuse abistamise ühingud.

Reservatsioon IIIA-PT-39

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused edasikindlustus ja retrotsessioon
Reservatsiooni liik:	finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – Newfoundland ja Labrador
Meetmed:	<i>Insurance Companies Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. I-10

Kirjeldus

Kindlustusandja, kes ei ole elukindlustusandja ega edasikindlustusandja, võib osta edasikindlustusteenust mitteresidendist edasikindlustusandjalt mitte rohkem kui 25 % ulatuses edasikindlustust ostva kindlustusandja võetavatest riskidest.

Reservatsioon IIIA-PT-40

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) usaldus- ja laenuettevõtjad

Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Newfoundland ja Labrador
Meetmed:	<i>Corporations Act</i> , R.S.N.L. 1990, C-36 <i>Trust and Loan Corporations Act</i> , S.N.L. 2007, c. T-9.1

Kirjeldus

Selleks et tegutseda usaldus- ja laenuettevõtjana Newfoundlandi and Labradori õiguse alusel, peab üksus olema juriidiline isik, kelle suhtes kehtib õigusakt *Trust and Loan Corporations Act*.

Reservatsioon IIIA-PT-41

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) krediidiühistud, hoiukassad ja nende ühendused või grupid
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Newfoundland ja Labrador
Meetmed:	<i>Credit Union Act 2009</i> , S.N.L. 2009, c. C-37,2

Kirjeldus

Krediidiühistu peab olema asutatud Newfoundlandi ja Labradori provintsis.

Reservatsioon IIIA-PT-42

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) kauplemine väärtpaberitega
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	provints – Newfoundland ja Labrador
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. S-13

Kirjeldus

Teatavatel piiratud asjaoludel võib väärtpaberite üleminspektor keelduda registreerimast:

- a) eraisikut või
- b) isikut või ettevõtjat,

kui eraisik või isiku või ettevõtja juhataja või täitejuht ei ole elanud Kanadas vähemalt ühe aasta vältel vahetult enne registreerimistaotluse esitamise kuupäeva.

Reservatsioon IIIA-PT-43

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) kauplemine väärtpaberite või kaubafutuuridega – isikud

Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – Newfoundland ja Labrador
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. S-13

Kirjeldus

Eraisik või ettevõtte peab ennast registreerima, et kaubelda diilerite ja maaklerite kaudu, kes ei ela ega ole registreeritud Newfoundlandi ja Labradori provintsis.

Reservatsioon IIIA-PT-44

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) hoidmisteenused
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – Newfoundland ja Labrador
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. S-13

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residendist halduri kaudu. Mitteresidendist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui tema omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

Loodealadel kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioon IIIA-PT-45

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused otsekindlustus, edasikindlustus ja retrotsessioon
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	territoorium – Loodealad
Meetmed:	<i>Insurance Act</i> , R.S.N.W.T. 1988, c. I-4

Kirjeldus

Kindlustusteenuseid võivad Loodealadel osutada üksnes:

- Loodealade õiguse alusel asutatud äriühing;
- provintsi väline kindlustusselts, s.t kindlustusandja, mis on asutatud või tegutseb mõne muu Kanada jurisdiktsiooni õiguse kohaselt;
- välismaise äriühingu föderaalsete volitustega filiaal;
- nn Lloyd plaani kohaselt asutatud ühendus;
- vastastikuse kindlustuse börsid või
- vastastikuse abistamise ühingud.

Reservatsioon IIIA-PT-46

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) usaldus- ja laenuettevõtjad
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	territoorium – Loodealad
Meetmed:	<i>Business Corporations Act</i> , S.N.W.T. (Nu) 1996, c. 19

Kirjeldus

Loodealadel on nõutav, et usaldus- ja laenuettevõtte oleks asutatud föderaalset või provintsiaalsel tasandil.

Reservatsioon IIIA-PT-47

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) krediidiühistud, hoiukassad ja nende ühendused või grupid
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	territoorium – Loodealad
Meetmed:	<i>Credit Union Act</i> , R.S.N.W.T. (Nu) 1988, c. C-23

Kirjeldus

Krediidiühistu peab olema asutatud Loodealadel.

Reservatsioon IIIA-PT-48

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) kauplemine väärtpaberite või kaubafutuuridega – isikud
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	territoorium – Loodealad
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , R.S.N.W.T. (Nu) 1988, c. S-5

Kirjeldus

Eraisik või ettevõtte peab ennast registreerima, et kaubelda diilerite ja maaklerite kaudu, kes ei ela ega ole registreeritud Loodealadel.

Reservatsioon IIIA-PT-49

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) hoidmisteenus

Reservatsiooni liik: võrdne kohtlemine
finantsteenuste piiriülene osutamine

Valitsustasand: territoorium – Loodealad

Meetmed: *Securities Act*, S.N.W.T. 2008, c. 10

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residendist halduri kaudu. Mitteresidendist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui tema omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

Nova Scotias kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioon IIIA-PT-50

Sektor: finantsteenused

Allsektor: kindlustus ja kindlustusega seotud teenused
otsekindlustus, edasikindlustus ja retrotsessioon

Reservatsiooni liik: turulepääs

Valitsustasand: provints – Nova Scotia

Meetmed: *Insurance Act*, R.S.N.S. 1989, c. 231
Licensing of Insurers Regulations, N.S. Reg. 142/90 või selle mis tahes kõrvalmeetmed

Kirjeldus

Kindlustusteenuseid võivad Nova Scotias osutada üksnes:

- a) Nova Scotia õiguse alusel asutatud äriühing;
- b) provintsiväline kindlustusselts, s.t kindlustusandja, mis on asutatud või tegutseb mõne muu Kanada jurisdiktsiooni õiguse kohaselt;
- c) välismaise äriühingu föderaalsete volitustega filiaal;
- d) nn Lloyd plaani kohaselt asutatud ühendus;
- e) vastastikuse kindlustuse börsid;
- f) vastastikuse abistamise ühingud;
- g) erimaaklerid;
- h) vastastikuse abistamise naisühingud või
- i) vastastikuse abistamise ühingud.

Reservatsioon IIIA-PT-51

Sektor: finantsteenused

Allsektor: kindlustus ja kindlustusega seotud teenused
meretranspordi ja kommertslenkunduse, kosmoselendude ja -veo (sh satelliitide) ning edasikindlustuse ja retrotsessiooniga seotud kindlustuslepingute vahendamine

Reservatsiooni liik: finantsteenuste piiriülene osutamine

Valitsustasand: provints – Nova Scotia

Meetmed: *Insurance Act*, R.S.N.S. 1989, c. 231

Kirjeldus

Teenuseid tuleb osutada kaubandusliku kohaloleku kaudu Nova Scotias.

Reservatsioon IIIA-PT-52

Sektor: finantsteenused

Allsektor: panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
usaldus- ja laenuettevõtjad

Reservatsiooni liik: võrdne kohtlemine
turulepääs

Valitsustasand: provints – Nova Scotia

Meetmed: *Trust and Loan Companies Act*, S.N.S. 1991, c. 7 ja selle mis tahes kõrvalmeetmed

Kirjeldus

Usaldus- ja laenuettevõtte asutamine või registreerimine Nova Scotias on võimalik ainult juhul, kui ametiasutused on veendunud, et uue äriühingu asutamine annab üldsusele kasu või eeliseid.

Reservatsioon IIIA-PT-53

Sektor: finantsteenused

Allsektor: panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
usaldus- ja laenuettevõtjad

Reservatsiooni liik: võrdne kohtlemine

Valitsustasand: provints – Nova Scotia

Meetmed: *Trust and Loan Companies Act*, S.N.S. 1991, c. 7 ja selle mis tahes kõrvalmeetmed

Kirjeldus

Provintsettevõtte juhatajatest vähemalt kaks peavad omama tavapärast elukohta Nova Scotias ja enamik juhatajatest peab omama tavapärast elukohta Kanadas.

Reservatsioon IIIA-PT-54

Sektor: finantsteenused

Allsektor: panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
usaldus- ja laenuettevõtjad

Reservatsiooni liik: turulepääs

Valitsustasand:	provints – Nova Scotia
Meetmed:	<i>Trust and Loan Companies Act</i> , S.N.S. 1991, c. 7

Kirjeldus

Selleks et tegutseda usaldus- ja laenuettevõtjana Nova Scotia õiguse alusel, peab üksus olema juriidiline isik, kelle suhtes kehtib õigusakt *Trust and Loan Corporations Act*.

Reservatsioon IIIA-PT-55

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) krediidiühistud
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine kõrgem juhtkond ja juhatus
Valitsustasand:	provints – Nova Scotia
Meetmed:	<i>Credit Union Act</i> , R.S.N.S. 1994, c. 4

Kirjeldus

Nova Scotia krediidiühistu üks juhataja peab olema Kanada kodanik.

Reservatsioon IIIA-PT-56

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) krediidiühistud, hoiukassad ja nende ühendused või grupid
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Nova Scotia
Meetmed:	<i>Credit Union Act</i> , R.S.N.S. 1994, c. 4

Kirjeldus

Krediidiühistu peab olema asutatud Nova Scotias.

Reservatsioon IIIA-PT-57

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	eluaseme hüpoteeklaenu teenused
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Nova Scotia
Meetmed:	<i>Mortgage Brokers and Lenders Registration Act</i> , R.S.N.S. 1989, c. 291 ja selle mis tahes kõrvalmeetmed

Kirjeldus

Hüpoteeklaenumaakler peab olema asutatud Kanada või Nova Scotia õiguse alusel.

Reservatsioon IIIA-PT-58

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	eluaseme hüpoteeklaenu teenused
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	provints – Nova Scotia
Meetmed:	<i>Mortgage Brokers and Lenders Registration Act</i> , R.S.N.S. 1989, c. 291 ja selle mis tahes kõrvalmeetmed

Kirjeldus

Hüpoteeklaenumaakler peab elama Nova Scotias.

Reservatsioon IIIA-PT-59

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) kauplemine väärtpaberitega
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	provints – Nova Scotia
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , R.S.N.S. 1989, c. 418

Kirjeldus

Teatavatel piiratud asjaoludel võib väärtpaberite üleminspektor keelduda registreerimast Nova Scotias:

- a) eraisikut või
- b) isikut või ettevõtjat,

kui eraisik või isiku või ettevõtja juhataja või täitejuht ei ole elanud Kanadas vähemalt ühe aasta vältel vahetult enne registreerimistaotluse esitamise kuupäeva.

Reservatsioon IIIA-PT-60

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) nõustavad ja abistavad finantsteenused ning varahaldus
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – Nova Scotia
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , R.S.N.S. 1989, c. 418

Kirjeldus

Asutuse juht peab olema Nova Scotia elanik.

Reservatsioon IIIA-PT-61

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panka- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) finantsalased nõustamis- ja abiteenused
Reservatsiooni liik:	finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provintis – Nova Scotia
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , R.S.N.S. 1989, c. 418

Kirjeldus

Kui nõustaja osutab Nova Scotias nõustamisteenust, tuleb seda teha kaubandusliku kohaloleku kaudu Nova Scotias.

Reservatsioon IIIA-PT-62

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panka- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) hoidmisteenused
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provintis – Nova Scotia
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , R.S.N.S. 1989, c. 418

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residendist halduri kaudu. Mitteresidendist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui tema omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

Nunavutis kohaldatavad reservatsioonid**Reservatsioon IIIA-PT-63**

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused otsekindlustus, edasikindlustus ja retrotsessioon
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	territoorium – Nunavut
Meetmed:	<i>Insurance Act</i> , R.S.A. 2000, c. I-3

Kirjeldus

Kindlustusteenuseid võivad Nunavutis osutada üksnes:

- Nunavuti õiguse alusel asutatud äriühing;
- provintsiväline kindlustusselts, s.t kindlustusandja, mis on asutatud või tegutseb mõne muu Kanada jurisdiktsiooni õiguse kohaselt;
- välismaise äriühingu föderaalsete volitustega filiaal;
- nn Lloyd'i plaani kohaselt asutatud ühendus;
- vastastikuse kindlustuse börsid või
- vastastikuse abistamise ühingud.

Reservatsioon IIIA-PT-64

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) usaldus- ja laenuettevõtjad
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	territoorium – Nunavut
Meetmed:	<i>Business Corporations Act</i> , S.N.W.T. 1996, c. 19

Kirjeldus

Selleks et tegutseda usaldus- ja laenuettevõtjana Nunavuti õiguse alusel, peab üksus olema äriühing, kelle suhtes kehtib õigusakt *Business Corporations Act*.

Reservatsioon IIIA-PT-65

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) krediidiühistud, hoiukassad ja nende ühendused või grupid
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	territoorium – Nunavut
Meetmed:	<i>Credit Union Act</i> , R.S.N.W.T. (Nu) 1988, c. C-23

Kirjeldus

Krediidiühistu peab olema asutatud Nunavutis.

Reservatsioon IIIA-PT-66

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) kauplemine väärtpaberite või kaubafutuuridega – isikud
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	territoorium – Nunavut
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , R.S.N.W.T. (Nu) 1998, c.10

Kirjeldus

Eraisik või ettevõtte peab ennast registreerima, et kaubelda diilerite ja maaklerite kaudu, kes ei ela ega ole registreeritud Nunavutis.

Reservatsioon IIIA-PT-67

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) hoidmisteenus

Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	territoorium – Nunavut
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , R.S.N.W.T. (Nu.) 1988, c. S-5

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residendist halduri kaudu. Mitteresidendist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui tema omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

Ontarios kohaldatavad reservatsioonid**Reservatsioon IIIA-PT-68**

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused otsekindlustus, edasikindlustus ja retrotsessioon
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Ontario
Meetmed:	<i>Insurance Act</i> , R.S.O. 1990, c. I.8, s. 42

Kirjeldus

Kindlustusteenuseid võivad Ontarios osutada üksnes:

- Ontario õiguse alusel asutatud äriühing;
- provintsiväline kindlustusselts, s.t kindlustusandja, mis on asutatud või tegutseb mõne muu Kanada jurisdiktsiooni õiguse kohaselt, või
- välismaise äriühingu föderaalsete volitustega filiaal;
- nn Lloyd'i plaani kohaselt asutatud ühendus;
- vastastikuse kindlustuse börsid või
- vastastikuse abistamise ühingud.

Reservatsioon IIIA-PT-69

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused – kindlustuse ja pensionikindlustuse abi-teenused
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine enamsoodustusrežiim turulepääs
Valitsustasand:	provints – Ontario
Meetmed:	<i>Insurance Act</i> , R.S.O. 1990, c. I.8, ss. 48 (3), 48 (7), 169(2)

Kirjeldus

Vastastikuse kindlustusandja suhtes kehtivad vähem koormavad kapitalinõuded, kui ta kuulub garantiifondi Fire Mutuals Guarantee Fund. Garantiifondi Fire Mutuals Guarantee Fund liikmeks võivad olla kõik vastastikused kindlustusandjad, kuid liikmelisus sõltub finantsteenuste ülemispektori heakskiidust.

Reservatsioon IIIA-PT-70

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused edasikindlustus ja retrotsessioon
Reservatsiooni liik:	finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – Ontario
Meetmed:	<i>Insurance Act</i> , R.S.O. 1990, c. I.8, s. 54

Kirjeldus

Teenuseid tuleb osutada kaubandusliku kohaloleku kaudu Ontarios.

Reservatsioon IIIA-PT-71

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) usaldus- ja laenuettevõtjad
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Ontario
Meetmed:	<i>Loan and Trust Corporations Act</i> , R.S.O. 1990, c. L.25, s. 31

Kirjeldus

Üksnes föderaalse õigusakti *Trust and Loan Companies Act*, S.C. 1991, c. 45 alusel asutatud äriühing võib taotleda esmarestreerimist äritegevuseks laenu- või usaldusühinguna Ontarios.

Reservatsioon IIIA-PT-72

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) krediidiühistud, hoiukassad ja nende ühendused või grupid
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Ontario
Meetmed:	<i>Credit Unions and Caisses Populaires Act</i> , 1994, S.O. 1994, c. 11, s. 332

Kirjeldus

Krediidiühistu peab olema asutatud Ontarios.

Reservatsioon IIIA-PT-73

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) finantsvahendusteenused, v.a kindlustuse ja pensionifondi teenused krediidiühistud ja hoiukassad

- Reservatsiooni liik:** võrdne kohtlemine
Kõrgem juhtkond ja juhatus
- Valitsustasand:** provints – Ontario
- Meetmed:** *Credit Unions and Caisses Populaires Act, 1994, S.O. 1994, c. 11, ss. 23, 91, 160, 332*

Kirjeldus

Krediidiühistu juhatajaks võib saada üksnes füüsiline isik, kes on krediidiühistu liige, vähemalt 18 aastat vana ning Kanada kodanik või alalise elamisloaga Kanadasse lubatud isik, kelle tavapärane elukoht on Kanadas.

Reservatsioon IIIA-PT-74

- Sektor:** finantsteenused
- Allsektor:** panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
finantsvahenduse abiteenused, v.a kindlustuse ja pensionikindlustuse abiteenused
hüpoteeklaenumaaklerid
- Reservatsiooni liik:** võrdne kohtlemine
- Valitsustasand:** provints – Ontario
- Meetmed:** *Mortgage Brokerages, Lenders and Administrators Act, 2006, S.O. 2006, c. 29*
Mortgage Brokers and Agents: Licensing, O. Reg. 409/07

Kirjeldus

Hüpoteeklaenumaakler või hüpoteeklaenuagent (mõlema puhul on tegemist füüsilise isiku elukutsega) peab elama Kanadas.

Reservatsioon IIIA-PT-75

- Sektor:** finantsteenused
- Allsektor:** panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
finantsvahenduse abiteenused, v.a kindlustuse ja pensionikindlustuse abiteenused
hüpoteeklaenumaaklerid
- Reservatsiooni liik:** võrdne kohtlemine
turulepääs
- Valitsustasand:** provints – Ontario
- Meetmed:** *Mortgage Brokerages, Lenders and Administrators Act, 2006, S.O. 2006, c. 29*
Mortgage Brokerages: Licensing, O. Reg. 408/07
Mortgage Administrators: Licensing, O. Reg. 411/07

Kirjeldus

Hüpoteeklaenuvahendaja või hüpoteeklaenuhaldur (äriüksused) peab olema Kanada jurisdiktsiooni all asutatud äriühing, Kanada jurisdiktsiooni seaduste kohaselt asutatud täisühing või Kanadas elav füüsilisest isikust ettevõtja.

Reservatsioon IIIA-PT-76

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) kauplemine väärtpaberite või kaubafutuuridega – isikud
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – Ontario
Meetmed:	<i>Commodity Futures Act</i> , R.S.O. 1990, c. C.20, ss. 22(1), 65 National Instrument 31-103 Registration, Exemptions and Ongoing Registrant National Instrument 33-109 Registration Requirements and Related Matters

Kirjeldus

Eraisik või ettevõtte peab ennast registreerima, et kaubelda diilerite ja maaklerite kaudu, kes ei ela ega ole registreeritud Ontarios.

Reservatsioon IIIA-PT-77

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) hoidmisteenused
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – Ontario
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , R.S.O. 1990, c. S.5, s. 143 National Instrument 31-103 Registration, Exemptions and Ongoing Registrant National Instrument 81-102 Mutual Funds

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residendist halduri kaudu. Mitteresidendist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui tema omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

Prints Edwardi saarel kohaldatavad reservatsioonid**Reservatsioon IIIA-PT-78**

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused otsekindlustus, edasikindlustus ja retrotsessioon
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Prints Edwardi saar
Meetmed:	<i>Insurance Act</i> , R.S.P.E.I. 1988, c. I-4, ss. 24, 26(5), 324

Kirjeldus

Kindlustusteenuseid võivad Prints Edwardi saarel osutada üksnes:

- a) Prints Edwardi saare õiguse alusel asutatud äriühing;
- b) provintsiväline kindlustusselts, s.t kindlustusandja, mis on asutatud või tegutseb mõne muu Kanada jurisdiktsiooni õiguse kohaselt;
- c) välismaise äriühingu föderaalsete volitustega filiaal;
- d) nn Lloyd'i plaani kohaselt asutatud ühendus;
- e) vastastikuse kindlustuse börsid või
- f) vastastikuse abistamise ühingud.

Reservatsioon IIIA-PT-79

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused otsekindlustus, edasikindlustus ja retrotsessioon
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine turulepääs
Valitsustasand:	provintis – Prints Edwardi saar
Meetmed:	<i>Insurance Act</i> , R.S.P.E.I. 1988, c. I-4

Kirjeldus

Välismaiste kindlustusandjate tütarettevõtted Prints Edwardi saarel vajavad föderaalset luba.

Reservatsioon IIIA-PT-80

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) usaldus- ja laenuettevõtjad
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provintis – Prints Edwardi saar
Meetmed:	<i>Trust and Fiduciary Companies Act</i> , R.S.P.E.I. 1988, c. T-7.1, ss. 26, 27 <i>Extra-provincial Corporations Registration Act</i> , R.S.P.E.I. 1988, c. E-14, s. 4

Kirjeldus

Selleks et tegutseda usaldus- ja laenuettevõtjana Prints Edwardi saare õiguse alusel, peab üksus olema juriidiline isik, kelle suhtes kehtib õigusakt *Trust and Fiduciary Companies Act*.

Reservatsioon IIIA-PT-81

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) krediidiühistud, hoiukassad ja nende ühendused või grupid
Reservatsiooni liik:	turulepääs

Valitsustasand: provints – Prints Edwardi saar

Meetmed: *Credit Unions Act*, R.S.P.E.I. 1988, c. C-29.1, ss. 2, 159

Kirjeldus

Krediidiühistu peab olema asutatud Prints Edwardi saarel.

Reservatsioon IIIA-PT-82

Sektor: finantsteenused

Allsektor: panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
kauplemine väärtpaberite või kaubafutuuridega – isikud

Reservatsiooni liik: võrdne kohtlemine
finantsteenuste piiriülene osutamine

Valitsustasand: provints – Prints Edwardi saar

Meetmed: *Securities Act*, R.S.P.E.I. 1988, c. S-3,1

Kirjeldus

Eraisik või ettevõtte peab ennast registreerima, et kaubelda diilerite ja maaklerite kaudu, kes ei ela ega ole registreeritud Prints Edwardi saarel.

Reservatsioon IIIA-PT-83

Sektor: finantsteenused

Allsektor: panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
hoidmisteenused

Reservatsiooni liik: võrdne kohtlemine
finantsteenuste piiriülene osutamine

Valitsustasand: provints – Prints Edwardi saar

Meetmed: *Securities Act*, R.S.P.E.I. 1988, c. S-3,1

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residendist halduri kaudu. Mitteresidendist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui tema omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

Québecis kohaldatavad reservatsioonid**Reservatsioon IIIA-PT-84**

Sektor: finantsteenused

Allsektor: kindlustus ja kindlustusega seotud teenused
panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)

Reservatsiooni liik: võrdne kohtlemine
turulepääs

Valitsustasand: provints – Québec

Meetmed: *An Act to amend the Act respecting „Québec Health Services“ „Les Services de Santé du Québec“ and respecting SSQ, Mutuelle de gestion and SSQ, Life Insurance Company Inc., S.Q. 1993, c. 107*

Kirjeldus

Kui põhivara kindlustusettevõtte „SSQ, Société d'assurance vie inc“ või valdusettevõtte „Groupe SSQ inc“ hääleõiguslike aktsiate märkimise või üleandmisega läheb ettevõtte juhtimine üleandmise tulemusena mitteresidentide kätte, võib minister nõuda sellistelt ettevõtetelt tõendust selle kohta, et aktsiaid pakuti esmajärjekorras Québeci elanikele ja seejärel teistele Kanada elanikele, kuid pakkumisi ei tehtud või need ei olnud vastuvõetavad.

Reservatsioon IIIA-PT-85

Sektor: finantsteenused

Allsektor: kindlustus ja kindlustusega seotud teenused
panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)

Reservatsiooni liik: võrdne kohtlemine

Valitsustasand: provints – Québec

Meetmed: *An Act respecting the Caisse de dépôt et placement du Québec, C.Q.L.R., c. C-2*

Kirjeldus

Vähemalt kolm neljandikku juhatuse liikmetest peavad elama Québecis.

Reservatsioon IIIA-PT-86

Sektor: finantsteenused

Allsektor: kindlustus ja kindlustusega seotud teenused
panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
usaldus- ja laenuettevõtjad

Reservatsiooni liik: võrdne kohtlemine
turulepääs
kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsustasand: provints – Québec

Meetmed: *An Act respecting insurance, C.Q.L.R., c. A-32*
An Act respecting trust companies and savings companies, C.Q.L.R., c. S-29.01

Kirjeldus

1. Vähemalt kolm neljandikku usaldus- ja hoiuettevõtete juhatajatest peavad olema Kanada kodanikud.
2. Suurem osa kindlustusettevõtete, vastastikuste kindlustusandjate, hoiuettevõtete ja usaldusettevõtete juhatajatest peavad elama Québecis.
3. Kanada kontrolli all olevate hoiu- või usaldusettevõtete otsesel või kaudsel omandamisel kehtib mitteresidentide suhtes 10 %-line piirang (individuaalselt) või 25 %-line piirang (kollektiivselt).

Reservatsioon IIIA-PT-87

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – Québec
Meetmed:	<i>An Act respecting insurance, C.Q.L.R., c. A-32</i>

Kirjeldus

1. Iga juriidiline isik, kes ei ole asutatud Québeci õigusakti alusel ja kelle peakorter ei asu Québecis, määrab litsentsi taotlemise korral oma peaesindaja Québecis. Esindaja peab olema volitatud isik, kes elab Québecis.
2. Igal juriidilisel isikul, kes ei ole asutatud Québeci õiguse alusel, on Québecis toimuva tegevuse puhul sellised õigused ja kohustused, nagu on, olenevalt asjaoludest, kas Québeci õiguse alusel asutatud kindlustusettevõtetel või vastastikusel kindlustusandjal. Samuti on ta kohustatud järgima oma asutamisdokumendi sätteid, kui need on rangemad.

Reservatsioon IIIA-PT-88

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused otsekindlustus, edasikindlustus ja retrotsessioon
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Québec
Meetmed:	<i>An Act respecting insurance, C.Q.L.R., c. A-32</i>

Kirjeldus

Kindlustusteenuseid võivad Québecis osutada üksnes:

- a) Québeci õiguse alusel asutatud äriühing;
- b) provintsi vaheline kindlustusselts, s.t kindlustusandja, mis on asutatud või tegutseb mõne muu Kanada jurisdiktsiooni õiguse kohaselt;
- c) välismaise äriühingu föderaalsete volitustega filiaal või
- d) nn Lloyd'i plaani kohaselt asutatud ühendus.

Reservatsioon IIIA-PT-89

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused meretranspordi ja kommertslenunduse, kosmoselendude ja -veo (sh satelliitide) ning edasikindlustuse ja retrotsessiooniga seotud kindlustuslepingute vahendamine
Reservatsiooni liik:	finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – Québec

Meetmed: *An Act respecting the distribution of financial products and services, C.Q.L.R., c. D-9.2*

Kirjeldus

Teenuseid tuleb osutada kaubandusliku kohaloleku kaudu Québecis.

Reservatsioon IIIA-PT-90

Sektor: finantsteenused

Allsektor: panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
krediidiühistud, hoiukassad ja nende ühendused või grupid

Reservatsiooni liik: turulepääs

Valitsustasand: provints – Québec

Meetmed: *An Act respecting financial services cooperatives, C.Q.L.R., c. C-67.3*

Kirjeldus

Krediidiühistud, hoiukassad ja nende ühendused või grupid peavad olema asutatud Québecis.

Reservatsioon IIIA-PT-91

Sektor: finantsteenused

Allsektor: kindlustus ja kindlustusega seotud teenused
meretranspordi ja kommertslenunduse, kosmoselendude ja -veo (sh satelliitide) ning
rahvusvahelises transiidis oleva kaubaga seotud otsekindlustuslepingud

Reservatsiooni liik: finantsteenuste piiriülene osutamine

Valitsustasand: provints – Québec

Meetmed: *An Act respecting Insurance, C.Q.L.R., c. A-32*

Kirjeldus

Teenuseid tuleb osutada kaubandusliku kohaloleku kaudu Québecis.

Reservatsioon IIIA-PT-92

Sektor: finantsteenused

Allsektor: kindlustus ja kindlustusega seotud teenused
edasikindlustus ja retrotsessioon

Reservatsiooni liik: turulepääs
finantsteenuste piiriülene osutamine

Valitsustasand: provints – Québec

Meetmed: *An Act respecting Insurance, C.Q.L.R., c. A-32*

Kirjeldus

Teenuseid tuleb osutada kaubandusliku kohaloleku kaudu Québecis.

Reservatsioon IIIA-PT-93

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – Québec
Meetmed:	<i>Regulation 31-103 respecting Registration Requirements, Exceptions and Ongoing Registrant Obligations</i> , C.Q.L.R., c. V-1.1, r. 10 <i>Securities Act</i> , C.Q.L.R., c. V-1.1

Kirjeldus

Eraisik või ettevõtte peab ennast registreerima, et kaubelda diilerite ja maaklerite kaudu, kes ei ela ega ole registreeritud Québecis.

Reservatsioon IIIA-PT-94

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) hoidmisteenused
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – Québec
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , C.Q.L.R., c. V-1.1 <i>Regulation 31-103 respecting Registration Requirements, Exemptions and Ongoing Registrant Obligations</i> , C.Q.L.R., c. V-1.1, r. 10 <i>Regulation 81-102 respecting Mutual Funds</i> , C.Q.L.R., c. V-1.1, r. 39

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residendist halduri kaudu. Mitteresidendist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui tema omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

Saskatchewanis kohaldatavad reservatsioonid**Reservatsioon IIIA-PT-95**

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused otsekindlustus, edasikindlustus ja retrotsessioon
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Saskatchewan
Meetmed:	<i>The Saskatchewan Insurance Act</i> , R.S.S. 1978, c. S-26

Kirjeldus

Kindlustusteenuseid võivad Saskatchewanis osutada üksnes:

- a) Saskatchewanis õiguse alusel asutatud äriühing;
- b) provintsiväline kindlustusselts, s.t kindlustusandja, mis on asutatud või tegutseb mõne muu Kanada jurisdiktsiooni õiguse kohaselt;
- c) välismaise äriühingu föderaalsete volitustega filiaal;
- d) nn Lloyd'i plaani kohaselt asutatud ühendus;
- e) vastastikuse kindlustuse börsid või
- f) vastastikuse abistamise ühingud.

Reservatsioon IIIA-PT-96

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused otsekindlustus
Reservatsiooni liik:	finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provintis – Saskatchewan
Meetmed:	<i>The Saskatchewan Insurance Act, R.S.S. 1978, c. S-26</i>

Kirjeldus

Kui provintsis kindlustab riske litsentseerimata kindlustusettevõtte, tuleb provintstile maksta tasu 10 % kindlustusmaksest.

Reservatsioon IIIA-PT-97

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panka- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) usaldus- ja laenuettevõtjad
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provintis – Saskatchewan
Meetmed:	<i>Trust and Loan Corporations Act, 1997, S.S. 1997, c. T-22.2</i>

Kirjeldus

Saskatchewanis on nõutav, et usaldus- ja laenuettevõtte oleks asutatud föderaalsetel või provintsiaalsel tasandil.

Reservatsioon IIIA-PT-98

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panka- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) usaldus- ja laenuettevõtjad
Reservatsiooni liik:	turulepääs

Valitsustasand: provints – Saskatchewan

Meetmed: *Trust and Loan Corporations Act, 1997, S.S. 1997, c. T-22.2*

Kirjeldus

Individuaalne ja kollektiivne finantsosalus Kanada kontrolli all olevates ja provintsi õiguse alusel asutatud ettevõtetes ei tohi olla suurem kui 10 % aktsiatest.

Reservatsioon IIIA-PT-99

Sektor: finantsteenused

Allsektor: panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
krediidiühistud, hoiukassad ja nende ühendused või grupid

Reservatsiooni liik: võrdne kohtlemine
kõrgem juhtkond ja juhatus

Valitsustasand: provints – Saskatchewan

Meetmed: *The Credit Union Act, 1985, S.S. 1984-85-86, c. C-45.1*

Kirjeldus

Saskatchewan'i krediidiühistu üks juhataja peab olema Kanada kodanik.

Reservatsioon IIIA-PT-100

Sektor: finantsteenused

Allsektor: panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
krediidiühistud, hoiukassad ja nende ühendused või grupid

Reservatsiooni liik: turulepääs

Valitsustasand: provints – Saskatchewan

Meetmed: *The Credit Union Act, 1985, S.S. 1984-85-86, c. C-45.1*

Kirjeldus

Krediidiühistu peab olema asutatud Saskatchewanis.

Reservatsioon IIIA-PT-101

Sektor: finantsteenused

Allsektor: panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
kogukonnavõlakirjade ühingud

Reservatsiooni liik: võrdne kohtlemine

Valitsustasand: provints – Saskatchewan

Meetmed: *The Community Bonds Act, S.S. 1990-91, c. C-16.1*

Kirjeldus

Kogukonnavõlakirjade ühingu üks juhataja peab elama Saskatchewanis.

Reservatsioon IIIA-PT-102

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) kauplemine väärtpaberite või kaubafutuuridega – isikud
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – Saskatchewan
Meetmed:	<i>The Securities Act, 1988, S.S. 1988-89, c. S-42.2</i> <i>The Securities Commission (Adoption of National Instruments) Regulations, R.R.S. c. S-42.2</i> Reg. 3

Kirjeldus

Eraisiku või ettevõtte suhtes kehtib nõue ennast registreerida, et kaubelda diilerite ja maaklerite kaudu, kes ei ela ega ole registreeritud provintsis, kus kauplemine toimub.

Reservatsioon IIIA-PT-103

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) finantsalased nõustamis- ja abiteenused
Reservatsiooni liik:	finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – Saskatchewan
Meetmed:	<i>The Securities Act, 1988, S.S. 1988-89, c. S-42.2</i>

Kirjeldus

Kui nõustaja osutab Saskatchewanis nõustamisteenust, tuleb seda teha kaubandusliku kohaloleku kaudu ja nõustaja peab olema Saskatchewanis nõustajana registreeritud.

Reservatsioon IIIA-PT-104

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) väärtpaberidiilerid ja -maaklerid
Reservatsiooni liik:	turulepääs

Valitsustasand: provints – Saskatchewan

Meetmed: *The Securities Act, 1988, S.S. 1988-89, c. S-42.2*

Kirjeldus

Väärtpaberidilerid ja -maaklerid peavad olema äriregistrisse kantud või jätkama oma tegevust föderaal-, provintsiaal- või territoriaalseaduste alusel.

Reservatsioon IIIA-PT-105

Sektor: finantsteenused

Allsektor: panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
hoidmisteenused

Reservatsiooni liik: võrdne kohtlemine
finantsteenuste piiriülene osutamine

Valitsustasand: provints – Saskatchewan

Meetmed: *The Securities Act, 1988, S.S. 1988-89, c. S-42.2*
The Securities Commission (Adoption of National Instruments) Regulations, R.R.S. c. S-42.2
Reg. 3

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residendist halduri kaudu. Mitteresidendist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui alamhalduri omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

Yukonis kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioon IIIA-PT-106

Sektor: finantsteenused

Allsektor: kindlustus ja kindlustusega seotud teenused
otsekindlustus, edasikindlustus ja retrotsessioon

Reservatsiooni liik: turulepääs

Valitsustasand: territoorium – Yukon

Meetmed: *Insurance Act, R.S.Y. 2002, c. 119*

Kirjeldus

Kindlustusteenuseid võivad Yukonis osutada üksnes:

- Yukoni õiguse alusel asutatud äriühing;
- provintsi väline kindlustusselts, s.t kindlustusandja, mis on asutatud või tegutseb mõne muu Kanada jurisdiktsiooni õiguse kohaselt;
- välismaise äriühingu föderaalsete volitustega filiaal;
- nn Lloyd'i plaani kohaselt asutatud ühendus;
- vastastikuse kindlustuse börsid või
- vastastikuse abistamise ühingud.

Reservatsioon IIIA-PT-107

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused meretranspordi ja kommertslennunduse, kosmoselendude ja -veo (sh satelliitide) ning rahvusvahelises transiidis oleva kaubaga seotud otsekindlustuslepingud
Reservatsiooni liik:	finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	territoorium – Yukon
Meetmed:	<i>Insurance Act</i> , R.S.Y. 2002, c. 119

Kirjeldus

Teenuseid tuleb osutada kaubandusliku kohaloleku kaudu Yukonis.

Reservatsioon IIIA-PT-108

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused edasikindlustus ja retrotsessioon
Reservatsiooni liik:	finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	territoorium – Yukon
Meetmed:	<i>Insurance Act</i> , R.S.Y. 2002, c. 119

Kirjeldus

Teenuseid tuleb osutada kaubandusliku kohaloleku kaudu Yukonis.

Reservatsioon IIIA-PT-109

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused meretranspordi ja kommertslennunduse, kosmoselendude ja -veo (sh satelliitide) ning edasikindlustuse ja retrotsessiooniga seotud kindlustuslepingute vahendamine
Reservatsiooni liik:	finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	territoorium – Yukon
Meetmed:	<i>Insurance Act</i> , R.S.Y. 2002, c. 119

Kirjeldus

Teenuseid tuleb osutada kaubandusliku kohaloleku kaudu Yukonis.

Reservatsioon IIIA-PT-110

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) usaldus- ja laenuettevõtjad
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	territoorium – Yukon
Meetmed:	<i>Business Corporations Act</i> , R.S.Y. 2002, c. 20

Kirjeldus

Selleks et tegutseda usaldus- ja laenuettevõtjana Yukoni õiguse alusel, peab üksus olema juriidiline isik, kelle suhtes kehtib õigusakt *Business Corporations Act*.

Reservatsioon IIIA-PT-111

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) krediidiühistud, hoiukassad ja nende ühendused või grupid
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	territoorium – Yukon
Meetmed:	<i>Business Corporations Act</i> , R.S.Y. 2002, c. 20

Kirjeldus

krediidiühistu peab olema asutatud Yukonis.

Reservatsioon IIIA-PT-112

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) kauplemine väärtpaberite või kaubafutuuridega – isikud
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	territoorium – Yukon
Meetmed:	<i>Business Corporations Act</i> , R.S.Y. 2002, c. 20

Kirjeldus

Eraisik või ettevõtte peab ennast registreerima, et kaubelda diilerite ja maaklerite kaudu, kes ei ela ega ole registreeritud Yukonis.

Reservatsioon IIIA-PT-113

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) väärtpaberidiilerid ja -maaklerid
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	territoorium – Yukon
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , S.Y. 2007, c. 16 <i>Business Corporations Act</i> , R.S.Y. 2002, c. 20

Kirjeldus

Väärtpaberidiilerid ja -maaklerid Yukonis peavad olema äriregistrisse kantud või jätkama oma tegevust föderaal-, provintiaal- või territoriaalseaduste alusel.

Reservatsioon IIIA-PT-114

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) tehingud nii enda arvel kui ka klientide nimel: hoidmisteenused; kauplemine väärtpaberite või kaubafutuuridega – isikud; väärtpaberidiilerid ja -maaklerid; kauplemine väärtpaberite või kaubafutuuridega; finantsalased nõustamis- ja abiteenused; diilerid, maaklerid, nõustajad
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine
Valitsustasand:	territoorium – Yukon
Meetmed:	<i>Business Corporations Act</i> , R.S.Y. 2002, c. 20

Kirjeldus

Registreerimise individuaalne taotleja peab vähemalt aasta enne taotluse esitamist olema olnud Kanada elanik ning taotluse esitamise kuupäeval olema selle provintsi elanik, kus ta soovib tegutseda.

Reservatsioon IIIA-PT-115

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) hoidmisteenused
Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	territoorium – Yukon
Meetmed:	<i>Business Corporations Act</i> , R.S.Y. 2002, c. 20

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residendist halduri kaudu. Mitteresidendist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui tema omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

B JAGU

Kanadas kohaldatavad reservatsioonid**(kohaldatakse kõigis provintssides ja territooriumidel)****Reservatsioon IIIB-C-1****Sektor:** finantsteenused**Allsektor:** kõik**Reservatsiooni liik:** turulepääs**Valitsustasand:** riiklik**Kirjeldus**

Kanada jätab endale õiguse võtta või säilitada meetmeid, mille kohaselt peavad föderaalasutustega reguleeritavad finantsasutused, kellel on omakapitali üle 1 miljardi Kanada dollari, andma 35 % oma hääleõiguslikest aktsiatest laiale osanike ringile ning need noteerima ja Kanada börsil kauplemiseks üles andma kolme aasta jooksul alates selle piirmäära ületamisest.

Reservatsioon IIIB-C-2**Sektor:** finantsteenused**Allsektor:** kõik**Reservatsiooni liik:** turulepääs**Valitsustasand:** riiklik**Kirjeldus**

1. Kanada jätab endale õiguse võtta või säilitada meetmeid, millega nõutakse ministeeriumi heakskiitu tehingule, kus isik (Kanada või välisriigi kodanik) on otnud föderaalasutustega reguleeritava ja õigusaktide *Bank Act*, S.C. 1991, c. 46, *Insurance Companies Act*, S.C. 1991, c. 47, või *Trust and Loan Companies Act*, S.C. 1991, c. 45 alusel asutatud finantsasutuse aktsiaid, kui nimetatud isikule kuulub ostujärgselt enam kui 10 % selle asutuse mis tahes liiki aktsiatest.
2. Kanada jätab endale õiguse võtta või säilitada meetmeid, mille kohaselt ei tohi ükski isik (Kanada või välisriigi kodanik) omada üle 20 % mis tahes liiki hääleõiguslikest aktsiatest või üle 30 % mis tahes liiki hääleõiguseta aktsiatest järgmistelt üksustelt:
  - a) pank või panga valdusettevõtte, kellel on omakapitali üle 12 miljardi Kanada dollari, või
  - b) föderaalasutustega reguleeritav finantsasutus, mis on asutatud õigusaktide *Bank Act*, *Insurance Companies Act* või *Trust and Loan Companies Act* alusel ning mis lepingu jõustumise ajal on laia osanike ringiga, ⁽¹⁾ sest seda nõuab muu hulgas tema positsioon omamaise süsteemselt olulise finantsasutusena.
3. Olenemata lõike 2 punktist a võib Euroopa Liidu finantsasutus, mis on Euroopa Liidus reguleeritud pangana, või muu Euroopa Liidu finantsasutus, mis on Euroopa Liidus reguleeritud ja millel on lai osanike ring, jätkata panga või panga valdusettevõtte kontrolli all hoidmist, kui ta tegi seda päeval, mil panga või panga valdusettevõtte omakapitali suurus ületas laia osanike ringi nõudele vastava piirmäära, ning on seda teinud seniajani.

Reservatsioon IIIB-C-3**Sektor:** finantsteenused**Allsektor:** panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)

⁽¹⁾ Finantsasutust loetakse käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval lõike 2 punkti b tähenduses laia osanike ringiga finantsasutuseks, kui: 1) selle lai osanike ring oli nõutav 17. juulil 2014 või 2) kui pärast 17. juulit 2014, kuid enne käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva on otsustatud, et finantsasutusel peab olema lai osanike ring, kuid ta ei ole lepingu jõustumise kuupäevaks selle nimel mõistlikke jõupingutusi teinud.

Reservatsiooni liik: võrdne kohtlemine
turulepääs

Valitsustasand: riiklik

Kirjeldus

1. Kanada jätab endale õiguse võtta või säilitada meetmeid, millega nõutakse, et välismaine pank asutaks tütaretevõtja, et aktsepteerida või säilitada jaehoiuseid alla 150 000 Kanada dollari väärtuses, v.a juhul kui kõikide välismaise panga säilitatavate hoiuste summa, mis jääb alla 150 000 Kanada dollari, moodustab alla 1 % koguhoiustest, või kui hoiused on saadud kogenud investorilt (nt Kanada föderaal- või provintsi valitsuselt, välisriigi valitsuselt, rahvusvaheliselt arengupangalt, mille liikmete hulka kuulub Kanada, finantsasutustelt, teatavalt pensioni- ja usaldusfondidelt või suurettevõtjatelt).
2. Kanada jätab endale õiguse võtta või säilitada meetmeid, millega keelatakse täisteenindusega pangafiliaalidel ja laenuandvatel pangafiliaalidel saada Canada Deposit Insurance Corporationi liikmeteks.

Reservatsioon IIIB-C-4

Sektor: finantsteenused

Allsektor: panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)

Reservatsiooni liik: võrdne kohtlemine
turulepääs

Valitsustasand: riiklik

Kirjeldus

Kanada jätab endale õiguse võtta või säilitada meetmeid, millega keelatakse välismaiste pankade laenuandvatel filiaalidel saada Canadian Payments Associationi liikmeks.

Albertas kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioon IIIB-PT-1

Sektor: finantsteenused

Allsektor: panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
hoidmisteenused

Reservatsiooni liik: turulepääs

Valitsustasand: provints – Alberta

Meetmed: *Securities Act*, R.S.A. 2000, c. S-4

Kirjeldus

Kanadas väärtpapereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residendist halduri kaudu. Mitteresidendist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui tema omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

Briti Columbias kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioon IIIB-PT-2

Sektor: finantsteenused

Allsektor: panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
hoidmisteenused

Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Briti Columbia
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , R.S.B.C. 1996, c. 418

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residendist halduri kaudu. Mitteresidendist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui alamhalduri omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

Reservatsioon IIIB-PT-3

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Briti Columbia
Meetmed:	<i>Insurance Corporation Act</i> , R.S.B.C. 1996, c. 228 <i>Exclusion Regulation</i> , B.C. Reg. 153/73

Kirjeldus

Liikluskindlustust pakub Briti Columbias riiklik monopol.

Manitobas kohaldatavad reservatsioonid**Reservatsioon IIIB-PT-4**

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused Liikluskindlustus
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Manitoba
Meetmed:	<i>Manitoba Public Insurance Corporation Act</i> , C.C.S.M. c. P215

Kirjeldus

Liikluskindlustust pakub Manitobas riiklik monopol.

Reservatsioon IIIB-PT-5

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panka- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) hoidmisteenused
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Manitoba
Meetmed:	<i>The Securities Act</i> , C.C.S.M. c. S50

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residentist halduri kaudu. Mitteresidentist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui tema omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

New Brunswickis kohaldatavad reservatsioonid**Reservatsioon IIIB-PT-6**

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panka- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) hoidmisteenused
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provintis – New Brunswick
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , S.N.B. 2004, c. S-5,5

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residentist halduri kaudu. Mitteresidentist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui tema omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

Newfoundlandis ja Labradoris kohaldatavad reservatsioonid**Reservatsioon IIIB-PT-7**

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panka- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) hoidmisteenused
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provintis – Newfoundland ja Labrador
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , R.S.N.L. 1990, c. S-13

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residentist halduri kaudu. Mitteresidentist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui tema omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

Loodealadel kohaldatavad reservatsioonid**Reservatsioon IIIB-PT-8**

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panka- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) hoidmisteenused
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	territoorium – Loodealad

Meetmed: *Securities Act*, S.N.W.T. 2008, c. 10

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residendist halduri kaudu. Mitteresidendist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui tema omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

Nova Scotias kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioon IIIB-PT-9

Sektor: finantsteenused

Allsektor: panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
hoidmisteenused

Reservatsiooni liik: turulepääs

Valitsustasand: provints – Nova Scotia

Meetmed: *Securities Act*, R.S.N.S. 1989, c. 418

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residendist halduri kaudu. Mitteresidendist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui tema omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

Nunavutis kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioon IIIB-PT-10

Sektor: finantsteenused

Allsektor: panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
hoidmisteenused

Reservatsiooni liik: turulepääs

Valitsustasand: territoorium – Nunavut

Meetmed: *Securities Act*, R.S.N.W.T. (Nu.) 1988, c. S-5

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residendist halduri kaudu. Mitteresidendist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui tema omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

Ontarios kohaldatavad reservatsioonid

Reservatsioon IIIB-PT-11

Sektor: finantsteenused

Allsektor: Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused – kindlustuse ja pensionikindlustuse abi-teenused

Reservatsiooni liik:	võrdne kohtlemine enamsoodustusrežiim turulepääs finantsteenuste piiriülene osutamine
Valitsustasand:	provints – Ontario
Meetmed:	<i>Insurance Act</i> , R.S.O. 1990, c. I.8, ss. 54(1), 386(1), 386(2), 403 <i>Agents</i> , O. Reg. 347/04

Kirjeldus

Eelisjuurdepääs Ontario kindlustusteenuste turule on mitteresidentidest individuaalsetel kindlustusagentidel Ameerika Ühendriikidest (kõigist Ameerika Ühendriikide osariikidest vastavalt vastastikkuse põhimõttele).

Reservatsioon IIIB-PT-12

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) hoidmisteenused
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Ontario
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , R.S.O. 1990, c. S.5, s. 143 National Instrument 31-103 Registration, Exemptions and Ongoing Registrant National Instrument 81-102 Mutual Funds

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residendist halduri kaudu. Mitteresidendist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui tema omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

Prints Edwardi saarel kohaldatavad reservatsioonid**Reservatsioon IIIB-PT-13**

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) hoidmisteenused
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Prints Edwardi saar
Meetmed:	<i>Securities Act</i> , R.S.P.E.I. 1988, c. S-3,1

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residendist halduri kaudu. Mitteresidendist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui tema omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

Québecis kohaldatavad reservatsioonid**Reservatsioon IIIB-PT-14**

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	kindlustus ja kindlustusega seotud teenused
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Québec
Meetmed:	<i>An Act respecting the Société de l'assurance automobile du Québec, C.Q.L.R., c. S-11.011</i>

Kirjeldus

Liikluskindlustust tervisekahjustuste või surma korral pakub Québecis avalik-õiguslik monopol.

Reservatsioon IIIB-PT-15

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Québec
Meetmed:	

Kirjeldus

Hoiuste vastuvõtmist avalik-õiguslikelt või avaliku sektori osalusega asutustelt ning selliste asutuste pensionifondide haldamist pakub Québecis avalik-õiguslik monopol.

Reservatsioon IIIB-PT-16

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) hoidmisteenus
Reservatsiooni liik:	turulepääs
Valitsustasand:	provints – Québec
Meetmed:	<i>Securities Act, C.Q.L.R., c. V-1.1</i> <i>Regulation 81-102 respecting Mutual Funds, C.Q.L.R., c. V-1.1, r. 39</i>

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residentist halduri kaudu. Mitteresidentist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui tema omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

Saskatchewanis kohaldatavad reservatsioonid**Reservatsioon IIIB-PT-17**

Sektor:	finantsteenused
Allsektor:	panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus) hoidmisteenus

Reservatsiooni liik: turulepääs
Valitsustasand: provints – Saskatchewan
Meetmed: *The Securities Act, 1988, S.S. 1988-89, c. S-42.2*
The Securities Commission (Adoption of National Instruments) Regulations, R.R.S. c. S-42.2
Reg. 3

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residendist halduri kaudu. Mitteresidendist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui alamhalduri omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.

Reservatsioon IIIB-PT-18

Sektor: finantsteenused
Allsektor: kindlustus ja kindlustusega seotud teenused
Reservatsiooni liik: võrdne kohtlemine
turulepääs
Valitsustasand: provints – Saskatchewan
Meetmed: *The Traffic Safety Act, S.S. 2004, c. T-18.1*
The Automobile Accident Insurance Act, R.S.S. 1978, c. A-35

Kirjeldus

Liikluskindlustust pakub Saskatchewanis riiklik monopol.

Yukonis kohaldatavad reservatsioonid**Reservatsioon IIIB-PT-19**

Sektor: finantsteenused
Allsektor: panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)
hoidmisteenused
Reservatsiooni liik: turulepääs
Valitsustasand: territoorium – Yukon
Meetmed: *Business Corporations Act, R.S.Y. 2002, c. 20*

Kirjeldus

Kanadas väärtpabereid pakkuvad usaldusfondid peavad tegutsema residendist halduri kaudu. Mitteresidendist alamhaldurit võib kasutada juhul, kui tema omakapitali suurus on vähemalt 100 miljonit Kanada dollarit.
